

دایک

ماکسیم گورگی

و: کهریم حیسامی

بهشی بهكهم

(١)

له گهڙه كى بهسام و پر دوو كهلى كړي كاران دا ، هه موو روژي دهنگى دلته زيني ناژيري كارخانه ولاى دهله مراند . پاشان خهلكيكي هيلاك و ماندوو به پهله له خانوه بچووكه بوره كان دههاتنه دهر و وهك مارمپلكه تراسو رايان ده كرد . له سهرماو سولي تاريخ و روني بهياني دا ، به كولاينيكي تهنگ دا بولاي ديواره بهرزه كاني شو كارخانه به دهچون كه بهساردي چارهروانيان بوو . په نجهره كاني وهك چاوى چوروار گوشه ريگا قور و چهوره كانيان رونك ده كرد . قور له ژير پي يان دا فلچه فلچى دههات و دهنگه دهنگى خهلكى خوالو وهك ههرايهك له ههوا دهنگى دهدايهوه . جنيوره كان ههوايان دهقهلاشت و لافاوتيك له گرم و هوزي ماشينان و هارهى بوخار به پيشوازيي كړي كارانهوه دههات .

دووكه لكيشه رهش و بهرزه كان وهك كيشكچى و داوهلى رهش و قاميشى بهرز ديويكيان دهبيشرا .

له روژناوادا كه شه بهقى سوورى روژ له سهر شوشه ي خانوه كان دههروه شايهوه . كارخانه نينسانه كاني وهك خشت و خول و بره ي ناسن له ژوره بهردينه كان وهدهر دهنه ، نهوان كه به دووكه ل رهش هه لگه رابون و له برسان ددانيان سپي دهچون بوني گراني روژ و چهورايي مه كينه يان له پاش به جي دهما و سهر له نسوي به كولا نه كان دا بلاو دهبوونهوه . جرجوژ و تنانته شادييش له ناوازيان دا ههست پي دهكرا ، چونكه كاري نهو روژه يان تهواو كرديوو ، ههسانهوه و خواردن له مالهوه چارهروانيان بوو .

كارخانه سه عاته كاني روژي هه لده لوشى و مه كينه كان نه وهنده ي پيداويستيان بسوو ، هيزي باسكى كړي كارانيان ده موي . به بي نه تيجه روژيك له ژيان رهش دهبووهوه . مرؤه ههنگاويكي تري بولاي گوزي خوي داويشت . به لام نيستا شاد و رازي بوو چونكه دههسايهوه و دهيتواني له مه پخانه پر له دووكه له كان چيژه بهيك بكا .

رۆژه‌کانی وچان تا سه‌عاتی ده‌دووستن. پاشان پیاره‌کانی گه‌راوه و به ژن و مائ جله باشه‌کانیان له بهر ده‌کرد و ده‌چوونه کلیسا و سهر کۆنه‌ی لاره‌کانیان ده‌کرد که گوی ناده‌نه نایین. پاش شه‌وی له کلیسا ده‌گه‌رانه‌وه، "پاته یان" ده‌خوارد و سهر له نوی تا ئیواری ده‌خوتن.

ئهو ماندوویی و هیلاکییه‌ی له کۆنه‌وه له له‌شیان دا کۆبوو‌بووه‌وه، نیشتیای کوشتبون بۆ شه‌وی نانیان پی بخوری ده‌بوو بخۆنه‌وه و موعده‌ی ته‌مه‌لیان به زوراندنه‌وه‌ی قۆدکای توند وه‌کار بھن .

ئیواران به تووه‌زله‌ی له شه‌قام دا ده‌گه‌ران و شه‌وانه‌ی گالۆشیان هه‌بوو به وشکه‌تیش ههر ده‌پی بیان ده‌کرد. شه‌وانه‌ی چه‌تریان هه‌بوو له کانی تاو و ساویش دا به ده‌ستیانه‌وه ده‌گرت .

کاتیگ توشی یه‌ک ده‌بون باسی کارخانه و مه‌کینه‌یان ده‌کرد و قسه‌یان به خاوه‌ن کار ده‌گوت. ته‌نیا باسی شه‌و شتانه‌یان ده‌کرد که په‌یوه‌ندی به کاره‌وه هه‌بوو . هۆشی ساده و بی هیژیان له‌وه رۆژه یه‌ک چه‌شنه‌دا که‌مه‌تر تروسکه‌ی ده‌دا . که ده‌چوونه مائی له گه‌ل ژنه‌کانیان شه‌ریان ده‌کرد و زۆر جاریش باشیان ده‌کوتان . لاره‌کان له مه‌بخانه ده‌مانه‌وه ، یا شه‌وانه له مائیگ کۆ ده‌بوونه‌وه ، "گارمۆن" بیان لی ده‌دا و گۆرانی هه‌رزه‌کارانه و سوکیان ده‌گوت، سه‌مایان ده‌کرد . مه‌ته‌لۆک و نه‌زیله‌ی جلف و پوچیان بۆ یه‌کتر ده‌گێرایه‌وه و زۆریان شه‌راب ده‌خوارده‌وه . له بهر شه‌وی زۆر هیلاک بوون ، زوو سه‌رخۆش ده‌بون، ههر له خۆوه توور‌ه‌یه‌سه‌کی بی مانا له سینگیان داگری ده‌گرت و ده‌یان‌ه‌ویست له شویتیک ده‌ری پیرن . شه‌م ده‌م به بیانیوه‌کی زۆر که‌م به رقیکی درندانه په‌لاماری یه‌کتریان ده‌دا و شه‌رتیکی خۆیناوی ساز ده‌بوو .

له په‌یوه‌ندی نیوان خه‌لگ دا ، هه‌میشه دوژمنایه‌تیه‌کی هانده‌رانه هه‌ست پی ده‌کرا که وه‌ک ماندوویی و هیلاکی له ماهیچه‌کانیان دا ریشه‌ی دا‌کو‌تایوو . خه‌لگ به‌وه نه‌خۆشی یه‌ رۆحی یه‌وه له دایک بووبوون و له باوکیان بۆیان به میرات مابوو‌وه‌وه و تا سهر پینچالی گۆر وه‌ک تارماییه‌ک ههر له گه‌لیان بوو و تووشی کرده‌وه‌ی چه‌په‌ل و ناره‌وای ده‌کردن . لاره‌کان له رۆژه‌کانی و چان دا شه‌و دره‌نگ به جلی دراو و چلکین و به رومه‌تی داوشاوه‌وه ده‌هاتنه‌وه مائی و خۆیان به‌وه راده‌نا که له هه‌فاله‌کانیانیان دا‌بوو. شه‌و سووکایه‌تیه‌ی پینان کرابوو توور‌ه‌ی ده‌کردن و ده‌یگریانندن . له‌وه کاته دا جیگای به‌زه‌یی بوون و ، سه‌رخۆش و بیچاره و بی‌هه‌ستین بوون . هیندیگ جار دایک و باوک رۆله‌کانیان به سه‌رخۆشی له کۆلان و مه‌بخانه‌دا ده‌دۆزیه‌وه و ده‌یان‌ه‌رده‌سه‌وه مائی و له کاتیگ دا خواردنه‌وه بی حالی کردبوون جنیو و تپه‌ه‌ل‌دانیان به‌سه‌ردا ده‌باری. پاشان له جیگیان راده‌کردن و به‌مانی له گه‌ل نه‌وه‌ی ناژیری کارخانه راستیان ده‌کردنه‌وه. دایک و باوکیان ههر چه‌ند جنیویان پی ده‌دان ، به‌لام سهر خۆشی و شه‌ر و کیشه‌ی شه‌وانیان پی کاریکی سروشتی و ناسایی بوو . باوکه‌کانیش له سه‌رده‌می

دايك

گه بچياندا ههروا خواردهبويا نهوه و بهشهر هاتبوون. نهوانيش دايك و بارگيان ههبوو. ژيان هه ميشه ههر وا بووه. كهس نازاني نهو ژيانه كه وهك چه ميكي قوراو به مهندي دهروا ده رژيته كوئوه .

له گهره كدا جاروبار هيندي كهسي بيگانه ده بيران كه له سه ره تاوه له بهر نه ناسراوي سه رنجي خه لگيان راده كيشا. پاشان خه لك باسي نهو بيان ده كرد كه له كوي كار ده كهن . به لام زوو خه لك به ديتنيان راده هاتن و نيتر كهس به تنگيانه وه نه ده بوو. له قسه كانيان وا ده ده كهوت كه ژياني كريكار له هه موو شوئيته هه روايه . جا كه وابوو باسي چي بكهين قسه لي كردي ناوي .

هيندي له وانه جاروبار قسه نهوتيان ده كرد كه له گهره كدا نه بيسترا بوون . كهس ده مه ته قه له گه ل نه ده كردن به لام به وردى و به بي پروايي گوڤيان بو قسه سهيره كانيان راده داشت . تهو قسانه هيندي كهسيان كوئر كوئرا نه تووره ده كرد. هينديك پييان نيگه ران ده بوون و له هينديكيانيش دا هيوايه كي خه ياليان پيك ده هينا و ده بوو به هوي نهوه كه بو دامر كاندي كول و كوي دهرونيان پتر بخونه وه .

نه گهر له رواله ت و قسه كاني كرابر بيگانه دا شتيكي تايه تي ده بيران خه لكي گهره ك ماوه يهك له كوي نه ده بوونه وه و به بي زاري له گه ل ده جو لانه وه و ده تگوت ترسيان له وه هه به كه شتيكي نهو تزيان به رته نيو ژياني كه ره وندي پر له كوئره وه ري به لام هيني و نارامي ژيانان لي تيك بدا . به كوئره وه ري ژيان راهاتبوون وايان ده زاني ههر چه شننه نالوگورتيك ته نيا بو نهويه باربان گرانت بكا.

خويان لهو كه سانه ده بوارد كه قسه سهيره كانيان ده كرد. پاشان نه وانه ون ده بوون و ديار نه بوو ده چنه كوي. كاتييك له كارخانه ده مانه وه به جياواز ده ژيان و نه يانده تواني بچنه نيتر كومه لي به كه ده نكي كريكاران. پاش ۵۰ سال ژياني به مجوره نيتر كابر ده مرد.

(۲)

"ميخائيل فلاسوفى" قوفل ساز كه كابر ايه كي خه مناكي خه مناك و داماو بوو و دوو چاوي پر له دره نكي و بي پروايي له ژير بره به پشته كاني تروسكه يان ده هات . له م ماله دا ده ژيا. نه م كابر ايه باشتين قوفل سازي كارخانه و پاله واني گهره ك بوو . به لام له گه ل سه ره كه كان توند و تيژ بوو جا بويه هه قده ستيكي كهسيان ده دايه . ره ژه كاني وچان له كه ستيكي ههر ددها . هه موو لي ده ترسان و كهس خوشي نه ده ويست، هيندي كهس زور جار خهريك بوون لي بدنه به لام ده روستي نه ده هاتن. كاتييك فلاسوف ده زاني به كييك خهريك به لاماري بدا . دار ، ناسن ، هه رچي وه بهر ده ستي هاتبا هه لي ده گرت و لينگي له بهريكه ده بوردن و راست راده وستا و بي دهنگ چاوي له دوژمن ده بري. سهرو چاوي تا نه ستي به ريشيني رهش داپوشرابوو، باسكه تو كاييه كاني هه مووي چاو ترسيين كر ده بوون . به تايه تي له چاوه زيته كاني ده ترسان كه وهك دريشه ي تيژ له ره ژه راده چوون .

کاتیک مروژ ده کموته بهر نیگای ههستی ده کرد که کهو تو وه ته بهرام بهر هیتیک دینده بی باک و دهیهوی به بی به زهیی لیبی بدا .

به دهنگیک نووساو دهیگوت : "خویرینه برۆن وه لا کهون" که لپه زهرد و گره کانی له نیو توکی سهر و چاری دا ده دروشان . خه لک به جینو دان لیبی دهکشانهو به دروای نهواندا هاواری ده کرد : "نهی ناپیاوینه" برۆسکهی سووکایهتی پی کردن له چاوانی ده دروشا و پاشان سهری هه لدهبری و به دروای دوژمنه کانی دا هاواری ده کرد :

-باشه کی دهخواری بری؟

کهس نهیدهویست .

قسهی کهم ده کردن ، قسهی خویشی ناپیاو بوو . نه م قسهی به سهروکی کارخانه و به کریکاره کانبیش ده گوت . بو بانگ کردنی ژنه کهشی به کاری دههینا :

-خویری نازانی بانتۆله کهم دراوه .

کاتیک " پاقیل" ی کوری ته مهنی گهیشته چوارده سال، روژنیک خه ریک سوو قوه کانی بگری به لام " پاقیل" رهاته چه کوشیک گهروه گوتی :

نه کهی! دهستم لی نه دهی

باوک ههر وه کی سبهر بکهویته سهر داری، بو لای کوره بالا بهرزه کهی چوو گوتی :

-چی ؟

-به سه! پاقیل گوتی نیت ناهیلیم بهم جوژه له گه لیم بیزوویهوه و چه کوشه کهی هه ل سوواند . باوک چاویک لی کردو دهسته توکاویه کانی له پشته ره گرت و به پیکه نینهوه گوتی :

- باشه

پاشان به دهنگی بهرز گوتی :

ناخ.....خویری

گورج به ژنه کهی گوت :

- بو خه رچی خوت و پاقیل نیت دروای پاره له من نه کهی

ژنه کهی غیرهتی هاته بهرو گوتی : هه مووی به فودکا ده دهی ؟

مستیکی له میزه کهی داو هاواری کرد: به تو چی ناچیزه، یاریک بو خۆم ده گرم: یاری په ییدا نه کرد . به لام نیزیکه ی دو سال تا سه ره مه رگی قسهی له گه ل کوره کهی نه کردو سه رنجی نه دایه .

◆ دايك

سه گينگي توكن و زهلامى هه بوو وهك خۆى ده چوو. هه موو رۆژى به يانى تا به مرده رگاي كارخانه وه دواى ده كهوت و ئىوارانىش هه ره له وى چاره وانى ده بوو . رۆژه كانى وچان ده چوو ميخانه و به به ئى شه وى ورتى له لىوه به به ريگا دا ده ويى. وهك به دواى شتىك دا بگه رى ، به مۆره لى كردن دلى رىبوارانى ده وشاند. ته ووى رۆژ سه گه كهى به دوايه وه بوو. كلكه كولكن و نه ستوره كهى به مرده دايه وه .

كانتىك به سه ره خۆشى ده هاته وه مالى ، نانى ده خواردو هه ره له قاپه كهى خۆشى دا به شى سه گه كهى ده دا . قهت له سه گه كهى نه ده دا و چخهى نه ده كردى و نه شى ده لوانده وه. نه گه ر ئنه كهى پىي رانه گىشتبايه پاش نان خواردن قاپه كان كۆ بكاته وه ، به عمرى داده دان .

بوته له قۆد كايه كهى له پىش خۆى داده نار پالى به دىوارى ده دا . به چاوى نوقاوه زارى لىك ده كرده وه به ده نگىكى لاله به ته ده ستى به گۆزانى ده كرد .

ده نكه ناخۆشه كهى له نىو سىته كانيدا كه ورده نانىان لى هه ل ده وه رى گىر ده بوون . قوفل ساز به قامكه نه ستوره كانى رىشى داده هيناو گۆزانى ده تگوت . وشهى گورانيه كانى كه سى لى تى نه ده گه شت . هه واكهى وهك لورهى گورگى زستان ده چوو . تا ته رايى له بوته كهى ده بى رى گۆزانى ده گوت . پاشان له سه ره نىو ته خته كهى راده كشا و سه رى وه سه ره ميژه كهى ده كرد و تا كارخانه ناژىرى لى ده دا هه ره به م چه شنه ده خهوت و سه گه كه شى له ته نىشتى وه رده كهوت .

قوفل ساز قۆر بوو . نه خۆشى پىوه نووسا له به ره دهر وژان شىن هه لگه رابوو. پىنج رۆژى ته واو له نىو جىگادا گىنگلى ده دا و ددانى رىك ده كوشىن هىندى جار به ئنه كهى ده گوت:

- ژارم بده يه .

ئنه كهى دوكتورى هىنا سه رى. دوكتور گوتى پىويسته عه مه لىيات بگى ، خىرا بىگه به ننه نه خۆشخانه .
فلاسۆ له وه لامدا گوتى :

- برۆ ناجىن ، جهه ننه م به . من خۆم ده صرم .

دووى رۆيشتنى دوكتور ئنه كهى به گريانوه گوتى لى گه رى بته مه نه خۆشخانه با عه مه لىيات بكه ن.
مىخانىيل به مست هه ره شهى لىكرد و گوتى :

نه گه ر چاك به وه بو تۆ خراپتر ده بى .

به يانى راست له و كاته دا كه ناژىرى كارخانه بانگى كرىكارانى ده كرد مرد . به چاوى زهق و ده مى ناواله وه له تابوتيان نا . ژن و كوړ و سه گه كهى بو سه ره قه بران له گه ل بسوون. "دانىبلا فىنسۆشسىكۆ" شه و دزه نارهق خۆرهى كه له كارخانه يان وه دهر نابوو ، له گه ل چه ند هه ژارى گه ره ك تاگۆرستان له گه ل ته رمه كهى كهوتن

ژنه کمى تۆزۈنگ گريا. بەلام پاقئىلى كورى تەراپى بە چارى دا نەھات . ئەو كەسانەى تابوت و بەرىتەكەرە كانىيان دەدى ، رادەستان و نىشانەى خاچيان دەكىشا. يەكئىك لەوانە گوتى :

- نەمرد..... تۆپى .

پاش ئەوہى تەرمەكەيان بۆ خاك نەسپارد خەلگەكە گەرئەوہ. سەگەكە لە سەر قەبرى وەرکەوت ، بۆى پىئوہ دەکرد. دوواى چەن رۆژ نەزائراكى كوشتى.

(۳)

پائزە رۆژ پاش مردنى باوكى رۆژئىكى يەك شەمۆ پاقئىل بە سەرخوشى ھاتسەوہ مائى . بەلاگە لاک چووہ ژوورى و ھەر وەك مېخانئىلى باركى مستىكى لە مېزەكە دا و بانگى داىكى كرد .
-نان.....

دايك چو لە پەناى دانىشت و لە نامىزى گرت و سەرى بە سىنگى خۆسەوہنا . پاقئىل پائى پىئوہ نا و باسكى ھارېشتە سەر شانى وگوتى :

- داىە زوو بە

- ئەى ھەژار ، داىك بە لاواندەنەوہ و بە دەنگىكى خەمناگەوہ وەلامى داىەوہ ،- پاقئىل بە زجەت زمانى دەگەرئە پاندى :

- منىش دەمەوى سەبىلەى بكتىشم. بىنە سەبىلەى باوكم بەدە بەمن ئەوہ ھەوہلەين سەرخوشى پاقئىل بوو . ژۆدكا ھىزى لەبەر برېبوو ، بەلام ھىشتا ھۆشى ماوو ، لە خۆى دەپرسى :
نەدەبووا وا بگەى

پاقئىل دلئى تىك ھەلات. پاش ئەوہى ھىندىك رشايەوہ داىكى درىزى كرد و دەسەدەكى تەرى لە سەر ئىئو چاوانى دانا . تۆزىك وەخۆ ھاتەوہ بەلام ھەموو شت لەبەر چاوى دەسوورا . پشتى چاوانى گران بووبوو . تامىكى تال و ناخوشى لە زارى دەھات . چاوى لە داىكى دەگرد و قسەى دەبىزكاند :

- ھىشتا زووہ بۆ من ئەوانى تر ھەموو دەخۆنەوہ و تىك ناچن ، من تىك دەچم .

وہك زۆر لە دوورەوہ بى گوتى لە دەنگى نەرمى داىكى دەبوو كە دەبگوت :

ئەگەر ئەتۆ دەست بەدەيتە خواردنەوہ ئىتر چۆن دەتوانى من بەخىئو بگەى ؟

پاقئىل چاودەكانى لە سەرىك دانا و گوتى : ھەموو دەخۆنەوہ

ئەئەمان دەخۆنەوہ، تۆ مەخۆوہ! ئەرەندەى پىئويست بوو باوكت لە جىاتى تۆش خواردەبەوہ ، منىش زۆر ئازار دەدا. باشتەر ئەوہ بەزەبىت بە داىكت دابى .

دايك

پاڦٽيل به بيستنی نهم قسه نهرم و خه مباره ژيانی دايکی وهبیر هاتهوه که چوئن له کن بابی ههمیشه نارهدت وپي ددنگ بوو ، ههمیشه چاوه پوانی نهوه بوو که ميترده کهی ليبي بدا .

بو شهوی بارکی نه بیینی لهم دوواییه دا که متر له مالتی دهبوو تا رادهیه که دايکی له بییر چووویوه وه . نیستا تۆزیتک وههوش هاتبووه وه له دايکی دهروانی .

بالا بهرز بوو و تۆزیتک چه مابوو وه . لهشی له بهر زدهجت و کویره وهری بهردهوام و کوته کی میترده کهی تیتک شکابوو . بی ههست و خواره خواره ده جولاره . ده تگوت له وه دترسی که وهشتیتک بکهوی . سر و چاوی گهوره و دریتزه کی و چرچ و که مینک ههلساری به هوی چاوه ره شه کانیه وه ددهره وشانه وه که وهک چاوی زۆر سهی ژسانی نهو گهره که خهم و خه فه تیان لی دهباری . جی برینیتکی گهوره له نیو چاوانی برۆی راسته ی تۆزیتک هه لکیشابوو . وادهاته بهرچاوه که گوپی راسته ی له هی چه په ی هه ورازتره و نهوه خۆی دیمه نی بهسام ده کرد . له نیو قزه پره کانی دا داودای سپی ده بیتره و دههات پرچی ماش و برینج بیی .

ههمیشه هیدی به گوی و خه فه تبار بوو .

فرمیسی که به کولمان دا هاتنه خواری .

پاڦٽيل به ددنگیتکی هیدی له بهری پاراوه : ناوم دهبه بۆمه وه .

- دهچم ناوی ساردت بو دینم .

تا هاته وه پاڦٽيل خوی لیکه وتبوو . تاوی له سر سهری راوهستا و هه ناسه په کی هه لکیشا . قاپه کهی له دهستی دا ده لرزی و له تکه سه هۆله کان وه قهراخی قاپه که ده کهوتن . قاپه کهی له سر میترکه دانا و له بهر اصهر وینه ی پیروزدا چۆکی داداو دهستی به پارانه وه کرد . شووشه ی په نجه ره کان له بهر لافاوی به ته ورمی تاریک و مه ستانه ی دهره وه ده لرزین . له شهوی سارد و تاریکی پایزدا دهنگی گارمۆن دههات . یه کیتک به دهنگی بهرز گۆرانی دهگوت . قسه ی سوک و ناشیرین ده بیسران دهنگی نهو ژنانه ی ترسابوون له هه وادا دهنگی ده دایه وه

له ماله بچوو که کهی خیزانی قلاسۆفدا ژیانیتکی یهک چهشن بهلام له جارن هیدی و هیمن تر ریگیای خۆی دهبری و له گه ل ژيانی گشتی گهره ک فهرقی هه بوو . خانوه که یان لهو سهری کۆلان له سر که نده لیک کی قول دروست کرابوو ، خواره وهی زه لکاو بوو .

چیشته خانه سنی یه کی خانوه کهی داگرتبوو . تیغه یه کی باریک و نهوی که نه ده گه یشتنه بن مسیچ ، چیشته خانه ی له هۆده ی بچووکی خهوی دایک جیا کردبووه وه . نهوی تر ژوو ریکی دوو په نجه ره ی چووار گوشه بوو . قهروه یله ی پاڦٽيل له قوژینیتکدا بوو و لایه کی تریش دوو نیمچه قهروه یله و چه مند کورسی و کۆمه دیک کی جلان و

نارینه‌یه‌کی بچوک و سه‌عاتیک دیواری و دوو وینه‌ی پیروزی لیبوو . نیت ناروی بیته و دهستان بشو . پاقیتل دهبوست وه‌ک خه‌لک بژی و نه‌وی ده‌کرد که له‌گه‌نجیک ده‌ه‌شایه‌وه . گارمۆنیک و کراس و کراواتیکسی چقر و گالوش و عه‌سایه‌کی کری و هاته‌ریزی هاوته‌من و هاوشانه‌کانی خۆی . ده‌چووه‌شه‌ونشینی، دانس و سه‌مای پۆلاکاو هی تر فیتر ده‌بون . شه‌وی یه‌ک شه‌مۆیان به‌سه‌ر خۆشی ده‌هاته‌وه‌مالی . به‌یانی سه‌ری ژانی ده‌کرد و تایی ده‌هاتی و ره‌نگی ده‌بزکا .

رۆژیک دایکی لیتی پرسی : باشه‌ دووینتی خۆشت رابوارد؟

پاقیتل به‌خه‌مناکی وه‌لامی داوه :

زۆر هیلاک بووم . باشتره‌ بچه‌ راوه‌ماسی یا تفه‌نگیک بکرم .

به‌شیلگیری کاری ده‌کرد . قه‌ت جه‌ریه‌ نه‌ده‌کرا و بی‌کار نه‌ده‌بوو ، ویک دایکی بی‌ده‌نگ و نارام بوو . زۆر به‌بی‌وازی چاوی ده‌گیتان . تفه‌نگی نه‌کری ، نه‌چووه‌ راوه‌ماسیش . نه‌و ریبازه‌ی به‌جی هیتشت که هه‌فاله‌کانی پییدا ده‌زیشتن . که‌متر ده‌چووه‌ شه‌ونشینی . رۆژی یه‌ک شه‌مۆیان وه‌ده‌ر ده‌کموته‌ به‌لام به‌وشیاری ده‌هاته‌وه . دایک ناگاداری بوو . ده‌بیدت که‌ رومه‌ته‌ سه‌وزه‌کانی رۆژ به‌ رۆژ لاوازتر ده‌بن . نیگای به‌سامتر ده‌بی و لیوه‌کانی ریک دین و رواله‌تیک سهرسوریه‌ینهر به‌خۆیه‌وه‌ ده‌گری ، واده‌ده‌کموته‌ که‌ له‌ شتیک تووریه‌یه‌ و ده‌نگ نا‌کا یا نه‌خۆشه . له‌ پیتش دا هه‌فاله‌کانی ده‌هاتنه‌ لای پاشان که‌ دیتیان قه‌ت له‌ مال نیسه ، نیت هاتر چۆیان نه‌ده‌کرد . دایک به‌خۆشیه‌وه‌ ده‌بیدت کوره‌کی لاسایی لاوه‌کانی کارخانه‌ ناکاته‌وه . به‌لام کاتیک تیکه‌بیت که‌ پاقیتل ده‌یه‌وی له‌ لافاری لیتی ژیانی یه‌ک چه‌شن دوور که‌موتیه‌وه‌ مه‌ترسیه‌کی گه‌وره‌ به‌سه‌ر گیانیدا زال بوو .

رۆژیک دایک لیتی پرسی : رۆله‌ گیان ره‌نگه‌ نه‌خۆش بی؟

نا حاله‌ باشه‌ و ساخم .

دایک هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیتشا و گوتی : چه‌ند کز بووی .

پاقیتل نه‌وجار کتیبی ده‌هینا یه‌وه‌ مالی و به‌ نه‌ینی ده‌بۆتینه‌وه . هیتدی جار له‌ سه‌ر کومه‌ کاغه‌زیک شتیک ده‌نوسی و ده‌یشارده‌وه .

له‌ گه‌ل یه‌کتر که‌م ده‌دوان و که‌م یه‌کتریان ده‌دی . پاقیتل به‌یانیان به‌بی‌ده‌نگی چایه‌کی ده‌خوارده‌وه و ده‌چووه‌ کاری . نیوه‌رۆ بۆ ناخوردن ده‌هاته‌وه . له‌ سه‌ر نان خواردن ته‌نیا قسه‌ی گالته‌ ده‌کران و پاشان تا رۆژناوا ون ده‌بوو . کاتیک ده‌ستی له‌کار هه‌لده‌گرت جوان خۆی ده‌شوست ، نانی شه‌وی ده‌خوارد و کتیبی ده‌خوتینه‌وه . رۆژه‌کانی یه‌ک شه‌مۆ به‌یانی زوو وه‌ده‌ده‌کموته‌ و شه‌و دره‌نگان ده‌گه‌رایه‌وه . دایکی ده‌یزانی که‌

دايك

پاڦيٽيل د هچيټه شارو حمز له تياتر دهكا ، بهلام له شاروهه كهس نه دههات سهري بدا . دهيدى پاڦيٽيل تا دئ كه متر قسان دهكا ههروهه هينديك وشه تازه بهكار ديني كه نهو ليبيان تيناگا . زاراهى ناحهز و ناشيرين له قسه كاني دا نين . پتر له جاران به خوي دادهات و دهچوو . چالاكتر دهجولايهوه و هيندى و هينمن تر دهسوو . دايك لهو گوزانهش دهترسا . له گهل دايكيشي به شيرهيهكي تازه دهجولايهوه . هيندى جار ژورهكهى خاوين دهكردهوه . رزواني يهك شهص بؤ خوي جيگاي ههلهدهگرت و ههولى ددها زهجههتي دايكي كه م بكا تهو له گهركي نهوان كهس شهوي نهدهكرد .

رؤژتيكيان تابلؤيهكي هيننا له ديوارى ههلاهسي ، سي كهس لهو تابلؤيهدا دهبينران كه نيشانهي نازايهتي و تيرادهيان له ديمهني ديار بوو .

بؤ دايكي رون كردهوه : نهوه مهسيحه له گهل پياوهكاني دهچيټه "نيماتوس" .

دايك تابلؤكهى پي جوان بوو . له دلي خوي دا گوتي : مهسيحت دهوي بهلام ناچيه كليسا

تا دههات ژمارهى كتيبهكان له كتيبخانهي جواني پاڦيٽيل دا كه دارتاشيكي هاوپي بؤي دروست كردهبوو زؤرتر دهبوو . ديمهني ژورهكه جوانتر دهبوو .

پاڦيٽيل زؤر جار نيويه به دايكي دهگوت و به "ماما" ي بانگ دهكرد . هيندى جار يش به خوشي پيى دهگوت : دايه نيگهران مهبه شهو درهنگ ديمهوه .

دايك نه م قسانه يي خوش دهبون . ههستي دهكرد له ژير پردهي نه م قسانه دا شتيكي شيلگير و پتهو شاردرارهتهوه . بهلام له بهر نهوهي بؤي رون نه دهدهيووه نيگه راني دايك له زيادي بسو ههستي روداوتيكي نامعلوم تا دههات پتر دلي ريك دهگوشي . هيندى جار له پاڦيٽيل نارازي دهبوو بيري دهكردهوه : ههصوو كهس وهك مرؤقه دهؤي . بهلام كورهكهى من وهك "چله كيش" دهؤي . زؤرصات دهسي وراده مينسي . تهصهني نهو نه مه ههلتاگري . هيندى جار بيري دهكردهوه :

رهنگه يارنيكي ههبي ؟

بهلام بؤ دلداري و خوشهويستي كچان پاره پتيويسته له كاتييك دا پاڦيٽيل تهواوي مانگانهكهى خوي دهكاته مستي دايكي . بهم چهشنه ههوتو و مانگ تپههريين و دوو ساڻ له ژياني كر و مات و پر قسهي خهصناك و بيري به سام رابورد .

(۴)

شهویتک دووای نان خوردن پاقیتل پهردهکانی دادانهوه و چرایهکی له پشت سهری به دیوارهوه ههلاوهسی و دهستی به کتیب خویندنهوه کرد. دایک له ههلویژاردنی چیشخانه بووه و به بی ههستی چوه ژورهکهی پاقیتل. پاقیتل سهری ههلهبری و وهک پرسباری لی بکا چاوی لیکرد.

- هیچ نییه پاقیتلۆکه من بووم، نهوندهی گوت و برۆی ههلهتهکاند و خیرا ودههکهوت. پاش نهوهی تاریک له چیشخانهکه راوهستا دهستهکانی شوشت و به پهشوژاوی گهراپهوه لای پاقیتل و به هیدی گوتی : دهویست لیت بیرسم نهوه چیه هههمیشه دهخویتنیهوه ؟

پاقیتل کتیهکهی وهلانا :دایه دانیشه

پیلانگیا له تهنیشتی دانیشت و چارهروانی بوو شتیکی گرنگی پی بلن. پاقیتل بی نهوهی چاوی لیبکا به دهنگی نهرم و زۆر ناسایی گوتی :

- من کتیبی قاچاخ دهخویتمهوه. خویندنهوهیان قهدهخه کراوه چونکه له بهاری ژبانی نیمه یانی ژبانی کۆمهلانی خهک راستی دهنوسن . نهو کتیبانه به نهیتی چاپ دهکرین شهگه شهو کتیبانه له کن من بدۆزنهوه دهمرگن و بهندم دهکن. ههه له سهه نهوهی ویستومه له راستی تیبگهه تیگهیشتی ؟

له پردایک پشوی سوار بوو وه ههناسه برکه کهوت و به زهقی چاوی له کورهکهی بری . ههه دهتگوت چا له بیگانه دهکا . پاقیتل دهنگی گۆرا بوو به قامکه باریکهکانی سمیلی بادهدان و له بنهوه چاوی له دایکی دهکرد. بۆ کورهکهی مهترسی ویکهوت و بهزهیی پیداهات : پاقیتلۆکه بۆچی وا دهکهی ؟

- دههوهی راستی بزاتم له حهقیقهت تیبگهه .

دهنگی نهرم و بهلام پیاوانه بوو. چاوی دههوهوشان. دایک زانی که کورهکهی بۆ هههمیشه خۆی بۆ شتیکی بهترس و نهیتی تهرخان کردوه . هههوهو شتیکی له ژبانی دا له بهرچاوی نهو مسۆگهه و یهکهجاری بسو . وای لیتهات که بی بیر لیکردنهوه تهسلیم بیجا بۆیه بی نهوهی قسهیهک له دلیدا بدۆزیتهوه، دهستی بهگریان کرد .

- دایه مهگری . به هیدی و نارامی و به لواندنهوه قسهی لهگهل کرد . دایک پیی وابوو مالتاواپی لینهکا. بیر لهوه بکهوه که نیمه ژبانمان چۆنه ؟ تۆ تهههنت گهیهوته چل سال بهلام داخوا ژبان ههبووه ؟ باوکم هههمیشه لیتی دههه. قینی خۆی به تۆ دههشت. نهو له ژبانی خۆی تووره بوو، بهلام بۆ خۆشی نهیدهزانی ماکهی نهو چارههشیهه له کوئییه .

دايك

باوكم ۳۰ سال كاري كرد . كاتيك دهستي به كار كرد كارخانه تهنيا دوو خانووي هه بوو . نيستا سموت دهزگاي ههيه .

دايك به ترسهوه ههه لهو كاتهشدا به حمز و ناراتهوه قسهكاني دهبيست. چارهكاني پائيل به جواني دهدهرهوشان، سينگي به ميژدهكهوه نابوو، له دايكي نزيك بووبوهوه رومهتي وهكولمه دايكي دهكوت كه به فرميسك تهه بوويوو. يهكهم و تاري خوي له باره حهقيقهتهوه به جوړيك دهدههري كه دايك ليني تيبگا. به هيژي گهخيتهتي و گهرم و گوړي قوتابيهك كه به شارهزايي خوي دهخوري و به دل پرواي پيدهكا، له باره نهو شتانهوه قسهي دهكرد كه بو خوي رون بوون . مهههستي نهوه بوو خوي تاقي بكاتهوه و دايكيشي قانع بكا. هيندي جار كه وشه له بير دهچوون رادهوهستا و چاوي به رومهتي بزركاوي دايكي دهكوت كه چاره فرميسكاوييهكاني به ترس و نيگهرانييهوه دهتروسكان. بهزهيي پيدا دههات و سهه له نوي باسهكهي دههيناييهوه سهه دايكي و دهگوت :

- خوشي چيت ديوه ؟ چي خوشت له رابوردوو وهبر دي ؟

دايك به خهمناكويهوه سهه رادهوشاند. ههستي به شتيكي تازه دهكرد كه بوي رون سههيو، داخاويش و دلخوشكههريش بوو. پائيل دلي خهفتهباري دهلاواندهوه. يهكهم جار بوو له بارهي ژيانيهوه قسهيان له گهل دهكرد. بري ليل و نالوزي كه له كوئنهوه خهوتبوو ، وهخههه دههات. ههستي دامركاوي به نارامي گهش دههوهوه. بیرهوهريهكاني سههدهمي گهخيتهتي و ژياني خهفتهباري زيندوو دههونهوه. پيلاگييا له گهل ههفالهكاني باسي ژياني كردهوو. باسي ههههوشتي كرد، بهلام وده هههوه كهس بيجهه له سكاله و دههري دل ريگاي ديكه نهدهزاني. ههچ كهس بوي رون نهكردهوهوه كه ژيان بوچي نهههنده سههخت و دژواره. نيستا كورهكهي لهگهلي دانيشتوو، چارهكاني ، رومهتي ، قسهكاني ، هههوه له دليدا جيتان دهگرت و شانازي به كوره كهيهوه دهكرد كه بهراستي له ژيان دايكي تيگههيشتوو، له بارهي كوئيرهوهريهكاني قسهي بوو دهكرد و بهزهيي پيدا دههات .

كهه كهس بو دايكان دلسوزي دهكا .

دايك نهوهي دهزاني. هههچي له بارهي ژيان نههوهوه دهگوت، تال سوو، بهلام حهقيقهت سوو، هههريهش هههستيكي له دلي دايكي دا دهجولاندهوه كه وهك لاواندههويهكي سههني گهرمي دادههينا .

پيلاگييا قسهكهي پائيلي بري و پرسي : دههوي چي بكهي ؟

- دههوي فير بم و خهلكي تريش فير بكهه . نيئه دهبي فير بين. دهبي بزاني دهبي تيبگههين بوچي ژياني نيئه نهههنده دژوار و بهكوئيرهوهريه .

دایک زۆر بەوه دلخۆشی بوو کە دەبیدت چاره کاله کانی کورە کەمی هەمیشە زەق و زیندوو بوون و لە خۆشیان دەتروسکان. هەرچەندە هیشتا تەرابی فرمیسکی لە چرچایی رومەتی دا مابوو، بەلام لە خۆشیان بزەوی دەهاتی. هەستی بە دووشت دەکرد، لە لایەک شانازی بەوه دەکرد کە کورە کەمی بەختەوری هەموو کەسی دەوی و دلسوژی هەمووانە و کوێرەوری ژیانی تێدەگا، لە لایەکی تریش نەیدەتوانی لە بیر خۆی بەریتەوه کە کورە کەمی گەنجە و وەک خەلکی تر قسە ناکا و بریاری داوه بە تەنیا لە گەل ئەو ژیاانە خەبات بەکا کە خۆی و خەلکی تریش هەیانە. دەبویست پیتی بلێ:

- خۆشەویستم تۆ چت پێدەکری؟

بەلام ئەوه دەترسا کە هەستی خۆشەویستی لە ناست کورە کەمی کەم بێتەوه کە هێندە بە هۆش و تا رادەپەک بێگانەش دەهاتە بەر چار.

پاڤیل دەیزانی دایکی سەرخی قسەکانی دەدا و بزەوی لێوی و ئەو خۆشەویستیەمی کە لە چاوه کانی دا دەدەرەوشاوه دەینی. پیتی وابوو ئەو حەقیقەتەمی خۆی دۆزیویەتەوه بردوویەتە میتشکی دایکیشی. شانازی بە هێزی قسەکانی دەکرد. بروای بە خۆی بەهێزتر دەبوو. توند داگیرسابوو، جارتیک بە پیکەنین و جارنیکیش بە توورەبی قسەمی دەکرد. هێندێ جار رقتیک لە سینگی دا دەجولا یەوه. کاتیک پیلایگیتیا ئەو توورەبی و قینەمی دەدی بە ترسەوه سەری دەلەقاند و هێدی دەپرسی:

- پاڤیلۆکە، جا وایە؟

- بەلێ وایە..... بە دەنگیکێ مەند و پتەو وەلامی دەدایەوه. باسی هێندیک کەسی بۆ کرد کە خێرخوای گەلن و تۆی حەقیقەت دەچینن. هەر بۆیەش راویان دەنێن و دەباخەنە بەندێخانە یان بۆ شوێنی کاری گران دووریان دەخەنەوه. بە توندی هاواری کرد من ئەو کەسانەم دیوه گیسانی پاکێ سەرزەوین. ئەو قسانە دایکیان ترساند.

دەبویست لە کورە کەمی پرسی:

بەراستی وایە؟

بەلام ئەو بارەوه بریاری نەدا. گوێی بۆ باسکردنی ئەو کەسانە رادەگرت کە نەیدەناسین و شیوه بیر کردنەوه و قسە کردنیکیان فێری کورە کەمی کردبوو کە مەترسی هەبوو بۆی.

ناخەرە کەمی دایک گوتی:

- ئیستا رۆژ دەبیتەوه، باشتەرە بخری..... راکشی..... دەبی بەیانی زوو بچیه کاری.

- باشە ئیستا دەچم دەخەوم، سەری بۆ لای دایکی خوار کردەوه و پرسی: لێم تێگەیشتی؟

دايك

- وهلامى داره بهائى تىگه ياشتم. ديسان فرميسكى به چاوان دا هاته خوار و به كولى گريانه وه گوتى: تيدا دهچى .

پاڤئيل ههستا و له ژورره كهدا دهستى به هاتو چۆ كرد و گوتى :

- باشه ئىستا تىگه ياشتى چ دهكهم و دهچمه كوى. هه موو شتىكم پى گوتى . تكا دهكهم نه گهر خۇشت دهوتم پيشم نه گرى .

دايك قىژاندى : رۆله گيان باشتريو هيجم نه زانبايه .

پاڤئيل دهسته كانى دايكى له نيو دهستى خۆى گرت و توند ريكي كوشى.

پيلاگنيا له وشه "دايه گيان" ولهو دهست گوشينه كه بۆ نهو تازه بوو، واقى ورسا و به هه ناسه پر كه گوتى :

به پيچهوانه ي مهيلي تو هيج ناكهم تهنيا ده صوى ناگات له خۆت بى... ناگا . پاشان بى نهووى بزانى ناگاي له چى بى. به خه مناكيبه وه لى زياد كرد :

رۆژ له گه ل رۆژ كزتر ده بى. به نيگايه كى خۇشه ويستانه ته ماشايه كى به ژن و بالاي ريك و پيكي كوره كهمى كرد و هيدى گوتى :

خوا بتباريزى. چۆنت دهوئ تاوا بوى. دهستت وه بهر ناهينم تهنيا شتىكم له تو دهوئ :

قسه ي بيسه ره و به ره مه كه. ده بى خۆ له خه لك بياريزى، هه موويان دۆى يه كترن. بۆ ته ماع و نيره بى ده ژين. هه موو ده يانه وئ خراپه بكه ن كاتيك بته وئ عه بيه كانبان بلئى و بير و راى خۆت ده ريسپى، خۇشيان ناوئى و ده تفه وتينن .

- پاڤئيل له ده رگا راوستا بوو نم قسه خه فه تبارانه ي ده بيسه، به زه رده خه نه وه گوتى :

- بهائى خه لك خراپن. به لام له وه تا بۆم ده ركه وتوه حه قيقه تيك له سه ر زه وى هه يه، باشت ر دينه به ر چاو .

ديسان بزده كى هاتى و دريژه ي پيدا :

بۆ خۇشم تينا گم بۆ وا بوو. به مندائى له هه موو كه س ده تر سام كه گه و ره بووم له هه موو كه س بيزار بووم ... له هينده يكيان له به ر بى غيره تى.... له هيندىكى تر نازام بۆ چى؟ به لام ئىستا وانبيه. به زه بيم بياندا دى

نازام بۆ چى كه وه تا زانومه حه قيقه تيك هه يه و خه لك هه موو تا وانبارى شو ژيانه ناله باره ي خۇيان نين، دلم نه رمتر بووه ...

تاويك بى ددنگ بوو. وه ك بيه وه شتىك له خۆى ببيسى. پاشان به مه ندى و هيدى قسه كهمى دريژه پيدا :

حقیقت ناوا کاریگه ره .

دایک ته ماشایه کی کرد و به کزی گوتی : بۆ خاتری خوی تۆ زۆر گۆراوی .

کانتیک راکشا و خوی لیکهوت، دایک به سپایی همستا و له قهره ویله که می چووه پیش. پاقیتل له سهر سینگ دریژ بیوو. سهر و چاوی ره شتالنه و خه ته کانی له سهر سهرینی سپی نه خشیان به سستیوو. دایک به پی خاوسی و به کراسی خوی دهستی ده بهر یهک نان و به دیاریه ره راوهستا . بی دهنگ سوو. لیسوی ده بزاوتن و دلۆپه فرمیسی له چاوان ده تکان. سهر له نۆی ژیا نیان دهستی پیکرده وه . بی دهنگ بوون له کن یهک بوون و لیک دور بوون.

(۵)

روژتیک له نیوهی ههوتودا پاقیتل هاتهوه به دایکی گوت :

- شه مۆیه له شاره وه میوانم دین!

له شاره وه ؟ دایک راجه نی .

بۆچی دایه گیان ؟ پاقیتل به نارعه تهی هاواری کرد .

ههر ناوا نازام بۆچی ؟

ده ترسی ؟

نهو جار درکاندی : به لۆی ده ترسم .

پاقیتل سهری بۆ لای رۆمه تهی دایکی خوار کرده وه و ههر وهک باوکی به تووردهی گوتی : ههر له بهر نهو ترسه به هه موممان به هیلاک ده چین. نهوانه به سهر نیمه دا فه زمانه وایی ده کهن ههر له م ترسه ی نیمه که لک وهرده گرن و پترمان ده ترسیتن .

دایک به خه مناکمی هاواری کرد نیم زیز مبه نهی چۆن نه ترسم. تهواوی ژیا تم به ترس رابواردوه . ترس به سهر گیانم دا زال بووه .

پاقیتل به دهنگیتی نهرم و هیدی گوتی : لیم بیوره چاری دیکه م نییه . وده رکهوت . سسی رۆژی تهواو دایک ههر چهند وه بیری دههاته وه کهوا به م نزیکانه خه لکی بیگانه دینه مالی، نهو که سانه دینه مالی که شم ریگایه بیان به کوره کهی نشان داوه که به سهری دا ده روا له رزی لی * ده نیشته .

نه گهر که سیک هات بلۆی نیستا دینه وه چاوه روا تم بن. تکایه مه ترسی .

دایک له سهره خۆ پالی وه نیمچه قهره ویله که دا، پاقیتل به مۆری چاویکی لیکرد و گوتی : تۆ ده توانی بچیه شوینیکی تر .

دايك

دايكي بيم قسه دلي يه شا و به نيشانه ي بهر هه لستي سهري راوه شانده و گوتي :
- نا . بو دهمه دهري؟ ناخري مانگي تشريني دوو بوو . به فريكي وشك و ورد باريبوو . به مستبوي و له ژير پي پي پافيل دا سپري دههات . تاريخايي وهك دوژمنيك كه خوي له شتيك مات دابي ، شوشه په نجه رده كاني گرتبوو . دايك دهستي به تهخته كه وه گرتبوو ، دانيشتبوو و چاوي له دره گا بريبوو .
واي دههاته بهر چار كه له هممو لايه كه وه دز دورى ماله كه ياني داوه و خه لك به جلي سهيره وه روو له ماله كه يان دهكمن . نه وه تا ، يه كينك نه وه له بن ديواره و به دهسته كوت له ديوازي ده گهري . دهنگي فيكه يه ك هات و وهك سيميكي باريكي دهنگ خوش و خه مبار ، به ماريچ و ده سهركهوت . نه وه دهنگه له كرو ماني شه و دا سهر گهر دان بوو ، نزيك ده بووه وه ، له بن په نجه وه ون ده بوو . وه كوو له داري چوار چيوه ي خرابسي . دهنگي پي ياي دايو . دايك له رزيكي هاتي وتوند برزي هه لته كاند و هه ستا .
دهر گايان كرده وه . له پيش دا سهريكي زل به كلازيكي كه وه لوه وه ده ركهوت . له شيكي دريژ و چه ماوه ي به دووادا ده كيشا . خوي راست كرده وه و باسكي راستي هه لينا و هه ناسه يه كي هه لكيشا و به دهنگيكي له قولايي سينگيه وه گوتي :

نيواره باش !

دايك بي نه وه ي ورته ي ليوه بي كوور بووه وه .

- پافيل له ماله ؟

كابرا به كاوه خو چا كه ته كه وه كه ي داكند و لاقيني هه لينا و به كلاوه كه ي به فري له چه كه كاني ته كاند و كلاوه كه ي فري دا قولينيك و له كاتيكدا به سهر لاقه دريژه كانييه وه بيم لاو نه و دادا دههات ، وه ژور كهوت ، له كورسيه كه نزيك بووه وه ، وهك بي يه وي قايم و قولي كورسيه كه تاقي كاته وه . پاشان دانيشت و باويشكي هاتي . دهستي به زاريه وه گرت . سهريكي خري هه بوو و به مه كينه له بندا تاشيوي . ريشي تاشراو و سميله دريژه كاني شوو بوويونه وه . زور به ورد ي به چاوه زهقه كاني ته ماشاي ژوره كه ي ده كرد . لاقني هاويشستبوونه سهر يهك و له كاتيكدا كورسيه كه ي ده بزوت پرسى :

- تم خانوه ني خوتانه يا به كريتان گرتوه ؟

دايك له بهرامبيري دانيشت و له وه لامدا گوتي : به كريمان گرتوه .

خانويه كي وانبيه - كابرا گوتي -

دايك به نهرمي گوتي : تيستا پافيل ديتنه وه ، چاوه پروان به . كابرا دريژه كه به نارامي وه لامسي داوه : به لئ چاوه پروان دهيم . نارامي و دهنگي نهرم و ساده يي سهروچاوي ، غيره تسي وه بهر دايك نا و به دلسوزي چاوي

لیکورد. کابراش به راشکاوای ته ماشای کرد. له قولایی چاوه زهقه کانی دا تروسکه میه کی خۆش دیار بوو. لهو مه خلوقه خوار و خینچه دا که له سهر دوو پسی راوهستا بوو شتیکی شاد و دلخۆشکهر دهیبترا. جله کانی کراسیتیکی شین و پانتۆلینکی رهش بوو که ده لینگه کانی له چه کمه که می هاویشتبون. دایک خهریک بوو لیسی پرسى: کینی و له کوپوه هاتوو و داخوا له میژه کوره که می دناسى؟ به لام کابرا له پر خزی بزاونت و گوتى:

- دایه گوره کی نه برینهی له نیو چاوانت کردوو؟

به دهنگیکی خۆش قسه می ده کرد و به چاوان پیده که می. نه پرسیاره حالی پیتلاگینیای گۆری. لیتوه کانی تینک نا و پاش تاویک مات بوون به ساردییه کهوه گوتى: باوکه گیان نهو مه سه له به به تز چی؟

کابرا تهواو روی یز لای دایک وهرگنیرا و گوتى: باشه. زیز مه به. بۆیه پرسیارم کرد، چونکه باوه ژنه که می منیش راست وهک تز سهری قه لشابوو. میژده که می به قالبه کهوش له سهری دابوو. میژده که می پیتلاودرو بوو، بۆ خۆشی جل شور بوو. نهو غه زهب لیگنیراوه نازام له کوپ نهو ناره قخۆره دیتبوووه. پیشتر منی به کورپی خزی قبول کردبوو. تنیا ده تاوام نهو ندهت پی بلیم که لیتی ده دام به لام لیدان. نهو ندهی لی ده ترسام زراوم چوو بوو.

پیتلاگینیای له بهرام بهر نهو ساکاری و راستییه دا خزی بی ده سه لات هاته بهرچاو و پیی وایوو نه گهر له ناست نهو بیاهو دا روخۆش نه بی، پاقیل تسوره ده بی. به زهرده خه نه میه کی شهرماوییه وه گوتى: دلسم نایه شی... به لام تو ژور زوو پرسیارت لی کردم. نهو میراتی میژده که مه. تز تاتار نی؟

کابرا لاقه کانی راوه شانده و قاقایه کی وای کیشا گوتیه کانی ش پاشه وشکین بوون. پاشان به مه ندی گوتى نا هیشتا تاتار نیم. دایک له گالته که می حالی بوو، به بزده کهوه گوتى: به روسییه کی تهواو قسه ناکه می.

میوان به خۆشییه وه سهری راوه شانده و گوتى:

- زمانى من له زمانى روسى باشته. من خه لکی "کانیو شم."

- له میژه لیژه ی؟

- نزیکه می سالیك له شاری بووم و نیستا مانگیك ده بی هاتومه کارخانه می لای نیوه لیژه. خه لکیکی باشم دۆزیوه ته وه. وهک کورپی تو و نی دیکه ش. له کاتی که دا سیلی ده بزاونت گوتى: ده موی هه رلیژه بۆیم.

پیتلاگینیای له خۆشه ویستی و له سوپاسی نهو قسه می له باره ی کوره که می وه کردی، ویستی شتیکی بداتی. لیسی پرسى:

- جای ده خۆیه وه؟

دايك

- چۆن به تهنيا بۆلمەوه ؟ كه هه موو كۆبوونهوه ئهوجا دهخۆينهوه . ههستی بهوه كرد كه دايك دهترسى.
- "نهگەر هه موو وا دهبوون" دايك به گهرمی تگای لیکرد.
- ديسان له تاريخايدا دهنگی پييان هات . له پر ده رگا كرايهوه . دايك راست بووهوه . به سه رسووپهانهوه ديتي كيديكي گه نجي قژ زهرد ، كورته بالا و رهنگ لاديتي و جليكي فهقيرانه و تهنگي له بهردايه . يه كسه ر چوه چيشتهخانه و پرسى : وه درهنگي نه كه وتوم ؟
- ميوانه كه له ده رگاوه چاوى ليكره و گوتى نا به پييان هاتى ؟
- دياره تۆ دايكى پاقيلن "ميخانيلوئيج" ى ؟ ئيتو ره باش . من ناوم "ناتاشا" يه
- دايك پرسى : باوكت ناوى چيه ؟ فاميلت چيه ؟
- فاسيليتنا ، نه دى تۆ ؟
- پيلاگيتيا نيلوفنا .
- ناوا ئيستنا نيتر ناشناى يه كين .
- دايك هه ناسه يه كى هه لكيشا و به زه رده خه نه يه كه وه روانيه كچه كه و گوتى ... به لى وايه .
- كابراى پرچن كه ناوى "نه ندرتى" بوو ، پرسى : هه واكه ي ساره ؟
- به لى ، ده رى زۆر ساره . باى دى
- دهنگيكي نه رم و خۆشى هه بوو . ده مى بچوك و به ژن و بالاى ته ر و له بار بوو . پالتۆكه ي داكه نده و به ده سته كانى كه له سه رمان شين هه لگه رابوون ، رومه ته جوانه كانى دامالى . له ژوره كه دا خيتر ده ههات و ده چوو . پانييه ي پۆتينه كانى سه رپه يان ده هات .
- دايك سه رنجى دا كه گالۆشى نيه .
- به له رزه وه دريژه ي پيدا . نيمه به ستويه تى .
- ئيستنا سه ماوه ر تيداوتيم . هه ر ئيستنا . دايك نه وه ي گوت و چوه چيشتهخانه . هه ر ده تگوت له ميژه ده يناسى .
- وه ك دايكيتك خۆشى ده ويست . به پيئكه نينه وه گويى بۆ قسه ي ميوانه كان راگرتبوو .
- كچه كه پرسى : بۆ چى وا كزى ؟ شتيك رووى داوه ؟
- پرچن له سه ره خۆ وه لامى داوه هيج ... هه روا .
- ئه م ژنه چاره كانى زۆر وه چاوى دايكم ده چن ده زانى زۆر بىرى دايكم ده كه سه ره . هه ميشه وه ك زيندوو ديتته به رچاوم

- تۆ دهنگوت دايکيم مردوده ... نا نهوه زردايکمه ... مه بهستم دايکی خۆمه. لام وايه له ناوچهی "کييف" گهدایي دهکا و نارهق دهخواتهوه .. کاتيک سهرخۆش دهی پۆليس لئی دهن . ناخۆش دهی پۆليس لئی دهن . دايک ههناسهيهکی ههلهکيشا و له بهر خۆيهوه گوتی: "ناخ تۆ چهنده بهره جي". ناتاشا خیرا خیرا بهلام نهرم و هيدي دهستی پيکرد، پاشان پرچن وهدهنگ هات :

- ئيهوه گهن. تاقی کاريتان که مه. مندالداري زهجهته. بهلام چاکه ی فیري خهلهک بکه ی لهوهش دژوارتره "

- تۆ بزانه دايک له دلی خۆيدا دهويست به نهندرئی بلی چهنده ميهره بانی. له پر ده رگا کرایهوه نيکولای فيسۆشسيکوفا" ی کورې "دانيلا" ی پيره دز و درۆزن وهژوور کهوت که باوکی له ههصوو گهره که به پياو خراب ناسرابوو . هه ميشه له خهلهک دوور ده کهوتهوه و گالتهيان پي ده کرد.

دایک به سه سر سوورمانهوه لئی پرسی : نيکولای چت دهوی ؟

به چاوه شين و بچوکه کانی چاویکی لیکرد و به دهسته پانه کانی دهم و چاوی گرویتی سرييهوه و بی نهوه ی سلای لیبکا گوتی :

پاڤیل له ماله ؟

نا

چاویکی له ژوورئ کرد و وهژوور کهوت و گوتی : هاوړييان ئينواره تان باش

دایک به رقهوه بیری لیکردهوه و زۆری پي سهير بوو. "چۆن نه تۆش" پيی سهير بوو که ناتاشا زۆر به گهرمی دهستی گوشي. پاشان دوو لای دیکه وهژوور کهوتن که تازه پیده گهيشتن. دايک يه کيانی دناسی . سرازای "فيۆدۆر سيزۆف" ی پيره کرێکاری کارخانه بوو . نيو چاوانیکی بهرزی هه بوو و قۆی لول بسوون. نهوی دیکه يان قۆی لوس بون، بهلام دايک نهیده ناسی. ليشی نه ده ترسا. ديار بوو لوت بهرز و به فیز نييه. ناخره که ی پاڤيليش له گه ل دوو پياوی گهنج هاتهوه دايک نهوانی دناسی، ههر دوکیان کرێکار بسوون. جيگای پي نيشان دان و پاڤيل زۆر به روخۆشی پرسی : چات ليتاوه ؟ سوپاس

دایک که نهیده زانی چۆن سوپاسی نه م شته بکا که هيشتا لئی تيناگا , پيشنياری کرد: نهوی فۆدکاتان بۆ بيتم، پاڤيل به خۆشی و پيکه نينهوه گوتی: نا..... پيويست ناکا.

دایک له پر به بیری دا هات که پاڤيل به نهقهست بۆ نهوه ی گالتهی پي بکا، مه ترسی کۆبونهوه ی زۆر به گهوره نيشان داوه.

سه ماوه وهكول هات و دايك برديه ژوورئ . ميوانهكان له دهوري ميژه كه دانيشتبون. ناتاشا له سوچيكي له بن چرايه كه دانيشتبوو، كتيبيكي به دهستهوه بوو گوتي : بو شهوي بزايين كه بؤچي خهلك شهونده خراب ده زين نهنديي قسه كه ي پي بري و گوتي :

- بو چي شهونده خرابين ؟

- پتيويسته بزايين ژيانيان چون دهست پي كردوه .

دايك له گهل چا تينكردين له بن ليوانهوه دهگوت: بزايين، خۆشهويسته كام بزايين. هه موويان بي دهنگ بوون. پافيتل به روگرزي پرسى : دايه شهوه چي ده لئبي ؟

- من.؟ دايك كاتيگ ديتي هه موو چاويان تيريوه، به خه مناكي گوتي :

- له گهل خۆم قسه ده كه م. كاري خۆتان بكهن !

ناتاشا و پافيتل پي كه نين. نه نديي بانگي كرد :

- دايه گيان خۆش بي بو چات:

هيتستا نه تاخواردوه شهوه سوپاس ده كه ي . پاشان رووي كرده پافيتل گوتي :
ريگاي نيوه نه گرتوه ؟

ناتاشا گوتي تو كه خانه خويي ، چون ريگاي ميوانان ده گري . پاشان به دهنگيكي مندالانه پارايه وه : دايه گيان زوو جام بديه له سه زمان ده لهرزم. لاقه كام به ستويانه

- ئيستا ... هه ئيستا

ناتاشا چايه كه ي خواردوه و هه ناسه به كي دريژي هه لكيشا و كه زيي هاويشته شهوه سه رشاني و كتيبيكي گه وري پر له وينه به رگ زه رد ي ليك كرده وه . دايك چاي تيده كرد و هه وولي ددها پيالنه كان ليك نه دا. هه رچهند ميشكي شهونده ي كار نه ده كرد به لام به وري گوتي بو دهنگه خۆشه كه ي ناتاشا راگرتيوو كه كتيبيكي ده خوينه وه. دهنگي خۆشي ناتاشا له گهل گيزه ي سه ماوه ر تيكه ل ده بوو. ديمه ني چيروكي شهو ئينسانه وه حشيانه ي ده هيتنا به رچاو كه له شه كه وه ته كاندا ده ژيان و به به رد هه ويانيان ده كوشت. هه ر وهك چيروك ده چوو. دايك چهند جار ته ماشاي كوره كه ي كرد. ده بويست پرسيا ري لي بكا كه كام به شي شه م چيروكه و شه م ميژوه قه ده خه يه . به لام زوو سه رنجي له سه ر چيروكه كه لاجوو. له بنه وه بي شه وي كوره كه ي و شه واني تر بزايين سه يري ميوانه كان ي ده كرد.

پاڤیل له تهنیشت ناتاشاوه دانیشتیوو، له ههمووان چاکتر بوو. کیژه که سهری به سهر کتیب دا خوار کردبووه و جارویار که پرچه نهرم و لوله کانی ده که رتنه سهر نیو چاوانی به دهستی لای ددان. هیندی جار سهری ده بزات و به نگایه کی دلسوزانه دهنگی نرم ده کرد و شتیکی به دانیشتوان ده گوت. پرچن سینگه پانه کهی وه سوچی میژده که دابوو، سیله کانی باده دا و چاری له خواری ده پری تا سیله بادراوه کانی ببینی. "قیس قشیکوژ" قیت له سهر کورسی دانیشتیوو. دهستی هاویشتیوو سهر نه ژنوکانی. سهر چاری گزیسی که بی برژ بوو به سیلیکی باریک رازابووه ده. بی نه وهی چاره بچوو که کانی بگریی له سه ماوه ده که دا ته ماشای چرچی رومه تی ده کرد. همر ده تگوت پشوی نایه "فیدیا" بچکوله گوتی بو خویندنه وه راگرتبوو، لیوه کانی ده بزات و وشه کانی کتیبی دووپاته ده کرده وه. هاویری پرچ لوله کهی سهری داخستبوو نانیسکی هاویشتیوو سهر نه ژنوکانی و دم و چاری گرتبووه نیو دهسته کانی و پزهی ده هات.

یه کیک له مو لاوانه ی له گهل پاڤیل هاتبوون تسوکی سهری سوور سوو قه لافه تیکی باریکی هه بوو له چاوه شینه کانیدا نیشانه ی شادی و خوشی ده بینرا ده یویست قسه بکا و له پهله بهل خوئی ده بزات نه وهی دیکه یان به قوی کورت و بژوره ته ماشای ده ور بهری ژوره کهی ده کرد و دهستی به سهری دا دهینا.

نهو شمه هه وای ژوره که زور گهرم و خوش بوو. جریوهی دهنگی ناتاشا و گیزی سه ماوه شه ونشینییه پر هه للا و بگره کانی سهر ده می لایینی و قسه و لاتاوی رهق و بی شهرمانه ی کورانی وه بیر دایک ده خسته وه که بونی قودکا یان لیده هات و گالته یان پی ده کرد. له ویره وه ریبه تالانه دللی ده گوشرا و به زهی به خزیدا ده هات و تیک ده چوو.

نه وهی وه پری ده هاته وه که له شه ونشینییه کدا میژده ره جه تییه کهی له دالانیکی تاریک دا له نامیزی گرتبوو. توند به دیواریه وه نابوو، به توندی پی گوتبوو: شوم پی ده که ی یان نا؟ پیلا گیتیا لای و ابوو سوو کایه تی پیکر ده وه. پیسی ناخوش سوو بهو قامه که نه ستورانه مه مکی گوشیبو میخانیل لهو کاته دا چلمی هه لده لوشی و هه ناسه ی گهرمی به رومه تی وه رده کرد. پیلا گیتیا ویستبووی خوی له نامیز دره باوی و له بهر چنگانی راهی. قیزانده بووی.

- بو کوی ده چی؟ وه لامم ده وه!

پیلا گیتیا له تووره یی و له شهرمان قسه ی پی نه کرابوو، هه ناسه برکه ی وی کهوتبوو. یه کیک له پر درگای کردبووه وه. به پهله کیژه کهی بهردابوو و گوتبووی: یهک شه مو دهنترمه خوازینی. قسه کهی خوی برده سهر ناردی. دایک چاری له سهر یهک دانان و له ناخوه هه ناسه یه کی هه لکیتشا.

دايك

"قېسۇقشېكوڭ" له پر به دهنگيكي نارازی و توورې گوتی: پېويستم بهوه نېيه بزائم خهلك چۆن ژياون. دهصوئ بزائم دهبي چۆن بژين. كورې قۆزهرده كه وهدهنگ هات: راست دهكا .
"فېنډيا" گوتی: وانېيه. من قايل نيم. شهگر بمانهوي بچينه پېش دهبي همموشت بزائين.
لاوه قۇبادراوه كه گوتی: راسته .

باسيكي گهرم بهيداو. دايك نهيدهزانی نهو ههرا ههرايه له سهه چييه. هممو سور ههلهگرايوون بهلام هيجيان نهگۇرايوون، نهو قسه رهق و ناشيرينانهي پيلاگيتيا بيستبوونی ليتره نهدهبيستران. لای وا بوو شهرم له كچه كه دهكمن .

روالته و روکاری جیددی ناتاشا دلخوشي دهكرد. سهيري نهواني ديكمی دهكرد و راپست نهو جووتهی به مندالی خوی دادهنا. له پر ناتاشا گوتی: هاورپيان راوهستن .

هممو بي دهنگ بوون و چاويان برييه كچه كه. بهمجوره دهستی پيكرد: نهوانهي دهلتين پيويسته همموشت بزائين راست دهكمن. نيتمه دهبي به چرای عقل و زانست ريگای خومان رون بكهينهوه تا نهو كهسانهي له تاريكي جهل و نهزائين دا دهژين بمانبين. دهبي به راستی وهلامی همموشت بدهينهوه. پيويسته هممو راستی و ناراستی ليك بكهينهوه. پرچن له ههراي قسهكاني ناتاشا سهري دهسزوت. قېسۇقشېكوڭ و نهو دو كريكارهي له گهل پاڅيل له كارخانهوه هاتيوون، دهستهيكي سي كهسيان لي دوست بوو.

ديار نهبوو له بهر چی دايك نهو سي كهسهي خوش نهدهويست .

كاتيك قسهكاني ناتاشا تهواو بوو، پاڅيل ههستا سهري و بهكاوه خو گوتی :

- نایا تهنيا نهوهمان دهوي كه سكمان تير بي؟ به تيوي چاوي له دهستهي سي كهسي كرد و پاشان خوی وهلامی خوی دايهوه: نا دهمانهوي بهو كهسانهي دهمانچه و سيننهوه و چار و گويمان دههستن نيشان بدين كه همموشت دهزائين گيل و نهقام نين، تهنيا مه بههستمان خورادن نييه، بهلكو دهمانهوي به جوړيك بژين شايانی مرقه بي. دهمانهوي به دوژمنهكان نيشان بدين كه نههم وهعه دژوار و نالهبارهي نهوان به سهرياندا سهپاندووين، نابيته كۆسپ و بهرهه لست بو نهوي له باری هوش و تيگهبيشتهوه بگهينه نهوان و تهناهت دهبي وهپيش نهوانيش بكهوينهوه .

دايك گويي لهو قسانه دهبوو، شانازی بهوه دهكرد كه كوردهكي ناوا باش و رهوان قسه دهكا .

نهندري گوتی: خهلكی تيرو پر زوره بهلام راست و بهشهرهف كه شه . نيتمه دهبي بهسه زهلكاوي بگهني ژيانی خوماندا پرديك دوست بگهين تا بمانگهيه نيتمه دوازژيكي باش و راست و نينسانی . نهسه نهركی نيتمهيه هاورپيان !

فیتسۆقشیکۆڤ به دهنگیککی گیراو هه‌لیدایه: له جه‌نگه‌ی شه‌رو پێهه‌لپه‌رژاندا وه‌ختی برین پێچانی ده‌ست نییه . نیه‌تر نیوه شه‌و تیه‌په‌ر بووبوو. فیتسۆقشیکۆڤ و کوره‌ مووسووره‌که له پێش هه‌موواندا ده‌رکه‌وتن. دایک دیسان نه‌مه‌شی به که‌یف نه‌بوو وه‌ختی خواحافیزی بیری له‌وه ده‌کرده‌وه: بزانه‌ چه‌ند به په‌له‌ن .
 ناتاشا پرسى: تۆ من به‌رێ ده‌که‌ی ؟ پرچن له وه‌لامیدا گوئی: نه‌دی چۆن!
 کاتی‌ک ناتاشا له چێشته‌خانه پالتۆی له به‌ر ده‌کرد دایک گوئی: گۆره‌ویه‌کانت زۆر ته‌نگن بۆ ئیستا نابن. با چوته‌ گۆره‌ویه‌کی خوریت بۆ بچنم. کی‌ژه که به پێکه‌نینه‌وه سوپاسی کرد :
 پیتلاگینیا نیلۆقنا سوپاس. گۆره‌وه‌ی خوری پێم دینیتته خوران .
 گۆره‌وه‌ی نه‌وتۆت بۆ ده‌چنم پیت نه‌یه‌نیتته خوران!
 ناتاشا برژانگه‌کانی لێک داو چاری له دایک کرد. نه‌و چار لێکرده‌نه دایکی به خۆدا ده‌شکانده‌وه. له سه‌ر خۆگوئی: ببوره. به‌راستی به دلتسۆزی ته‌م قسه‌ی‌عم کرد .
 ناتاشا ده‌سته‌کانی دایکی به گه‌رمی گوشی و به نه‌رمی گوئی: تۆ چه‌ند مێهه‌به‌بانی. نه‌ندریی چارێکی لێکرد و گوئی: دایه‌ گیان شه‌ویکی شاد. خوار بووه‌وه و به دوای ناتاشا دا وه‌رده‌که‌وت . دایک چارێکی له کوره‌که‌ی کرد که له به‌ر ده‌رگا راوه‌ستا بوو پێده‌که‌نی. به شه‌رمه‌وه لێی پرسى: به چی پێده‌که‌نی?
 - به هیج. له خۆشیان
 دایک له سه‌ر خۆ و به خه‌مباریه‌وه گوئی: من پیرو بێ عه‌قلم، به‌لام منیش باش تیده‌گه‌م.
 پاقیتل گوئی: ئی زۆر باشه ئیستا بچۆ بجه‌وه
 ئیستا ده‌چم راده‌کشیم .
 دایک به په‌ریشانی به ده‌وری مێزه‌که‌دا ده‌گه‌را، قاپه‌کانی کۆ ده‌کرده‌وه. شاد بسو ته‌نانه‌ت له خۆشی یان نارقه‌ی کردبوو . زۆر له‌وه دلخۆش بوو که هه‌مووشته به هیندی و هینمی و به خۆشی ته‌واو بوو. به پاقیتلی گوئ :
 باشت بیر کردوه‌ته‌وه. نه‌وانه‌ پیاری چاکن. نه‌ندریی زۆر مێهه‌به‌بانه. کچه‌که‌ش هه‌ر وایهنای چه‌ند به هۆشه! نه‌وه‌کییه ؟
 پاقیتل که به ئیو ماله‌که‌دا ده‌هات و ده‌چوو به کورتی وه‌لامی داوه : مامۆستایه .
 - له مۆسکۆ ؟ پاقیتل له په‌نا دایکی راوه‌ستا و له سه‌رخۆ گوئی: باوکی زۆر ده‌وله‌مه‌نده بازرگانی ناسنه‌واله‌یه . چه‌ند خانووی هه‌یه. له‌به‌ر نه‌وه‌ی ناتاشا ته‌م ریگایه‌ی گرتوه ده‌ری کردوه. ناتاشا له خۆشی

◆ دايك

دا ژباړه، كس و كارې خوشيان ويستووه. هر چي ويستووه بډيان كړدووه بهلام نښتاستا دهبي حسرت كيلومتر به تنيايي و به پښان ريگا بېرې .

نهم قسانه دايكيان ناروحهت كړد. له نيو ژوره كه راوستا و بي نهوهي هيچ بلې چاوي له كوره كهي بېرې. له بهر سهر سوورمان برزيه كاني هلكشايون. پاشان له سهرخو پرسى : دهچيتهوه شار ؟
- بهلى .

سهيره... ناترسې ؟

پاقتل به پيښه نښه وه لامي داوه: نا ناترسې .

- يو چي بهم شهوه رزيشت . دهكرا شهوي ليره بي و له كن من بخواي .

- نه دهكرا. بهياني خهلك ليره دهبيبنن. نه نښه و نه نهو پيويستمان بهوه نښه .

دايك به بير كړدنهوه چاويكي له په نجهره كړد و به كاوه خو قسه كاني دريژه پيدا : پاقتل گيسان. نازانم نهم ترسه چييه. نهم قسانه يو قهده خمن؟ خو نهم شتانه زيانيان نښه. وا نښه؟

دايك تهاو برواي نه ده كړد . دهويست وه لامي " نا" له كوره كهي بييسي. پاقتل به هيمني ناوړيكي دايهوه و به دهنگيكي مهند گوتي :

- نښه هيچ كاريكي خراپان نه كړدووه و نايكهين. سهره راي شهوه ش زيندان چاوه رواغانه. تو دهبي نه مهه بزاني.

پيلاگييا دهسته كاني له رزين و به دهنگيكي گيراو گوتي : تو بلتي ؟ خوا بكا وا نه بي .

پاقتل به لاواندهوه گوتي: نا، من ناتوام تو فريو بدهم. ناروحهت مهبه بزهيكي هاتي و گوتي : بچو بخواوه ... ماندويي شهويكي شاد.

كاتيك دايك به تنيا مایهوه، چوه بهر په نجهره و تهاشاي كواني كړد. باي دههات و بهفري سهربانه كاني له خوه راده پړاند و رايده ماتي. له ديواره كاني ددها و ديار نه بوو به سرته چييان پي دهلي. دهعهرزي دهكسوت و بهفري وشكي وهك ههوري سپي به كواندا رادهدا. له تاريخايي شهودا له دووره ناگري ناوشار دهبينا .

- عيساي مهيح ! بهزهبيت پيتماندا بي . له ترسان له سهر خو دهپارايهوه .

فرميسكي له چاوان دهگهرا و چاوهرواني مسييه تيك بوو كه كوره كهي ناوا به هيمني و دلنيايي قسه ليكرد بوو، وهك شه مشه مه كویرهيك له دلي دا دهجولا .

دهشت و چوليكي پر له بهفري هاته بهرچار. بايهكي سهر لي شتوار لهو چولهدا تركهي دههات. له دهشتهدا تارمايي كيوليكي بچووك به تنيا به لاکه لاک دهريشت. با دهلاقاني ودردههات و داويني ههلده ايهوه. كلوه

بەفر وەك قامچی وەسەر و چاوی دەكەوتن. لە بەفردا دەكەوت و هەلەدەستایەوه و بە زەحمەت رینگای دەسپری. هەواپەکی سارد و رینگایەکی تاریک و بەسام بوو. کیژەكە وەك چلە گیایەك كە رەشەبای پایز هەلیكەنی و بێرە و بەوتیدا دەدا دەكەوت و هەلەدەستایەوه لە لای راستەمی لە باتالاغئێكدا دیواری تاریکی لیژەوارێك دەبینرا. خەلقە شینەکانی سنۆیەر دەلەرزی و لە دوور تروسکەمی ناگر دەدرەوشا.

- خوایە رەحیێك. لە ترسان دەلەرزی و هیئدی هیئدی دەپارایەوه .

(۷)

رۆژەكان یەك بە دوای یەكدا تێدەپەڕین و وەك موروی چۆرت بە شیتوی مسانگ و حەوتو كۆ دەبوونەوه. هەموو رۆژەكانی یەك شەمۆ هاورێكان دەهاتنە كەن پافئیل و كۆ بوونەوه كان وەك پلەمی پەمێهەکی درێژ دەچوون كە بە كاوهخۆ پێیدا وەسەر دەكەوتن. خەلكی تازەش پەیدا دەبوون. ماله بچووكەكەمی "فلاسۆف" بەر تەنگ دەبوو: ناتاشا بە ماندوویی و سەرما بردوویی بەلام هەمیشە بە رێك و پێكی و شادی دەهات. دایك گۆژەویی بۆ چینیوو، بەلام دەبوست خۆی بێكاته لاقە بچووكەكانی. ناتاشا لە هەولەوه پێكەنی و پاشان بۆ دەنگ بوو. تۆزێکی پیری كردهوه و گوتی:

دایانیكەم هەبوو، لە راده بەدەر باش بوو. چەندزەحمەتكیش و ژبانی بە كۆیژەودەری بوو، چەنددەلێنکی باشی هەبوو، ئەویش وەك تۆ.

دەستی راداشت، وەك دەست بۆ شوێنێکی دوور رابدری، پیناگیتیا گوتی: وەك خۆت. دەستت لە دایك و باب و هەموو شت هەلگرتووه. نەیتوانی هەموو نیازەكەمی دەربەڕی. هەناسەییەکی هەلگیتشا و بە چاوی لێكردنی ناتاشا بۆ دەنگ بوو. بۆ ئەوهی بزانی بۆ چی سوپاسی دەكرد. لە پێش كچەكە لە عەرزى دانیشت. ناتاشا زەردەخەنەییەکی لە سەر لیوان بوو، سەری بەردابۆوه.

ناتاشا دووپاتەمی كردهوه: دەبستم لە دایك و باب هەلگرت؟ ئەوه دژوار نەبوو. باوكم زۆر نەزان و تەسوورە و تۆسنە. براكەشم هەروایە. هەمیشە دەخواتەوه. خوشكە گەورەكەم زۆر چارەپەشە. شوی بە كابراییەکی زۆر دەولەمەند كردهوه. زۆر پیس و رەزا گرانه و لە خوشكیشم بە تەمەنتەرە. بەلام پەرۆشی دایكەمە. وەك تۆ ساویلکە و بچووكە، راست بە قەد مشكێك. هەمیشە رادەكا و لە هەموو كەس دەترسی هیئدی جار زۆر حەز دەكەم بێبینم.

دایك بە خەمناکییەوه سەری جولاند و گوتی:

دايك

- رۆڭلە گيان: چەند بەستەزمانە .

- نا . نا . ھېندى جار ھەست بە خۆشى و بەختەرى دەكەم !

رەنگى بزرگابوو. چارەكائەكانى دەتروسكان و لە كاتىكدا دەستى ھاويشتبورو سەر شانى پىلاگىيا، بە دەنگىكى بەسۆزە كە لە ناخى دليەوه دەھات گوتى :

- خۇزىا زانبيات خۇزىا تىنگەيشتابى كە تىمە كارىكى چەند گرنىگ و گەورە دەكەين .

ھەستى ئىترە - پى بردن كەوتە سەر دلى دايك و ھەستا و بە خەمناكيەوه گوتى: ئىترە من بۆ ئەو كارە پىرم. نەخويندەوارم .

پاقتىل ھەمىشە و لە ھەموو شوپىنىك پتر قەسە دەكرد و باسى دەكرد و رۆژ بە رۆژ كزتر دەبوو. دايك واى دەھاتە بەرچا و كە لە گەل ناتاشا قەسە دەكا يا چارى پىدەكەوى ، نىگاي نەرمتر و دەنگى بارىكتەر و سادەتر دەبى .

"خوابكا" دايك بىرى كرده و بەزىەكى ھاتى . كاتىك لە كۆيونسەوهكان دا باس و دەمەتەقە توند و تىش دەبوو. نەندىرى ھەلدەستا و لە كاتىكدا لەشى وەك زمانەى زەنگولە لە سەر لاقەكانى ئەملاو ئەولاي دەكرد بە دەنگىكى رەوان و قەسە سادە و پاراو كۆيونسەوهى ھىدى دەكردەوه.

قىسۇشكۆڭ ھەمىشە ئەو و سامۆيلۆڭ - لاو سوزكارەكە - باس و دەمەتەقەيان دادەمەزاند. "شىشان بوكىن" لاو سەر خرو برۆ سىپەكە كە دەتگوت تاو برەوويە، لاينەنگرى ئەوان بوو. ياكۆڭ سۆمۆڭ خاويىن و رىك و پىك ھىدى و لە سەرەخۆ بوو قەسە كەم دەكرد. لە گەل فىدىيا مازىن لاينەنگرى پاقتىل و پرچنى بوو .

لە جياتى ناتاشا، ھىندى جار نىكۆلاى ئىقانۆڭچ بە چاويلكەبەك و رىشىكى شاش و زەردەوه لە شاررا دەھات. ئەو خەلكى ناوچەبەكى دوور بوو. لە بارەى ژيانى خىزانى و لە بارەى مندالان و بازرگانى و شارەوانى و نرخی گوشت و نان و ئەوى پەيوەندى بە ژيانى رۆژانەوه ھەبە، بە زمانىكى شىرىن و پاراو و ساكار قەسەى دەكرد . لە قەسەكانى دا كەم و كورپى و ھەلە و كارە ئەجمەقەنەكانى ئەوانى دەردەخست و ئەو شتانەى رون دەكردەوه كە بۆ خەلك زىيانىان ھەبوو .

دايك پىتى واپوو كە نىكۆلاى ئىقانۆڭچ لە ولاتىكى دىكە و لە دوورەوه ھاتوو كە لەوى ژيانى خەلك خۆشتر و رىك و پىك ترە و لىترە لە ھەموو شت بىزارە . ئەو ناتوانى بەم ژيانە رابى. بە ناچارى ئەم ژيانەى قىبول كردهوه . لەوانەبە دلخۆشى نەكا . ھەولتى دەدا لە گەل ھەموو ھەل و مەرجىك رىك بەكەوى . رەنگى زەرد بوو. دەوروبەرى چارى گنجيان تىكەوتىبوو. دەنگى نەرم دەستەكانى ھەمىشە گەرم بوون كاتىك سلاوى لە دايك دەكرد دەستى داىكى بە پەنجە گەورەكانى توند دەگوشى و داىك پىتى دەجەسايەوه و گيانى ناسودە دەبوو. لە شارەوه خەلكى

دیکهش دههاتن له نیو نهواندا کچیکی بالا بهرزی چاو گهوره رومعت لاواز دههات ناوی "ساشینکا" سوو .
 تاکار و کردهوی وهک پیاوان دهچوو. برژ رهشکانی تیک دنا و له قسه کردندا لوته جوانه کهی ده بزوت .
 رژیکی بۆ یه که جار ساشینکا به دهنگیکی بهرز گوتی :

"نیمه سۆسیالیسته کان"

کاتیک دایک گوتی لهم وشهیه بوو، به ماتی و به ترسهوه چاری له کیژه که بری، پیتلاگییا بیستیوی که
 سۆسیالیسته کان قهیسهریان کوشتوو. شو کاره له سهردهمی لاوتیتی شهودا روی دابوو. شهودم دهیانگوت
 دهه به گه کان بۆیه له قهیسهر توورهن چونکه وهرژیرهکانی نازاد کردوو. سویندیان خواروووه تا قهیسهر نه کوژن
 سهری خویان ناتاشن. نیتستا شو نهیده زانی بۆچی کوره کهی و هاوریکانی بوونه سۆسیالیست .

کاتیک میوانه کان هه موو رژیستن له پاقیتلی پرسی :

پاقیتلۆکه، راسته تۆ سۆسیالیستی ؟

پاقیتل وهک هه موو جارئ له بهردهمی دا راهه ستا و راسته وراست گوتی :

به لئ راسته، بۆ چیوو؟

دایک له ناخی دلپهوه هه ناسهیه کی هه لکیشا و چاوهکانی له سه ریک دانان و گوتی :

رژله گیان شهوه کاریکی باشه ؟ شهوان دژی قهیسهرن و یه کیشیان له قهیسهره کان کوشتوو . پاقیتل چوووه

ژووهره کهی دایکی و دهستی به رومعتی دا هیئا و به پیکه نینهوه گوتی :

نیمه پتویستمان بهم کاره نییه . تاوتیک به درژی و به نهرم و هییدی قسهی له گه ل کرد .

پیتلاگییا چاری له کوره کهی بری و بیریکی کردهوه و گوتی :

قهیسهر هیچ کاریکی خراب ناکا . قهیسهر دهسهلاتی نییه . پاشان شم وشه به ترسه هه رهات و دووپاته کراوه ،

تاوهک وشه و زاراوی تر که له پیش داتییان نه ده گه یشت گوتی پئ راهات .

دایک ساشینکای خوش نه دهویست . که شو دههات خه مناک ده بوو . شهویکیان به نارهعتی به پرچنی گوت:

ساشینکا زۆر توندی ده گری. ههر نه مرده کا . تۆ شه مه بکهو شهوی تر شهوه بکا .

پرچن قاقا پیکه نی :

- شه شراف زادهیه .

پاقیتل به ساردی وه دهنگ هات :

- ساشینکا نینسانیکی باشه .

داييك

نهمه راسته (نهندي پي بوي سملاند). به لام تهنيا نهوهنده به نازاني نمرکي نهو چييه و نيتمه چيمان دهوي و چ دهوتوانين .

دایک سرنجی دابو که ساشینکا له گهڼ پافیلش توند و تیزه و نهمری به سردا دهکا. جاری وایه به سریشی دا دهگورپنی .

پافیل بزهی دههاتی و بی دهنگ دهبوو. هر بهو چاوه نهمرش چاوی لهو دهکرد که چاوی له رومستی ناتاشاش دهکرد. دایک نهو هشی پتخوش نهبوو .

حهوتوی دووچار لیک کزدهبونوه . کاتیک دایک دهیدیت کهوا لارهکان چهند به سرهمه گوی پز و تباری کوره کهی رادهگرن و قسهکانی نهندي و ناتاشا و ساشینکا و نیکولای نیغانزقچ ده بیسن ترس و نیگهرانی به سر دهجوو . زور جار دایک لهو خوشی به سر لارهکاندا دههات و اقی ویدهها. بهتابیه تی پاش خویندنهوی دهنگ و باسی چینی کریکار له ولاتانی دیکه. شادییه کی سیر و مندالانه به سیران دا دههات و هممو پیدهکنین و له شانی به کتریان دهدا .

یهکیان سرخوش دهبوو. له دنیای سرخوشی دا دهیگوت :

- هر خوش بن هاورئ نهلمانیه کافان .

- بژین کریکارانی نیتالیایی .

کاتیک نهو سلاوهیان بژ دوسته نهدیوه و نهناسیوه کانیان دهنارد که زمانیشیان نهدهزانین ، دلنیا بوون که نهوان دهبینین و له شادی نهواندا شهریکن .

پرچن به چاویکی زهق و همستیکی پر له خوشهویستی دهیگوت:

باشتره نامعیان بژ بنوسین تابزانن له روسیا هارپیان همن بیر و باوهریان وهک وانه ، معرامیان معرامی وانه. له سرکهوتنی نهواندا شادن . هممویان به حهزه به رومستی گهش و پیکه نینهوه ماوهیه کی زور باسی کریکارانی فهرانسه و نینگلیز و سویدیان دهکرد، وهک باسی هاورپی خویان بکهن. باسی نهو کهسانهیان دهکرد که ریز له ژبیانان دهگرن و همست به خهم و پهژارهیان دهکهن .

لهم ژوره تنگ و بچوکه دا همستی نزیکی و برابتهی له گهڼ کریکارانی جیهان پهیدا دهبوو. نهو همسته وهک گیانیک همموییانی دادهگرت و کاری له دایکیش دهکرد. هر چهند نهو تینهدهگهیش به لام بهو هیزه شادی هینهر و پر له هیوايه قهدی راست دهکردهوه .

رژژیک به پرچنی گوت : نیوه چین ؟ نهمه نی و روس و توتیش هممو هاورپین و له شادی و خهمی به کتردا شهریکن .

نەندرتیی وەلامی دایەوه: بۆ هەمووان، دایە گیان بۆ هەمووان! بۆ نێمە نەتەوه و خزم و قەوم لە گۆرێدا نییە. بۆ نێمە تەنیا دۆست و دوژمن هەیە. هەموو کریکارێک هاورێتی نێمەیه. هەموو سەرمایه‌دار و حکومەتێک دوژمنی نێمەیه. کاتێک بە چارێکی ئاوالەوه تەماشای ئەم دنیا یە بکە، کاتێک ببینی ژمارە نێمە کریکاران چەندە زۆر و چ هێزیکمان هەیە، چە شادییەکت دەکەوێتە دڵی و چە جێزینێکی گەورەت لە دڵیدا ساز دەبێ.

هەروەها دایە، فەرانسەیی و ئەلمانیا ییش کاتێک تەماشای ژبان دەکەن ئەوانیش هەست پێدەکەن. ئیتالیاییش پێی شاد دەبن. نێمە هەموو رۆلە ی دایکێکین. رۆلە ی پەرییەکی لە شان نەهاتوو، کە ناومان ناوه "رایەتی کریکارانی هەموو نەتەوه کانی سەرزەوی" ئەو دایکە گەرمان دەکاتەوه. ئەو خۆری ئاسمانی دادپەرەرییە. ئەو ئاسمانەش لە دڵی کریکار دایە. کەسێک وا نەبێ چۆن دەترانی بە خۆی بلێ سۆسیالیست. باریەتی نێمە بە گیانە و لە نێستاره بۆ هەمیشەیه.

ئەمە منداڵانەیه، بەلام پڕوایەکی پتەوه و لە دڵی هەمووان دا جێگیر بووه و پەرهی سەندووه و هێزێ بە تەوژمی خۆی داکو تاوه. کاتێک دایک ئەوهی دەدیت هەستی دەکرد کە شتیکی تازە و مەزن و پڕشنگدار لە دایک بووه کە وەک رۆژی ئاسمان دنیای رۆن کردووه تەوه.

زۆر جار بە دەنگی خۆش گۆرانی و مەقامی خۆمالی و بە ناوبانگیان دەگوت. هێندێ جار گۆرانی خەمبار و تازەیان دەگوت کە لە نێو خەلک دانە کەو تێبوو. لە کاتی ئەو گۆرانییانە دا رادەمان و وەک سرودی ئایینی بچووننەوه رەنگیان دەپەری.

یەکیەک لەو گۆرانییە تازانە دایکی بە تاییەتی نارەحەت دەکرد. لەو گۆرانییە دا خەم و پەژارە ی گیانیکی داماو و سەرلێشێواو هەبوو کە کەوتبووه بەر پەلاماری هەژاری و نەداری و لە ترسان خەرفابوو. دەرد و داخی گیان لە بەریکی دووپاتە دەکردهوه کە چاکە و خراپە ی لێ تێکچوو بوو. لەو گۆرانییە دا هیچ لە دنیای کۆن، دنیای کۆیلەکان نەدەبیسرا. دایک قسە ی دۆوارو گۆرانی خەمبارانە ی پێخوش نەبوو، بەلام لەو گۆرانییە دا هێزێکی بێ پایان هەبوو کە دەتگوت دەنگ و وشەکان دادە پۆشی و هەستی پێش رودانی کارەساتێک کە بۆ بیری ئینسان زۆر گەورەیه، لە دڵدا زیندوو دەکاتەوه، دایک ئەم شتە ی لە دیمەنی لاوه کاندای بەدی دەکرد و هەمیشە بە سەرنج و بە نینگەرانییەوه گوێی بۆ ئەو گۆرانییانە رادەگرت.

خەلکی دیکەش بە هیدی ئەو گۆرانییانە یان دەگوت. بەلام بە توندی دەنگی دەدایەوه. خەلک گوێیان بۆ هەلدەخست وەک هەوای سەردتای بەهار و تەرزە ی هەودلی پایز.

قێسۆشیکۆڤ بە خەمناکی گوتی: ئەمجارە دەبێ ئەم گۆرانییە لە شەقامان بلێین.

دايك

كاتيك باوكى سەر له نوڧ له سەر دزى گيرا و كهوته بهنديخانه، گوتى هاورتيان نيستا دهترانين له مالى نيمه كۆبينهوه .

زۆر شهوان پاش نهوى له كار دهبوونهوه هاورتيهكى پاقئيل دههاته لاي و پيگهوه كتيبيسان دهخويندهوه و هيئديك شتيان له بهر دنووسيهوه . خه ميار بوون و دههتاني خن شوشتنيان نهبوو . ودهختى خواردنيش كتيبه كانيان هەر به دهستهوه بوو . دايك كه متر له قسه كانيان دهگهيشت .

زۆر جار پاقئيل دهگوت: نيمه رۆژنامهيه كمان پتيسته .

زيان گهرمتر و به پهله تر تيده پهرى . خه لك وهك ميتش ههنگوين له م گولهوه بۆ نهو گول*

دهفرين و ليك كۆ دهبوونهوه و له خويندنهوى كتيبيكهوه بۆ يهكى تر دهچوون .

جارتيك ئيسؤشيكؤف گوتى : قسه و باسى نيمه كهوتوته سەر زارو زمانان و له وانهيه بهم زووانه بمانگرن .

نهندري گوتى: ههويژده بۆيه دروست كراوه كه به داوهوه بيت .

دايك رۆژ به رۆژ پرچنى پتر خؤش دهويست . كاتيك پرچن پتي دهگوت: "دايه گيان" نهم وشهيه وهك دهستى نهرمى منداليك به سهروچاوى دايك دا دههات .

رۆژه كاني يهك شه مۆ كه پاقئيل كاري دهبوو نهو داري بۆ دهشكاندن . رۆژيك ته مشؤ هه لگرت و پهليهكى گه نده لى په يژهى گۆرى . جارتيكيش نيرديوانتيكى شكارى چاك كرده وه . له كاتى كار كردندا به سؤز گۆراني دهگوت .

رۆژيك دايك به پاقئيل گوت: با نهندري هەر له مالى خؤمان بى و خهرجى خؤى بكتيشى، بۆ نيوهش وا باشته تا زياتر بچنه كن يهك .

پاقئيل شانه كاني هه لته كاند و گوتى: بۆچى نهو زهجهته بهينه سەر شانى تۆ ؟

- نهم قسانه چين ؟ من له تهواوى زيانم دا زهجهتم كيشاوه . بۆ پساويكى باش ههرچى زهجهتم بكتيشى، زهجهتم نيهه .

- چؤنت پتيخؤشه با وابه . نه گهر نهو بييهوى من پيم خؤشه . پرچن له گه ل نهوان بوو به يهك مان .

(A)

نهم خانوه بچووكه ي سهريه پرى كؤلان سهريجى خه لكى راده كيشا . به دهيان نيگاي دل پيسى و درهؤنگى وه ديواره كاني دهگهوت . ده مگؤى گشتى له سەر نهم خانوه دههات و دهچوو . خه لك زۆر به تنگه وه بوون كه نهيتنى نيؤ نهم خانوه بدؤزنه وه . به شعر هيئدى كس له شووشه ي په نجه ره وه ته ماشايان ده كرد . هيئدى جار يه كيك له شووشه ي دهه دا و پاشان راي ده كرد .

رۆژنیکیان "بیگۆتسۆڤ" ی نارهق فرۆش که پیره میزدیکی خاوین بوو و همه میسه دهرهیهکی ناوریشمی رهشی له مله چرچهکهی دهالاند و چاویلکهکه له سهر لوتی دریز و باریکی رادهوستا، له کۆلانی رینگای به دایکی پاقیل گرت. یهک جی بی نهوهی رینگای بدا وهلامی بداتهوه ، به کۆلیتیک قسهی وشک و رهق پینلاگییای له دوواخت .

پینلاگییا نیلۆفتا چۆنی ؟ کوره کهت چۆنه؟ هیشتا به تهمانی ژنی بو بینی ؟ وهختی هاتوو ژن بینی. نه گهر دایک و باب زوو ژن بو کوربان بیین ناسوده دهن، پیاوی به ژن و مال به لهش و گیان ساختره وهک کارگ له سرکه باویژن باشتردهمیینی . من له جیاتی تو بام ژم بو دهییتسا . بۆیه دهبی ناگات لی بی خه لک دهستی پینکردوو به کهیفی خۆی بۆی. فکری پهرش و بلاویا ن دیتته نیو میشکی . توشی کارو کردهوهی ناحهزیش دهن. لارهکان ناچنه کلیسا له شوینی گشتی خۆ دههزنهوه و له کهلین و قوژبان به نهیسی کۆ دهبنهوه. به گوئی به کتر دادرپیین. رینگا بده لیت بیرسم نه م سرت و خورتهیان له چیه ؟ بۆچی خۆیان دهشارنهوه؟ قسهیهکی پیاو نهتوانی له مهیخانه و له ههموو شوینیک به ناشکرا بیلی نرخی چیه ؟ دیاره کارهکانیان ره مزاییه، به لام کلیسای پیروز جینگای ره مزه. نهو شتانهی به دزی فیر ده کرین ههموو گوسرایین. خواحافیز . کلاره کهی به فیزیکهوه راوهشانده و رۆیشت . دایکی له پهرتشان و خه یالدا به جی هیشت .

رۆژنیکیشیان ماریا کۆرسونۆفای دراوسی مالی فلاسۆڤ که بیوه ژنی ناسنگه ریک بوو و له بهر ده رگای کارخانه شتی ده فرۆشت، له بازاری توشی پینلاگییا بوو پتی گوت :

- پینلاگییا وریای کوره کهت به .

- بۆچی ؟ چیه

هیادی و به سرته گوتی : لهم دهره یه ره باسی ده کهن. به خراپهش . ده لین کۆمه له داده مه زرتنی، وهک کۆمه لهی "قامچی وه شین" . (نهوانه کۆمه لیک نایینی بوون له سه دهی سیزده دا له بهر چاوی خه لک قامچی یان له یه کتر ده دا .)

دایک گوتی : ماریا قسهی هیچ و پوچ مه که .

- نهوهی کاری هیچ و پوچ ده کا ده بی سه رکۆنه بکری نهک نهوهی دهی گپرتته وه .

دایک نه م قسانه ی بۆ کوره کهی گپرایه وه . پاقیل بی نهوهی وه لامی بداته وه شانی هه لته کاند. نه ندرتی دهستی به پینکه نین کرد .

دایک گوتی : کچه کانیش له دهست نیوه بیزارن . چونکه نیوه پاروی چه ورن . چاک کاره کهن، ناره قخۆر نین، به لام خۆ له کچه کان ناگه یه نن. ده لین له شاره وه کچی به دناو دینه لاتان .

دايك

پاڻيڻ نيو جواني تٽڪ نا و به بيٺاريهوه گوتي: دياره وايه . نه ندرتي هه ناسهيههڪي هه لکيشا و گوتي:
هه رچي له نيو زه لکاودا بي بڙگهه ده کا. دايه گيان باشتو بو بڙ نهو کچانه رون بکهيهوه که شوو کردن نهوهنده
ناهيتي و با بڙ شو نهوهنده پهله نهکهن .
دايك گوتي: باشه دهزانن. بهلام چڙن دهتوانن چاري لي بيوشن .
پاڻيڻ گوتي: نازانن. دهنا خويان به کاريکي دیکهوه خهريک دهکرد .
دايك به توورهبي چاڙيکي ليکورد و گوتي :
- نهسه نهکي نيويه بانگيان بکهن و بڙيان روون بکهنهوه وتييان بگهيههن.
پاڻيڻ به وشکي وهلامي دايهوه: ناكري .
نه ندرتي پرسى: چڙنه تاقى بکهيهنهوه ؟
پاڻيڻ تاريک مات بوو پاشان وهدهنگ هات :
- ژن و پيار له هه وهلهوه جوت جوت پيکهوه دهگه پيڻ. پاشان هي نديکيان دهبنه ژن و ميڙد .
دايك کهوته بير کردهوه . له وشکي سڙفيانهي کورهکي ترسا . دهديت که ههصوو
ههڦالداکاني ته ناهت نهوانهي وهک نه ندرتيش که لهو گهوره ترن به قسهي دهکهن، بهلام واي دههاته بهر چاو که
لبي دهترسن و له ناکاري سارد وشکي رازي نين . جاريکيان راکشا بوو و له پشت تيغهي ديسارهوه گويي له
قسهکاني نه ندرتي و پاڻيڻ بوو که کتبييان دهخوندهوه .
نه ندرتي گوتي : دهزاني من ناتاشام خوش دهوي ؟
پاڻيڻ به کاوه خو وهلامي دايهوه : دهزائم
نه ندرتي ههستا و له ژورهدهکا دهستي کرد به هاتوچو به پيبي روت به ژورهدهکا دهگهرا و به فيکهه
گورانبيهکي به سڙي دهگوت .
ديسان وهدهنگ هات :
- دهبي نهو بي بزاني ؟
پاڻيڻ وهلامي نه دايهوه:
نه ندرتي که هاتوچو دهکرد گوتي: خڙگه پيم گوتبايه .
- چت پي گوتبايه ؟
- پيم گوتبا که من
- بڙ جي بيت گوتبا ؟ پاڻيڻ قسهکي پي بري .

دایک گوتی له دهنگی پینکهنین بو .

- دهزانی چی ؟ من لام وایه کاتیک پیاو کچینکی خوش بوئ ، پیوسته پیتی بلئ . دونا نهغامی نابئ
پاقیل کتیبه که تی ویک ناوبرسی

به هیوای نهغمانی چی ؟

هر دوکیان تاویک بی دهنگ بوون .

پاقیل له سهر خز ودهدنگ هات و گوتی نهوئی مرؤه دهیوئ پیوسته به رونی بیهیتیتته بهر چاری خؤی .
وای دابننن که نهویش تزی خوش دهوئ، که من پیم وانیهه، بهلام ههر وای داده نیتیم . که وابوو دهبسه ژن و
میرد . کچینکی خویندهوار شو به کریکاریک ده کا . زؤر کاریکی باشه مندالیشتان دهبی . شو دم
پیوسته به تهنیا زؤتر کار بکهی . ژیانئ توش وک ژیانئ شهوانیتر دهبی . یانی دهبی سو دابین کردنی
خوارددهمنی و خانووی

خؤت و منداله کان ههولئ پتر بدی . بهو حاله هیچ کامتان به کاری شو نامانج و مهرانه راناگهن که
گرتومانته پیش و خهباتی بو دهکهن .

تاویک بی دهنگ بوون . پاشان پاقیل به دهنگینکی نهرم گوتی :

- دست لهو مهسه له هه لگره . باسی مه که و خهبالیشته مهشوتنه .

بی دهنگ بوون . بیجگه له چرتی سعاعته دیوارییه که که دهبزوت و سانییه کانی له رؤزگار کهم ده کرده
هیچی تر نه ده بیسرا .

نه ندرتی گوتی : نیوهی دلّم خؤشی دهوئ، نیوه کهی تری بیزاره . وای له بهر شو دلّه .

خشی پهره وهر گپرائی کتیبه که ده بیسرا . وای دیار بوو پاقیل دهستی به خویندهمهوه کرده و تهوه . دایک
راکشا بوو چاوه کانی له سهر یهک دانابوو . نهیده ویرا وسته بکا .

سکی به نه ندرتی ده سوتا . بهلام پتر به کوره کهی خؤی له بهر خؤیهوه ده بیگوت :

- "خؤشه ویسته کهم"

جاریکی تر نه ندرتی ودهدنگ هات :

- که واته بی دهنگه لیبیکم ؟

پاقیل له سهر خؤگوتی : نه مه کاریکی به شهرفانهیه .

- که وابوو نیتمهش بهورنگایه دا دهوین . پاش تاویک به خه مناکی گوتی :

- پاقیل نه گهر نورهی توش بی ، له نازار و پهریشانی دا دهبی .

دايك

- نۆرهى منيش هاتوره. هيشتا هيچ نه بوه له نازاردام .
- تۆش ؟.....
له دهرهوه باي دههات .
نهندري گوتى: ووزع باش نيبه .
پيلاگيتيا ليفه به سمر چاران دادار دهستي كرد به گريان .
به ياني نهندري له بهرچاوى دايك كزتر بووبوو. ههستي ده كرد كه پتر نهندري خوش دهوى. كوره كهى هه
درئوو رهق لاواز ده بوو . دايك له پيش دا پرچنى هه به ناري " نهندري ئونيسموڤيچ " بانگ ده كرد. به لام شه
رۆژه بي ئيراده بانگى كرد .
- " نهندروكه " چه كه كانت ده بي چاك بكه يهوه . دنا لاقت سه رمای ده بي .
- پاش نهوى مانگانه م وهرگرت چه كهى ديكه ده كرم . پاشان به پيكنه نينه وه دهستي هاويشته سه رشانى
دايك و گوتى :
- رهنگه دايكى به راستيم هه تۆ بي . به لام چونكه ناحهزم ناتهوئى تيعتيراف بكه . وانيبه ؟ دايك بي شهوى
قسه بكا دهستي له پشتى ده ستدا . ده بويست به يهك دوو قسه دلئى بداته وه به لام زمانى گيرا .
(۹)
له گهرهك باسى سؤسياليسته كان ده كرا . هيندى به ياننامهيان به مه ره كه بي شين دنووسى و بلاويان
ده كرده وه . له وه به ياننامهدا رهخه له وه پريارانه ده گيرا كه به سمر كريكارندا سه پيترابوون . باسى مانگرتنى
پيترابوون و روسيى خوارو ده كرا . شه نووسراوانه كريكارانيان بۆ يه كه تى و يگگرتن و پاراستنى قازانجى
خويان هان ده دا . هيندى كهسى پير و كوئه ساڻ كه له كارخانه دا كارى باشيان هه بوو له وه نووسراوانه تووره بوون
و ده يانگوت :
ده بي نووسه ر و هانده ره كان له دار بدرين . لاپه ره كانيان بۆ سه ره كه كان ده بيه ر . لاهه كان نووسراوه كانيان
ده خوئنده وه و ده يانگوت :
- راست ده كه ن .
زۆربه ي كريكاران كه زۆر ماندوو بوون و له ناست هه موو شت خويان گيل ده كرد له بهر ته مبه لئى وايان بيه
ده كرده وه :
- هيچ به ره مى نابى
۲۹

بهلام نعو بهیاننامه خه لکیان دههاورژژاند و سهرنجیان راده کیشان .رژژتیک که بلاو نهده کرانهوه، خه لک به یه کترین دهگوت: نه مرژ هیچ باس نییه. هیچ بلاو نه کراوتهوه، بهلام کاتیک رژژی دوشهمو سهر له نوی بلاو ده کرانهوه، کریکاران وهخو دهکوتن .

له کارخانه و مه پخانه کاندایه هیندی کهسی نهاسراو ده بئیران، پرسیاریان له خه لک دهکرد و لهشتیان ده کولتیهوه. بۆنیان دهکرد و کردهوی گومان لیکراو هممو کهسیان دردژنگ دهکرد.

دایک دهیزانی نعو ههرا و بهزمه له کردهوی کوره کهی پهیدا دهبی. دهیدیت که خه لک له دورهوی کۆ دهبنهوه و قهت به تنیا نییه. مهترسی له باره ی پاقیلهوه به شانازی کردنهوه کهم دهپوهوه .له لایه کی تریش ترسی له دووارژژ ههپوو. کردهوه سهیره کانی وهک ناوی رون و رهوانی جوگه له له گه للافاری شلوییی ژیان تیکه ل دهپوو

شهویتک ماریا کۆرسونژفا له په نجهری دا . کاتیک دایک په نجهری لیکردهوه، دراوسیتکهی به سرته گوتی :

- خۆت نامساده که. گالتسه و گه مسه منداله کان کۆتایی هات .نه مرژ دینه مالتی ئیشه و مازین و قیسو قشیکوژ .

لیوه نهستوره کانی خیرا لیک دهدا .لوته زله کهی ههر فرهی دههات .برژانگه کانی لیک دهدا و وهک چاره پروانی کهسیک بی به ملاو بهو لادا چاری دهگپرا . پاشان به دایکی گوت :

- ههروا بزانه منت نه دیوه و تاگات له من نییه. ته نانهت له دیتی منیش حاشا بکه. تینگه یشتی ؟ ماریا ون بوو و رژیشته.

دایک په نجهره کهی داخستهوه و مات وشه کهت له سهر کورسییه کهوت. بهلام له پهر ههستی نعو مهترسییه که هه ره شهی له کوره کهی دهکرد راستی کردهوه. به پهله جلی له بهر کرد و دهسالتیکی له سهری وهرگرت و چوه لای فیدیا مازین که له بهر نه خوشی له ژووری کهوتیوو. که دایک وهژوور کهوت فیدیا له بهر په نجهره دانیشتیوو. به دهستی چهپی قامکی گهوهری دهستی راده ژاند و کتیبی دهخوتندهوه.

له گه ل بیستنی نهم خه بهره ناخوشه خیرا له جی دهریهری و رهنگی بزراکا و به بۆله بۆل گوتی :

- نه قلیکی خوشه. تو بزانه قامکیشم کوانی لیها توه .

دایک که به دهسته له رزیوه کانی نارقه نیو چاوانی دهسپیهوه گوتی:

- دهی چ بکهین ؟

فیدیا دهسته ساخه کهی به مووه ره شه کانییدا هینا و گوتی: له سهرخۆبه وهترسی .

پیتلا گنیا گوتی: تو ئیستا خوشته دهترسی .

دايك

- من گرومته کانی سوور هه لگهران و به پتکه نینه وه گوتی :
- راست ده که می. پتویسته پاقیتل ناگادار بکه بن نیستا یه کینکی ده نیرم تۆ بچۆوه مالتی
..... گرتنگ نییه قه ی ناکه لیتمان ناده ن .
کانتیک پیتلا گیتیا گه رایه وه بۆ مالتی ؛ هه موو کتیبه کانی کۆ کرده وه و خه ریک بوو بیانشاریتته وه. نیسو سۆیه و
لوله کوره و نیو سه ماوهر و به رمیلی ناو و هه موو شوینیک تاقی کرده وه که کتیبه کانی تیتدا بشاریتته. لای
وابوو پاقیتل ده ست له کار هه لده گری و دیتته وه مال، به لام نه هاته وه . دایک شه که ت بوو. له چیشته خانه له سه ر
نیمچه کورسیه که دانیشته. کتیبه کانی خسته ژیر داویننی کراسه که می و تاکوره که می هاته وه نه بزووت . پیش
نه وه ی هه ستی. هاواری کرد ده زانی ؟
پاقیتل بزه ی که می هاتی و به هیمنی گوتی : ده زانم تۆ ده ترسی ؟
- زۆر ده ترسم .
نه ندرتی گوتی : نابی بترسی، ترس هیچ نییه .
پاقیتل گوتی : سماوهریشت تی ناویشته وه !
دایک هه ستا و کتیبه کانی نیشان دا و به داماری گوتی :
- له بهر نه وانه
نه ندرتی و پاقیتل دایانه پتکه نین. پتکه نینی نه وان دایکی هیناوه سه رخۆو دلێ خوش کرده وه .

پاشان پاقیتل چه مند کتیبی تاو دانی که برواله جه وشه بیانشاریتته وه. نه ندرتی شه خه ریک سی سه ماوهر بوو گوتی :
- هیچ شتیکی وانیه دایه. ته نیا شه رم و ریسوایی بۆ نه وه که سانه یه که خه ریک نه وه کارانه ده بن. هیندی
که سی سه رخۆش و چه که ره ق و مامزه له پی له مالتن وه ژوورده که ون و هه موو شوینیک ده یشکنن. سه ر به ژیر
عه مرز و عه مباران دا ده که ن و شیروانیانیش ده گه ری ن. ته ونی جان جالۆ که له سه ر چاریان ده هالی و لوشک داوین
و ماندوو ریسواده بن و خۆ له خه لگ سوور و شین هه لده گرتن. کاره که یان کاریک پیس و چه په له . هه ر نه و
کاره شیان له ده ست دی . جاریک هاتن ماله که می منیان پشکنی هه چیان نه دیتته وه، رۆیشت . جاریکیش گرتیانم
و چووار مانگ له به ندیخانه دا بووم . جاروبار ده هاتن بگرن له گه ل چه مند سه رباز به کۆلانیان دا ده یانگه ترام . وریا
و شاره زانین. قسه ی عاقلانه ناکه ن. به مجۆزه خه لک دیتن و ده بنه ن. ده بی کاریک بکه ن تا موچه یان بده نی.
ناخره که شی نازادیان کردم و برایه وه .
دایک گوتی : نه وه چیه نه تۆ هه میشه نه م قسانه ده که می.

نەندریی له پیتش سه ماوهه ههلترو شکابوو فوی پیتدا ده کرد و رومهتی سوور هه لگه را بوو. سه ری هه لئینا و دهستیکی به سینله کانیدا هینا و گوتی :

- قسهی چۆن ده کهم ؟

- به جۆرتیک قسان ده کهمی وهک له ژیان دا قهت سووکایهتیت پیی نه کرابی

ههستا سه ریی و له دایک نزیک بووه و سه ری راوه شاند و به پیگه نینه وه گوتی :

- کهس ههیه له م جیهانه دا سووکایهتی پیی نه کرابی ؟ من نه وهندهم سووکایهتی پییکراوه که وه سه ری خۆی ناهینم. ئینسان که چاری دیکه ی نه بیی چ ده کا ؟ سوکایهتی پیی کردن زۆرم نازار ده دا. دهستم پیی له کار کردن شل ده کاته وه، به لام ناکریی خۆی لیی بیاریزی.

نه گه ریباو زۆر گوئی بداتی وه ختی به خۆراییی ده روا. ژیان هه ر ناوا به پیتشر له خه لک تووره ده بووم. پاشان که هۆشم هاته وه سه رخۆ دیتم هه موویان دل شکاون، هه موو له وهی ده ترسن که دراوسینکانیان لییان بدهن، جا بۆیه هه ول ده دن بۆ لیدان وه ست پیتشخه ری بکه ن.

نه رم و هییدی قسهی ده کرد و نیگه رانی دایکی کهم ده کرد وه. چاره زه قه کانی به په ژاره وه ده تره سکان. قسه د و قهواره ی هه ر چه ند شل و شه پرییو بوو به لام چالاک و له سه ریی بوو. له شی ده تگوت لاستیکه.

دایک هه ناسه یه کی گه رمی هه لکیشا و گوتی :

- نه ندرۆکه خوا به خته وه رت کا !

نه ندرتی چوه لای سه ماوه ده که و له پیتش دایکدا هه لته رو شکا و له سه ره خۆ گوتی : به خته وه ره یم بده نیی دهستی وه بهر ناهینم ، به تکاش وه دهستی ناهینم.

پافیل هاته وه ژوو و به دلنیایی گوتی : هه یچ نا دۆزنه وه. چو ده ستانی بشوا ، ده سته کانی وشک کر ده وه و هییدی به دایکی گوت :

- دایه نه گه ر بزانه ده ترسی وه شک ده که ون و واده زانه شتیکی هه یه ، له کاتیکیدا هه یچ له گۆریدا نییه و هه یچمان نه کر ده وه خۆت ده زانی ئیمه خه یالی خراپان نییه. حه ق و عه داله ت لایه نگری ئیمه یه و له ژیاغان دا بۆ وه دی هینانی ئه م دوو شته تی ده کۆشین. تاوانان هه ر نه وه یه که و ابوو نابی به لری .

دایک به لینی دا نازا و به جه رگ بیی .

پاشان نه ندرتی گوتی خۆزگه هه ر ئینستا ده هاتن.

ئه وه شه وهی نه هاتن. به یانی ههستی ده کرد که له به ری ترسه وه گالته ی له گه ل ده که ن . بهر له هه موو شتی دهستی کرد به پیگه نین

(۱۰)

نزیکه مانگیتک به سمردا رابورد. شهوتک به ترس و سامهوه پهیدا بوون. نهندرتی و پاقیتل و
فیتسوقشیکوژ کوزوبوونمهه باسی رۆژنامهیان دهکرد. شهو راشکا بوو. لای نیوهشهو بوو دایک راکشا بوو. چاری
له بیره خهورا چوو بوون. به حاستهه گوتی له دهنگی هیدی لارهکان دهبوو. له پسر نهندرتی ههستا و به
سهپتیهکهوه چوه چیتخانه به دووی خۆیدا دهراگی پیوهدا. له دالان سهتلیک کهوته خوار و تهقهی لی
بهرزبووه نهندرتی گوتی :

- گوئ ههههه. دهنگی مامزهیه له کۆلانی دی.

دایک رابهیری و به دهستیکی لهرزۆک چمکیکی کراسهکهی گرت، بهلام له نیو دهراگا پاقیتل گهیشتی و به
هیمنی گوتی :

راکش حالت باش نییه. له بهر ههوانی خسهخشیتک دههات. پاقیتل چوه بهردهراگا و پرسی کینه؟

قهه و قهوارهیهکی بۆری کهلهگهت و چوارشانه وهک بریسک له نیو دهراگا شین بووهوه و دووی دیکهشی
به دوواوه بوو. کورهکهیان پالهپهستۆدا و له نیو خۆیان گرت. دهنگیک گوتی

- نهوانه نین چارههوانیان بوون. نهفسهریکی بالابهززی قهه باریک به سمیلی رهشهوه نهه قسمی کرد .

پاسهوانتیکی گهپهکه ناوی "فیدیاکین" بوو ، بۆلای قههویلهکهی دایک چوو.

دهستیکی به کلارهکهبهوه گرتبوو به دهستهکهی تری دایکی نیشان داو به چاوتیکی بهسامهوه گوتی:

- نهسه دایکیهتی. بهختی نیوهیه پاشان دهستی پاقیتلی گرت و گوتی :

- نهسههش خۆیهتی

نهفسهکه مۆزلی لیک دان و گوتی پاقیتل فلاسوژه؟

پاقیتل وهلامی نهداپهوه. سهریکی لهقاند. نهفسهه لیبوی کۆ کردنهوه و گوتی:

- دهبی مائی توو بهشکنم. ههسته پیرۆن کی لهوییه ؟ چاوتیکی به ژورهکهدا گیترا و به توندی بۆ لای دهراگا
رۆیشت.

- ناو نیشانان ؟ قسهکانی دهبیسران.

دووکهسی دیکهی ناسراو سهه و کهلههیان پهیدا. بوو یهکیان ناسنگهریک بوو ناوی "تفیریاکوژ" بوو. نهوی
دیکهش شۆفیریکی کریگرتوی بوو ناوی "رئین" بوو .

کابراههکی کاکۆل رهش و هیدی و له سهه خۆ بوو به دهنگیکی توند بانگی کرد :

نیواره باش نیلوفنا

دایک جله کانی کردهوه بهر و بۆ نهوهی غیرهتیکي وه بهر خۆی نابۆ له بهر خۆیهوه گوتی: زۆر سهیره خهلك خهوتووه، نهوانه بهم شهوه له چي دهگهريين؟

ژووره كه بچوك بوو. بۆنيكي توندى بۆيهي كهوشاني ليندههات. دوو ژاندارمه و "ريسكين" ي كه لانتيرهى گهړهك كتيبه كانيان له سهه قهقهسه ههلهگرت و له سهه ميژله پيش نهفسهه كهيان دادهنان. دووي ديكهش مستيان له ديوارى ددها و ژير كورسييه كان دهگهړان. يه كيان بهزهحهت چوه سهه سهه كه. نهندري و ئيسۆفشيكۆڅ به جووته له سههلهيك راههستايون. قهزه زهدهه كاني سهه و چاوى گهړۆي ئيسۆفشيكۆڅيان داپوشيوو. چاوى له نهفسهه كه وه نهدهه گهړا. نهندري سيملى بادهه دان. كاتيك دايك دهچوه ژووري به سهه نيشارهيكى بۆ ده كرد. پيلاگتيا بۆ نهوهي ترسي خۆي بشارتتهوه به پيچهوانه عادهتي خۆي سينگي وه پيش ددها، وهك شانازى به خۆي بكا به تهق و هۆر دههات و دهچوو. برۆي تيك دهنان و تۆزيك سهه دههاته بهر چار

نهفسهه به گورجي كتيبه كاني ههلهگرت و به قامكه سهي و باريكه كاني پهه كاني ههلهه دايهوه و خيرا لهولاي دادهنان. چاري وابو يه كيان دهكهوتنه خوار و تهپهيهكي نهرمي ليندههات. هه موو بۆ دهنگ بون بيجهه له فنهفني ژاندارمه گهرم داهاتوه كان و زرينگه مامزه ي پاش پانييان هيج دهنگي ديكه نهدههيسرا. هيندى جار يه كيك دههپرسی:

- نيرهت چاوى ليكرد؟

دايك له گهه پائيل له پهنا ديوار راههستا. دهستی هاويشتبووه سهه سينگي. خهريك بوو پرسيارتاك له نهفسهه بكا. نهژۆي دهلهزين و تارمايههك بهري چاوى دهگرت.

له پر دهنگي ئيسۆفشيكۆڅ بهرز بووهوه:

- فرى داني نهه كتيبانه قازانجى چيهه؟

دايك راجهني. تقير ياكۆڅ هه وهك زلههيان له پشت ملي دايى ناوړنيكي دايهوه. ريبي بۆ له بۆنيكي ليهاهت و چاويكي له تاوانبار كرد.

نهفسهه مۆڅلي ليك دههان و چاوى له سهه و چاوى گهړۆي لاهه كه ده كرد. پاشان به توندى پهه كاني ههلهه دايهوه. هيندى جار چاوه كاله كاني وهها زهق ده كرد دهتگوت ژان دهكا و خهريكه له بهر نازار به توندى هاوار بكا.

ئيسۆفشيكۆڅ ديسان گوتى: سهه ربا! نهه كتيبانه كۆ بكهوه.

دايك

ژاندارمه‌كان رويان تې كړه و چارتيكيان له نه‌فسر كړد. كابر ا سهرې هه‌لېرې و ديسان چاويكي له گړوې كړد و به سهر جولاندين فهرصاني دا.

- نهم كتيبانه كؤ كه‌نوه.

په كيتك له ژاندارمه‌كان داهاته و له كاتيكا به سيله‌ي چاوي سه‌يري قيسوشيكوڅي ده‌كرد ده‌ستي كړد به كؤ كړدنه‌وي نهم كتيبانه‌ي بلاؤ كرابونه‌وه.

دايك له سهر خؤ به كوره‌كه ي‌گوت :

- باشتره كه قيسوشيكوڅي بې دنگ بې.

پاڅين شانه‌كاني هه‌لته‌كاند و نه‌ندري ملي بؤ لاراكيشا:

- نهم سرت و خورته چييه؟ كې ليږه ته‌ورات ده‌خويني؟

پاڅين له‌وه‌لامدا گوتي: من.

- نهم كتيبانه هه‌موو ني كين؟

پاڅين گوتي: ني من.

نه‌فسر پالي وه كورسيه‌كه‌دا . قامكه سپيه‌كاني شكاندنه‌وه و لاقه‌كاني بؤ ژير كورسيه‌كه راکيشا و ده‌ستي به سيټه‌كاني داهينا و له قيسوشيكوڅي پرسى: نه‌ندري ناخؤدكا توي؟

قيسوشيكوڅي هاته پيش و له وه‌لامدا گوتي: منم.

نه‌ندري له پشته‌وه شاني گرت و بؤ پشته‌وه‌ي راکيشا و گوتي:

- به هه‌له چوه، نه‌ندري منم.

نه‌فسر ده‌ستي هه‌لينا و به قامك هه‌ره‌شه‌ي له قيسوشيكوڅي كړد و گوتي:

- ناگات له خؤت بې. پاشان ده‌ستي كړد به تيك وهرداني كاغه‌زه‌كاني. شهو زرين‌گابووه‌وه و تروسكايي شهو له پشت په‌نجه‌روه ته‌ماشاي ژوروي ده‌كرد. له‌به‌ر ده‌رگاي خانوه‌كه په‌كيتك ده‌جولايه‌وه. له ژيريبياني سپره‌ي به‌فر ده‌هات.

نه‌فسر پرسى: ناخؤدكا پيشتر به تاواني سياسي گيراوي؟

- به‌لي. له روستوڅو و له ساراتوڅو. فهرقي نه‌وه‌نده بوو ژاندارمه‌كان له‌وي پيشان ده‌گوتم " نيوه"

نه‌فسر چاوي راستي له سهر يك دانا و ددانه ورده‌كاني ده‌رخت و گوتي:

- باشه رهنه‌گه تؤ نهر تاوانبارانه بناسي كه له كارخانه دا به‌ياننامه‌ي قه‌ده‌خه بلاؤ ده‌كه‌نوه؟

نەندرتیی لە سەر پێشیان خۆی بزات و بە زەردەخەنەیهکی درێژە وە خەریک بوو شتێک بلی، بەلام سەر لە نوێ قیستۆشیکۆژ بە توورەیی گوتی :

- تێمە یەكەم جارە تاوانبار دەبینین .

تاوتیک مات و بێ دەنگ بوون. دایک رەنگی بزکا. برۆی راستی هەلکشا. ریشی ریشین زۆر سەپردەستی بە لەرزین کرد. ئەفسەر بە توندی فەرمانی دا : ئەم حەیانە وەدەر نین.

ژاندارم بەلی لاوەکەیان گرت و بۆ لای چێشتخانەیان برد. لەوی کە بە هەموو تواناوە لاقی بەعەرزییەوه چەسپاندهبوون هاواری کرد:

- راوەستن. دەمەوی پالتۆیەكەم لەبەر كەم.

کەلاتتەر کە چووبوو حەوشە بېشکنی گەراپەوه و گوتی:

- هیچم نەدۆزیەوه.

ئەفسەر بە گالتە و لاتاو گوتی: پیاوی کارامە و بە ئەزمون لێرن.

دایک ئەم دەنگە باریک و تیژە دەبیست و کە تەماشای رەنگە زەردەکەیی ئەفسەری دەکرد، دەیزانی ئەم کارابریە دوژمنە. دوژمنیکی دلرەق و پر لە قینی خەلکە. پێشتر کەم کەسی شاوای دیتبوو. تەنانەت لەم

سالانەیی دواییدا ئەم جۆرە کەسانەیی لە بیریش چو بوووه. لە دلی خۆیدا گوتی:

- تێمە بووین بە هۆی نیکگەرانێ ئەوانە.

ئەفسەر روی لە ئەندرتیی کرد و گوتی : ناغای ئەندرتیی ئەنێسیمۆژ ناخۆدکای بیژو ! من تۆ دەگرم

ئەندرتیی زۆر بە هیندی پرسى: لەبەر چی ؟

- پاشان پێت دەلێم. بە توورەیی روی لە پێلاگیتیا کرد و گوتی :

خوێندەواری ؟ پاقیتلێ لە جیاتی دایک وەلامی داوه: نا.

ئەفسەر بە توورەیی گوتی: من لە تۆ ناپرسم. پێدەژن تۆ وەلام بدەوه. دایک لە ناست ئەو کارابریە سینگی پریوو

لە قین و بیژاری. لە پڕپشتی راست کردوه و هەر وەك كەوتیبێتە ئێو سەهۆلاو هەموو لەشی دەلەرزى. جى

برینی دەمی و چاوی سوور هەلگەرابوو. برۆی ئەوی بوو بوون: دەستی بۆ لای ئەفسەرەك راگیشا و گوتی:

- مەقیۆتێنە. تۆ هیشتا گەنجی، مانای دەرد ژان ونازانى.....

پاقیتلێ قسەیی دایکی بری .

- دایە بێ دەنگ بە.

ئەندرتیش شامۆژگاری کرد: باشترە مرۆژە خۆراگر و بێ دەنگ بێ

دايك

دايك خۆي بۆ لاي ميتره كه راتله كاند و هاواري كرد :
پاڤئيل راوهسته !.... نهم خهلكه بۆ دهگرن؟
نهفسر همستا سهر پي و نهړاندې: به تۆ چي ... بي دهنك به! ښو څشيكو څ بيتنن اپاشان
كاغزتيكي به بهرچاوهوه گرت و دهستي كرد به خۆښندنهوه.
لاوهكهيان هينا. نهفسر دهستي له خويندنهوه ههلگرت و تپي راخوري.
كلاوهكمت ههل گره.
رپين له پيلاگيتياوه نريك كهوت و گوتي: دا به هتي به.
ښو څشيكو څ گوتي: كاتيكي دهستيان گرتوم چون دهتوام كلاوم هه لگرم: نهفسر نووسراوهكه ي هاويشته
سهر ميتر و گوتي:
- وهرن نيمزاي بكهن
دايك ديتي نووسراوهكه نيمزا دهكهن. دامركابووهوه، دل و زاتي لانه مابوو. فرميسكي گهرمي له چاواندا
قهتيس مابوو. ههژاري و بي دهسلائي لي ديار سوو. له ماوهي بيست سال ژن و ميتردايه تيسدا زوري لهو
فرميسكانه رشتبوو. لهوهتي بيوهژن كه وتبوو زژراندنهوهي توندي فرميسككاني له بير چوو سووهوه. نهفسر
چاوتيكي ليكرد و به روگرزي گوتي:
پريژن تينستا زور زوهه كه بقورپيني. دهبيني كه بۆ داهاتوو تهراييت له چاواندا ناميني.
پيلاگيتيا به توورپيي وهلامي داوه: دايكان بۆ همموو شت فرميسكي تهواويان ههيه
بۆ همموو شت نهگه توش دايكته ههبي بيگومان نهوهي دهزاني.
نهفسر كاغزهكاني له جانتا تازهكه ي نا. قوفلهكه ي تروسكه ي دههات. به كه لانههري گوت: وهر ي كهون.
پاڤئيل به گهرمي دهستي هاورياني گوشي. خواحافيز نهندي. خواحافيز نيكولا ي.
نهفسر به گالته گوتي: به لي راسته، خواحافيز.
ښو څشيكو څ بي نهوهي دهنگي له بهر بيته دهر به قامكه كورتهكاني، دهستي دايك ي دهكوشي. به زهجهت
پشوي دههات. خوين له مله نهستورهكه ي دا كوښووهوه.
چاوهكاني له رقان دهدروشان. نهندي بزه ي له سهر ليوان بوو. سهر ي راوهشانند. چهند قسههكي به دايك
گوت. دايك نيشانه ي خاچي بۆ كيشا ووهلامي داوه:

- خوا پیاوی دادگهر دهناسی. ناخره‌کمی نهو کۆمه‌له پیاوه به شنیلی بۆر و ته‌فته‌قی ماسمه له ماتی وده‌رکه‌وتن. ریبین له دوای هه‌مووان وده‌رکه‌وت. به چاره ره‌شه‌کانی سه‌یریکی پاقیالی کرد و گوتی: باشه خواحافیز.

پاقیال دهستی له پشته‌وه گرتیوون و به کاوه خۆ به نیتو بوخچه‌ی لیباس و کتیبه‌کاندا که رۆابوونه سه‌ر عه‌زی تیه‌ری و به ده‌نگینی گه‌راو گوتی:

بزانه نه‌وانه چده‌که‌ن؟

دایک بێ نه‌وه‌ی بیر بکاته‌وه چاوی له ژووره په‌رش و بلاوه‌که کرد و به خه‌فته‌وه گوتی: نیکولای بۆ چی لیبان تووره بۆ؟

پاقیال له سه‌ره‌خۆ گوتی: بێ گومان ترسابوو.

دایک له کاتی‌که‌دا باسکی راده‌وه‌شاندا له بن لیوانه‌وه گوتی: هاتن. گرتیان و بردیان! کورده‌کمی بۆ مایه‌وه، دلێ هیدی تر لیده‌دا. به‌لام له ناست شتی‌ک که سه‌ری لی دهرنه‌ده‌کرد بیری راده‌وه‌ستا:

- نهو کابرا زهرده‌له نیسه‌ی به گالته‌ گرتوه و هه‌ره‌شه‌مان لیده‌کا.

- دایه نیتر به‌سه تۆ وهره با نهو شتانه کۆ بکه‌ینه‌وه.

وشه‌ی "دایه" و "تۆ" ی به جۆرتیک گوت که ته‌نیا له کاتی زۆر لیک نزیك بوونه‌وه‌دا ده‌گوتی. دایک لیسی وه‌نزیك که‌وت و ته‌ماشایه‌کی کرد و به نه‌رمی لیسی پرسی:

له تۆ خۆش بوون؟

- به‌لێ! نه‌وه دژواره! باستر بوو منیش له گه‌لیان بم....

دایک وای هاته به‌ر چاو که پاقیال فرمیسی ده‌چاوان گه‌راوه. بۆ نه‌وه‌ی دلێ بداته‌وه گوتی:

- راوه‌سته تۆش ده‌گرن.....

- وه‌لامی داوه: ده‌زاتم ده‌مگرن.....

دایک پاش تاویک بێ ده‌نگی به خه‌فته‌وه گوتی: رۆله گیان چهند بێ ره‌حمی. خۆزیا دلخۆشیت دابامه‌وه. به لام به پتجه‌وانه‌وه....

من قسه‌ی سامناک ده‌که‌م تۆش وه‌لامی به‌ترستم ده‌دیوه‌وه. پاقیال چاویکی لیکرد و لیسی نزیك بسووه‌وه و له سه‌ره‌خۆ گوتی: دایه نازاتم وه‌لامت بده‌مه‌وه. ناتواتم دروت له گه‌ل بکه‌م. ده‌بێ پتیراییین. دایک هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشا و بێ ده‌نگ بوو. پاشان به له‌رزوه قسه‌کانی درێژه پێدا و گوتی: چوزاتم ده‌لین خه‌لک شکه‌نجه

دايك

دهدن، له شيان و نځړو نځړې دهكمن، ښكسيان تيك دههارن. رژله گيان خوشهويسته كم كه بير لهوانه دهكه مسوه دهترسيم.

- گيان نازار ددهدن، نك لهش. كه دهستی پيس له لهشي مړوځ ددهدن له نهشكه نځه بهژان تره .

(۱۱)

رژځي دووايي بلاوبوهه كه بوكين و سامويلوځ وسوموځ و پينج كهسي تر گيراون. فيديا مازين راي كړدبوو. مالي نهویش گهرايوون. خځي به قاره مان دهزاني كه درياز بوويو .

دايك لتي پرسى: فيديا ترساي ؟

رهنگي بزركا. نيو چاوانى گرځ بوو. كونه لوتي دهستی كړد به لهريزین .

- لهوه دهترسام نهفسره كه ليم بدا. ريشيكي دژيوي هه بوو. دهستی توكاوي بوون. چاويلكه يه كي رهشي له چاويدا بوو، دهتگوت هه چاوي نيهه. دهيزيراند. پي به عمرزيدا ددها و دهگوت :

له گرتوخانه دا دهترزيم. تا نيتستا كهس لتي نه داوم تنانته دايك و باوكيشم. چونكه تاقانه بسوم خوشيان دهويستم. هه مسو كهس لتي دهرئ بهلام من هيشتا دهستی كهسم وي نهكهوتوه. چاره سوره كاني تاويك ليك نا. ليوه كاني پيك وهنوساند خيرا قزه كاني بو پاشهوه هه داوه و چاويكي له پافيتلي كړدو گوتي :

- نه گهر كهسيك ليم بدا وهك كيرد له سكي رادهچم. به كه لپان پچر پچري دهكه. نهو دم با ليم بدنه. دايك وهدهنگ هات: نهی رو تز زور كزو بي هيژي چزن دهتواني شهر بكه؟ فيديا سهبروكه وهلامى داوه: هه دهيكه م ، كه فيديا رويشت دايك به كوره كهى گوت : نهوهيان له هه موان پتر تيك دهشكي .

پافيتل بي دهنك بوو. پاش چهند دهقيقه دهركي چيشتهخانه به نه سپاي كرايهوه و ريبين وهژوره كهوت و به پيكه نينهوه گوتي:

رژځ باش. ديسان هاتمهوه. دويي شو ناچاران كړدم بيم. بهلام نه مشهوه به خوشي خوم هاتم. به لي به توندى دهستی پافيتلي گوشي و شاني دايكي گرت و پرسى :

چام دهدهي ؟

پافيتل چاويكي له ريشي پان و سهر و چاوي بهرين و چاره زهقه كاني ميوانه كهى كړد . له نيگايدا ريز و غيره دت و خوراگري دهبينرا. به ژنو بالاي ريبين كه وهك پالهوانان دهچوه له بهر هيژ و زيبك بو خوش ويستن ده بوو .

دايك چو سه ماوه تى باوي. ريبين دانيشته و دهستيكي به سيلى دا هينا و نانيشكي خسته سهر ميژه كه و چاوي له پافيتل برين وهك و توويژيكي نيوه چل دريژه پيدا و دهستی پيكرد :

- ئارا پېويسته رەپ و راست پېت بلىم: ماوەيەكى زۆر بۆ تۆم هەلنايو و خستبووميه ژتير چاودتيرى. نيمه دراوسيتى يەكين. دەمدى زۆر كەس دېنە مالتان بەلام هيچيان سەرخۆش نابن، بەدمەستى ناكەن. ئەو يەكەميانە خەلك كردهوى باشى هەبى، دەر دەكەوى و پياو دەزانی چ كارەن و چ دەكەن. منيش چوونكە دوور لە خەلك دەژيم بە بى ئەوى كارىكى خراب بكەم دەكەومە بەر سەرخى خەلك .

هيدى و رهوان قسەى دەكرد. قسەكانى دلنبايى و بروايان لە پياودا پەيدا دەكرد . بەمچۆرە هەموو باسى تۆ دەكەن. خاوەن ماله كەم تۆ بە كافر دەزانى چوونكە ناچيته كليسا. منيش ناچم پاشان ئەم نووسراو و بە ياننامانە سەريان هەلدا تۆ كەوتيه سەر ئەو بیره

پاڤتيل بى ئەوى رو لە ريبين وەرگيتى وەلامى دايمە: بەلى!

ئەويش چاوى لە پاڤتيل برپيوو. داياك بە نىگەرانی لە چىشتخانە هاتە دەر و گوتى :

- سەيره هەر تۆ بە تەنيا نى !

پاڤتيل و ريبين پىكەنين. ريبين هەناسەيەكى هەلكيتشا. داياك چلمى هەللوشى و كاتيك زانى زۆر گووى بۆ قسەكانى شل ناكەن كەميك تىكچوو .

داياك گوتى : بلاو كردهوى ئەو بەياننامە كارىكى باش بوو. گەل دەورۆتئين. تۆزە دانە بوون ؟ پاڤتيل لە وەلامدا گوتى : بەلى.

- هەمووم خوتىندەوه. هيندى مەتلەبى زياديان تيدا هەبوو، تىگەيشنتيان دژوار بوو. مرۆڤە كە زۆرى گوت توشى قسەى بى جىش دەبى .

ريبين پىكەنى. دانەكانى سەپى و ساخ و سەليم بوون.

پاشان ئەو پشكەن و گەرانه هاتە پىتش. ئەو بوو بە هۆى ئەو كە تۆم خۆش بوى. تۆش و ئەندريى و قىسۆقشيكۆڤ و هەمووتان نیشاناندا ئەو زاراوى دەيوست بە كارى پىنى بۆى نەدۆزراوه، بۆيه بى دەنگ بوو. چاوتىكى لە پەنجەرە كرد و بە پەنجە لەمىزەكەى دا .

- بريارەكەتان جواميرى ئىوئە نیشان دا. ئىوئە كارى خۆتان بكەن. ئىمەش كارى خۆمان دەكەين. ئەندريىش هەقائىكى باشە زۆر جار گويم لى دەبى كە لە كارخانە چۆن قسان دەكا. بىرى لى دەكەمەوه و گوومانم لەوه پيدا نىيە تەنيا مەرگە تىكى دەشكيتنى. پياوتىكى بە دەمارە. پاڤتيل تۆ بڕوا بە قسەكەم دەكەى؟

پاڤتيل سەرتىكى راوهشاند و گوتى: بەلى.

- تەماشام كە تەمەم چل سالە و دوو ئەوەندەى تۆ ژياوم. بىست ئەوەندەى تۆش دەزانم. سى سال سەرباز بووم دوو، جار ژم هیناوه، يەكيان مردووه يەكيشم تەلاق داوه. لە قەفقاس بسووم "دووخۆبەرەكان" دەناسم

دايك

(دهسته يه كي ناييني بوون له رژزه لاتى روسيای نهوروپا پټك هاتيون) نهوان براي به كتر بوون به سمر ژياندا سمر نه كهوتن، نا .

دايك به حمزه ده گوټي بؤ قسه كاني راگرتبوو. نهوهی زؤر پټخؤش بوو كه پياوټكي به سالداچوو هاتووته كن كوره كهي و وهك پي له گوناحي خؤي بني و ايسوو، به لام وای دههاته بهرچاو كه پاقټيل زؤر گسوي ناداته ميوانه كهي. بؤ نهوهی وشكي وساردي نه هيتلي، له رييني پرسى : ميخانيل نيثانؤقيچ شتيك ناخؤي ؟
- نا دايه . سوپاس نام خواردووه . پاقټيل تز پيت وانيبه دووای شو برپاره روداوه كاني ژيان وا نابن وهك دهبن بين ؟

پاقټيل ههستا دهستي له پشتوهه گرت و له گهل هاتو چؤ كردن له ژورټيدا وه لامي داوه :
- نا روداوه كان باش دهبن. بؤ نمونه نيستا گياني پشكوتوي تز ريگاي لاي مني پيشان داوي. نيتمه كه بي وچان كار بكهين كه م ده گهينه يك. رژژيك دي هه مروسان يهك ده گرين . وه زعه كه وای ليتهاتوه كه بؤ نيتمه دژواره . به لام ژيان چاووگوټيمان ده كاته وه و مانساي تالي بؤ نيتمه رون ده كاته وه و پيتمان نيشان ددها كه روداوه كان چؤن بهريوه بهرين .

ريبين قسه كاني پي بري و گوتي : راسته به لام من پيم وايه كه جيهان و مرؤده ده بي سمر له نوټ دروست بكرټه وه . كاتيك پياو له شي ده خوري ده چټه گهرما و خؤي ده شوا و بهرگي خاوين ده كاته بهر و دهحه سيته وه . وانيبه ؟ ههروهه كاتيك كواني لي دي ده بي بيدري با خوينيشي ليتي، بيشوا . وانيبه ؟ به لام شهي نيسو دل و ناخي مرؤده چؤن خاوين ده كرتيه وه ؟

پاقټيل به گهرمي له باره ي خودا و نيمپراتور و كاربه ده ستاني كارخانه و خهباتي كريكاراني هه نده رانه وه دؤي نهوانه ي مافيان ده خؤن قسه ي كرد . ريبين هيندي جار پټده كهي . پاشان ههر وه كي نوخته بؤ و تاري پاقټيل دابني به قامك له ميژه كه ي ددها، به لام جارټيك نه يگوت راست ده كه ي له گهل شه وهش دووای ورده پټكه نيټيك له سهره خو گوتي : ناخ تز هيتشا گهجي، تز خه لك ناناسي .

پاقټيل ههر وهك راوه ستابوو به سمر گراني وه لامي داوه : با قسه له گهجي و پيري نه كه مين با بزايين كام بير و باوه راست تر و باشتره ؟

- كه و ابوو تز پيت وايه ههر بؤ فريوداني نيتمه كه لكيان له ناوي خوداش وهرگرتوه .
- راست وايه . منيش له سمر شو باوه رهم كه ناييني نيتمه هه له يسه و زياني زؤره . دايك كه وته به نييان .
كاتيك پاقټيل باسي خودا و شتي پيرؤزي ده كرد دهويست به جؤريك داوای ليټيكا كه به وشه ي توند و رهق و

بی بروایی دلی نهو نهشکینتی. بهلام که ههستی دهکرد کوره‌که‌ی سهره‌رای دره‌زنگی و به دگومانی بروایه‌کی هه‌یه، تۆزیک هیندی ده‌بووه و له دلی خۆیدا دیگوت :

چۆن ده‌توانم له بیر و بروای نهو بگهم. پیتی وابوو قسه‌کانی پاقییل بۆ پیره پیاویکی وهک ریبین سوک و ناله‌بارن. کاتیکی ریبین به نارامی نهو پرسیاره‌ی له پاقییل کرد. دایک خۆی پی رانه‌گیرا به کورتی بهلام به بی بروایی گوتی :

کاتیکی باسی خودا ده‌که‌ن وریای خۆتان بن. چ ده‌خوازن بی‌که‌ن پاشان که پشوی هاته‌وه بهر خۆ به هیزتیکی پتره‌وه گوتی :

من پیرم نه‌گه ر خوداشم لی بستینه‌وه نه‌دی کاتی خهم و خه‌فەت هیوام به کی بی ؟

پاقییل به نهرمی گوتی : دایه گیان له مهبه‌ستی نیمه نه‌گه‌یشتوی . ریبین به ده‌نگی رەق و توند گوتی :

دایه بمانبوره به زه رده‌خه‌نه‌وه چاویکی له پاقییل کرد و گوتی :

- له بیرم چوو تۆ له‌وه‌ی پیرتری که ریشت بۆ بتاشن .

پاقییل گوتی : من باسی نهو خودا مه‌زن و مپهره‌بانه ناکهم که تۆ بروات پیتی هه‌یه، مهبه‌ستم نهو خودایه بوو که قه‌شه‌کان هه‌ره‌شه‌ی پی له نیمه ده‌که‌ن و ده‌یان‌ه‌وی به ناوی نه‌وه‌وه تمواوی مرۆفایه‌تی بجه‌نه ژیر ده‌ستی چهند که‌ستیک .

- به‌لی راسته، خواشیان لی گۆریین. دوژمنه‌کامان هه‌رچی به ده‌ستیانه‌وه هه‌یه دژی نیمه به‌کاری دینن. دایه بزانه خودا مرۆفی له سهر شکلی خۆی دروست کردوه که‌وابو نه‌گه‌ر مرۆف له‌وه‌ده‌کا، نه‌ویش له مرۆف ده‌کا، بهلام نیستا نیمه له جیاتی نه‌وه‌ی له خودا بکه‌ین له جان‌ه‌وران ده‌چین. له باتی خودا داوه‌لی کلیسا مان نیشان ده‌ده‌ن. ده‌بی وینه‌ی خودا بگۆرین ، خاویتی که‌ینه‌وه ، کراسی بوختان و درۆی له‌به‌ردامالین، نهو به‌رگه‌ی بۆ کوشتنی نیمه کردویانه‌ته به‌ری .

به شینه‌یی و ره‌وانی قسه‌ی ده‌کرد. قسه‌کانی هه‌ر یه‌ک زه‌بری‌ک بوون وه‌دایک ده‌که‌وتن. له‌وه‌ سهر و چاره که به ریشتیکی تۆپی ره‌ش داپۆشرا‌بوو ده‌ترسا و نه‌یده‌توانی چاو له چاره بزەکانی بکا .

دایک سهری راوه‌شانند و گوتی : پی‌م خوشه لیره برۆم. هیزی بیستی نه‌م قسانه‌م نیسه، ناتوانم. په‌نای بۆ چیشته‌خانه برد . ریبین گوتی :

- پاقییل ده‌بینی . ؟ نه‌ک له سهر‌ه‌وه، پتیسته له دل‌ه‌وه ده‌ست پی بکه‌ی. له له‌شی مرۆفدا دل له شویتیکه هه‌چی دیکه‌ی لی شین نابی .

دايك

پاڤئيل گوتی: تهنيا عقل و ميٽشك مرؤڙه نازاد ده كا . ريٽين به دهنگيكي له رزوك گوتی :
- عقلن هيز نابهخشی . دل هيز پهيدا ده كا نك ميٽشك . نهويه! دايك به بي نهوهی دووعاكانی بخوتی له جي
خوابو و نووستيو . سرمای بو ، همستی به ماندوویی ده كره . له پيشدا ريٽيني به عاقل و سهنگين هاتپوه
پيش چاو بهلام نيستا خوشي نهدهويست .
دايك گوتی دابوه دهنگيكي كاريگه كه به هاسانی له سينگيكي بان دههاته در . بیری
دهكردهه .

- كافر ناژاوچی بچی دنيه نيره .
ريٽين هیدی و نارام دهیگوت : جيگای پيروز به تال نابی . نهو شوتنهی نيټه كه خواي تيدايه پيس بسوه .
نهگه خوا له گيانی مرؤڙه دهركهوي بريندار دهی . پاڤئيل راستيهكهی نهويه !
دهی بروايهكي نوې پهيدا بكهی . دهی بروامان به خوايهك ههبي كه له ناست هه مووان دادپهروهری .
خوايهكي شه كهر و بی رحم نهی ، بهلكوو دزستی مرؤڙه بی .
پاڤئيل گوتی: باشه ههزرتهی مهسيحش ههروا بو . راوهستههزرتهی مهسيح گيانيكي به هيزی نهبوه
گوتيه "جامی شههادت له من وه دورخه" . قهيسهري به ره می ناسيوه . خوا ناتوانی دهسهلاتی مرؤڙتيك
بهسهر مرؤڙدا به ره می بناسی . نهو خوی دهسهلاتداری تهواوه . نهو گيانی خوی به بهشی خودايی و بهشی
نيټسانی بهش نهكردوه چونكه خوی به خوا دهزانی و پتويستيشی به هيچ شتيكي شهو تو نييه كه باری
نيټسانی بی . نهويه مرؤڙفایهتی ، بهلام مهسيح بازرگانی و ژن هينانی به روا زانیوه . له داری ههغير بيزار
بووه . نهوهی بی نيټسافييه . چما نهو سوچی خویتهی كه هستيټور و نهزوك بووه ، گيانيش نهگه بهره می باش
نهبی خوی تاوانی نييه من توی خراپه می لی چاندوو نهويه !
له ژوره كه دا دوو دهنك بی وچان وه كه له ياريهكي گهرم دا به گز بهكدا هاتن دهنگان دهداوه . پاڤئيل به
هنگاوی بهرز به ژوریدا دههات و دهچوو . كاتيک قسهی دهكرد دهنگی رهسهر هه موو شت دهكهوت . كاتيک
ريٽين به نارامی وهلامی دهداوه چرتهی سهعات و دهنگی وشکی بهسته لهك دهيسرا .
- من به شيوهی خوم قسهت له گهل دهكهم وهك ناگر خوشكهرتيك . خوا وهك ناگره وايه . له دلی مرؤڙه دايه
گوتراوه خوا وشهيه وشهش گيانه .
پاڤئيل قسهكاني نهوی راست كردهوه . گوتی عاقل . راسته كه وايو خواله دل وعهقل دايه نك له كليسا دا .
هه موو ناتهواوی و ههژاری و چاره رهشی له وه دايه كه نيټه میان له خومان جيا كرددودهتهوه عقل دلای وهپاش
داوه و خوشي رويشتوه

دایک خەوی لیکەوتیبوو، نەیزانی ریبین کەنگی روژیش .
 ریبین دەستی بە هاتوچۆی مالتی پاقئیل کرد و زۆر جارێ دەهات. ئەگەر هاوڕێیەکی پاقئیل لەوی با، ریبین مات و بێ دەنگ دادەنیشت و جاروبار دەیگوت: راستە.... وایە .
 جارێکیان روی لە هەمووان کرد و گوتی : دەبێ باسی ئەو شتە بکەن کە هەیە. دوواروژ چ دەبێ، هێچی لی نازانین. کاتێک گەل نازاد بوو خۆی دەزانی چی باشە. لە کۆنەوه زۆرشتی ئەو تۆیان برودووەتە میتشکی کە خۆی نەبویستوو. بەسە. با خۆی تیبگات. لەوانەیە هەموو شتێک بداتە دووآوه .
 هەموو ژیان و هەموو زانست. لەوانەیە بزانی هەموو شت دژی ئەوه، تەنیا کتیبەکانی وی بدەن . خۆی وەلام دەداتەوه، ئەوهیە!

کاتێک کە پاقئیل تەنیا دەبوو لە گەل ریبین دەستیان بە باسیکی دوور و درێژ دەکرد.
 دایک بە نیگەرانییەوه گوتی بۆ قسەکانیان رادەگرت. بە بێ دەنگی سەیری دەکردن و هەولی دەدا کە لە قسەکانیان بگا. هێندە وای دەهاتە بەر چاو کە کابرای چنگ پان و ریش رەش و کورەکەمی هەر دووکیان کوژین. دەتگوت لە تاریکاییدا لە نێوان دیواری ژووره بچوو کە دەت ئەم لاو ئەولا دەکەن و لە روژنەسەک و لە روناییەک دەگەڕێن. سەریان لیشیتوآوه، بە دەستی بە هێژ بەلام بە نەزانی پەنا بۆ هەموو شت دەین. دەست لە هەموو شت دەدەن و رای دەوهشتین، هێندە شتیش بە عەرزێ دا دەدەن و پاشان پێ شیلی دەکەن. بە کاوهخۆ بێ ئەوهی بروا و هیوای خۆیان لە دەست بدەن دەست بە هەموو شتدا دینن و هەمووی وەلا دەنن .
 دایکیان فێر کردبوو کە بە ساویلکەیی و نازایی قسە بە ترسیشی گوی لیبی. ئەو قسانە شیر وەک هەول جارنەوێندە بۆی مەترسیدار نەبوون، هەرچەند لە قسەکانیدا جاروبار خوی وەبەر دەدا بەلام پڕوای هەر پێسوون. ریبینی خۆش نەدەویست بەلام واش نەبوو بە نەیارێ بزانی.
 دایک هەوتووی روژێک کتیب و جلی خاوتینی بۆ نەندریی دەبرده زیندان. روژێک رینگایان دا چاویشی پێیکەوی. کە هاتەوه مالتی بە دلسۆزییەوه گێرایەوه : هەر وەک خۆیەتی. هەموو خۆشیان دەوی، لەگەل هەمووان گالته دەکا. ژیانی ناخۆش و نارەحەتە. بەلام وەسەرخۆی ناهێنی. ریبین گوتی: هەر دەبێ وای، نیشمە هەموو لە خەم و خەفەت داین. خەم دەمژین و کراسی خەم دەکەینە بەر. خۆهەلکێشانی ناوی هەموو کەس چاوی نەبەستراوه. هێندێک هەن چاوی خۆیان دەبەستن هەر وایە تا ئەو دەمەی کە مرۆژ ئەهەقە هەر دەبێ نازار و کسێرەوهری ببینی.....

دايك

كۆنه خانووه بچكۆلهی قلاسۆف لهو گهره كه دا رۆژ به رۆژ پتر سمرنجی راده كينشا. له نيو نمو سمرنجانه دا درهونگی و گومان و لالوتيش دهينرا. جارى و ابو كه ستيكى بروا پيكر او و دلسوژيش دههات و به وشتي ته ماشاي نه ملا و نه ولاي ده كرد و به پافيتلي ده گوت: باشه براغيان! تۆ كه كتيب ده خوئينيه مه له ياساش ده گهي و شاره زاي بۆم روون بكه مه. پاشان باسي شو زولم و كاره ناله بارانهی ده كرد كه شاره وانی يان بهرپوه بهری كارخانه كرده بوني. نه گهر مه سه له و پيداويستی كابر دژوار و قورس بوايه نووسراويكي ده دايه و دهيناره كن داديارتيكي ناسياو له شار. نه گهر مه سه له كهش هاسان بوايه خۆي كابرای ريتويتني ده كرد.

كه م كه م نه م لاوه ريك و پينكه قه در و ريزي له نيو خه لگی گهره ك زياد ده بوو. به ريزه وه چاويان ليتده كرد. به نازايي و به زماني ساده وه لامي خه لگی ده دايه وه. به وردی سمرنجی هه موو شتي ده دا. گوويي بۆ خه لك راده گرت. له نيوان هه زار گري و گولدا هه ودای په يوه ندي نيوان خه لگی ديبروه وه.

دايك ده بيني ريزو ده سه لاتی كوربه كه ی پهرده ستيني ده هات له مانا و ناوه رۆكي كاره كاي تيبگات. وه ك مندالان كه يف خۆش ده بوو. پافيتل به تاييه تي شو ده مه له پيش بيرو رای گشتي دا خۆي نواند و ناوي كرد كه مه سه له میژويي "كه پيكتيك بۆ زه لكاو" هاته گوړی.

زه لكاويكي گه ره كه داری سمر و سنزيه ريان تيدا چه قاند بوو وه خه نده كيكي بۆ گهن ده وری كارخانه ی دابوو له هاوين دا بۆ گه نيتيكي زۆر و شه پۆلي ميشولان به م گهره كه دا بلاو ده بووه وه و نه خۆشي له رزو تاي له گه ل خۆ ده هيتنا. زه لكاوي كارخانه بوو. بهرپوه بهری تازه ی كارخانه هاته سه ر شو باوه ره كه وشكي بكا و له خۆله ميتشي گۆ و گيا كه ش جوړه زوو خاليك ساز بكات. به كريتكارانيش گوت كه وشك بوني زه لكاو ده وری كارخانه پاك ده كاته وه و ده بيتته هۆي باش بوني وه زعي گشتي. بۆ خه رجي شو كاره نه مری كرد له هه ر "رۆيل" يك ((كه پيكت)) له حه ق ده ستی كريتكاران بگيرنه وه. كريتكاران وروژان چونكه شو هه حه قی به سه ر كريتكاره وه نه بوو.

رۆي شه مۆ كه بهرپوه بهری كارخانه برياره كه ی راگه ياند پافيتل نه خۆش بوو. نه چوو بووه كاری، ناگای له و مه سه له يه نه بوو. رۆي دوايه "سيژۆي" ناسنگه ر و ماخۆتین ی قوفل ساز كه كابر ايه كي بالا بهرز و سووره سو هاتنه لای پافيتل و مه سه له يان بۆ گيراه. سيژۆ گوتی شو كريتكارانه ی ته مه فان پتره كۆ بووينه وه و له و باره وه قسه مان كرد، نيتمه يان نارده كن تۆ له بهر نه وه ی پياويكي زانا و روناك بيري پرست پي بكه مين كه داخوا به گويزه ی قانون بهرپوه بهری كارخانه ده توانی به پاره ی نيتمه دۆي ميشولان خه بات بكا؟

ماخۆتین به ژيري چاوه كانی چوك كرده وه و گوتی: چوار سال له مه و بهر نه و دزانه ۳۸۰۰ رۆيل پارهيان بۆ دروست كردنی گه رماو كۆ كرده وه نيستاش گه رماوه كه نييه. پاره كه چي ليهات؟ پافيتل گوتی شو باجه

زالمانه به. تهنیا کارخانه قازاغی لیده کا. کریکاره کان به روگرژی و ددرکهوتن، دایک تا بهردرگا بهرپی کردن و به زهرده خه نه به کهوه به پاقئیلی گوت :

پاقئیل ئیستا پیره میردیش دینه لات و له تۆوه فیر دهبین . پاقئیل به بی نهوهی وهلامی دایکی بداتهوه به خه مباری دهستی کرد به نووسین و پاش تارنیک گوتی : دایه گیان تکا ده کم خیرا برۆ بۆ شار و نهونوسراوهش له گهله خۆت بهره .

دایک پرسى مهترسى تیندا ههیه ؟

- بهلێ. رۆژنامه کهمان لهوی بۆ چاپ دهگهن . زۆر پترسته مهسهلهی که پتیک لهو رۆژنامه دا چاپ بکری .

- باشه ... باشه خیرا جلی کرد بههر و ئیستا دهجم

نهوه به کهم کار بوو کوره کهی پتی دهسپارد. زۆری پیخۆش بوو که پاقئیل مهسهله کهی بهراستی له گهله باس کردووه. نهویش دهتوانی یارمهتی بدا. به کوره کهی گوت: ده زاتم نهوهی ده دزن پیاوه که ناوی چیبیه ؟ یینگۆر ئیخانۆشچ ؟

شهو دهرنگانیك دایک هاتهوه مالتی. ماندوو و هیلاك بوو، بهلام رازی و به کهیف بوو، به کوره کهی گوت : ساشینکام چاو پیکهوت، سلای لیده کردی. نهم یینگۆر ئیخانۆشچ ههش چهنده کوریکى باش و گالته چیبیه .

پاقئیل له سهره خۆ گوتی زۆرم پیخۆش بوو که نهوات به کهیفی بوو. زۆر ئینسانى ساده و ساکارن. پیاو به دیتنیان شاد دهی. هه موویان ریزت لیده گرن. رۆژی دووشه مۆش پاقئیل سهری دههشا و نهیتوانی بهجسته کاری. بهلام نیوه رۆیه فیدیا مازین به تالۆکه و هه ناسه برکه گهیشتی. خۆی گه یانده پاقئیل و خه بهری دایه : کریکارانی کارخانه رابه رین. منیان له دوی تۆ ناردووه. سیزۆف و ماخۆتین ده لیتن تۆ له هه موو کهس باشت دهتوانی مهسهله که رون بکه یهوه. دهی چیبیکهن ؟ پاقئیل به بی دهنگی جلی له بهر کرد .

ژنه کانیش کۆ بوو بوونهوه و دهیانقیداند. دایک راست بووهوه. منیش دیم. چیبیان لهوی ساز کردووه ؟ منیش دیم!

پاقئیل گوتی وه ره .. تۆش وه ره. خیرا بی نهوهی قسان بکهن و ریکهوتن. دایک له بهر هیلاکی هه ناسه برکهی پیکهوت بوو. ههستی ده کرد کاره ساتنیکى گرنگ ده قومى. له بهر دهرگای کارخانه کۆمه له ژنیک کۆبوو بوونهوه هاواریان ده کرد و ده مه ته قه بیان بوو. کاتیکى ههر سیکیان به نه پینسی له دهر وازهی کارخانه وه ژوور کهوتن. کهوتنه نینو کۆمه لئیکى رهشی گهرم داها توی پر ههرا و هوریا .

دایک دیتی هه موو رۆیان له لای ناسنگهر خانه یه. له پهنا دیواری سووری ناسنگهر خانه سیزۆف و ماخۆتین و پینچ پیره پیاوی تری به دهسه لات له نینو کریکاران دا راوه ستاون و دهست راده وه شینن .

دايك

يه کيټک هاواری کرد. فلاسوؤ هات .

- فلاسوؤ بايټه ٿيڙه .

له پهنايه کوه دهنگی ريټين بهرز بووه ده : بهر بهره کانيمان له بهر که پيټک نييه . له پيټناوی داد په روهري دايه ، که پيټکی ټيمه له که پيټکی خه لکی تر خؤشه ويست تر نييه ، به لام قورستره . که پيټکی ټيمه له رڼا پيټکی بهر ټيوه بهري کارخانه ی پتر خوټنی مرؤفی تيډا يه . قسه کانی وه ک ريټنه به سر خه لکدا دهرژان و هاواری گهرم و به گوري بهرز ده کردنه وه :

- راسته ، ريټين!

- ناسنگه حقه تي!

فلاسوؤ هات!

دهنگه کان وه ک گيټه لوکهي به هيټ ته قه ته قی مه کينه کانيان بي دهنگ ده کرد . له هم مو لاه لټک کوډ ده بوونه وه و قسه و باسيان دست پي کرد و به وتاری گهرم و بزوينه يه کتريان هان ددها . نهو قينه له سينگه ماندوه کان دا خه وتبو وه خه بهر ده هات . ده کوه ته سر ليوان و به سر که وتووي هه لده رڼا . هه ورڼکی دووگه ل و توژ له سر سهری خه لک و ټيستا بو . رومه ته کان به نارقه سوور هه لگه رايوون . پافيل سهری هه لدا و دهنگی بهرز بووه . -- هاوړيټان جاريکی دیکه ش دوپاته ی کرده وه . تين و هيټک له گه ل قسه کانی تينگه ل ده بو . ټيمه نهو که سانه ين که کليسا و کارخانه دروست ده کين و زيو ده توټينيه وه . نهو هيټه زيندوه ين که له سر لانکوه تا ليواری گلکوډ خه لک به خټو ده کين و ده يان ټينين .

راسته ! دهنگی ريټين بهرز بووه ده .

- ټيمه هميشه و له هم مو شوټنی بؤ کارکردن له پيشه وه ين به لام بؤ ژيان له ريزی دوواوه ين . کي له خه می ټيمه دايه ؟ کي خيټر و خؤشی ټيمه ی ده وي ؟ کي به مرؤمان ده زانی ؟ هيچ کهس . يه کيټک هاواری کرد و قسه که می دوپاته کرده وه : هيچ کهس .

پافيل هاته وه سهرخؤ و هيټن و به زمانتيکی ساده دهستی پيکرده وه . خه لکه که وه له شيني بؤری هه زار سر ده بزوتن و بؤ لای ده چوون و چاويان ليډه کرد . دايک به سه د چاو ته ماشای ده کرد و قسه کانی سر خوشيان کردبو .

- ټيمه ژيانان باشر ناي . تا نهو ده می خؤمان به هاوړي يه ک نه زانين . خؤمان به يه ک مال و هاوده رد نه زانين ، تا به يه که وه تيټکرا بؤ مافی خؤمان خه بات نه کين . يه کيټک له په نا دايکه وه هاواری کرد : باسی وه زعه که به که !

له دوو لاره هاواريان كرد: قسه كانى پى مهربن . بى باوه پيهك له رومه ته بزركاو و رەش
هەلگەراوه كانيان دا دەبينرا . دەیان كەس بە وردى گوڤيان بۆ قسه كانى پاقئیل راگرتبوو، چاويان تى بریبوو .
یەكێك هاواری كرد: سۆسیالیسته . بى عەقل نییه .

یەكێكى تر: شۆرشگێزە . كریكارێكى بالابەرزى خێل شانى داىكى راوه شاند و گوته :
- چەند نازایانە قسه دەكا .

- هاوړیيان كاتى ئەو هاتوو كە تێبگەین بێجگە لە خۆمان هیچ كەسى تر یارمەتیمان نادا . یەكێك بۆ
هەمووان و هەمووان بۆ یەكێك، ئەو قانۆن و پروای ئێمە یە . نەگەر بمانەوێ دوژمن تێك بشكێتین دەبێ
پروامان بەو قانۆنە هەبێ . ماخۆتین مستى خۆى بەرزكردووه و هاواری كرد: برايان ئەوێ دەبێ راستە و گوى
بەدەنە راستى . پاقئیل قسه كانى درێزە پێدا: پتویسته بەرێتو بەر بانگ كەین بێتە ئێرە . ئەم قسه وەك رنوبەسە ر
خەلك دا هات و بە جارێك دەیان كەس تێكرا هاواریان كرد :

- بەرێتو بەر بى . نوێنەرى لە دوو بنێرن .

دايك خۆى گەيانده ریزی پێشەوه و بە سەربەرزى و شانازى تەماشای كۆرەكەى دەكرد . پاقئیل لە نێو
كریكارە پیر و بەرێزەكاندا راوستا بوو . هەموو گوڤيان بۆ راگرتبوو بە قسه یان دەكرد . پێلاگنیا زۆرى پى خۆش
بوو كە پاقئیل وەك ئەوانى تر ناخۆتینی و جنێو نادا .

هەر وەك تەرزە بە سەر بانێكى تەنەكەدا ببارى ئاوا جنێو و قسه ی سوک و دەنگى توورەبى و بێزارى دەبارى .
پاقئیل هەر وەك لە كەسێك بگەڕى چاوه كانى كرده بووه و تەماشای كۆمەلى دەكرد .

- نوێنەرەكان!

- سیزو!

- فلاسو!

- رێبین! ددانى زۆر شاشن .

یەكێك لە نێو كۆمەلەكەدا هاواری كرد : ئەو تا بۆ خۆى دى .

- بەرێتو بەر!

خەلك دى دا و رینگای بۆ كابراییكى بالابەرز و رەق و تەق كردهوه كە ریشێكى درێژی هەبوو . رینگا بیدەن
ئەوێ گوت و بى ئەوێ خۆ لە كریكاران بدا بە دەست راوه شاندەن بە نێو كریكاراندا تێپەرى وەك
فەرمانەواپەكی بە تەجرەبە چاوى لە كریكاران دەكرد .

دايک

نومائيش کلاويان بؤ داده گرت و سهریان بؤ داده نواند بی شهوی وهلامی سلاویان بداتهوه. بی دهنگی به سهر خه لکدا زال بوو له بزهی بی جی و سهر دانهواندنیان دیار بسوو که وهک منسدالیتیکی هار و هاجی کردبی، له کردهوی خویان په شیمان بوونهوه.

به پیتش دایکدا تیپهری و مؤرپیهکی لیکرد و چو له بن تۆپهله تاسنیک راوهستا: له سهرهوهرا یه کینک دهستی دریتو کرد که وهسهری بخا، شو دهستی نه دایه و به چالاکي سهرکهورت و له ریزی پتیشهوه له پیتش پاقیتل و سیزۆڤه راوهستا و پرسى: نهم کۆپونهوه چیه و بؤ چی دهستیان له کار هه لگرتووه ؟
چهند سانیه هه موو بی دهنگ بوون. سهری کریکاران راست وهک گوله گه نم ده جولاده. سیزۆڤه کلاوه که می راوهشانند و شانی هه لته کاندن و سهری بهردایهوه

به ریتوه بهر هاواری کرد. من پرسیار ده کهم، وهلام بده نهوه. پاقیتل هاته پیتشی و چاویتیکی له ریبین و سیزۆڤه کرد و به دهنگیتیکی بهرز گوتی: نیتسه سی کهس له لایهن هاوریانهوه کراوین به نوتسه که داوات لیبکه سین بریاری خۆت له باره کی کهم کردنهوه کی پیتک له کریکاران وه ریکریهوه .

به ریتوه بهر بی شهوی چاو له پاقیتل بکا پرسى له بهرچی ؟

پاقیتل به دهنگیتیکی نیرانه وهلامی داوه : له بهر شهوی نیتسه شو باجه به زالمانه ده زانین .

- که وایوو پیتان وایه مه به سستی من چهوساندنهوه کی کریکارانه نهک باش کردنی وه زعی

شوان. وانیهه ؟

به لی پیمان وایه ؟ به ریتوه بهر روی کرده ریبین و گوتی: توش پیای باش ؟

به لی. منیش داوات لیده کهم دهست له و پیتکانه هه لگرتی. شهوی گوت و سهر له نوی بزیه کی هاتی و سهری بهرداوه .

به ریتوه بهر به کاوه خۆ سه ریتکی خه لکه که می کرد و شانیتیکی هه لته کاند و چاویتیکی له قهه و بالای پاقیتل کرد و گوتی: لام وایه تۆ تاراده ییک خوتنده واریت هه یه ، چۆن له قازانچی نهم بریاره تینا گه می ؟ پاقیتل به لی براوی وهلامی داوه : نه گهر کارخانه به خهرچی خۆی زه لکاری وشک کرایه هه مو له قازانچی نهو کاره تیده گه یشتن. به ریتوه بهر گوتی: کارخانه کاری نهوع په رستانه ناکا. فه رمان دهدهم هه مووتان بچنهوه سهرکار. پاشان بی شهوی ته ماشای کهس بکا له کاتیکدا په نجیه پیلاره کانی به حاستهم له ناسن دهدها هاتهوه خوارئ .

هه للاو بگر له توورپیهی و بیژاری ساز بوو . به ریتوه بهر راوهستا و پرسى: یانی چی ؟

هه موو بی دهنگ بوون. دهنگینک له دووره وه بهرزبووهوه: خۆت کاربکه .

ماکسیم گورگی

بهریوه‌بهر به ده‌گینگی رهق گوتی: نه‌گهر تا چاه‌رگه سمعاتینگی تر نه‌چنه‌وه سهر کار، نه‌مردده‌کهم هه‌صوتان سزا بدن.

نه‌وهی گوت و به نیو کۆمه‌لدا گه‌رایه‌وه. به دوای نه‌ودا ده‌نگه ده‌نگ په‌یدا بسور. هه‌تا دورتر ده‌که‌رتسه‌وه ده‌نگه‌کان توندتر ده‌بوون.

- بچن قسه‌ی له گه‌ل بکه‌ن!

- نه‌وه‌تا هه‌قمانه ناخ له‌و شانسه.

رویان ده‌کرده پافیل وده‌یانگوت: باشه، حقوق‌زان، نیستا چ بکه‌ین؟

قسه‌ت کرد، تۆ قسه‌ت کرد به‌لام نه‌و هات و هه‌صووی چوه‌وپاش. باشه فلاسۆف چار چیه؟

کاتیک هه‌را و هوریاکه زیاتر بوو پافیل وده‌نگ هات:

هاوپیان من پیشنیار ده‌کهم هه‌صوو ده‌ست له کار هه‌لبگرین تا به‌ریوه‌بهر ده‌ست له که‌م کردنه‌وه‌ی که‌پینک هه‌لده‌گرئ.

- هیندی به‌ تورده‌یی به‌رز بوونه‌وه:

نه‌هه‌قی دیتوه‌ته‌وه

- مانگرتن؟

- هه‌ریۆ که‌پینک؟

- نه‌دی چی؟ به‌لئ ... مانگرتن.

هه‌صوان ده‌رده‌که‌ن!

- کی کار ده‌کا؟

کرئیکاری تر په‌یدا ده‌که‌ن!

- کرئیکاری خانین!

(۱۳)

پافیل هاته‌ خواری و له په‌نا دارینگی راوه‌ستا. هه‌صوو پۆل پۆل لینگ کۆبوونه‌وه و ده‌مه‌ته‌قه و هه‌را و هۆریسا ده‌ست پینکرا. ریپین له پافیل وده‌زینک که‌وت و گوتی: مان ناگرن خه‌لک هه‌ر چه‌ند به‌ ته‌ماعه، به‌لام ترسه‌نۆکه، ره‌نگه‌ سی سهد که‌س له‌گه‌ل تۆ هاویر بن و لایه‌نت بگرن. پتر نا. نه‌و کۆمه‌له گه‌وره‌ ته‌نیا به‌ چه‌ند که‌س وه‌کار ناکه‌وی. پافیل بی ده‌نگ بوو. خه‌لک به‌ پیشی دا ده‌هاتن و چاویان لی ده‌کرد، هه‌ر وه‌ک داوی

دايك

شتيكي ليڭكەن. دلى توند لىي دەدا. وای دەهاتە بەرچاو کە قسەکانی هەر وەك دلتۆپە بارانتيك كە بەسەر زەوييەکی وشك و قەلش قەلشدا بباري، بى ئەوەی کاریان کردبیتتە سەرخەلك، بە خۆرايی چوون. كرينكاران يەك لە دووای يەك لىي وەزيريك دەكەوتن و بە بۆنەى وتارە كەبەو پەروزيابيان لیدەکرد، بەلام شكیان لەوەدا هەبوو كە مانگرتن سەركەوئى. سكالایان لەوە هەبوو كە ميللەت هیشتا قازانچ و زيانى خۆى لىك ناكاتەو. پاقىتل بە هيلاكى و خەمبارييهو بۆ مالى گەراپەو. دووابەدووای ئەو سيزۆف و دايكيشى چوونەو. ريبين لە تەنیشتى دەرويشت و گوئى :

تۆ باش قسە دەكەى بەلام ناچيە نىو دلهو ئاوايە دەبى نيشك بچەيە ناخى دەرونەو. بە عەقل دەتوانى خەلك رابكيشى. ئەم پىلاو بۆ لاقى ميللەت تەنگە !

سيزۆف بە دايكى گوئى:

كانى ئەو هاتوو نيمە پىرەكان بچينە گۆرستان. بەرەى تازە دەست پىندەكا، نيمە چۆن ژياوين ؟ لە سەر ئەژنويان خزيوين و هەميشە كړنوشمان برەوو و بۆ لای زەوى خوار بووينەو. نىستاش ديار نيبە كە خەلك وەخەبەر هاتووە يان لە نيمە پتر بە هەلە دەچن، هەرچى بى لە نيمە ناچن. نىستا لاوەكان دەستيان پى کردوو؟ چۆرئىك لە گەل بەريو بەر قسە دەكەن هەر وەك لە گەل خيزانى خۆيان بدوين .

خو حافيز پاقىتل ميخائيلزويچ، تۆ كورينكى باشى، ديفاع لە كۆمەلانى گەل دەكەى

خو پشتيوانت بى ريگا و رۆژنەيەك پەيدا دەكەى. بە تەماى خۆى نيتى رۆشيت .

ريبين بە سرتە گوئى: باسترە بىرن، نيوە پياو نين، بۆ قەلشى ديوارى باشن. پاقىتل ديتت ئەوانە لە هەمووان زياتر هاواريان بوو كە تۆ بە نوينەر ديارى بكرى، هەر ئەوانيش بوون دەيانگوت تۆ شوڤرشيگى و ئاژاوەچى

بەلئى هەر ئەوان

فكريان كردووتەو كە لە كارخانەت دەرکەن. هەر ئەوەشيان دەويست.

پاقىتل گوئى: ئەوان سەبارەت بە خۆيان حەقيانە .

- گورگيش كە يەكتر هەلدەدەرن حەقيانە!

ريبين دەنگى گيراو، هەموو لەشى دەرزى.

خەلك بروا بە قسەى راست و رەوان ناکەن. دەبى نازار بدرين و قسەكان بە خوین بشۆرئینەو .

پاقىتل بە تەواوى رۆژ نارهەمت و گرژ و پەشۆكاو بوو. چارى سوور هەلگەرا بوون. دايك هەستى پىكرد بسو

لە سەر خۆ لىي پرسى : پاقىتل گيان ئەو چيە ؟

پاقىتل بە ماتى وەلامى داو: سەرم ژان دەكا .

راکشى من دوکتوری بانگ ده کم . پافیل چاویکی لیکرد و به گورجی وهلامی داره : نا پیویست ناکا.

پاشان لهبر خویه گوتی : هیشتا منداڤ و بی دهسه لاتم. نهوه دیستم بروایان پی نه کردم وه دوای من نه کموتن. وا دهرده کهوی نه مزانیوه قسه یان له گهڻ بکم. نهوه بو من باشنه بوو سکم بو خوم دهسوتی دایک ته ماشای دهم و چاوی گرژی کوره کهی کرد. دهیویست دلخوشی بداته وه، به نر می گوتی : تو سبر بکه نه مرز تی نه گه بشتن به یانی تیده گه ن ... پافیل گوتی : ناچارن تی بگه ن بزانه ! نیستا منیش لهو راستییهی تیده گم

پافیل لئی وه نزیك كهوت :

- تو دایه گیان .. نینسانیکی باشی .:

دایکی روی لیوه رگتیرا. دهلرزی همروهك بیپه رستی به قسهی نهرم و خوش دهستی له سهر دلئی دانا و رژیشت

شهوئ کاتیک دایک له پرخمی خهودا بوو پافیلش له سهر تهخته کهی راکشابو کتیبی ده خوینده وه. ژاندارمیان لی وه ژورور كهوتن و به تووریهی دهستیان کرد به گه پان و همموو که لین و قوژنیسان پشکنی. نه فسه ره زهرده له که همر وهك جاری هوه لئی دهستی کرد به گالته و قسهی سوک. بهوه دلخوش بوو که دلئی دایک و پافیلی نازار ددها.

پینلاگنییا له سیله یهك هه لئرو شکابوو ته ماشای کوره کهی ده کرد. پافیل ههولئی ددها که نیگهرانی و ناره متی خوی بشارتته وه. به لام که نه فسه ره پینده کهنی قامکه کانی پافیل زور سهریر دهلر زین. دایک ههستی ده کرد که وه لام نه دانه وهی ژاندارم بو کوره کهی دژواره و تهوس و لاتاری نهوان به زه جمت قبول دهکا. دایک له چاو جاری پیشو که متر ده ترسا. به لام له ناست میوانه بانک نه کراوه کانی شهوی که به جلی سز و ته قه تهقی مامزه وه لئی وه ژورور کهوتیبون، قین و بیزاری پتر دهبوو. نهو قین و تووریهی ترسه کهی کم ده کرده وه . پافیل توانی به سرته به دایکی بلئی:

من له گهڻ خویان دهبه ن .

دایک سهری نهوی کرد و به سرته گوتی : ده زاتم

نهو دهیزانی به تاوانی نهو قسانه ی بو کرئیکارانی کردبوو چهیسی ده کهن. به لام له بهر نهوهی هه موو دهنگیان بو قسه کانی داوه و هه موو دهی پشتیوانی لییکهن، دیاره زور له بهندیخانه دا نامیتته وه .

دايک

دایک دهبوست له نامیزي بگری و بگری، بهلام نهفسره که له پهنای راوهستا بوو به چاویکی ناحهزانه چاوی لیده کرد. پیی و ابوو نهو کابرایه چاوهروانی پارانهوه و فرمیسهکهکانی نهوه. هه موو هیتر و توانای خوی کوی کردهوه، ههولتی دهدا کم قسه بکا.

دهستی کوره کهی گوشی و پشوی خوردهوه و له سه ره خو گوتی : پافیل به خیر چی هه موو شستی پیوستت بردهوه ؟

- بهلتي نارهحت مهبه .

- خوات له گهل بي.....

کاتیک کوره که بیان برد بو خوی له سر قهره و تله که لیکهوت و هه ناسه کهی هه لکیتشا و چاوهکانی له سر یهک دانا و سه برزه که نوزهی دههات. میترده کهی چونی پال دهداوه، نهویش ههستا و پالی وه دیواری دا. له کاتیکدا له بهر خه م و خهفت و بی هیتری نازاری دهکیتشا، دهگریا و ژانسی دل ه خوتناویسه کهی به فرمیسه کی چاوان ده شوشتهوه. قه لافه تیکي زهردی دههاته بهر چاو که راوهستاوه و له حالیکي خوشدا به سمیلتی باریکهوه برژانگان لیک دهدا. قین و بیژاری لهو که سانهی کور له دایک دهستینن هه بهر تاوانه که قسهی حقی کردهوه وهک گللهی رهش له سینگی دا لیک دههالا.

ههوای سارد بوو. باران وه شوشهکان دهکوت. وای دههاته بهر چاوی که به شهو به دهروری ماله کهی قه لافه تی بوری دهه و چاو سووری بسک دریتو هاتوچوو دهکهن و دهنگی مامزه کانیا ن دی.

- خوزگه منیشیان دهبرد. له دلتي خویدا دهیگوت. ناژیر دهنگی هات. دهبوو خه لک بچنه سهر کار. نه مرؤ دهنگی ناژیر هییدی بوو. ده رگا کرایهوه و ریبین وه ژورور کهوت، له کاتیکدا ته رایبی بارانی له ریشی دهسرییهوه

پرسی :

- بردیان ؟

هه ناسه کهی هه لکیتشا و گوتی: بردیان له عنه تیان لی بی. بزه یه کی هاتی و گوتی: کاروايه. زور سهیره! گیرفانه کام گهران، هه موو جییه کیان پشکنی جنیویان دامی بهلام نه یانگرم. که و ابوو پافیلان برد! بهر توه بهر نیشاره ی کرد و ژاندارم تی بهر بوون و مرؤ قیک نه ما. نهوان پیکهوه به کن. یه کیان میللهت ده دوشی و نهوی دیکه شیان شاخی ده گری.

دایک ههستا سهری و گوتی :

دهبوو نیتوه پشتیوانی له پافیل بکهن. ناخر نهو له بهر خاتری نیتوه خوی له مهترسی هاویشت.

- کی دهبوو پشتیوانی لیبکا که نیتوه هه مووتان!

پیت وایه؟ نا شتی وانایی. به زهرده خه نه یه کوره نه مسمی گوت و به شتیوه ریشتنی خوی لیتی دا ریشت و بهم قسه کاز و ناهومیدانه خهم و په ژاره دی ایکی پتر کرد.
"زهنگه نازاری بدن و بتکوژن" دایک له دلی خویدا گوتی."

له شی پاقیلی به داخرکرای و نه خنراوی دهاته بهرچار. له ترسان دهسته سارده کانی وهک تویه له به فریک له سر دلی دانا. چاوه کانی ژانیان ده کرد. سو بهی همل نه کرد. نانی نه خوارد و چای نه خواردوه. کاتیک راکشا به خوی گوت: له ته واری ژیانی دا هر گیز نه وهنده خه فته تبار و لی قهوماو و تک و ته نیا نه بووه. لهم سالانه ی دواییدا راحتووه که همیشه چاوه پروانی شتیکی گزنگ بی که به خته وهری تییدا بی. له دوروبه ری خوی لای بوز و نازای ده دیتن که کوره که می که هم ژیانه نانارامه ی پیک هینابوو، به قه و بالای که پیوانه سه ریکیان بووه. تیتسا که کوره که می لانه ماوه تیت ژیانیش بژ نه و نه ماوه.

(۱۴)

روژیه شینه یی و شو به بی خه تپه رین. روژی دواییش له بهر چای دریتتر بووه.
دیار نه بوو چاره وانی کتیه، به لام روژاوا بووه کهس نه هات. بارانیک سارد و دیواره کان ده کهوت. با خوی له لوله ی سو بهی ده کرد. دهنگی خه فته تباری دلویه بارانه کان که وهک فرمیتسک ده کهوتنه سه ریانی هه وایان سپر ده کرد. وا دهاته بهر چاو که ماله که می هه موو ده لرزی و خه میک دوروبه ری کردووه ته به سته لهک.
یه کیک به نه سپایی له په غه ری دا. دایک بهو شتیوه له په غه ره دانه راهاتیبوو، نه ده ترسا هه وهک نامپولیک شادی لیبدن جینگی دا، به هومیدنیک نادیاره وه له جینگا راهه ری. ده سالیکی به سه ری دا و ده رگای کرده وه

.....
سامویلوه له حالیکدا که سه ری بر دیووه نیو یه خه ی هه لدراره وه ی پالتوکه یه وه و کلاوه که شی تاسه بر زیان داکتیا بووه، له گه ل یه کی تر وه ژووور کهوت.

بی نه وه ی سلو بکا گوتی: له خه ریشمان کردی؟ به پیچه وانه ی جاران خه مبار دهاته بهرچار.
- نا، خه م لینه کهوتیبوو. پاشان وهک بیسه وی پرسیاریک لیبکا چای تپه ری. هاوری که ی سامویلوه هه ناسه یه کی هه لکتیا و کلاوه که می داگرت و دهستی پان و قامکه نه ستوره کانی بو لای دایک دریت کرد. هه ره ده تگوت توشی کونه ناشنایه ک بووه. دؤستانه پی گوت: دایه گیان شتوره باش. تو من ناسه یه وه؟
دایک له خوشیان هاواری کرد: نه وه توی بیتگور نیغانوچیچ! سه ری ده!
سه ره زله که می دانه واند و گوتی: به لی منم.

دايک

زهردهخه نيمه ک دهم و چاره خړه که ی رون ده کرده وه. چاره شینه بچکوله کای به شیتوی دلدانه وه له دایک بریبوون. بهژن و بالای کورت و قهله و ملی نهستور و باسکی قولهی هر ده تگوت سه ماوهره دهنگی هه ناسه ی دههات و دیار نه بوو چیبیه. هه میشه له سینگی دا خړه ی دی. بچنه ژووری. من نیستا جله کام ده گورم و دیم

سامزیلۆ له بنهوه چاوینکی لیکرد و گوتی: پتویسته شتکت پی بلین
بیتگور چوه ژووره که ی تر و گوتی :

- دایه گیان نیکلۆی نیفانۆفیج نه مرۆ به یانی له بهندیخانه هاتووته ده ری که زۆر باشی ده ناسی. سی مانگ و یازده رۆژه زیندان بووه. پاقیل و نه ندرتی دیوه. سلۆیان بۆ تۆ ناردووه به تاییه تی پاقیل تکای له تۆ کردووه که نیگه ران نه بی. لهو ریگایه دا که نهو گرتیه ته بهر بهندیخانه جیگای حهسانه وه به. نهوه بریاری کار به دهستانی دهوله ته. با بۆت بگیتۆ مه وه .

دهزانی دوینی چه ند کهس گیراون ؟

- نا، کهوابوو پاقیل ته نیا نییه ؟

بیتگور به هیندی قسه که ی پی بری: چل و نۆه مه مه. چاوهروانی نه وه ن که یازده کهسی دیکه ش بگرن. یه گیان نه م کاکه به. سامزیلۆ به په شوکاری گوتی: کهوابوو منیش .

پیتلاگیتیا ههستی کرد که هاسانتر ده توانی هه ناسه هه لکیتی له دلنی خۆیدا گوتی :

- باشه لهوی به ته نیا نییه .

کاتیک جله کانی گۆری و چوه ژووری، نازایانه له گه ل میوانه کان پیکه نی .

- نه گهر زۆر بن بی گومان ماوه به کی زۆریان راناگرن .

بیتگور نیفانۆفیج گوتی: راسته به لām نه گهر بیتوانین نه خشه ی دوژمنه کافان تیک بدین له وه زیاتر سه رناکه ون. مه سه له که ناوایه، نه گهر نیستا بلاو کرد نه وه ی نووسراوه کافان له کارخانه کوتایی پی سی ژاندارمه کان هه ست ده که ن که نهو کاره ته نیا خه تای پاقیل و هاویه ندیسه کانی بووه. دایک به ترسه وه هاواری کرد: چۆن ؟..... بۆ چی ؟.....

- زۆر به هاسانی ؟ به نه سپایی نیفانۆفیج گوتی: هیندی جار به لگه ی ژاندارمه کان راسته. تۆ بیری لیبیکه وه کاتیک پاقیل له ده ری بوو نووسراو و به یان نامه بلاو ده کرانه وه، کاتیک پاقیل نییه و له زیندانه به یان نامه و نووسراوه ش و شکوایان دی! کهوابوو نه وه مانای وایه نهو به یان نامه و نووسراوه نهو بلاوی کرد و نه وه. نهو ده م ژاندارمه خه ریک ده بن هه مووان له به یین بهرن. ژاندارمه زۆریان پتخۆشه خه لک له ت و پت که ن .

دايك

همموو دستيان كرد به پيكنهين. دايك كه هستی به هلهی خوی كرد، وهك شهوانی ديكه پيكنهينی، بهلام تۆزنيك به خويدا شكايهوه. چاوهكاني بهرداوه و گوتی: كاتيك مرۆ هست و هوشی همر لای كس و كاری نزيكى خويتهی، خهلكی ديكه باش نابيني.

بيگۆر گوتی راسته. له بارهی پافيلهوه نيگهرا مهبه، خهمی مهخۆ. باشتر له جاران له زيندان ديتسه دهر. پياو له ويدا دههستهوه و شت فير دهبي. نيمه له كاتی نازايدا نمو كارانهمان بۆ ناكړی. سی جاران زۆر به ناخوشي گيرام بهلام همموو جاري بۆ عقلم و دلم سودی ههبوه.

دايك به دلسويزيهوه چاويكي ليكرد و گوتی: به زهجت ههناسه ههلهكيتی؟

قامكي هههتيناوه و گوتی: نهوهش هويكي خوی هميه ناوا، كهوابوو دايه گيان پريا ردرا.....

بهیانی شتهكانت بۆ ديتين و نمو چهرخهی كه تاريكايی تهمن ناهيتلی ديسان وهگهر دهكهويتهوه. بۆ نازادی وتارو دهربرين، بۆ دلی دايك، جاري به خوشي..... تا بهكتر دهبينهوه!

سامزليۆ به گهرمی هستی دايكي گوشي و گوتی: جاري به خوشي! من ناتوام له بهارهی نمو مهسهلانه وشهيكيش له گهلم دايكم باس بكهم.

دايك بۆ نهوهی پتي خوش بي گوتی: ناخرهكهی همموو تیدهگن.

كه نهوان رويشتا دايك دهراگی داخست. له نيوه راستی هۆدهكهی چۆكي دادا. له گهلم دهنگی باران دهستی كرد به پارانهوه و دووعا. وهك فكريكي گرنگی ههبي بۆ تهواوی نمو كهسانه پارايهوه كه پافيل هيتابوونييه نيو ژيانی نمو. شهوانی دههاته بهرجاو كه چۆن به نيوان نمو ويته پيروزهكاندا تيهپه دهبن و زۆر ساده و ساكارن، ليك نزيكن، بهلام بي كس و تاك و تهنيان.

بهیانی زوو چوه لای ماریا كۆرسونوفا.

نمو ژنه زۆربلتيه به جلی چلكن و چهورهوه به دلسويزی پيشوازی ليكرد. دهستتيكي چهوری له شانی دايكدا و پرسی: گرتيان و برديان؟ باشه. به غيرت به، هيلاك دهبي. گونگ نيهه، جاران خهلكيان به تاوانی دزی دهگرت نيستا له سهر قسهی حمق دهیانگرن. رهنگه پافيل قسهی نهوتوی كردبي كه نهدهبو بيكا. بهلام بۆ پاريزگاری هاوريانی كردوه. همموو كس نهوهی دهزانی. مه ترسه نهگهر نهشييلين دهزانن كورپيكي باشه. خهريك بووم بيمه ماتي سهرت بدهم بهلام پيم نهكرا..... بي حسانهوه چيشت ليدهنيم و خۆم دهوتيمهوه، له سهر نمو حالهشوه بي گومان له برسان و له بهر نهاری دهمرم. فاسقه نالهبارهكان سال ويرايم دهكهن. دهخۆن و دهخۆن ههروهك رهشه ولاخ وهبهر دهدهن، ههر كه ده رۆبلم كۆكردهوه بهكيتك لهو كافرانه دي و هستی

پیدا دیتی هر وايه، ژنيه تى شتيكى خرايه، ژيانتيكى لهعنه تيبه. ژيانى به ته نيایى زور دژواره به لام دوو كهسى لهويش دژوارتر پيلاگيتيا نهم دهم ههراشه يى دهنگ كردو گوتى:

هاتوومه لات تكات ليبيكهم بكهيه بهردهستى خوت.

ماريا پرسى: چۆن؟ پاشان كه گوتى بۆ قسه ي دهسته خوشكه كه ي راگرت تا ته واوى كرد به نيشانه ي رازى بوون سهرى لهقاند و گوتى:

- به ته واوى نامادهم. له بيرته كاتيكي ميژده كه م راوى دهنام تو په نات ددهام. ئيستتا نزه ي منه كه له فقيريدا په نات بدهم و ناگاداريت بكهم. ئيستتا نهركى هه مووانه كه يارمه تيت بدهن. چوونكه كوربه كه ت له سهر كاريكى نمو تو گيراهه كه په يوه ندى به هه مووانه وه ههيه. كورتيكى باشه. هه موو ده لئين دلسوزى هه موو كهسه. من له سهرته و باوه رده م نهم گرته دوو ارژوتيكى باشى بۆ كارخانه نابى. بزانه له وى چ باسه. قسه ي سهيرى لى ده كرى. سه رۆكه كانى لايان وايه نه گهر لاقى كه سيكيان گرت نيتر كار ته واوه له كاتيكدان نه گهر ده كه س بگيرين سهد كهسى تر ته وره و بيترار ده بن. كه سيك بيه وى ده ست له كومهل بدا ده بى ناگاي له خۆ بى كومهل ماوه يه كى زور خۆرا ده گرى و قبول ده كا. به لام پاشان رۆژيك ده ته قيتته وه.

هر دوو ژن له سهر نه وه ريك كهوتن كه له به يان بيه وه، دايك له نيوه پۆدا دوو ديژه شۆريا كه ماريا لى ته دهنان بيانباته كارخانه. نيتر ماريا چوه بازاری.

(۱۵)

كريكاران له پر شوربا فروشيكي تازه يان چاو پى كهوت. هه نديك لى دچونه بييش و دوستانه لى يان ده پرسى

- نيلو قنا نه وه كارت پيدا كرده وه؟

هه نديك ده چوون دلخوشيان ده دا يوه و دلنيايان ده كرد كه به و زوانه پاقتيل به رده بيت. پاقتيل له سهر حهقه. هه نديكى تر به قسه ي دلسوزانه دلى برينداريان ده كولانده وه. دهسته يه كى ديكه ش به ناشكرا جنيويان به به رپوه بهرى كارخانه ده دا. بانگه وازتيكى راستگويانه يان له دلى نه ودا وه خه بهر ده هيتنا. هى واش هه بوون به چاوى به دخوايى ته ماشايان ده كرد.

"ئساي گۆريزه" ددانى ده چيره وه برد و گوتى: نه گهر من حاكم بام كوربه كه تم ده دا له دارى بدهن، تا تيبگا كه گومرا كردنى ميللته ماناي نيه.

ته و قسه ناحه زانه دايكيان وه ك مردوو سارد كرده وه. هيج وه لامى نيسا ي نه داوه ته نيا ته ماشاى دهم و چاوى چكۆله و شله ي كردو به هه ناسه وه چاوه كانى به رده انه وه. كارخانه هيتدى نه بوو. كريكاران پۆل پۆل ليك

دايک

کۆدەبۆنەوه بە گەرمی بەلام لەسەرخۆ باسیان دەکرد. سەر کرێکارەکان بەرویهکی گۆژ و ترش و تالەوه بە سەریان دا دەگەران. هێندێک جار قسەى سووک و پێکەنینى بە توورەبى دەنگى دەداوه. لەو کاتەدا دو پۆلیس سامۆیلۆفیان وە پێش خۆدبو دیانبرد دەستێکی لە گیرفانی نابوو، دەستەکەى تریشى لە قشە ئالۆزەکانى وەردەدا. نیزیکی سەد کرێکار وە دوای کەوتبون و گالتهیان بە پولیسەکان دەکردو جینیویان پسی دەدان: یەکیک هاواری کرد .:

هاواری بو گەپانی دەچی؟

یەکی دیکە گوتی: هەر بۆی هەمئالی نێمه. پارێزەریان لە گەل خستون. کۆمەلێک جینیو لە هەوادا دەنگیان دەداوه .

کرێکارێکی بالابەرزى خێل نەواندی. دیارە گرتنى دزان سودى کەمترە، بۆیە هەر پیاوه راست و دروستەکان دەگرن .

کرێکارێکی تر هاواری کرد: دیسان ئەگەر بە شوو پیانگرتبا باشتر بسوو. ئەو ناکەسانە شەرمی ناکەن بە نێوهرۆیه دیانگرن .

پۆلیسەکان پەشوکا بوون، خۆش دەڕۆشتن، وەبەلە کەوتبون هەولێیان دەدا کە هیچ نەبینن و ئەو جینیوانە نەبیسن کە بۆیان بەری دەکران. سێ کرێکار بە ناسنیکى درۆهه چوونە پێشیان و بە هەرەشه تێیان راخوڕین: لادەن بۆ قەراخى ماسیگرەکان. کاتیکی سامۆیلۆف گەبێشته پێش دایک بە پێکەنینەوه سەرى بۆ دانەواند و گوتی: - سەرخۆش و مەست .

دایک بێ دەنگ بوو. لە کاتیکیدا کە دیمەنى ئەو لاوه بە هۆش و نازایانە کە بە زەرەخەنەوه بۆ زیندان دەچوون زۆر خەفەتبارى کردبوو، خوار بووهوه و بێ ئەوهی بە خۆى بزاسى هاودەردى و خۆشەویستیەکی دایکانەى سەبارەت بەوان پەیدا کرد. کەیفى دەکرد کە دەبیست هەرەشه و سووکایەتى بە سەرۆکەکان دەکەن. لەو نێتوه دا هەستى بە زىبک و زاكونى کۆرەکەى دەکرد.

کاتیکی لە کارخانە هاتە دەرى، رۆژەکەى لە کن ماریا رابوارد. گوییى دابووه قسەکانى. ئەو درەنگ بۆ مائە سارد و چۆل و هۆلەکەى خۆى گەرایهوه. ماوهیهکی زۆر لە کەلێن و قسۆبى مائەکەى دا سەرگەردان بسوو. نەیدەزانى چ بکا و لە کۆتیدا دانیشی. لەبەر ئەوهش دلە کوتەى پێکەو تیبو کە بێگۆر ئیفا نۆشێج لە کاتى خۆیدا نەهاتبوو.

لە دەرەوه بەفر دەبارى و کلوه بەفرەکان وە شووشەى پەنجەرە دەکەوتن و پاشان بێ دەنگ دەتوانەوه دەبۆنە ئاو و شوینەوارێکی تەریان لى بەجى دەما. دایک فکرى پاقیل هەلى گرت. یەکیک بە ئەسپایی لە دەرگای

دا. دایک دەرگای لی کردهوه ساشینکا هاته ژورئ. ماوهیهکی زۆر بوو نههات بوو. له قهڵه و بوونی له رادهبهدهری واقعی و ما. زۆری پی خوش بوو که هاوارزینکی همیهو تا شهو درهنگانیک به تنیا نابی.

- ماوهیهکه نهملدیوی، لیره نهبوی ؟

- بهزهدهخه نهیهکهوه وهلامی داوه و گوتی :

- نا. له زیندان بووم. ههر نهو دهمی که نیکۆلای ئیفانۆفیچ گیرا، منیش گیرام. نیکۆلایت وه بیر دی ؟

- چۆن ئینسان دهتوانی نهو پیاوه له بیر بهرتتهوه ؟دویتی بیگۆر گوتی : بهریان داوه. بهلام کس باسی سوی نه کردهوه. کس به منی نهگوت که تۆ گیراوی.

- پی گوتنی ناویت. بۆ چی بلین؟ تا بیگۆر ئیفانۆفیچ نههاتره با خۆم بگورم

- زۆر ته بوی.

- بهیاننامه کام هینان.

- بینه، ویم ده، بینه .

- ههرتستا.

کیژهکه خیرا دوگمه پالتوکهی کردهوه و خۆی راوهشاند و بهستهی بهیاننامه وه گهلامی دارکهوتنه خوارئ.

دایک به پتکه نینهوه کۆی کردنهوه.

ههناسهیهکی ههل کیشاو گوتی :

- جا بزانه، کاتیکی دیتم سکت وا ههستاره، پیم وابوو شوت کردوه ئیستا سکت پره. ئای، چه ند زۆرت هینان. به پیمانیش هاتوی ؟

- بهلی؟ به پیمان هاتوم! کیژهکه وه جارن باریک بووه دایک دهیدیت که سهر کولسهی قوسارن و سیبهرزکی مهیلوه تاریک دهوری چاره گهوره کانی داوه .

دایک ههناسهیهکی ههلکیشاو به سهر بادانهوه گوتی : تۆ تازه له زیندان هاتویه دهر له جیانی شهوه بههستییهوه ههوت کیلو مهتر نهو بارهشت هیناوه ؟

- پتویست بوو. دهبوو بیانیهتم . بلی بزائم پافیل میخایلۆفیچ حالی چونه؟ زۆر خهفتهی نهخوارد ؟

نا ناخ خۆ نادۆرتینی

کچهکه به دهنگینکی ناسک و نهرم و توزیک لهرزۆکهوه گوتی : دلێ به هیژه وانیه ؟

- قهت نهخۆش نهبووه. دیاره سهرماته دهلهزی؟ راوهسته ئیستا چات بۆ لی دهتیم مریای شاتوشت بۆ دیتم .

ساشینکا بهزهدهخه نهیهکهوه گوتی: زۆر باشه. بهلام تۆ بۆ زهحمهت بکیشی؟ درهنگه، بۆ خۆم جای لیدهنتیم.

دايك

- نهى رۆ، چۆن شتى وا ده بې، تۆ ماندووى. دايك سه ماوهرى تى ھاويشت. ساشينكا بۆ چيشتهخانه وه دواى كهوت و لهوى له سهر كهوه ۆتتهيهك دانيشت و دهسته كانى تينك وهر هيناو گوتى :

- زۆر هيلاكم. زيندان پياو ده ۆزيتى. نهى بى كاربه نه گريسه له هه مويشت دژوار تره. پياو ههوتويهك، مانگيئك لهوى ده بې، هه موو كاره كانى ديارن. زيندانيه كان چاوه وانى نهوهن شتيان فير بگه، پتويسته نهوى مرۆڤه خۆى دهيزانى فيرى نهوانيشى بكا. ئينسان وهك ههيوانيئىكى درنده له قهفمهس دايه. ههر نهوهشه كه دلئى مرۆڤه وشك ده كا .

دايك پرسى : كى پاداشى تۆ ده داتهوه ؟ پاشان ههر بۆ خۆى هه ناسهيه كى هه لگيشار گوتى : له خوا به يولاهه كى ههيه ؟ رهنگه تۆش پروات به خوا نه بى ؟

- نا

دايك له ناكاو دهر هه ليو. كه وابوو منيش پروا به قسه كانى ئيوه ناكه م. دهسته كانى كه به خه لوز رهش بويون به به ره هه ليوته خاوتىي كردنه وه و به پروايه كى به تينه وه گوتى :

ئيوه له بيو باوه رى خۆتان ناگادار ئين ، چۆن ده كرى كه سيئى برواي به خوا نه بى، خۆى بۆ ئيسانئى ناواته رخان بكا ؟ له پشت دهرگا هه ستى پييان هات و سرتتهيه كيان گوى ليئبوو. دايك له رزى. كچه كه له سپر رابوو و به نه سپايى گوتى :

- دهرگا مه كه وه. نه گهر ژاندارم بن، تۆ بلى من نانسى ريگام لى گوراوه. حالتم باش نه بووه، به ناچارى له تۆ وه ژور كه وتم. تۆ پالتوت له بهر من داكه ندوه به بياننامه كان له باخه لم به ريو نه وه .

- خوشه ويستم نهو قسانه يانى چى ؟

- راهه سته لام وايه بيئگوره .

خۆى بوو هيلاك و ماندوو، باران ته رى كردبوو، وه ژور كهوت: دايه گيان سه ماوه ره كه سازه ؟ ئيستاستا چا له هه موو شت خۆشتره سميره ساشينكا نه وه هيشتا ليره ي ؟ له كاتيكدا دهنگى ئيرانه ي چيشتهخانه كه ي پر كردبوو، پالتوت قورسه كه ي دهره يئا و پيش نه وه ي به سيته وه گوتى :

دايه گيان! كاربه ده ستانى ئيستاستا نهو كيژه يان خۆش ناوى، حمزله چاره ي ناكه ن. يه كيك له زيندانه وان هه كان قسه ي سوكى له رودا كردبوو. نه م رايگه يانده نه گهر كا برا نه يه و تكا ي ليئخۆش بوونى ليئنه كا، خۆى له برسان ده كوژى. هه شت رۆژى ته واو هيجى نه خوارد. كه م ما بوو ته شريف به ريته دنبا ي خوشتر! به لاي تۆوه باشته رنه بو ؟ له باره ي ورگى بچوو كى منه وه رات چيهه ؟

له بهر به یاننامه و بلاو کراوه ورگی ههلمسابوو. باسکه کورته کانی له بهر وههینابوون. چوو ژووری و دهرگای له سهر خۆ پتوهدا. دایک به سهر سوور مانهوه پرسى :

- به راستى ههشت رۆژ ههچت نه خوارد ؟

کێژه که له سهرمان شانى ههلمته کاند و گوتى :

- ده بوو داواى لێخۆش بوونم لێبکا .

ئهو نارامى و بى دهنگی و سهرسهختیه چله کێشانه وهزعیکی نهو تۆی بۆ دایک پیکهتتا، دهتگوت سهرکۆنه کراوه.

بیری کردهوه "ناخ، ههر وایه!"

- باشه، به لکو مردهبای؟!

هیچ. ده مردم. ناخره که ی لیبوردنی کرد. پیاو نابى له سووکایهتی پیکردن چار بپوشى . نهوه راسته بهلام له گهڵ نهوهشدا له تهواوی ژیان دا سووکایهتی به ئێمه ی ژن کراوه.

بینگۆر دهرگای کردهوه و گوتى: بام سووک بوو! سه ماوه ر سازه آرنگا بدن با من بیهێنم. سه ماوه رده که ی هه لگرت و له کاتێک دا ده بیره ژووری گوتى :

- باوکم به لانیکه مه وه رۆژێ بیست ئیستیکان چای ده خواره ده وه، ههر بۆیه سه یی نه وه ی نه خۆش بکه و ی ههفتا ساڵ ژیا. سه د کیلو پتر بوو. له گوندی "فۆسکریتسینکی" مچئوری کلیسا بوو .

دایک هاواری کرد: نه بۆ چۆن تۆ کوری باه ئیفانی ؟

- به لئى، تۆ له کوی ده زانی؟

- چۆن منیش خه لکی گوندی "فۆسکریتسینکی"!

که واپوو هاوولاتین. کچتکت بوو، ناوی چی بوو ؟

سیرینگینا ... درواسی بووین .

تۆ کچی "نیلا" شه لى، من باشی ده ناسم. چهند جار گوێجکه ی راکیشام . ئه م دووانه ده ستیان به قسه و پرسیار کرده بوو. ساشینکاش چای تیبیریبوون و به زه رده خه نه وه چای تیده کرد. دهنگی ئیستیکانه کان دایکی تیکرا کرد و کاره که ی وه بیر هینایه وه .

- ببوره دستم به قسان کردوه و ئیئوه له بیر چووته وه. ده زانی چاوپیتکه وتنی هاوشاربیه ک چهند خۆشه . ساشینکا گوتى: ئیئوه ده بیی مبیورن که چام بۆ خۆم تیکرد، به لام قه ی ناکا سه عات یازدیه و رینگاشم دووره . بۆکۆی بۆ شار؟

دايک

بهائی شموه، هیلاکی و بارانیس دهباری. همر لیتره بیتهوه. ییگور له چیشتهخانهکه دهنوی و نیمهش لیتره.
- نا دهی برۆم .

ییگور گوتی: بهائی هاوشاری، شو کیژه دهی بروا. دهیناسن. نهگهرلیتره بیستین باش نییه.
- چۆن به تنیا دهروا ؟

ییگور بزیهکی هاتی و گوتی: بهائی، دهروا.

کچهکه چایهکی دیکهشی بۆ خۆی تیکرد و پارووه نانیکی جۆی هه لگرت و تۆزینکی خوی پیوه کرد و له کاتیکیدا ته ماشای دایکی دهکرد، دهستی کردبه خواردن .

دایک گوتی: چۆن دهتوانی؟ ناتاشا چۆن شویدی دهکرد، من کاری وا ناکهم دهترسم! ییگور گوتی: نهویش دهترسی، وانیهه ساشینکا ؟

- نا. وانیهه

دایک ته ماشای کرد و گوتی: چهنده نازای !

ساشینکا پاش نهوی چایهکهی خواردوه، بی نهوی دهنگی لی بیتهوه، دهستی ییگوری گوشی و چووه چیشتهخانه و دایک به دووایدا چوو. به دایکی گوت: نهگهر چاوت به پافیل کەوت سلای منی

پیپهگهیهنه. دهستی له سهر دهسگره دی رگابوو، له پر گهراوه و به نهسپایی گوتی: دهکری ماچت کهم ؟

دایک بی نهوی وهلامی بداتهوه به توندی له نامیزی گرت. کیژهکه زۆر به کارهخۆ گوتی: میرسی! سهری له قاند و وهدهرکهوت .

دایک گهراوه ژووری و چای له په نجهرهی بری. له تاریکی شهویدا شلیته دهباری. ییگور ناردهقی کردبوو، سورر هه لگهراوو، لینگی له بهر یهک بردهیون و چای دهخواردوه. شادییهک له دهم و چای دیار بوو. دایک دانیشته و به خهفهتهوه سیرهیهکی میوانهکهی دا و گوتی :

فهقره، ساشینکا چۆن دهگاتهوه ؟

ماندوو دهی، زیندان زۆر هیلاک و شهکهتی کردوو. له پیش دا به خۆهتر بوو .

بیجگه لهوهش به کویرهوهی رانههاتوه من لام وایه ریخۆلهکانی نهخۆشن.

نعم ساشینکایه کییه ؟

کچی کابرایهکی خاوهن ملکه ... بارکی زۆر دهولههمنند و لاپرهسهنه. دایه گیان رهنهگه بزانی یهکتر بیان خۆش دهوی و دهپانهوی پیکهوه بزین بینه ژن و میرد.

کی و کی؟

- پاقیتل و ساشینکا. بهلام وه زعه که بیان ناوایه که ناتوانن. کاتیک پاقیتل نازاده، ساشینکا چه پسه، کاتیک ساشینکا نازاده پاقیتل گیراوه.

- نهوم نهه زانی پاقیتل قهت باسی خوی ناکا.

دایک نهه جار پتر له خه می کچه که دا بوو. بی نهوی خوی بییه وی، به توور بییه که وه ته ماشای میوانه که می کرد و گوتی:

حق و ابوو له گه لی چوبای.

- نهده کرا لیره کارم زوره. ته اووی رژژ ده بی به ریگاوه بم پیاده رژیشتن بۆ به کیکی وه ک من ته نگه نه فسهس زور دژواره.

دایک له کاتیکدا که بیری له قسمی بیگور ده کرده گوتی: کیژیکی چنده نازداره. بهوی نارحمت بوو که پاقیتل باسی نهو شتهی نه کردبوو. لیوه کانی گهست و برژی داکه و تن.

بیگور سهری راوه شانند و گوتی: به دل ته نگت ده بیسنم. خراپ ده که می! نه گهر قهراری دلت به هه موو لیتقا و ماویک بسوتی، بهش ناکا. راستییه که می نهویه کهس ژیانی خۆش نییه! ماویه که له مه بره هه فالیک دور خرا بووه وه، گه رایه وه. کاتیک گه بیسته "نیونی" ژن و منداله کانی له "سمولینک" چاوه روانی بوون، که نهو گه بیسته سمولینک نهوان له مۆسکو گیرابون. نیستا نوره گه یوه ته ژنان که بۆ سیریا دوریسان بجه نهوه. منیش ژنیکی زور نازدارم هه بوو، بهلام پینج سال دور خسته نهوه ناردیه دنیای دیکه.

قومیتی له نیستییکانه که می دا و قسه کانی دریزه پیندا، سال و مانگه کانی زیندان و دور خسته نهوی ده ژمارد. باسی کویره وه ری جۆربه جۆری خوی کرد. باسی قات و قری سیریا و کوشتاری به ندیجانه می کرد. دایک چاوی تیپر بیوو. گوتی بۆ قسه کانی راگرتبو.

سهری له وه سوور ما بوو که کاتیک باسی نهو هه موو نازار و شککه بجه می ده کا، نه وه نده هیدی و له سهر خۆیه.

باشه، باسی مه سه له می خۆمان بکه مین.

دهنگی گۆرا و به گهرمی له دایکی پرسی: دهته وی چۆن نووسراوو به بیان نامه کان به ریبه کارخانه. دایک سهری له وه سوورما که ناگای له هه موو شت هه بوو.

پاش نهوی ری و شوینی کاره کانیاں ریک و بییک کرد. سهر له نوی هاتنه وه سهر باسی گونده که می خۆیاں. له کاتیک دا بیگور گالته می ده کرد، دایک ساله کانی رابوردوی وه بیر خوی ده هیتاوه. گونده که می ده هاتنه وه بهر چار که بووه ته زلکاو، گرد و ته پۆلکه می جۆر به جۆر و پر له داری کاج و سنهویهر. به داخ و خفه تیگی زوره وه

دايك

تەماشای ئەو پەردەى دەکرد. قەد و بالاي کيژنيكى دەهاته به رچاو كه به تاقى تەنيا له ژير رهيلهى به فر و باراندا پيگاي گرتوه ته بهر، كوردهكشى له ژوويكى بچووكى په نجهره ناسن دا چه پس كراوه و رهنه نيتستا نهخوتبي و له يادى ئەودا بي. به لام بير له حالى داىكى ناكاتهوه. چونكه يه كيك هميه له لاي خو شهويست تر بي. خه يالنيكى تان وهك په له هه وريكى چلكن بۆ لاي دههات و به سهر گياني دا زال ده بوو.

بينگۆر بزه به كى هاتى و گوتى:

دايه گيان مانهووى، بچين بنوين .

دايه شهوباشى ليتكرد و چوه چيشته خانه كه. له كاتيكدا به لاره لار و له سهر خو ده رويشت دلى پر بوو له داخ و خهفت. رۆژى دووايى له سهر نان و چاي به ياني بينگۆر گوتى :

نه گهر بتگرن و ليت پرسن ئەو هه موو نوسراوه قه ده خه كراوانهت له كى وه رگرتووه و له كويتراهيناوه وه لامت چيهه ؟

- ده ليم به نيوه چى و تهواو

به لى، به لام به ونده ده ست لى هه لئاگرن. ئەوان لايان وايه په يوه نديت به وانوه هه هيه و ماوه يه كى زۆر ليت ده كۆلتهوه .

- باشه هيج ناليم

- ده تگرن و ده تبه نه زيندان.

- گرنه نييه شوكرى خوا لانيه م قازانجيكم ده بي كس پيداويستى به من نييه. وهك ده ليم نيتير شه كنجه نادهن.

- ها شه كنجت نادهن ؟ ژنيكى وهك تۆ ده بي باش ناگاي له خو بي .

تۆ كه لاي لايه ده زانى، ئەدى بۆ چى خۆت خهوت ليتا كهوى؟

بينگۆر بي دهنگ بوو. ده ستى كرد به هاتوچۆ و له داىك وه نزيك كهوت :

- هاوشارى دژواره. وا هه ست ده كهم، ئەو وه زعه بۆ تۆ دژواره .

داىك ده ستى بزوت و گوتى: وه زعى هه مووان هه روايه، رهنه بۆ ئەوكه سانهى تينه گهن هاسانتر بي، به لام منيش ئەوهى پياوى تينگه يشتو ده يانه وى كه ميكي تينه گهم.

بينگۆر به نه ده به وه گوتى:

- ههروههونده که تیدهگی بۆ نهوان به کهلکی چاوتیکی. لیکرد و پیکهنی. نزیک به نیوهیۆ دایک زۆر له سهرخۆ وهک کهسیکی کاریکی زۆری ههبی، نووسراوهکانی له بن جلهکانی دا شاردهوه. کاتیکی ییگۆر دیتی، که دایک چۆن به تهردستی تاقهتیاں دهکا له خۆشییاں وهدهنگ هات .

- زۆر باشه دایه گیان، وهک نهلمانی که زۆر بیره دهخۆنهوه دهلین: "پیرگوت!" خویندهواری تۆی نهگۆپروه ههروهک خۆت باش ماوییهوه. خوا بهرکهت بجاته کارهکهت .

دایک پاش نیو ساعهت به هیدی و هیتنی به کۆلهوه لهبهر دهرگای کارخانه راوهستا. دوو دهههوان که له گالته پیکردنی کرێکارانی ژن تهووه بووسون و شههه جیتیوان لهگهه دهکردن. ههه کهمس چووبا ژووری دیانیشکنی. پاسهوانیک له گهه کابرایهکی چاو زهق و لاق کورت و دهم و چاو سوور له نزیک دههگا دههسات و دهچوو .

دایک له کاتیکیدا سهتهکهی شان و شان دهکرد، سیلهیهکی چاوی دانۆ و ههستی کرد که دههیی جاسوس بن. کابرایهکی مل نهستوری قۆلول که کلاوهکهی هاویشتهبووه پشت سههه دهنگی دههکهوانهکانیدا که خههلیان دههشکنی : عیفریتهکان سهه بهشکنن نهک گیرفان . یهک له دههکهوانهکان گوتی: نهسهپی نههیی له سهههواندا نییه.

کرێکاریک هاواری کرد: باشه نهسهپیتهکان بۆن. ئیوه ههه بۆ نهوه باشن.

جاسوسهکه ناویریکی داوه و تفتیکی له عههزی کرد .

دایک هاواری کرد: پینگا بدهن پرۆم کۆلهکهه زۆر قورسه، وهخته پشتم بشکی . دههکهوان به تهووهی دهنگی دا: پرۆ نهوهنده قسه مهکه .

دایک که گههشته شوینهکهی خۆی قاپهکانی له عههزی دانا و سههیریکی دهووهیههه خۆی کرد نارهقی له رومهتی سهههوه

دوو قوفل سازه برا که ناویان "گوسیش" بوو لیبی وهنزیک کهوتن. برا گههوهکههیاں که ناوی بهچوکی " فاسیلی" بوو برۆی تیک نان و به دهنگیکی بهههزی پرسی :

- پهتاتهت ههیه ؟

- سههینی دهههینم.

نهه وشه نیشانهیاں بوو. براکان گههههوه. ئیقان خۆی پی پانهگیرا و هاواری کرد : نای چههه دایکیکی باشی

دايك

فاسیلی هەلتروشکا و تەماشای دەفری شۆریاکەى کرد و بە نەسپای دەستە کاغەزێکی لە باخەلێ راکرا. پاشان بە دەنگێکی بەرز گوتی: نیشان بچینەوه مالتی چ بکەین؟ با هەر لێرە نانەکەمان بچۆین. هیندیک لە نوسراوەکانی دەلاسکی چەکمەکەى راکرد.

- دەبێ یارمەتى ئەو شۆریا فرۆشە تازە بدەین .

نیشان پێکەنى: راست دەکەى زۆر باشە.

دايك جاروبار سەیری دەرووبەرى خۆى دەکردو هاواری دەکرد:

هەى شۆریا هەى کەباب هەى چیشتی گەرم.

بەیاننامەکانی کەم کەم لە باخەلێ دەرھێنا و بێ ئەوەى کەس بزانی، دەیدا بەو جووتە براىە. هەموو جارێ کە دەستە کاغەزێ لە دەستان دەهاتە دەر لە پێ سەر و چاوی نەفسەرە ژاندرەمەکەى وەک پەلەسەکی زەرد دەهاتە بەر چاو و لە دنیای خەيالددا بە هەستىکى بەدخودایىەوه پێى دەگوت:

ها باپە گیان، کاتىکى بەستەپەکی تری دەداپە بە خۆشییەوه دەبگوت: ئەوەش پەکی تر وەرە.....

کاتىکى کرێکاران بە دەفرەوه دەهاتنە پێش، نیشان گوسێف قاقا پێدەکەنى. دايك دەستی لە بەستە کاغەزان هەلدەگرت و سوپى کەلەم و شۆریای تى دەکرد .

جووتە برا بە گالتهوه دەیانگوت:

نەنە نیلۆفتنا زۆرینگە. شۆفێرێک بە دلسۆزىیەوه گوتى: هەژارى و لى قەوماوى پیاو فێرى راوه مشکیش دەکا. نان هینەریان لى ئەستاندوو. بەلێ ئەو ناجستانە... باشە. قەى ناکا. بايى سى کە پێک شۆریام بۆ تێکە. داپە ورە بەرمەدە کارەکان هەموو باش دەبن.

دايك بە پێکەنینهوه گوتى: هەرخۆش بى بۆ ئەو قسە باشانەت.

لە کاتىکدا وەدووور کەوت، دەبگوت: ئەو قسە باشانەم بە گران لە سەر نارەستن؟

ناسنگەرێک بە پێکەنینهوه گوتى: کەس نییە پیاو قسەى خۆى لە کن بکا. کەس بۆیە نابێ وانىیە؟

فاسیلی گوسێف هەستا و لە کاتىکدا دووگەمى پالتۆکەى دادەخست گوتى: چیشتی گەرمیشم خواردوو، کەچی هیشتا هەر سەرماسە. براکەشى هەستا و هەردوو بە فیکە کردن وەدووور کەوتن.

دايك جاروبار بزەپەکی دەهاتى و هاواری دەکرد:

هەى شۆریای گەرم، هەى سوپى کەلەم، هاى هەرشتە فەرەنگى

له دلی خۆی دا دهیگوت: ههوهلین تاقی کردنهووم بۆ کوپهکم دهگتیرهوه، بۆ پسانهوه سهر و چاری نهفسهوه زهدهدهلهکهی دههاته بهر چاو سیله رهشهکانی دهبراون، ددانهکانی له بن لیسوی سهروهی دا که لهبهر توورهیی پیک هاتبوو، دهروشان شادییهکی زۆر وهک بالندهیهک له دلی دایک دا نارهی دههات. برۆکانی دهبراون و لهگهڵ کارکردندا دهیگوت :

وهه نهوهش یهکی تر وهه یهکی دیکه

(١٦)

له تهواوی رۆژدا ههستیکی تازه و دلگیری ههبوو. ئیواری که کارهکانی تهواو کردبوو له کاتییک دا چای دهخواردوه له پیش پهنجهره دهنگی سمی نهستیکی هات و دهنگی ناسیاریکی بیست. دایک به گوپچی رابوو. خۆی گهیانده چیشتهخانه و چوو دهرگای بکاته یهکیک به توندی دههات. چاوی دهرهشموه چوون و پالی وه چوار چینهی دهرگادا و به نوکی پۆ دهرگای کردهوه. دهنگیکی ناسیاو گوتی :

- دایه گیان شهویاش! دوو دهستی وشک و درێژ کهوتنه سهر شانی دایک. نهوهندهی که به چاو پیکهوتنی نهندریی کهیف خۆش بوو نهوهندهش ژانی ناکامی دلی پیک کوشی و شهو دوو ههسته تیکهڵ بسوون، وهک لافاویکی بهتهوژم له نامیزی نهندرییان هاویشته.

نهندریش به توندی له نامیزی گرت. و پیک کوشی، دهستهکانی دهلهزین. دایک به ناسپایی و بۆ ههسته دهگریا. نهندریی دهستی به سهریدا هینا و ههر بهو دهنگه خۆشه گوتی :

- دایه گیان مهگری و خۆت ناهرحهت مهکه. بهلینت ددهمی بهو زوانه نازادی دهکهین. هیچ بهلگهیان دژی شهو به دهستهوه نییه. ههقالهکانیشی له ماسی سوورهوهکراو زیاتر قسه ناکهن، تا شتیکیان لیدهرکهوئ. له کاتییکدا به گهرمی دهستی دایکی دهگوشی چوونه ژوور.

دایک به تامهزویی گوئی ی بۆ قسهکانی نهندریی را گرت :

- پاقیل سلوی لی دهکردی، حالئ باشه. و کهیفی خۆشه له زیندان دا جیگای زۆر تهنگه له شارو لیره سهده کهسیان پتر گرتوه. ههر هۆدهی سی چوار کهسیان تی ناخنیوه. شتیهی بهریوهبردنی زیندان بۆ سهرکۆنه نابی. ناجسن نین. بهلام لهبهر کاری زۆر ههههههه ماندوون. شهو ژاندارمه هاران ه زۆر کاریان بۆ دادهتاشن، له سهه نهوهشموه زۆر توند و تیژ نین. ههههههه به ئیهمهیان دهگوت :

- براییان تۆزیک هیدی بن و کیتشهمان بۆ ساز مهکهن.

دايك

وہزاع باش بوو. دہکرا قسه بکہین. کتیب بدہین به یه کترو نان و چیشست پتکەوہ بەش بکہین. زیندانیتیکی خۆش، پیس و کۆن بەلام هیدی و هینمن، ئەوانە ی سیاسی یش نەبوون زۆریان خزمەت دەکردین. خراب نەبوون. لەبەر جینگا تەنگی من و بوکین و چوار کەسی دیکەیان نازاد کرد. بێ گومان بەو زوانە پاقیلش نازاد دەکەن. قیشقشیکۆژ لە هەمووان پتر لە زیندان دا دەبێ چونکە لە بەردەستانی هەراسان. بێ پسانوہ جیتیو بە هەموو کەس دەدا. ژاندارمەکان لەبەر دەستی بیژارن. ناخری موحاکەمە دەکەن یا دارکاری دەکەن. پاقیل خەریکە بیکا بە نینسان و پتی دەلی نینگۆلای بێ دەنگ بە. جیتیو دان سوودی چیبە؟ بە جیتیو باشتر نابن.

تەویش دەقیژینی و دەلی: رەگ و ریشە ی ئەو دوومەلانە لە سەر زەوی هەلدەکیشم .
پاقیل رەفتاری زۆر باشە لە گەل هەموو کەس. هیدی و لە سەر خۆیە. پیت دەلیم بەو زوانە نازادی دەکەن. دایک هاتەرە سەرخۆ و بە زەردەخەتەبە کەرە گوتی : بەو زوانە، دەزاتم بەو زوانە نازادی دەکەن .
زۆر باش دەبێ. کەوابوو، چام بۆ تیکە. ئەم دوواییانە چت دەکرد ؟
ئەندریی بزە دەهات و تەماشای دەکرد و بە تەواوی لە دلای دایک وەنزیک کەوتبوو. لە قولایی چاوە شینەکای دا خۆشەویستیەکی نەختیک خەفەتاری بروسکە ی دەدا .
پاش ئەو هەناسەبەکی درێژی هەلکشوار گوتی :
ئەندریی تۆم زۆر خۆش دەوی. بەوردی سەیریکی دەم و چاوە لاوازەکە ی کرد کە تۆک دایبوشیبوو . ئەندریی لە سەر کورسی خۆی بزات و گوتی :

- بۆ من تۆزیک خۆشەویستی بەسە. دەزاتم منتان خۆش دەوی تۆ دلایکی گەورەت هەبە و دەتوانی کەسیکت خۆش بوی .
دایک گوتی: من بە تاییبەتی تۆم خۆش دەوی. ئەگەر دایکت هەبایە خەلک ئیرەیی بێ دەبرد .
ئەندریی سەری بۆ لەقاند و هەر دوو دەستی توند رێک کوشی و بە دەنگێکی نەرم گوتی: منیش لە قوژبێتکدا دایکیتکم هەبە .
دەزانی ئەمرو چم کرد و بە زمانیکی گیارو بەلام بە خۆشی بۆ گێرایسەرە کە چۆن بەیاننامە ی بردوونە نیتو کارخانە.
ئەندریی لە پێش دا واقعی ورمای و چاوەکانی بچوک بونەوہ. پاشان پتییکی لە سەری داو گوتی:
- ناخ، بەلام ئەوہ گالتە نیبە. مەسەلەبەکی جیددیە. پاقیل زۆری پێخۆش دەبێ.

دایه گیان کاریکی باشت کردوو. چ دهرباری پاشیل و چه دهرباری تهواری شهو کسانه‌ی له گهل شهو گپرون. له خویشیان فیکه‌ی ده‌کردو کورسیبه‌که‌ی ده‌بزاوات. شادی و خوشی له راده‌ده‌ری نهندرتی گیانی دایکی به هیژ ده‌کرد.

دایک هه‌روه‌ک بهو قسه خویشانه دل‌ی کرابیتته‌وه جۆگه‌له‌یه‌کی ره‌وانی پیندا وه‌رتیکه‌وتیبی گوتی :

نه‌ندرتی گیان، هاوار لهو کاته‌ی که بیر له ژیا‌نی خۆم ده‌که‌مه‌وه. ناخ خواجه، باشه من بۆچی ژیاوم، بۆ کار کردن و لیتدان؟ بیتجگه له‌میت‌ده‌که‌م که‌سی ترم نه‌ده‌دی و بیتجگه له ترس هیچ شتیکی دیکه‌م نه‌ده‌زانی. نازانم پاشیل چۆن گه‌وره بوو. تا میت‌ده‌که‌م مابو نه‌مه‌ده‌زانی خوشم ده‌وی یان نا؟ ته‌واوی خه‌م و خه‌یال‌م شه‌وه بوو نان و چیتشت بۆ شه‌وه حیوانه درنده‌یه ساز بکه‌م تا لیم رازی بی و تووره نه‌بی و جاریک لیم نه‌دا. به‌لام وه‌بیرم نایه که لیتی نه‌دام.

وای لی دده‌ام ده‌تگوت نه‌ک هه‌ر خیزانی ته‌می ده‌کا به لکو تۆله‌ی شه‌وه کسانه‌ش له من ده‌کاته‌وه که لیتیان تووره بوو. بیست سالی ته‌واو به مجۆره ژیاوم. له بیرم نییه پیش شوو کردن وه‌زعم چۆن بسوه؟ زۆر هه‌مول دده‌م وه‌بیری خۆمی بیتنه‌مه‌وه. به‌لام هیچ نابینم، وه‌ک لهو کاته‌وه کویر بووم، وایه له گهل بیتگۆر نیقاشنۆچیج خه‌لکی گوندیکین. له‌م دوواییه‌دا باسی تیره و سه‌وتیمان ده‌کرد. ماله‌کافان وه‌بیرخۆ ده‌هیناوه، دووباره خه‌لکمان ده‌هیناوه به‌رچاو، به‌لام له بیرمان چووبووه‌وه که چۆن ده‌ژیان و چیبیان ده‌گوت و چیبیان به‌سه‌ر هاتبوو. سوخته‌کاتم وه‌بیر ده‌هاته‌وه. دوو سوتمان..... میت‌ده‌که‌م شه‌هنده‌ی لی دده‌ام هیچم وه‌بیر نه‌ماوه. گیاتم به جاریک که‌ر و کویر بووه.

دایک هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشا و پشویه‌کی خوارده‌وه و هه‌وا‌ی هه‌لژی، ده‌تگوت ماسیبه له نیو‌ناو هاتوو‌ه‌ته دهر. خۆی بۆ پیشه‌وه خوار کرده‌وه و ده‌نگی نه‌رمتر کرد و گوتی :

کاتیکی میت‌ده‌که‌م مرد به کوره‌که‌مه‌وه نوسام، شه‌ویش کاری وای ده‌کرد که شه‌وه دم سکم پیتی ده‌سوتا و به خۆم ده‌گوت :

شه‌گه‌ر شه‌وه نه‌میتنی من تا‌ک و ته‌نیا چۆن ده‌ژیم؟ چه‌نده ده‌ترسام که بیرم له چاره‌نوسوی شه‌وه ده‌کرده‌وه خویتم له دل‌ی ده‌گه‌را.

ده‌مه‌یک مات بوو. به نه‌سپایی سه‌ری راوه‌شاند. پاشان به ده‌نگینی تایبه‌تی قسه‌کانی درێژه پیندا.

- شه‌وینی نیتمه ژنان پاک نییه. نیتمه ته‌نیا شه‌وه‌مان خۆش ده‌وی که پتویستمان پتیه‌تی. نیتسا ده‌زانم تۆ په‌روژی دایکتی..... باشه پتداویستی چیت پی هه‌یه؟ زۆر که‌سی دیکه‌ش که له پیناوی گه‌لدا ره‌نج ده‌کیشن و ده‌که‌ونه زیندان و بۆ سیریا دوورده‌خزینشه‌وه و له‌وی ده‌مرن یا له دار ده‌درین شه‌وه کیژانه‌ی به شه‌وی

دايک

به فر و باران به تاقی تهنیا به نیو قور وزلهق دا بۆ چاوپیکهوتنی نیسه حموت کیلو مهتر ریگا به پی دهبیرن ... گئی ناچاران دهکا نهوهی بگهن. همر له بهر نهوهیه پییان خۆشه، و به دلوهش پییان خۆشه به بیر و پروا ... نهندریی به بیرو پروا بهلام من نازانم نارام پی خۆش بی. تهنیا نهوهی په یوهندی به خۆم و کهم و کاری خۆمهوه هه بی پیم خۆشه .

نهندریی روی وه ریگپراو گوتی :

- حهقته باشان همر وهك جارن دهستیکی بهسهر و چاویدا هینا و گوتی : هه مووو همر هه ناران. نهوهیان خۆش دهوی كه لییان نزیكه، بهلام بۆ نهو كهسهی دلئی گهورهیه نهوهی دووریش بی نزیكه. تۆ دهتوانی زۆرت خۆش بووین. خۆشهویستی دایکیهتیت زۆره.

- خوا بگا ههست بهوهی دهكهم كه ژیانی وا زۆر باشه، پهنگه تۆم له پاڤیل خۆشتر بوئی. چه ند بی قسه و باسه. بزانه خهریكه ساشینكا بینی بهلام من دایکی نهوم لهو بارهوه هیچی پی نهگوتوم .

- نه م قسه وانیهه. راسته پاڤیل ساشینكای خۆش دهوی و شهوش حمز له پاڤیل دهكا، بهلام له بارهی خواست و شوو پی كردنهوه هیچیان نامادهنین . دایك ههناسهیهکی ههلكیشا و به خه مناكیوه چاری له نهندریی پری : بهلئی راسته خهلك له خۆوه قسه ههلهدهستن .

نهندریی به نهسیایی گوتی: پاڤیل نینساننکی تاییهتییه. له جنسی پۆلایه .

نیستا له بهندیخانه دایه و نهوه بۆ من بووته هۆی خهفت و دلّه كوته، بهلام وهك جارن ژیان همر نهو ژیانه نییه. خه م و خهفتهش فهرقی كردوه. گیانی منیش گۆراوه و ههروا تر چاو دهگپری. له یهك كاتدا شادیشه و خه مباریشه، لئی تیناگه م، كه دهبنم پرواتان به خوا نییه زۆرم پی ناخۆشه. چ بگه م. چار نییه بهلام دهزانم نینسانی نازدارن، خۆتان توشی رهنج و كویره وهری كردوه تا خزمهت به كۆمهل بگهن منیش راستی نیوه م دۆزیوه تهوه تا خهلكی زۆردار و به دهسهلات هه بن كۆمهلانی گه ل توشی خۆشی و دادپهروهری نایهن نهوهیه.

نهندریی، من له نیو نیوه دا دهژیم. هیندی جار له نیوه شهودا رابوردوی خۆم و هیزی پی شیل كراو و دل و گیانی تیک شكوم وهبیر دهینمهوه به خهفتهوه دلّم به حالی خۆم دهسوتی، بهلام له گه ل نهوهش ژیا نام باشتر بووه .

نهندریی ههستاو دهستی كرد به هاتو چۆ. ههولئی ده دا لاقه كانی به دوای خۆیدا بخشکینی، بیری دهكردوه له پر گوتی :

نهووی دهیلپی راسته، جولنه که به کی گهنج له "کیرچ" هه بپو شیعری ده گوت رۆژتیک نهم شیعری دانابوو .: نهو بی گوناخانهی کوژران به هیزی حقیقهت زیندوو ده بنهوه.

نهو کارابره له "کیرچ" به دهستی پۆلیس کوژرا، به لām نهوه گرننگ نییه، حقیقهتی ده ناسی و تۆوی حقیقهتی له دلنی خه لکدا ده چاند.

نیوهش گیان له بهرینکی بی تاوانن، کوژراون نیستا قسه ده کهم و دهیلیم و خۆم گویم له قسه کانی خۆمه. بپروام به خۆم نییه له تهواوی ژیا تم دا مات و بی دهنگ بووم. ته نیا فکریکم هه بووه نهویش نهوه بسوه که له ژووردا خۆم بپاریژم و بی نهوی خۆم تیبه گه به ن رۆژ به رمه سه ر و هه ر به نه ناسرا و بئینمه وه. به لām نیستا له فکری هه مووان دام. رهنه گه باش له کاره کانی نیوه سه ر ده ر نه کهم به لām هه موو کهس له من نزیکه و دلتم به هه موو کهس ده سوتی، به خته وه ری هه موو کهس به ناروات ده خوازم. به تایه ته تی به خته وه ری نیوه نه ندریتی گیان.

نه ندریتی لینی وه نزیک کهوت و گوتی: سوپاس به سه نیتر له باره ی منه وه قسه ناکه یین. له کاتی کدا توند ده سته کانی دایکی ده کوشی روی لی وه رگه یرا بوو، دایک له به ر دل پیری ماندوو بوو بسوو، به کاوه خۆ قاپه کانی ده شوشت و بی دهنگ بوو. هه سته کی نازایانه دلنی گه رم ده کرده وه. نه ندریتی هات بۆ لای و گوتی:

- ده بوو هه ول بده ی قه سۆشیکۆژی نهرم بکه ی. بارکی له گه ل نهو له زیندان دایه. پیره مه ردیکی بسۆزه. کاتیکی نیکۆلای له په نجه ره وه ده بیینی جنیوی پی ده دا. نه وه ش باش نییه. نیکۆلای کورپکی باشه. بیجگه له نیستان سه گ و مشک و هه موو گیان له بهرینکی خۆش ده وی. بزانه تا چ راده یه کی ده توانن نیستان پوجه ل ولاری بکه ن.

دایک داما و پاشان گوتی: دایکی به یه کجاری بی شۆین بوو، هیچ شۆینه وارینکی له پاش به جی نه ماوه. باوکیشی دزو ناره ق خۆره. کاتیکی نه ندریتی چوو بجه وی دایک بی نه وه ی نهو بزانی نیشانه ی خاچی له سینگه کیشاو، پاش نیو سه عات به سپایی پرسی؟

نه ندریتی خهوت لی ناکه وی؟

- نا..... بۆچی؟

- هیچ، شهوت خۆش.

نه ندریتی له روی پی زانینه وه له ولām دا گوتی: سوپاس، سوپاس

سبهینی کاتیک دایک به کۆله بارهوه گه‌یشته به ده‌رگای کارخانه، ده‌رکه‌وان به توندی پیشی پینگرت و گوتی: قاپ و قاچاخ و شته‌کانت دانئ. پاشان دهستی کرد به پشکینیی. له کاتیکدا باخه‌ل و گیرفانه‌کانی ده‌گه‌ران له سهر خۆ گوتی: شۆر باکهم سارد ده‌بیته‌وه

یه‌کیتک له ده‌رکه‌وانه‌کان به توور‌ه‌یی ده‌نگی دا: بی ده‌نگ به.

یه‌کی تر سینگی خۆی ره‌پیش کرد و گوتی: پیتم نه‌گرتی که نه‌وانه به‌سهر په‌رژینه‌که‌دا تور هه‌لده‌ده‌ن .

سیزۆڤ پیش هه‌موو کهس لینی وه‌نزیک کهوت و ته‌ماشایه‌کی ته‌ملا و نه‌و لای کرد و به‌سهرته‌ پرسی : دایه زانیوته

- نا. دیسان نوسراو و به‌یاننامه‌ دۆزراونه‌وه. وه‌ک زیخ و خۆل بلا و کراونه‌وه. گرتن و راوانان هه‌یج سردی نییه. مازینی برازام گیراوه..... کوره‌که‌ی تۆش گیراوه. به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌ش به‌یاننامه‌کان هه‌ر وه‌ک پیشو بلاو بوونه‌وه..... که‌وابوو خه‌تای نه‌وان نه‌بووه .

سیزۆڤ پاش نه‌م قسانه‌ ده‌ستیکي به‌ ریشی دا هینئا و گوتی :

کاری ئینسانان نییه. کاری بێر و باوه‌ره..... بێر باوه‌ریش کیتج نییه‌ بیگرن. ریشی له‌ دهستی دا کۆ کرده‌وه و ته‌ماشایه‌کی کرد و له‌ کاتیک دا وه‌ده‌ر کهوت گوتی : بۆ قه‌ت نایه‌ مالی ئیمه‌ ؟ چاخوارده‌وه‌ی به‌ ته‌نیا تامی نییه .

دایک سوپاسی کرد و له‌ کاتیکدا بۆ فرۆشتنی شته‌کان هاواری ده‌کرد، به‌ وردی سه‌یری وروژان و تیکه‌ل و پیکه‌لی کارخانه‌ی ده‌کرد. کرێکاره‌کان شاد و که‌یف خۆش ده‌هاتنه‌ به‌رچاو. لیک کۆ ده‌بوونه‌وه و پاشان بلاوه‌یان ده‌کرد. له‌ به‌شیکي کارخانه‌وه بۆ به‌شیکي دیکه‌ رایسان ده‌کرد. له‌ ده‌نگ و ده‌م و چاویان خۆشی و شادی ده‌باری. له‌ نێو هه‌وای پر له‌ دووکه‌ل و ته‌م دا شنه‌بایه‌کی نازایی و پیاوه‌تی هه‌ست پێده‌کرا. له‌ که‌لین و قوژین و بن‌دیوران ، جاروبار هاواری گالته‌ پینکردن و لاتار و هیندی جاریش ده‌نگی هه‌ره‌شه‌ به‌رز ده‌بووه‌وه. به‌ تابه‌تی لاه‌کان سه‌رگه‌رم بوون و کرێکارانی وه‌نێکه‌وتو پتر خۆیان ده‌پاراست و ته‌نیا زه‌رده‌خه‌نه‌یان ده‌هاتی ؛ سه‌رۆک و خاوه‌ن کاره‌کان به‌ خه‌مباری ده‌هاتن و ده‌چوون. پاسه‌وانه‌کان به‌ملاو لادا رایسان ده‌کرد. که‌ سه‌ر و سه‌کو‌تیا‌ن ده‌ده‌که‌وت، کرێکاران بلاو ده‌بوونه‌وه یا له‌ جینگالی خۆیان راده‌هه‌ستان و مات ده‌بوون و بی‌نه‌وه‌ی ده‌نگیان له‌ به‌ریته‌ ده‌ر. به‌ توور‌ه‌یی ته‌ماشای پاسه‌وانه‌کانیان ده‌کرد. کرێکاره‌کان هه‌مو خاوتین ده‌هاتنه‌ به‌رچاو. قه‌لافه‌تی به‌رزی گوسیف له‌ دووره‌وه‌ دیار بوو.

براکهشی به پیتکه نینهوه به دوای دا دهات و دهچو. دارتاشیک به ناوی "فافیلوؤ" له گهمن "نیسای" به پیش دهمی دایک دا تپیه رین کابرای دوایی که قهلهو و قوله خره بوو نارپی داوه و ملی به لای چهپدا خوار کردهوه، ته ماشایه کی دارتاشی کرد و چه نه گهی بزوت و گوتی :

- نیغان نیغانوئیشچ ته ماشاکه، هر چند وهک جهنابی به ریوه بهر دهلی شو مهسه له په یوه ندی به روخانی ولاتهوه همیه، به لام نهوان پیته که نن و که یف خوژن. نهوانه به بزار کردن باشاریان ناکری. ده بی شیوه رد بکرین.

فافیلوؤ له کاتیگدا که دهستی له پشته وه دهگرت و قامکی دهگوشین، به دهنگیتی بهرز گوتی: سه گبابانه هرچی دهکن بیکن. هرچهندی دهیانه وی با چاپی بکن به لام باسی من نهکن .

فاسیلی گوسیف له دایک وهنریک کهوت و گوتی : چیشته کهت زور باشه بوم تیکه پاشان چاره کانی بهرداوه و مۆله کانی لیک دان و گوتی:

- دهزانی به ناوات گهیشتن. زور باش بوو دایه گیان، زور باش

دایک دۆستانه به سر نیشاره ی بۆ کرد و له وهی که شو سه سه ریبهی گه ریک ناوا به نهینسی و به ته ده به وه دهیدوتی که یف خوژ بوو له دیتنی و پروژان و جوجولنی کارخانه شاد بوو. له دلی خویدا دهیگوت:

- باشه، نه گهر من نه بام وا نه ده بوو .

سی کریکار له کن دایک پاره وستان. یه کیک لهوان به ته سپایی و به دهنگیتی خهفته اوی گوتی :

- من هیچم وه دست نه کهوت. نهوی دیکه یان گوتی : من نه خوینده وارم به لام دهزام دیسان سودی همیه .

کریکاری سپهه میان ته ماشای دهرویه ری خوژی کرد و گوتی: با بچینه گهرخانه بۆتان ده خوینتمه وه.

گوسیف چاره کانی تروکاند و به ته سپایی گوتی: نووسراوه کان کاری خویشان دهکن. دایک نهوی پروژی به خوژی گهراوه مالتی. به چاوی خوژی دیتبوی به یاننامه کان ناواتی نهویان به چی گه یاننده. به نه ندرتی گوت:

کریکاران له نه خوینده اوا ری خویشان داخداران من به گه نی خویندنه وهم دهزانی به لام له بیرم چووته وه.

نه ندرتی گوتی: پتیوسته دو باره فیر بیسه وه. لهم ته مه نه دا بیبه گه چاری خه لک فایده ی چیه .

نه ندرتی کتیبیکی له سر میزه که هه لگرت و پیتیکی به دایک نشان دا و پرسسی نه وه چیه ؟ دایک به

پیتکه نینه وه گوتی . "ری" به . نه وهی دیکه چیه . ؟ "نه لف" . دایک تۆزیک خه م دایگرت وای دهاته بهر چاو

که نه ندرتی له بنه وه بزهی دیتی و گالته ی پیته کا. خوژی له وهی دهپاراست که نیگیان تیک هه له نگوی به لام

دهنگی نهو پیاره هیدی و نه رم بوو. دایک خبسه یه کی لیکرد و دیتی که سه روری جیددیسه. به پیتکه نینه وه

گوتی : به راستی دهته وی بکه ی به خوینده وار ؟

دايك

- بهلى بۆ چى ناتكەمى. باتاقتى كەينەۋە چونكە پىشتر پىتەكانت ناسيون. نىستا زوو ۋەبىرت دىتەۋە. نەگەرسەركەوتىن و فېر بوى زۆر باشە دەنا ھېچمان لە كىس نەچۋە.....

دايك گوتى: راست ئەۋەبە، ھەلۋا..... ھەلۋا..... زارم شىرن.

ئەندىرى سەرى راۋەشانە و گوتى: ناخ ئەۋەسەلەنە زۆرن. مەسەلەكى دىكەش ھەبە، مرۆڧ ھەتا كە متر بزانى ناسودەتر دەخەۋى. لە كاتىكدا ئەۋە راست نىبە ئەۋە مەسەلە و مەتەلۋكانە لە ۋرگ ھاتونەدەر و بۆ بەستەۋە و راكىشانى گىمانى مرۆڧ كەمەندىان رانگاوتوۋە تا بە كەبى خۇيان زايكىش. ئەم پىتە چىسى ؟
"لام" ھ

باشە، بزانه چۆن لىكىان دەكەبەۋە. ئەۋى دىكەيان ؟

دايك برۆى دەبزاوتن و ھەلۋى دەدا بە زۆر پىتەكان ۋەبىر خۇى بىنىتەۋە. وا لە كارى خۇيدا نوقم بوو بوو ھەموو شىتىكى لە بىر كەربوو. زوو چاۋەكانى ماندوو بوون و فرمىسكى ماندوۋى پاشان فرمىسكى خەم و پەژارە ى لە چاۋان گەرا. ھەناسەبەكى ھەلكىشا و ھاۋارى كەرد:

- سەيركەن مەن خەرىكم خويىن فېرېم، پىم لە سەر لىۋى قەبرە وتازە دەست بە خويىن دەكەم.

- مەگەر نەتەتوانى جۆرىكى تر بۆى. نىستا تىدەگەى خراب ژياۋى ھەزاران كەسى ۋاھەن دەتوانن لە تۆ باشتر كار بىكەن بەلام ۋەك پاتال دەژىن و شانازىش دەكەن كە ژيانىكى باشيان ھەبە. بزانىن ژيانى ئەۋانە چى باشى تىدا ھەبە ؟ رۆژىك كار دەكەن و دەخون و بەيانىش ھەر كار دەكەن و دەخون. ھەموو ژيانىان ناۋا رادەبۆى. منداللىشان دەبى لە ھەۋەلەۋە يارىيان لە گەل دەكەن بەلام پاشان كە گەۋرە بوون و دەستيان كەرد بە زۆر خواردن، دايك و باۋكيان لىيان تۋرە دەبن و جىۋيان پىتەدەن و پىيان دەلېن زۆر خۆرىنە، زوو گەۋرە بن و بچن كارى بىكەن. دەيانەۋى مندالەكانيان ۋەك پاتال رابىتن، بەلام مندالەكانىش بۆ سكيان كارەدەكەن و ژيان درىژەى دەبى. ھىچ كاتىك فەركىك بە لاىان دا نارۋا كە دلېان خۆش بكا. ھىندىك ۋەك ھەزاران گەدابى دەكەن و ھىندىكى دىكە ئەۋەى گەرەكيان بى لە خەلكى دەدزن. قانونى پىس و چەپەل دانراون و بۆ پاسەۋانى خەلك ھىندى كەسى چەكدارو گۆپال بەدەستيان داناۋە پىيان دەلېن: "خەلك ناچار بىكەن لە قانون دەر نەچن، لە ژىر سىبەرى ئەم قانونەدا دەخەستىنەۋە و رىگامان دەبى خويىنى مرۆڧ بۆىن "كاتىكى نىنسان سەر بۆ تەۋەمى بىگانە دانانەۋىنى بە زۆر پەندى ئەۋ تۆ دەبەنە مېشكىبەۋە سەرى لىۋى دەتەقى.....

تەنيا ئەۋ كەسانە نىنسانن كە زىجىرەكان لە عەقل و لەشى ھاۋرەگەزى خۇيان دەپسىتن. بۆ نمونە تۆش. لە قەدەر تواناى خۆت تۆش ئەۋ كارەت كەردوۋە. دايك ھەناسەبەكى ھەلكىشا: مەن چۆن دەتوانم ؟

به‌لی، تۆ دوتوانی وهك بارانه كه همر تنۆكه‌ی چله گه‌نێك شو دهدا. كاتێكیش كه فێری خویندن بوو.....

دهستی كرد به پێكه‌نین. ههستا و له ژووریدا دهستی به هاتو چۆ كرد.

لی فێر ده‌بی كه پاقیل گه‌رایه‌وه سه‌ری سوور ده‌مێتی.

ناخ! نا، نه‌ندریی..... پیاو تا گه‌نجه هه‌موو کاریکی بۆ هاسانه به‌لام كه پیر بسو خه‌فه‌تی زۆر ده‌بی و تاقه‌تی كه‌م. مێشکی به هه‌یچ جۆر ناماده نییه شت وه‌رگری.

شه‌وی نه‌ندرتی وه‌ده‌ر كه‌وت. دایك چرای هه‌لكرد و دهستی كرد به گۆره‌وه‌ی چنێن به‌لام زوو هه‌ستا و چه‌ند هه‌نگاوێك رۆیشت و چوه چێشته‌خانه. ده‌رگای جووت كردو هاته‌وه ژووری. پاش شه‌وه‌ی په‌رده‌ی په‌نجه‌ره‌كانی داداره كتیبه‌ی هه‌لگرت و له كن میزه‌كه دانیشه‌وه. سه‌ری به‌سه‌ردا ده‌گرت و لیوه‌كانی ده‌یزاوت هه‌ر كه ده‌نگێك له كۆلتی ده‌هات كتیبه‌كه‌ی پێكه‌وه دهنه و گوپی هه‌لده‌خست پاشان هێندی جار چاوی له سه‌ر یه‌ك داده‌نا و له ژێر لیوه به‌سه‌پایی ده‌یگرت.

ژ.....ی.....ا.....ن.....

(١٨)

له ده‌رگایان دا. دایك رابوو كتیبه‌كه‌ی هاویشه سه‌ر قه‌فه‌زه‌كه و له كاتی تێبه‌رین به چێشته‌خانه دا پرسى :

كیهه ؟

- منم

رێبین هاته ژووری. شه‌و باش و چاك و خۆشی تاویك دهستی له ریشی وه‌ردا و چاویکی له ژووری كرد و گوتی:

- جارن بێ شه‌وه‌ی به‌رسی كتیبه ده‌رگات له خه‌لك ده‌كرده‌وه..... به‌ته‌نیای؟

- به‌لی، ته‌نیام.

پێم وابوو نه‌ندرتی لی‌ره‌یه..... نه‌مرۆ چاوم پێكه‌وت. زیندان نایله قینی. نه‌حه‌قی و نه‌زانی پتر له هه‌موو شت نیمه تێك دهدا. له ژووری دانیشه‌ت و دهستی به قسان كرد. ده‌مه‌وی شتیكت بێ بلیم، ده‌زانی فكرێك بۆ هاتوه‌ته پیش. سه‌ر سه‌یمايه‌کی به‌هه‌ر و یقارو سه‌رنج راكێشی هه‌بوو دایکی ده‌به‌ش‌ركاند له به‌رامبه‌ری دانیشه‌ت و بێ شه‌وه‌ی قسه‌ بكا به نیگه‌رائیه‌وه ماتبوو.

رێبین به ده‌نگێکی كه‌وتو گوتی: بۆ هه‌مووشت پاره پێویسته نه‌هاتنه دنیا و نه‌مردن به خۆپایی نییه بۆ شه‌و نووسراو و به‌یاننامه‌ش پاره پێویسته. باشه ئێستا تۆ ده‌زانی پاره‌ی شه‌و بلاو كراوانه له كۆی دی ؟

دايك

دايك لهو كاته دا كه ههستی به مهترسی ده كړد له سره خۆ گوتی: نازام.

- ههروايه، منيش نازام پاشان كی دهياننوسى ؟

خهلك

نهر باهه كان. نهوانه له سهروى نيمه وهن. دهنگى گرتو دهبو سهرو چاوى تركنى سوورتر ههله دهگهرا. كهوايوو گهوره كان دژى خويان نهر بهيانامانه دهنوسن. دژى نهر كهسانه دهسالدارن و بهسه نيمه دا زالن. باشه پيم نالتي سودي بو نهوان چيه .؟ بو به خورايى پارهى خويان خهرج دهكهن ههر بو نهوهى كومه لاني خهلك دژى خويان بوروژينن..... ها ؟

دايك چاوى له سره يهك دانان و ليني كړدنهوه و به ترسهوه هاوارى كړد تنو چون بير دهكه يوه ؟ پيم نالتي؟ ريبين وه و وچتيك خوي له سره كورسيه كهى پان كړدوه و گوتى: ههر نهويه. منيش كه بيرم له وه كړدوه له جينگاي خوم رهق هه لاتم.

- مهسه له چيه هچت زانيوه ؟

- خهله تاندنه. ههست دهكهم فريوه. هيجم نه زانيوه به لام كه ده بيم فروفيل له گوړي دايه و گهوره گهوره و خوينده واره كان خهريكن فريومان بدن من ناماده نيم ... من پيداويستيم به راستى هه به راستى تينگه يشتوم و تينه گهم و نامهوى له گهل دوه له مهندان يهك بگرم. كاتيكي پتويستيان به نيره هه به وه پيشتان دهخن تا نيسكه كانتان بو چونه پيشى نهوان بيته پردتيك.

دايك بهو لاتاو و تير و توانجانه دلتي گيرا. له خهفته تان هاوارى كړد:

- خوايه! چون پافيل نه وهنده تى نه گه يشتوه. نهوانه له شاره وهش دين..... به راستى

سهرو سيماي نيكلزلاى نيفانو قيج و ينگور و ساشينكاي دههينا بهر چاو و دلتي دهله رزي. سهري راوده شانده و گوتى: نانا، من پروا ناكهم ويژدانپانه وايان ليده كا. نا مه به ستي خراپيان نيه .

ريبين ژيرانه پرسى باسى كي دهكهى ؟

- باسى هه مووان..... هيج كام لهو كهسانهى چاوم پيكه وتون سهودا به خوينتى مرؤه ناكهن.

نارهقهى بهسهر چاويدا دهاته خواره و قامكه كانى دهله رزين.

ريبين سهري بهراوه گوتى: نابى ههر ته ماشايه كي نه وهنده بكهى بهلكو پتويسته دوورتر بييني..... نهوانه له نيمه نزيكترن..... رهنگه خوشيان تى نه گه يشتين لايان و ابي كاري باش دهكهن. نهوانه دوتست و لايه نگرى راستين. بهلام رهنگه خهلكى نهوتويان له پشت سهري ويستابى كه ته نيا له فكرى قازانجى خويان دابن. پياو بى

دەلېل دژى خۇي ھەنگاۋ ناھاۋى. ۋەك دېھاتىيەكى بى پروايىيەكى لە مېژىنەي لە مېشكىدا بى بە دلتىيىي بەلام زۆر بە ساۋىلكەيى گوتى: نەرياب و خۇيندەۋارەكان ھەرگىز كارى باش ناكەن ئەۋەيە!
دايك توشى دوو دلى و دردۆنگى بوو. پىرسى:

پىريارى چت داۋە؟

- من؟ چاۋىكى لىكىرد و تاۋىك مات بو دووياتى كردهۋە و گوتى: لەگەل ئەوانەي لە نىشمە بەرزترن نابى يەك بگرين. ئەۋەندەيە! ديسان بى دەنگ بوو گىنگلى دا و گوتى: دايە من دەپۆم. دەمەۋى لەگەل ھەقالەكام كەوم وەك ئەوان كارىكەم بۆ ئەو كارە باشم لە سەرى سورم گىژنىم خۇيندەۋارىشم ھەيە بە تايىبەتى دەزام چى بە خەلك بلىم. ھەر نىستا دەپۆم. دەزام خەلك پەشۇكاۋە. لىتى تىك چۈۋە. ھەموو ھەسودن .
چونكە نىچىر كەمە دەيانەۋى يەكتر قوت بەدن ھەر كەس خەرىكە ھاۋرەگەزى خۇي قوت بەدا.
سەرى بەرداۋە و بە خەيال دا چۈۋ. تەنيا دەچمە گوندەكان كۆمەلانى خەلك ھان دەدەم. خەلك دەبى خۇي بۆ تازادى و سەركەۋتن راپەرى ئەگەر تىبگا رۆژنەيەكى لى دەبىتەۋە من ھەول دەدەم تىي بگەيەنم كە بىچگە لە خۇي كە سى تر نىيە وناپى ھىۋاى بە كەس ھەبى بىچگە لە خۇي نابى رىنۋىتى دىكەى ھەبى ئەۋەيە .
دايك سەكى پى دەسوتا ۋە چارەنۋوسى دەترسا. رىبىن لەبەرچاۋى دايك ھەمىشە مەترسىداربوو. بەلام كوتو پىر لەدايك و نەزىك كەۋتتو بوۋبوۋە ھاۋدەمى بى ئىرادە مەترسىدار بىرى كردهۋە كە پاقىل بە لايەك دادەپروا ئەمىشەلەيەكى تردا. زەجمەتى پاقىل كەمتر دەبى .

- دەتگرن!

- بەرم دەدەن و سەر ل نوئ دەست پى دەكەمەۋە.

- ۋەزىرەكان خۇيان بە گرتنت دەدەن لەۋانەيە لە زىندان دا بىتتەيەۋە

- دىمەۋە دەرى و ديسان ۋەدوۋاى كارەكەم دەكەمەۋە..... ۋەزىرەكان ھەرىكە دوو جار بە گرتنم دەدەن پاشان دەزانن بە قازانچىانە بە قسەم دەكەن. پىيان دەلېم پروا بە قسەكام مەكەن تەنيا گويىان بەدەن ئەگەر گوتىيان دايە ئەۋەدەمەپروام پىدەكەن .

ھەر دوكيان بە سەبر قسەيان دەكرد وئ دەچو بەر لەۋە قسەكائىان بگەن فىكرىيان لى دەكەمەۋە ھەلىيان دەسەنگىنن.

رىبىن گوتى: دايە گيان ژيانىكى ئەۋەندە خۇش پاناۋوۋىرم لەم دوۋايىەدالترە ژياوم و زۆرشتەم ديوە لە زۆر شت تىگەيشتوم نىستا پىم وايە كە مندالتيك دەنۆم.....

دايك بە خەمناكى سەرى راۋەشانند و گوتى: مائىل ئىشانۆقىچ بە ھىلاك دەچى .

دايك

چاره رهش و قوله كاني تييري و خوي يو پيشهوه خوار كرده و له كاتيكداد دسته كاني هاريشتوبونه سهر كورسي و رهنكي بزركابو گوتي: دهزاني مسميح له باره دهنكه گهغهوه چي گوتووه؟ نامري بهلكو زيندوو دهپيشهوه و گول ددها. مرؤ دهنكه گهغهوه بهراستيه من هيشتا له مردن دوورم حقهه
خوي له سهر كورسيه كه بزوات و له سهر خز راست بووهوه . دهچمه مهچخانه و تززيك راده بوويرم . نه ندرتي نابهتوهه ديسان دهستي به كار كردهوه .

دايك به پينكه نينهوه گوتي: بهلي همصويان وهك بهكن همر له زيندان دينه دهري و دهچنهوه سهركاري خويان .
- همر دهبي ناواش بي . نهوهي يو توم گوت: بوي دهگيرمهوه ؟

چونه چيشتخانه و بي نهوهي چاو له يك بكن هينديك قسه بيان كرد :
بهلي بوي دهگيرمهوه . باشه خوا حافيز .

خوات له گهل معاشه كهت كهي وهرده گري ؟

وهرم گرتوهه ، كهي دهري ؟ بهياني زووخوا حافيز .

خوي دانهواند و به گراني ودهر كهوت . دايك تاويك له بهر دهركا راوستا گوتي دابوه دهنكي ههنگاوه كاني و دردننگيهك له دلي دا بهيدا بوپوو پاشان گهراوه كه گهيشتهوه ژووري پهرده كاني لادا و له پهغرهوه ته ماشاي كرد . تاريخيهك شووشه كاني داپوشيبوو دهتگوت شووشه كان دهميان ناواله كردهوتسهوه و نازانن چاوه پرواني چين . دايك كهوته بيركردهوه :

- من به شهو دهريم هميشه به شهو . سكي بهم وهرزيره ردين رهشه سوتا . سينكي نهوهنده پان و قهوي بوو بهلام له گهل نهوهش داوه هممو كهسي ديكه بي هيتزي پتوه ديار بوو .

نه ندرتي زوو به خوشحالي هاتموه كاتيک دايك قسه كاني ريبيني بوگيراوه گوتي :

دهروا؟ زور باشه ، بابچي له ديهات راستي بلاو بكا تهوه و كزه لاني خهلك و خه بهر بي نسي مانسهوي له گهل نيتمه يو شهو دژوار بوو . بيروباوهريكي تايهتي له سهريدا هيهه ، ناهيتلي بيروباوهري نيتمه بهمليتي .

دايك له سهرخو گوتي: باسي دهوله مهنده و نه رباب و خهلكي خوينده واري كرد .

وادياره كهله كتيك له گزرتدا هيهه بهر مهرجهي نيتمه فريو نهدهن .

نه ندرتي به پينكه نينهوه گوتي: نهو مهسه له تو ناره حمت دهكا ؟ ناخ .. پاره خوزيا پاره مان ههبايه هيشتا لهو بارهوه چاو له دهستين يو نمونه نيكلولي نيثانوقيچ كه مانكي حفتا و پينج رويل وهرده گري مانكي . پهغا رويل ددها به نيتمه . نهواني ديكه ش همر ناوا . خويندكاره برسويه كانيش له نيسو خوياندا پارهيهك كو دهنهوه و

هیندیکی بۆ ئیتمه دهنیرن. دیاره هممو جۆره خهلیک هیه هیندیك ئیتمه فریو ددهن. هیندیك دهنه کۆسپی سهر ریگامان بهلام نهوانهی باشن تا سهرکوتن له گهلمان دهبین .

دهستهکانی ریك کوشین و دریزی پیندا : بهلام نهو سهرکوتنه جاری له ئیتمه زۆر دووره چارهروانی نهو رۆژهبین. رۆژی ههوهلی مانگی ئهیار جیژن دهکهبین جیژنیکی زۆر خوش دهبی.

قسهکانی، نهو پهژارهیان هیدی کردهه که ریبین خستبوویه دللی دایکهوه نهندری هاتوچۆی دهکرد. له کاتیکدالاتی به دوازی خۆیدا رادهکینشا دهستیکی به سهر و چاری خۆیدا هینا. چارهکانی دهعهززی بری و قسهکانی دریزی پیندا:

خوزگه دهترانی که هیندی جار توشی چ ههستیکی سهیر دهیم وام دیته بهر چاو که بهجمه ههر شوینیکی خهلیکم له گهله. ههموو به ناگریک سوتاون و ههموو کهیف خوش و باشن قسان دهکهن و به لیو بی دهنگن و نیتر ههچ کس هاورهگهزی خۆی نازار نادا و پیویستی بهو کاره نییه. ژیان یهکسانه و ههرکهسه سرودی خۆی دهخوینیتوه . تهواری نهو سرودانه وهک چهند جۆگهله دهبین به چه میك که بهمهندی وشارامی دهوژیتته نیتر دهرای رووناکي ژیانی نازادهوه. به خۆم دهلیتم تهواری نهوانه جیبهجی دهبین نهگهر ئیتمه بانهوی وابی. ههروا دهبی نهو دم دللی خهفتهباری من پر دهبی له خۆشی نهوهنده کهیف خوشی دهیم دهمهوی له خوشییان بگرم . دایک ورتهی لی نههات تا خهیاالاتی تیک نهدا وقسهکانی نهبری. هههمیشه پتر به وردی گوئی بۆ قسهکانی نهو رادهگرت تا هاوریکانی دیکهی چونکه قسهکانی ساکار تر بوون و کاریان له دللی دهکرد. پاقیلش چاری له دواپۆر بوو کاتیکی مرۆ پی دهئیتته نهو ریگایه چۆن دهکری کردهوی جۆریکی ترسی ؟ بهلام پاقیلش قهت ههستی خۆی دهنهبری. نهوهی دیبوی به کهسی نهدهگرت. دایک پیی وابوو که نهندری له رۆژنهی دلسهوه دیوانیتته دواپۆر. هههمیشه داستانی سهر کهوتنی تهواری خهلیکی سهزدهوی له قسهکانیدا دووپاته دهکردهوه نهو داستانه له بهر چاری دایک نهو ژیان و ریگایه رووناک دهکردهوه که کورهکهی و ههقالهکانی گرتبوو یانه پیتش. نهندری سهری راوهشانده و قسهکانی دریزی پیندا:

- کاتیکی دیمهوه سهرخۆ و له دهوورویهری خۆم دهروانم دهبینم ههموو شت بی تام و سارده. خهلیک تسوپه و ماندوون وژیانیان شپهزه و پوجهله .

له پیتش دایک راوهستا و پاشان سهری راوهشانده و به دهنگیکی هیدی و خهفتهواری و به نیگایهکی پر له داخ و پهژاره دریزی به قسهکانی دا:

- سووکایهتیه. نیتر ناکری پروات به مرۆ ههبی تهنانهت دهبی لیشی بیزار بی و بترسی. ههردهلتی مرۆ دهئیتته دوو ئینسان. ژیان دهیکاته دووبهش مرۆ دهیهوی بتوانی تهنیا شتی خوش بوی چۆن شتی وا دهبی چۆن

دايك

دهكړې له يه كينك خوځش بې كه وهك درنده نامبازت دهېښ و نايهوي گيانست له بهردا بېښي و دهست لې دده شپېتي؟ لېځخوځس بسووني شم دژواره. من له بهر خځم وا نالټيم نه گهر ته نيا همر خځم بام همصو سووكاويه تيبه كم قبول دهكرد. بهلام نامهوي له گهل زالم و زورداران ريك كهوم. نامهوي پشتم بسو نهوان بېتسه فيرگه ليداني خهلكي تر .

تروسكويه كي سارد له چاوه كاني دا دده روشا. به حاله تيكي جيدي سهرې داده نواند و به مهنديه كي پتر قسه ي دهكرد.

- نابې چاو له هيچ شتيكي خراب بېوشي با زياني بو نيتمه نه بې من له سهر زهوي ته نيا نيم. واي دابننن نه مړو من هيچ دهست ناكه مهوه جنيوم بېيدن پهنگه بزهم بېتي. چونكه له جنيوييدان تووره نيم. بهلام نهو كابرې جنيوي داوه و هيزي خوي له سهر من تاقي كرده تهوه سبهيني خهلكي تر كهول دهكا همر بويش نابې همصوان به چاوتيك چار لېبكهين. دهې جلوه وي دل رابگرين و دوست و دوژمن لېك جيسا بكهينهوه. نهوه كارتيكي به نينسافانه بهلام دل په سهندي تيبه.

دايك بې نهوه ي هويه كه ي بزاني ساشينكا و نهفسه ركه ي وهبېر هاتهوه. همناسه يه كي ههلكيشا و گوتي: گه نيكي هيشتا نه چيندراوه چون دهيكه ي به نان؟

چاره رهي هه رله دهدايه دهې به چاوي جياواز برواني، دوو دل له سينگي نيتمه دا لي ددهن. به كيان خهلكي خوځش دهوي نهوي ديكه پيمان دهلي پارهسته، ناگادار به، نينسان دهېته دوو بهش. دايك هاواري كرد بهلي، وايه .

سهر وچاوي ناله بار و گرژ و دزيوي ميترده كه ي وهبېر دهاتهوه، دهتگوت: بهردله قوماشيان ودرېتچاوه. ناتاشاي هينا بهرچار كه ميتردي به نه ندرتي كردهوه و كورده كه شي ساشينكاي هيناوه و به ساوات گهيشتروه. نه ندرتي گهرم داهاتبوو له سهر قسه كاني رويي:

- سه به ي چيبه؟ نه وهنده ناشكرايه ته نانهت گه مه و گالته شه. هوي نهويه كه خهلك همصو له پله يه كدا نين كه واپوو نه وهنده به سه كه همصوان له يهك پيزدا رابگرين .

پاشان عاقل پيداي كردهوه و نهوه ي دهست دروستي كردهوه وهك يهك به سهريان دا به شنهوه نهوه دم نيتر يه كتر له كويله تي و له ترس و له زنجيري ته ماع و نه فامي دا راناگرين. دايك و نه ندرتي زور جار بېكوهه نهوه قسه يان دهكرد. نه ندرتي سهر له نوي له كارخانه دامه زرابوره وه و كاري ده كردهه مو داهاتي خوي ددها به دايك نهويش همرچاره نه ندرتي بهو ساكاريبه ي كه پاره ي پي له پاقيل وهرده گرت له نه ندرتي قبولي دهكرد. هيندي جار نه ندرتي به بزبه يه كهوه به دايكې دهگوت:

دايه گيان چۆنه بيا ئۆمىتىن، نا ؟

پىلاگىتيا بە گالته كردن خۇي لىدە بوارد. زەردەخەنەي ئەندىرىي تۆزىك دلگىرى دەكرد و لە دلى خۇيدا دەيگوت :

- نىستا كە پىدەكەنى بۆ چى لەو بارەو قسە بكەين ؟

ئەندىرىي دەيدىت كە دايك لە جارن پتر ماناي ئەو وشانە دەپرسىتەو كە نايانزاني . لەو كاتەدا بىي ئەوئى و دەسەرخۇي بىيىي يا تەماشاي بكا قسەي دەكرد. ئەندىرىي زاني كە دايك بە نەئىنى خەرىكى خۇيتندن و فير بونە بەلام شەرم دەكا بىدركىنىي. نىتروازى لەو هىنا كە دەرسى پىي بىيىي.

رۆژىكيان دايك گوتى: ئەندىرىي گيان چام چاك نايىنن پىم خۇشە چاويلكەم هەيى

- باشە، رۆژى يەك شەمۆ پىكەو دەچىنە شارى دوكتورىك كە ناسىاوى منە تەماشاي چاوت بكا و پاشان چاويلكەي دەكپىن.

(۱۹)

سىي جار چووبو چاوى بە پاقىيئ بكوئى هەموو جارى ئەفسەرى ژاندارمە كە كابرايەكى سەرسىپى و لوت گەورە و دەم و چار سوور بوو بە زمانى خۆش جوايى كردبوو.

- خوشكەم حەوتوويەكى تر، زووتر نايي، پاش حەوتوويەك وەرەو ... ئەمپۆ نايي

كابرايەكى خۇكەلە و قەلەو بوو ديار نەبوو بۆچى وەك تەماتەي گەيشتو بلل دەچوو. بىي پسانەو چىلكەي لە ددانە سپى و وردەكانى وەرەدا. چاوشىنو بچووكەكانى بزهيان دەهاتى. دەنگى نەرم و دۆستانە بوو. دايك دەيگوت كابرايەكى بە ئەدەبە هەمىشەبزهى لە سەر لىتو. واباش نىيە ئەفسەرىكى كاربەدەست بىي نايي ناواگەمەي بكا

ئەندىرىي گوتى: بەلئى ئەوانە مېتەرەبان و رۆخۇش و هەمىشە زار بە پىكەنن. پىييان دەلئىن: ئەو پىاوه بە هۆش و شەرىفە بۆ نىمە مەترسى هەيە كەوابوو لە دارى بەن. بزهيان دەيتى و مرۆڤ لە دار دەدەن پاشان سەرلە نوسى پىي دەكەنن..

دايك گوتى: ئەوئى هاتبوو مالىمان بگەرى باشتر بوو. زۆر ساكارتر بوو. پىساو جىيەجى دىزانى كە خويپرى وناجسەنە

هەردەلئىي نادەمىزاد نىن بەلكو نامرازىكن بۆ گىيۇ كرىنى كۆمەلانى گەل. قازانچيان ئەوئىيە كە جۆرىك نىمە رابىن دەولەت هاسانتر بتوانى كەلكمان لىتو بەرگى. ئەوانە خۇيان بە دەستىك دروست كراون كە نىمە بەرپۆتو دەبا هەرچى ئەمىريان پىدەكەن بە بىي لىكدانەو و ئەملاو لا دەتوانن ئەنجامى بەن.

دايك

- چ ورگينكى هميه

- بهلن تا ورگي گوره تر بى گياني چه پهلتره

ناخره كهي رينگايان دا. رڙي يهك شه مو دايك چوه دهفته رى زيندان و به مل كه چي له قوژينيك دانپشت. لهو هڅه پيس و تنگه دا خه لكي ديكهش دهينران. بى گومان شه يه كم جار نه بوو كه لهوى كڅ ده بون شه يه كترين ده ناسى به سرته و هيدى قسه يان ده كرد.

ژينكي قه لهوو دم و چاوسيس جانتايه كي له سهر نه ژنڅ يوو ده يگوت:

- نه مړه به ياني سهرڅي كليسا له نڅي جه ماعات دا گوڼي مندالنيكي هه لگه ندووه كه له ده سته ي دووعا خوښان بوو .

پياړنيكي عاقل كه جلي سهر بازي لينگه وتوي له به ردا بوو كڅ كه يه كي هاتي و گوتى:

- نهو منداله دووعا خوښانه ي كليسا زور بى شهر من .

كابرايه كي كه چهلې بچووكي گيري شه ويلاك ده رپه رپو ههر وهك يه كينكي پر كار له هڅه كه دا ده هات و ده چوبى شه و چان بدا گوتى :

- ژيان دژوارتر ده بى همر بويهش خه لك له رابوردو خرابتر بسون "گه روانكه" ي گوشتي گاي ده رجه ي دوو بوو ته ۱۴ كه پټك و نان بوو ته دوو كه پټك و نيو

هيندى جار زيندانيه كان به جلي بژر و پتلاوي چه رمه وه ده هاتنه ژووري. كه ده هاتنه شه ژووره نيوه تاريخه واقيان وړ ده ما. مژوليان لينك ده دا. يه كيان زنجيري ده لاقاندا بوو.

وا ديار بوو شه رانه ي لهوى بوون ده ميتك بوو به دپتنى شه ديمه نه راهاتيون. به چارى ته تسليمه وه سه يري شه وه زعه يان ده كرد. هينديك دانپشتيون و هينديك كيشكيان ده كيشا. هينديكيش به په ژاره وه له گهل زيندانيه كان قسه يان ده كرد. دايك له بى سهر ييان دلې ده لرزي به په شوكاوي ته ماشاي ده ورو به رى خڅي ده كرد لهو ساكاريه ناخڅه ي ژيان سهرى سووړ ده ما .

پيره ژينكي چكوله ي چار زهردى دم و چار هه لقرچاو له په ناي دانپشتيو گوڼي بڅ قسان هه لڅسختيو. مله باريكه كهي دريژ ده كرد و به توو ربه ي له هه مووانى ده روانى.

دايك لتي پرسى : كيت گيراوه ؟

- كورم گيراوه. خوښكاره شه تڅ كيت گيراوه ؟

- منيش كورم گيراوه. كريكاره. ناوى چيه ؟ فلاسوژ

- نايناسم ده ميتكه ليريه ؟ جهوت جهوتوه .

- کوری من ده مانگه .

دایک هستی کرد که نازایه تیبیهک له دهنگی دا ههیه . ژنیکی بالابه زری رهش پۆش و رهنگ بزپرکاو به هیندی گوتی: بهو زووانه هه مووکه سی به شهرف ده گرن تیتیر له تامدا نه ماوه .

کابرای که چهل وهلامی داوه :

بهائی بهائی . له زهدا نه ماوه هه مووکه سی توپه و بیزار هاوار ده کهن و هه مووشت گران ده بی . له نه مجامدا نرخی مرۆ دیتته خواری . هیچ دهنگیکی رهوا نابیسری .

کابرای سه رباز گوتی: بهائی راسته وه زعیکی زۆر ناله باره ناخره کسه ی ده بی دهنگیکی قهوی فه رمان بدا "دهنگ" بن نهوه پیوسته دهنگیکی قهوی

قسه کان گهرمتر ده بون هه کس بیرو رای خۆی له باره ی ژبانه وه ده رده بری به لام سه بر قسه یان ده کرد . له م و توپزانه دا دایک هستی به شتیك ده کرد . که بز نهو بیگانه بوو له مائی نهوان به جوژیکی تر قسه ده کرا . یانی ساکراتر و ناشکراتر و پهپ و راست .

پاسهوانتیک به ریشیکی پانهوه هاواری کرد:

خوشکه قلاسؤفا ته ماشایه کی کرد و گوتی: وهره

به شله شهل وه ده رکهوت . دایک ده بیوست خۆشتر پروا و وه پیشی بکهوی ناخره کسه له هۆده به کی بچووک چاری به پاقیل کهوت . دهستی بز راکتیشا بوو و بزهی دههاتی . دایک دهستی گرت و له قاقای پیکه نینی دا . له کاتی کدا مژولی لیک ده دان له سه رخۆ گوتی:

- پۆژ باش .

پاقیل دهستی دایکی گوشی و گوتی: دایه گیان له سه رخۆ به .

- به چاوان به چاوان .

پاسهوان گوتی: دایه تۆزیک وه دور که وه . به بیئکتان هه بی ، رسم وایه ، باویشکی هاتی و هه ناسه به کی هه لکتیشا . پاقیل پرسباری له ساخی و سلامه تی دایکی و وه زعی مالتی کرد و دایک چاوه روانی پرسباری دیکهش بوو ، له چاوه کانی کوره کهیدا بزبان ده گهرا به لام هیچ نه بوو . وه ک هه میسه نارام و له سه رخۆ بوو ته نیا نۆزیک رهنگی په ری بوو چاوه کانی گه وره تر دههاتنه بهرچاو .

دایک گوتی: ساشینکا سلوت لی ده کا .

◆ دايك

پاڦيڻل چاوي له سهر يهك دانان و به زهرده خه نه يهك دهم و چاوي گه شيو نه وه و په ژاره يه كې توند دلې دايكې بازار دا. دايك به تورره يه يه كې كوت و پر گوتې: بهم زوانه نازاد ت ده كهن؟ بؤچي تويان گرتووه؟ خؤديسان به يان نامه بلاو كرانه وه.

پاڦيڻل له خؤشيان چاوه كاني زهق بوون و گوتې: به راستيه؟

پاسهوان به دهنگيكي گيراو گوتې: باسي نهو قسانه قه ده خه يه ته نيا باسي كاروباري مائي بكن.

دايك گوتې: بؤ نه وانه كاروباري مائي نين؟

– نازانم ته و دنده ده زانم قه ده خه يه. ده بې باسي جل و بهرگ و خواردن بكن. نهك شتي تر. له گهل نه وهش وا ديار بوو به لايه وه گرنگ نيه. پاڦيڻل گوتې: باشه دايه گيان با قسه له وزعي مائي بكنه ين تؤ خؤت چ ده كې؟ دايك له كاتيكا ههستي به غيره تي لاوتني ده كرد. له وه لامدا گوتې: هه موو شتيك ده به مه كارخانه

هه رچي ماري لبي بنې هه موو جؤره چيشتيكي ديكه ش
پاڦيڻل تيگه يشتو به پيكنه نينه وه قه ده كاني لادا و به دهنگيكي دل بزوين كه دايك تا نهو كاته نه ييشتو بوو گوتې: دايه گيان، دايكي خؤشهويستم كاريكي چهند باشه. خؤشه كارت هه يه، ماندوو ناي، نا ماندوونايي.

دايك به فيزيكه وه گوتې: كاتيكي نوسراوه كان بلاو كرانه وه منيشيان پشكني.

پاسهوان خهريك بوو تورره بې. هاواري كرد. ديسان لهو قسانه ده كهن. ده ليم قه ده خه يه. بؤيه خه لك ده گرن و له نازادي بي به شيان ده كهن تا ناگايان له هيج نه بې. دايه تؤ زؤر قسه ده كهي ده بې بزاني نه وه ي قه ده خه يه، قه ده خه يه.

پاڦيڻل گوتې: دايه گيان نيتر باسي نهو قسانه مه كه. "ماتفيي نيشانؤفيچ" پياوي چا كه نابي ناره حه تي كهي، پيكه وه باش سازاوين. نه مرو به ريكهوت ليتره يه. رؤژه كاني ديكه به رتوبه ري زيندان ليتره ده بې ماتفيي نيشانؤفيچ ده ترسي؟

پاسهوان ته ماشاي سه عاته كهي كرد و گوتې: ماوه ي چاوپيكنه تن ته و او بوو.

پاڦيڻل گوتې: سوپاس، دايه گيان سوپاس. دلگير مه به. بهم زوانه نازاد ده كرېم

توند له نامه يزي گرت و ماچي كرد. دايك له خؤشيان ن ده گريا. پاسهوان هاواري كرد: چيا بنه وه. مه گري، بهم زوانه نازاد ده بې و ديته ده ر. زؤر كهس نازاد ده كهن. نيتر چيگا نه ماوه. ژماره ي گيراوه كان زؤر بووه به بؤله بؤل دايكي به ري كرد

دايك له مائي به نه ندرتي گوت: به ژيري قسه م له گهل كرد

هه ناسه يه كي هه لكيشا، به لي تيگه يشتووه ده نا واي ماچ نه ده كردم. هه وه لين جاريوو

تەندریتی بزهیه کی هاتی وگوتی: نای! خەلکی تر ناواتیان هەمووشتیکە، بەلام چاوەروانی دایگان تەتیا لاراندنەویدیە.

دایک گوتی: خۆزگە ئەوانی دیکەشت دیبان کە بۆ چاویپێکەوتن هاتبون. هەر دەلێسی بەو وەزەعە راھاتون. منداڵەکانیان لێ نەستاندوون و گرتویان، بەلام ئەو هێچ کاری تێ نەکرون. دین و دادەنیشن و چاوەروان دەبن. پێکەووە قسە دەکەن. کاتیکی خۆیندەوارەکان واباش بەم وەزەعە رادین، نیتەر چاوەروانی چی لە کریکاران دەکری؟ تەندریتی بە پێکەنینەووە گوتی: شتیکی تەواو ناساییە هە رچۆنیک بی قانون لە بارە ی ئەوانەووە نەرمترە تا لە بارە ی ئێمە. پێداویستیان لە ئێمە پتر بە قانون هەبە. هەر بۆیەش کاتیکی قانون زیانیکیان پێ دەگەیسەنی هەر بەوئەندە وازدەین کە نیتو چاوانیان گرژ بکەن و لەو تێ ناپەری. قانون تا رادەیکە پشتیوانی ئەوانە لە کاتیکیدا دەست و پیتی ئێمە دەبەستیتەووە تا دەست نەبزیوین.

(٢٠)

شەویەک لە کاتیکی دا دایک لە نزیک میزدانیشتبوو شتیکی دەچنی و ئەندریتش بە دەنگی بەرز میژوی شۆرشێ کۆیلەکانی رۆمی دەخۆیندەووە. یەکیکی توند لە دەگاری دا. کە ئەندریتی دەرگای کردەووە قیسۆشیکۆف وژوور کەوت. بوخچەیهکی لەبن هەنگلی دا بوو. کلۆهکە ی تا سەر برۆیان داکیشابوو. تا ئەژۆیان قوراوی بوو . بە دەنگیکی سەیر گوتی: بێرەدا تێدەپەڕیم دیتم چراتان داگیراساوە هاتم سلاویکتان لێ بکەم. ئێستا لە زیندان هاتومە دەری. پاشان بە توندی دەستی دایکی گوشتی و گوتی: پاقئیل سلاوی لێ دەکردی. خۆی هاریشتە سەرکۆرسی و بە چاویکی درۆنگانە هۆدەکە ی پشکنی. دایک خۆشی نەدەویست. سەری تاشراو و چاوی چکۆلەکانی شتیکیان تێدا بەدی دەکرا کە پیرەژن هەمیشە لێی دەترسا، بەلام لە گەل ئەودش بە دیتنی شاد بوو. بە مێهربانی و پێکەنینە وە گوتی :

- زۆر کز بووی. ئەندریتی با چای بۆ ساز کەین.

- ئەووە خەریکم سەماوەرە تێداوێم.

- باشە پاقئیل چۆنە؟ بێجگە لە تۆ کەسی دیکە نازاد کرا؟

سەری بەرداوە و گوتی: پاقئیل هەرگیراوە..... زۆر هێندی و بە سەبرەووە، بێجگە لە من کەسیان بەرنەدا.

چاوی هەلێنان و تەماشای دایکی کرد و بە شینەیی گوتی :

- پێم گوتن: "ئێم گەڕین بابرۆم لەمە پتر خۆراناکرم. دەنا یەکیکی دەکوژم و خۆشم دەکوژم." منیان نازاد کرد کارێکی باشیان کرد. دەنا قسە ی خۆم دەبردە سەر.....

دايك

دايك ليئي وهدورگهوت و گوتی: بهلئی کاتیکی چاوی له گهل نیگای توندی نهو تیک هلدندنگوت بیئیراده مژولی لیک ددان. نهدرئی له چیتختخانهوه بانگی کرد: فیدیا مازین حالی چونه؟ ههروا شیعر دهلئی؟

سهری راوهشانند و گوتی: بهلئی من سهر له کارهکانی دهر ناکهم چما دهعبایه له قهقهسیشی دهکن و دیسان ههر دهخوتنی تمنیا شتیک دهزاتم نهویش نهویه که نامهوئ بچمهوه مالمی....
دايك تۆزیتک داما و گوتی: نیستا دهبی کی لهوی بی؟ چۆله ناگریشی لی ههلنه کراوه. دهبی زۆر سارد بیئ ئیسۆشیکۆ مات بوو چاوهکانی له سهر یهک دانان پاشان قرتووه سیغاره کهی له گپرفانی دهرهینسا و دهستی کرد به سیغار کیشان. چاوی له و دوکله شینه دهکرد کهده ههلهدبوو. له پر وهک ههپه سیگنکی توره قاقایهکی سهیری لییدا :

- بهلئی ژووهر کهم رهنگه سارد بیئ. بیئ گومان قالدۆجهی سهرما بردوو لهوی کهوتون. رهنگه مشکهکانیش له سهرمان رهق ههلاتین. بیتلاگتیا نیلۆقنا ریگا بده نهمشوه له مالی نیوه م. دهواتم .
دايك خیرا وهلامی داوه : دیاره دهتوانی. له روودامانی ناوی. دايك بهر پرسیاره نارهحت بوو.
- نیستا زهمانه وای لیتهاتوه مندال به دايك و باوکی خویان شهرمه.

دايك ههستا سهریی و گوتی چی ؟
چاویکی لیکردو برژانگی له سهر یهک دانان و دهم چاوه گرویته کهی وهک کویرانی لیتهات :
دهلیم مندالیئیم زهمانهی به دايك و بابی خویان شهرمه. مهترسه، مهبهستم تۆ نییه .
قهت تۆ نابی به هۆی شهرم و ریتسواپی بۆ یاقینل، بهلام من بابی خۆم شهرمه.

نامهوی بچمهوه ماله کهی. نیتر نه بام ههیه و نه مال و حال . نیستا له ژیر چاودیری پۆلیس دام. دهنسا دهچومه سیریا. لام وایه کهسێک زهجهتکیش بیئ دهتوانی له سیریاش زۆر کاریکا دوور خراوهکاتم نازاد دهکرد و یارمهتیم ددان که رابکهن. دايك له به رتهوهی زۆر دل ناسک بوو ههستی دهکرد که نهو لاوه نازار دهکیشی بهلام بهزهپی بهو گروئ یه دا نهدههات بۆ نهوهی به وهلام نهدانهوه دلی نهیهشینی گوتی :
بهلئی، دیاره کهوابوو باشتر ه بچی .

نهدرئی لهچیتختخانه هاته دهر و به پیکه نینهوه گوتی: نهو فلته فلته چیهه؟ دايك ههستا و گوتی: دهچم نانی ساز دهکهم. ئیسۆشیکۆ تهماشایهکی نهدرئی کرد و گوتی:

__دهلیم زۆر کهسی نهوتۆ ههن که دهبی بکوژین!

__بۆچی..... له بهرچی؟

بۆ ئەوەی ئیتر نەمیتن!

— کەوابوو تۆ حقى ئەوەت هەیه کەسێکی زیندوو بڕیتى؟ کى ئەو حقى داوه بە تۆ؟

— خەلک ئەو حقىمان داوه بە من. ئەندریی لە نێو پراستی ژوورە کە راوەستا و لە کاتی ک دا قەدو پالای بەرزى دەجولاند، سەر تا پى لى وردبوو. ئێسۆششیکۆڤ دانیشتیبوو. تەمىک لە دوو کەلى جگەرە دەورى دابوو. سوورایى لە روومەتى بزرکاویدا خۆى دەنواند. مستى کردە گری و دووپاتى کردەوه.

— خەلک ئەو حقىمان داوه بە من. کاتى شەقم لێدەدەن، حەقم هەیه تۆلەى خۆم بکەمەوه. لە دەم و لوتیان بەدم. ئەگەر دەستم لى نەدەن، منیش دەست لە کەس نادەم. ئەگەر لىم گەڕین بە دلخوازی خۆم بژیم، سوتیند دەخۆم بەهیدى و هیتى دەژیم و کەس نازارنادەم. وای دابنیتى کە مەوى لە نێو لێرەوارىک دا بژیم. لە لىواری جۆگەیه ک بۆخۆم کۆلێتیک دروست دەکەم بەتاقى تەنیا لەوى دەژیم. ئەندریی شانى هەلتهکاند و گوتى لپاشە.... وایکە. سەرى راوەشاند و مستى لى ئەژنۆى خۆى دا و گوتى: ئیستا ئیتر دەرەتان نییه!

— بۆچی..... کى ناهیتى؟

— خەلک! ئا دوا هەناسە لە گەل خەلک کەوتوم. بە هەودای قین لە دلئى مین هالاون. بەخراپە منیان بەخۆیانەوه بەستەتەوه. هەودایە کى قایە. لىیان بێزارم و بچمە هەر جیگایە ک ناهیتم بە ناسودەى بژین. بسوون بەهۆى زەحمەتى من و منیش دەم بە هۆى زەحمەتى ئەوان. من بەرپرسى خۆم.... تەنیا بەرپرسى خۆم.... ناتوانم بەرپرسى کەسى دیکە م.... تەنانهت ئى بارکیشم کەدزە.... ئەندریی لە ئێسۆششیکۆڤ وە نزیک کەوت و گوتى: ناخ!

— راوەستە.... دەبینى.... سەرى ئىسای گۆبۆڤ پان دەکەمەوه. ئەندریی لە سەرخۆ پرسى: بۆچی؟ ئێسۆششیکۆڤ چاویکى دوژمنانەوه سەریکى ئەندریی کردو گوتى:

— بۆ ئەوەى ئیتر جاسوسى ئەکا و قسان نەهیتى و نەبا. ئەو بوو تە هۆى بى ئەخلاقى باوکم.... بام بۆ ئەوەى بى بە پۆلیسى نەیتى، هیواى بەیارمەتى ئەو هەیه ئەندریی دەنگى بەرز کردەوه: ئشتىکى سەیره! کى لە سەر ژيانى باوکت تۆ سەرکۆنە کردووه؟ ئەجەقەکان!

— ئەجەقەکان و پیاوه تىگەبىشتووه کانىش. بۆنۆ تۆ کوریکى وریا و ژیرى، پاقیلش وایە. باشە ئەو بیرو رایەى لە سەر فیدیا مازین و سامۆیلۆڤ و لەسەر یەکتەرتان هەیه، لەسەر منیشتان هەیه؟ درۆ مەکە. ئەگەر واش بلیت بروت پى ناکەم. ئیوه هەمووتان خۆ لە من دەپارێزن و دووریم لێدەکەن. ئەندریی لە پەناى دانیشت و بەدەنگى نەرم و دلۆزانە وەلامى داوه:

— هاررئ، گیانت نەخۆشە!

دايك

بهائی ڏيڻو گيانن لھنازار دايھ، بهلام پيٽان وايھ نازاري ڏيڻو لھ نازاري من نهجيپ ترھ.ھه موومان وھ ناجستان لھ گھل ڀھ کتر دھ بزويئوئوھ. قسھي من ٺوھ ڀھ. فھر مو وھلام دھو! چاوي لھ ٺھنڊري بھري و دداني دھرخستن و چاويرواني وھلام بوو. ڀھنگي بزړڪابوو. ليئو ٺھستورھ کاني وھڪ بهئاويڪي ٺيڙ سوتابن ھلڻرچا بوون و دھلھريئو. ٺھنڊري ڀھزھر دھخه ٺھ ڀھڪي گھش و خھمنڪ، نيگاي دوڙمنانھي ڦيسوڦشيڪوڦي لاواندھو و گوتي:

وھلامت ناده مھوھ. باش دھزائم قسھ ڪردن لھ گھل ڪھسيڪ ڪھدلي ڀرھ لھخويئ تھنيا دھبيٽھ ھڙي نارھسھتي و تيڪچووني. دھزائم ڀراگيان. لاوھ ڪھ چاوي بھردا نھوھ و ٻو لھ ڀھڪي ليٺھات: بهئي لھ گھل من قسھش ناکھن. من باس و وتوويڙ نازائم. ٺھنڊري گوتي: لام وايھ ھھر ڀھڪ لھ ٺيٺھ ڀھشي خڙي ڪوٽرھوھري ديوھو لھ پوڙھ تاريخھ کاني ڙياني دا وھڪ ٺيٽساي تو راي بواردوھ... ڦيسوڦشيڪوڦي گوتي ناناواني ھيچي وا بلئي ڪھ من ھيڏي کاتھو، ھيچ شتيڪ... گيانم وھڪ گورگ دھلورئي... .

مھبهستم نھوھ نيئھ، ٺھوھندي دھزائم حالت ناوا ناميني: ناليم ٺيٽساي، بهلام چاڪ دھبي... دھستي ڪرد ڀھپيڪھنن و دھستھ کاني لھ شاني ڦيسوڦشيڪوڦي دا و گوتي:

برا گيان نھوھ لھ نھخوڙيھ کاني منڊالانھ، وھڪ سووريزھ وايھ، ھه موومان زور يا ڪھم، گران يا سوڪ ڀھگويڙھي لاوازي و ڀھهيزيمان توشي بوون... نھو نھخوڙيھ ھه موومان دھگري. کاتيڪي تھنيان و ھيٽستا ماناي ڙين نازانين و جيگا و ريگاي خومان نانسين، وا ڊيٽھ بھرچاو ڪھلھ سھر ٺھم زھويھ مرڙفي بھراستي ھھر ٺيٽھين و مھگھر ٻو قوت دان دھنا ڪھس لھفڪري ٺيٽھ دا نيئھ، پاش ماوھيڪ، ڪھدھيني بيٺيگھ لھ سينگي تو، سينگي ديكھش گيانتيڪي پاڪ و خاويٽيان تيڊايھ، ھيڏي دھبيھوھ... لھوھي ڪھ پيٽ و ابوھ لھ ڪونسيٽري جيھان دا تھنيا تو دھتواني نوتي راست ليڊھي و ويستوتھ بچيھ سھر بورجي ناقوس، لھ کاتيڪدا زھنگھڪت ھيندھ بچوڪھ ڪھ لھنيو ناقوسھ کاني شادماناي رڙي جيٽن دا ڪھس گوتي لي نسابي، توڙيڪيش بھخوڙا دھسڪيئھوھ. نھو دھم تي دھگھي ڪھتھنيا دھنگيڪي بچوڪي، بهلام لھ گھل ٺھمھش دا، لھنيو ڪڙي گوراني بيٺواني بھهيزي ريگاي حقيقت دا بوونت پيويستھ... تيڊھگھي دھليم چي؟

بهئي تيڊھگھم، بهلام بروام بھقسھڪت نيئھ! ٺھنڊري پيڪھني و لھ جيگاي خڙي ھهستا ولھ ژوروھ ڪھدا دھستي ڪرد بھهاتوچو.

منيش نھمويست بروات پي بھم... ها!... تھ عارھبانھي! ڦيسوڦشيڪوڦي بھحاليڪي پھريشانھوھ چاويڪي لھ ٺھنڊري ڪردو گوتي:..... بچي؟

ھيچ، وھڪ عارھبانھ دھچي! گروي لھ قاقاي پيڪھنيئي دا. شھويلاگھي تابن گوتيان ليٽڪ بوئوئوھ. ٺھنڊري شانھکاني ھلٽھکاند و گوتي:

چون ده کړی سوکایه تی به من بکن؟

__ نازام، بهلام نهونده هیه که سیک سوکایه تی به تز بکا، پاشان له راده به در به خویدا ده شکسته وه. به پیکه نینه وه گوتی: تز خه ریک سووی کاره که ی بگه یه نیسه نهو رادیه! دایک بانگی کرد ته ندری لوره سه ماوره که بهر، نه ندری وده در که وت. کاتیکی قیسو قشیکو ژه به تهنیا مایه وه. سه پیریکی ده ورو بهری خوی کردو لاقه کانی له نیو چه که قورسه کانی دا در ژو کردن. خوار بو وه. ده سیتیکی له به له که کانی داو پاشان ته ماشای بهرو پشتی ده سته کانی کرد. ده سستی نه ستورو قامکی قوله بون. له هه وا رایوه شاندن و هه ستا. که نه ندری به سه ماوره وه گه راده، گروئ له پش ناوینه راو دستابوو گوتی:

__ ماو دیک بو سهرو سه کوزی خوم نه دیوو، پاشان به زرده خه نه یه که وه سهری راوه شانند و گوتی:

__ زور حه زنا که م. نه ندری ته ماشایه کی کردو گوتی: گرینگ نیسه. لاهه که به نه سپایی گوتی:

__ ساشینکا ده لی: سهرو روی جوان شوینی دره وشانه وه ی گیانه. نه ندری گوتی نهوه راست نیسه، ساشینکا خوشی لوتی هه لگه راو ته وه، نیسکی رومه تی وه که مهقه سستی نوک تیژ وایه، گیانشی بز پاک و خاوینی وه که نه ستیره دانیشته سهر نان و چا خواردن. قیسو قشیکو ژه به تاته یه کی گه ورده هه لگرت وپارووه نانیکی هینا و خوی پیوه کردو هیدی و نارام گورگ تیی بهریوو، پاروی له زاری دابوو ده سستی کرد به قسان:

__ باشه وه زعی نیره چونه؟ کاتیکی نه ندری به گهرمی بوی ده گپرایه وه که چون پروپا گانده ی سوسیالیستی له کارخانه دا بلاوو ده ته وه، دیسان پهنگی گوراو کزبوو و به دهنگی ربه ق گوتی:

__ نه م قسانه زور در ژوه ده کیشن! ده بی زووتر بچینه پش دایک سیله یه کی چاوی دایه وه هه سیتیکی نه بارانه له دلی دا بزوت. نه ندری گوتی: ژیان نه سپ نیسه وه بهر قامچانی بده ی تا خوشتر پروا! قیسو قشیکو ژه سهری راوه شانند و گوتی: زوری پی دهچی، هه سه له م نیسه ده بی چ بکه م؟ به دل ساردی باسکه کانی شو پرکړنه وه. سه پیریکی نه ندری کردو بی دهنگ بو. چاوه روان بو وه لومی بدریته وه. نه ندری سهری بهر دایه وه و گوتی:

__ نیمه هه موومان ده بی فیرین، خه لکیش فیر بکه یین، نه وه یه سهر کی نیمه، قیسو قشیکو ژه گوتی: که نهنگی خه بات ده که یین؟

__ پش نه وه ی بچینه مهیدانی خه بات چه ند جار ده مانشکینن، باش ده زام، بهلام نازام که نهنگی کاتی خه باتی نیمه یه، ده زانی چیه؟ من له سهر نهو باوهر دم که له پش دا میشک ناماده بکه یین، پاشان چه کدار یین. لاهه که مات بو، دیسان ده سستی کرد به خواردن، بی نه وه ی ناگای لی بی دایک ته ماشای دهم وچاوه گرویه که ی ده کرد و هه ولتی ددها شتیکی وای تیدا بدوزیته وه که خوی له گه ل شاشت بکاته وه، که نیگایان تیک هه لده نگوت دایک بروی

دايك

دەبزاوتن، ئەندىرىنى دەستى بەسەرى خۇيەو، گرتىبو، ھىندى جار بەگەرمى قسەى دەکردو پىندەكەنى و ھىندى جار لە پر قسەكانى دەبرى وبەفیکە گۆرانى دەگوت. دایك لای وابو ھۆى دلگىرى و بەژارەى قىسۆشیکۆ دەزانى، ئەو لاوہ کەم دوو بوو. کاتىكى ئەندىرى لەبارەى مەبەستىک پرسیارى ئىکرد، بەگورتى و بەبىزارى وەلامى دەداوہ. ھەردوو خانە خوئ ھەستیان بەوہ دەکرد، ئاخەرەکەى قىسۆشیکۆ ھەستاو گوتى:

دەمەوى بنوم زۆر لەزىندان دا بووم، لەپر نازادىيان کردم و ھاقتە دەرى، مانسودوم... کاتىكى دەچوہ چىشتخانە، تۆزىک خۆى بزوت و بى دەنگ بوو، پاشان دنيا کش و مات بوو، دایك بەتەسپایى بە ئەندىرى گوت:

بىرو باوہرىكى سامناكى ھەيە! ئەندىرى سەرى لەقاند و گوتى:

کوپىكى ھىدى نىبە، بەلام چاک دەبى، منىش وەك ئەو وابووم، ئەگەر دل بەگەرمى نەسوتى، دوو کەلى زۆر دەکا، دایە گيان پرۆ خوارەو، من دەمەوى تاوىک کتیب بخوتمەوہ. دایك ھەلسا چوہ قوژنىک قەرەوئەلەيەكى لىبوو چىتى تى گىرابوو. ئەندىرى کەلەکن مەزەكە دانىشتىبو، گوتى لەورتە ورتى پارانەوہ و ناخەكانى دایك بوو. لەکاتىک دا كىتەبەكەى خۆش خۆش بەرە بەرە دەکرد، نىو چاوانى دەسپىوہ و سىللى بەقامكە درىژەكانى بادەدا و لاقىشى دەبزاوتن... چرکە چرکى سەعات لە ژورەكەدا بلاو دەبووہ، با لەشوشەى بەنجەرەكانى دەدا و نالەى دەھات. دایك بە تەسپایى دەيگوت:

خوایە خەلکى دنيا چەند زۆرن... ھەرکەسێك بەجۆرىک لە دەست زەمانە سکاڵايتى... ئەوانى بەختەوہرن لەکوین؟ ئەندىرى گوتى: خەلکى بەختەوہرىش ھەن. بەم زوانە ژمارەيان زۆرتريش دەبى. زۆر زۆرترا!

(۲۱)

تەمەن خىرا تىدپەرى. رۆژەكان جۆر بە جۆر بوون. ھەر رۆژە شتىكى تازە رووى دەدا. دایك نىتر نىگەرەن و نارەھەت نەدەبوو. رۆژ بە رۆژ خەلکى نەناسىاو پتر بە شەو دەھاتن و بەسرتە لەگەل ئەندىرى دەدان و شەو درەنگ لەسەر خۆو بى دەنگ دەچوئەوہ نىو تارىکايى. لەکاتىک دا يەخەيان ھەلەدەداوہ و کلاوہ کەيان دادەكىشا، پىاو ھەستى دەکرد ھەمويان دەيانەوى گۆرانى بلین، بەلام دەرتانىيان نىبە و پىشى نشە و سۆزى خۇيان دەگرن. ھەمىشە بەتالوگە بوون. ھىندىکيان بەتەوس و توانج، ھىندىک گەنج و شاد وبەگور و ژمارەيەكيش مات و خاوہن بىر دەھاتنە بەرچار. دایك نىشانەى تىکۆشان و پروا بەخۆبوونى لە ھەمووان دا بەدى دەکرد. تەواوى ئەو قەدو بلاو سەر و چاوانە، ھەرچەند لىک جىاوازيبون، بەلام لەبەر چاوى دایك بەشىتوہەك لاواز و ھىندى و بەزىبەك و ئىرادە و خاوہن نىگای قول و شىلگىر و لاوئىنەر، وەك سىماى مەسح لە رىگای "نىمانۆس" دا خۇيان دەتواند. دایك ئەوانى دەژمارد و واى دەھاتە بەرچار کەوہك کۆمەلنىک دەورەى پاڤىليان داوہ و بوونە ھۆى

ئەوێی کە دووژمن کەمتر پاقیلت بێنێ. شەوێک کێژتێکی گورج و گۆل و قۆ بادراو لە شارەو هات، پاکەتێکی بۆ ئەندریی هینابوو. وەختی رۆژێشتن بەنیگایەکی بەکەیف و پرشنگدارەو بە دایکی گوت:

__ ھاوێ، خوا حافیزا! دایک پێش زەردەخەنەیی خۆی گرت و گوتی: بەخێرچی! تا بەردەرگا لە گەلێ چوو. لە بەغەرەو تەماشای "ھاوێیی" ی کرد کە تەر و تازە وەک گۆلێ بەهار و وەک پەپۆلە گورج و سوک بە کۆلاندا تێپەری. کە لە بەرچاوانی وون بوو، دایک لە بەرخۆیەو گوتی:

__ ناخ! گیانەکم یا خوا بۆ تەواوی ژیاوت ھاوێییەکی باشت بەنسیب بێ. دەبیت و زۆرەیی ئەو کەسانەیی لە شارەو دین، شەتێکی منداڵانەیان لەسەر و چاویان دیارە. پاشان یزەییەکی دەهات و هەر لەو کاتەدا سەرسورماینیک لەبارەیی ئەو باوەرەیی کەرۆژ بە رۆژ هەستی بە پتەبوونی دەکرد، کاری تێدەکرد و ناواتی ئەوان لەبارەیی سەرکەوتنی دادپەرورەییەو، دلخۆشی دەکرد و گەرمی دادەهینا، کاتێک لەو بارەو قسەیان دەکرد، بێ ئیرادە هەناسەیی هەلدەکێشا و پەژارەیی کی نامەعلوم دایدەگرت. بەلام ئەوێی بەتایبەتی کاری تێدەکرد، ساکارییی و لەخۆ بووردویی پیاوانەو لە رادەبەدەری ئەوان بوو. کاتێک میوانەکان لە بارەیی ژیاوەو قسەیان دەکرد، زۆر شت تێدەگەشت. هەستی دەکرد بەراستی سەرچاوەیی راستەقینەیی چارەپەشی مرۆقیان دۆزیوەتەو. خۆی بەو رادەهینا کە برۆا بە برۆ باوەریان بکا. بەلام لەناخی دلەو برۆای بەو ئەبوو کە بتوانن بەگۆرەیی سەر و باوەرەیی خۆیان ژیاان بگۆرن. یا ئەو هێزەیان هەبێ کە تەواوی کرێکاران بۆ لای خۆیان رابکێشن. هەموو کەسی دەپەوێ هەر ئەو پۆرژە تێر بێ و هیچ کەسێش ئەگەر بتوانێ نێستا نانەکی بخوا، حازر نییە تەنانەت بۆ حەوتویەکیش وە دوای بجا. ژمارەیی ئەو کەسانەیی ئەم رینگا دورە دەگرە بەر کەم دەبێ. هەموو چاوتیک ئەو نایبێ کە ئەم رینگایە بۆ لای ولاتێکی ئەفسانەیی برابەرێ مرۆق رێنویینی دەکا. هەر لەبەر ئەو، لەگەل ریش و سیمیل و سەرچاوی ماندووشیان، تەواوی ئەو کەسانەیی بە منداڵ دەهاتە بەرچاو. سەری دلەقاندو لە دلێ خۆیدا دەگوت:

: خۆشەویستەکم! هەمووی ئەوانە جاری ژیاوتێکی خۆشیان هەبوو کە لەگەل ژیرییی و وریایی تێکەل بوو. هەموویان باسی چاکەیان دەکردو ناواتیان ئەو بوو ئەوێ دەبزانن فێری خەلکێشی بکەن. بەبێ درێخی ئەو کارەیان دەکرد. دایک تێدەگەشت کە دەکری مرۆق سەرەرای مەترسیش ئەو ژیاوەیی پێ خۆش بێ و بە داخ و خەفەتەو ناوێ وەربردو دەدایەو کە تەمەنی وەک هەودایەکی باریک و تاریک بێ بەرەم و بەرروبوو تێپەرپەرێ. بێ ئەوێ تێ بگا کەم کەم هەستی بە پتۆیست بوونی ئەو ژیاوە تازە دەکرد. پێشتر هەرگیز هەستی بەو نەکرد بوو کە بوونی خۆی بۆ هیچ کەس پتۆیستە. بەلام نێستا باش دەبزانن کە زۆر کەس پتۆیستیان بێ هەیه. ئەو هەستە تازەو بەتامە، دەبوو بەهۆی ئەو کە دیسان سەری بەرز رابگری. دیسان بەهەستی ئەو کە نەرتیک بەجێ دەگەینێ، نوسراوەکانی دەگەیاندا کارخانە. بیری لە زۆر فرۆقێلی ژیرانە کردبوو. پاسەوانەکان

دايك

له بهر نهوې به ديتنی راهاتوبون، نيتير سرغيان نه دده ايه. له گهله نهوېش چمند جاريان پشكنی. هميشه نهو
رژوه دديان پشكنی كه رژوی پيشتر به بياننامه له كارخانه دا بلاو كرابوه وه. دهيزانی، نه گهر هيچي پي دهبوو،
جاسوس و پاسه وانه كانی له خوی دردژنگ ده كرد. دديان گرت، دهیگه پان، نهوېش چونكه هيچي پي نه بو، تووړه
ده بو، جنيتوی پيډه دان، گالته می پي ده كردن. كه پاسه وانه كان به خؤدا دهسكانه وه، شانازی به وريایی خؤی
ده كرد. نهو به زمه می پي خؤش بوو. نيتير فيسؤشيكؤفيان له كارخانه دا رانه گرت. له كن دارفرؤشيكؤ دامه زارو
كاری ده كرد. له بهيانیه وه تانيتواری به دوای باره دار و تخته دا ده گه را. دايك هم مو رژوی چاوی پي
ده كوت. جوته نه سپتيكي رهش لاقیان له ژير قورسايی باردا ده لرزی و به خؤيان راده گرت. پيرو كه وتوو هر
نيسك و پيئت ماپوون و به زه حمت سرريان هله ده ته كاند. له ماندوويان مژؤلی چاوه سيسه كانيان ليك ده دا. به
دوای نهووان دا داری نه ستورو دريسؤ به ته ته ته ق له عهرزی ده خشان و تهق و هؤزيان دهنگی
ده دايه وه. فيسؤشيكؤؤ گروي، چلكن، پيس، به جلی شپ و شؤن و چه كه می قورسه وه، له كاتيكا كلاوه كه می تاسر
برؤيان داده كيشا، ناله بارو شل و شه پيرو، پي نهوې هوساری نه سپه كان بگري، پي به پيی نهووان
دهرؤيشت. سهری به رده داوه و چاوی له عهرزی ده برين تا هيچ شتيك نه بيئي. نه سپه كان كويز كويزانه راست
به ره وه نهو خه لك و عاره بانانه دهرؤيشت كه رؤبه رويان ده هاتن. جنيتو، قسه می سوک، تيوه خوړين و هوااری
به توړه می وهك ههنگ له دوری سهرو گويی فيسؤشيكؤؤ دا وزه وزيان بو. پي نهوې سهری هه ليري و وه لام
بداته وه، به شاهنگيكي دلته زين و خه قه تبار فيكه می ده كيشا و توند نه سپه كانی دهنگ ده دا:

باشه، نهو جنيتوانه بخؤ، نؤشی گيانت بي!

كاتيكي هاورتيان بؤ خويندنه وهی ناخرين ژماره ی رژؤنامه له مائی نه ندرتي كؤده بوونه وه، فيسؤشيكؤؤ
ده هات و يهك دوو ساعات گويی ده دايه. پاش رژؤنامه خويندنه وه باس و ليكؤلینه وه ده ست پي ده كرا. به لام
گروي له باس و وتووؤدا به شدار نه ده بوو. دوای هم مووان دهرؤيشت كه به ته نيا له گهله نه ندرتي ده صايه وه، وه بهر
پرسيارانی ده دا:

كي له هم مووان تا وانبار تره؟

نهو كه سه می پيش هم موو كه س گوتويه: "نه مه نی منه". نه ندرتي به پي كه نينه وه ده گوت:

هه زاران سال به سهر مردنی نهو كابر ايه دا تي پهریوه، كه واپوو خؤ ماندوو كردنی فايده نييه!

باشه، نه می ده و له مه مند و خاوهن دراو و ده سه لاتداره كان چؤن؟ نهووان حه قيانه؟ نه ندرتي ده ستی به لاسه می
ده گرت و كه ميك سيمله كانی باده دا و به ساكاری به لام راست و رهوان ماوه يه كي زؤر له باره ی ژيانی مرؤقه وه
قسه می بؤ ده كرد. كه چي هميشه ده گه يشته نهو نه نجامه كه هه موو خه لك تا وانباران. فيسؤشيكؤؤ نه م به شه می

به دل نه دهه بوو. لیتوه نه ستوره کانی توند پټکهوه دنوساند و سمری راده و دشانده. به دهنگینگ که بی بروایی لی دیار بوو دهیگوت: وانیه و پاشان به رووگرژی و نارده زایی ده ریشت. جارنیکیان هاواری کرد: نا، وانیه، دهی لیم نیوه دا تاوانبار هه بن... شم جزره که سانه هه بن، پیت ده لیم، دهی بهی زهی تهواوی ژیانسان له رهگ و ریشهوه ده ریشتین. هه وهك زهویه کی بژار و گیا و گولی بی که لک دایوشیسی، دهی وهری گیرین. دایک گوتی: رژیٹک نیسای نهوهی بهریرسی به سهر کرده نهوهی کریکارانه، باسی تزی ده کرد و شم قسهی ده کرد. قیسوشیکوژ تژیٹک مات بوو، پاشان پرسى: نیسای؟

به لی اچمند کابرایه کی ناجسنه. خزی له خه لک مات کردوه و زور به قسه و باس و به پرسیاره. لیم دوواییانه دا زور جار دیته گه ره کی نیتمه و له پاش په نجرانه وه ته ماشا ده کا. به لی! له پشت په نجره کانی تیوه ش! دایک له سهر جیگا کهی خزی راکشابوو، سهر و سه کورتی نهوهی پی نه ده بینرا، به لام کاتیکی نه ندرتی به توندی گوتی:

جا چیه؟ با بیته کولان و ته ماشای په نجره ی نیتمه ش بکا، ریگای هیه و به خزی ده خولیتسه وه. دایک ههستی کرد که لهو بارهوه زور بلتی کردوه. قیسوشیکوژ به دهنگینگ گپراو گوراندى: نا، راهه سته، نهوه تاوانباریک! نه ندرتی پرسى: تاوانبار؟ له چ باریکه وه؟ له باره ی نه حه قیسه وه؟ گپروئ وه لامی نه داوه و ریشت. نه ندرتی له کاتیک دا وهك جالجالو که لاقه باریکه کانی به دووای خزی دا راده کیشا، به ماندویى و له سهرخو به نیو ژوره که دا دهات و دهچو. چه که کانی ده ریٹنا بوو تا دهنگیان نهیه و دایک نارده حهت نه کا، به لام پیره ژن خهوی لیته ده کهوت. دووای ریشتنی قیسوشیکوژ، دایک به نیگه رانیه وه گوتی:

من لهو پیاهوه دترسم، هه ده لیتی کوره یه زوو داده گیرسی و سوور ده بیته وه.

به لی وایه. کوریکه زوو تووره دهی. دایه گیان له باره ی نیسای قهت قسهی له گه ل مه که. نیسای به راستی جاسوسه و ته ناهت دراویش وه رده گری.

سهیر نییه، دؤستی هه ره باشی ژاندارمیکه. نه ندرتی به نیگه رانیه وه قسه کانی درتیه پیتدا. ناخره که ی قیسوشیکوژ ملی نیسای هه لده پرئ. بزانه چینی ده سه لاتدار چ ههستی که له نیو چینی خواروودا پتک دینن. کاتیکی تهواوی نهوه که سانه وهك گپروئ ههست به وه زعی ناله بارى خویمان بکهن و حهوسه له یان نه مینى، بزانه چ دهقه ومی؟ خوین به ناسماندا هه لده پرئ و عه رزیش وهك قهوزهی سوور داپوشرابی وای لی دئ. دایک وهك تا گرتیبیتی گوتی: نه ندرتی گیان: زور جیگای ترسه! نه ندرتی به نه سپایی گوتی: میشیان قوت نه دایاه، نه ده رشانه وه. دایه گیان ناوايه. به لام هه ر دلۆپه خوینتیکی نهوان له پیش دا به چومیک فرمیسکی کومه لانی گه ل شو راره ته وه. له پر بزیه کی هاتی و گوتی:

نهم به شه دادپهروه رانه يه، به لآم جيگای دلخوژی نييه.

(۲۲)

روژيکي يهك شه مۆ کاتيکي دايك له دووکاني به قالي دهاتهوه، ده رگای کردهوه و له پر شادی و خوشييهك وه بارانی به هاری به سهري دا باری. گوئی له دهنگي به رزی پاقیل بوو قسه ی ده کرد. نه ندری هاواری ده کرد نه وه تا هاتهوه! دايك ديتی کوره که ی بۆ لای دی و ههستیک دم و چاری روون کرده و تهوه که جيگای هیوا و هومیته، له کاتيک دا له خویشان چهپه ساوو گوتی: شوکر هاتیهوه مانی! دانیشته. پاقیل به رهنگی بزپرکاو خۆی بۆ خوار کردهوه و فرمیسکی دهچوان گهرا و لیوه کانی دهله رزین. تاویکی مات بوو. دايك بی نهوهی قسه بکا له بالای ههله دهروانی. نه ندری سهري به رداوه و به فیکه کردن به پیشیان دا تیپهري و وه دور کهوت. پاقیل به په نهی له رزۆک دهستی دايکی گوشي و به دهنگی نهرم و به سۆز گوتی:

دایه گیان سوپاس! دايك له خوژی ديتی کوره که ی و ناههنگی دهنگی، ده له رزی. دهستی به قسه کانی دا هینا و له کاتيک دا دهویست بیتهوه سه رخۆ و دلّه کوهی خۆی بووه ستینی گوتی:

خو ناگادارت بی، سوپاس بۆچی؟

بۆ نهوهی که له به جی گه یاندنی کاریکي گرینگ دا یارمه تیمان ده که ی! سوپاس خو شه ویستم. شانازی به کی گه وره یه پیاو بتوانی بلی دايکی له باری معنه ویشهوه خزمیه تی... دايك وه لآمی نه داوه. قسه کانی پاقیلی به دلتيکی ناواله و گوشادهوه وه رگرت و به تاسه وه ته ماشای کرد. پاقیلی وه ک تیشکیکی رونک و نزیک دهاته بهرچاو.

دایه گیان، بی! دهنگ بووم... باش ده مزانی له ژیا نم دا هیندی شت هه ن که ته نیکه ران و خه مبار ده که ن. سکم پیته ده سوتا، به لآم چارم نه بوو، نه مه ده زانی چ بکه م. پیتم وابوو هه رگیز له گه ل نیمه ناکه وی و بیروباوه ری نیمه وه رناگری. به لآم مات و بی! دهنگ بووی. نهم مه سه له بۆ من خه فته هینسه ره. دايك زۆری پیخۆش بوو نه ندری وه بی کوره که ی بینیته وه گوتی:

نه ندری زۆر شتی فیتری من کرد. پاقیل به پیکه نینه وه گوتی: هه موو کاره کانی تۆی بۆ گتیاومه وه.

بیگۆریش هه روا. نیمه خه لکی گوندیکین... نه ندری دهویست پیتم بھوینی.

باشه، شه رمت ده کرد. به دهزی و به ته نیای ده قوتیند. دايك به شه رمه وه گوتی: نوادیاره هه میسه ناگای لیتم بووه. له کاتيک دا دلّی پر بوو له خوژی و شادی، پیشنیاری کرد:

__ با بانگی بکهینهوه. ودهد رکهوت تا لیمان نه بیته دلۆ. دایکی نییه. پاقیتل دەرگاکی کرده وه و بانگی کرد بته ندریی!.... له کوئی؟

__ لیتره دار ورد ده کم....

__ درهنگ نابئ... وهره وه!

__ به چاوان.... به لام نه ندریی دهست به جئ نه هات و له بهر دەرگای چیشته خانه وه که یه کینکی پر کار گوتی:
 __ دهیی به فیسۆفشیکوژ بلین دارمان بۆ بیینی. هینده مان نه ماوه. ده زانی زیندان بۆ پاقیتل چهندی که لک بووه. له جاتی ته مبی، یاخیهه کانی قه له و دهکا.... دایک پیکه نی. دلئ به هیندی لیئی ده دا. ده تگوت سه رخۆشی به خته وه رییه. به لام ناواتی نه وه بوو که هه میسه کوره که ی به هیندی و هینمی بیینی. گیسانی له راده به دهر شاد بوو. ده یویست هه وه لئین شادی و خۆشی ته مهنی، هه روه که هاتوه هه میسه له دلئ دا پیتته وه. وه که له وه برسی کهشادی و خۆشییه که ی که م پیتته وه. وه که راوچیه که که بالنده یه کی سه بیر بگری، به په له ترسه که ی شارده وه و پیتشیا ری کرد:

__ پاقیتل هیشتا نانت نه خوارده وه، با بچین نان بچۆین!

__ نا، دوئیی به ریته به ری زیندان پیتی گوتم بریار دراوه نازادت بکه ن. له وه ده مه وه تائیتستا برسیم نه بووه. بۆ نه ندریی گتیرا به وه گوتی: هه وه ل که سیتیکی لیتره توشی بووم سیزۆفی پیربوو. که چاوی به من کهوت، هات چاک و خۆشی له گه ل کردم. له بهر نه وه ی له ژیر چاوه دتیری پۆلیس دام، پیتم گوت ناگای له خۆ بی. له وه لام دا گوتی: "گرینگ نییه". ده زانی له باره ی برازا که یه وه چی پرسئ؟ "کرده وه ی فیدیا له زیندان باش نه بوو؟" پیتم گوت: مه به ست له کرده وه ی باسی زیندان چیه؟ گوتی: مه به ستم نه وه یه که پیاو له باره ی هاو پیکانییه وه زۆر قسه نه کا. کاتیکی پیتم گوت: فیتودۆر کوپتیکی ژیر و راسته، دهستی به ریشی دا هینساو گوتی: نیتسه بنه ماله ی سیزۆف. پیاوی دهغه ل و خراپان تیدا هه لته که وتوو". نه ندریی سه ری هه لئنا و گوتی: نه وه پیره میترده بی عه قل نییه.... زۆر جار پیکه وه قسه ده که یین. پیاویکی باشه. فیدیا به م زووانه نازاد دهیی؟

__ ره نگه هه ر له م رۆژانه دا نازاد ببئ... لام وایه هه مووان به ره دلاده که ن. بیجگه له قسه کانی نیسای، به لگه ی تریان له دۆی نیتسه به دهسته وه نییه. نیسایش ناگاداری چی له سه ر نیتسه هه بووه؟ دایک دههات و دهچوو و ته ماشای کوره که ی ده کرد. نه ندریی له پیتش په نجه ره راوه ستا بوو، دهستی له پشته وه گرتبوو، گوتی بۆ قسه کانی پاقیتل راگرتبوو، پاقیتل له ژووری دا دههات و دهچوو. ریشتیکی هیشته بووه وه، وه که نالقه ی وردی رهش و جوان رومه تی دا پۆشیبوو. چاوه کانی نیگایه کی خه مباریان هه بوو. دایک نانی دانا و گوتی: دانیشن! نه ندریی له سه ر

◆ داڤك

نان خواردن مەسەلمەى رېڭىنى ھىنا گۆزى. پاش ئەوئى تەواوى بەسەرھاتەكەى گىئراو، پاقئىل بە پەژارەو
گوتى:

__ ئەگەر لىرە بام، نەمدەھىشت ناوا پروا. بېجگە لە ھەستىكى سەرزىئوى بىرو باوهرىكى ئالوز چى لەگەل خۆى
بردەو، ئەندرىئى بەپىكەنەنەو گوتى: كاپرايەك تەمەنى گەيشتەتتە چل سال و ماوہىەكى زۆر لەگەل دردۆنگى و
بەدگومانى گىبانى خۆى لە كىشەدا بوئى، گۆرانى دژوارە... ئەندرىئى و پاقئىل دەستيان بە قسان كرد. وشەو
زاراوى ئەوتۆيان بەكار دەھىنا كە داڤك لىيان تىنەدەگەيشت. نان خواردن تەواو بوو، ئەوان ھىشتا بە وشە و
زاراوى زانايانە بەكتريان دەكوتا. ھىندى جار قسەى ساكارىشيان دەكرد. پاقئىل بە پىداگرتن گوتى:

__ ئىنمە رىڭگى خۇمان درىئە پىدەدەين و تەنەت ھەنگاويكىش لانا دەين. ئەگەر لەو رىئەدا توشى دە ھەزار
دوژمنىش بىين. داڤك گوتى دەدايە. وا تىنگەيشت كە پاقئىل وەر زىرى خۆش ناوئىن و ئەندرىئى
لايەنگريانە. لەسەر ئەو باوہرەيە كە دەبى فىرى چاكەيان بگەين. داڤك باشت لەقسەكانى ئەندرىئى تىدەگەيشت و
لاى وابو ھەقى ئەو. ھەموو جارى كە ئەندرىئى قسەيەكى بە پاقئىل دەگوت، داڤك گوتى قوت دەكردەو و
پشوى رادەگرت و چاوەروانى وەلامى كورەكەى دەبو، تا بزائى لە قسەكانى ئەندرىئى دلى يەشاوہ بيان نا. بسى
ئەوئى لىك توورەين، قسەيان دەكرد. داڤك ھىندى جار لە كورەكەى دەپرسى:

__ پاقئىل، وايە؟

__ بەئى وايە. ئەندرىئى بە تەوس و لاتاو دەيگوت:

__ كاكە واديارە زۆرت خواردووە و نەتجويو، پاروت لە گەرودايە و ئىلنج دەدەى. پاقئىل نامۆژگارى دەكرد و
دەيگوت: قسەى قۆر مەكە.

__ مەن ئەوئەدە جىددىم، ھەروەك لە ناشتنى مردويەك دا بەشدارى يم وايە... داڤك سەرى دەلقانەد
و پىدەگەنى.

(۲۳)

بەھار نزيك دەبوو، بەفرەكان دەتوانەو و قورق قورمى دوو كەلكىشەكانى كارخانە كە لەژىر بەفرى سەى دا
شارابونەو، دەردەكەوتن. رۆژ لەگەل رۆژ پتر دەبو و گەرەك قور وچلپاو تر و پىس تر دەبو. بەرۆژ لە گوئىسوانان
ناو دەچۆرايەو و خانوكان وەك نارەقيان كرديى ھەلئىمان لى ھەلئەستا. بەشەو شيشە سەھۆل بە زۆر جىگاوہ

شۆر دهبورنوهه و به حال دتروسکانهوه. خۆر زیاتر دهرده کموت و جۆگه له کان به هیدی و نارامی ئاواته کانی به هاری له گهړهك دهنگی ددهاوه. خهلك خۆی بۆ جیژنی ههوه لئی مانگی نهیار ناماده دهکرد. له کارخانه و له گهړهك دا نووسراوه بلاو کرابوونهوه و گرنگی و مانای شو جیژنه یان تیدا رون کرابووهوه. تهنا نهت شه لاوانهش که له گهړهك سۆسیالیسته کان هیچ شتیکی هاوبه شیان نه بوو، کاتی خۆینده هوی نووسراوه کان دهیانگوت، پیوسته بۆ شه جیژنه خۆ ناماده بکهین. فینسۆفشیکیۆ به زهرده خه نه یه کی خه مباره وه هاواری کرد: زۆر زۆر نیسه. یاری خۆشاره وه کی به سه. فیدیا مازین که یفی دهکرد. زۆر لاواز بوو بوو. له باره ی توو به یی و خۆگرتن و قسه کردنه وه دهتگوت چوو به پۆینه یه که وتوته قه فه سه وه. هه میسه له گهړهك یا کۆفسمۆف که سه ره یای منسدالی، کورنیکی کهم دوو و جیدی بوو و تازه له شار کاری دیتبووه وه، پیکه وه دههاتن. سامۆیلۆف که له زیندان دا ریشی سووتر بوو بوو. له گهړهك فاسیلی گۆسیف و بوکین و دراگۆنۆف و چهند که سی تر، چه کیان به پیوست ده زانی. به لام پاقیل و نه ندرتی و سۆمۆف له سه ره شهه پروایه نه بوون. لهو کاته دا ییگۆر گه یشته چی. وه که هه میسه ماندوو، به هه ناسه برکه و چۆراوگی نارقه، به پیکه نیه وه گوتی: هاو پیمان، گۆرینی ریکه خراوی نیستا کاریکی گهوره یه. به لام بۆ شه هوی هاسانتر نه غام بدری، پیوسته من پیناویکی تازه بکرم. پیوسته دراو و پر له شه کانی نیشان دا. گالۆشه کام هیچیان پیوه نه ماوه. هه موو رۆژی لاقم ته ده کهن. به ره له وهی به ناشکرا و به چه شنیکی گشتی دنیای کۆن وهریگیزین، نامهوی بچمه ژیر خاک. هه ره بۆیه ش، له گهړهك رت کردنه هوی پیتشنیاری هاواری سامۆیلۆف له باره ی خۆنواندی چه کدارانه وه، پیتشنیار ده کهم جوته چه که یه کی قایم بۆمن بکرن، چونکه دلنیام شه کاره بۆ سه ره که وتنی سۆسیالیزم له بهر بلاوترین پیک هه لپه ژان که لکی پته له ره وه ها به زمانی گیراو میژووی جولانه وهی چینی کریکاری رون کرده وه و نیشانی دا که چۆن له ولاته کانی تر دا کۆمه لاتی خه لک خه ریکن ژایانی خۆیان باشت ده کهن. دایک قسه کانی ییگۆری پینخۆش بوو. وتاره که ی به چه شنیکی سه ره کاری تیکرد. شهو دهم بهرچاوی خۆی که دوو ژمنه هه ره خراپه کانی گه ل، نه وانیه ی نهویان فریوداوه، شهو زگ زل و سی به زه یی و فیلبا زانه بوون که کولمه یان سوور ده چوون. کاتیکی ده سه لاتی قه یسه ره ژایانی شهوانی ناخۆش ده کرد، کریکاریان هان ده دان تا ده سه لات بگرته ده ست. پاشان که خه لک را ده په ری و ده سه لاتیان له ده ست نیمه پراتۆر ده ره ده یینا، هه ره شهو ورگ زلانه به ژیری ده سه لاته که یان ده گرتسه ده ست و کریکاریان بۆ کۆلیست و خانووه قوره کان ده ناردن. شه گه ره ویستبایان باس و وتووژیان له گهړهك بکهن، به سه دان و هه زارانیان لئ ده کوشتن. جارتیک که باسی ییگۆریان ده کرد، پاقیل گوتی:

تۆ ده زانی شه ندرتی، شه وانیه ی زۆر پیده کهنن، دلپان هه میسه له نازاردا به شه ندرتی تاویک مات بوو، مۆۆله کانی له سه ره یه ک دانان و گوتی:

دايك

__وانيبه، نه گهر و ابايه دهبو خه لکی روسيا به پينگه نين مردبان...
ناتاشاش گه پاره، نهو له شاريکی تر گيرابوو. به لام هيچ نه گورابوو. دايک ده بديت نه ندریي به چاروييکته وتنی شو
کيوه ده کریتته وه و شادتر ده بی. به لاتاوتیک که له بهر ناجسنی نه بوو له گه له هم مووان گالته ده کا. واده کا ناتاشا
پيبيکهنی. به لام پاش رویشتنی ناتاشا به په ژاره وه سروده زوره کانی خوی به فيکه ده گوت و له ژوریدا لاقی
به دووای خویدا پاده کیتشا و هاتوچوی ده کرد. ساشینکا زور جار ده هات و هممیشه به په له بسو. روژ به روژ
روگرژتر ده بوو. جارتیک که پاقیل له گه لئی وده درکوت به پیتی بکا وده رگای له ده ری پاره پتوه دا، دايک گوتی له
وتویژیکي توند بوو. کچکه که به ته سپایی پرسی:

__تو نالا هه لده گری؟

__به لئی.

__پریارت داوه؟

__به لئی حقی خومه.

__ديسان ده تگرته وه. پاقیل مات بوو. ساشینکا قسه که ی دریژه پيدا:

__شتی وا نابی... پاشان بی ده نگ بوو. پاقیل پرسی: چی؟

__با یه کی دیکه... پاقیل به لیبران و نیراده وه گوتی: ننا!

__توژیک بیریکه وه. قسه ت ده روا... خوشیان ده ویی... تو و نه ندریي لیره رابه رن... بزانه نه گهر نازاد بن
ده توانن چنده کاربکن... بیریکه وه... چونکه له وانیه به بژ شوینی زور دور، دورت بجه نه وه. بؤ ساوه ی چهند
سال... دايک واتیکه یشت که هه سستیک له دهنگی کچکه که دا هه یه که خوشی ناگای لیبته تی، وه ک
ترسیتک، په ریشانییه ک. قسه کانی ساشینکا وه ک دلۆپه ی به فراو ده پزانسه دلئی دایکانه ی. پاقیل گوتی: ننا
لیبراوم. به هیچ جۆر له و بریاره پاشگه ز نایمه وه.

__نه گهر منیش تکات لی بکم... ته نانه ت نه گهر... پاقیل به دهنگیکی زور جیددی قسه که ی پی بری
وگوتی:

__نابی تو وا قسه که بکه ی... چون بیر ده که یه وه؟ تو نابی نهو قسانه بکه ی.

__هه رچی بی نینساتم! پاقیل زور له سه رخۆ، به دهنگیکی نهرم، هه ر وه ک به زه جمت هه ناسه هه لکیشی، له
وه لامدا گوتی:

__ئینسانیتکی باش و میهره بان، ئینسانیتکی لای من خۆشه ویست... نه وننده خۆشه ویست... هه ربؤیه ش
،ابی نهو قسانه بکه ی. کیوه که گوتی: خوا حافیز.

دایک له دهنګی پانییه کانی تیگه بیشت که ساشینکا خوښ د پروا ، له وانه یه غار بدا . پافیل تا دهرکی
 هموشه وده وای کهوت . ترسیکی خفه ت هینسر و پشت شکین به سمر دایک دا زال بوو . له مهسه له که
 نه گه یشتیوو . به لام همستی ده کرد که به لایه کی تازه وکاره ساتیکی گه وره خوژی له بوسه ناره . نهو
 پرسیاره ش "دهیوی" چ بکا "وهک بزماریک له میشکی ددها .

پافیل له گه له نندریتی گه پانه وه چیشته خانه . نه ندریتی سهری پاده وه شانند و دهیگوت:

_ ناخ! هاوار له دهستی نهو "نیسای" یه ، بوو ده به لا . چی لی بکهین؟

پافیل به گرژی وه لامی داره : ده بی ناموژگاری بکهین تا دست له جاسوسی هه لبرگی .

نه ندریتی کلاوه که ی بؤ قوژینیک تور هه لداو گوتی : نهو که سهی ناموژگاری بکا به گرتنی ددها .

دایک سهری بهرداوه و پرسى :

_ پافیل دته وی چ بکهی؟

_ کهنگی ... نیستا؟

_ هه وه لی مانگی نه یار .

پافیل دهنګی کز کرد وگوتی :

_ نای! دهه وی نالا به دهست وه پیش خه لک کهوم . بی گومان دیسان ده مگر نه وه و زیندانیم ده کهن .

دایک چاوی سوور هه لگه ران . وه که سیکی لهرزو تا دایگری له پر زاری وشک بوو . پافیل دهستی گرت و

لاواندیه وه :

_ دایه گیان ! پتویسته نهو کاره بکه م . به خته وهری له وه دایه ! دایک سهری هه لینا و به خه مناکی گوتی : من

هیچم نه گوتوه له لام که چاوی به نیگای لیبراوی پافیل کهوت ، دیسان سهری بهرداوه . پافیل دهستی دایکی

بهردا و هه ناسه یه کی هه لکینشا و به سهر کونه کردنه وه گوتی :

_ تۆ ده بی حمزیکه ی . نهک خه م بخوی . کهنگی وای لی دی که دایکه کان به خوښی و شادیه وه رۆله کانیا ن

بهرو مردن بهر پی کهن .

نه ندریتی بۆله یه کی لینهات :

_ هه ی من دالی نیسه ته ماشاکه ، سواری نه سپه دارینه سووه و کینگی ددها . دایک دوویاتی

ده کرده وه : من هیچم نه گوتوه . ریگات لینا گرم . نه گهر سکم به تۆ ده سوتی په یوه ندی به خومه وه هیهه . پافیل

تۆزیکی لی دور کهوتنه وه . دایک بیستی که قسه ی جیددی و به تانوته وه ده کا :

دايك

__ هينديك لهبر خۆشهويستی دهبنه كۆسپي سهر ريگاي مرۆڤ. دايك لهزى و لهترسى شهوى نهكا ديسان قسهى دلتهزىن بكا، بهدهنگ بانگى كرد:

__ پاقيل نهم قسانه مهكه.... دهزام لهبر خاترى هاورىيان ناچارى

__ نا! لهبر خاترى خۆم.... دهمتوانى نهو كاره نهكهم، بهلام پيم خۆشه و دهيكهم! نهندريى لهبر دهركا پارهستا بو، ههر دهتگوت لهچوارچيوه گيراوه. بهژنى له دهركا كه بهرزتر بو. لاقى نوشتانديوهوه. شانتيكى وهلا شيببانهى دابوو، سهر و مل وشانهكهى ديكهى هينا بوونه پيشى. به تورديى چاوى له پاقيل برى وگوتى:

__ كاكه باشتري بو هيندهى لهسهرنهژوى. وهك مارمپيلكه دهچوو كهله قهشته بهرديك دا خۆى شارديتهوه. دايك خهريك بوو بگرى، بهلام چونكه نهيدهويست پاقيل بزاني، لهپر لهبن ليويهوه گوتى:

__ ناخ! لهبرم چوبوهوه.... وهدهركهوت و له ژير گوى سوانه سهرى به ديواريهوه نا وييشى فرميسكانى بهرهللا كرد. بى دهنگ وبهناستهه دهگريا. دهتگوت خويى دلى بهچاواندا ديتته خوارى. له خۆ دهچوو. دهركا باش جوت نهكرابوو. له كهلينى دهركاوه گوتى له دهمه تهقه بوو. نهندريى دهديگوت:

__ بيت خۆشه نازارى بدهى!

__ ههقت نيبه وا لهگهڻ من قسهبكهى!

__ نهگهر لهبرامبهه كردهوه بى جيبهكانى تۆدا بى دهنگم، هاورىيهكى باش نام. بۆچى شهو قسهت كرد؟.... دهزاني؟....

__ پيار ههرقسهيهكى ههيبى، پيويسته دهري برى.

__ لهگهڻ دايكت؟

__ لهگهڻ ههموو كهس. شهو خۆشهويستيهى پيشم بگرى و بيهستيتتهوه نامهوى....

__ قارهمانتيكى سهبرى. لوتت بسترهه بچۆ نهم قسانه به ساشينكا بلسى.... دهبوو لهگهڻ شهو بهم جۆره قسهبكهى.

__ ههر ناوام قسهكردوه!

__ ههر ناوا بهتوندى! راست نيبه. به دلدانهوه و ميهرهبانى و خۆشهويستى قسهت لهگهڻ كردوه. گوتيم له قسهكان نهبووه، بهلام دهزام. لهبرامبهه دايكت دا نازايهتى دهنوئى. وا نيبه؟ كهوابوو ههيران تيبگه، نازايهتى تۆ هيج ناهيى. دايك فرميسكهكانى سهريهوه. دهترسا نهندريى كوردهكهى نارجهت بكا. دهركاي كردهوه و هاتهوه چيشتهخانه وبهخهمناكى و ترس و لهرزوه گوتى:

__ نای! هوای چند سارده، نهوه لای خۆی به هاریشه. له کاتیگدا به ئانقهست تهقهی له ههوره کان دههینا تا گوئی له دهمه تهقهی نهوان نهی، به دهنگی بهرز گوئی:

__ هه موو شت گۆراوه... خه لک وه جهوجۆل ده کهون و ههواش سارده. چاران لهم وهرزه دا ههوا گهرم و ناسمان ساف وخۆ به دهره وه بسو. هساتی و بی دهنگی ژوره کهی داگرت. دایک له ناوه راستی چیشتهخانه دا ساتی کردبوو. چاره پوانی شتیکی نامه علومی ده کرد.

__ نه ندیری به نه سپایی پرسی تیتگیهیشتی؟... ده بی تیتگیه... تۆ پیاویکی سهیری. دایک له تۆ نازاتره!... دایک به دهنگی گێراو پرسی: چای دهخۆنه وه؟ بی نهوهی چاره پوانی وه لام بی، بهشارده نهوهی خهم و نیگه رانی خۆی بانگی کرد:

__ چم لی قهوماوه... له سه رمان رهق بوومه وه.

__ پاقیل له ژوره که وه ده رکهوت. له بنه سه ته ماشای دایکی ده کرد و به زهرده خه نه په که وه که لیتوه کانی ده له رزاند گوئی:

__ دایه گیان بمبوره. من هیشتا مندال ونه فامم. دایک سه ری پاقیلی به سینگی خۆیه وه نا و به سه سۆزیکه وه گوئی:

__ ئیتر پرته و بۆلهم له گه ل مه که. ئیتر هیچ پی مه لی... خوا پشتیوانت بی! ئیانی تۆ په یوه نندی به خۆته وه ههیه، به لام ده ست له دلێ منیش مه ده. چۆن شتی وا ده بی دایک سکی به کوپی خۆی نه سوتی؟ ئابی دژواره. سکم به هه مووتان ده سوتی... ناخ... سهیر نه وه په هه مووتان له ره گه زیکن. هه مووتان باشن. بیجگه له من کی دلێ بۆ ئیته ده سوتی؟ تۆ نه م رینگایهت گرتوه ته بهر... نهوانی دیکهش به دوای تۆ دا هاتوون... هه موو شتیان به جی هیشته وه، وه ریکه وتوون... پۆیشتون... پاقیل... فکریکی گهوره له مێشک و دلێ دا ده جولایه وه و پری ده کرد له خۆشیه کی نازار دیتوو و تیکه له به خهم و خه فهت. دایک بۆ دهر پیرینی نه وه فکره قسه یه کی نه ده دۆزیه وه. به دهر دو ژان و چاری پر له فرمیکه وه ته ماشای کوره کهی ده کرد.

__ پاقیل سه ری به رداوه و به نه سپایی گوئی:

__ باشه. دایه گیان بمه خشه... باشم نه کرد لبره یه کی هاتی و چاویکی لیکرد و پاشان روی وه رگێرا. به شه رمه وه، به لام به دامر کاوی گوئی:

__ به لینی شه رف ده دم که هه رگیز نه وه به شه ی له بیر نابه مه وه.

__ دایک پاقیلی له خۆی دوور خسته وه و چوه ژوروی و به پارانه وه به نه ندیری گوت:

دايك

نه نندريې پرته و بولهي له گه له مه که... ده زاتم له و گوره تری... به لام... نه نندريې که پستی
تیبوو، نه بزروت و به دهنگینکی سیر و به گالته وه دهستی کرد به هاوار:
_ های، های، چ بوده؟ له گه لیشی به شهر دیم، لیشی ددهم!
دايك بولای چوو، دهستی دریزکرد و گوتی: دؤستی خوشه ویستم...
نه نندريې روی و درگتیرا، وک گایه که سمری بهرداوه و له کاتیکدا دهستی له پشته وه گرتیبوو چوو چیتخانه و
ديسان به گالته و به گزوی دهنگی هه لیتنا:
_ پافیتل! نه گهر ناته وی سهرت بپه ریتیم برز گیر مه به... دایه گیان گالته ی ده که م، پروام پیبکه
، سه ماوهری تیداویم!
به لئی، ههروایه... خه لوزم بؤ بیته... شی داره... به زیاد نه بی!...
بی دهنگ بوو، که دایک چوو چیتخانه له سهر عهرز دانیشتیوو، سه ماوهری تیداویشت، بی نه وهی ته ماشای
بکا گوتی:
_ دایه گیان مه ترسه، دهستی لینا دهم، وک شیلمی کولاو نهرم و باشم، منیش خوشم ده وی! اها، قاره سان گوی
مه دبه، به لام سوخه که میم خوش ناوی که تازدی له بهر کردووه و زوریشی خوش ده وی، ورگی وه پیش دده و
ده روا و هه موکه س وه دووایه دده تا سوخه که می ببینن، راسته جوانه، به لام پال پیوه نسانی هاوړه که زی خوت
فایده ی چیه، هیتستا هیچ نه بووه جیگا و ه گیر ناکه وی.
_ پافیتل به پیکه نینه وه گوتی:
_ ديسان دهستت به پرته و بولنه کرد، سهر کونه ت کردم تیر به سه.
نه نندريې هه روا له سهر عهرزی دانیشتیوو، سه ماوهره که ی ده نیتو لینگان گرتیبوو ته ماشای ده کرد، دایک له کن
دهرگا راوه ستابوو، چاوه میهره بان و خه مباره کانی له سهر و نه ستوی نه نندريې بریبوو.
نه نندريې دهستی دادان و خوی به پشته وه دا خوار کرده و به چاوه سووره کانی ته ماشای دایک و کوری کرد
و به نه سپایی گوتی:
_ به راستی نینسانی باشن!
_ پافیتل داهاته وه باسکی گرت.
_ باسکم مه کیشه، ده که موم... بهرم ده...
دايك به خه مناکیه وه گوتی: بؤ شهر می ده که ن، باشتره توند یه کتری ماچ بکه ن.
_ پافیتل له سهر خؤ گوتی: ناماده ی؟

نەندریی هەستار لە وەلامدا گوتی: بۆ نامادە نەم؟

پاڤیلێ نەژنۆی دادا و ئەو دوو پیاوێ توند یەکتریان لە نامیتر گرت. تاویک ئەو دوو لەشە یەك گیانیان هەبوو
کە لە خۆشەویستیەکی گەرم دا دەسوتا.

دایك فرمیسکی بە چاوان دا دەهاتە خوارئ، بەلام تال و سویر نەبوون. لە کاتیكا فرمیسکەکانی دەسپییەوه
گوتی:

__ژنان پێیان خۆشە بگڕین. هەروەك لە خەم و خەفەتان دەگڕین. لە خۆشیانیش هەر فرمیسك دەپێژن.

نەندریی بە تۆزێك خۆزراوتن دەستی پاڤیلێ لەخۆی جیا کردەوه، چاوەکانی گوشتن و گوتی:

__بەسە. نەگەر گوتیلک ماوێهەك بەرەللابوون، کەبابیان لێ سازدەکەن. ناخ! خەلۆزێکی خراپە. ئەو نەندەم فەسو پێدا
کردووه، چاوم پڕ بوون لە ئاو.

پاڤیلێ لە کن پەنجەرە دانیششت و لە کاتیکیدا سەری بەردابوووه بەنەسپایی گوتی:

__نابی! لەو فرمیسك پشتنە بەخۆدا بشکێنەوه.

دایك چوو لە پەنای دانیششت و دلێ لە هەستی گەرمی نازایەتی پڕ بوو. دەستی بەسەری کۆرەکەمی دا هینتا

و لە دلێ خۆیدا گوتی: قەیدی چییە؟ دەبێ هەروا بێ! نەندریی هەستا چووه ژوورەکەمی تر و گوتی:

__دایە گیان دانیشە من قاپەکان کۆدەکەمەوه. تۆ بچەسپۆه. زۆر هیلاک و ماندوو بووی. باشان دەنگی بەرزتر
کردو گوتی:

__فەر و فیشال! باش نییە. بەلام لەگەڵ ئەهوش دا دەمێکی خۆش و نینسانی و پەر لە خۆشەویستیمان
رابوارد.... ژبانی ئاوا زۆر خۆشە.... پاڤیلێ تەماشایەکی دایکی کرد و گوتی: نەبێ! دایك گوتی: هەموو
شت گۆراوه. خەم و خەفەت وەك ئی پێشی ناچن و خۆشی و شادییش لەگەڵ رابوردوو فەرقیان هەیە. ئیتر ئەوهی
من زیندوو رادەگرێ نەدەیناسم و نە پێی تێ دەبەم. بە قەش ناتوانم هیچ دەربێرم.

نەندریی گوتی: نەبێ! هەموو شت گۆراوه. هەردەبێ واش بێ. هەر لەبەر ئەهوشە دایە گیان دلێکی تازه لە
ژبان دا سەری هەلدهدا. تەواوی دلەکان لەبەر ناکۆکی سوود و قسازانج تێك شکازن. تەمماعی کویر کۆیرانە
دەیانجۆی، نێرەیی و هەسودی برینداری کردوون و پڕبوون لە زووخا و کێم. چەپەل و درۆزین. خەلک هەموو نەخۆشە
و لە ژبان دەترسی. هەر دەلێی لە تەم و مۆدا سەریان لێشیتواوه. بێجگە لە دەردی خۆیان کەس ناگای لە کەس
نییە. بەلام لەپ نینسانێک پەیدادەبێ و بەتیشکی عەقل ژبان روون دەکاتەوه و هەوار دەکا: دا وەرن دەعبا
هەژارو گومراکان. کاتی ئەوه هاتو تێبگەن کە قازانجی هەمووتان یەکە و هەموو کەس مافی ئەوهی هەیە بۆی و
پێ بگا. ئەو نینسانەمی ئەم هەوارە دەکا تەنیا یە. هەربۆیەش بەدەنگی بەرز هەوار دەکا دۆست و هاکاری دەوی

دايك

خۇي پەتەنيا و غەمبار دەپىنى. بەدەنگى ئەو باشتىن بەشى ھەمىو دلەكان لىك نىزىك دەپنەو و دەپن بە دلئىكى زۆر گەرەو بەھىز و بەھەست پى دەكەنن كەوەك زەنگولەيەكى زىو دەچى. ئەو زەنگولە بەخەلك دەلى خەلكى گشت ولاتەكان يەك بگرن وەك خىزانىك و مالىك خۇبىنوتىنن. خۇشەويستى دايكى ژيانە نەك رىق و قىن. براكان! من ھەر لەنئىستارە گويم لە دەنگى ئەم زەنگولەيە!

پاقتىل گوتى منىش:

دايك لىوەكانى توند پىكەمە دەگوشى تانەھىلى بلەرزى. چارەكانىشى لەسەر يەك دادەنا تا پىشى فرمىسكەكان بگرى.

- لەخەودا م و بەخەبەر م و بچمە ھەرچىگايەك دەنگى ئەو زەنگولەم لە بن گوئىبە. بەبىستى شاد دەم دەزانم زەوى لەبەر زولم و زۆر وەزالە ھاتووە و دەنگىكى لى ھەلدەستى، وەك وەلامى دەنگى زەنگولەكە بەداتەو وايە. تۆزىك دەلەرزى، تا بەخىرھاتنى ئەو رۆژە تازەيە بكا كەخەرىكە لە سىنگى ھىرۆد بىتە دەرى.

- پاقتىل دەستى راوەشان و ھات وەدەنگ پى، بەلام دايك دەستى گرت و بۆلای خۇي راكىشا و بەسرتە پىي گوت:

قسەكەى مەپرە!.....

ئەندىرى لەنزىك پەنجەرە راوەستاو لە كاتىكدا چاوى دەتروسكاند گوتى:

دەزانن؟ ديسان دەرد و نازارى زۆر و بەكۆمەل بۆ خەلك ھەيە. ديسان دەستە تەماعكارەكان دەستى خەلك دەگرن. بەلام تەواوى ئەوانە، تەواوى خەم و خەفەتى من، لەبەر امبەر ئەو دە كەمىشك و سەرو سىنگم ھەيە زۆر پى نرخن. من نىتر وەك ئەستىرەيەكى پىشنگدار دەولەمەندم. خۆم لەبەر ھەمىو شت را دەگرم. لەبەر ھەمىو شت دا تاقتە دىنم. چونكە جۆرە شادىيەك لەمن دا ھەيە كە ھەرگىز ھىچ شتىك ناتوانى بىكۆرە. ئەو شادىيەش ھىز و تواناي منە.

تا نىوہ شەو و تووئىزۇ قسەكانيان بە چەشنىكى دۆستانەو رىك و پىك، لەبارەى دوارۆز و ژيانى خەلكەوہ درئىزەى ھەبوو. كاتىكى دايك لەسەر شتىك فەكرى رون دەسرووہ، ھەناسەيەكى ھەلدەكىشا و لە ژيانى رابوردوى خۇي دا شتىكى ھەلدەبۇارد. ئەو شتە ھەمىشە قورس و خەفەتاوى بوو. دايك بۆ قايم راگرتنى ئەو فەكرە، ئەو شتەى وەك بەردىك لە دلئى خۇيدا را دەگرت. لە ژىر كارىگەرى گەرمى ئەم و تووئىزە داخەم و خەفەتەكەى دەردەوى، ئەو رۆژەى وەبىر دەھاتەوہ كەباوكى بەتورەو تۆسنى پىي گوتىبوو:

__مه کران مه که کابرایه کی نه جمهق هاتووه ته خوازبیت شوی پی بکه. هممو کچیک میردی ده کا و هممو و
 ژنیک مندالی ده بی. منداله کانیاان هممو بو دایک و بابیان خهم و خفه تن. مه گهر تو نینسان نی؟ دووای نهو
 قسانه ی باوکی، همستی کردبوو که له تنگه به رایبه ک دا گری خواردوه که به بی نامانج به ره و جیگایه کی چوژ
 و تاریک ده چی. نهو ریژشته به تزبزیبه به ره و نه چوژ و کویره وریه، هینمایه تیبه کی کویر کویرانه ی له سینگی
 دا کز کرده و. نیتاش همر ناوا، به لام همستی به خهم و خفه تنگی تازه کرد. له دلی خویدا دیار نه بوو به کی
 ده لی: "وهرن بیبه ن!" بهم چه شنه خهم و خفه تنی خوی که له کاتی پشو هه لکیشان دا وک سیمینکی راکیشراو
 له سینگی دا دهنگی ده هات، هیدی ده کرده و. له قولایی گیانی دا که خهم و په ژاره ی چاره روانی دایگرتبوو
 هیوایه کی کزو کهم تروسکه ده جولایه وه که هممو شتیکی لی ناستینن، هممو شتیکی لی جیا ناکه نه وه.
 رهنگه شتیکی همر بو میته وه.....

(۲۴)

به یانی زور زوو که تازه نه ندریی و پاقیل له مائی وده درکه و تیوون، ماریا کورسونوفا توند له په نجه ره ی هاواری
 کرد:

__ نیسای کوژراوه. وهره بابچین بزاین.

دایک راپه ری ناوی قاتله که ی وک گولله به دلیدا تیبه ری. ده سمالتیکی هاویشته سمر شانی و پرسی:

__ کی کوشتویه تی؟

__ قاتله که ی رای کرده وه.

له قولائی قسه کانی درتوه پیدا.

__ بوته ره ی قاتله که بدزنده وه، هممو شوینیک ده گهرین، شانست هیناوه که بیاره کانی تو همر دووکیان له مائی
 بوون، ... ده توانم شاهیدی بدهم. دووای نیوه شه و به پیش ماله که ی نیوه دا تیبه ریتم، ته ماشای په نجه ره م
 کرد، نیوه همرسیکتان له ده ری میز دانیشتیوون.

دایک به ترسه وه هاواری کرد: ماریا! چون ده توانن نه وان تاوانبار بکه ن؟

ماریا به پراوه وه لامی داوه:

__ کی کوشتویه بی؟ گومان یه کیک له ده هسته ی نیوه بووه. هممو کهس ده زانی جاسوسی له سمر نه وان ده کرد....

دایک وه هه ناسه برکی کهوت وراوه ستا. ده هستی له سمر سینگی دانا.

__ چیته؟ مه ترسه؟ نیسای به سزای خوی گه یشت.... خوش برزین.... نیستا هه لیده گرن....

داييك

دایک بې شمېرې بزاتې کاري چې به دیتني تهرمی نیسای همیه، وه دوای کومت. له کاتیکدا همر له بېرې
فیسو فشقوژ دا بوو، همر به لادا دهات. به په شوکاوی بېرې کرده وه!

به نارواتي خوې گه بشت.

له نزيك كارخانه خهلك له سمر كارلي خانوه سوتاويك كۆ بوو بونه وه. وهك ميش ههنگرين همر ويزه بيان بوو و
پاشاوهی قسل و گه چي خانوه گه بيان ده شيلا و په له هورنيكيان له ته پ وتوز وه هودا خست. ژماره يه كي زور
ژن و له وان پتريش مندالي ليبيون. دوو كانداره كان، گارسونه كانی نارهق فرژشتني نمو دورويه ره، پاسه وان ه كان
"پيتلين" ي ژاندارمهش كه پيره پياويكي كه له گهت و ريش ماش و برنجي بوو و چهند ميداليشي به سينگيه وه
بوون، هاتبونه نمو شوينه.

نيويكي تهرمی نیسای كه وتبووه سمر عمرزي و پشتي به ديره گيكه وه بوو كه به تيني ناگر رهش هه لگر ابوو.
سهری كه وتبووه سمر شاني راستي، دهستي راسته ي له گيرفاني پانتوله كي دايو. قامكي دهستي چه پي له
زرده خول چه قبيوون.

دایک ته ماشای سمر چاوی کوژراوه كي ده کرد. کوژراو چاويكي بريبوه كلاوه كي كه كه وتبووه نيو لاقه
كشاوه كانی و ده می ليك كرابووه وه و ريشه سورره كي زور ناحمز شور بوو بووه وه. وا دهاته بهر چاو كه
له شي له پ و لاواز و سهری دريژ و باريك و دم و چاوی رهق و تهقی پاش گيان ده رجون بچووكتر بونه ته وه.
دایک هه ناسه يه كي هه لكيشا و خاچيكي له سمر سينگي كيشا. نمو كرابايه به زيندوي له پيش چاوان نيسك
گران بوو، به لام نيستا توتزيك به زه ي پيدا دهات.

په كيك له سهره خو گوتي: خويني ليته هاتووه، رهنه به مست ليان دايي...

- رهنه هيشتا زيندوو بي، ها؟

ژاندارم پالتيكي پتونه و دهنگي دا... بکشيوه...

په كي تر گوتي: دكتور هاتووه و گوتويه تهوا و بووه.

- ده می جاسوس و دووزمانتيكيان به ست... كاريكي باشيان کرد.

ژاندارم تووره بوو. نمو ژاننه ي له دوری كۆ بوو بونه وه، دري پيدان و به هره شه گوتي: كييه نمو قسانه
ده كا؟

خهلك ده كشانه وه و هينديك اريان ده کرد. قاقايه كه بهد خوازانه دهنگي دايه وه.

دایک بۆ مائي خويان گهرايه وه. فكري کرده وه كه هيچ كس به زه يبي پيدا نايه! به ژن و بالاي زه لامي گرويي
هاته بهر چاو، چاوه بچووكه اني به ساردی ده درهوشان و ههروك بريندار بووي دهستي راسته ي راده شانده.

ماکسیم گورگی

- کاتیکى نەندرى و پاقئىل ھاتنەو ، داىك بە پىشوازيانەو چوو و پرسى :
- باشە! كەسيان بە تارانى كوشتنى ئىسا نەگرتوۋە؟
 - ھىچمان نەبىستووە .
 - ھەردووكى بەكز و خەمبار ھاتە بەرچاو . بەنەسپانى پرسى؟
 - باسى قىسسۆ قىشكۆڭ نىبە؟
 - كۆرەكەى بە مۆنەو چاوى لىكرد و لەسەرەخۆ وەلامى داوہ:
 - نا . تەنانت لەبىرشىيان نىبە . بزە .. دووئىنى نىوەرۆ چسوۋتە سەر چۆمى و ھىشتا نەگەر او تەوہ .
- ھەوالم پرسىوہ....
- داىك ھاتەو سەخۆ و ھەناسەيەكى ھەلگىشا و گوتى : زۆر شوكر ... زۆر شوكر
- نەندرى چاوىكى لىكرد و سەرى بەرداوہ .
- داىك لەكاتىك دا بىرى دەكردەوہ ، قسەكانى درىزە پى دا:
- __ نىساي لەسەر عەرزى كەوتوۋە . كەس پەرزىشى نىبە . كەس دانى بەخىزى پىدا ناھىتى . زۆر بچووك و لاوازە . دەلئى لەتكى شتىكە لەرى كەوتوۋە . پاقئىل لەسەر نانى نىوەرۆ لە پر كەوچكەكەى لەسەر مېزى دانسا و گوتى:
- __ لەمە تى ناگەم؟ نەندرى كەتا نەو دەم بى دەنگ ماپوو، گوتى: لەچى تى ناگەى؟
- __ دەعبايەك يا ھەيوانىكى درندە بكوژن شتىكە... لام وايە دەتوام بەكىك بكوژم كە لە ناست ھاوړەگەزەكانى خۆى درندە بى. بە لامنازەم چۆن توانيويانە دەست لەكەسەك بووھىتىن كە نەوئەندە خوئىرى و ھىچ و پوچ بى؟ نەندرى شانەكانى ھەلئەكاند و گوتى: ھىندى ھەيوانىكى درندە بەزەر بوو....
- __ دەزەم.....
- نەندرى لىتى زياد كرد و كوتى: مېشولە كەتۆزىك خوئىنمان دەمۆى پانى دەكەينەوہ .
- __ بەلى راستە . مەبەستم ئەوہ نىبە.... دەلئىم خوئىرى و بىز ھەستىن بوو .
- نەندرى ديسان شانەكانى ھەلئەكاندو گوتى: چار چىبە؟
- پاقئىل پاش ماوھەك بە ماتى پرسى: دەكرى تۆ گيان لەبەرىكى ئارا بكوژى؟ نەندرى بە چاوہ خړەكانى تەماشايەكى كرد و پاشان لەپ سەپرىكى كرد و بەخەمبارى و لەسەرەخۆ وەلامى داوہ:
- __ ئەگەر بەيوەندى ھەربەخۆمەوہ ھەبى، دەست لە ھىچ كەس نادەم، بە لاملەبەر خاترى ھاوړىيان و لە پىناوى نامانج دا ھەموو كارىك دەكەم. تەنانت نەگەر پىويست بى كورى خۆشم دەكوژم .

دايك هه ناسه يه كى هه لكيشا و گوتى ناخ!

ئەندرىي زەر دەخەنە يە كى هاتى و گوتى:

بىتجگه لەمە رىگاي دىكە مان نىبە، ژيان وا دەخوازى.

پاڤتيل دووپاتى كرده وە ئەلى، ژيان وا دەخوازى. ئەندرىي هەروەك شتەك هانى بەدا، لەسە پەر راست بوو دە و

گوتى:

چار چىبە؟ پىاو ناچارە مرۆڤى ناخۆش بوى تا ئەو سەردەم زووتر دابى كەبى قەيد و شەرت مرۆڤت خۆش بوى. كەستىك بىي بە كۆسپى سەر رىگاي ژيانى خەلكى دىكە و بۆ سود و قازانجى خۆى بيانفرۆشى، دەبى لەنىو برى. ئەگەر يەهودا يەك بىتە سەر رىگاي خەلكى دادپەرور و خەريك بى خەيانە تىيان پى بكا، ئەگەر نەيكوژم، خۆشم خائىن دەم. تاوانە؟ مرۆڤ مافى ئەو هەمە چما ئەربابەكانى نىتەمە حەقيان هەمە بۆ پاراستنى قازانج و ناسودىي خۆيان سەرباز و جەللا و جندەخانە و زىندان و شكەنجەگا بەكارىننن ئەگەر جارەك مەن ناچار بىم داربان لى دەست دەمى، چ بگەم... دەدەستى دەدەمى و درىخى ناكەم. ئەربابەكانى نىتەمە سەدان و هەزاران كەس لە نىتەمە دەكۆزن. ئەم كارە مافى ئەو هەم دەدا بەمەن كە دەست لە دووژمىنەك بوو دىتەم كە زىاتر بەر بەرە كانىم دەكاو بۆ كار و ژيانى مەن پەر زيانى هەمە. دەزاتم كە خۆنىي دوژمەنەم هىچ شتەك پىك ناهىنى. خۆنىيان بەرەمەيكى نىبە... بى ئەو هەم شۆينە وارىكى لە پاش بەجى مەنى، لەبەمەن دەجى، چونكە بۆگەن بوو. بە لامكاتىك خۆنىي نىتەمە وەك باران زەوى ناو بەدا، راستى حەقىقەتى لى پەيدا دەبى. مەنىش ئەو هەم دەزاتم، بە لامشەگەر بزاتم كوشتن پىتووستە، دەكوژم و بەر پەرسى تاوانەكەش وە ئەستۆ دەگرم، چونكە لەو حالەتەدا تەنبا لەبارەى خۆمەو قسە دەكەم. تاوانەكەم لەگەل مەن دەصرى و پەلەكانى دواوژى كەس چلكن ناكەن. بىتجگه لەخۆم كەس تىوەر نادەن. بەهەنگاوى توند دەهات و دەجوو، باسكى رادەو شاند و بەرزى دەكر دەو و دەتگوت لەهەوا شتەكى پرپو. دايك بە خەمناكى تەماشاي دەكرد. هەستى دەكرد كە ئەندرىي فەنەرىكى تىدا شكاو و سازارى دەدا. شىر بە تەنگ قەتلەكەو نەبوو. بىرى دەكر دەو. " پاڤتيل سەرى بەردابو دەو و گوتى بۆ قسەكانى ئەندرىي راگرتبوو كە بە توندى دەيگوت:

ئەگەر مرۆڤ بىبەوى بچىتە پىش، دەبى لەگەل خۆى خەبات بكا. دەبى بتوانى هەموو شت و هەموو هەستىكى خۆى فېدا بكا. دژوار نىبە كە تەمەن بگەمە وە قفى نامانج و لەپىناوى دا گيان بەخت بگەم. لەمەش زياتر پىويستە ئەو هەم لە ژيان داخۆشەويستە پىشكەشى بگەم. ئەو دەم ئەو هەم لە هەموو شت خۆشەويست ترە يانى راستى، بەرە دەگرى و پىدەگا. لەنىو راستى ژورەكە راووستا. رەنگى بزى كابوو. چاوى وىك هىنان و هەروەك بەلنىنىكى گەورە بەدا، دەستى بەرزكر دەو و قسەكانى درىزە پى دا:

__دەزاتم ئەو سەردەمەش ھەردادی کە خەلک بە خۆشەویستی چاوی لێتک بکەن. وەك ئەستێرە لەبەر چاوی یەكتر
بدرەوشین و ھەموو کەس ھەروەك گوی بۆ مۆسیقا رادەگرن، ئاواش گوی بۆ قەسە ئەوی تر رابگرن. خەلکیکی
نازاد لەسەر عەرز دەژین. نازادی خۆیان لەکن گەورەتر دەبێ. دلی ھەموو کەس پاك و خالی لە تەماع و نێردیسی
دەبێ. ئەو دەم ئیتر ژیان ھەر ژیان نابێ، بەلکە ستایش دەبێ لە ناست مرۆڤ، پەیکەری مرۆڤ لەویەری پەرسنت دا
دەبێ. چونکە خەلکی نازاد دەرەتانی ئەوی دەبێ بگاتە پەلە بەرز. ئەو دەم ئیتر مرۆڤ لە نازادی و بەرامبەری دا
بۆ جوانی دەژی. ئەو دەم ئەو کەسانە لە ھەموو کەس باشتەر دەبن کە پتر خەلکیان خۆش بوێ. ئەو کەسانە دەبن
کە نازاد ترن. ئەو دەم ژیان مەزن دەبێ. ئەو کەسانەش ئەو ژیانەیان ھەیە، مەزن دەبن. بێ دەنگ بوو، قەدی راست
کردووە، خۆی راوێشانە. دەنگیکی تەواو لەرزۆک قەسە کەمی درێژە پێدا.

__بەناوی ئەو ژیانەو بۆ ھەموو شت نامادەم. ئەگەر پێویست بێ دلی خۆم دەر دینم و خۆم پێشیل دەکەم .
__سەر و چاوی دەلەرزین و رەگی ملی ھەل دەستان. دۆپەیی فرمێسکی یەك لە دووای یەك بە چاوان دا دەھاتنە
خوار.

__پاقیل سەری ھەلینا و چاوی تێبیری. ئەویش رەنگی بزرکابوو. چاوی سوور ھەلگەرابوو. دایک لەسەر
کۆرسە کە ھەستا. ھەستی کرد کە ترس و نیگەرانی پتر لێی وەتزیك دەکەوێ.

__پاقیل بە ھێندی پرسی: ئەندریی چتە؟

__ئەندریی سەری راوێشانە، وەك سیمیک خۆی لەبەر یەك کیشاو و تەماشای دایکی کردو گوتی:

__دیتۆمە..... دەزاتم.

__دایک کە بەتەواوی دەلەرزى. ھەستا بۆ لای ھات و دەستەکانی گرت.

__ئەندریی خەریک بوو دەستی راستەى دەربینی، بە لامدایک توند دەستی گرت و گوتی:

__ئەندریی گیان لۆلە کەم راوێستە.....

__راوێستە. ئەندریی بە دەنگیکی گێراو ورتە یەکی لێھات:

__راوێستن، دەسەوئ بۆ تانی بگێرە مەو کەروداوە کە چۆن بوو....

__دایک بە چاوی پر لە فرمێسکەو گوتی: نا..... نا..... نا.....

__پاقیل لە ھاوڕێکەى وەتزیك کەوت. دەنگی دەلەرزین و رەنگی بزرکابوو. لەسەر خۆ بە پێتکە نینیتکی سەیر

__گوتی: دایک لەو دەترسێ ئەکا تۆ ئەو کارەت کردبێ....

__ناترسم.... دەزاتم ئەو ئەمى کردووە. بە چاوی خۆم دیبام، بروام نەدە کرد!

دايك

نه ندری بی نهوهی تماشایان بکا گوتی تراوستر! سمری راده و شانده وهولتی ددها که دهسته کانی له نانو دهستی دایک دریتی.

__ من نهم کارم نه کردوه... به لامده متوانی پیشی بگرم...

. پاقیتل گوتی نه ندری بی دهنگ به! دهستی نه ندری گرت و دهستیکی هاویشته سمرانی. ده بیوست نه هیلی لهشی بله رزی. نه ندری سمری خوار کرده و به نه سپایی قسه کانی دریژه پيدا :

__ پاقیتل! تو باش ده زانی من به تهما نه بووم نهو کاره بکهم. بزانه چۆن بوو. کاتیکی تو نیمه ت به جیهیشت، من و دراگونوؤ له قوژینیکی کۆلانه که ماینه وه. له پر نیسای پهیدا بوو. دراگونوؤ گوتی: "ده بیینی؟ نهوه همه موو شوئی و ده ووی من ده که وی. ناخره که ی دهستیکی لیده وه شیتیم." له من دور که ته وه و لام وایوو ده چیته وه مالی خویان... پاشان نیسای لیم و نریک که وت. نه ندری هه ناسه یه کی هه لکیتشا:

__ له ژیانم دا کهس هینده ی نهو سه گه سوکایه تی پینه کردووم.

دایک بی نهوهی و ده دهنگ بی، نه ندری بو لای کورسی راکیتشا و توانی له سمر کورسیه که ی دابنی. بوخوشی له پهنا پاقیتل دانیشت. پاقیتل له پیشی راوهستا و به په ریشانییه وه توکی ریشی خۆی هه لده کیتشا.

__ پی گوتم. "پولیس ههردووکتان ده ناسی و ژاندارمه کان ناگادارتسان و پیش هه ودلی مسانگی نه یار ههردووکتان ده گرن." وه لامم نه داوه و پیکه نیم. به لایه ریک بوو هه لده چووم. پاشان پی گوتم که کورنیکی وریام و نابی بهو ریگایه دا پرۆم...

نه ندری راوهستا. به دهستی چه په ی دهم و چاری سر په وه. چاوه کانی وشک و پریقه داربوون.

پاقیتل گوتی: ده زانم؟

__ به لای، پی گوتم: باشتره بجمه خزمه تی شاره وانی و بیم به پۆلیس...

. نه ندری دهستی راوه شانده و مستی کرده گری: گیانیکی له عنه تی و ناپاکی هه بوو... بسۆلیس... خۆزیا له جیاتی نهم قسه زله ی لیدا بام. که مترم پی ناخۆش ده بوو. رهنگه بۆنه ویش باشتر بوايه. به لامکانییک ناری بۆگه نی زاری خۆی وه ک تف به روه تم دا، نیتیر ناگام له مخۆ نه ما.

نه ندری به په شوکاوی دهستی له دهستی پاقیتل هینا ده ری و به دهنگیکی گراو گوتی:

__ مستیکم له نیو چاوانی دا و رۆشتم. گویم لیوو له پشته وه دراگونوؤ گوتی: "باش له گیر که وتوی" رادیسار بوو له پشتی کۆلانه که خۆی شارده بووه.

نه ندری پاش تاویک بی دهنگی قسه که ی دریژه پيدا.

نه گه پرامهوه... هه رچهند ههستم ده کرد که گویم له دهنگی لیدان دهی. له سه رخۆ ههوهک به لاق بو قیئکی بوپاش خۆم فری بدهم، تیپه پریم... که گه یه شتمه کارخانه هاواریان ده کرد: "نیسای کوژراوه". نه مده ویست پروا بهم قسه بکه م. به لامدهستم وهژان کهوت. نیتر به خۆم نییه، ژانه کهم پی هیج نییه، به لامده لئی دهستم کورت بو دهتهوه. خیرا چاویکی له دهستی کرد و گوتی:

دیاره قهت ناتوانم ئەم پهله پیسه بشۆمهوه.

دایک به گریانوهه گوتی: گیانه کهم نه وهنده بهسه که دلته پاک بی! نه ندرتی له سه رخۆ قسه کانی درێژه پیتا: خۆم تاوانبار ناکه م... نا... به لامناحهزه... خۆش نییه پهله یهکی ناوات له سینگی دابی. پیتویستم پیی نییه.

پاقتیل به دردۆنگیهوه ته ماشای کردو گوتی: دهتهوی چی بکهی؟

دهتهوی چی بکه م؟ بیری لیکردهوه... سهری بهرداوه... پاشان سهری هه لئنا وبه زه ده خه نه یه کهوه گوتی:

لهوه ناترسم بلیم من لیم داوه، به لامله کردنی ئهه کاره به خۆمدا ده شکیتمهوه. پاقتیل شانی هه لته کاندن و گوتی: له قسه کانت تیناگه م. تۆ نه تکوشتهوه... نه گه ر... ..

برام له گه ل ئەم قسانهش شینسانیکه... کوشتن شتیکی ناحهزه، نه گه ر پیاو بزانی خه ریکی پیاو کوشتنه و پیشی پی نه گری، رهنگه بی غیرهتی کرد پی... ..

پاقتیل وه لاهمی داوه:

به هیج جۆر له مه بهستی تۆ تیناگه م. پاش تاویک بیر کرد نه وه گوتی:

به لکو ده توانم تیپه گه م، به لامنا توانم ههستی پیتکه م.

دهنگی ناژیری کارخانه هات. نه ندرتی که دهنگی ناژیری بیست، سهری به سهر شانی داخوار کردهوه و خۆی راوه شانده گوتی:

نامهوی بچمه کاری... ..

پاقتیل گوتی: منیش ناچم... ..

نه ندرتی پیتکهنی و گوتی: دهتهوی بچمه هه مام... به پهله جله کانی کرده بهر و له مالتی وه ده رکهوت. دایک به چاویکی هاو دردانه به رپی کرد و به کوره کهی خۆی گوت:

پاقتیل له ره چی ده لئی بلی. ده زانم کوشتنی مرۆف ناحهقه... .. له گه ل نه وهش دا ده زانم کهس تاوانبار نییه... .. کاتیکی ته ماشای نیسایم ده کرد، وه بیرم هاتهوه که هه ره شهی له داردانی تۆی له من ده کرد. نیتر نه په رۆشم

دايك

بوو و نه به كوشتنی شاد بووم، به لامرست و رهوان سكم دهرستا.... نيسنا سكيشم پي ناسوتی... قسه كانی بړی، تاوئيك بېری كرده ده. له كاتيكدا بزیه کی له سهر لیوان بوو قسه كانی دريژه پيدا.

__ خوايه..... پاقئیل گویت لی بوو چيم ده گوت؟

بی گومان پاقئیل گوئی له قسه كانی نه بوو بوو. سهری بهردا بوو ده و له ژوروی دا ده سات و ده چوو. به دهنگيكي كزه لوكه هاواری كړد:

__ وايه. ژيان هروايه. ده زانی چؤن خه لك له دژي يه كتر هان ددهن. بتهوی و نه تهوی پياو ناچاره لی بدا .
ته ویش له کی؟ له كه سيك كه به نه ندازه ی خوی له مافه كومه لایه تيبه كان بی به شه. له كه سيك كه له خوی چاره ده ش تره. چوونكه كهره..... پاسهوان، ژاندارمه، جاسوس، هم موویان دووژمنی نیمن. له گه له نه وه ش هم موویان وهك نیمنه مرؤقن. نه وانیش ده چه وسینه وه. نه وانیش به مرؤقن نازان. بهم چه شنه خه لكیان تيك به روداوه. به نه جمعی و به ترس كوړیيان كړدوون و ده ست و پتیا به ستوون. ده یان چه وسینه وه و زوولمیان لیده كهن. پانیان ده كه نه وه. به هیندیکیان له وانی ديكه ددهن. خه لكیان كړدووته تفهنگ و بهرد و دار . نه مه شيان ناو ناوه شارستانه تی. نه مه یه ده ولت و ولت... ..
له دايك نزيك پووه ده:

__ دايه گيان تاوان نه مه یه! كوشتنی ميليونها كس..... كوشتنی گيانله بهر... تیده گهی؟ گيانان ده كوژن قهرقی نيوان نیمنه و دووژمنانی نیمنه ده بینی. كاتيك يهك له نیمنه له كه سيك دده، له و كاره شهرمه زاره، بیزاره و خهفت ده خوا..... خه لكی تر به هزار هزار ده كوژن، بی نه وهی و سهر خوینن. شادن و به شادی خه لك ده كوژن. به مجوره زوولم له خه لك ده كهن. ته نیا بو نه وه یه كه شت و مهك و كهل و پهل و مال و زپرو زیو و كوته كاغزی بی كاری خویان بیارین. له و ساره ده وه بیركهره. بو پاراستنی خویان نیسه كه خه لك ده كوژن، به لكو بو بهرگری له خاوهن مولكیه تی خویانه. پاقئیل دهستی دايکی گرت و بو دا هاته وه و له نامیزي گرت:

__ نه گهر توانیبات راده ی بی شهرمی و چه پهل و بو گهنی كرده وهی نه وانه بزانی تیده گه یشتی كه نیمنه له سه حه قین. ده تزانی نه و كاره ی نیمنه چند جوان و مه زنه.

دايك له كاتيكدا رور خه مناك بوو. هه ستا. تاواتی نه وه بوو دل خوی و كوره كهی بكانه كوره یه کی سروره وه بوو. به هه ناسه برکه له ژیر لیوه ده گوتی:

__ پاقئیل راوهسته..... راوهسته..... ده زانم، تیده گم، هه ست پیده كم..... راوهسته .

(۲۵)

له‌بن گوئسه‌وانه‌ی ماله‌که‌یان به‌کینک ده‌نگی ده‌هات. هه‌ردووکیان پاست بوونه‌وه و چاویان له‌یه‌کتر کرد. ده‌رگا له‌سه‌ر خۆ کرایه‌وه و ریپین خۆی خوار کرده‌وه و وه‌ژوور کهوت. سه‌ری هه‌لئینا و پیتکه‌نی:

— ها، نه‌وه‌م ده‌ویست. زۆر له‌خه‌می ئینوه دا بسووم. به‌ چاویپتکه‌وتنتان زۆر شادم. چاکه‌تیکی کورتنی له‌به‌ردابوو. قه‌ترانی ره‌ش هه‌موو په‌له‌ په‌له‌ بووبوو. پیتلاویکی حه‌سیری له‌ پیندا بوو، ده‌سته‌وانه‌یه‌کی ره‌شی بی قامکی به‌ قایشی که‌مه‌ریه‌وه هه‌لواسیبوو و کللاویکی که‌ولنی له‌سه‌ر نابوو.

— چۆنی پافئیل؟ به‌ریان داوی؟ دایه‌ تۆ چۆنی؟ ددانه‌ سپیه‌کانی وه‌ده‌رخست و بزیه‌کی هاتی. ده‌نگی له‌جاران نه‌رمتر بوو. ریشی هاتبوو. دایک به‌خۆشیه‌وه پیتشوازی لیکرد. ده‌سته‌ ره‌ش و گه‌وره‌که‌ی گوشی و له‌ کاتیکدا بوئینکی توندی قه‌ترانی هه‌لده‌مزی که‌ ریپین له‌گه‌ل خۆی هینابوو، گوئی:

— نای، نه‌وه‌ تۆی، باشه‌، زۆر شاد بووم!

— پافئیل به‌ پیتکه‌نینه‌وه گوئی:

— قه‌لافه‌تیکی دێهاتیانه‌ی جوانت هه‌یه. ریپین به‌ کاره‌خۆ پالتۆکه‌ی ده‌رهینا و له‌ وه‌لامدا گوئی:

— به‌لێ، بوومه‌وه به‌ دێهاتی. ئینوه‌ش ورده‌ ورده‌ ده‌بن به‌ ناغا. به‌ لامن بۆ دوواوه‌ ده‌گه‌ریمه‌وه. ناوایه. له‌ کاتیکدا بلوزه‌جاوه‌که‌ی به‌ری ریک و پیتک ده‌کرد، هاته‌ ژووری و سه‌ریکی چوارده‌وری ژووره‌که‌ی کردو گوئی:

— وه‌ک ده‌بینم شت و مه‌کی ماله‌که‌تان زیادی نه‌کرده‌وه. ته‌نیا ژماره‌ی کتیبه‌کان پترسوه‌. هه‌ر شه‌وه‌نده‌ کتیبه‌ب له‌م زه‌مانه‌دا له‌ هه‌موو شت به‌نرخ‌ه‌ره‌ نه‌وه‌ راسته‌. باشه‌ کاروبار چۆنه‌؟ بۆم بگه‌یه‌وه! دانیشت و لاقی له‌به‌ر یه‌ک بلاوکردن. به‌ری ده‌ستی له‌سه‌ر نه‌ژنویان دانا و زۆر به‌وردی چاویکی له‌خانه‌خوینکه‌ی کرد و به‌خۆشی و هه‌روه‌ک گه‌شا پیتسه‌وه، به‌زه‌رده‌خه‌نه‌وه‌ چاره‌روانی وه‌لامی پافئیل بوو. پافئیل گوئی: کاره‌کان باشن.

— زۆرم پیتخۆشه‌. پیه‌له‌یه‌کی بچوکیش فۆدکا.... نه‌گه‌ر خواردن هه‌بی، شه‌ویش خراب نییه‌. به‌دیتنی ئینوه‌ خۆش‌حالم.... هه‌رناوا!! پافئیل به‌رامبه‌ری دانیشت و ده‌ستی کرد به‌ قسان:

— میخانیل نیفانو فیچ حالت چۆنه‌؟

— خراب نییه‌. له‌ "پیتگیلدنیف" گه‌رساومه‌وه. نه‌و گونده‌ شاره‌زای؟ گوندیکی باشه‌. هه‌موو سالی دوو جار بازاری لێ داده‌نری. دوو هه‌زار که‌سی خه‌لک هه‌یه‌. خه‌لکیکی ناجسنی تیندایه‌. به‌کاری کشت و کانی نایه‌، زه‌وییه‌کانی باش نین. زه‌وییه‌کان له‌ تیولداره‌کان به‌ تیجاره‌ وه‌رده‌گرن، به‌ لامباش نین. من لای چه‌وسینه‌ریکی کۆمه‌ل به‌ کریگرته‌یی دامه‌زراوم. ژماره‌ی نه‌و خوین مژانه‌ له‌ ولاتی ئینمه‌دا که‌م نییه‌. وه‌ک میتش و مه‌گه‌سی

دايسك

دهوری زه لگاؤ وان. قه تران ده گرین، خه لوز ده کهین. دوو نه و نه دی نیره کارده کهم و هه قده سته که شم چوار نه و نه ده که مته. ناوایه. لای نه و خوین مژه حوت کهس کارده کهین. بیجگه له من نه وانی دیکه هه موویان خه لکی گوندن. هه موویان خوینده وارن یه کیان ناوی "یتفیم" ه. کورینکی زور وریا و ژیره.

پاقتیل به گهرمی پرسی زور جار قسه بیان له گه ل ده که می؟

دیاره. هه موو بلاؤ کراوه کانی نیوهم له گه ل خوم بر دوه. سی و چوار دانهم هه یسه. به لامکه لک و هرگرتن له ته و راتم پی باشته. هه رچی بخوازی له ته و رات دا هه یه. کتیبیک کی گهر دیه. له لایه ن نه نجومه نی موقه ده سه وه چاپ کراوه. بوونیشی نازاده. ده کوی پروای پی بکی. به گالته برژانگه کانی لیکدا و قسه کانی دریزه پی دا.

به لامته و نه ده بهس نییه. بویه هاتومه نیره، شتی خویندنه وه وهر بگرم. له گه ل یتفیم ده چوین قه تران ته تسلیم بکهین. ریگامان گوری تاسه له تو بدین. پیش نه و دی یتفیم پی، کتیبیه کاتم بدیه. پیوست نییه نه و له هه موو شت ناگادار پی....

دایک چاری له ریبین کرد و لای و ابو که له کاتی دا که ندنی چاکه ته کی دا، شتیک کی دیکه شتی له بهر خزی دا که ند. که متر له جارن به نه ده ب. بوو. مه کری پتر له نیگای دا ده بینرا. پاقتیل گوتی: دایه بچو کتیبیه کان بیته.... بللی بو گوندین. بو خویان ده زانن چت ده ده نی.

باشه. با سه ما و ره که بگاتی، ده جم.

ریبین به پیکه نینه وه پرسی: دایه! توش خه ریک کی نه و کارانه ی آله گوندی نیمه زور کهس کتیبی ده وی. ماموستاش کتیب خویندنه وه ی پیخوشه. هه رچه مند له فیرگه ی قه شه کان دا په روه ده کراوه، ده لاین کورینکی باشه. هیندیک دورتر له گوندی نیمه ماموستایه کی ژن هه یسه. به لامته وانه نایانه وی کتیبی قه ده خه کراو بخوینسه وه. چوونکه موجه له حکومت وهر ده گرن، ده ترسین.... ناوایه.... کتیبی زور توند و قه ده خه م گهره که. به نه پیتی بلاویان ده که موه. نه گهر قه شه و پاسه وان بزنان، لایان وا ده بی ماموستاکان پروپاگنده ده کهن. هیچ کهس شکی من ناکا. له و فیللی سازی کردبوو که یف خوش بوو، فاقا دهستی کرد به پیکه نین. دایک له دللی خویدا گوتی: ده زانی تو له ورج ده چی، به لامریوی....

پاقتیل ههستا و له کاتیکدا له ژووری ده هات و ده چوو، به سه رکونه وه گوتی: میخائیل شیفانزفیلچ! کتیب ده ده یین به تو، به لامته م شتیه کاره ی توهان پی باش نییه.

ریبین چاری زه ق کردن و پرسی: بوچی؟

چونکه پیاو که کاریک ده کا، ده بی بهر پرسیه که شتی وه ته ستوی خوی بگری.... نابی جورتیک کاره که رابه رینی که خه لکی تر بکاته بهر پرس! پاقتیل دهنگی هه لیتنا. ریبین چاری له عمرزی بری. سه ری راوه شانند و وه لامی

داوه: له قسه کانت تیناگم. پاقیل له بهر دهمی راوستا و پرسی: لهو بارهوه چۆن بیر ده که بتهوه؟ نه گهر له بهر بلاو بوونه وهی کتیبی قه ده خه کراو له ماموستاکان و هسک که ون، ده گپین بیان نا؟
 به لئ، ده گپین.... گرنگ نییه.

به لام چونکه تۆ کتیبه کانت بلاو کردونه وه، حق وایه تۆ بچیته به ندیخانه، نهک شهوان ریبین له کانتیک دا به پیکه نینه وه له نه نۆی خۆی ده دا، ده نگی بهرز کرده وه:

کابرایه کی سهیری. من که دیهاتیه کی ساده و ساکارم، کی شکم لی ده کا که خه ریکی شهو کارم؟ شتی وا ده بی؟ کتیب کاری تاغایه، ههر ده بی شهوانیش بهر پرسی بن.

دایک همستی به وه کرد که پاقیل له مه بهستی ریبین تیناگا، چاوی له سهر یهک داناون، دیساره توو په یه. به هیدی که وته نیو باسه که بیان و گوتی:

میخانیل نیقانوفیچ بۆ هه موو کاریک ناماده یه، بهو شهرته ی له جیاتی شهو خه لکی تر نازار و شکه بجه بدن.

ریبین ده سیتیکی به ریشی دا هیئا و گوتی: ههر وایه.

پاقیل به وشکی و هلامی داوه: نه گهر یه کیک له نیسه، بۆنونه نه ندرتی کاریکی به پینچه وانه ی قانون بکا و من له جیاتی شهو بگرن، تۆ چ ده لئی؟

دایک تیکر ابوو. چاویکی له کورده کی کرد و له کانتیکدا په شوکا بوو، سهری راوده شانند و گوتی:
 چۆن له گهل هاوری خۆی دا وا ده جو لیتته وه؟

ریبین گوتی: ناخ.... ناخ. پاقیل نیستا نه وه له قسه کانی تۆ حالی ده بم. به زهرده خه نه یه کی وهک گالته بهه دایکی گوت:

دایه مه سه له که قوله. باشان روی کرده پاقیل و به ده نگیکی به فیز و خۆ بهرستانه قسه کانی دریشه پی دا:

برام تۆ هیشتا ساویلکه ی! کانتیکی مرۆڅ بۆ نامانجیکی نهیننی کارده کا، نابی به ته ننگ شه ره فوه بی. باش بیر بکه وه: به که م، شهو که سه ده گرن که کتیبی له کن بدۆز نه وه نهک ماموستاکان. دوهه م، ناو ده پۆکی کتیبه نازاده کانیش که ماموستاکان بلاویان ده که نه وه، ههروهک کتیبه قه ده خه کانه. شه رنده هه یه وشه کانیا ن فه رقی هه یه، له سو ان دا راستی که متر ده بینرئ. که و ابوو ماموستا کانیش له گهل نیسه نامانجیا ن یه که، به لام به ریگای خۆیا ن دا ده پۆن. له کانتیک دا من ریگای راست ترم گرتو ته بهر. بهو حال شه، لای کار به ده ستانی ده وله تی تاوانسا ن یه که. وانیه هسپه م، برا گیان من کارم بهوان نیسه. سوار و پیاده ریک ناکه ون. ره نکه له گهل و هر زریک شه وه ی

دايک

نه کم. ماموستا (موعه لليم) کوری قه شهيه، بيان کچی خاوهن مولک نه نازانم شهوان بؤ داوا له خه لک ده کم نه کوشورش بکه ن. من که وهرزيريم ناتوانم له بيو ساوه ري شهو خويته وارانسه تتيگه م. خؤم ده زانم چ بکه م، به لامله صه به سستی شهوان ناگادار نيم. گهوره کان هه زاران ساآ خواي به راستی بوون و خويینی وهرزيرانيان مزيوه. له پر وه خه بهر دين و ده يانه وي چاوو گوئی قوربانیه کانی خويان بکه نه وه.

برام، من بهيت و بالوره م پي ناري. شهوش بهيت و بالوره به. من لاموايه خويته وهار و ده ولته مه نند هه رکه سيک بي، له من دووره. له زستان دا کاتيک مرؤه به معزرايه ک دا ده روا، له دوور چاوي به سستی ده که وي که زيندووه و ده جوليته وه. زور دووره و ناتوانی بزانی ريوييه، گورگه، يان سه گه. دايک ته ماشاي کوره که ی کرد. پاقيشل خه مبارو کز ده هاته بهرچاو. چاوه کانی رييين به تروسکه يه کی ليتل ده درهوشان. له کاتيک دا له خؤ رازی بسو، ده سستی له ريشی وهرده دا و قسه کانی دريژه پيدا.

من دره فتی مرؤفايه تيم نييه. وخته که له راده به در ناسکه. هه رکه م ده بي به گویره ی ويژدانی خؤی کار بکا... هه ر ده عبايه ک دهنگی تاييه تی خؤی هه به. دايک که وته نيو باسه که يان و گوئی:

هيئديک که سی ده ولته مه نديش هه ن که خويان فيداي کؤمه ل ده کم ن وهه موو ژيانيان له زيندان دا راده بوویرن . شهوه مه سه له يه کی تره. وهرزير که ده ولته مه نند ده بي خؤی به ناغاره ده چه سپيني. ناغاش که ليی قه وما و فه قير بوو، ده بيته دؤستی وهرزيران. کاتيک گيرفان خالی بوو، زح ناچاره پاک و خاويين بي. پاقيشل له بيرت ماوه... جار يکی بؤت رون کرد مه وه که بير و ساوه ر په يوه ندي به چه نييه تی ژيانسه هه به. نه گه ر کريکار بلي نا، نه رباب ناچاره بلي به لي، چونکه نه ربابه. له باره ی وهرزير و خاوهن مولکيشه وه هه ر وايه. کاتيکی وهرزير رازييه، ناغا خه وي ليتنا که وي. باش ده زانم خه لکی ناجسن له هه موو شويتيک هه ن و نامه وي به تتيک رايی ديفاع له هه موو وهرزيرتيک بکه م.

رييين هه ستابوو. دهم و چاوي رهش هه لگه رابوون. هه روه ک ددانان ليتک بدا، ريشی ده لهرزی. دهنگی دانه وانند و دريژه ی پي دا:

ماوه ی پينچ ساله له م کارخانه وه چومه شهو کارخانه. ري و شويني ژيانی ديها تم له بير چووربو وه وه. که گه ر امه وه سه ر شهو ژيانه و وه زعی شهوانم دی، به خؤم گوت نيتر ناتوانم وه ک شهوان بزييم. تينه ده گه ی؟ پي م وابوو ناتوانم. نيوه نازانن برسيه تی چييه... برسيه تی نيوه نازار نا دا. به لامله لادی برسيه تی وه ک سي بهر به ده وای نينسانه وه به. هيچ هوميدتيک نييه که پياو بتوانی نانی ته و او په يدا بکا. برسيه تی گيانی خه لکی تتيک شکاندوه و داب و شويني مرؤفايه تی کويتر کردوه ته مه وه. ژيسانی خه لک دؤاره. له برسيه تی و هه ژاری دا ده تلتيته وه. کاربه ده ستانی ده ولته تی وه ک قه له ره شه له که مين دان، تا بزنان کام وهرزير ناتيکی هه به... هه ر

له گهڼل پاروه نائيتکي زياديان دى، له خاوه نه کهى دهرفينن و زلله يه کيشى ليدده دن. ريبين چاويکي له دهوړو پشتي خؤى کرد و پاشان خوار بووه، نائيشکى وهسهر ميتره که دا و گوتى:

__ کاتيك سر له نوې توشى شو ژانه يوومهوه، ييزار بووم، خهفته تم دهخوارد. پيم و ابوو دهر نايهم. له گهڼل شوېش دا بهسهر خؤم دا زال بووم و بهخؤم گوت: "نابى بيلم گيانم فريو بدا. ليتره ده ميتمهوه و نه گهر نائيش نه ددهسه وهرزيتره کان دميان وروژينم. کارتک وه دهست دپنم. من وهک برايان بو نهوان کار دهکهم. من بو خهڼک و له دهست خهڼک خهفته ده بينم... خهفته وهک کيرديک له دلتم رادهچى." " نيتر چاوانى نارهقى لى دهچورا. لهسهر له خؤ پاقيل نزيک بووهوه. دهستى لهسهر شانى دانا. دهستى دهله رزى:

__ يارمه تيم بده. کتبيى شو توتم بديه که خوئنه ر وهجوش بيئى. ده بى ژيشک وه بن سهرى خهڼک بدهى. نهوانه سى شت ده نوسن، بيبيان بلې بو ديهاتيش بووسن، با ديهاتييه کان وا هه ليه زن وهک ناوى کوليويان پيدا کرابى. تا ميلهت به پشوازي مهرگوه بچى. باسکى راکيشا و به دهنگيکي له رزوک و وشه ي پچر پچره لى زياد کرد:

__ توله ي مهرگ ده بى به مهرگ بدرتيهوه. ناوايه. که و ابوو ده بى بمرى تا خهڼک بږين. ده بى هه زاران کهس بمرن، تا ميليونه ها کهس بږين. مردن هاسانه. به لاهؤزيا خهڼک زيندوو ده بوون و راده بمرين.

دايک سه ماوه رى هينا. چاويکي له ريبين کرد. قسه تونده کاني دايکيان خه مناک ده کرد. شو پياوه زور شتى وهک ميتره کهى شو دهچوو. همر دوو کيان وهک يهک ددانيان ده رده خست و قوليان هه لده مالى. تور به يى و بزوزيان وهک يهک و ابوو. فهرقيان شهونده بوو که ريبين قسه ي ده کرد و له بهر چاوانى هينده به سام نه بوو.

پاقيل سهرى راوه شانده و گوتى: به لى پيوسته، ده بى رزوانه يه کيش بو ديهات ساز بکه يين. مه تل به و خه بهرمان بدهنى، تا رزوانه تان بو چاپ که يين.

دايک به پيکه مينه وه ته ماشاى کوړه کهى کرد. پاشان جلى کرده بهر و بى نه وهى شتيک بلې وده ده رکوت. ريبين گوتى: به چاران. هرچى پيوست بى بوتان ناماده ده که يين. ساده بنوسن، تا گوړه کهش تسي بگهن. ده رگا کرايه وه و يهکى و ه زوور کهوت. ريبين چاويکي له چيشتنخانه کرد و گوتى: ييغيم! و هره نيره. نه مه پاقيله، نه وهى باسم بو کردى.

پياويکي چوارشانه ي بالا به رزى دهم و چاوپان و مو زهره و چاوشين بوو. چاکه تتيکي کورتى له بهر دابوو، کلاو به دهست له پيش پاقيل راوه ستا و له بنه وه چاوى تيپرى. به دهنگيکي گبراو گوتى ترؤر باش. پاشان دهستى پاقيلى گوشى و دهستى که به قوه کاني خويدا هينا. چاويکي له زووره کهى کرد ويؤ لاي کتبيخانه چوو که پر بوو له کتبي.

دايك

ريبين گوتى: پاقئيل نه مانه ي خوئندنه توه. يئفيم روى ودرگتيرا و چاوتكى ليكرد و سه يريكي كتبسه كاني كرد وگوتى:

چمند كتببت ههيه ؟بى گومان وهختى خوئندنه رت كه مه ؟ له لادى وهخت بى خوئندنه وه پتزه. پاقئيل گوتى: زهنگه مه يلى خوئندنه وه كه متر ههيه؟

دهستىكى به چه ناگه ي داھينا و گوتى بويچى؟ به بيچه وانوه، نيستا مرؤف ناچاره بير بكاتوه. دهنا ريگاي ترى نييه. كه وانه بى، ده بى دهست و لاقى راكيشى و بمري. چونكه ميللهت نايه وي بمري، ميتشكي وهكار خستوه..... زه وه ي ناسى يانى چى ؟ پاقئيل بوى رون كرده وه.

يئفيم كتبسه كه ي له جيگاي خوى داناره و گوتى: نه مه مان يئويست نييه!
ريبين هه ناسه يه كي توندى هه لكيشا و گوتى:

وه رزير نايه وي بزاني زه وي له كوئيرا هاتوه. ده يه وي بزاني چوئن بهش كراوه. نه وه خاوهن مولكانه چوئن زه وييان لهو خه لكه نه ستاندوه. زه وي بھولتته وه يا بسه كنى، گرنگ نييه. هه ر نه وه نده به سه كه ناني لي به يدا ده بى!..... يئفيم ته ماشاي كتبسي ميژوي كويله كاني كرد وه پاقئيل گوت: نه مه كتبسه باسي نييه ده كا. پاقئيل كتبسيكى ترى دا به و گوتى: نه مه ش له باره ي "سرواز" وه. يئفيم وه رى گرت وله ده ستى وه ردا و پاشان داينا و له سه ر خى گوتى:

نه مه با به ته زور كونه .

زه دويت ههيه؟

نييه سى براين. چووار هيكتار زه ويان ههيه. هه مووى ورده زيخه. سو گه نم لي چانندن ناشى، به لامبو مس خاوين كرده وه زور باشه. تۆزنيك مات بوو، پاشان گوتى:

خؤم له چنگ زه وي يزگار كرد. ناني لي به يدا نايى، ته نيا ده ست و بى ي مرؤف ده به ستى. نيستا چووار ساله كرنگرتهم. پايز ده بى بچمه خزمه تى سه ربازى. مامه ميخاييل ده لي مه چو، چونكه نيستا سه ربازه كان وا فيتر ده كه ن كه له خه لك بدن. به لامبو حاله ش ده وه وي بچم. كاتى نه وه هاتوه نه وه مه سه له كوتايى بى به يترى. بى نه وه ي چاو له پاقئيل ودرگتيرى پرسى بىر و راى تو چيه؟
پاقئيل بز به يه كي هاتى و گوتى:

به لي كاتى نه وه هاتوه، به لامدژا ريش ده بى. پياو ده بى بزاني له گه ل سه ربازه كان چوئن ده دوى .

فيتر ده بين و شاره زا ده بين!

پاقئيل به وردى سرغى يئفيمى دا و گوتى:

__ نه گهر بتانگرن، گولله بارانتان ده کهن .
 __ راسته لیتمان خوښ ناین.
 دیسان دهستی کرد به تماشاشا کردنی کتیبه کان.
 ریښین گوتی: هاوړی چایه کت بجوره ده. ده بی پرژین.
 __ نیستا. پاشان پرسى: شوړش یانی یاخی بیون؟
 نه ندرتی شه کت و شتواو گه شته وه. بی نه وهی قسه بکا دهستی بیفیمی گوشى و له په نا ریښین دانیشته.
 تماشاشایه کی کرد ودهستی کرد به پیکه نین.
 ریښین دهستی کی له نه ژنوی دا و گوتی: بیچی وا تیکچووی؟
 __ هیچ. بیفیم به نیشاره نه ندرتی نیشان دا و پرسى: نه مه ش کریکاره؟
 نه ندرتی گوتی: به لی، مه به ست چیه؟
 ریښین رونی کرده وه: هوهال جار ه که کریکاری کارخانه ده بینی. لای وایه کومه لیکى تایبه تین. ... پاقیل
 پرسى: له چ باریکه وه؟
 بیفیم به وردی سه ریجی نه ندرتی دا و گوتی: نیسکی نیه نوک تیژه، که چی نیسکی وهرزیران خرتره.
 ریښین قسه که ی ته او تر کرد:
 __ وهرزیر له سر پییان له نیه قایتره. هه ست به وه ده کا زوی له ژیر لاقى دایه. هه چرند زهویه که نی نه ویش
 نه بی، نه وه هه سته ی هیه به لامکریکاری کارخانه وه ک په لهر وایه. نه مالى هیه و نه نیشیمان ونه خاو و
 خیزان. نه مریز لیره یه و سبه ی له شوینیکى تر ... ته نانه ت ژنیش ناتوانی به جیگایه کیه وه به سته تیه وه. هه کهر
 کیشه یان لی په دابو، ژن به جی دلی و بو دوزینه وه ی به خسته ودری رو له شوینیکى تر ده کا. که چی وهرزیر
 ده یه وی جیگای خوی خوشتر بکا و نایه وی له جیگای خوی بیژوی ... ناخ ... دایک نه وه هاته وه. ... ریښین
 چوره چیشته خانه. بیفیم له پاقیل وه نریک کهوت و به گومانه وه پرسى :
 __ ده کری کتیبیکم وئ بده ی؟
 __ به چاوان.
 وهرزیر له خوشییان چاوی دهرتوسکاند و به دنگ گوتی:
 __ ویت دده صه وه. هاوړیکافان به م زوانه قه تران دین، به وان دا ده بیترمه وه. سوپاس ایستا کتیب به نه ندازی
 چرا بو شه و پیوسته.
 ریښین گه راوه. پالتوکى کرده بهر و توند که صه ره که ی به ست.

دايك

با برۆين وهختى رۆيشته. يئىم به پىڭكەنینه وه كىتبه كانى پى نیشاندا و گوتى بزانە، شتم هیه بیخوینمه وه.

که نهوان رۆيشتن پاقیل به نهدری گوت:

نم شهیتاناهت دیت؟

به لى. ده لى هورن له به ره به یان دا، مات وتاریک و سه بر بۆ پیشه وه ده چن.

دايك قسه كه ی پری: مه به ستت؟ پیاو پروا ناکا که نه وه له کارخانه دا کاری کردی.

سه ر له نوێ بووه ته وه به وه رزیز. مه تر سیداره.

پاقیل روی کرده نهدری که له نزیك په نجه ره دانیشته بو، به کزی ته ماشای نیستیگانه چایه که ده کرد. پى گوت:

حەیف لیتره نه بو، تو که هه همیشه باسی دل ده که ته ماشای یاریه کی دلت کرد بایه. ریبین هه لایه کی وای ساز کرد بو، بۆ دابوم. خنکاند بوومی. نه مه ده توانی ره خنه ی لیترگرم. چهند به خه لک بی پروایه و نرخی که میان بۆ داده ئی. دایکم حه قیه تی که ده لى: هیزى تى ترستنه ره له و پیاو دا هیه.

نهدری به نارحەتی وه لایه داوه ته مه ی ده زانم. خه لکیان ده زماندا و کرد وه. کاتى کی راپه رن، بی نه وه ی فەرق و جیاوازی دابین هه موو شت ده روختن. زه ی روت و قوتیان گه ره که. هه رچی له سه ر زه ی بی، له ره گ و ریشه وه ده ی دینن. سه بر قسه ی ده کرد. دیار بوو به ره له شتى تر ده کاته وه. دایک پى گوت:

نهدری لراوه سته. پى و سته توژىک به سیه وه. به نه ره می وه لایه داوه: دایه گیان، لراوه سته، لراوه سته، هه رچه ند مه به ستتم نه وه نه بو، به لامدیسان جوان نییه. له پر وه خو که وت و مستى کی له میزه که دا و گوتی:

به لى، پاقیل راست ده که ی. رۆژىک که وه رزیزى نیسه شوژش بکا، زه ی روت ده کاته وه. هه روه ک پاش بلا و بو نه وه ی تا عون و وه با، و اباهه که هه موو شت ده سویتن تا شوینه واری خه م و خه فه تی رابووردو ببیته خو له میش. پاقیل به نه سپای گوتی: که و ابو ده بینه کۆسپی سه ر ریگامان!

نه رکی نیسه نه وه به ریگای نه ده ین پشتی بگرین. نیسه له و نزیکتین. پروا به قسه کانی نیسه ده کا. وه دوامان ده که وى.

ده زانی؟ ریبین ده وه ی رۆژنامه یه ک بۆ دیهات ساز بکه ین. پاقیل به پىڭكەنینه وه گوتی: نه ره مه زارم له وه که نه متوانی باسی له گه ل بکه م. نهدری ده ستى کی به سه رى خو ی دا هینا و به هیدى وه لایه داوه:

دیسان توشی دهبینوه. بلویر لیبده، نهوانه‌ی قاچیان ساخر به‌عمرزیه‌وه نه‌نوساوه، به‌ه‌وای بلویری تۆ هه‌لده‌په‌رن، ریبین حه‌قیه‌تی که ده‌لی نئمه هه‌ست به‌وه ناکه‌ین زه‌ویمان له ژیر پیدایه‌ی. نابیی هه‌ستیشی پی بکه‌ین، چونکه جولانه‌وه‌ی نه‌وه له نه‌ستۆی نئمه‌یه‌.... نه‌گهر جاریکمان راه‌شانده‌گه‌گ لیبی جیسا دهبینوه.... جاری دووه‌م..... دایک ده‌ستی کرد به‌ پیکه‌ نین و گوتی: نه‌ندرتی له‌به‌ر چاوی تۆ هه‌موو شت هاسانه.

به‌لی هاسانه‌لو به‌ده‌نگیتی خه‌مبارانه‌ لیبی زیاد کرد:

هه‌روه‌ک ژیان! تاوتیک راه‌ستا و یاشان گوتی:

ده‌جم له‌ ده‌ری تۆزیک ده‌گه‌ریم. دایک گوتی: دوا‌ی خۆ شوشتن؟ با‌که‌ی تونده، با‌ په‌ر ده‌بی.

هه‌ر نه‌وه بۆمن پتویسته. پاقیل به‌خۆشه‌ویستی گوتی: ناگات له‌خۆت بی، سه‌رمات ده‌بی. باشتره‌ راکشبی، به‌لکو خه‌وت لیبکه‌وی.

نا، ده‌سه‌وی و ده‌ده‌که‌وم.

جلی له‌به‌ر کرد و بی نه‌وه‌ی هه‌ج بلی و ده‌ده‌که‌وت. دایک هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشا و گوتی: خه‌فت ده‌خوا. پاقیل گوتی: زۆر باش بو به‌ "تۆ" ت بانگ کرد و له‌گه‌لی روخۆش بو. دایک پاش تۆزیک بیرکردنه‌وه به‌سه‌ر سوورمانه‌وه گوتی:

هه‌ج نه‌مزانیه‌ که "تۆ" م پتگوتوه. به‌ریکه‌وت بووه. نه‌وه‌نده‌م لی نزیک بووه‌وه.... نازام بلیم چه‌نده‌....

دایه‌ گیان تۆ دلکی باشت هه‌یه.

نه‌گهر وایی باشت، به‌ لاخۆزگه‌ توانیبام یارمه‌تی نئوه‌ بده‌م.... یارمه‌تی تۆ، یارمه‌تی هه‌موو که‌س. خۆزیا له‌ ده‌ستم هاتیا‌یه.

مه‌ترسه‌، شاره‌زا ده‌بی.

دایک ده‌ستی کرد به‌ پیکه‌نین و گوتی:

ها، نه‌ترسم. خۆمن هه‌ر نازام!

باشه‌ دایه‌ گیان. قسه‌له‌مه‌ ناکه‌ین. به‌ لامبزانه‌ زۆر زۆر مه‌منونی تۆم و سوپاست ده‌که‌م. دایک چوه‌

چیتخانه، تا به‌ فرمیسه‌که‌کانی پاقیل ناره‌حه‌ت و خه‌مبار نه‌کا

. نه‌ندرتی دره‌نگیک گه‌راوه. هیلاک بو. ده‌ست به‌جی راکشاو گوتی:

لاموايه‌ ده‌ کیلومه‌تر ریگا رویشتم.

پاقیل پرسی: حالت باشتره‌؟

دايك

__ نازانم، دهنگه دهنگي مهكه، دهموي بنوم.

هيندهي پينهچوو قيسوشيكوځو وهك جارن به چلكني و جليكي دپاو و پيسهوه وه ژوور كهوت. له كاتيگ دا همر به لادا دهات گوتي:

__ دهزاني كي نيساي كوشتووه؟

__ نا.

__ رهنكه به كينك پهيدا بووي نهو كارهي پي تاوان نهبي. سهيري من كه ، لاي خزي من خنوم نامساده كرد بسو بيخنكينم لئهو كاره پتر بژ من دهبوو.

پاڅيل به روخوشي گوتي: هاوري نم قسانه مهكه!

دايك به دهنگيكي دلسوژانه گوتي نراسيتت دهوي تو پيساويكي باشي، به لامقه كانت هميشه بي رهجهانم... بژچي؟ لهو دهمه دا دايك ديتني نهو لارهي پي خوش بوو. ته نانهت چر و چاوه گرويگه شي پي جوان بوو.

گروي شاني هه لته كاندن و به دهنگيكي لاله په تي وه لامي دايهوه:

__ بيچگه لهو كارانه به كاري هيجي تر نايه. هميشه له خنوم دهرسم كه جيگا و ريگاي من كوئييه. قهت نايدوژمهوه. پيوسته خه لك بدويئي. منيش نهوي نازانم، پيم ناكري. همموو شتيك دهينم... ههست به همموو خه و خه فته تيكي مرزو دهكه... ناتوانم دهريانريم. گيانتيكي كر و گيژم ههيه.

پاڅيل لي وه نزيك كهوت. سهري به ردايووه، به نينوك جوغزي به ميژه كه دا دهيتنا. به دهنگيكي به خه و گرياناوي كه وهك دهنكي مندالان دهچوو گوتي:

__ براكانم، كاريكي قورس بدن به من. همر كاريك بي قهيدي نيهه. ناتوانم ههروا بي كار بژيم. هه مو تان بسو نامانچيگ تيده كوژن، دهينم دهچيته پيش... به لامن دورم... تهخته و دار دهگويژه مهوه... نايا دهكري ههروا بژيم؟ كاريكي دژوارم بي بسپيرن تا نهجمي بدهم.

پاڅيل دهستي گرت و بولي خوي راكيشا:

__ بيري توژ دهكه ينهوه.

نه ندرتي لهو ديوي وه دهنگ هات:

__ فترت دهكه پسته كاني چاپ ليك جيا بكه يهوه. دهسي به پيست ريگه خهري چاپخانهي نيمه. دهيكه ي؟ قيسوشيكوځو ليبي نزيك بووهوه و گوتي: نه گهر فترم بكه ي كيرديكت دهدهمي....

نه ندرتي به سهريدا نه راندي بزو بؤخوت و به كيردهتوه!

__ کتردی چاکه!

نه ندرتی و پاقیل دستان کرد به پیکه نین. قیسو قشیکوژ له نیوهراستی ژورده که راهستا و پرسى: گالتهم پی ده کن؟ نه ندرتی له سر ته خته که می هاته خواری و گوتی:

__ به لی! شهویکی جوانه.... مانگه شهوه. ده لیین چی بچین له مه زرا بگه ریتین.... دین؟

پاقیل گوتی: به لی! گروی گوتی: منیش دیم. پیکه نینی نه ندرتیم پیخوشه.

نه ندرتی بزه کی هاتی و گوتی: منیش زۆرم پیخوشه که قهولی دیساریم پی ده دهی. کاتیک جلی له بهر کرد، دایک به نه سپایی گوتی: پتر له بهر که، با سه رمات نه بی. کاتیک هر سیک هاوری و ده در که وتن، چاری تی بریبون. پاشان سه یریکی وینه می سیحی کرد و له سرخو گوتی: خوا یارمه تیتان بدا....

(۲۶)

رۆژه کان یهک له دوای یهک شهوه نده خیرا تید به پیرین، ده رفه تیان نه ده دا که دایک بیر له شهوه لی مانگی نه یار بکاته وه. ته نیا کاتیک به شهوه، له کاری رۆژانه دهحه سایه وه و تۆزیک له گتیره و کیشه می رۆژانه می سه ری سوک ده بو، ده یگوت:

__ "خۆزیا زوو تپه پریا!"

به ری به یانی دهنگی ناژیری کارخانه ده هات. نه ندرتی و پاقیل به یه له بارو نایکیان به چای ده خوارد و هیندیگ ورده کاریان به دایک ده سپارد. شهوه ژنه ته هاوی رۆژ وهک سمۆره یهک له قه فسهس دابی، ده هات و ده چوو، شهوه دای نه ده دا. نان و چیشتی ساز ده کرد، هیندیگ که له و په لی سو چاپ کردنی به یان نامه کان ناماده ده کرد. خه لگ ده هاتن و هیندیگ نو سراوه یان ده دایه که بیاندا به پاقیل و پاشان ون ده بوون. شهوه سوک شهوه ییک نهو نو سراوانه یان له دارو دیواری کارخانه و پۆلیس خانه ده دا که داوایان له کریکاران ده کرد خویان سو جیشنی شهوه لی مانگی شه یار ناماده بکه ن. به یانی نهو نو سراوانه یان له کارخانه کان ده دیته وه. به یانی زوو پاسه وان به کۆلانا و هر ده بوون و به جنیودان و بۆله بۆل نو سراوه کانیا ن له دیواری ده کرده وه. وهختی نیوه رۆیه سر له نوی له کۆلانا بلاو ده کرانه وه و له ژیر پی ریبواراندا ده هاتن و ده چوون. له شاره وه پۆلیسی نه ینیسان ده نارد. شهوه پۆلیسانه خویان له که لیتن و قوژینی کۆلانا مات ده کرد و نهو کریکارانه یان هه لده نا که به شادی و پیکه نینه وه بۆنان خواردنی ده چوون یا له کارخانه ده گه رانه وه. شهوه موویان له دهسته وستانی پۆلیس خۆشحال بوون. ته نانه ت پیره پیاده کنیش به پیکه نینه وه به یه کترین ده گوت.

__ بزنان چ وه زعیکه!

دايك

له دهستهو پۆلى بچوك كۆده بوونهوه و له بارهى بهياننامه كانهوه قسه و باسيان ده كرد. ژيان و كول دههات، بههار له بهر چاوى خهلك زۆر جوانتر بوو، شتى تازهى له گهڤ خۆيدا دههيتا. بۆ هينديكيان ده بوو به بيانوو كه له ناژاو ههچيه كان توور بهن و جيتويان پيپهه. بۆ هينديكي تر له گهڤ ترس و نيهگه رانى هيواسه كى كه مى به دوواوه بوو. هينديكي ديكهش كه ژماره يان كه م بوو، دلى خويان بهوه خۆش ده كرد كه هينديكى و دنيا و خه بهر دين. نه ندرتي و باقتيل شهوانه خويان لي نه ده كهوت. هيلاك و ماندوو. بهر ههنگى بزرگا، تووزنيك پيش شهوه ناژيري كارخانه ليتيدري، دههاتنهوه مالى. دايك دهيزانى كه له نيشو ميتشه و ليره واردا شانهى حيزى پيتك دين. ناگاي له وهش هه بوو كه دهسته سوارتيكى پۆلىس له گهړه كى نهوان كيشك ده كيشن و پۆلىسى نهينسى له هه موو و كون و قوژنان. ده سوورتهوه و نهو كريكارانه دهيشكنن كه به تهنيا هاتوچۆ ده كهن. كۆيونه وه كان پلاوه پي ده كهن و جار و بار كه سائيتيكيش ده گرن. دهيزانى هه موو شهويك له وان هيه نه ندرتي و كوره كى بگيرين. هيندي جار لاي و ابوو پۆلىس بيانگرى باشتره.

كوشتنى نيساي به چه شنيكي سهير پووش به سههه ده كرا. نيسارهى پۆلىس دوو رۆژان ده كه سى گرت و پرسيارى ليتكردن و پاشان بي دهنگه ليتكرد و خوي له مهسه له كه گيتل كرد. ماريان كۆرسونوفا كه له گهڤ پۆلىس و هه موو كه س به ناشتى رايده بوارد، رۆژتيكى كاتى قسه كردن له گهڤ دايك، بير و راي پۆلىسى ده بري و گوتى: چۆن ده كرى تاوانبار بدۆزرتتهوه؟ نهوي رۆژي نزيكه سى كه س نيسايان ديوه. نهوه ده كه س له وان هيه نه گهړ بۆيان كرايا سهريان پان ده كرد دهوه. له م ههوت ساله دا نه وه ندهى بۆ كرابي خهلكى نازار داوه....

نه ندرتي به ناشكرا ده گۆيا. رومه تى ده قوپان. واي ليتهاتبوو هه چاوى زهق ده چوون. زۆر به ريكهوت به زي دههاتى. وهك پيشو نيتير باسى شتى ناسايى نه ده كرد. له جياتى شهوه، شادى و كهيف خۆشيه كى شهوتى به سهردا دههات كه كاري ده كرد هه گويگره كانى. باسى دوارۆژى ده كرد. باسى جيتونى نازادى و جوانى و روناسى و سهه كهوتنى عهقل و نازادى ده كرد. كه مردينى نيساي له بير چوهوه، رۆژتيكى به زهرده خه نهيه كى خه م بارانه وه گوتى:

دوو ژمنه كانمان نهك ههه كۆمه لاني گه ليان خۆش ناوي، بهلكو له خه مى شهوانهش دا نين كه بۆ شهوان وهك سهگ نيمه راوده نين و پيشمان ده وه رن. له خه مى يه هوداي به نه مه گى خۆشان دا نين. تهنيا له خه مى پارهى خويان دان و ههچى ديكه..... تاوتيك مات بوو..... پاشان گوتى:

هه رچه ند بير له حالى شهو كراباره ده كه مه وه، پتر سكم پيتى ده سوتى. نه مه ده ويست بكوژري، نا، نه مه ده ويست.

باقتيل له سهه رۆ گوتى: نه ندرتي به سهه. لهو باره وه به سهه.

دايك به نه سپايى گوتى: نهبي له قهيهك به دارتيكى گهندهل دا دراو كهوته عه رزي.

نەندریی بە خەمەوه گوتی: ئەمە راستە، بە لامدلی پێ نارام نابێ.

زۆر جار ئەو قسانەى دووپاتە دەکردهوه که لەزاری ئەودا مانایهکی تال و سوتینهريان هه‌بوو. ناخره‌گه‌ى رۆژێ هه‌وه‌لى مانگی ئەیار داها. ناژێرى کارخانه وه‌ک هه‌موو رۆژێ زیڤه‌ى هات. دایک ته‌واوى شه‌و چاوى له‌سه‌ر يه‌ک دانه‌نابوو، نه‌نوستبوو. به‌یانی له‌ جیگای خۆى هاته‌ده‌ر و سه‌ماوه‌رى تێهاویشته‌ و خه‌ریک بوو بچى وه‌ک جارێ کۆره‌کان هه‌لبستیتى. بیری کرده‌وه و ده‌ستى به‌خۆیدا به‌ردانه‌وه و له‌په‌نا په‌نجه‌ره دانیشته هه‌ر وه‌ک ددانى ژان بکا، ده‌ستى وه‌به‌رلاچاوى خۆى دا. له‌ناسمانى شین په‌له هه‌مورى بچوک و باریک و سه‌پى خێرا له هاتوچۆدا بوون. هه‌رده‌تگوت په‌له‌وه‌رى گه‌وره‌ن له‌ترسى گرهمى هه‌ور به‌ملاو لادا راده‌که‌ن. دایک سه‌رى گه‌ران بووبوو. چاوه‌کانى له‌به‌ر بى خوى ناوسا بوون و سوور هه‌لگه‌رايون. سینگی هێدی و نارام بوو. دلێ به‌چه‌شیتىکى ناسایی لى دده‌ا و بیری له‌ شتى ناسایی ده‌کرده‌وه. سه‌ماوه‌ره‌که‌م زوو تى هاویشته. ناوى تیدا نامیتى. با شه‌مپۆ تۆزێک پتر بچه‌ون. هه‌ردووکیان ماندوون. تیشکی تهاوى به‌ خۆشى له‌ په‌نجه‌ره‌وه هاته‌ ژوورى. دایک ده‌ستى وه‌به‌ردا. که‌تیشکی رۆژێ که‌وته سه‌ر ده‌ستى، به‌ پیکه‌نینه‌وه به‌ ده‌سته‌که‌ى تر لاندیه‌وه. پاشان هه‌ستاو دووکه‌لکیتى سه‌ماوه‌ره‌که‌ى هه‌لگه‌رت. به‌بێده‌نگى دهم و چاوى شوشته‌ و خاچیکى له‌ سینگی کیشا و له‌ ژێر لیویه‌وه ده‌ستى کرد به‌بارانه‌وه. سه‌رو چاوى گه‌ش بووه‌وه. ناژێرى دووهه‌مى کارخانه ده‌نگى له‌وه‌ى هه‌وه‌لیان نه‌رمتر بوو. ده‌نگى ده‌له‌ریه‌وه. دایک پى وابوو که‌ده‌نگى جارێ درێژتره. له‌ژووره‌وه ده‌نگى نەندریی ده‌هات:

— پاقیل! گویت لیه‌بانه‌گمان ده‌که‌ن. یه‌کێکیان لاقى روتى به‌سه‌ر عه‌رزدا کیشا و پاشان باویشکی هاتى. دایک بانگی کرد: سه‌ماوه‌ر سازه!

پاقیل! گوتی: ئەوه هه‌لده‌ستین.

نەندریی گوتی: هه‌تاهه‌لاتوه. هه‌وره‌کان لاده‌چن، هه‌وره‌کانى شه‌مپۆ زیاده‌ین. به‌برچى ژاكا و دهم و چاوى نه‌شۆراو و خه‌والۆ له‌ چیشته‌خانه وه‌ژوور كه‌وت. به‌روخۆشى به‌ پیتلاگیتى گوت:

— دایه‌ گیان رۆژ باش اچاك نوستبوى؟

دایک خۆى لى نزیک کرده‌وه و له‌سه‌ر خۆ گوتی: نەندریی تکه‌ ده‌که‌م هه‌ر له‌ گه‌لى به‌.

— به‌ چاوان دایه‌. پیکه‌وه ده‌بین. له‌ هه‌موو شویتى له‌ په‌نا یه‌کتەر ده‌بین. بروا بکه‌.

پاقیل! گوتی: ئەوه له‌وى پیلانى چى ده‌گه‌رن؟

— هه‌یج رۆله‌ گیان!

نەندریی گوتی: دایک ده‌لى ده‌ست و چاوم خاوین بشۆم، چونکه‌ که‌چه‌کان چاومان لیده‌ده‌ن. پاشان چوو ده‌ست و چاوى بشوا.

دايك

پاڻيئل دهستي ڪرد به خويندنه هوي سرود: "رايه نه ي ڪڙمه لئ ڪريڪارا!....." تا دهات ههوا روناکتر دهبو. ههوره کان به تهوڙمي با له لهبر يڪ بلاو دهبوون. دايڪ سفره ناماده ڪرد و هه موو شتيڪي پي سهرير بو. سهرى راوه شانند:

__ ته م دوو هه قاله پيڪه وه گالته ده ڪن، به لام لاي نيورؤ چييان به سهردي؟ نه يده زاني. ته ناهت ههستي به ههسانه وه و خوشحالي ده ڪرد. بؤ نه وي وهخت رابوڙن، ماوه يه ڪي زؤر له سهر سفره بوون. پاڻيئل وه هه هميشه به نه سپايي ڪه وچڪه ڪه ي له نيسيڪان وه ردهدا و خويي به پاروه نائيڪ وه رده ڪرد. نه ندرتي لاقه ڪاني له بن ميئز دا ده بزوات و قهت نه يده تواني به نارامي له جيئيه ڪيان دابني. ڪاتيڪي تيشڪي هه تاو له په نجران هاته ژوور و وه ديواي ڪهوت گوتي:

__ ڪاتيڪ ڪه ته مه م ده سال بو، رؤڙتيڪي ويسم به نيسيڪانه ڪه م تيشڪي رؤڙ بگرم دهستي خؤم بري و لييان دام. پاشان چومه هه شو له ناوه ڪه دا خؤم دي. وه بهر پيلا له قائم دا. ديسان لييان دام، چونڪه خؤم قراوي ڪرد بو. به سهر هه تاودا ده مزيراند: "شهيتاني سوور" هيچ ڪوئيم ژان ناڪا. زمسام لي ده رده هيتا، به وه دهاته وهه سهرخؤ.

پاڻيئل به پيڪه نينه وهه پرسى: بؤچي هه تاوت پي سوور بو؟

__ ناسنگريڪ به رامبهري ماله ڪه مان بو. سهر و چاويڪي سوور و ناحهز و ريشيڪي سووري هه بوو ڪا برابيه ڪي سهرير و دل تهر بو. هه تاوم وه ڪه نه وهاته بهرچار.

دايڪ وه دهنگ هات و گوتي: باشتره باسي ڪاري ته مرؤتان بڪن.

__ هه موو شت به ته واوي ريڪخواوه.

نه ندرتي له سهرخؤ گوتي: ڪاتيڪي پياو بير لهو شتانه ده ڪاته وه ڪله پيشداريڪ و پيڪ ڪراون، ته نيا تيڪيان ده دا. دايه گيان نه گهر هات و ئيمه يان گرت، نيڪولاي ئيفانؤچيچ ديته لات و پيئت ده لي چي بڪي.

دايڪ هه ناسه يه ڪي هه لڪيشا و گوتي: باشه.

پاڻيئل به تاسه وهه گوتي: ده مه وي بجمه سهر شقام.

نه ندرتي گوتي نا. جاري له مالي به. سودي چييه سهرنجي پؤليس رابڪيشي؟ باشت ده ناسن.

فيديا مازين به شادي وه ژوور ڪهوت. سهر و چاوي سوور هه لگه را بو. هاتني نهو نار هه تي چاوه رواني ڪه م ڪرده وه. مزگيني داني.

د دست پئی ده کړی. کومعل ده جولی. کولان هر زمه ی دی. قیسو قشیکوڅو، فاسیلی گوسیتف و سامویلوڅو له بهیانیموه له بهر دهر گای کارخانه ویستاون و له گهل کریکاران قسه ده گهن. هیشتا هیچ نه بووه، هیندیک چونهوه مائی خویان..... با برۆین. وهختی خویه تی. نیستا سععات دبه .

پاقیل به لیبرای گوتی: من دهر ډم. فیدیا دلنای کرد. ده بیته، دووای نیوهر ډه هموو کریکاره کان ده دست له کار هلده گرن. نه مه ی گوت و لییدا رۆیشت.

دایک له سهر خو گوتی نهم لاره هر ده لئی شهمی کافوره که له بهر شنه ی بادا ده سوتی. ههستا و چوو له چیشتخانه خوی بگوری.

دایه گیان بۆ کوئ ده چی؟

له گهل نیوه ده یم.

نه ندیری ده سیتی به سمیلی دا هینا و چوینکی له پاقیل کرد. پاقیل به گورچی قوه کانی ریک و پتک کرد و چوه چیشتخانه کن دایکی:

دایه گیان له دهری قسه ت له گهل ناکم. توش حهقت به سهر منوه نییه. دایه گیان تیگه یشتی؟

تیگه یشتم، خوا ناگادارت بی.

(۲۷)

کاتیک دایک گه یشته شقام، گوتی له دهنگی خه لک ده بوو که دهنگی ده دایه وه و ده دیت له هموو شونینیک له په نجه روه و بهر ده رکانه وه. خه لک به سهر نجه روه چاو له نه ندیری و پاقیل ده گهن. تارماییه که وه که په له هه ور بهری چاوی گرت، هیندیک جا ر سوز و شهبه قدار بوو و هیندی جاریش شین و تاریک ده هاته بهر چاو. خه لک سلوویان له دوو لاره ده کرد و هه سیتیکی تایه تی له سلوانه دا هه بوو. دایک بیر وړای جۆر به جۆری له باره ی نهم دوو لاره ده بیست:

سهر څو که کانی له شکر نه مانه ن!.....

ناز اتم کامیان سهر څو که.....

من نیتر هیچی خراب نالیم.

له بهر دهر گایه که یه کتیک به په شوکاوی هاواری کرد: نه گهر وه چنگ پزلیس که ون کاریان ته واوه. یه کی تر گوتی: "نه گهر" ی بۆ چیه. له گیر هر ده که ون. ژنیکی تر به توو ره یی له په نجه روه نه راندی و له کولان دهنگی

دايك

دايهوه: ده لېږي شيت بوي ټو ټو ټو و مندالت هميه، نه وان سه لټن، بڼ وان فسرقي نيبه. كه له مسالې ودرده كه وتن كابرايه كي بي لاق و نه قوستان به ناوي "زوسيمو" كه مانگانه له كارخانه ودرده گرت، سوري له په نجه ووه هينا دهر و بانگي كړه:

__ پاقيل سهرت دهرن..... نه وي تو ديكه ي ديشه وه پټ.

دايك له رزي و راوه ستا. نهم قسانه يه كچار زور توو رديان كړه. چاويكي له سهر و چاوي قه به و هه لته ساوي كابراي نيغليج كړه كه له پشت په نجه ووه خوي مسات كړد سوو و جنسيوي دهدان. سو نه وي بگاته كوره كه ي هه ناگوي توند كړدن و دهويست به جي نه مينې. وا دهاته به رچاو كه نه ندرتي و پاقيل هيچ شتيك نابينن و گوښيان لهو ته وس و تواجه نيبه كه ټيټيان ده گرن. هيدى و له سهر خو دهر زيشتن و باسي مه سه له يه كيان ده كړه. كابرايه كي عاقل و بي فيز و ساكار به ناوي "ميرنو" كه ټيټيكي ناسايي هه بوو و له بهر نه وي نارده قى نه ده خواره ووه رزيان ليده گرت، هاته پيشيان. پاقيل لي پرسی:

__ دانيلو نيغانو فيچ تو ش كار ناكه ي؟

__ خيزام له سهر مانگ و روژي خويه تى. نه مړو ش هه روا نالوژ ديتنه به رچاو. به وردى چاويكي دؤستانه ي لهو دوو هاوپښه كړدو گوتى:

__ كورينه، ده لټن نه مړو ده تانه وي ناپروي به رټو به يري كارخانه بهرن و شوشه كان بشكيئن....

پاقيل گوتى: خو سهر خو ش نين.

نه ندرتي گوتى ته نيا نالا هه لده گرين و به شه قامدا دهر زين و سرودي سازادى ده خوينينه وه. گوي بده نه سروده كان و له ريگاي نه وانه وه له بيو باوه ريشمان ناگادار بن.

ميرنو تو گوتى: له بيو و باوه ريتان ناگادارم. بلا و كراوه كانى شيوه خويندوه ته وه پاشان له كاتيک دا چاري له دايك بريبوو، به پيکه نينه وه گوتى:

__ ها، نيلو فنا، تو ش له گه ل ياخييه كانى؟!

__ پياو كه لاقيشي له سهر ليوى قه بر بي، ده بي له گه ل راستى و حقيقت بي.

ميرنو تو گوتى: بزانه چ به زميکه اكه و ابو حقيانه دلټين تو نوو سراوه قه ده خه كانت له كارخانه بلا و كړدو ونه وه.

پاقيل پرسى: كي وا ده لي؟

__ هه موو كه س، باشه، خوا حافيز، خوتان كهر نه كهن!

دايك بزديه كي هاتى ونهم باسه يي خو ش بوو. پاقيل به پيکه نينه وه گوتى:

دایه ده تگرن!

تامادهم قمی ناکا.

خۆر هەر دههات و بهرز ده بوو. گهرمای خۆی له گهڵ جوانی رۆژه کانی به هار تیکهڵ ده کرد. ههروهه کان سه بهر درۆیشتن. سیبهریان روتنر ده بوو. له کاتی ک دا دهری کۆمه لیان دها و به سه ر بان و کۆلانسان دا دره وه یین، و ا دههاته بهر چاو که به خارین کردنه وه ی تۆز و خۆلی بانه کان و لایردنی خهم و خه قهت له سه ر روی خه لک، گه ره ک ده رازیزیتسه وه. دهنگه کان شادتر و به ته تین تر ده بسون و ساوازی دوور و گرمه ی کارخانه و زیق و هسۆری ترۆمه ییله کانیان بی دهنگ ده کرد. له هه موو شویتیک، له په نجه ران، له مالا نه وه، هاوازی تووریه یی یا په ریشانی، شاد یا خه مناک، بهرز ده بووه وه و وه گوئی دایک ده که وت. ده یویست وه لامیان بداته وه و سوپاسیان بکا. بۆیان رون بکاته وه و خۆی بچاته نیو ژبانی نه و رۆژه که دوو ره نگیه کی سه یری پیسه دیار بوو. له سوچیکی مه یدان ی گه وره دا، له کۆلانی ک، سه د که س له دهری قینسۆقشیکۆژ کۆبوو بوونه وه و قسه ی بۆ ده کردن و ده یگوت:

رێکمان ده گۆشن. قسه بی سه رو به ره کانی به سه ر خه لک دا ده بارین. چهند دهنگی تیکه ل بسو که ده بوون به گرمه و هه للا، خه یرا وه لامیان دهاوه: راسته!

نه ندری گوتی: قه قیره چی له ده ست بی ده یکا. بچین یارمه تی بده یین.

پیش نه وه ی پاقیل بتوانی پیشی بگری، له شی نه رم و درۆی له نیو خه لک را کرد و دهنگی بهرز بووه وه:

هاورنیان له لاین زۆر نه ته وه له سه ر زه ی ده ژین: جوله که، ته لمانی، فه رانسه یی، تینگیلیزی، تاتار... به لامن بره و به وه ناکه م. ته نیا دوو تایفه و مه یلله ت هه ن که قه ت له گه ل یه ک ناشت نابنه وه. هه ژار و ده وه مه مند. خه لک قسه کردن و جل و بهرگیان له گه ل یه ک فه رقی هه یه، به لامه خه تیک ده یینین ده وه له مه نده کانی فه رانسه و تینگیلیز و ته لمان چۆن له گه ل کۆمه لانی زه جمه تکیش ده بزونه وه، ده زانین ته وان نه ربا بن و وه ک نیسک وان له گه روی خه لک دا. دهنگی قاقای پیکه نین له نیو کۆمه ل بهرز بووه وه.

نه گه ر بروانین، له لایه کی دیکه وه ده یینین که کریکارانی فه رانسه یی و تاتاری و تورک، هه ره وه ها کریکارانی روس هه موو وه ک سه گ ده ژین.

تا دههات خه لک پتر کۆ ده بوونه وه و پالیان پیکه وه دهن و مات و بی دهنگ خۆیان هه لده کیتشا و ملیان درۆی ده کرد و له سه ر نوکی پی راده وه ستان.

نه ندری دهنگی پتر بهرز کرد وه:

کریکارانی هه نده ران پیشتر نه و راستیه یان بۆ ده رکه وتوه نیستا له ژیر تیشکی رۆژی هه وه لی مانگی شه یار په یمانی برابیه تی پیکه وه ده به ست.

يەكئىك ھاۋارى كورد: پۇلىس!

چوار پۇلىسى قامچى بەدەست لە كۆلانى راست رويان لە كۆبۇونەۋە كورد ھاۋارىيان كورد نېلاۋەى لى بېكەن ئەم قسانە چن كى بو قسەى دەكرد؟ خەلك رويان گرژ كورد بە ناچارى كشانەۋە تا رىگسا بو نەسپەكان چۆل بى. ھىندى دەچوونە سەر دىوار و بەرھەيوان. دەنگى گائەى خەلك بەرز دەبوۋە.

يەكئىك ھاۋارى كورد: "بەرازيان سواری نەسپ كوردن و ئەوانىش خۆ بە گەرە دەزانن!"

ئەندىرى بەتەنيا لەئىۋە راستى كۆلان دا مابوۋە. دوو نەسپ بەسەر ھەلئەكاندن بو لای دەچوون. لە پەنايەك رادەپەرى. لەو كاتەدا دايك باسكى گرت و بە بۆلە بۆل رايكيتشا:

تۆ بەئىنت دابو لەگەل پاقىل بى و لەو جىسا نەبىيەۋە. ئىستا ھەۋەل كەسى بەتەنيا خۆت خستەتە مەترسيەۋە!

ئەندىرى لە كاتىك دا بە دايك پىدەكەنى گوتى: ناخ..... بېورن.....

ماندوۋىيەكى تىكەل بە خەم وپەژارە بەسە ردايك دا زان بو. سەرەگىۋە گرتبو. خەم و خۆشى بە دوۋاى يەك دا، لە دلى دايك دا جىيان دەگرتەۋە. ناۋاتى ئەۋبۇو كەزۇو ئاۋىرى نىۋەرۆ لىيىدى. ناخەكەى گەپشەتە ئەۋ مەيدانە گەرەى كلىساى لىيىو. لە پىش دەرگاي كلىسا نىكەى پىنج سەد كەس، لە لاۋانى بە كەيفەۋە بگرە تا ژنى خەفتبار و مندالى بچوك، كۆبۇوۋونەۋە. ھەموۋيان دەجولانەۋە و سەريان ھەلئەدەپرى و چاۋيان دەگىترا و سەيرى ھەموۋ لايەكيان دەكرد. خۆشى و نشەيەك لە ھەۋا دىارى دەدا. ئەۋ كەسانەى بە برتر بسون لەگەل ترسەنۆك و نەفامان بەگژ يەكدا دەچوون. دەنگى پىك ھەلپىرژاننىكى دوژمانانە دەھات. ژنىك كە تەۋا دەلەرزى، تىكاي دەكرد: مەيتيا، تاگات لەخۆبى.

لېم گەرى بچەستەۋە!

دەنگى دلتسۆزانەى سىزۆۋ بە ھىدى و دلتىياى دەھات و دەيگوت:

نا..... نابى لاۋەكان بەجى بىلن. لە ئىمە عاقتن و غىرەتبان پترە. لە سەر كەم كوردەۋەى كەپىكىك بو وشك كوردنى زەلكاۋ كى و دەدەنگ ھات؟ ئەۋان. نابى لە بىرمان بچى. لاۋەكان لەسەر ئەۋ مەسەلەيە گىران. بە لامكەلكيان لە غىرەتى خۇيان وەرگرت .

زىرەى ئاۋىر لە سەر دەنگەكان كەوت. كۆمەل لەرزى. ئەۋانەى دانىشتىبون ھەستان. دەمىك ھەموۋ شت مات بو. ھەروەك چاۋەرۋانى شتىك بن، زۆر كەس رەنگيان بزرگا.

پاڦیلن به دهنگیکسی توند و لیتر اوانه بانگی کرد: هاورپتیان! سزینکی وشک و به گری چاره کانی دایکی ده سوتاند. خیرا هم مو هیتری خوی کوز کرده و به بازیک خوی گه یانده پشت کوره کھی. دهسته دهسته له دورهی پاڦیلن کۆده بوونهوه. هر وهک ورده ناسن بن و مه گناتیس رایکتیشا بن، له دورهی هالان.

برایان! کاتی نهوه هاتوه که نه م ژیانه تاریک و پر له ترماع و قینه، نه م ژیانه پر له زولم و زوره، نه م ژیانه که نیتمه هیچ جینگاو پله یه کمان تیی دا نییه، وه لا بنیتین. قسه کانی بری. کریکاران مات بسون و پتر دوریسان گرت. دایک ته ماشای کوره کھی کرد و بیجگه له چاوی روون سهری بهرز و به غیره تسی نهوه، هیچی دیکهی نه ده دیت.

هاورپتیان لیتمه بریارمان داوه نه مریزه به ناشکرا رایگه یه نین که نیتمه کیتین. شه مریزه نیتسه نالامان، یسانی نالای عه قتل و راستی و نازادی بهرز ده که یه نهوه.

داریکی سپی و دریتزه بهرز بووه و پاشان نهوی بووه و له نیتو کۆمه لدا ون بوو. پاش تاویک نالای کریکاران وهک په له وه ریکی سوور له سهر سهران شه کایه وه....

پاڦیلن باسکی هه لیتنا و داری نالاکهی راژا. پاشان دهیان دهست نهوه داره سپییه یان گرت. دهستی دایکیش له نیتو نهوه دهستانه دا بوو. پاڦیلن هاواری کرد بژی کۆمه لی کریکار. سهدان دهنگ به لیتر اوی بۆیان نهستانه وه.

هاورپتیان! بژی حیزبی نیتمه، راوه ستاوبن نازادی گه لانی روسیا!

کۆمه ل ههر شه پۆلی ده دا. نهوانه ی مانای نالایان ده زانی. ریگایان ده کرده، لیتی وه نزیک ده که و تن. مازین و ساموئیلوف و نهوه دوو براییه ی ناویان گۆسیف بوو، له په نا پاڦیلن بسون. قیسو قشیکوف سهری بهر دا بووه و خه لکی بۆ پشته وه پال پیتوه ده نا. لاره کانی تر که دایک نهیده ناسین، به چاوی زهقه وه خۆیان ده گه یانده ریزی پی شه وه. پاڦیلن دریتزه ی پیتا:

بژی گه لی زۆر لیتر اوی، بژی نازادی!

هزاران دهنگ به شادی و به هیتری به تهوژمه وه بۆیان دهستانه وه. نه م هه رایه گیانی ده جولاند.

دایک دهستی گروی و یه کی دیکهی گرت. کولی گریانی هه ستا بوو، به لامنه ده گریا. به دهنگیکسی لهرزۆک گوتی: به لی، ده زسته کاتم راسته.

پیکه نینینکی بهر دهوام دهم و چاره گرویکهی قیسو قشیکوفی گهش کرده وه. له کاتیک دا به قسه ی تیکه ل پیکه ل نه ره ی ده هات و دهستی بۆلای نیشانه ی نازادی را داشت بوو، ته ماشای نالاکهی ده کرد. پاشان له پر دایکی له نامیز گرت و ماچی کرد و له قاقای پیکه نینی دا.

دايك

نەندرىيى بە دەنگى نەرم و دلڧىتىنى ،بەسەر ھەللاو بگرى كۆمەلدا زال بوو و دەستى پىكرىد:
__ئىمە بەشاننازى خوايەكى تازە راپەريويىن.خوای روناكى و راستى،خوای عەقل و چاكە.ھاوريپپان ئىتمە
دەچىنە غەزايە.رىگايەكى دژوار و دريژمان لە پيشە.ئامانچ دوورە،بە لاخونچەى دروو نزيكە.ئەوانەى حاشا لە
ھيژى حەقىقەت دەكەن.ئەوانەى غىرەتپان نيبە كە تا دووا ھەناسە بەرگرى بکەن،ئەوانەى بروايان بەخۆيان نيبە
،لە دەردو كۆيرەوهرى دەترسپن،با وە دوواى كارى خۆيان بکەن.ئىمە تەنيا ئەو كەسانەمان دەوى كە بروايان بە
سەرکەوتتمان ھەيسە.ئەوانسەى ئامانچ نابىنن،نسابى وە دوواى ئىمە بکەن.چوونكە خەم و خەفت
چاوەرپوانيانە.ھاوريپپان لريز ببەست.راوہستاو بى ھەوہلى مانگى ئەيار،يانى جيژنى مرؤفى نازاد!
ھەردەھات و خەلك زۆرتەر دەسيو. پاقئيل ئالاکەى راوہشانند و ئالاکرايەوہ.لە كاتىك دا ھەتاو لىنى
دەدا،كەوتە شەكانەوہ. فيديا مازين بە دەنگىكى بەرز ھاوارى كرد:با دەست لە دنياى كۆن ھەلبگرين!
وہلامى ئەو ھەك لافاويكى بە تەوژم لە ھەوادا دەنگى دايموہ:

__با تۆزو خۆلى لاقمان بتەكئنين!

دايك لە كاتىك دا زەردەخەنەيەكى سوتىنەرى لەسەر لىوان بوو،خۆى گەيانندە پشت فيديا.لەسەر سەرى
فيديا،وہ،ئالاک و كورەكەى دەدەيت.لە دەورويەرى ئەو سەر و چاوى داگيرساو دەردەكەوتن و نەديو دەسيوون.چاوى
دەدەرەوشان.نەندرىيى و كورەكەى لە ريزى پيشەوہدا بوون.گوپى لە دەنگيان دەبوو.دەنگى نەندرىيى نوسابوو.بە
لاموہك برايان لەگەل دەنگى كورەكەى كەتونندتر بوو،تئيكەل دەبوو.
__راپەرە ئەى كۆمەلى كرىكار لراپەرە ئەى خەلكى برسى!.....
خەلك بۆلای ئالاکى سوور غارى دەدا.دەنگى كۆمەل لەگەل ئاوازى سرود،سرودىك كە لە مالى سەبرتر
دەخونندرايموہ،تئيكەل دەبوو.ئەو سرودە بەھيژىكى سامدار لە كۆلان وەك زەنگۆلە دەنگى دەدايموہ.خەلكى بس
رىگايەك بان دەكرد كە بەرەو پاشەرزۆى دەبردن.بە لامپياوانە ئەوانى لە تەنگ و چەلمەى ئەو رىگايە ناگادار
دەكرد:

__ميتيا!..... بۆ كۆى دەچى!

دايك بى ئەوہى راوہستى وەلامى داوہ:

__لىنى گەپى با بروا،نىگەران مەبە.ئى من لە ريزى پيشەوہ دايمە.ئەو ئالاک ھەلگرە كورپى منە .
__بۆ كۆى دەچن؟ئەوہتا سەرباز لەويين! ژنە بالە بەرز و لاوازەكە لەناكاو دەستى ھاويشتە سەر شانى دايك و
ھاوارى كرد:

__خۆشەويستم،بزانە چۆن گۆرانى دەلئين....."ميتيا"ش گۆرانى دەلى.....

دایک به نەسپایی گوتی: نارەحەت مەبە. کارێکی پێرژە. عیسا خۆشی نەگەر خەلک لە پێناویدا نەمردبا، ناوی نەدەما. لە پر ئەو فیکرەیی بە مێشکی دا هاتبوو، بە حەقیقەتی ساکارو روناکی خۆی خستیە سەر سوڕمانەوه. دایک تەماشایەکی ئەو ژنە کرد کە باسکی دەگوشی و بە زەردەخەنەییەکی سەر سوڕمانەوه بۆی دووپاتە کردەوه:

__ خوای نێمە، عیسا مەسیح نەگەر خەلک بەشانازی ئەو خۆیان بە هیلاک نەدا، بەم دنیاوە نەدەما، سیزۆڤ گەیشتە لای دایک. لە کاتیەک دا کلاوەکە بەدەستەرە گرتبوو و بەهەوای سرود رای دەوێشاندا، بە دایکی گوت: __ ها، دایە، بە ناشکرا کەوتنە کار. سرودێکیان سازکردووه. ج. سرودێک، ها دایە، قەیسەر پێیستی بە سەرباز هەیە. کۆرە کانتانی بدەنی. سیزۆڤ قسەکەمی درێژە پێدا :

__ لە هیچ شتیەک ناترسن. کۆرەکەمی من لە قەبری دایە. کارخانە کوشتی.

بەلێ دلی دایک توند لیتی دەدا. لیتی گەرا و دەپێشی بکەوێ. لەتەنێشتەوه بۆلای دیوار پالیان پێوێنا و لافاوێکی بە تەوژمی خەلک لە پشتی دا شەپۆلی دەدا. دایک دیتی کە خەلک زۆرە. لەم مەسەلە زۆر کەیف خۆش بوو. "رابن، رابن، ئەو زۆر لێکراوان"، دەتگوت شەپوورێکی گەورەییە لە گوتی خەلک دا دەنگ دەدا. ئەو لای هێندێ کەس مەیلی خەبات و لای هێندێکی تر بەختەورەییەکی نادیار و هەستی پێش رودانی شتیکی تازەیی و دەخەبەر دەهێنا. لە جێنە کە هیواوەکە برۆا نەکراری پێک دەهێنا و لە شوێنیکی تر دەرگای بۆ لافاوی قین و توورەیی کەلە مێژ سال بوو کۆبوو بوو، دەکردهوه. هەموو تەماشای ئەو شوێنەیان دەکرد کە نالای سووری لێدەشە کایەوه.

دەنگێک چریکاندی: ئافەڕین، کورینە! هاو دەنگ بەرێگا دا دەرۆن.

خاوەنی ئەو دەنگە لەبەر ئەوەی هەستیکی لەخۆدا شک دەبێرد و نەیدەتوانی بە قسەیی ناسایی دەری بپێ، دەستی کرد بە جێتۆدان. بە لامتوورەیی ئەو، قینێکی کۆتێر کۆتێرانبوو، ددانی لەسەر یەک دادەنان و وەک مار دەبیزیکاند و هێندێ وشە تێکەل و پێکەلێ دەردەپێرێ کە نیشانەیی توورەیی و بێزاری بوو. یەکنێک مستی بۆ لای پەنجەرە درێژکرد و هاواری کرد:

__ لامەزەبێنە!

لولەییەکی کاریگەر وەک سیپەرە گوتی دایکی کون کرد:

__ چۆن! شۆرش دژی خاوەن شکۆ نێمپراتۆر. شۆرش دژی قەیسەر.؟

سەر و چاوی پەشوکا و خێرا بەبەر چاوی دایک تێدەپەڕین. ژن ویساو بەپەلە رادەبەورن و هەموو بەتوندی سرودیان دەخوێندەوه. کاتیەک لە دوورەوه تەماشای نالای سووری دەکرد، دەم و چاوی و نێو چاوانی کۆرەکەمی و

دايك

چاوه كانی كه تيشكى بىرو باوريسان تيدا ددره وشاىهوه، دههاتنه بهرچاوى، بى نهوى به تهواوى ليكيان بكاتهوه. لهو كاته دا كهوتبووه ريزى دووايه و بهسه برو دلنيابي پيكهوه قسهيان ده كرد:

__ پۇليك سهرباز له نزيك قوتا بخانه و دهسته يه كيش له كارخانهن.....

__ حاكم هاتووه.....

__ به راستيه؟

__ به چاوى خۆم دىتم..... به كيك دوو سى جنپوى دا و گوتى:

__ بهو حالهش له براكافان دهترسين!..... سهرباز و حاكم دهترين..... و.....!

دايك له دلى خويدا گوتى: كهس و كاره كام ادلى توند لىسى ددها. به لامله دهو ربهوى دا قسهى سارد بلاو ده بوونهوه. ههنگاوى توند كرد تا له نپو نهو كۆمه له وه ده كهوى و دوور كهوتيهوه. ده كرا و ده پيشيان كهوى، چونكه به ته مبهلى و به شتهى دهو زيشتن. له پر ههروكه كۆمه له سهرى وه شتيك بكهوى، به رهو دووا گهرايهوه. دهنگى كى گرو له زوك بهرز بووهوه. لافاوى شه پولى دهنگه كان ديسان نيشتهوه. دهنگه كان يهك له دوواى يهك كپ ده بوون. ليره لهوى ههوليان ددها كه دهنگه كه وهك ههوه له جار بهرز بيشتهوه: ههستن، ههستن رهش و روتسه كان! له دوو ژمن راپهړن شهى بريسيه كان به له لامنيتر شهو تهوژم و دلنيابييه گشتيه ههوه لى له دهنگه كه دا نه مابوو. نيگه رانى و په شو كاريه كى له گه له تيكه له بو بوو. دايك نه يده توانى رووداوى ريزى پيشهوه بيى، به لاهه ستهى ده كرد. پالى به خه له كهوه ده نا، ريگاي بوخوى كردهوه و چوه پيشهوه. كۆمه له بهره دووا گهرايهوه. سهر شوو ده بوونهوه و برۆ تيك ده نران. بزى ناهو مېدى ده بېنرا و فيتهى گالته پيكردن ده بېسترا. دايك به خه فه تهوه سهبرى دم وچاوى خه لكى ده كرد. چاوه كانى، پرسيارو پارانهوه ويانگ هيشتهيان لى ده بارى.....

پاڅيل دهنگى هه لينا هاور پيان له سهرباز ه كانيش وهك نيمه نينسانن. ليمان نادهن له بوچى ليمان ددهن: له سه ره نهوى نيمه راستى به خه لك ده لى نانه وانيش پيوستبان بهو راستيه هيه.... هيشتا تى ناگه ن. به لاهه رهو رۆزه نزيكه له ژير نالاي پياو كوژو چهو سته ران بيشه دهر و بيشه ژير نالاي نيمه، نالاي نازادى و چاكه، بيشه ريزى نيمهوه. بو نهوى زووتر له نازادى نيمه تيبگه ن، پيوسته به چينه پيشى له بو پيشهوه هاور پيان له مو بو پيشهوه! دهنگى پاڅيل به هيز بوو، قسه كانى رون و رهوان بوون، به لاهه كۆمه له بلاوهى ده كرد. خه لك به دوواى يه كتر دا دهو زيشتن. هيندى به راست و هيندى به چه پدا فيزمالكيان ده دا يه. لهو كاته دا كۆمه له وهك سى گوشه يهك سوو كه پاڅيل له سه ره گوشه يهك راوه ستا بوو. له سه ره پاڅيل نالاي چيني كرېكار ددره وشاىهوه. كۆمه ليش وهك بالنده يه كى رهش ده چوو كه باله كانى ليك كرده بيشتهوه و خهريك بى بفرى. پاڅيل سه رهى نهو بالنده يه بوو.

(۲۸)

دایک له ناخري کولان دا چاري به ديوارتيکي رنگ خوله ميتشي کهوت که له نينساني بي سهر و چار پيک هاتبوو و رتړه وي مهيدانه کهيان گرتيوو. له سهر شاني په کهيه کهيان پولايه کی باريکی تيژ ددره وشا. شو ديسواره نارام و چه قيوه سارديه کی به سهر کويونه که دا بلاوده کرده. پيلاگيتيا هم مو له شي وشک بوو. روي کرده شو لايه که ناسياره کاني له پيشه و بوون و له گهل خه لکی نه ناسيار تينکه دل ده بون. ده تگوت ديه موي پشت به وان به ستي. پالي به کابرايه کی که له گهت و يه کچاوه ده نا. کابرا ناوړي دايه وده و پرسی :

_ تو کيې چت ده وي؟

_ دايکی باقيل فلانوژ.

هه ستي ده کرد که چوکی ده چه من نا ليوو خواره وي داده چوړي. کابراي يه ک چاو گوته نناخ!

باقيل قسه کاني دريژه پيدا: هاروپيان ته وای ژيان له بهر چاومانه. ريگای ترمان نييه. با سرود بخوتينه وده! ماتيهه کی خه فته تبار به سهر ولاندا هات شالا به رز بسووه وراشه کا و له کاتيک دا له سهر سهری خه لک ده له ريه وده، پولاي ديوارى سهر بازان رزيشت. دايک له رزي. چاوه کاني له سهر يه ک دانا و نالاندي. ته نيا چوار کهس له خه لک جيا بووونه وده: باقيل و نه دريې و ساموئل ژو و مازين. له پر دهنگی ناشرای فيديا مازين له هه واه دهنگی دايه وده و هاواری کرد:

_ بوون به قورباني. دوو دهنگی گوره و گر وه دوو هه ناسه که به زه جهت بيته دهر، دريژديان پيدا:

_ له خه باتيکی شيلگير دا. خه لک چند هه نگاويان بو پيشه وده هاويشت و به هه وای سرود لاقيان هه لديناره و گورانیه کی تازه بان به ليبراي و شادی ده خوئينده وده.

فيديا مازين که له دوو دره وده دهنگی ده بسرا، هاواری کرد:

_ گيانان کردو به قورباني اله ريگای نه وده...

به دووای نه وده تیکرا دهنگيان هه ليري: له پيناوی نازادی دا.

يه کيک به دهنگيکی به خوازانه هاواری کرد: ناخسه گ بارکانه سرودي مه زه به ييش ده لين؟

دهنگيکی ديکه به توو ريه ي وده لامي داوه: ليبان دن!

دایک هه رودو ده ستي له سهر سينگی دانا. گهراوه، ديتي نهو کومه له ی ماوه به ک پيشتر کو بوو بووه وده و کولاني پر کردبوو، نيستا به دره زنگی راوه ستاوه ته ماشای نهو که سانه ده کا که ليی جيا دهنه وده و نالاکه ی له نيو خو ده گرن. به دووای نه وده دايان کهس ده ريشتن، به لامله گهل هه هه نگاويک بو پيشه وده يه کيک جيا ده بووه وده و

◆ دايك

لاي ددها. ده تگوت نيټه پراسټي كولاڼ سوور بوو ته سوه و پيټلاو د سرتيټي. د هنگيك له سهر لټوي فيديا دوزينگايهوه: "ديكتاتور د پروخي".....

دهسته يه كي تر به د هنگي به هيتز و توند وبه هه پرده سوه وه لاميان داوه: "كومه ل راده بهري" ايه لامه ټنډي ك قسمي نه نيتي و به نه سپايي د هنگ و هه واي سروده كه يان كون ده كرد. هينديك قسمي كورت د هنگيان دايهوه:

__ نه مر دراوه..... سهره نيټه كان بڼ پيشهوه!

له ههوا سهره نيټه تيك هالاڼ و هاتنه خوارئ و هه و هك پيټكه نينيتي به درؤ، به رهو نالا و هريكه وتن.

__ بڼ پيشهوه! كابر اي يهك چاو دهستي له گيرفاني ناور وگوتئ: نه ها، هاتن. پاشان به توندي و هري كه وت. ديوازي خوله ميشي بزوت و ته و اوي پانايي كولاڼي داگرت. به ساردي، به هه نكاوي و هك يهك د جونه پيش و نوكي نيټه كانيان كه و هك زيو دده رهوشا، بڼ پيشهوه راده ا. دايك له پاقيل نزيك بووه. ديتي نه ندرتي هات له پيش كوره كه ي راوه ستا، تا له پنا خوي بگري و بيپاريزي.

پاقيل به د هنگيكي لټراو هاوازي كرد: هاوريان! له ته نيشت من!

نه ندرتي دهستي له پشتهوه گرتبو، سهر ي بهرز كرد بووه و سرودي ده گوت!

پاقيل كشانديهوه پاش و ديسان بانگي كرد: بڼ ته نيشت من احمق نيبيه ليره بي. ناله هه لگر دهبئ له پيش هه مووان بي. نه فسره رتيكي بچوك شيري بريقه داري راوه شانند و به د هنگيكي ناسك له گه ل هه هه نكاويك پانيه ي چه كمه كانئ به توو په ي له عمرزي ددها، بي نه ودي نه ژنويان و نه وشيتي. چه كمه بريقه داره كانئ سهرنجي دايكيان راده كيشا. له پنا نهو كه ميټك دوور تر پيساويكي كه له گه تي ريش تاشراوي سميل گه وري سبي دهر و شيت. پالټويه كي دريټي شينكي بهر سووري له بهر دابوو. خهت خهتي زهر د پاتوله گوشاده كه ي جوان كرد بوو. هه و هك نه ندرتي دهستي له پشتهوه گرتبوون، برؤ سبي و به پشتهه كانئ هه لگه را بوونهوه و ته ماشاي پاقيلي ده كرد. دايك نه وانه ي هه موو دهبيني. هاوارتيك له سينگي دا و هستا بوو. ناماده بوو له گه ل هه ناسه يهك بيته دهري. نهو هاواره دايكي د هه خنكاند، به لامبه هه ردوو دهستي سينگي ده گوشي و پيشي هاواره كه ي ده گرت، بي نه ودي بزاني بڼ واده كا. له هه موو لايه كه وه پالين پتوه دنا، لاتره ي دهر د. و هك بيته شان بڼ پيشهوه ده چوو. هه ستي ده كرد كه تادي خه لگي له پشت سهر ي كه م ده بيته وه. لافاويكي سارد به پيشوازيانه وه ده هات و بلاوي ده كردن. لاواني نالا سوور و سهر بازاني شينكي پؤش هه رده هات و لټك نزيك دهبوتنه وه. سهر و چاوي سهر بازكان به جواني لټك ده كرايه وه. به پانايي كولاڼي خه تيكي زهردي ناحه ز و چلكن پان بوو بووه. له و نيټه دا چاوه كان بهر هنگي جياواز و به چه شنيكي نايه را مبه ر زهق ده چرون. سهره نيټه تيز و باريكه كان بي ره هانه

بریتقیان دههات و بهرهو سینگه کان دریزیبو بوونهوه. خه لکیان له کومهل جیسا ده کردهوه و بی شهوهی بیانگه منی بلاوهیان پی ده کردن.

دایک گوئی له دهنگی لاقی شه که سانه ده بوو که رایان ده کرد. هیندیك دهنگی گیزو به نیگهرانی و ترسهوه بهرز ده بوونهوه:

__ هاورتیان لراکهن!

__ فلاسوژا!... ودره....

__ پافیل!

بکشیتوه! قیسوژشیکوژ به حالینکی خهفته بارهوه گوئی:

__ پافیل نالا که ی بۆ لای من باوی. بیده به من تاقهتی ده کهم... داری نالای گرت، نالا راژا و لهراوه. پافیل هاواری کرد بهری ده!

وهک پۆلویان به دهستیوه ناب، بهری دا. دهنگ نه ما بوو. لاهه کان راوهستان و وهک جوغزیک دهورهی پافیلیان دا، به لامنهو بۆ پیتسهوه ههنگاری هاویشته و توانی لهو جوغزه تیپه پری. مساتی به مسهر کومهل دا زان بوو. جارینکی تر خه لک وهک ههوری رون به کترین له نامیتر گرت. بیست کهس پتر نا، له بن نالا که راوهستا بسون و باش بهر بهر که انیان ده کرد. دایک له تاوی نهوان ده لهرزی. به تاوات بوو بشوانی شتیکیان پی بلی. دهنگی کابرای پیری که له گهت له ههوا بیسترا: له دهستی بیته دهه!

دهستی بۆ نالا که ی را داشت. نهفسه ره گه نه که رای کرد و داری نالا که ی گرت و دهنگی دا: بیته نه نالا به!

__ نایده م! بمرن زۆرداران!

نالالا له ههوا ده لهریسهوه و جارینک به لای راست و جارینک به لای چهپی دا خوار ده بووهوه و دیسان هه لده ستایهوه.

قیسوژشیکوژ به دهستی دریز و مستی گری دراو، وهک بروسک به پیتش دایک دا تیپه پری. کابرا پیره لاقی له عهرزی دا و نه پاندی نیانگرن!

چه ند سه رباز رایان کرد. به کیتک له وان قونداخی تهنه گه که ی بلند کرد. نالا که لهرزی. خوار بووهوه و له نیتو پۆلی سه ربازه رهنگ خۆ له می شیه کان دا بزر بوو. دهنگینکی خهفته تاوی نالاندی بناخ!

__ خوا حافیز دایه! خوا حافیز گیانه کهم! نه م دوو فیکره به دلای دایک دا هاتن:

زیندوهوه... منیشی له پیره... ..

دايك

__خواحافيز دايه گيان!

دايك همستا سمر په نجهی پي و باسكه كانی راوه شان. ده بويست كوره كهی و هه فاله كانی ببینی. له سمر سهری سهر بيازه كانهوه چاوی به نه ندرتی كهوت. له گه لتي پیده كسني و سلایوی بزو دهنارد. هاواری كرد: خوشه ويسته كام... منداله كام... نه ندرتی!... پافیل! خواحافيز هاوړي كام! چند جار، به لاهنه ك همر به زمانتيك، وه لامیان درايه وه. دهنگه كان له سمر بيا و له په نجه ره وه و له ده رگاوه ده هاتن و سمر و چاوه ديان ديار نه بوو.

(۲۹)

په كيتك له پيشمهوه پالی به دايكه وه نا. له پشت تارمايه كه وه كه بهر چاوی گرتبوو. نه قسه ره بچو كه كهی له بهرام بهری خوی دی. به سمر و چاويكي سوور و دريژه وه هاواری كرد:

- برژ پيرژن تپپه ره

__دايك سهری نه فسه ره كهی كرد، ديتی كه داری نالا كه شكاهه و له ت سووه و كه وتوه ته بهر پيانی. پارچه يه كی بچو كی سوور به سهری له تپكه وه ديار بوو. داهاته وه كه هه ليگرې ته وه، نه فسه ره داره كهی له ده ستی ده رهیتنا و به عهرزی داداو هاواری كرد: ده ليم برژ تپپه ره!

له نيو سهر بيازه كان دا له ناكاو دهنگيتك بهر ژبو وه وه: "راپه رن نهی زور ليكر او ان!"
هه سوو شت سوورا، له مرزی، نسكوی برد. دهنگيتك له هه وا وه ك سيمي تيلگراف له رزيه وه. نه فسه ره خيرا گه پاره و زيراندی:

__كړاينوڅه بي دهنگی كه ن!.....

دايك به لاره لار شو له ته دارانهی نه فسه ره به عهرزی دادا بوون كوی كردنه وه و ديسان بهرزی كردنه وه.

__زاری بهه ست!

سروده كه تپك دراو باشان بي دهنگ بوو. په كيتك شانی دايكي گرت، سووراندی و پشتا و پشت پالی پتوه نا:

__ده برژ تپپه ره!

نه فسه ره بانگی كرد: كوژان گه سك دهن!

ده ههنگاو له ولاتر، دايك ديتی سهر له نوي كومه ليك كؤ بوونه ته وه. هاواریان ده كرد. فيكه يان ده كيشا و سه بر سهر ده كشانه وه و له نيو حوشه كانی ده ورو بهر دا بلاو ده بوون.

سەربازینکی گەنج بە گویتی دایکی دا نەراوندنبرۆ لاکەو! پالینکی پیتوەنا. پۆنەویدی نەکەووی خۆی ھاویشتە سەری داری نالاکە و دەستەکەمی دیکەشی بە دیواری گرت و سەبر ھەنگاوی داویشت. نەیدەتوانی پرۆ، نەژنۆی دەلەرزین. لەپیتش ئەودا، خۆپیشاندەرەکان ھەروا بۆ دوواوہ دەکشانەوہ. سەربازەکانیش بە دوایان دا بەرەو پیتش دەچوون و جاروباریش ھاواریان دەکرد: "تیتپەرە..... تیتپەرە....!"

وہ پیتش دایک کەوتن. ئەویش راوہستا و تەماشای دەرووبەری خۆی دەکرد. ھیتزینکی چەکار لەوسەری کۆلان دا وەک پەرژین پیتشی خەلکی گرتبوو، نەیدەھیتشت بگەنە مەیدانەکە کەتازە چۆل بوو. زەلامی رەنگ خۆلەمیتشی بە کارەخۆ بەرەو کۆمەل دەچرونە پیتش.

دایک وستی بگەریتتەوہ. بە لامی ئەویدی خۆی بزانی بۆ پیتشەوہ دەرویشت. گەیشتە کۆلانینکی تەنگ و چۆل، بای داوہ و لەوێ راوہستا. ھەناسەیکەمی ھەلکیتشا، گویتی لە دەنگەدەنگی خەلک بسو. لە کاتیتک دا برۆی دەبزوات و لەتکە دارەکەمی بە دەستەوہ بوو، وەپتکەوت. لەپەر گەرم داھات. لیتوہکانی سوور ھەلگەران، دەستە راوہشانە. دیار نەبوو چ وشەیک وەک بروسکە گری لەدلی دا ھەلگیرساندوہ و پالی پیتوہ ناوہ. بە ئاوات بسو ھاوار بکا. کۆلانەکە بۆ لای چەپ بای دەدایەوہ. لە قورژینینکی ئەو کۆلانە، چاری بە کۆمەلەخەلکیتک کەوت. یەکیک لەوان دەگوت:

__برایان! ئەوێندە نازان کەلەبەر سەرە نیتزەیش نابزوون! ھۆتەتا. دەیانینین! سەرباز بۆیان دەچوون و ئەوان نەدەکشانەوہ. بێ ترس لەوێ راوہستابوون!.....

__بەلێ.....

__ئەوہ پاقینل فلاسۆفە.

__ئەندرتیش ئەوہتا دیارە.

__دەستی لەکەلەکەمی ناوہ، شەیتانە پیتدەگەنی.

دایک چوہ نیتو خەلک ھاواری کرد، ئەمی دۆستام! ئەمی خەلکی خۆشەویست! بەپرتزەوہ رینگایان بۆ چۆل دەکرد. یەکیک بە پتکەنینەوہ گوتی:

__بزانی نالای پیتتە! دارەکەمی بەدەستەوہیە. دەنگیتک بەتوندی وەلامی داوہ بێ دەنگ بە. دایک بەفیزوہ باسکی ھەلینا:

__بەناوی ھەزرتی عیسا گوئی بدەنی! ھەمووتان لەنیتەن..... ھەمووتان خەلکیتکی راست بیتو دروستن.... چاوتان بگەنەوہ و بێ ترس تەماشای بکەن.... چ قەوماوہ؟ منداڵەکانمان بەھیتدی و ھیتنی رادەبسن. رۆلەکانمان، یانی جگەر گۆشەکانمان، بەناوی ھەقیقەت رادەبسن.... بۆ گەیشتەن بە شەقامی

دايك

تازه، به شه قامبئكي راست و بهرین كه تايبه تي هم مو مانه، پياوانه ريگا ده كه نه وه. بۆ هم مو انتان، بۆ وژله كانتان ده ستیان به غمزا كردوو.

دلئ ده گوشرا، پشوی نه ده هات، گهروی وشك بووبوو، گهرم داها تبوو. له ناخی دهرونی قسه ی نهو تۆ هه لده قو لئین كه پر بوون له نهوینئكي بی پیاوان. نهوینئك كه هه موو كهس وهه موو شتی گهرم داده هئینا. زمانیان ده ستواند و بههیزئك به تهوژم دهیان بوواند. دهیزانی كه گوئ بۆ قسه كانی راده گرن. هه موو بی دنگ بوون. دایك هه سستی كرد كه بیه ده كه نه وه و له ده وه ی كۆ ده بنه وه. ناواتی وه دی ده هات. ناواتی نه وه بوو كه خه لكه كه بۆ لای نه ندرتی و پاقتان و بۆ لای نهو هاورئیانسه رابكئیشی كه به جیسان هئیشتون و لیسان وه دورو كه وتوون و داویانن به سه ربازان. چاوئكي به سه ر و چاوی گرژی خه لكه كه دا گپرا و بههیزئكي نه مرتر قسه كانی درئزه پئدا.

رۆله كانی ئیتمه له جیهان دا به رهو شادی ده چن. به ناوی هه مووان و به ناوی حه قیقه تی مه سیح، دژی ته واوی نهو شتانه خه بات ده كه ن كه به هۆی نه وانه وه خه لكی ناچسن، فریو ده ره كان و به ته ماعه كان، ئیتمه یان زنجیر كردوو و له كۆله تی دا رمان ده گرن. خۆشه وسته كام! بۆ كۆمه لانی خه لكه، بۆ هه موو جیهانه و بۆ هه موو زۆر لئینگراوانه كه لاره كانغان، رۆله كانغان راپه ریون. ده ستیان لی بهر مه ده ن، به جیسان مه هیلن. شه وانتان خۆش بوئ. بسروا به دلئ رۆله كانتان بکه ن. نه وان حه قیقه تیان دۆزیو ته وه. به خۆشیه وه به پئشوازی مرده وه ده چن. پر وایان بی بکه ن. دهنگی گپرا. هیلاك بوو، تئك هه لگلا. به كئك باسكي گرت. دهنگئكي له رزۆك هاوازی كرد: خوا تینسی وه بهر ده نی. خه لكی نازه نین! خوا یارمه تی ده دا، گوئ بده نه قسه كانی. یه كی دیکه سکی بی ده سوتا:

__ ها..... خۆی ده كوژی.

__ خۆی ناكوژی. ئیتمه ی شه جه قی مه به سته، تئبگه! دهنگئكي نه رم به نئگه رانی له نیو خه لك دا به رزبو وه وه:

__ نه ی مه سیحیه كان! مه تیای من، نهو گیانه پاكه، چی كردوو؟

وه دووای هاورئكانی كه وتوو. دایك راست ده كا... بۆچی ئیتمه ده ست له رۆله كانغان هه لده گرین. چ كارئكي خراپیان كردوو؟ نه م قسانه دایكیان له رزاند. به فرمئسکی خۆشه وستی وه لامی دانه وه.

سيزۆ به دهنگئكي توند گوئی: بچوو مه لئ... برۆ دایه..... هیلاك بسوی. سيزۆ چلكن و پیس بوو و سه رو ریشی ته واو هالۆز بووبوو. له پر گرژ بوو. چاوئكي له خه لك كرد و خۆی هه لكئشا و به دهنگئكي ره وان گوئی:

__ وهك ده زانن "ماتفتی" می كورم له كارخانه دا كوژرا نه گهر زیندوو بایه ده منارد بچیتته ریزی نه وانه..... پیتم ده گوت تۆش برۆ له گه لیان كه وه. نه مه مه رامئكي پیروژ و راسته. قسه كه ی بری. خه لك بی دنگ بوون. هه ستیان به شتئكي نادیارو تازه و مه زن ده كرد كه شتر لی نه ده ترسان. سيزۆ ده سستی هه لئنا و قسه كانی درئزه پئدا.

پیره میردیک له گهڼ ښووه قسان دهکا، ته مهنی په نجاو حوت ساله. له سهر شم زهویسه دهویم. برارای من کوپیک راست و وریا و ژیر بوو. نه مپو سهر له نوې گپرا. نه ویش له گهڼ فلاسوف له پتشفوه له پهنا نالابوو. دهم و چاوی گرژ بوو. دهستی دایکی گرت و دریزه ی پيدا:

شم ژنه راست دهکا. روله کافان دهپانهوی به شهرهف و به عاقلی بژین. نیمه پستی شهوانان بهرداوه... بهلی شهوانان خورایی کردوه. نیتلوقنا بچووه مالتی، داره کمت هه لگره.

دایک به چاوی سوور و به فرمیسکهوه ته ماشای خه لکی کردو گوتی:

- دژسته کانه لژیان هی روله کانی نیمه یه. دنیا بو شهوانه.

سیزوف داره کهمی بو راداشت و گوتی: نوهره داره کمت بگره و بچو مالتی. به خه مناکی و به چاوی رتزهوه ته ماشای دایکیان ده کرد. زهنا زه نایه کی نیشانه ی هاوده ردی به دووایدا دهویشتم. سیزوف بی شهوی هیچ بلی ریگای بو ده کردهوه. خه لک بی پشتگیری ریگیان ده داو به هیزیکي له تعریف نه هاتوو به قسه بیان ده کرد. سه بر وه دووای ده گوتن. له گهڼ په کتر سرت و خورتیان بوو. دایک له نزیک مالتی ناوړی لی دانسه وه و پساتی وه داری نالاکه ی دا و به دهن گینکی پر له سوپاسه وه بانگی کرد: سوپاسی هه مووتان ده کهم!

دیسان شو فیکره ی له دلیدا پمیدا بوو بوو، و بهیری هاته وه و گوتی:

شم خوی نیمه، عیسای مسیح شه گهر له بهر شانازی شو خه لکیک به هیلاک نه چورویان، نه ده هاته شم جیهانه.

خه لک بی دهنگ ته ماشایان ده کرد. دهستی راوه شانند و له گهڼ سیزوف چووه وه مالتی. شو خه لکمی له بهر ده رگا مابوونه وه، دیسان له باره ی شتیکه وه قسه بیان کرد و پاشان به په له وهری کهوتن.

بهشی دووههم (۱)

پاشاوهی ئەو رۆژه له مۆتیکی رەنگاوڕەنگی بیرەوه‌ری وله ماندوو‌بیه‌کی ئەمۆ تۆدا کەلەش و گیسانی نازار دەدا، رابوارد، ئەفسەرە بچوو‌کە‌که وەک پەلەمبە‌کی خۆلە‌میشی له بەرچاوی دایک بازی دەدا. دەم و چاوی گە‌نم رەنگی پاقیل و چاوه به پینکە‌نینه‌کانی ئەندریی دەهاته بەرچاو.

بەناو ژوو‌ره‌که‌دا دەهات و دەچوو، لە‌پیش پەنجەرە دادە‌نیشت، سەیری کۆ‌لانی دە‌کرد. هە‌لە‌ستا، برۆی تینک دە‌نان، دە‌له‌ری، چاوی له دە‌ورو‌بە‌ری خۆی دە‌کرد. بە‌میشکی تاساو له شتیک دە‌گە‌را کە‌خۆشی نە‌یدە‌زانی. ناوی خواردو‌هه، بێ ئە‌وه‌ی تینو‌ایه‌تی بشکی، یا گ‌ری خە‌م و خە‌فه‌تی دە‌رونی دا‌برکی. رۆژ کرابوو بە دوو بەش، بە‌شی هە‌و‌لێان مانا و نینو‌ه‌رۆکی هە‌بوو، بە‌شی دوو‌هە‌میان وە‌ک تالایی و شتیک بێ‌ناو‌ه‌رۆک دە‌چوو. دایک نە‌یدە‌توانی وە‌لامی ئە‌و پرسیاره ئالۆزه بدۆ‌زیتە‌وه کە‌بۆی هاتبو‌ه گۆ‌ری:

ئێ‌ستا... دە‌بێ‌ چ بکە‌ی؟

له پ‌ر کۆ‌رسونۆ‌قا و ژوو‌ر کە‌وت. هاواری کرد، دە‌ستی راو‌ه‌شاند، پێی بە‌عه‌رزى دا دا، ئە‌ه‌داى دەر‌هینا، شتی نە‌زانو‌ی پێش‌نیار کرد، بە‌لێنی دا، دیار نە‌بوو هە‌ر‌ه‌شه له‌کێ دە‌کا. به لامه‌یچ کام له مانه دایکیان نا‌ر‌ه‌حە‌ت نە‌کرد. گۆی له زی‌ه‌ی ماریا کۆ‌رسونۆ‌قا بوو دە‌یگوت:

ئە‌و قسانه کاریان کردو‌ه‌ته سەر‌گە‌ل، مە‌ی‌لە‌ت را‌پە‌ریوه، کریکارانی کارخانه را‌پە‌ریون!

دایک سە‌ری بادا و بە‌نە‌رمی وە‌لامی داو‌ه‌بە‌لێ، بە‌لێ، چاوی بری‌بو‌ونه شو‌تینیک و ئە‌و کاته‌ی دە‌هاته‌وه بە‌رچاو کە‌له پاقیل و ئە‌ندریی جی‌سا‌بو‌بو‌ه‌وه. گ‌ریانی نە‌ه‌ه‌هات، دلێ گ‌یرا‌سو. لێ‌وه‌کانیشی وە‌ک گە‌روى وشک بوون. دە‌ستی دە‌له‌رزین، تە‌زوو به له‌شیدا دە‌هات.

شە‌وی ژاندارمی لی وە‌ژوو‌ر کە‌وتن. دایک بە‌بێ‌ ترس و حە‌پە‌سان پێش‌وازی لێ‌کردن. ئە‌فسە‌ری زە‌ردە‌له به‌ ددانى گ‌رە‌ه گوتی:

باشه‌! چۆنی ئە‌مه جارى سێ‌هە‌مه یە‌ک‌تر دە‌بینن. وانیه‌ه؟

دایک بێ‌ دە‌نگ بوو. زمانی وشکی بە‌لێتوانی دا هینا. ئە‌فسە‌ره‌که بە‌شێ‌وه‌یه‌کی زانا‌یانە دە‌ستی بە‌قسە کرد. دایک هە‌ستی کرد کە‌ کابرا قسە‌کانی خۆی زۆر پێ‌خۆشه. به لام‌سه‌کانی ئە‌و نە‌ه‌ه‌چو‌نه گۆی ئە‌و و پێی

گرنگ نه بوون. کاتینکی نه فسه ره که گوتی: "تسو تاوانباری، چونکه نه نتوانیوه ریتری خوا و نیمپراتز به ریبه میتشکی کوره کهت". دایک بی نهوهی ته ماشای بکا، له وه لاما دا گوتی:
 _ مندا له کان قازی نیتمن.... نهوانه به حق بهو تاوانسهی که لهو ریگایسه خورا پیمان کردون، مه حکومان دهگن....

نه فسهر گوپاندی "چی بهر زتر قسه بکه.

دایک همناسه یه کی هه لکیشا و دوویاتهی کرده وه:

_ ده لیم مندا له کان قازی نیتمن....

نه فسهر تووره بوو. وهک بریشکه وشه ی له ده صی ده ریبه رین، بی نهوهی کاریکه نه سهر دایک. ماریا کورسونوفا وهک شاهید بانگرا بوو. له پهنای دایک وه ستابوو ته ماشای نه ده کرد. کاتینکی نه فسه ره که پرسپاری لیکرده، سه ری بو دانواند و به دهنگینکی ناسایی وه لاهی داوه:

_ به گیانی تو نازام، ژینکی گیل و نهزام، خهریکی کارو کاسبیم و ناگام له هیچ نیسه. له بهر نه فامی خوم له هه موشت بی خه برم.

نه فسهر سیملی بادن و تیی راخوری بیی دهنگ به!

ماریا سه ریکی بو دانواند و بی نهوهی نه فسه ره که بزانی لاسایی کرده وه. له ژیر لیویه وه گوتی: نهوهش بو تو! نه مریان پیکرد که دایک بپشکنی. مژولنی لیک دان و چای بریبه نه فسه ره که و به دهنگینکی به سام گوتی: به گیانی تو نازام!

نه فسهر پتی به عهرزی دا دا و تووره بوو.

ماریا گوتی نیپلاگیتیا دوگسه کانت بکه وه. له کاتینکا سوور هه لگه را بوو، دایکی ده پشکنی. دهستی له جله کانی داو به سرته گوتی:

_ ها.... نهوانه زور سه گن!....

نه فسهر به تووره بی گوتی: نهو چت پی گوت؟ پاشان سیله ی چای دا نهو شویتنه که ده پشکنی.

کورسونوفا به ترسه وه گوتی: به گیانی تو مه سه له یه کی ژنانه بوو.

کاتینکی نه فسهر به دایکی گوت که به لگه ی پرسپارو پشکنین نیمزا بکا، نیپلاگیتیا به خه تینکی ناحهز ونه خوینده واراننه هم وشانه ی نووسی: "نیپلاگیتیا نیلوفنا فلا سوفا، بیوه ژنی کریکار" نه فسهر برزی تیک نان و دهنگی دا: چت نووسی؟ نه مهت بچی نووسی؟ پاشان به زرده خه نه یه کی سوکوه گوتی توه حشی... کیوی!

دايك

ژاندرمه‌كان رښتښتن. دايك له بهر په نجره راووستا. ددستی له سهر سينگي داننا و ماوډيهه‌كي زور بى نه‌وى شتلك بېنى چاوى بريه شوټينكي بهرامبه‌رى خوى. برڅكاني هملكشاپوون و لټوى پټكهوه نابوون. شه‌ويلاگه‌ى وا پټكدا ده‌گوشين، دداني پټوه ده‌يشا. چراكه‌يان نه‌وتى لټپرا و ده‌ستى به‌پته‌پت كړدو هات بكوژټه‌وه. دايك فويه‌كى پيدا كړدو له‌تاريكى دانېشت. تووړه‌بى و خه‌فته‌ى دامركابوو. هه‌ورټيكي تاريخي خه‌م و خه‌فته‌ى ديسان سينگي داده‌پوشى و لټداني دلئى وه‌زه‌جمه‌ت ده‌خست. تا چاو و لاقى ماندوو بوون راووستا. گوټى لټبوو كه‌ماريا له‌بن په‌نجره راووستاوه و به‌ده‌نگيكي مه‌ستانه هاوراوه‌كا:

پټلاگيتيا نووستوى؟ گيانه فه‌قيره‌كه‌م..... بنو..... بنو..... سووكايه‌تى به هه‌موو كه‌س ده‌گه‌ن. به‌هه‌موو كه‌س!...

دايك بى نه‌وى خوى بگوژى، له‌سهر ته‌خته‌كه‌ لټى راكشا. هه‌روه‌ك كه‌وتبټته نټو زه‌ندوټلك خه‌ويكي گرانى ليكه‌وت. له‌خه‌ونى دا، له‌ويه‌رى زه‌لكاوه‌كه، ته‌پوټلكه‌يه‌كه‌ى زيغى وردى زه‌ردى له‌سهر شه‌قامى شار ده‌ديت. له‌قهرخ نه‌و، له‌سهر نه‌و شټوه‌ى به‌ره‌و كانگا ده‌پروانى، پاڅيل به‌هاوده‌نگى نه‌ندريى سرودى ده‌خوټنده‌وه:

"راېسن..... رابن..... شه‌ى زورليكروان." دايك به‌پيش ته‌پوټلكه‌دا تټپه‌رى، ده‌ستى به‌نټو چاوانى گرتبوو، ته‌ماشاي كوره‌كه‌ى ده‌كرد. قه‌دو بالاى كوره‌كه‌ى زور جوان دياربوو. به لامدايك شه‌رمى ده‌كرد بچټته لاي، چونكه سكى پر بوو. مندالټيكي ديكه‌شى به‌ناميزه‌وه سوو. ريگاي خوى درټه‌ پټدا. مندالان له‌مه‌زرايه تټپټينيان ده‌كرد. منداله‌كان زوربوون و تټپه‌كه‌يان سووړبوو. نه‌و منداله‌ى له ناميزى دابوو ده‌ويست بى يارى له‌گه‌ل نه‌وانى ديكه‌ بكا. ده‌ستى كرد به‌گريان. مه‌مكى له زارى‌نا و گه‌رايه‌وه. سه‌ربازان ته‌پوټلكه‌كه‌يان گرت. روى سه‌ره‌نټه‌كانيان له دايك سوو. له‌وه‌ ده‌شته كلېسايه‌ك دروست كرابوو. كلېسايه‌كى زور به‌رز و سپى و سوك، ده‌تگوت له‌هه‌ور دروست كراوه. دايك راى كرد بټ كلېسايه‌كه‌. له‌وى مردويه‌كيان ده‌ناشت. تا بوټيكي ره‌شى گه‌وره‌ى ده‌رگا داخراو له‌وى دانرابوو، قه‌شه‌و جټگره‌كه‌ى به جبهى بى په‌له‌وه له سه‌رپان ده‌خوټند:

"مه‌سيح له‌گه‌ل مردوو‌ه‌كان زيندوو‌بووه‌ته‌وه."

جټگرى قه‌شه‌ هات و له نټوراى كلېسا راووستا هاورى كرد: بيانگرن! جبهى له‌به‌ردا نه‌ما، سټيلى زه‌رد و ته‌ستورى ده‌ركه‌وتن. هه‌موو هه‌لاتن ته‌نانه‌ت جټگرى قه‌شه‌كه‌ش عوده‌كه‌ى تور هه‌لدا و هه‌روه‌ك عاده‌تى نه‌ندريى بوو، سه‌رى گرتنه نټو ده‌سته‌كانى. دايك منداله‌كه‌ روته ده‌كرد و تټپه‌كوښا پټى لى نه‌نين. دايك چوكى دادان و هاورى كرد:

نه‌وه منداله‌ى هه‌لگرنه‌وه، به‌جټى مه‌هټلن ...

شەندری دەستی لەکەلەکەمی نابوو بە زەردەخەوێنەو دەیگوت :
 _ "مەسیح لەگەڵ مردووەکان زیندووویوەتەو." "

دایک داها تەو، مەندالەکەمی هەلگرتەو و لەسەر عارەبانەییەکی دانسا کەباری لەسەر سوو و ئیسیۆفشیکیۆڤ
 بەکاوه خۆ لەگەڵی دەپۆشت. ئەو کەسە بەپێکەنێنەو دەیگوت:
 _ کاریکی زۆر دژواریان بە من سیاردوو.

کۆلان پیس بوو. خەلگ لەپەنجەرەمی ماله کانهو خۆیان نیشان دەدا و فیکەیان دەکرد وهاواریان دەکرد. رۆژ
 رونک بوو، تاو هەلاتبوو. لەهیچ کوی سێبەر وەگیر نەدەکەوت.

شەندری دەیگوت: ایه گیان گۆرانی بلی. شیتەر ژیان ناوایه. لەکاتیکی دا دەنگی شاد و دێرئینی بەسەر
 دەنگەکانی تردا زال بوو، گۆرانی دەگوت. دایک وەدووی دەکەوت و گلەیی دەکرد: بۆچی گالتەم پی دەکا؟ بە
 لاملەپر پاشەوپیاش گەرایه و لە چالۆیکی بی بن کەوت کەلە کاتی لی نزیکی بوونەو دی دا هاواری کرد.
 دایک بەلەرزە لەرز و شەلاتی تارەق لەخەو راپەری. هەردەتگوت دەستیکی قورس و گران دلێ گرتووه و بەبی
 بەزەیی ورده دەیگوشی. دەنگی ناژیکی کارخانە بەرز بووه. دایک زانی کە ناژیکی دووهەمە. ژووهرەکی
 شەپرتیو بوو. کتیب و جل و بەرگ و شت و مەک هەریه کە لە لایەک پەرش و بلاو بووبون.

هەستا و بەر لەو دی دەم و چاوی بشوا و تەنانت نوژیکی بکا، دەستی کرد بە کۆکردنەو و رێک و پێک کردنی
 نینوماڵەکەمی. داریکی لەچیتخانە دیت، هیتشتا پەژێکی سووری بەسەرێهەو بوو. بەتوورەیی دەستی دایه
 خەریک بوو لە ناوری باوی، بە لەمەناسەییەکی هەلکینشا و پەژ سوورەکی هەلگرت و جوان پێچایه و
 لەگرفانی نا. جلی کردەبەر و سەماوهری تێهاویشت و پاشان لەکن پەنجەرەمی چیتخانە دانیشت و پرسیارهکی
 شەوی رابووردووی دوویاتە کردەو:

_ ئیستا دەبی چی بکەمی؟

کەوهری هاتەو هیتشتا نوژی نەکردووه، تاویک لەبەر امبەر وینەمی مەسیح راوہستا و پاشان دانیشت. هیچی
 لە دل دا نەبوو.

رەقاسی سەعات کەهەمیشە چکەچی بوو، لیدانی توندی خۆی سەر کردبووه. مێشەکان بەناهەدلی وزەوزیان
 بوو، کوپیر کوپیرانە خۆیان بە شووشەکاندا دەدا. بی دەنگ و ماتنی بەسەر گەرەک دا زال بوو، وادیار بوو ئەو
 خەلکەمی رۆژی پیتشو لەشەقامدا ئەوئەندە هەراو هۆزیایان کردبوو، لەمالان دا خۆیان شار دەبووه و بەماتی بیریان
 لەو رۆژە تاییه تییە دەکردەو.

دايك

دايك له پر ديمنيگه هاتمهوه بير كهلهكاتي لاوتيني دا ديتبوري. له باخي كولاڼي نغو ناغايانهي ناويان "زانوسايلوڅه" بوو، گولتيكي گوره هه بوو، نيلوفهري شيني تيدا بوون. له روتكي ساردي پايزدا، بهويدا تپه پريبوو، لوتكه يهك له نيو گوله كده مات و مردو له سر تاو بوو و گهلاي زرد دهوره يان گرتيو. نغو لوتكه تاك وتمنيا راوستاوه، له نيو گهلاي زردو و هريودا خهم و خهفت دهباري. دايك ماوه يهك له موي و يستابوو، له خوي پرسی بوو داخوا كي نهم لوتكه ي له ليواړي گوله كه وده وورخستوه و بوچي واي كروهوه؟ هه رته موي روتكي نيواړي خه بريان دا كه ونه ورد و بچكولاڼه كه ي زانوسايلوڅه كه هه يشه به پرچي رهش و شالوژوه خوښ به رتگدا ده وښت، له ناودا نوقم بووه و خنكاوه.

دايك دهستي به دهم و چاوي خويدا هينا، له كاتيگ دا ده له رزي و سيري له شه موي رابوردو و ده كرده وه، ده تگوت ديه موي پيره و هره يه كاتي له بير به رتته وه. چاوي له فنجاني چاي سارد برين و ماوه يهك مسات بوو. ناواطي نغو و بوو كه سيكي ساده و ژير بييني و زور شتي لي پيرسي. نزيك نيوه روتيو، هه روهك بو وده ي هيناني ناواته كه ي دايك بي، نيكلولي نيغانو قيج پهيدا بوو. دايك به ديتني نغو په شوکا و نيگه ران بوو. بس نغو ي ولامسي سلاوه كه ي بداته وه، به دهن گيكي كزهه گوتي:

__ ناخ لپابه گيان بو هاتي. كارتيكي خراپت كرد هاتي. نه گهر ليږت بييني ده تگرن.

نيكلولي نيغانو قيج پاش نغو ي به گهرمي دهستي دايكي گوشي، چاويلكه كاتي له مسهر لسوتتي قايم كرد و سهري برده بن گوتي دايك و به سرته گوتي:

__ له گهل نه ندرتي و پافيل قهرارمان دانا بوو، نه گهر نه مان گيران، من بيتم تو به رمه شار. هاتن نيره بگه رين؟

__ به لي هاتن، هه موو شوپنيك گه ران، ته نانهت منيشيان پشكني. نه وانه هيچ حهيا وشهرميان نييه .

نيكلولي شاني هه لته كاند وگوتي: حه ياي چي؟ پاشان هو ي مانه وه ي دايكي له شار رون كرده وه. دايك گوتي بو قسه ميته رهبان و دوستانه كاتي نيكلولي راده گرت و به زرده خه نغو ته ماشاي سهرو چاوي بزركاوي ده كرده لهو هه موو بروايه ي كه بهو كابر ايه ي پهيدا كرده بوو، سهري سوور ما بوو.

__ نيستا كه پافيل برياري داوه و نه گهر نام به هو ي زه جمه تي نيوه.....

__ له م باره وه نيگه ران مهبه، من به تمنيا ده ژيم و خوشكم زور كه م ديتته لام.

__ به لامن ده موي كار بكم و ناني خوم پهيدا بكم.

__ نه گهر بتموي كار بكم ي، كار ده دوزيته وه. كار لاي دايك په يوه ندي به تيكوشاني نه ندرتي و كوپه كه ي و هاوريته كانيه وه هه بوو. له نيكلولي نزيك بووه وه و چاوي له چاوان بري و پرسى :

__ بيت وايه كار وه گير ده كه موي؟

__ کاری مائی من زۆر نییه . پیاو کهته نیا بی... __

__ مه بهستم نهوه نییه، باسی مه سه له گرینگه که ده کهم... __

له وهی که نیکۆلای له مه بهسته که ی نه گه یشتبوو دلێ ناره حهت بسوو. به خه مناکه هه ناسه یه کی هه لکیشا. نیکۆلای هه ستا و له کاتیک دا بزهی له سه ر لیوان بوو، به ریزه وه گوته:

__ نه گه ر چاوت به پاقتیل کهوت، چۆنه لیسی به رسی نهو وه رزیزانه ی رۆژنامه یان لی داوا کرد بسوو له چ شوینیک؟ __

دایک له خۆشیان قیژاندی: شوینیکه یان شهاره زام، هه مووان ده ناسم و ده زاتم له کوین. من رۆژنامه یان بۆ ده بهم، ده یاندۆزمه وه. چی بلین وا ده کهم. کی ده زانی که من کتیب و نووسراوه ی قه ده خه کراو هه لده گرم. به کیلۆ نووسراوه ی قه ده خه کراوم بر دووته کارخانه. سوپاس بۆ خوا.

له پر نهو ناواته ی هاته دلێ که خورجین به کۆل و داربه ده ست به نیو لیره وار و به شه قام و گوندان دا بگه ری و بۆ هه موو شوینیک بچی. به نیکۆلای گوته:

__ خۆشه ویستم تکا ده کهم نه م کاره به من بسپین. کویتان گه ره که ده جم. مه ترسین، له هه موو ناوچه یه ک ریگای خۆم ده دۆزمه وه. به هاوین و به زستان تاسه ر لیوی قه بر، به ریگادا ده رۆم... له پیتاوی راستی و حه قیقه ت دا ده م به پیغه مه به ر. نایا لهو حاله دا چاره نووسی من بۆ ئیره یی نای؟ __

به وه خه فه تبار بوو که له دنیا ی خه یالدا خۆی بیگه س و داماو ده دیت، سه ر گه ردان له به ر ده رگا و په نجه ران به ناوی مه سیح گه دایی ده کرد.

نیکۆلای به نه رمی ده سه ته کانی گرت و به قامکه گه رمه کانی لاواندی وه. ته ماشای سه عاتی کرد و گوته: نپاشان له م باره وه قسه ده که یین. باش به ری لیبه که وه، کاریکه به ترس وه نه ستۆی خۆت ده گری.

دایک هاواری کرد: دۆستی خۆشه ویستم به ر کرد نه وه فایده ی چییه ؟ مندا له کان، یانی پاکترین خوینی ئیمه، جه رگ و هه ناوی ئیمه، که لامان له هه موو که س خۆشه ویست ترن، سه ره به ستی و گیانی خۆیان فیدا ده که ن و به بی په شیمان بوونه وه خۆیان به کوشت ده دن. که وا بوو منی دایک چۆن بۆ هه موو شت ناماده نه م. نیکۆلای رهنگی بزراکا، گوته:

__ ده زانی هه وه ل جار نه م چه شه قسانه ده بیستم. __

دایک به کزی سه ری راوه شان و گوته: ده تواتم چی بلیم. به نه دایه کی عا جزانه وه ده ستی به ر دانه وه. خۆزیا قسه ی نهو تۆم زانیبان که باسی دلێ دایکانه ی خۆمیان بی بکه م... به هۆی هیزیک که له سه ده رونی دا په ره ی ده گرت و قسه ی گه رم و سوتینه ر و نیشانه ی ناره زایی له میتشکی دا به هیز ده کردن، راست بو وه:

دايك

زۆر كەس، تەننەت ئەوانەى ناچسەن و بىي ويژدانىشەن، رەنگە بۆنەم حالە بگىرەن .
نيكۆلاى ھەستاو ديسان تەماشاي سەعاتى كرد:
_ كەوابو پىرپارمان دا بىيە شار، بىيە مائەكەى من! دايك بىي ئەوئە قسەبىكا سەرى لە قاند :كەى؟
_ ھەتا زووتر باشترە، ئەمەشى لىي زياد كرد نراستى لەبارەى تۆو نىگەرەن دەم.
دايك بەسەر سوورمانەو چاوى لىيكرد: دەبىي لەبارەى من ھەست بەچى بكا؟
نيكۆلاى سەرى بەردابووو و بەپتو زەردەخەنەىكى ناھۆمىدانەى لەسەر لىيان بوو. نزيك بىن و كەمىي كور
بوو. چاكەتەىكى رەشى فەقىرانەى لەبەر دابوو. بىي ئەوئە چاوى لىيىكا پرسى: دراوت ھەيە ؟
_ نا.

خىرا كىسەىكى لەگىرفانى دەرھىنا و دەمەكەى كردەو و بىي دايكى راگرت و وتى:
_ فەرموو بىي زەجمەت وەرگرە..... دايك بىي ئەوئە بىيەوى، بىزەىكى ھاتىي و بەسەر بادانەو گوتى:
_ ھەموو شت گۆراو! دراويش لاي ئىو بىي نرخە. خەلك بۇ پەيداكردى پارە ھەموو كارتىك دەكەن و تەننەت
گيانى خۆشيان فىدا دەكەن..... بە لاملەكن ئىو دراو، وەك كاغەز يا لەتكە مسە. وادىيارە دراوتان ھەربىيە
گەرەكە چاكەى بىي بكنەن.

نيكۆلاى ئىفانزۇفچ بە پىئكەننەو گوتى:

_ دراو زۆر ھىچەو ھۆى زەجمەت و سەرىەشانە، وەرگرتن يان بەخشىنى ھەمىشە پىاو نارەجمەت دەكا. دەستى
دايكى گرت و توند گوشى و دووپاتەى كردەو: ھەتا زووترە دىيى. وانىيە: وەك جارەن بىي ھەراو خىشە
و دەدەرەوت. باش ئەوئە دايك ئەوئە بەرىي كرد، بىري كردەو: "ئەوئە بە باشە بە لاملەگەل ئەمەش دىئسۆزى بۆ
ئىمە نەكرد". نەبىتوانى تىيگا كە ئەم شتەى بىي تاخۆشە، يان تەنيا پىي سەرىە؟

(۲)

پاش چووار رۆژ دايك بەرەو مالىي نىكۆلاى وەرئە كەوت. عارەبانەىكى بچووك كە شىرەو پىرى مالىي
ھاويشتىووە سەر، لەگەرەكى خۆيان تىيەرى و گەيشتە چۆلى. دايك ناورى دايمەو و ھەستى بەوە كرد شوين و
جىنگايەك بەجىي دىيلى كەرۆژە ھەرە رەشەكانى ئىيانى و سەردەمى پىر لەخەم و خەفەت و خۆشى و شادى ئىيانى
تازەى تىيدا رابواردووە.

كارخانە وەك چالچالۆكەى سوورى زۆر گەرە، لەسەر زەبىيەك كە بەدووكەل رەش بوويو، خۆى پان راكردبوو
و دووكەل كىشە گەرەكانى سەريان بۆ ناسمان بەرز كردبوو. خانووى بچووكى كرىكارانىش لەدەورو بەرى
دەبىران. ئەو خانووە بۆر و بىسانە لە دەورو پىشتى زەلكاوەكە وا دەھاتنە بەرچاوەكە لە پەنجەرە بچووكەكانەو، بە

داماوی ته ماشای یه کتر ده کهن. کلیسایه کی سووریش وه ک کارخانه له نیتو خانووه کان دا قوت بوو بوو وه. سورجی زهنگولی کلیسا له دوو کهلکیشی کارخانه نزمتر بوو. دایک هه ناسه یه کی هه لکیشا و یه خه ی تهنگی کراسه که ی کرده وه. خه مبار بوو. خه مه که ی وه ک تۆز و غوباری هاوینان وشک بوو.

عاره بانه چی جلهوی نه سپه که ی ده کیشا و دهنگی ده دا، کابرا لاقی خوارو خنج بون و دیار نه بوو ته مه نی چهنده. چاوی بی رهنگ و مووه کانی ته نک بوو بون. خوی سا ده دا و له ته نیشته نه سپه که یه وه ده ریشته. باش ههست به وه ده کرا که سه فهر بۆه ره شویتیک بی، بس نه وه فهرق ناکا. قاچه خوار و خیتچه کانی به چه که ی قوراویسه وه هه لدیناوه و به دهنگی کی نهرم ده یگوت:

هه ی، هه ی، ده ی برۆ.

دایک چاوی به ده ورو به شتی خوی دا ده گتیرا. بیابان هیتندی گیسانی شهو خالی بوو. نه سپه که به چه شنیکی دلته زین سه ری هه لده ته کاند و قاچه کانی له نیتو زیخ و خۆل رۆده کرد که تاو گهرمی داهیتنا بوو. عاره بانه که چه ور نه کرابوو، له گه ل هه ر خولیک جیره جیره ده هات و شهو دهنگانه له گه ل ته پ و تۆزی ریگا تیکه ل ده بوون.

خانوی نیکۆلای نیفانۆفیش که وتبووه قهراخ شارو له کۆلانیکی چۆل و بی دهنگ دا بوو. خانویسه کی بچوو کی سهوزبوو که پستی به خانویسه کی ره شی دووقاته وه بوو و له بهر کۆنی خه ریک بوو بروخی. باخچه یه که له پیتش خانووه که بوو. لکه دار و گولی باخچه که به به نجه ره ی هۆده کان دا ده هاتنه ژوروی. ژوروره کان خاوتین و بی ههرا بوون. به درێژایی دیواره کان کتیب و چهند وینه ی پیای مهزن و بهرێژ له قهفه سه کان دا تیکه ل بوو بون.

نیکۆلای دایکی برده ژوروی که به نجه ره یه کی به لای باخچه و یه کی دیکه ی به لای هه وشه یه کی پر له چیمه ن دا ده کرایه وه. دیواره کانی شهو ژوروه ش قهفه سه ی پر له کتیبی تیدا بوون.

دایک گوتی: باشتره من له چیشته خانه یم. چیشته خانه که روناک و خاوتینه.

دایک که نه مه ی گوت، لای و ابو نیکۆلای له شتیک ده ترسی. نیکۆلای به نارچه ته ی بهر په رچی دایه وه. که دایک دهستی له چیشته خانه هه لگرت، نه ویش که یف خۆش بوو. رهنگ و هه وایه کی تایبه ته ی له م سی رۆژه دا هه بوو. هه ناسه هه لکیشان له و ژورانه دا چیتکی تایبه ته ی هه بوو. به لامده نگیان تیدا نزم و هیتدی ده سوو. پیساو نه یه دیست توند قسه بکا و بیر کردنه وه ی نارامی وینه کان تیک بدا که له نیتو چوار چیتوه کانیا ندا به سه ره نجه وه ده یان روانی.

دایک قامکی له خۆلی گولده انه کان وه ردا و گوتی: گولنه کان ده بی شو بدرین. خاوه ن سا ل به شه ره مه وه گوتی نراسته. ده زانی گولنه کام خۆش ده ی. به لامده رفه تم نییه پیتان رابگه م.

دايك

دايك ديتى كه نيكۆلاي تهنانهت له خانووى خۆشيدا بى دەنگ و لهسەر خۆ دەجوئيتتهوه. وهك هه موو دهووبهري خۆي بيگانه بى وايه. نهگه دهيوست تهماشاي شتيك بكا، سهري ليوه نزيك دهخست و بهقامكه باريكه كاني چاويلكه كاني راست ده كرد و لهباري نهو شتهي مه بهستي بوويرسياري ده كرد. هه ده تگوت تازه لهگه "دايك گهيوه ته نه م خانووه هه موو شت بۆنهو بيگانه يه. كه دايك وا به پهريشاني ديت، هه وه ي زاني له مائي خۆيه تي نهو خانووه ي پى وهك مائي وابوو. وه دوواني نيكۆلاي كهوت و جينگاي هه موو شتيك شاره زا بوو. لهباري شيوه ي ژياني پرسیاري لى ده كرد و نيكۆلاي وهلامسى ده داوه. وهك كه سيك كه ده زاني نهو جۆره ي پيويسته ناجوئيتتهوه، به لامناشراني شيوه يه كي تر بگريته پيش.

پاش نهوه ي دايك گوئه كاني ناو دا و دهفتهرو كتیبه كاني مۆسيقاي كۆكردهوه كه له سهر پيانۆكه بلاو كرابوونهوه تهماشاي سه ماوه ده كه ي كرد و گوتى:

ده بى خاوين بگريتهوه!

نيكۆلاي قامكي له ناسنيكي ژهنگاري دا ويۆلاي لوتي برد و تهماشاي كرد. دايك بهو كاره پيگهني. شهو كه راكشا، بيري له رۆژي رابوردوو ده كردوه. سهري هه لينا و تهماشايه كي دهووبهري خۆي كرد. بۆيه كه م جار خۆي له كن بيگانه يه كه ده ديت. به م وه زعه نار ههت نه بوو. به زه بي به حالي خانه خۆيكه ي دا دههات. مسه رجي له گه ل خۆي كرد كه تۆزتيك خۆشه ويستي گه رم بهاته ژياني نيكۆلايه وه. ساكاري و نه زاني و بى نه زموني خانه خۆيكه ي، دوور بووني له هه موو شتيكي ناسايي و ديه ني چاوه گه شه كاني كه هه م منداله و هه م ژيرانه دههاتنه بهر چاوه، كاريان تيكر دبوو. پاشان له پر كوره كه ي هاته وه بير. كاره ساتي رۆژي مانگي هه وه لتي نه ياري هاته وه بهر چاوه. ده ردي نهو رۆژه هه روهك هه زار سوژن دلي ده كۆلتي و ده رزي ناژني ده كرد و قينيكي ناد ياري له دهروني دا ده بزواند كه پشتي چه ماوي دا يكي راست ده كردوه.

گوئي بۆ دهنگي شه وانه ي شار راده گرت. نهو دهنگانه ي له په نجه روه دههاتنه ژوور، بۆنهو بيگانه بسوون. له سهر خۆيه وه بيري ده كردوه: "مندالان به دنيا دا ده گه رين." "به ياني زوو دايك سه ماوه ري تي هاويشت. قاپ و قاچاخي به بى دهنگي كۆكرده وه ويه چاوه پرواني هه ستاني خانه خۆي له چيشته خانه دانيشت. دهنگي كۆكه يه ك هات. نيكۆلاي چاويلكه به دهست هاته ژوورى.

دايك پاش نهوه ي رۆژ باشي پيگوت، سه ماوه ري برده ژووري نان خواردن. نيكۆلاي له دهست و چاو شويشت دا ناوي ده پشت و سابوون و فلجه ي دداني لى ده كهوت وله بهر خۆيه وه بۆله ي دههات. له سهر نان خواردن نيكۆلاي به دا يكي گوت:

- له نيسداره‌ی ناوچه کارتيکی زور خه‌فسه‌تاويم هه‌يه، ده‌بينم چوَن وهرزيره‌کان هه‌ژارومان و تيران ده‌بن ، به‌زده‌خه‌نه‌يه‌کی ده‌سکره دووپاتی کرده‌وه:

__ به‌ئێ، ده‌بينم خه‌لک برسييه . له‌به‌ر هه‌ژاری جوانه‌مه‌رگ ده‌بن. منداڵه‌کانمان هه‌ر به‌ ساوايي له‌ر و لاوازن، وه‌ک ميتشی بايز هه‌لده‌وه‌رن. نه‌وانه هه‌مه‌وه‌ ده‌زانم . له‌هۆی نه‌و موسييه‌ت و به‌لايانه‌ ناگادارين و پاش نه‌وه‌ی ليين ده‌کۆلينه‌وه‌ موچه‌و به‌رات وهردرگرين....ئاوايه....

دايك پرسى تۆ چ کاره‌ی ؟خويندکار بووى ؟

__ نا، له‌ گوندى مامۆستا بوم...باوکم له "ئياتکا" به‌رپه‌يه‌رى کارخانه‌يه‌ ومن بوم به‌ مامۆستا . کتیبم به‌ نيو خه‌لکدا بلاوکردنه‌وه، به‌و تاوانه‌ گيرام، باشان له‌کتیبخانه‌يه‌ک کارم ده‌کرد. له‌وئيش هه‌له‌شه‌ييم کرد، سه‌ره‌له‌نوئى گيرام. نارديانم بۆ ناوچه‌ی "ئه‌خانگيتسک" له‌وئى له‌گه‌ل ده‌وله‌ت هيندى گيرو گرتم بۆ هاته‌ پيش، ده‌وله‌ت بۆ قه‌راخى ده‌رياي سه‌ی ناردم و پينج سال له‌ گونديک مامه‌وه. له‌ ژوورى رونک و سه‌ره‌و تاو، قسه‌کانى به‌هيندى و به‌ريتک و پينكى ده‌نگيان ده‌دايه‌وه. دايك زور جار نه‌م جۆره به‌سه‌ره‌هاتنه‌ی بيستبوو. نه‌يتواييوو تيبگا که بۆچى وا به‌ هيندى نه‌وانه ده‌گيرنه‌وه، به‌ئى نه‌وه‌ی له‌به‌ره‌ی نه‌و هه‌ژارى و کۆيره‌وه‌رييه‌ که‌س تاوانبار بکا.

نيكۆلاي گوتى ته‌مه‌رۆ خوشکم دى.

__ به‌ميرده‌؟

__ نا، بيته‌ژه‌نه. ميره‌ده‌که‌ی بۆ سيپيريا دوور خرابووه‌وه. دوو ساله‌ کۆچى دووايى کرده‌وه.

__ له‌تۆ بچووکتره‌؟

__ نا، شه‌ش سال له‌من گه‌وره‌تره.... زۆرى پى قه‌رزدارم.... بيته‌گه‌له‌وه ، نه‌م شتانه‌ی ليره‌ن زۆريان هى نه‌ون. کتیبه‌کان هى خوَمن....

__ له‌ کوئى ده‌ژى؟ بزديه‌کى هاتى و گوتى: له‌هه‌موو شوئيتيک! له‌ هه‌ر جينگايه‌ک کاريان به‌مه‌رۆقتيکى نازا هه‌بى، سه‌ره‌و که‌له‌ی ده‌رده‌که‌وى.

__ نه‌ويش به‌کارى تيمه‌وه خه‌ريکه‌؟

__ ناشکرايه.

نيكۆلاي بۆ کارى خۆى روشت. دايك بۆلاي ژووره‌که روشت و بيري له‌ بيو باه‌ره‌ ده‌کرده‌وه که‌روژ به‌ روژ خه‌لک هيندى تر و شتيلگيتر ده‌کا. له‌به‌رامبه‌ر شه‌وان دا واى هه‌ست ده‌کرد وه‌ک به‌شه‌وه له‌به‌رامبه‌ر چيپايه‌ک دا بى. نزىکى نيوه‌رۆ، ئينتىکى بالابه‌رز و له‌بار به‌جلى ره‌شه‌وه په‌يدا بوو. که دايك ده‌رگاي لىکرده‌وه، ژنه‌که جانتايه‌کى بچووکى زه‌ردى له‌وى داناو توند ده‌ستى دايکى گوشى و گوتى:

◆ دايك

__ تۆ دايكى پاقئيل فلاسؤقى وانيسه زوك بىرم لى كورد بوييه وه واى . براكهم بؤى نوسيبوم كه دئى له مالى نمو دهؤى. له ميژه له گهل كوره كهت هاوريين. زؤر جار باسى تؤى بؤ كردوم.

دهنگى گيرا بوو. به نهمسپايى قسهى ده كرد، به لاجولانه وهى زيندوو وبه نيراده و شتليگيرانه بوو. چاره بؤرو گهوره كانى زهرده خه نهميكي پاك و گه نجانهميان تيدا بوو. گنجى باريك و ورد له نيتو چاوانى ديار بوون. پرچى سچى ههروهك زيو له پشت گوى چكوله كانى دهده وشا.

__ برسيمه. زؤرم نيشتيا له پيالهميك قاويه.

__ نيشتا سازى ده كم. له نيتو چه كمه جه قاوهى هيتنا دهر و به نهمسپايى پرسى:

__ به راستى پاقئيل باسى منى ده كرد؟

__ به لى زؤر جار ان

! خوشكى نيكلؤلى قوتويهكى بچسوكى له گيرفاننى دهره نيشا و سيغارينكى داگيرساند وله كاتيكدا به ههنگارى بهرز له زؤورى دا دهات و دهچوو گوتى: زؤرى له خه مى داي؟

دايك كه ته ماشاى له زىنى گرى نمو چرايهى ده كرد كه قاوه كهى له سهر بوو، زهرده خه نهميكي له سهر ليشوان بوو، له خوشيان خه و خه فتهى رهوى بوو، بىرى له وه ده كرده وه: "دياره رؤله كم باسى منيش ده كا!" له بهر خؤيه وه به نهمسپايى گوتى:

__ دياره ههروا هاسان نيه. له پشت دا خراپتر بوو. بترم بهرؤش بوو. به لامنيستتا ده زاتم نمو به ته نيا نيه. چاوى برييه نمو ميوانه تازه به و پرسى:

__ ناورت چيه؟

__ سؤفيا.

دايك به وردى سهرنجى دايه. نازايه تى و گورج و گؤلى و بزؤزى لى ديار بوو. به دلتيبايى قسهى ده كرد.

__ گرنگ نهمويه هاورييانان زؤر له زينداندا نهميننه وه و زوو موحاكه مه بكرين. ههركه پاقئيل بگاته سيبيريا دهيرفيتين..... ناكري لهوى خؤى لى بى دهنگ بكهين.

سؤفيا پاش نهمويه چاوى گتيرا قونچكه سيغاره كهى له شوئيتيك فرى بدا، له خؤلى گولدانه كهى را كرد. دايك وه دهنگ هات:

__ ريشه مى گوله كه وشك ده كهى!

__ ببوره. نيكلؤلايش زؤر جار له سهر نهمه دهنگى دام..... قونچكه سيغاره كهى هيتاوه دهر و له به نهمه وه توري هه لدا .

__ تکا ده کهم بمبوره. بی بیر کردنه وه دهنگم دای. من حهقم نییه ره خنه له تو بگرم. سؤفیا شانہ کانی هه لته کاند و به هیدی وه لامی داوه: کاتیک کاریکی نابه جی ده کهم، بوجی دهنگم نه ده دی؟ قاوه سازه. سوپاس! بوجی هر پیاله یهک، تو بژ خوت ناخزیه وه؟ شانی دایکی گرت و بؤلای خوی راکیشا و چاری له چاری بری و پرسى:

__ رهنگه شرم بکهی؟ دایک به زه ده خنه وه وه لامی داوه:

__ دوینی گه یشتومه نیره. وهک مائی خۆم لیره ده بزومه وه. وهک ماوه یه کی زۆر بی ئیوه بناسم وایه. له هیچ شتیک ناترسم.... هرچی بهوی بیلیتم، ده بیلیتم و تنانته ره خنهش ده گرم....

سؤفیا گوتی: هر ووا باشه.

دایک قسه کانی درتزه پیتدا: نازاتم هۆشم له کوئییه.... سهرم ده سووری و لمه سرخۆ نیم. جارن پیوا ماوه یهک به دوروبه ری خه لک دا ده هات و به راشکاوی قسه له گه ل ده کردن. ئیستا ئیتر گیان گوی ناداته هیچ شتیک. پیوا له پر قسه ئه تو ده کا که جارن بیریشی ئی نه ده کرده وه.... نه ویش قسه چۆن....

سؤفیا سیغاری دوهمی داگیرساند. به چاره بۆره کانی سهرغیچی دل سۆزانه ی دایکی دا. دایک گوتی:

__ تو گوت کاریکی وا ده که من که پاقتیل رابکا.... به لامپاشان چۆن ده توانی بۆی؟

دایک توانیبوی ئه پر سیاره ی که نازاری ده دا ناماده ی بکا.

سؤفیا قاوه یه کی تری بۆ خوی تی کرد و وه لامی داوه زۆر هه سانه. هر وهک ژماره یه کی زۆر له هه لاتوه کانی تر ده ئی.... تازه به دوا ی سه کیکیان دا چوبووم، تا سهر سنور به پریم کرد. شه ویش پیوا ییکی زۆر به نرخه. کریکاریکی خه لکی باشووره. به پینج سال و نیو دور خسته وه حوکم درابوو. سی سال و نیو له ماوه یه له سیبیریا بوو. هر بۆیه نه وه نده قیت و قۆزم. پیتشت وایه هر عاده تم وایه؟ هه ز له خشل و سلسله و پلپله ناکه م.... پیوا ساده یه، ده بی جلی ساده له بهر بکا، جوان بی و ساده بی....

دایک سهری هه لته کاند و به ته سپایی گوتی:

__ ناخ لته م هه ولئی مانگی نه یاره بیر و هۆشی تیکداوم. خۆم به خه فته تبار ده بینم. وام دیتسه بهر چا و که له یهک کات دا به دورو ریگای جیوا زدا ده رۆم.... هیندی جار لاموا یه هه موو شت ده زاتم. هیندی جار ناگام له خۆم نییه مه سه له ن تۆ..... ژنیکی.... بۆ مهرام کارده که ی.... پاقتیل ده ناسی..... ریتری لیده گری.... سوپاست ده که م.

سؤفیا به پیکه نینه وه گوتی: سوپاسی خۆت بکه.....

دایک ناخیکی هه لکیشا و گوتی: سوپاسی خۆم؟ خۆ من نه و شتانه م فیرنه کردوو.

◆ دايك

سۆفيا قونچكە سيغاره كەي لەژێر پیاڵە هاویشت و سەری هەلته كاند. پرچە زێزینە كانی بەسەر شانی دا پەرش و بلا و كردن و بە قسە كردن و دەدەر كەوت:

__ بەلێ، كاتی ئەوە هاتوو ئەم هەموو زەرق و بەرقە لەخۆم دوور كەمەرە، دەستی لێ هەلبەگرم

(۳)

نیکۆلای نیتواری هاتەو مالتی. لەسەر نان خواردن سۆفیا بە پێكەنینەو بەی گێرایەو كە چۆن سەری لە زیندانییەكان داوێ و چۆن لە دیتنی ئەو هەموو جاسوسە لە هەموو شوێنێك سەری سوپماوە و كەبرایەك زۆر سەیر رای كوردوو. قسە كانی چاو و راوی كریكارێكی وەبیر دایك دەهینایەو كە كارێكی دژواری باش نەبەم دابی. شایبە بەخۆی بوو و فیشالی دەكرد.

سۆفیا لەو كاتەدا كراسێكی گۆلدارێ تەنكی زەنگ ناسمانی سادە و جوانی لەبەر دابوو. گنجە كانی لەسەر شانییەو تە سەر پێیانێ هاتبوونە خوارێ و تۆزێك كەلەگەت تر دەهاتە بەرچاو. چاوە كانی مەست بوویرون و ئەدا و ئەتواری هیدی تر بوویرون. پاش نان خواردن نیکۆلای گوتی:

__ سۆفیا تۆ دەبێ خەریكی كارێكی دیکە بی! دەزانی خەریكین رۆژنامە یەك یۆ دێهات چاپ بكەین. بە لامپاش خەلك گێرانی ئەم دوواییە، پەیرەندیان لەگەڵ وەرزیڕەكان پچراوێ. تەنیا دایك دەزانی چۆن ئەو كەبرایە دەدۆزیتەو كە بلاو كۆردنەوێ رۆژنامە ی لە نەستۆ بوو، لەگەڵی بچۆ.

سۆفیا سیغاره كەي داگیرساند و گوتی: باشە. دایە باش تینگەیشتی؟

__ تینگەیشتم..... با برۆین!

__ دووێه؟

__ نزیكە ی هەشتا كیلۆمەترە!

__ زۆر باشە..... دەبێ نەختێك پیاو لێ بەدم..... دەتەوێ تۆزێك مۆسیقات گۆی لێبی؟

دایك لە قوژینێك دانیشت و گوتی: هیچ لە من مەپرسە. چۆنت دەوێ وا بكە. هەروا بزانه من لێرەنیم. دایك هەستی دەكرد كە خوشك ویرا بی ئەوێ بە ناشكرا سەرنجی بەدەنێ، دەبێتەنە نیو و تووێژی خۆیان.

- نیکۆلای گۆی بەدیه! ئەم گۆرانییە. "یۆنانی" یە. ئەمرۆ هیناومە. بەنجەرە ی پێوەدا. نۆتە كانی لێك كۆردوو و بە دەستی چەپ نەرم لە "كلاویش" دانی. سیمەكان لەرزین. لە پێش دا هەناسە یەكی قسول و پاشان نۆتێكی دیکەش لەگەڵ نۆتە كانی هەوێ كەوت. قامەكە كانی دەستی راستی بە هەوایەكی رەوان. وەك دەنگی بالندە ی

ترساو بزوتن. له سهر مهیدانی ره شی نۆته کانی زیر که به شیوهیه کی ریک و پیک وک شه پۆلی ماندووی ده ریا دهنگیان دایهوه، بالیان لیک ددها.

- له ههوه له سه موسیقا کاری نهده کرده سهر دایک و لیتی تینه ده گه شت. پیتی وک ههرا وهۆریا وایوو. گوئیانی نه یانده توانی له نیو ته پهی تیکه ل و پیکه لئ نۆته کان دا ناههنگه که وه ریکرن. به ویتونکاو ته ماشای نیکۆلای ده کرد که له سه سهری نیوه ته خته که لاقی هاویشته بونه سهریه که. ته ماشای لارومه تی سۆفیای ده کرد که سهری له بن بسکه پر و زیرینه کانی دا بهردایوو وه. رۆژ ناوا ده بوو. تیشکیکی لهرزۆک له پیتش داسهر و شانی سۆفیای وک گرپیکی نور داگرت و پاشان خزییه سهر پیا نۆکه و له ژنر قامکه کانی سۆفیای دا شه پۆلی ددها. ههوا ی موسیقا ژورده که ی داگرت. دایک بی شهوی بزانی، دلی و هه بهر ده هات. سی نۆتی لهرزیو هه وه وک دهنگی فیدیا مازین به ههوا یه کی نهرم به دووای یه کتر دا ده هاتن و وک سی ماسی له جۆگه له یه کدا، یه کتریان له بهرزایی راده گرت و جاروبار له بهر شه پۆلی دهنگه کان ده ره وه شان. نۆتیک تریش هیندی جار له گه لیان ده که وت و هه مو به یه که وه سه رو دیک سادو هه ماوی و دل لاوینیان لیده دا. دایک گوئی بۆ ته مانه راده گرت و له وانی تری جیا ده کرد نه وه.

دیار نه بو بۆچی له قولایی چالوی تاریکی رابوردوو دا، سازاریکی وه بهر هاته وه که ده مینک سو له بهری چوو بو وه و نیستا به روناکی خۆی دهنواند.

جاریکی مێرده رهحه تیه که ی شه و درهنگانیک به سه رخۆشی هات بو وه. باسکی گرت بو و له سه ره قهره وه دیله فریتی دابوه خواری و پی لاقه یه کی پیتدا بو و به تو ره یی گو تیبوی نه رۆ له بهر چاوم وه لاکه وه ناجسن، ماندوم ده که ی..... لاقچ له بهر چاوم. بۆ شهوی خۆی له بهر پی لاقه که ده ریا ز بکا، منداله که ی که دوو سالان بو، له نامیژی گرت بو و کربویه مه تال بۆ پاراستنی خۆی. پاقیل به روتی له ترسان گریابوو، ده ست و پی را وه شان د بو. میخانیل به سه ری دانه راند بو نه رۆ لاقچ له بهر چاوم. راست بو بو وه و بۆلای چیشته خانه رای کرد بو. پاشان کراسیکی هاو شته بو وه سه رشانی و منداله که ی پیتجا بو وه و مات و بی دهنگ، بی سکالا و پارانه وه، به پی خاوسی چوو بو وه کۆلانی. مانگی نه یار بو شهو فینک بو. تۆز و خۆلی کۆلانی به لاقیه وه ده نوو سا. منداله که ده گریا و ده ست و لاقی راده وه شان د. سه مکی خسته زاری و به خۆیه وه ی گو شی. له کاتیک دا ترس هه لئ گرت بو، به کۆلانی تاریک و نۆته ک دا ده ریشته و له بهر خۆیه وه لای لایه ی بۆ منداله که ی ده کرد تا خهوی لیکه وی. دنیا ده هات روناک ده بو وه. شه رمی ده کرد، نه کا یه کیک به نیوه روتی بیبینی. چوو بو وه په نا زه لکاره که و له بن پۆله داریک هه لئ روشکا بو. ماوه یه کی زۆر له وی ما بو وه، چاوی له تاریکایی بریبوو، به ترسه وه لای لایه ی بۆ منداله خه وت وه که ی ده کرد.

◆ دايك

له پر پالنده يهك به سهريدا فريبوو، دايكي راپه راند بوو. له سه زمان دهله رزي . ههستا بوو گه راپووه مالتی و به پيشوازي ترس و ليدان وسووكايه تي پي كرده وه چوو بوو. ناوازيكي توند و ساردي پيانو بؤ ناخر جار ناله ي هات و براهوه .

سؤفيا روي وه رگتيرا و به نه سپايي له براكه ي پرسى ته م هه وايه ت پي خوش بوو هه روهك له خه و راپه ري، ههستا و وه لامى داوه به لي زؤرم پيشوخوش بوو. له سينگي دايك دا ناوازي بيره و بريه كان دهله بريه وه. له شوپنيك ، له م لاو نه ولاوه بريكي به دلدا هات:

__ "نه وه تا، خه لك به هيدي و دؤستانه ده زين. به شه ر ناين، قؤدكا ناخونه وه، له سه ر نان كيشه ناكه ن. وهك لاي خه لك ي چاره هه هيه وا نين" . سؤفيا بي پسانه وه سيغاي ده كيشا و دوو كه له كه ي قوت ده دا. گو تي:

__ "كؤستي" ي ره جه تي نه م مؤسيقايه ي زؤر پيشوخوش بوو. مؤيكي له دوو كه له كه ي دا و سوورا و له سه ر خو قامكي له پيانو كه ي دا: چه نده م پي خوش بوو بؤي لي بده م. چه نده به زوق بوو. دل سوزي هه موو شتيك بوو... دايك له دلي خويدا گو تي: نه نگه باسي مي ترده كه ي بكا. بزه يه كي هاتي.

سؤفيا له كاتييك دا به نه سپايي ناره ناري ده هات قسه كاني دريژه پيدا چه نده ي من به خسته وهر كرديسو. چه نده جوان ده يزاني بؤي. هه ميشه روخوش و شاد بوو.

نيكولا ي له كاتييك دا چه ناگه ي خوي هه لده كه نده وه گو تي: به لي، گيانتيكي خوش شاهه ننگ بوو.

سؤفيا سيغاره كه ي فري دا و روي كرده دايك و گو تي: ته م هه للا و بگره نيوه ماندوو ناكا؟

دايك به كه ميك توره ييه وه كه نه يتواني بيشار يته وه، گو تي:

__ پيم گو تي هيج له من مه پرسه. من له هيج تي ناگه م.... لي ره گو ي ده ده مي و بيرده كه مه وه

__ وانيسه، ده بي تيبگه ي. كاتييك پياو په ژاره ي هه بي، ناكوي له مؤسيقا تي نه گا. توند په نجه ي له پيانو كه دا و ناوازيكي توند دهنگي دايه وه. هه ر ده تگوت خه برتيكي به ترس گه يه ده كه سيك و كاري كر دو وه ته سه ر دلي و ده ناليني. دهنگي گنج و به ترس وسه ر ليشيتواو تيكه ل بسون. سه ر له نو ي ده نگه كه توند بسو. نه واني تري دا پؤشي. بي گومان كار ه ساتييك قه وما بوو كه بوو بوو به هؤي قين و توره يي. باشان دهنگيكي قه وي، دل لاوين به رز بووه وه و ده ستي كرد به سرودي جوان و ساكار كه دلگر و جيگاي دلنيسايي بوو. نؤتسه كاني زيهر نه رديان ده هات.

سؤفيا ماوه يهك پيانو لي دا. دايك وه زعي تييك چوو بوو. ده ويست به رسى نه م مؤسيقايه كه هه ست و بيري جؤر به جؤري تي دا پيكا هينا، باسي چي ده كرد. خه م و خه فه ت جيگاي خويان ده دا به بروسكه ي شادي و هيمني وا ده هاته به رچاو كه پؤله پالنده يه كي نه ديو له زووره كه دا ده گه رين و له كاتييك دا بالي ته نكيان وه دل

دەکهوئ، سربووەکیان لەبەر دیتەدەر کەلە خۆو بەر هان دەدەن قسەى نامەفەوم بکا، ئەو قسانە بە هومبیدیکی خەیاڵی وەرە وەرە دڵ دەنتین و پری دەکەن لە هیژ و شادی.

دایک زۆر حەزی دەکرد قسەیهکی خۆش بە دۆستەکانی بلسی، مۆسیقا سەرخۆشی کردبوو، زەردەخەنەیهکی نەرمی لەسەر لێوان بوو، لە کاتیگ دا چاوی دەگێران تا بزانی چ کاریک هەیە بیکا، لەسەر پەنجان چوووە چیتختانە تا سەماوەر تیی باوئ، ناره‌زوی خزمەت کردن لەدلی دا نەمردبوو، ئەم هەستە لە دلی دا دەجولایه‌وه، بزەیهکی هاتی و گوتی:

ئێمە خەلکی رەش و روت هەست بە هەموو شت دەکەین، بە لامدەرپرینی هەستەگەمان بۆ دژوارە، بێر و باوەرمان شەپۆل دەدا، لەو شەرمەزارین کە ئەوێ دەیزانین ناتوانین دەری بپرین، هیندی جار دژی بیرو باوەری ئێو و دژی ئەو کەسانەش کەئەو بیرو باوەرمان لەنێو دا بلاو دەکەنەو، توورە دەبین، دژی ئەوان توند و تیزی دەکەین، و دەریان دەنێین، ژیان پرە لەشەپۆل، لە هەموو لایەکەو لافاو لێمان دەدا، دەمانه‌وئ بچەسپینەو، بە لامبیرو باوەر گیانان و خەبەر دینی و ئەمری پێدەکا کە بروانی.

نیکۆلای گوتی داووبو، سەری بۆ دەله قاند و جاروبار چاویلکەکەى خاوتن دەکردەو، سۆفیا تەماشای دایکی دەکرد و سیغاره‌کەى لەبیر دەچوو و دەکوژایه‌وه، لەپیش پیاوێکە دانیشیبوو، جاروبار قامکی دەگەیاندى، ناوازی پیاوێک لەگەڵ قسەکانی دایک تێکەڵ دەبوو.

ئێستا دەتوانم جۆریک باسی خۆم و خەلکتان بۆ بکەم، چونکە ئیتەر تێدەگەم و دەتوانم بەراوردی بکەم و لێکی بدەمەو، بێشتەر نەمەدەتوانی لێکی بدەمەو، لە ژیانی ئێمە دا هەموو وەک یەک دەژین، ئێستا دەبینم خەلکی تر چۆن دەژین، وە بێریم دیتەو کە خۆم چۆن ژیاوم، ئەم بێرەو بێرە تال و دژوارە.

دەنگی نزم کردو قسەکانی درێژە پێدا:

رەنگە قسەکانی من بەجی نەبن و پتویست نەبێ ئەم قسانە بکەم، چونکە ئێو خۆتان هەموو شتێک دەزانن.

کوئلی گریانى لەئەوکی ماو، بەچاویکی پر لەزەردەخەنەو تەماشای ئەوانی دەکرد و دەیگوت:

دەمەوئ دلی خۆم لە پیش ئێو ناواله بکەمەو، تا بزائن چەندەم خێرو خۆشی ئێو ناواتە.

نیکۆلای بە ئەسپایی گوتی ئێمە ئەوێ دەزانن.

دایک نەیتوانی هەستی دا بگرێتی، دیسان ئەوێ بۆ خۆی بە تازەى دەزانى بۆ ئەوانی باس دەکرد و لای وایو ئەمە بۆ ئەوان زۆر گرنگە، باسی ژیانی پر لەکوێرەو دەری و هەژاری خۆی دەکرد، بە روخۆشی و بێ توورە بسون و ناپه‌هتە، بە وشەى ساکار و ناسایی و بەزەردەخەنەیه‌کی شیرین، مێژووی یەکسان و رۆژە توشەکانی ژیانی خۆی

دايك

بؤ ده گئيرانهوه. نهو زه برانهی ده ژمارد كه ميژده كهی ليی دا بوون. له كاتيكت دا خوڤشی له په لپ وبيانوی بوچی ميژده كهی و له وهی كه نه ميتوانيبو خو لهو ليندانه بپاريزی، سهري سوور مابوو.

نهوان به ماتی گوڤيان بؤ قسه كانی دايك هه لڅستبوو. له ژيانی خهفه تباری نينسانيتك كه وهك حهيوان رهفتاريان له گه ل كر دووه و ماوه يه كي زور ههستی به ژيانی زور ليكر اوانه ی خوی نه كر دووه و دهنگی له بهر نه هاتووه ته ده، سهريان سوور مابوو. وايان دههاته بهر چاو كه نه وهی له زاری دايك ديته دهه چاره نووسی هه زاران كه سه. له م ژيانهی نهودا هه موو شت بي مانا و بي نرځ بوو. به لڅه لڅكيكي بي نه ژمار له م سه زه وييه ناوا ژيان. تا دههات ميژووی ژيانی دايك له بهر چاويان گرنگ ده بوو. نيكو لای نانشكي هاويشتبووه سه ميژده كهی و سهري له نيو دهستانی گرتبوو. له كاتيكت دا جارو بار برژانگی ليك ده دان، سه بي خو بزاون، سه چاويلكه وه ته ماشای دايكي ده كرد. سوڤيا پالی و هكورسی دابوو، ده له رزی و جاروبار سهري بؤ ده له قاندو ديار نه بوو له بهر خو يه وه چ ده لي. نيتر سيغاری نه ده كيشا، ده م و چاوی كزو رهنگ په ريبوو. به ده ننگيكي نهرم گوتی:

چاريك خؤم به لي قهوماوی ديت، لام وابوو ژيانی من له رز و تايه. نهو كاته بوو كه دووريان خستبوو مه وه. له گونديكي بچوك بي كاربووم بيچگه له خؤم له فيكري هيچ كهس دا نه بووم. له بهر بي كاری چاره ده شيه كانی خؤم كو كر ده وه. له گه ل باوكم كه زؤرم خوڤده ويست به شه رها تبووم. به تاواني خوڤنده وهی كتيبي قه ده خه له مه دره سهيان ده ر كر دووم. ياشان نورهی زيندان و خه يانه تی هاوريه كي خوڤه ويستم هات. ميژده كه يان گرم و ديسان گرتيافه وه و دووريان خستمه وه و ميژده كه م كوچی دووايي كرد. نهو ده می لام وابوو له سه ر شه م زه وييه كهس له من چاره ده ش تر نييه. به لامدا يه گيان نه گه ر ته واوی به ده ختيه كانی من كزيكرينه وه ده نه و نده ش زياد بكرين، هيشتا ناگه نه مانگيكي ژيانی تو. نا انهم شه شكه نه جي روژانه له ماوهی چهند سال دا شه م خه لكه هه ژاره چؤن تا قه تی شه م هه موو نازارو جه زره بيان هه يه؟

دايك هه ناسه يه كي هه لڅيشا و له وه لامدا گوتی نيبي رادين.

نيكو لای به بير كر ده وه گوتی: من لام وابوو شاره زای شه م ژيانم، به لامنيستا كه ده بينم مه سه له كه ته نيا ته نسيراتی جيا جيا نييه، يان كتيبيك نييه كه باسی شه م جوژه ژيانی بكا، يان چاپكراوه كه م و كوره كانی خه م نين كه باسی ده كه ن، به لكو به سه رهاتی خوڤنی ده يانگير پته وه، به تر سن.

ورده شته كان، ته نانه ت به شه بچو كه كان و سانيهه كانيش كه ساليان لي پيك دي، هه موويان به تر سن. و توويژ دريژه ي هه بوو. هه موو به شه كانی ره شي ژيانی ده گرت هوه. دايك له خه يالاتی خوڤدا نو قم بوو بوو. په ژاره ي روژانه ی رابور دووی ده هينا گزي و په رده يه كي خه فه تاوی له ترس و دزيوی دروست ده كرد كه سه رده می گه نجايه تی تيدا نو قم بوو بوو. ناخره كه ی هاواری كرد:

__ نای اچەندەم قسە کرد. کاتی خەوتنە، بەسینەو. هەمووی لە گوتن نایە. خوشک و سەرا خواحافیزیان لێکرد. وا دەهاتە بەرچاو کە نیکۆلای لە جاران پتر سەری بۆ دادەنوینتی. سۆفیا تا بەر دەرگا لە گەلی چوو، لەوێ راوەستا و بەتەسپایی گوتی:

__ شەوباش، نێستراحت بەکە!

گەرمییەک لە دەنگی دا بوو. چاوە بۆرەکانی دایکیان دەلاواندەو.

دایک دەستی سۆفیای گوشتی و پێی گوت: سوپاستان دەکەم.

(٤)

پاش چەند رۆژێک دایک و سۆفیا وەک فەقیران کۆنە کراسیکیان لەبەر کرد و هەریەکە تۆرە کەیسەک بەشەنەو و گۆچانیەک بە دەستەو لەپێش نیکۆلای راوەستان. سۆفیا لەم جەلە کۆنەدا بچووکتەر دیسای دەکرد و حالەتییکی لێتپاوانە و رەنگییکی زەردی هەبوو.

کاتی خوا حافیزی نیکۆلای بەگەرمی دەستی خوشکی گوشتی. دایک دیسان ئەو سادەیی و نارامییە هاتە بەر چاو. ئەوانە ئەهلی ماچ و لەنامیزگرتن نەبوون، بە لاملەگەل ئەوێش پێکەوێ دڵسۆز و راست بسوون و بەزەبیان بەخەلکی دیکەش دا دەهات و خەلکیان خۆش دەوێست. ئەو دنیایە دایک تێیدا ژیاو، خەلک: یەکتریان تێدا ماچ دەکرد و زۆر جار قسەمی دۆستانەو خۆشیان لەگەل یەکتەر دەکرد، بە لاموێ سەگی برسی یەکتریان دەگرت. دوو رێبوار لەشاری و دەرهەر کەوتن و گەشتنە چۆلی. جادەییکی پان و کوتراویان گرتەبەر کە هەردوێک بەری بە پیره داری سپی چنار داپۆشراو. دایک لەسۆفیای پرسی: مەندوو نەبوی؟

__ پێت وایە من بە رینگا رۆیشتن رانەهاتوم؟ بە هەلە چوی.

سۆفیا بەخۆشی هەروێک شەیتانییەکانی سەردەمی منداڵیی بگێریتەو، دەستی کرد بەباسی کردوێ شۆشگێرپییەکانی خۆی. ناوی خۆی گۆزیبوو. پێناسی ساختەمی بۆ خۆی ساز کردبوو. بۆئەوێ لەچنگ جاسوسان پزگاری بێ، جل و بەرگی خۆی گۆزیبوو. بەسەدان کیلۆ بلاوێراوێ قەدەخەمی بۆ شاری جۆر بەجۆر بردبوو. کار و باری راکردنی هاریی دوورخراوەکانی راپەراندبوو. تاسەر سنوور بەرپیی کردبوون. چاریک چاپخانەمی نەیتنی لەمەالی خۆیان دا شارابووێ. کاتیکی ژاندارمە پێیان زانیبوو، هاتبوون مالهەمی بگەرپین. پێش هاتنیان جلی کارەکەریکی لەبەر کردبوو و لەبەر دەرگایە توشی ژاندارمان بوو. بێ پالتۆ، دەسماڵتیکی بچووێ بەسەرەو، تەنەکەمی نەوت بەدەستەو، بەچەلی زستانێ تەواوی شار گەراوێ جاریکی دیکەش بۆسەردانی

دايک

هاوړېکانی چوږبووه شاریکی دوور، راست لهو کاته دا که خه ریک بوویو له پله کاناڼ وده سرکه وی، دیتیبوی شوه ماله که ده گهرین، ریگای گه پانه وده شی نه ما بوو. به نازایی زهنگی ده رگای مالتیکی نه ناسیایو لیدابوو، به جانتاوه وه ژور کوه تیبوو. به دلتیایی ره پ و راست گوتیبوی:

__ نه گهر بجوازن نیستا ده توانن من بدن به ژاندارم، به لامدلتیام نهو کاره ناکه. خه لکی ماله که ترسابوون و هتا رږږ لهو ترسانه که لیتیان وه ژور ده گه ون، خه ویان له چاوی نه کوه تیبوو. به لامبه و حاله ش سؤفیایان نه دابوو به ژاندارم. به بیانی پتکه وه گالته یان به ژاندارمه کړدبوو. جاریکیش جلی خوشکه تهرکه دنیاکانی له بهر کړدبوو و له گهل جاسوسی که وه دوای شوی نهو کوه تیبوو، له واگونیکی قه تاردا دانیشتیوو. جاسوسه کهش بږ خورانسان به چاو را و بږی باس کړدبوو که چنده به وریایی کاری خوی راده پرتی. لای و ابویوو که سؤفیا لهو قه تارده دا له ژماره دوو دایه. له هه مو شیزگه یه که ده چوه دهره که ده گه رایه وه به تهرکه دنیاکی ده گوت:

__ نای بینم. رهنه راکشایی. نهوانش ماندور دهن. ژیا تیکی دژواریان هه به دایک بهو قسانه پتده که نی به چاوی خوشه ویستی هوه ته ماشای سؤفیای ده کړد. سؤفیای بالا به رزی کز و باریک به هه نگاری سوک و توند ریگای دهری. له قسه و کړدوه و ناکاری دا نازیه تی دهبینرا. له قسه و بالا ری راکشایو دا ساخیه کی معنه موی له گهل شادی دیار بوو. چاوه کانی به خوشی و شادی ه کی گه نجانه ده یان وانیسه هه مو شتی. سؤفیا داریکی به دایک نیشان دا و گوتی: بزانه سنه به ریکی چهند جوانه. دایک راوه ستا که ته ماشای بکا، به لامنه و داره له داره کانی تر به رزتر و جوانتر نه بوو. به پتکه نینه وه گوتی:

__ به لای، داریکی جوانه و، ده دیت که چژن با یاری به قوه کانی پشت گوتی نهو ژنه ده کا. چوه پږینه کی!

چاوه کانی سؤفیا له خوشیان دهره سوکان. هیندی جار داده هاته وه، به نهرمی گوتیکی هه لده پساند و گه لاکانی له نیو قامه که ناسکه کانی ده گرت و به نهرمی گورانی ده گوت.

نهوانه هه مو ویان دلیان دهبزوت و لهو ژنه چاو گه شه یان وه نریک ده خست. دایک خوی پیوه دهنوساند و له گهل نهودا هه نگاوی داویش. به لامهیندی جار له قسه کانی سؤفیا دا و شهی توند دهبیسران که به لای دایکه وه زیادی بوون و هیندی بیری مه ترسی داری بږ پیدا بوون: "به که یفی میخائیل نای".

پاش تاویک سؤفیا سه رله نوئ قسه ی ساویله که ی ده کړد. دایک به میهره بانی ته ماشای چاوه کانی ده کړد. هه ناسه یه کی هه لکتشا وگوتی:

__ هیشتا چهند گه نی!

__ ناخ. من ته مه م سی و دوو ساله. دایک پتکه نی.

__مه‌به‌ستم شهوه نه‌بوو. به‌ دیمه‌ن گه‌وره‌تر دیاری ده‌که‌ی. به‌ لامپیاو که‌ چاو له‌ چاوه‌کانت ده‌کا و گوتیی له‌ده‌نگت ده‌بی، سه‌رسام ده‌میتنی. همر ده‌لئی کیژی. ژیا‌نیکی دژوارو به‌ترست هه‌یه، به‌ لامله‌گه‌ل شه‌وش دا دل‌ت هه‌رشاد و به‌ پی‌که‌نینه .

__هه‌ست به‌وه ناکه‌م ژیا‌نم دژوار و به‌شپۆبی. لاموايه ژیا‌ن له‌مه‌ باشتر و خۆشتر نابی.

__کی پاداشتی شه‌و زه‌جه‌ته‌تان ده‌ده‌ته‌وه؟

سۆفیا به‌ شپۆدیه‌ک که‌به‌لای داب‌که‌وه پرسیو له‌ به‌رزه‌ هه‌مه‌تی، گوتی: ئیسه‌ پاداشتی خۆمان وه‌رگرتوه. ژیا‌نیکی شه‌و تۆمان سازکردوه که‌ مایه‌ی خۆشیمان. له‌وه‌ پتر چمان ده‌وی؟

دایک ته‌ماشای کرد و سه‌ری به‌ردایه‌وه و له‌به‌ر خۆیه‌وه دووپاته‌ی کرده‌وه: "به‌که‌یفی میخائیل نابی."

هه‌وای خۆشی و تازه‌یان هه‌لده‌مژی. به‌کاوه‌خۆ به‌ لامه‌رده‌وام ریگایان ده‌بری. دایک وای ده‌زانسی بۆ زیاره‌ت ده‌چی. سه‌رده‌می مندالی وه‌بیر ده‌هاته‌وه که‌رژژه‌کانی چیژن بۆ کلیسا ده‌چوو.

سۆفیا هه‌ندێ جار به‌و ده‌نگه‌ خۆشه‌ی سرودی ده‌خۆنده‌وه که‌ باسی شه‌وین یا به‌هه‌شتی تیدا بوو. جاری وایبو له‌ته‌عریفی ده‌شت و چیمه‌ن و میترگ و میرغوزار و چۆم دا شیعی ده‌خۆنده‌وه.

دایک گوتی ده‌دایه‌ و پنده‌که‌نی. به‌هه‌وای شیعه‌که‌نی که‌مژزی پی خۆش بوون، سه‌ری ده‌له‌قاند. هه‌موو شتی‌ک له‌دلی دا وه‌ک باختیکی بچووک و له‌مه‌ژینه‌ له‌ شه‌وی هاویندا، نه‌رم و هه‌یدی وه‌یمن بوو.

(۵)

رۆژی سپه‌م گه‌یشتنه‌ گوندی. دایک له‌وه‌رزی‌تیکی که‌ له‌وی کارێ ده‌کرد پرسی: کارخانه‌ی قه‌تران له‌کوێیه. هه‌رده‌وکیان خه‌را به‌ریگایه‌کی باریک دا که‌ ره‌گه‌ داره‌کانی لی بووبونه‌ پله‌کان، چوونه‌ خوارێ. توشی جیگایه‌کی روته‌نی بی داربوون، پهبوو له‌ زیل و خه‌لۆز و قه‌ترانیسی لی رژابوو.

دایک به‌ په‌ریشانی ته‌ماشای ده‌ورویه‌ری خۆی کردو گوتی:

__گه‌یشتی‌نه‌ جی. له‌نزیک که‌په‌رته‌که‌وه چوار کرێکار له‌ ده‌ره‌ی میزیکسی رهند نه‌کراو دانیشتی‌بوون نانیان ده‌خوارد. به‌کێک له‌وان ری‌بین بوو. کراسیکی یه‌خه‌ ناواله‌ی له‌به‌ر دابوو، ته‌ه‌واو ره‌ش هه‌لگه‌پارابوو. شه‌وی دیکه‌یان بی‌تیم و دوو لای دیکه‌ش دانیشتی‌بوون. ری‌بین زووتر چاری پیکه‌وتن. ده‌ستی به‌ پێش چارییه‌وه گرت و چاره‌پروان بوو .

دایک له‌ دووره‌وه بانگی کرد: رۆژ باش کاک میخائیل!

◆ دايك

رېبين هستا و به كاوهخؤ بؤلايان چوو. كه دايكي ناسي راوهستا و به زهرده خه نه به كه وه دهستي به ريشي خؤي دا هينا. دايك ليئي چوه پيش و گوتي: دهچينه زياردت، لامان دا چاومان به تۆ بكه وي. نه مهش دؤستيكي منه ناوي "ناننا" به.....

شانازي بهم فيكره ي خؤي كرد و چاويكي له سؤفيا كرد كه به نه ده ب و قيت راوهستا بوو. رېبين بزده به كي هاتي و گوتي تۆؤ باش. دهستي دايكي گوشي و سلاوي له سؤفيا كردو درئوه ي بيئا: درؤ فايده ي چييه ئيتره شار نيه، ليتره پياو پيويستي به درؤ نيه. بيچگه له پياوي باش كه ده يان ناسين كه سي ديكه ي لي نيه.

بيقيم هه روا له سهر ميتره كه دانيشتوو ته ماشاي ميوانه كاني ده كرد. به سرته شتيكي به هه فائله كاني گوت. كه ئنه كان وه نزيك كه وتن، ههستا و بي نه وه ي هيچ بلئي رؤؤ باشي كرد. دوو كه سه كه ي تر ههروه ك ميوانه كانيان نه دين، مات بوون. رېبين دهستيكي له شانني دايكي دا و دهستي بيكره ئيتمه ليتره جه بسي ته نيان. كه س سه رمان ناسا. ناغسا له گونده و خيزانسي له نه خؤشخانه به و من نيستا نوتنه ي نهوم..... دانيشن. چاي ده خؤنه وه بيقيم كه وايه شيريان بؤ بيته.

له كاتيكا دا ميوانه كان به كاوهخؤ تووره كه كانيان له عه رزي داده ناسا، بيقيم چوه ژووري خانوه كه. به كتيك له وه رزيه كان كه زه لاميتكي كه لگه ت و لاواز بوو، ههستا ياريد يان بدا، نه وي ديكه يان به كي روته و خه به خؤله بوو، نانيشكي وه سهر ميتره كه ي دا ته ماشاي ئنه كاني ده كرد و سه ري ده خوراند و نارهناري بوو. بؤني توندي قه تران و بؤني ناخؤشي كؤرگياي رزيو سه ري گيؤ ده كرد.

رېبين كويكاره بالا به رزه كه ي نيشان دا و گوتي: نه مه يان ناوي "ياكؤف" و نه وي ديكه يان ناوي "نيگنات" ه.

__ باشه كوره كه ت چؤنه؟

دايك هه ناسه به كي هه لكيشا و گوتي: گيراوه.

__ ديسان لوادياره جاري پيشوو خؤشي رابواره وه..... ئيگنات ئيتر نارهناري نه ده كرد. ياكؤف داره كه ي له دايك وه رگرت:

__ پوي گيان دانيشه.

رېبين روي كرده سؤفيا و گوتي: تۆش دانيشه. سؤفيا بي نه وه ي هيچ بلئي له سهر ته خته دارتيك دانيشت وبه وردى ته ماشاي رېبيني كرد: رېبين پرسى:

__ كهنگي گيرا؟ باشان سه ري راوه شانند و گوتي: دايه تۆ به ختت نيه.

__ گرنگ نيه.

__ باشه ورده ورده رادتي.

__ نا وانیه، به لامباش ده زاتم که چاری دیکه نییه.

__ ههروایه، باشه، بۆمان بگپروه.

بیتمیم قاپتیکی شیر هینا پیالیه کی له سهر میزه که هه لگرت و ناره که ی رشت و پری کرد له شیر و بۆ سو فیای راداشت. به بی دهنگی کاری ده کرد و ده جولوه و گوئی بۆ قسه کانی دایک هه لده خست. کاتیک قسه کانی ته و او بوون، هه موویان مات بوون. نیگنات هه روا له سهر میزه که دانیشتمبو و به نینۆک جوغزی له سهر ته خسته داره که ده کیشا. بیتمیم پائی وه شانی ریبین دابوو. یا کوژ له سهر سینگی دانا بوو و سهری بهردابوو وه. سو فیاش به وردی ته ماشای سهر و چاری و هر زیره کانی ده کرد.

ریبین به شینه بی قسه کانی له سهر یه که ده کیشا و . گوتی: نه گهر خۆپیشاندانیتکی نه وتویان لیتره ساز کرد بایه، و هر زیره کان به نیازی کوشتن لییان ده دان.....

ریبین پرسی: گوتت پاقیل موحا که مه ده کری؟

__ به ئی، بریار وایه.

__ تاوانی چیه؟..... نازانی؟..... به چ سزایه که ده بی حوکم پدري.

دایک به شه سپایی وه لاهی دایه وه به کاری دژوار یا دوور خسته ره ی هه میسه بۆ سپیری یا. کرێکاره کان ههر سیک چاویان له یه که تر کرد. ریبین قسه کانی دریزه پیتدا:

__ کاتیک خهریکی نه و کاره بوو، دهیزانی چ سزایه که چاوه ریته تی؟

سو فیا گوتی: دهیزانی..... به ئی دهیزانی.

هه موویان بی دهنگ بوون و شتر جو له بیان نه ده کرد. ههروه که له بیرتکی سارده دا سووین به سه هۆل. ریبین به دهنگیتکی زۆر جیددی قسه کانی دریزه پیتدا:

__ منیش لاموایه که دهیزانی. پیاویتیکی شیلگیره. هه روا سه سه ره کی کارناکا. هاو ریسان بزانی، نه و دهیزانی که له وانیه به سه ره نیره ورگی هه لدرن، بیان بیترین بۆ کاری دژوار. بهو حاله ش کاری ده کرد. پتیوست سو وه کار کهوی، وه کار ده کهوت. نه گهر دایکیشیان له سهر ریگا دانا بایه پی گرنه نه بوو. دایه وانیه؟

دایک راپه ری، وه لاهی داوه توایه.....

پاش نه وه ی سه ری تکی ده ورو سه ری خۆی کرد له ناخی دلوه هه ناسه یه کی هه لکیشا. سو فیا به نه رمی دهسته کانی دامالی و چاو تکی ناپاز بیانه ی له ریبین کرد. ریبین ته ماشایه کی دانیشتوانی کرد و دهستی به قسان کرد نپیاوه. دیسان ههر شه شیان بی دهنگ سوون. تیشکیکی کزی هه تاو وه که په ده یه کی زترین له هه وا هه لو اسرابوو. قه له ره شه یه که له دوور قیره قیری ده هات. دایک له بیره وه ری هه وه لی، مانگی نه یار و وه بر هاتنه وه ی

دايك

پاڻيلَ و نندرڙيَ حالتِي تڻڪچووبو. له دوروبهري خُزي دهرواني. لهو شوڻنه بچووك و روتسه، چه لهنگه شكا و كهله پيش دا قهترانيان تندا بروبوو، كهوتبونه سهريهك. پوش و پهلاش بهدم باوه دههات ودهچسو. دار بهرو و سڀي دار لههممو لايهكهوه شوڻنه روتهميان دورهدابوو. همر دهتگوت خهريكن شو زبلَ و زالهي بوتهه هڙي سوکايهتي نهوان، لهبهيني بهرن. لهو کاته دا كه بهي دهنگي پهيوهنديان پينكهوه هه بو، سيي بهري گهرم و تاريكي خوڻان داويشته سهر زهوي.

لهپر ياکوڙ لهو داره جيايووه كه پالي وي دابوو، سهري راهشانده بهددهنگيكي وشك و قهوي گوتي:

__من و يتييم دهنڙن دڙي شو جوڙه كهسانه شهر بکهين؟

ريڙين بهخهفتهوه گوتي پيٽ واپوو دڙي كي شهرت پي دهکهن. سهير نهويه ههردهستي خوڻان نيتمه دهخنکيټين. ييغيم به نه سپايي گوتي:

بهو حالهش دهچمه سهريازي!

نيگنات به نه سپايي گوتي: كي ري لي گرتي. ههسته برڙ چاوي بريسه يتيغيم و به پينکه نينهوه گوتي به لامکه تفهنگت به منهوه نا، دهسهرمي گره. به جاريك بمکوڙه، نه قوستام مه که!.....

يغيم بهتوردهي گوراندي اپيشتريش نم قسانهت پي گوتوم. ريڙين قسه کهي قوستهوه نهاورتيان راهستن ابه فيزهوه دهستي هه لينا و دا يكي نشان دانم ژنه دهينن، بس گومان حسابي کوره کهي تهواوه. دا يک به دهنگيكي خه مبارهوه گوتي ني قسهي واده کهي؟

__چونکه پيوسته! دهبي سهرت بهخوڙايي سڀي نهبي و دلته به هيچي نازار نه کيشي..... باشه، خو نم قسه تڙي نه کوشت..... کتيت هيناون؟

دا يک چاويكي ليکرد و پاش تڙيک ماتي وه لامي داوه بهلي!

ريڙين دهستيكي له ميڙه کهي دا وگوتي: ههر که چاوم پيٽ کهوت زانيم. نه گهر نه مه نه با، بڙجي دههاتييه نيڙه؟..... بزنان، گوريان له مهيدان بردووته دهر، دا يک جيگاي گرتوه تهوه. خوڻي راست کردهوه و به فيزهوه نه راندي، شو ناجسنانه نازانن که به دهستي شكاويان چ تڙيک دهچين. دهبيينهوه. کاتيكي هيزي نيتمه پهري گرت، کاتيكي دهستان بهدروڙنهي شو گيا مهلعونانه کرد، دهبيينهوه.

دا يک لهم قسانه ترسا. چاويكي لهريڙين کرد، ديتي زڙر گڙراوه و لاواز بووه. نيتر ريشي چوار گوشه نييه و تنيک چوه. نيئسكي رومهتي دهريهريون، رهگي وردی سوره لهسپينهي چاوي دا دهينرين و همر دهليي ماوهيه كي زڙره نهوستوه. لوتي وه دهنډوکی بالندهي راوکه ر خواربووه تهوه. خهم و خهفت دايگرتوه و تروسکهي چاره کاني دهم و چاوي تاريكي به تيشكي خهفت و قين رونك ده کردهوه.

رئیسین درئۆدهی پیتدا: دوینی سهرۆکی ناوچه بانگی کردم و پرسى: "سهرسهرى شهوه چت به قهشه گوتوه؟" گوتم: "بۆ سهرسهرىم. پشتم نهوى ده کهم و نان پهیدا ده کهم. که سیشم نازار نه داوه. دهستی کرد به جینتودان و مستیکی له دهه و لهوسى دام. سى رۆزیش چهپسى کردم. ناساخ لاشاوا له خههک ده کهن. باشه ابه لامنهى ناجسنه کان، شتر چاوه پروانى لىخۆش بوون مه بن له گهر منیش نه مینم یه کی تر تۆلهى نهو سوکایه تیبیه له نیهو یا له منداله کانتان ده کاتهوه. له بىرتان نهچى به پهجهى ناسنى ته ماعى خۆتان سینگی گهلان کىلاوه و تۆویکی خهراپتان لى چاندووه لهى مه لعونینه... له نیهو خۆش نابین!

له بهر تور په بیان ده کولى. قسه کانى ترسیان وه بهر دایک نابوو. تۆزیک هاتهوه سهرخۆ و قسه کانى درئۆه پیتدا: باشه چیم بى گوتبوو؟ پاشان کۆبوونهوه له گوندی قهشه به وهرزێرانی گوتبوو: خههک وهک میگهل وایه و ههمیشه پتویستی به شوان ههیه. منیش به گالته گوتم: نه گهر پتویان کردیا به سهرۆکی لیره وار، بهر زۆر ده بوو، چونکه بالندهی نه دهه هیشته. به مۆروه چاوی لیکردم و دهستی به قسه کرد: "خههک دهسى زه جهت و کۆیره وهی بکیشن، ته سلیم بن پشت به خوا بههستن. نه وهندى ده توان پتر نوێۆ بکهن، تا خوا هیزی خۆراگر تینان بداتى". من لهوه لامدا گوتم: خههک نوێۆ دووعسا زۆر ده کهن، به لاموادیاره خوا کاتى شهوهی گوتیان بداتى. ههر شهونده.

پاشان لى پرسیم: دووعای چى ده کهى. لهوه لامدا گوتم: له هه موو ژیانم دا تاقه دووعایهک فیر سووم. شهویش دووعای هه موو گهله: "خوایه فیرم که بۆ ناغا کار بکهم، بهرد بچۆم و تۆزى دار قوت بدهم" له نهیه هیشته قسه کهم ته و او بکهم. ریبین له پر قسه کهى پرى و له سۆفیای پرسى:

__ خاتم نیهو له چینی نه جیبان؟

به سهر سوورمانهوه ههستاو گوتى بۆچى وایر ده که بهوه؟

__ بۆچى؟ بزه یه کی هاتى؟ چاره نووس نه مه یه. ههروا له دایک بووى. پیت وایه به به سهر دادانى کۆنه ده سما لیک ده توانی نه عیانه تى خۆت له خههک بشاریه وه کتیمه قهشه ی به هه موو رهنگیک ده ناسین. تانیشت و سه م میزی تهردا، نه دات ده رهینا، پشتیشت له پشتی ژنیکی زه جهت کیش راسته.

دایک له ترسى شهوى نهکا بهم قسه رهقانهو بهم تهوس و تراجانانه دلئى سۆفیا بییه شینى، خیرا هاته نیهو قسه کانى:

__ دۆستى منه. ژنیکی باشه. شهونده بۆنه ممرامه زه جهت کیشاوه، سهرى هه موو سپى بووه. هینده تۆسن مه به.....

ریبین به زه جهت هه ناسه یه کی هه ل کیشا:

دايك

بۆ قسەى ناخەزم كوردون؟

سۆفيا چاوينكى لىكرد و بەناھەنگىكى وشك پرسى: دەتەويست قسەيەكم بىي بلتي؟

من؟ بەلى! چەند رۆژە نامۆزايەكى ياكۆف ھاتوۋەتە ئىرە، نەخۇشە. زۆر تىگەيشتوۋە. دەگرى بانگى كەين؟

دەگرى، بۇناكرى؟

رېبين چاوى لەسەر يەك دانان و دەنگى نەرم كردهو و گوتى:

يىنقىم لىچۆ بۆلای، بلتى شەو يىتتە ئىرە.....

يىنقىم كلارەكەى ھەلگرت و بىي ئەوئەى ھىچ بلتى وچار لە كەس بكا، بەھەنگاوى ھىدى لەنئو مېتھەدا و ن

بوو. رېبين چاوينكى لىكرد و سەرىكى بۆ لەقاند و گوتى:

نازار دەچىۋى!... بىي گويىيە..... بەم زوانە..... دەبىتتە سەرباز..... ياكۆف شى ھەروا. تەنيا ياكۆف

دەلى ناتوانى بچىتتە نئو تىپ. يىنقىمىش ناتوانى، بە لامەردەيەوئە بچىي فېكرىكى ھەيە. بەخەيالى خۇي

دەتوانى ھەوئىنى نازادى لەنئو سەربازان دا بلاو بكا تەوۋە. مەن لەسەر ئەو باوۋەرەم دىوار بەنئو چاوان كون

ناكرى. نەوان سەردەنئەيان بەدەستەوۋەيە و دەگرى و لىدەدەن. بەلى نازار دەبىنى. نىگناتىش دلى نازار

دەدا. بەخۇرايى فايدەى نىيە.

نىگنات بىي ئەوئەى تەماشاي رېبين بكا، بە توۋرەيى گوتى: نەسلەن وانىيە. لەسەربازخانە! بىروباوۋەرى دەگۆرن و

ئەويش وەك ئەوانى تر تەفەنگ داۋى رېبين بە بىر كرنەوۋە وەلامى داىەوۋە:

نا، لام وانىيە. بە لامەلگەل ئەوئەش باشترە خۇي لەم كارە بىۋىرئى. رۆسىا پان و بەرىنە. كى دەبىنئىتتەوۋە. دەبى

پسولە و پاسپۆرتت ھەبى جا دەتوانى بچىە گوندان .

نىگنات بەچىلەكەيەك لە لاقى خۇي دا و گوتى: مەن ھەر ئەم كارە دەكەم. پىساو كەبىرئارى دا خەبات

بكا، پىۋىستە بىي دوۋدلى و بەشىلگىرى وەكار كەوئى.

و توۋىژ كۆتايى ھات. مېش ھەنگوئىن و ژەنگە سوۋرە، وەك ئىنسانى پىركار بەملاو لادا دەفرىن و وزەيان

نەختىك بىي دەنگى دەشكاند. پەلەوۋەر دەياغۆتئند. لە دوۋر دەنگىك دەھات و لەمەزادا ون دەبوو. پاش تاۋىك بىي

دەنگى رېبين دەستى بەقسە كردهو:

ھاۋرېيان دەبى كارىكەين..... دەتەوئەى بچەسئەوۋە: تەختى سەفرىمان لە ژوۋرى ھەن. ياكۆف كەرەگەلايان بۆ

كۆبەكەوۋە..... داىە تۆش كىتتەكائەم بەدەيە. لەكوئىن؟

دايك و سۆفيا تورەكەكانيان كرنەوۋە. رېبين سەرى دانەواند كەتەماشايان بكا و بەخۇشەيەوۋە گوتى: كۆلئىكى

سەيرت ھىتاۋە..... بەسۆفياى گوت: تۆ لە مېۋە خەرىكى ئەم كارەى ؟

ماکسیم کورگی

دوازده ساله.

باشه ناوت چييه.

ناننا ئيڤانزفا، بۆ ده پرسی؟

هيچ، رهنگه زيندانيش كرابي، له زيندان دا چا هه بوو؟

به ئي!

دايك به نه سپايي و به شيويه سهركوته گوتي، بزانه لوتوش به تووره يي دده ويني. تاويك بي دهنگ بوو. پاشان بهسته كتيبيكي وهين ههنگه لي دا و گوتي: له من تووره مه به. وهرزير وناغا وهك قهتران وناو وان، له جيگايهك كوژانهوه.

سؤفيا گوتي: من خانيني نه عيان نيم نينسانيتكم، بزه يه كي هاتي.

رهنگه وابي، دهچم نه مانه دهشارمهوه. ئيگنات و ياكوژ لي و نهزيك كهوتن و دهستان درتوكرد. ئيگنات گوتي به شي ئيمه به!

رئيبين له سؤفياي پرسى: هه موويان يه كن؟

نا، هه موويان يهك نين، رۆژنامه شيان له گه له....

شاخ!

ههرسيكيان له خانوه كه وه ژوور كهوتن. دايك ته ماشاي كردن و به نه سپايي گوتي، بهرزيتر به گوڤ و چالاكه. سؤفيا گوتي: راسته.... من قهت به ژن و بالاي وام نه ديوه. ده ئي يه كينك له شه هيده مه زنه كانه، ابا ئيمه ش بچينه ژوورئ. ده مه وئ ته ماشايان بكه....

دايك به نه سپايي گوتي: تۆ لي عاچر مه به. نهو ساويلكه يه.

سؤفيا بزه يه كي هاتي و گوتي: ئي لوتونا، تۆ چهند باشي.

كاتيكت ئيگنات نهو دوو ژنه ي له بهر ده رگا ديتن، سهري هه لپري و خيرا چاوي ليكردن و قاسمكي له قوه كاني وهردان و سهري به سهر رۆژنامه كه ده بهردايه وه كه له سهر نه ژنوي بوو.

رئيبين ههستا و رۆژنامه ي وه بهر تيشكي ههتاو دا. به قه لشتي كه پره كه ي دا هاتبووه ژوور و ده بخوژنده وه. ناكوژ نه ژنوي دادابوون و سينگي به تهخته كه وه نابوو و خهريكي خوژنده وه بوو. دايسك چوو به هيدى له قوژينيك دانيشت. سؤفيا باسكي له شاني دا يكي وه هيتا، ته ماشاي ده كره. ياكوژ به نه سپايي گوتي:

مامه ميخاتيل ليره دا جنتومان بي ددهن. رئيبين روي وه رگتيرا و به زه ده خه نه يه كه وه گوتي:

دايك

چوونكه ئىمه يان خۇش دەوى. ئەوانەى ئىمه يان خۇش دەوى، بىي ئەوئى توورە بىن، دەتوان ھەموو شىتېكمان بىي بلىن .

ئىگنات چلمى ھەللوشى و سەرى ھەلئىنا و دەستى كرد بەپىنگە نىن. باشان چاوى لە سەرىك دانان و گوتى: ئەمە تا، لىرەدا دەنوسن: "وەرئىر ئىتر ئىنسان نىيە"..... ديارە ئىنسان نىيە. سىبەرىكى خەم و خەفەت بەسەر دەم و چاوى سادەى دا ھات.

تۆ تىگەبىشتوى . وەرە نىو كەولى من، جا خۆت دەبىنسىمە.....

دايك بەسۆفياى گوت دەچم تاوئىك رادەكشىم لەگەل ھەمورى ئەم قسانە تۆزىك ماندووم. بۆنى ئەو قەترانەش گىژى کردووم..... تۆ گىژ نەبووى؟
نا.

دايك لەسەر قەرەپىلەكە راكشا، زوو خەوى لىكەوت. سۆفيا لەپەناى دانىشت. مېشى لەسەر و چاوى دايك دەردە كرد و تەماشای رۆژنامە خوتىنانى دەكرد. دايك بە چاوى نىوہ خەوالئو ئاگای لەم بەشە بوو.
رېبىن ھاتە لای و پىرسى: نووستوہ؟
بەلى.

تاوئىك بى دەنگ بوو. تەماشای دەم و چاوى دايكى كرد. ھەناسەىەكى ھەلگىشا و لە سەرخۆ دەستى پىكرد:
رەنگە يەكەم ئن بى كەلەم رىگايەدا و دەواى كورى خۆى كەوتبى. يەكەم ئن. سۆفيا گوتى:
بالبىرە لاچىن وەخەبەرى نەھىتىن.

دەبى بچىنە سەر كار. زۆرم پىخۆش بوو بىتوئم لەگەل تۆ قسەبەكەم، بە لامدەبى تا رۆژئاوا چاوەروان بىنابسا برۆين ھاورىيان!

پىاوەكان ھەرسىك وەدەركەوتن و سۆفيايان بە تەنيا بەجى ھىشت . دايك لەدلى خۇيدا دەگىوت: نىسوپاس بۆ خوا، پىكەمە ئاشت بوونە. پىكەمە رىك دەكەون. لە كاتىكدا ھەواى بۆن خۇشى لىروارى ھەلدەمۆى ، بە نارامى خەوى لىكەوت.

(۶)

ئىواری ھەر چوار كرىكار بەخۇشى لەكار گەرپانەوہ..... دايك بە دەنگى ئەوان وەخەبەر ھات و لەكاتىك دا زەردەخەنەى لەسەر لىوان بوو و بارىشكى دەھاتى، لە خانوو وەدەركەوت. بەخۇشەوىستى چاوى تىرپىن و گوتى:
ئىوہ كارتان كرووہ و منىش وەك خانم لىتى خەوتووم.

دايك

ياكۆڭ يارىدەي دا كەھەستى و لەناگر وەنزىك كەوى. ئاگرەكە خۇش بووسو .سىتېھى بى شىكل دەرەيان دابوو، تەماشاي گەمەي گرى ئاگرىيان دەرەكە. ساقىلى لەسەر چوار پايەيكە دانىشت و دەستە چىچ و وشكەكانى لە ئاگرى كرد. رىسپىن بەنىشارەي سەر نەخۇشەكەي نىشان دا و بەسۆفياي گوت، تەمە لەكتىبىك گىرنگ ترە.... پىتويستە تەمە بزائىن كاتىك مەكەنەيكە باسكىك بەپىرىنى يا كەستىك بكوژى. شەو خەتاي مرقۇقە، بە لامشەمە كەخوتىنى مرقۇقتىك پۇن و پاشان وەك كەلاكى مردار دورور فرىنى دەن، نىتر هىچ مانى نىبە.... سەرم لە شكەنجە و نازاردان دەرناچى. بۆچى گەل نازاردەدەن، لەبەر چى نىتەمە ھەمووان نازار دەدەن؟ ھەر بۆ گالتەو گەپ، ھەر بۆ كەيف كردن، تا لەسەر تەم عەرزە بەكەيف بۇين. تا بتوانن بەخوتىنى خەلك نەسپ و چەقۇي زىو و قاب و ھەورى زىر و نەسباب يارى بەنرخ بۆ مندالان بىر. تۆ كارىكە و پىر كارىكە، منىش بە پارە كارەكەي تۆ دەكرىم و ديارى ئالتونىش بۆ يارەكەم دەدەم.

دايك گوتى دابوويەو تەماشاي دەرەكە جارىكى دىكەش ئەو رىگايەي پاقىل و ھەقالەكانى گرتويانەتە پىش لەبەر چارى دەرەسكا و دەرەكەوت.

دوواي نان خواردن ھەموويان لەدەرەي ئاگرەكە كۆبونەو. ئاگرەكە لەبەر دەمى ئەوان خىرا دارەكانى ھەلدەلووشى و دارەكان دەسرتان. لەپشت سەرى ئەوان تارىكايى بەرى ئاسمانى گرتىو، لىتەرەوارى داپوشىبوو. نەخۇشەكە چاوى زەق كردىبون و تەماشاي ئاگرەكەي دەكرد. بى پسانەو دەكۆكى و دەلەرزى. دەتگوت لەتك و پەتكى گىيانى كە ناچارىبون لەشى بى گۆشتى بە جى بىلن، لەسىنگى ھەلدەكەندىرپىن. شەوقى ئاگرەكە بى ئەوئەي كارىكاتە سەر پىستى مردووى، لەسەر دەم و چاوى سەماي دەكرد. تەنيا چاوەكانى دەرەسكان.

ياكۆڭ سەرى بردە بن گوتى و پىرسى ئاديارە پىت خۇشە بچىيە ژوورى؟

بەزەجەت وەلامى داوہ بۆچى؟ نا..... دەمەوى لىترە بم. نىتەر ئەوئەندە لەنىتو خەلك دا نازىم. ماوہم ھىندە نەماوہ.... چاوتىكى لە دەروپەرى خۇي كرد، تاوتىك بى دەنگ بوو، بە زەردەخەنەيكە بى رەنگەو دەستى بە قسان كرد:

لەنىتو ئىتو دەدا خۆم بەخۇشحال دەبىنم. تەماشاي ئىتو دەكەم. لاموايە ئىتو تۆلەي ئەو كەسانە دەستىننەو كە نازار و شكەنجە دراون و كوژراون. تۆلەي ھەموو گەل....

كەس وەلامى قسەكانى نەدايەو. زوو وىژىنگى ھاتى. سەرى كەوتە سەر سىنگى. رىسپىن ماوہيكە تەماشاي كردو لەسەرخۇ گوتى:

دايك

مەعنەويان لەگەڵ تەواوی گەلانی جیهان پەرهی دەسەند. لەم جیهانەدا دلتيکی تازەيان بۆ پەيدا بوو. ناره‌زويان بوو لەهه‌موو شونتيك تيبگه‌ن و هه‌موو شت له‌و دل‌دا يه‌ك بجه‌ن. سؤفيا به‌ده‌نگيكي بلنڊ گوتي نرؤؤئيك دئ تەواوی گەلانی ژيئر دەست سەر بەرز کەنەرە و هاوار بکەن: "بەسە! نيئر ئەم ژيانەمان ناوی!" ئەو دەم کۆشکی دەسلالتي ئەو کەسانە تيك دەروخێ کە بەتەمەمەي خؤيان پشت ئەستورن. زه‌وی له‌ژيئر پييسان دەرده‌چي و نيئر نازانن پال وەچی بەدن....

رئيبين هه‌روا کەسەری بەردابووه گوتي: هه‌روا ده‌بي. سکتان به‌حالي خؤتان نەسوتي، سەردەگەون. دايك برؤي زؤر هەلکيتشا بسون و بەزەرەخەنەيه‌کی پسر لەسەر سوورمان و توورەيه‌وه گويي راداشتبوو. دەيديت ئەو چالاکي و نازايەتبيهي له‌ سؤفيا دا دياربوو، نەماوه و دەتگوت لەگەڵ ليشاوي قسه‌کاني بوون بەئاويي دەنگي شوو گري ناگرو رومەتي جواني ئەو ژنه مەستيان کړدبوو. له‌وانه‌ش خؤشتر سەرنجی وەرزيه‌کان بسو. خؤيان نەدەبزوت. تيدەکؤشان به‌هيچ جؤر وەزعي هئدي و هيمني وتوؤزه‌کە تيك نەدن. دەتگوت ترسيان له‌وه هه‌يه نەوه‌ک ئەو هه‌ردا ناسکەي ئەوانه بەدنياوه دەبەستتەوه، پيسي. يه‌کتيک له‌هوان جار و بار به‌ دارتيکي دەخستە سەر ناگره‌کە. پياوه‌کان دەستيان راده‌وشانڊ تا دووه‌کە و پريشکي شاگر بؤ لاي سؤفيا نهي. لاي به‌ياني سؤفيا ماندوو بوو. بەزەرەخەنەوه تەماشاي دهوروبەري خؤي دەرکرد.

دايك گوتي: کاتي ئەوه هاتووه برؤين!

سؤفيا به‌هيلاکي وه‌لامي داوه‌به‌لئ!

يه‌کتيک له‌کريکاران هه‌ناسه‌يه‌کی هەلکيتشا.

رئيبين گوتي: چه‌يفه‌ که دەرؤن. باش قسه‌ ده‌کەي. ئەوه کارتيکي گه‌وره‌يه‌ که خه‌لک بکەنه‌ خزمي يه‌کتر. کاتيک مرؤؤ تي ده‌گا که ميلليونه‌ها کەس هەر ئەوه دەرؤانن که نيئمە دەمانه‌وي، دلي خؤشتر ده‌بي. هيتريکي گه‌وره له‌خؤشه‌ويستي دا هه‌يه.

بينيم به‌گورجی هه‌ستا و به‌پيکه‌نينه‌وه گوتي: به‌ لامکاتيک مرؤؤ به‌نەرمي ده‌جولتتەوه به‌توند و تيزي وه‌لامي ده‌دەنەوه! امامه ميخائيل ابەر له‌وه‌ي کەس بيانبيني، نەمانه‌ ده‌بي برؤن. کاتيک کتتیب له‌نيؤ خه‌لک دا بلاؤکرانه‌وه، کاربه‌دەستاني ده‌ولت ده‌گه‌رئین تا بزائن له‌ کوئوه هاتون. رەنگه‌رئيبوارانيش يه‌کتيان وه‌بير بيتتەوه و له‌بارەيه‌وه قسه‌بکەن.

رئيبين قسه‌کاني بينيمي بري و گوتي: دايه‌لبؤ ئەو زه‌جمه‌ته‌ي کيشاوه‌ته سوياست ده‌کەين. هەر کاتيک تز ده‌بينم پاقئيلم وه‌بير ديتتەوه.... رتيگايه‌کي باشت گرتووه‌ته به‌ر. سؤفيا هاتبووه‌وه سەرخۆ، بزەيه‌کي دؤستانه‌ي له‌سەر

دايك

ترسه. خه لکی لی کۆبوو تهوه. شه مه کان هه لده کرین. گهرم دادی. پاش ده میك تاریکایی ده پوی، مائی خوا روناک ده بی.

سۆفیا به خۆشی وه لآمی داوه تراسته. به لاملیره مائی خوا تهواوی زهوییه. دایک به بیرکردنهوه سه ری راهه شاند و گوتی تهواوی زهوی؟ کهوا بوو نهوه باشه. تهنا نهت پروا کردن دژواره. خۆشه ویستم زۆر باشت قسه کرد. زۆر باش!

سۆفیا به نه سپایی و به خه مپاری وه لآمی داوه:

له گه ل نهوان خوا حافیزیمان کرد.....

دایک و سۆفیا ده ستیان کرد به باسی ریبین و نه خۆش و گه نه کان کهوا به بی دهنگی سه ریغیان ددها و ههستی خۆشه ویستی و ههق ناسیان له ناست نهو دوو ژنه ده رده بری. گه یه شته مه زرایه و ههتاو بۆ پیشوازیان سه ری وده رنه. هیشتا ههتاو بلند نه بوو بوو تیشکی نه رخنهوانی به تاسمان دا بلا بوو بوو وه. له نیتو میترگ و میتر غسوزاردا دلۆپهی نارنگ وهک پریسکی رنگا و رنگی به هاری، به سه ر گیا کانه وه ده رهوشان. به له وه ره کان وه خه به سه ر هاتبوون و به چریکه ی شادی و خۆشی، گیانیان وه به سه ر به یانی دهنه. قشقه له به قاره قار به ملا و لادا ده فرین. له مه زرایه ک دا که پازی داچیتندرابوو، قه له ره شه و قازو هه لفر هه لفریان بوو. دیمه نی دووریش وده رده که وتن و به نه مانی تاریکایی شهو به پیشوازی ههتاو وه ده چون.

دایک به بیرکردنهوه دهستی به قسه کرد:

مرۆف جاریکی تر قسه ده کا و قسه ده کا، به لامتۆ لیتی تی ناگهی. ههتا پیتی ده لیتی نهو قسه ساکارانه چین، نهو جاریکی تر هه مووت بۆ رون ده کاته وه. نهو نه خۆشه ش ناوایه. من بیستوو مهو خۆشم ده زاتم که له کارخانه و له هه موو شویتنیک چۆن خویتی کریکار ده مژن. به لامبه وه رادیی. نهوه زۆر له دل نادا. به لامنهو هینده به فه قیری ده یگه ریتته وه، مه گهر خوا بزانی. به راستی خه لک تهواوی ژیا نی کار ده کا تا ناغا ریگای گه مه و رابواردنی هه بی؟ نه مه داد په ره وه ری نیسه! من خاوه ن مولکینیک ده ناسم وهر زۆره کانی ناچار ده کرد کاتینک نه سپه که یان ده برده گوندی سلای لی بکه ن. نهو که سانه ی سلایان له نه سپه که ی نه کردایه، زیندانی ده کردن. چ پتیوستی بهو کاره هه بوو؟ پیاو تی ناگا بۆچی؟

سۆفیا به نه سپایی گۆرانی ده گوت: دل شادم وهک به یانان.....

(۷)

ژیانی دایک به هیدی و هیمنی راده بوورد. بۆ خۆشی لهو نارامییه سه ری سوورما بوو. کوره که ی له به ندیخانه بوو. ده یزانی سزایه کی توند چاوه روانییه تی. هه موو جاری که بیری له وه ده کرده وه، بهی شیختیار سیمای نه ندیری و فیدیا مازین و پاقتیل و نهوانی دیکه ی دهاته بهرچار. سیمای پاقتیل که بوو نهو ره مسزی سیمای

دايك

دهات. رۆژ به رۆژ نيكۆلاي لاي دايك خۆشهويست تر دهبوو. سهعاتي نژ دچوو بۆ نيسداره. دايك مائي هملدهويژارد و ناني ساز دهكرده، خۆي دهشوت و جلي دهگۆري. پاشان لهژوروي خۆي دادهنيشت و تهماشاي وپنهى كتيبهكاني دهكرده. خويندنهوه فيربويبوو. به لامپاش خويندنهوهي چهند لاپهريهك ماندوو دهبوو. فيتر ماناي وشهكاني بۆ لتيك نهدهدرايهوه، بهپيچهوانهوه، وهك منداالتيك دلتي بهتهماشاكردني وپنهكان خۆش دهبوو. دنيايهكي تازه و سهيري دههاته بهر چاو كه بۆ تيگهبيستن وناسين دهبوو. شاري گهوره، كۆشكي بهرز، مهكينه و پاڤۆر و ساماني بي تهژمار كه خهلك وهسهر يهكيان ناوه و دهسكرده رهنكاو رهنگهكاني سروشتي دهديت. ژيان بهچهشنيتكي بي پايان بهرين دهبوو. هه موو رۆژي شتي تازه و نه ناسرا و نه فسانه بي بۆ دهرده كهوت. پتي خۆش بوو ته ماشاي كتيبي حهيوان ناسي بكاسا. ههرچهند نهو كتيبه به زمانه بيگانه نوسرابوو، به لاموينهكاني به جوانترين شيوه سامان و جواني و پان و بهريني زهويان نيشان دهدا.

رۆژي نيكۆلاي گوتي زهوي زۆر گهورهيه.

به لاي گهورهيه، به لامخهلك جيگاي تهنگه.

په لهوه رهنكاو و بهتايهتي پهپولهكان سه رنجي دايكيان راده كيشا. به سه سه سووړمانهوه ته ماشاي ده كردن و ده يگوت:

چهند جوان، وانبيه نيكۆلاي نيغانوڤيچ؟ له هه موو شوپني نه م جوان و خۆشهويستانه هه م. به لامله پيش چاوي نيحه بزرن و بي نهوهي بيانبيستن به پيش نيحه دا تيده پهرن. خهلك ناوات و نارده زوويان ههيه، به لامه پيچ نازان. ناتوانن هيج شتيكيان خۆش بوي، چونكه نه وهختيان ههيه و نه دهيانه وي. نه گهر زانبايان زهوي چهنده دهوله مهنده و چهنده شتي سهيري تيدايه، له وانه بوو بتوانن خۆشيبهك بۆ خۆيان پيك بيتن. هه موو شت بۆ هه موو كهس و هه موو كه سيش بۆ هه موو شت. وانبيه؟

به لاي وايه. نيكۆلاي به زه ده خه نه به كهوه و هلامي داوه و كتيبيكي به وپنه بي هينا.

شهوانه زۆر جار ميوانيان دهات: نه لينيكي قاسيلوڤيچ كه پياويكي جوان چاك، بي قسه و مهند و هيتي بوو و رهنگيتكي بزكاو ريشيكي ره شيشي هه بوو، دههاته لايان.

رۆمان پترۆفيچ به دم و چاويكي خرو سووړ كه له و پر له ره گ، هه ميشه به شيوهي به زه بي پيدا هاتن قسه ي ده كرد. نيغان دانيلوڤيچ پياويكي لاواز و بچوك بوو و ريشيت باريك و دهنگيتكي ناخۆش و تيسو وهك دريشه ي هه بوو. بيگۆر هه ميشه باسي خۆي و دۆسته كاني ده كرد و گالته ي به وه زعي ناله باري خۆي ده كرد. هيندي جار له شاره كاني جۆر به جۆر و دور ريشه وه ميواني ديكه ش دههاتن. نيكۆلاي هه ميشه له گهل نهوان باسي شتيكي ده كرد، باسي كريكاراني جيهان. ده مه ته قهيان ده بوو، ناكوكيان لي پهيدا ده بوو، چايان زۆر ده خواره وه. له نيتو زه نا

◆ دايك

وان به لاميه و نده نه دهه سايه وه. ده ديدت كه كرتيكاري ميوان خوي كوده كاته وه و وهك له نيتو خويدا به سترابيتته وه ناتواني بهو ساكاري و له خورا ديوييه قسه له گه ل بكا كه له گه ل ژنيكي ساده قسه ده كا. روژنيك كه نيكونولاي چو بووه ده ري، به كرتيكاريكي گوت:

__ بوي شرمي ده كه ي چما مندالي نيم تيحان ده ده ي؟

كرتيكار به زرده خه نه يه كه وه گوتي:

__ رانه هاتوين. هر چو نيك بي له گه ل براي خومان قسه ناكه مين.

هيئدي جار ساشينكا ده هات، قسه زور نه ده مايه وه. هه ميشه وهك كه سيكي پر كار به ليمبراوي قسه ي ده كرد. هه موو جاري وه ختي روژيشتن له دايكي ده پرسی:

__ پافيل چونه؟ سلامه ته؟

__ شوكر باشه!

سلاوي بي بگه يه نه..... ده روژيشت.

هيئدي جار له لاي نهو سكالاي ده كرد كه به خورايي ماوه يه كي زوره پافيليان راگرتووه و كاتي مو حاكمه ي ديارى ناكه من. ساشينكا نيتو چاواني تيك دنا و بي دنگ ده بوو. ليوه كاني ده له رزين و له بهر سوو پهي قامكي راده شاندن. دايك ده بوست پي بلي:

__ خوشه ويستم، ده زانم خوشت ده ي..... ده زانم به لامنه ي ده پيرا. وا وي ده چوو كه كيژه كه حاشا بكا. دايك ده ستي ده گوشي و له دلي خويدا ده يگوت:

__ گيانه كه م!.....

روژنيك له پر ناتاشا هات. له ركاته دا به ماچ كردني دايك خوشحال بوو، به كاوه خول نيتو قسه كاني دا به دايكي گوت:

__ دايك مرد..... دايكه فه قيره كه م كوچي دووايي كرد. خيرا چاري سپينه وه و قسه كاني دريژه پيدان:

__ زورم په روژه. ته مه ني نه گه يشتبوه په نجا سان..... ده كرا ماوه يه كي ديكه ش بزي. به لامكاتيك مرؤه له هه موو لايه كه وه ليكي ده داته وه، ديته سه رنه و باوره كه مردني له ژيان باشتر سوو. هه ميشه ته نيا بوو. لاي هه موو كه س بيگانه بوو. كه س پيداويستي بي نه بوو. باوكم به هه را هه راي هه ميشه يي خوي ترساند بوو. ده كروي بلين ژياني هه بوو؟..... پياو كاتيك ده يه وي بزي كه چاوه رواني شتيكي باش بي. به لامنه و بي جگه له سوو كايه تي پيكران چاوه رواني هيج شتيكي ديكه نه بوو.

دايك

دايك له ديتنی وینهی مەسیح و لهو چیرۆکانهوه کەله باره‌ی نهو بیستبووی، ده‌یزانی که‌دزستی هه‌ژاران بووه، جل و به‌رگی ناسایی کردووه‌ته‌به‌ر و بی فیز بووه، به‌ لامیستا ده‌یدیت له‌کلیساکان دا مەسیح له‌زیر و زیر گیراوه و خۆی به‌ ناوڕیشم دا‌پۆشيوه و له‌ ناست نهو هه‌ژارانه‌ی بۆ دل دانسه‌وه‌ی خۆیان دینه‌لای، خۆی گیتل ده‌کا. قسه‌کانی ریڤینی وه‌بیر ده‌هاته‌وه که ده‌یگوت:

__ته‌نانه‌ت خواش بۆ فریودانی ئیسه به‌کار دیتن. جل و به‌رگی درۆ بوختانیان له‌به‌ر کردووه تاگیانی ئیسه‌ی پی بکوژن....

بی نه‌وه‌ی پی بزائن، که‌متر نوژی ده‌کرد. به‌ لامیتر بیری له‌عیسا و لهو که‌سانه ده‌کرده‌وه که بی نه‌وه‌ی باسی عیسا بکه‌ن یا بیناسن، به‌گوێره‌ی ئینجیل ده‌ژیان و هه‌ر وه‌ک عیسا زه‌ویسان به‌ موولگی هه‌ژاران ده‌زانی و ده‌یانویست ته‌واوی سامانی سه‌ر زه‌وی، وه‌ک یه‌ک و به‌رامبه‌ر له‌نێوانیان دا به‌ش بکری. نه‌مانه‌ی له‌گه‌ل نه‌و شتانه‌ی دیتبوونی لیک ده‌دا‌یه‌وه و زۆری بیری لێ ده‌کرده‌وه. ئه‌م بیره‌کرده‌وه په‌ره‌ی ده‌گرت، شکیکی نوریانی لێ په‌یدا‌بوو، روناکی ده‌خسته‌ سه‌ر تاریکایی جیهان و ژیا‌نی سه‌رۆقه، هه‌میشه‌ به‌ نه‌وینگی نادیار و هه‌ستیکی ئالۆزه که‌له‌گه‌ل ترس و هیوا و نازار و به‌زه‌یی تیکه‌ل ده‌بوو، مەسیحی ناسیبوو، خۆشی و یستبوو. به‌ لامیستا وای ده‌هاته به‌رچاو که‌ مەسیح خۆی گۆزیوه و لێسی وه‌زیلک تر ده‌که‌وی و به‌سه‌فایه‌کی شادتره‌وه دیتسه به‌رچاوی. ئیستا چاوه‌کانی مەسیح به‌ دلنیا‌یی و هه‌زیکی زیندووی ده‌رونییه‌وه له‌گه‌ل پی‌ده‌که‌ن، هه‌م ده‌لێسی به‌راستی زیندوو بووه‌ته‌وه و به‌خوینی گه‌رمی نه‌و که‌سانه خۆی شوشووه‌ته‌وه که عاقل بوون و بی نه‌وه‌ی ناوی نه‌و به‌رن، خۆیان له‌ریگی نه‌و دا فیدا ده‌که‌ن.

به‌مجۆره دایک به‌خۆشی و به‌خته‌وه‌ری، به‌شادی له‌و شتانه‌ی دیتبوونی و بیستبوونی، به‌خۆشچالی له‌وه که‌نه‌رکی خۆی به‌جی گه‌یا‌ندوو، له‌سه‌فه‌ره‌کانی ده‌گه‌را‌یه‌وه.

شه‌ویک به‌نی‌کۆلای گوت: سه‌فه‌ری نه‌ملاو لا و دیتنی نه‌و هه‌موو شته زۆر خۆشه. پیاو له‌چۆنیه‌تی ژیا‌ن شاره‌زا ده‌بی. کۆمه‌لی دوواخراو وه‌لا ده‌نی، له‌ سووکایه‌تی و هه‌ژاری دا گینگل ده‌دا و به‌خۆی ده‌لی: "بۆچی من دوور خرامه‌وه‌له‌کاتیک دا هه‌موو شت زۆره، من بۆچی برسیم‌له‌کاتیک دا نه‌و هه‌موو تیگه‌یشتن و فام و زانسته هه‌یه، من بۆچی نه‌زان و تیگه‌گه‌یشتوو و دوواکه‌وتوووم؟ نه‌و خوا میته‌ره‌بان و مه‌زنه له‌کوێسه که لای نه‌و ده‌وله‌مه‌ند و هه‌ژار وه‌ک یه‌کن و هه‌موو به‌نده‌ی خۆشه‌ویستی نه‌ون؟" کۆمه‌لانی خه‌لک ورده ورده دژی ژیا‌نی خۆیان را‌ده‌په‌رن.... هه‌ست به‌وه ده‌که‌ن که نه‌گه‌ر فریای خۆیان نه‌که‌ون، زوولم و زۆر ده‌یانفه‌وتینی پتر له‌ جاران هه‌ستی به‌وه ده‌کرد که پتووستی خۆی له‌ باره‌ی زوولم و ژیا‌نه‌وه قسه‌بکا.

دايک هاواری کرد:

- منیش دهچم.

نيکۆلای گوتی:

- تۆ بچۆ مائی یینگۆر، رهنگه نهو خه بهری هه بی. دايک ده سالیکی به سهری دادا و به هیوایه کی زۆره ده پاش نیکۆلای خیرا له مائی وه ده رکهوت. چاوی کرد بوونه چوار، دلته کومه گرتبوو، ههر رای ده کرد. سهری بهردا بووه ده، بی نهوی له ده رویه مری خۆی پروانی، به پیشه وازی ده رفه ته وه ده چوو. ئهم بیره بۆ پیشه وه پالی پتوه ده نا: "دهچم و نهویش له ویتیه".

ههوا گهرم بوو، دايک له بهر ماندوویی پشوی ده رنه ده هات. کاتیك گه پشته بهر ده رگای مائی یینگۆر راوه ستا. ئیتیر نهیده توانی پروا. ناوپی دایه وه. له پیر زیراندی. چاوی لیک کرد نه وه، وای هاته بهر چاو که نیکۆلای قیسۆ قشیکۆ له بهر ده رگا راوه ستاره و دهستی ناوه ته گیرفانی. به لام که سهر له نوێ چاوی گیران، که سی لی نه بوو....

"ههر خه یال بوو!" له بهر خۆیه وه گوتی. ههر وا به گوێ هه لئخسته وه له پله کانه کان سهر کهوت و له دلی خۆیدا گوتی: دنیا ی خه یاله! له خوارئ له بهر ده رگایه، ههستی رۆیشتنیکی نه رمی هاته بهر گوێ. دايک له پیچی سهر پله کانه کان راوه ستا و ته ماشای کرد. دیسان سهر و چاویکی گرویی هاته بهر چاو که پیی پتیه که نی.

- نیکۆلای! نیکۆلای نه وه تۆی؟

له خۆشیان که م ما بوو دلی راوه ستی. به نه سپایی و به ده ست راوه شاندن وه لامی داوه: پرۆ پرۆ.

دايک له پله کانه کان سهر کهوت و چوو بۆ مائی یینگۆر و دیتی له سهر که ره دویته یه ک را کشاوه. به هه ناسه پر که له بن لیتوه ده گوتی:

- قیسۆ قشیکۆ رای کرد وه.

- کی؟ سهری هه لیتنا و به ده نگینکی گیراو پرسی: نهوی گرویی؟ نهوان دوو بوون.

- خۆیه تی. ئینستا دیتته ئیره!

- زۆر باشه!

نيکۆلای وه ژوو رکهوت. ده رگای پتیه دایه وه و بزیه کی هاتی و کلاری له سهر کرد و پاشان نایشکی وه سهر میتیر دا. یینگۆر سهری هه لیتنا و به سهر له قانده وه گوتی:

- فهرموو!

◆ دايك

- "بەم قەد و قەوارەو زوو دەكەومە دەستی عەدالەت". لەپەر دايك فریام كەوت، بە پەنامدا تێبەری. خۆمم لادا، رووم وەرگێرا، وەدوای كەوتم..... نیتەر.

دايك بەخۆیدا شكایەو و گوتی: پروانە من؟ هەر ناگام لەتۆ نەبوو. بە وردی تەماشای نیکۆلای دەکرد و لای وایوو تەواو گۆراوە.

ئێسۆفشیكۆف سەری خوراند و قسەکانی درێژە پێدا: بێگومان هاورێتیان نینگەران دەبن و لە خۆیان دەپرسن دەبێ لە کۆی بێ.

بینگۆر گوتی: باشە پەرۆشی ژاندارمەكانت نییە؟ چونکە ئەوانیش نینگەرانن. پاشان نەخۆش دەمی لێك کردەو و هەر وەك بخوازی هەوا هەلەمەمۆی، لێتوی بزواتن و درێژە پێدا:

-گالته بەسە! دەبێ تۆ بشارینەو. دیارە ئەمە کاریکی خۆشە، بەلام زۆر هاسان نییە. خۆزگە تۆانیام هەستایامایە سەر پێ. پشووێ سوار بوو، بە ئەسپایی دەستیکی بە سینگی داھیتنا.

ئێسۆفشیكۆف گوتی: بینگۆر زۆر نەخۆشی!

دايك هەناسەییەکی هەلکێشا و بە نارەحەتی چاویکی لەم لاولای ژوورەكە کرد. بینگۆر وەلامی داو:

-ئەو مەسەلە پەییووندی بە خۆمەو هەبە. پورێ گیان لە روودامەمێنە، دەنگوباسی ساخ و سلامەتی پافێلی لێ بپرسە.

ئێسۆفشیكۆف بێکەنی و گوتی: پافێلێ حالی باشە، ساخ و سلامەتە. سەرۆکی نێمەبە. لەلایەن نێمەو لەگەڵ کاربەدەستانی پۆلیس قسە دەکا. هەموو شت بە دەست ئەو. رێزی لێدەگرن. حەقی خۆیەتی.

دايك قسەکانی گرویتی هەلەمەمۆی. هێندێ جار لە بنەو چاویکی لە دەموچارە ئاوساوەکەمی بینگۆر دەکرد. وەك ماسکێکی نەبزووێ. زۆر پان دەهاتە بەرچار. تەنیا چاوی زیندوو بوون و دەتروسکان. لەپەر ئێسۆفشیكۆف گوتی:

-بەرپاستی زۆرم برسییە، خۆزگە شتیکنان دابامی بێخۆم.

بینگۆر گوتی: پورێ گیان لە دۆلابەكەدا نان هەبە بۆی بێنە. پاشان بچۆ لە دالانێ لە دەستی چەپ لە دەرگای دوووم بەدە، ژنیك دەرگا دەكاتەو، بلێ بێتە نێرە و خواردەمەنیش چی هەبە بێهێتی.

ئێسۆفشیكۆف وەدەنگ هات: پێویست ناکا!

-لەخۆو خۆت نارەحەت مەكە، شتیکی وا نابێ. رەنگە هێچ نەبێ.

دايك رۆیشت و لە دەرگای دا. بە وردی گویی هەلخست و بە خەمناکی گوتی: "لە حالی خۆی دایە."

-ئەو کێیە؟ لە پشت دەرگاوە پرسیان.

◆ دايك

دهجولايهوه. رهنگي پهرېيوو. برؤ رهشكاني تيكهل بووبونهوه. دايك كه ميك به فيزي دههاته بهرچاو، پتي خؤش نهبوو روونايكي و بزه ي له چاواندا نهدهدى. دهنگي وهك فهرماندهران دهچوو.

-دهرؤم و زوو دهگهريمهوه. تؤش كهوچكيكي چيشت لهم شهرهته بده به ييگؤر. مهحيله قسه بكا... و دهركهوت و گرؤتي لهگهل خؤي برد.

ييگؤر ههناسهيهكي ههلكيشا و گوتي: چهنده ئنئكي نازداره ههتا تعريفي بكه ي كهمه پوري گيان دهبووايه بچييه لاي نهو. زؤر كار دهكا. زؤر ماندووه.

دايك به ميتهرهباني وهلامى داوه: قسان مهكه. وهره دهرمانهكهت بخؤ. دهرمانهكه ي قوت دا و چاري لهسهر يهك دانان:

-فايده ي چييه! قسهش نهكهم ههر دهرم... ..

له كاتيكد ا بزه ي دههاتي و ليتهكاني تزيك ليك دهكردهوه، تهماشاي دايكي كرد. دايك سهري بهدايهوه و ههستي بهزهبي پيداهاتن چاوهكاني تهر كرد... ..

-پوري گيان مهگري. ناشكرايه چيژه ي ژيان تالبي مهريگيشي بهدوواويه.

دايك دهستي لهسهر سهري دانا و به نهسپايي گوتي:

-بيدهنگ به.

چاوي لهسهر يهك دانان و ههر وهك بيهوي گوي بداته خينهخيني سينگي، قسهكاني دريژه پيدان:

-بيدهنگ بووم نهفاميهيه... .. فايده ي چييه؟ تهنيا گيان كيشتام چهند دهقيهيهك وهدووا دهكوي. تام و خؤشي قسهكردنيشم لهگهل مرؤفتيكي باش له كيس دهچي. پيم وانبيه لهو دنياوا مرؤفي وا باش ههبن وهك لهم دنيايهدا.

دايك قسهكاني بي بري:

-خاتم ئيستا دهگهريتهوه و بؤلهبؤل بهسهر مندا دهكا، چونكه تو قسان دهكي.

-نهو خاتم نييه. ئنئكي شوړشگيره. هاورتيهكه و مرؤفتيكي شهريه. ... بهلام ههر چؤنيك بي بؤلهبؤل ههر دهكا. ههميشه بهسهر ههموو كهسدا دهبؤلتي.

ييگؤر كه به زهجهت ليري دهبزواتن، دهستي كرد به گيرانهوه ي بهسهرهاتي دراوسيهيهكي. چاوي پيدهكهن.

دايك به ديتني سهروچاوي شين ههلهگهراوي، له دلي خويدا دهگوت: خهريكه دههري!... ..

ليودميلا هاتهوه و پاش نهوه ي دهركاي پتهدا به دايكي گوت:

دايك

دەيتوانى لەنپو خەلكيشدا جاسوسەكان بناسى، بەلام ئەو جار كەسى ناسياوى نەدى. بەكاوئەخۆ رىگاي كۆلاننى گرتە پيش. پاشان سواری عارەبانە بوو و بە عارەبانەچى گوت: بەرەو بازار لىخۆرە! دەستىك جلى بۆ ئىسۆششيكۆڤ كرى. هيتدىكى جنىو بۆ مېردە نارەقخۆرەكەى نارد كە گۆيا هەموو مانگىك دەبى جلى تازەى بۆ بکړى. چەقەيەكى زۆرى كرد. ئەو داستانه هېچ كارى نەكردە سەر كاپراى دوكاندار، بەلام دايك لە كارەكەى خۆى رازى بوو. لە رىگايە بە خۆى دەگوت: رەنگە پۆليس پېتى وایى كە راكردوو جلى خۆى دەگۆرى، جا لەوانەيە لەو بارەو لە بازار پرسیار بکەن. دايك چوودە مالى يىگۆر و پاشان لەگەل ئىسۆششيكۆڤ رووى كردە ئەو سەرى شار. هەر يەكە بە بەرىكى شەقامدا دەویشتن. دايك خۆشحال و سەرگەرم تەماشای نيكۆلاى دەكرد كە بە لەقەلەق دەویشتن و لە ناتەگى پالتو درىزەكەى هەلەنگوت و كلاوئەكەى دەكەوتە سەر لوتى و هەلى دەكيشايەوه. ساشىنكا لە كۆلانتيكى چۆن بە پيشوازيانەوه هات. دايك پاش ئەوهى بە سەرلەقاندنىك خواحافىزى لە ئىسۆششيكۆڤ كرد، چووه ژوورئ. بەخەمبارى يىرى كردەوه: پائيل گېراوه. ... ئەندريش هەروا. ...

(١٠)

نيكۆلاى بە نىگەرانى و بە هاوارەوه پيشوازى لە دايك كرد:

-دەزانى يىگۆر حالى خرابە! برديانە نەخۆشخانە. لىودمىلا هاتبوو دەيگوت لە نەخۆشخانە بچيە لای.

-لە نەخۆشخانە؟

نيكۆلاى پاش ئەوهى بە توورەيى چاريلكەكانى رىك كردن، چاكەتى بۆ دايك راگرت كە بيكاتە بەرى. بە قامكە

وشك و گەرمەكانى دەستى دايكى گوشى و بە دەنگىكى لەرزۆك گوتى:

-بەلى. ئەم بەستەيەش لەگەل خۆت بەرە. ئىسۆششيكۆڤ لە جىگايەكى ئەمنە؟

-بەلى، وەزعى زۆر باشە. ...

-منيش دەچم سەر لە يىگۆر دەدەم.

دايك ئەوئەندە هيلاك بوو سەرى دەسوورا. لە نىگەرانى و پەشۆكاوى نيكۆلاى دا چاودروانى كارەساتىكى

دەكرد. لەبەر خۆيەوه دەيگوت:

-دەصرئ. ... دەصرئ. ... ئەم پىرۆه خەفەتاويىه وەك چەكوش مېشكى دەكوتا.

دايك

-باشه، كه روښتې راده كشيږم!

-دايه مه هيله. سهرينه كاني بۆ چاك كه. . . تكات ليدكه م به تاييه تي مه هيله قسان بكا. قسه كردن بۆ نهو زۆر خراپه.

دايك سهرى هه لته كاندا. دكتور به گورجى وه دهر كهوت. بيگور سهرى به پشته وه دا بهر دا بهوه و چاوى له سهر يهك دانان و نيتر نه بزوت. تهنيا تۆزيك قامكى ده براوتن. له ديواره سپيه كاني نهو ژوره بچو كه دا سهرمايه كى وشك و خه ميكي رهش هه لده ستا. له په نجه ره گه وره كه وه داره بهرزه كاني "زيره فون" ده بينران. له نيو گه لا تاريك و تۆزاويه كاندا په لهى زهره دهرهوشان. سهرماي پاييزى داها توو ههست پيدده كرا.

بيگور بي نه وهى بيزوى يان چاو هه ليني گوتى: مهرگ به په رو شه وه به كاوه خو بۆلاى من دى. وادياره نه وه نده كوړيكي باش و خوش نه خلاقم سكى پيم ده ستووتى.

دايك به نهرمى ده ستى دامالى و تكاى ليكره قسه نه كا.

-راوه سته، دايه گيان. . . ئيستا بيددهنگ ده م.

له كاتيكا زۆر به زجه مت قسه ي بۆ ده هات و هه ناسه ي سواربوو، له سهر هه موو وشه يهك تاويك راده وستا، قسه كاني دريژه بيدان:

-دايه گيان زۆر باشه كه له گه ل نيمه ي. . . ديتنى سه روچاوت، چاره وه رياكانت، ساكاريت، بۆ من زۆر خوش و به تامة. كه تۆ ده بينم له خۆم ده پرسم: "دوارۆژ چۆن ده بى؟" كه بيريش له وه ده كه مه وه زيندان و دورخستته وه و به لا و كوړه وه رى چاره روانى تۆ و كه سانى وهك تۆن، خه فه تبار ده م. له گيران ناترسى؟

-دايك به ساكارى وه لامى دا به وه: نا!

-تاشكرايه. به لام بهو حاله ش زيندان پياو چارز ده كا. زيندان منى كوشت. نه گهر راستيت ده وى نامه وى برم.

...

دايك ده بويست بلئ: "له وان هه نهرمى" به لام رووى ليتوه گيتر و بيددهنگ بوو.

-ده كرا ديسانيش به قازانجى كۆمه ل كار بكه م، به لام پياو كه نيتر هيج له ده ست نه يى، ژيانى كه لكى نيهه. نه فاميهه.

دايك له پر نه م قسه يه ندرتى وه بيره اته وه: "راسته به لام بۆ دلخوشى نابى."

هه ناسه يه كى هه لكيشا. زۆر برسى وه يلاك بوو. ورته ورتى يهك هه واي نه خوش ژوره كه ي پر كر بوو و بي هيز نه ديواره لووسه كان ده خشان. گه لاي داره كان پياويان ده خسته بيرى نهو هه ورا نه وه كه زۆر نه وى ده بن و به

دايك

لهپر وهك مستی لهسهری بدهن لهخو چوو، كهوته سهرچوكان و دهستی به چاوان گرت و ههناسهیهکی ههلكتيشا. دايك پاش نهوی باسكه قورسهكانی ييگوري وهك خاچ خسته سهر سينگی و سهره گهرمهكهی خسته سهر سهرين، له ليودميلا وهنزيك كهوت، چاوی سهرينهوه و دهستی به قزه نهرمهكانيدا هيتا. نهو ژنه به نارامی، چاوهكانی كه له بهر گريان ههلناسی بوون، بۆ لای دايك وهرگيترا و به ليوی لهرزو كهوه گوتی:

-دهميتك بوو دهمناسی. كاتيتك دوورخرا بوينهوه پيئكهوه بووين. له زيندانيشدا پيئكهوه بووين. هيندي جار شكهغه زور توند و له توانا به دهر ده بوو، زور له ههفالان ورهيان بهردهدا. چهند كهمس شيتت بوون.

قينتيكي توند گهرووی گرت. پاشان روومهتی خوی كه به رهنگی خو شهويستی و نازار جوان بووبوو، له روومهتی دايك وهنزيك خست و به نازاتيكي توند و به ناخ ههلكتيشانی بي فرميسكهوه دريژهی پيدا:

-بهلام هميشه شاد بوو. دهر و كویرهوهری خوی به نازايهتی دهشاردهوه. بي نهوی ماندوو بي گالتهی دهكره. پيئدهكهني. . . هميشه ههولتي ددها غهردت وه بهر نينسانى زهغيف بنی. نهوهنده هيدي و باش و بههست بوو. . . له سيرييا بيكاري پياو دهفوتيني. خوژگه دهترانی چ هاوپيئيهك بوو. ژيانی تايهتی خوی پر بوو له دهر و داخ و كویرهوهری، بهلام دهزام ههرگيز كهمس گوئي له سكالای نهو نهدهبوو. . . ههرگيز كهمس. . . من دۆستيتكي نزيكي نهو بووم. . . زور به خو شهويستی نهو قهرزدارم. نهوهندهی توانی لهو رهوشتهی خوی بهشی منی دا. هيلاك و تهنيا بوو، بهلام قهت داواي هيچی نهدهكره، نه لاواندنهوه و نه دلدانهوه. . .

له مردوهكه وهنزيك كهوت و دهستی ماچ كرد. به دهنگيتكي سهبر و خهمبارهوه گوتی:

-هاورێ. . . هاورپي خو شهويستم، له كانگای دلمهوه مهمنوونی تۆم. خواحافيز، ههر وهك رهوشت و ناكاری تۆ بوو، ههتا زيندووم، بي ماندوو بوون و بي پرينگانهوه، بۆ زهجهتكتيشان كار دهكهم. خواحافيز. . . خواحافيز. . .

قينتيكي توند ههموو لهشی دهلهرزاند. به ههناسهپر كه له سهر قهرهويله سهری هاويشته سهر لاقی ييگور. دايك دهگريا. دهيويست به لاواندنهوهيهکی تايهتی و بههتيز دلخوشي ليودميلا بداتهوه. به قسهی نهرم و خو ش باسی ييگوري لهگهلا بكا. لهنيو فرميسكهكانی خویدا سهيري چاره پرووشاو و ليوه شين ههلگهراوهكانی دهكره. ههصوشت مات و بيئدهنگ بوو و رووناكييهکی دزيوی ههبوو.

دوكتور وهك جارن به ههنگاوی توند و وردی هاته ژووری. له نيوهراستی ژوورهكه راوهستا. خيرا دهستی له گيرفان نان و به توورهی پرسی:

دايك

پيتشيني رووداوتيكي ناخوش بكا، ههنگاي توند كردن. نازايه تيبهكي خه ميارانه له دليدا پهيدا ده بوو و هاني ددها. له گهلهن رويشتن بيري لي ده كرده وه: "دهبي به رهو پيش بچين!"

(۱۱)

تهواوي رژه كه مي دووايي، دايك خه ريكي پراگه يشتني كاروباري ناشتني ينگور بوو. نيواي كه له گهلهن سوفا و نيكولا ي چاي ده خواره وه، له پي ساشينكا وه ژور كهوت. به وه زعيكي سهير و زيندوو رومه تي سوور هه لگه رابوون. چاوي هه ر ده رهوشان. دايك واي هاته بهرچاو كه نهو كيژه هيوايه كي شادي بزوي ني هه به. نهو گيانه پرشنگداره، له جهنگه مي خه م و خه فته تا وهك رووناكيه ك بوو كه له پي له تاريكا ييدا پهيدا ده بي. نيكولا ي به بير كرده وه مستيكي له ميژه كه دا و گوتي:

- ساشينكا نه مرژ به جاريك گوراوي!

ساشينكا به زه رده خه نه به كي كه م و به خو شيه وه وه لام ي داوه: رهنگه!

دايك به چاوي سهركونه كرده وه ته ماشاي كرد. سوفا وه بيري هينانه وه: باسي ينگورمان ده كرد.

ساشينكا وه دهنگ هات: چه نده پياوتيكي شهريف بوو. وانبيه؟ هه ميشه به شاد و رووخوشم ديوه. ... چه نده باشي كار ده كرد! له كاري شو ردا هونه رمه مند بوو. وهك ماموستايه كي گهوره فيكري شو رشيگيرانه ي هه بوو. به چ هيز و توانايه كه وه تابلوي درژ و ناراستي و زولم و زوري ده كي شا.

چاره كاني ساشينكا پر له بزبه كي زانايانه بوون و هيدي قسه ي ده كرد. نهو بزبه گري نهو شادي به دانده مركاند كه زور ناشكرا بوو و كه سيش ماناي نه ده زاني. هيندي جار هه لده كه وي كه مرژ له خه مدا كه يف ده كا و بو خوي ده يكاته ياربه كي نازاردهر كه خوي ني دل ده خواته وه.

سوفا و دايك و نيكولا نه يانده ويست خه م و خه فته كه يان له گهلهن تهو شادي به له بهين بچي كه ساشينكا له گهلهن خوي هيناره. بي نهوي تيبه گن، پشتگيريان له مافي خه مناكي و تازيه داري خويان ده كرد و هه وليان ددها كچه كهش بي ننه ريزي خويان.

سوفا به ورد ي چاوتيكي له ساشينكا كرد و گوتي: نيستا مرده وه!

ساشينكا خيرا چاوتيكي به پرسباري له دانيشتوان كرد و سهري به ردايه وه. به دهنگيكي بهرز دوپاته ي كرده وه: مرده؟ ناتوام باوهر بكه م. به ژوره كه دا دههات و دهچو. پاشان راهه ستا و به دهنگيكي بهرز گوتي:

دايك

پيالهي چا له دهستي دايكدا لمرزي و لسهه ميرهكهي دانا. ساشينكا بروي تيكنان و پيشي ههلچووني خوي گرت و تاويك مات بوو. پاشان به دهنگيكي جيدي بهلام بي بهزي جارن، به دووولي دريوي به قسهكاني دا و گوتي:

-راسته نهگهه وهعهكه وايي وهك نهو دهلي. . . دهبي ههول بدهين. نهركي سهشافانه. . .
سوور ههلگهرا، كهوته سهه كورسي و بيدهنگ دانيشت.

دايك به زردهخهنيهكهوه له دلي خويدا گوتي: "خوشهويستم. . . . گيانهكهه". سؤفياش زردهخهنيهكي هاتي. نيكلولاش پيكنهني و به خوشهويستي چاويكي له كچهكه كرد. ساشينكا سهري ههلينا و به شهرمهوه چاويكي له دايك كرد به رهنكي بزركاو و چاوي گهشهوه، به ناههنگيكي وشك گوتي:

-بيدهكهمن، دهزائم بهچي. لاتان وايه من لهبهه خوم ههز له راكرديان دهكهه. وانيبه؟ سؤفيا لهرووي فيلبازيبهوه پرسى: نهى بؤچي، ساشينكا؟

ههستا و له كچهكه وهنريك كهوت. دايك نهو پرسياهي پي بي جي بوو و بؤ ساشينكاي به سووكايهتي دهزاني. ههناسهيهكي ههلگيشا و به شيوهي سهركونهكردن تهماشاي سؤفياي كرد.

ساشينكا گوتي: بهلام من نامهوي بهو كاروه خهريك م. نهگهه باسي نهه مهسهله بكهه، ناماده نيم له وتوويزدا بهشدارم م. . . .

نيكلولي به هيمني گوتي: ساشينكا بيدهنگ به!

دايك چوه كن كيژهكه و هيدي دهستي بهسهريدا هينا. ساشينكا دهستي دايكي گرت و سهري ههلينا. خوين ده رومهتاني گهرايوو. به شهرمهوه چاوي ليكرد. سؤفيا كورسييهيهكي ههلگرت و له كن ساشينكا دانيشت و باسكي له شاني وههينا و به زردهخهنيهوه بؤي رواني و گوتي:

-چهنده نينسانيتكي سهيري!

-بهلي، پيم وايه قسهكاتم نهجهقانه بوون. . . بهلام من خيالتي پوچم خوش ناري.

نيكلولي به ناههنگيكي پركارانه و به ريژهوه قسهكهه پي بري:

-نهگهه دههتاني راكرديان ههبي، بيگومان دهبي نهو كاره بكهه. بهلام بهه له ههموو شت دهبي بزايه داخوا هاورپياني زينداني رازين يان نا.

ساشينكا سهري بهردايهوه! سؤفيا سيغارهكهه تيكرد و چاويكي له براكههي كرد و به فيزيكهوه شقارتهكهه ههلگرت.

دايك

چه كينكى تريان نه بوو. ناسمانى شينى كه مړه ننگى پاييز، كولا نه بهر دريژه كاني رووناك ده كرد. نو گه لايانه ي با وهراند بووى له شه قامه كاندا دهركه وتنه ژير پتي ريبواران.

دايك كه وتبووه نيو كومه ان. له كاتيكدا خلكى نه ناسراوى ده ژمارد، به خمه موه ده بگوت:

-ژماره تان زور نييه. . . . نا، زور نين.

دهرگا ناسنه كه كرايه وه. تابوت ته كه يان هينا دهر كه به تاج و روپوشى سوور رازابووه. پياوه كان تينكرا به بيده ننگى كلاديان له سرخو هه لگرت. هر ده تگوت پولىك بالدارى رهش له سر سر يان هه لده فرن. نه فسهرينكى كه له گه تي پولىس به سيملى زل و دهموچاوى سووره وه كه سر ياز و پاسه وان دهوريان دابوو، خوى هاويشته نيو خه لك و بى نه وه ي گوى بداته كه س، پالى به خه لكه وه نا و به ده ننگينكى فهرمانده رانه گوتى:

-تكا ده كم رووپوشه كه هه لگرن!

ژن و پياو دهوريان دابوو، قسه يان ده كرد و پاليان پيټكه وه دنا. له بهر چاوه نالوزه كاني دايك، سه روچاوى ره ننگ بزركاو و په شو كاو كه ليو يان ده لهر زين، تينكيانه وه داويشت. فرميسكى گه وره گه وره كه نيشانه ي زه بوونى بوون، به سر روومه تي ژنيكدا ده هاتنه خوارى.

لاويك كه ده ننگه كه ي له نيو زه نا زه ناى خه لكدا خنكا، هاوارى كرد:

مړى مله پورى و زورويژى.

دايك هه ستي كرد كه له ناخى دليدا خه ميك ده كولى. كابرايه كى روتنه لى له كن راوه ستابوو، روى تينكرد و گوتى:

-رينگاي خه لك ناده ن ته نانه ت هاوريشيان به كه يفي خويان بننژن.

توورپي و قين په ننگى ده خوارده وه. تابوت ته كه له سر ده ستان ده رويشت. با يارى به روپوشه كه ده كردو سه روچاوى تابوت هه لگره كاني پي داده پوشي. خسه خشى وشك و توورپى ناوريشم ده بيسرا.

دايك له پيټ هه لپرژان ده ترسا، به ناسپايي به وانه ي ده وروبه رى خوى ده گوت:

-گزينگ نييه، نيستا كه وايه با روپوشه كه هه لبرگين. ده بى ته تسليم بين، فايده ي چيه؟

ده ننگينكى گي و به تين به سر هه را و هور يادا زان بوو و له هه وا ده ننگى دايه وه:

-نيستيم ده مانه وي ليمان گه رين تا نارامگاي نه به دي له گه ان نه و هاوريسته برزين كه زورتان نازار و شكه نجه داوه.

كچيټك به ده ننگينكى ناسك هاوارى كرد:

-نيټه له خه باتدا بوونه قوريانى.

-تکایه نمو روپوشه لاهرن! یاکوښلیش لای بهره!

خرمهی شیرهلکیشان هات. دایک که چاوه‌پروانی هم‌رایه‌کی ده‌کرد، چاوی له‌سمر یهک دانان. به‌لام هم‌راهوریا بیده‌نگ بوو. خه‌لک هاوروژا وهک گورگی راونراو ددانی گرکردن. پاشان سمریان داخست و بیده‌نگ و نارحمت له ههستی بی هیزی خویان، وه‌پئ که‌وتن. ده‌نگی لاقانیا کولانی پرکرد. تابوته‌که روپوشی له‌سمر هه‌لگیرابوو و به تاجی ژاکاو له هم‌ادا ده‌بزوت. پاسه‌وانه‌کانیش که به سواری نه‌سپ به‌ملاولادا ده‌له‌قین، به‌دوای تابوته‌دا ده‌هاتن. دایک به بن دیواردا ده‌پویشت و له‌بهر زوری خه‌لک نه‌میده‌توانی تابوته‌که بیینی. ژماری خوپیشاندهران تا ده‌هات زور ده‌بوو و بانایی شه‌قامی ده‌اگرت. به‌دوای کومه‌لدا قه‌لافه‌تی وهک یهک و خوله‌پوتینه‌ی سواره‌کان خوی ده‌نواند. پاسه‌وانه‌کان له هه‌موو لایه‌ک ده‌ستیان له‌سمر ده‌سکی شیره‌کانیان بوو. دایک جاسوسه‌کانی ده‌دیت که به وردی سه‌ره‌نهی خه‌لکیان ده‌دا.

دوو ده‌نگی نهرم به‌رز بوونه‌وه:

-خو‌حافیز، هاوری. خو‌حافیز!

یه‌کینک هاوری کرد: بریایان بیده‌نگ. نیستا با بیده‌نگ بین. نه‌ودنده هه‌په‌شه و توندی و تیرا‌خوپین له‌و ده‌نگه‌دا هه‌بوو که خه‌لک به‌قسه‌ی کرد. سرودی تازیه بیده‌نگ بوو، هم‌راهوریا دامرکایه‌وه. ته‌نیا ده‌نگی هه‌نگاوی ری‌بواران تیکه‌ل ده‌بوو، له هم‌را گرمه‌ی ده‌هات و به‌رهو ناسمانی ساف ده‌پویشت و وهک ده‌نگدانه‌وه‌ی هه‌ور هه‌وای ده‌لم‌رزنده‌وه. با، که تا ده‌هات ساردرتر ده‌بوو، به‌توره‌یی ته‌پوتوزی به‌ده‌موچاوی خه‌لک‌دا ده‌دا، له کراسی ژنان ده‌هالا و وه‌سینگی ری‌بواران ده‌که‌وت.

نه‌و مردووناشتنه بیده‌نگ و بی قه‌شه و سرودی تازیه، نه‌و چروچاوه موز و تووره و دام‌اوانه، ده‌نگی نه‌و هه‌نگاوه به‌نیرادانه، هه‌موویان خه‌م و خه‌فه‌تیا له دل‌ی دایک‌دا پی‌ک ده‌هینا، می‌شکی به‌زه‌جمت کاری ده‌کرد و خه‌م و خه‌فه‌تی خوی به‌قسه‌ی داخدار داد‌ه‌پوشی:

-گیان‌زانی نازادی! ژماره‌تان زور نییه. ژماره‌تان زور نییه و دیسانیش لی‌تان ده‌ترسین!

پیتی وابوو نه‌و بی‌نگوره‌ی نه‌و ده‌یناسی ناینیژن، به‌لکو شتیکی ناسایی به‌خاک ده‌سپین که لی‌ی نزیکه و پی‌وستی پیتی هه‌یه. هه‌ستیکی دل‌سووتین و خه‌مه‌ینهر به‌سه‌ریدا زال ده‌بوو. له‌گه‌ل نه‌وانه‌ی بی‌نگوریا به‌پئ ده‌کرد، موافیق نه‌بوو. بیری کرده‌وه:

-ده‌زائم بی‌نگور بروای به‌خوا نه‌بوو، نه‌مانه‌ش با‌وه‌ریان پیتی نییه.

دايك

بهلام نهیده توانی فیکری خوی ساخ کاتهوه. هر وهک بییهوی گیانی خوی له ژیر باریکی گران بیتینه دهر، ههناسه به کی هه لده کیشا:

-خوایه. . . خوایه. . . تهی هه زه تهی مه سیح. . . بلتی منیش هه ناوا بنیژن؟
گه میشته قه برستان و ماره به کی زۆر له نیو قه بران گه بران تا جیگایه کی چۆلیان دۆزیه وه که هیندئ خاچی سپی بچوکی لیبون. خه لک له دهره وهی قه بر کۆبوونه وه و بیده نگ و ماتی دایگرتن. نه و بیده نگیهی خه لک له نیو قه بران، نیشانهی پشها تیکی به ترس بوو که دلی دایکی ده لهرزاند. له چاوه پروانیدا ما بووه وه. با خاچه کانی راده وه شانده و ویزه بیان لیده هات. گو له سیسه کان به خه مناکی له سه ر تابووت که وتیبون. پاسه وانه کان به ناماده یی به ریز راهه ستابوون و چاویان له نه فسه ره که بیان بوو. لاویکی بالابه رز، سه ر رووت و رهنگ بزراکو، به برزی رهش و قوی دریزه وه، هات له نزیک قه بره که راهه ستا. له پر دهنگی گبرای نه فسه ری پۆلیس به رز بۆه.
-ناغایان!

لاوه برزی ره شه که به دهنگیکی به رز و به تین بانگی کرد: هاو پیمان!
نه فسه ره که هاواری کرد: نیجازه بدن! پیمان راده گه یه تم که ریگا نادم وتار بخویننه وه.
لاوه که به نه رمی وه لاسی دایه وه: ته نیا چند وشه یک: "هاو پیمان" با له سه ر گۆری ماموستا و هاو پیمان سویند بخۆین کهوا هه رگیز نامۆ ژگاریه کانی له بیر نه که یین. سویند بخۆین که هه موومان له ته وای ژياندا، به بی ماندوو بوون، بۆ ویران کردن و نه هیشتهی سه ر چاره ی به لا و کویره وهی نیشتمامان و فه وتانندی سه ره رۆیی تیبه کۆشین.

نه فسه ر هاواری کرد: بیگرن. به لام ته قینه وهی هه راهو ریا نه هیشته دهنگی بیسه ری.
-به ری سه ره رۆیی. . . دیکتا تۆری! . . .

پاسه وانه کان به نایشک دربان به خه لک دا و خۆیان گه یانده لاهه که که له هه موو لایه که وه دهره ی درابوو و هاواری کرد:
بۆ نازادی!

دایک بۆ که ناریک رادرا. له کاتی که دا له ترسان به خاچیکه وه نووسابوو، له چاوه پروانی لیداند چاوی له سه ر به ک دانان. گینه لوه کی دهنگی ناریک که ری کرد بوو. عه رز له ژیر پییاندا ده جو لایه وه. هاژه ی با و ترس ههناسه بر که بیان و یخستبوو. دهنگی فیکه کیشانی پاسه وانان هه وای دهقه لاشت. نه رده نه فسه ری پۆلیس له هه وای گرمه ی ده هات. ژنان وهک شیتان ده یانقیژاند. باتوومی پاسه وانان له هه وای هه لده سوورا. دهنگی ههنگاوی خه لک

له سهر زهوی وشك ته قه‌می دهات. نهم وه‌زعه مارویه‌کی زۆر درێژه‌ی هه‌بوو. فلاسۆفا ئیتر نه‌یده‌توانی چاوی له‌سهر یه‌ك دابنێ. له‌ راده‌به‌ده‌ر ده‌ترسا. ته‌ماشای ده‌رووبه‌ری خۆی کرد، قه‌یژاندی و ده‌ستی کرد به‌ را‌کردن. له‌ نزیکه‌ی نه‌و شوینه‌ له‌ ته‌نگایه‌که‌دا، پاسه‌وانان لاره‌ بالابه‌رزه‌که‌یان گه‌مارۆ دابوو. له‌ به‌رامه‌به‌ر خه‌لکه‌که‌دا که‌ له‌ هه‌ممو لایه‌که‌وه‌ دایان ده‌هاتن، ده‌ستیان ده‌کرده‌وه‌. شیری رووت به‌ تروسکه‌ی سپی و ساره‌ده‌ له‌ هه‌وا ده‌ده‌وشان، له‌سهر سه‌ران به‌رز ده‌بوونه‌وه‌ و توند ده‌هاتنه‌ خوار. گوچان و باتووم ده‌ده‌که‌وتن و به‌رز ده‌بوونه‌وه‌. هاواری کۆمه‌لی هاوروژاو وه‌ك گه‌یژه‌لۆکه‌ لێك ده‌هالا. سه‌روچاوی په‌شۆکاوی نه‌و لاره‌ جاروبار ده‌ده‌که‌وت. ده‌نگی به‌تینی به‌سهر لافاوی تووره‌به‌یدا گرمه‌ی ده‌هات:

-هاوریتیان! بۆچی به‌خۆرایه‌ی خۆتان فیدا ده‌که‌ن؟... ..

خه‌لك قسه‌که‌یان سه‌ماند. داروچۆماخه‌کانیان فری دا و پۆل پۆل بلاو بوون. هه‌تیه‌کی تێك نه‌شکاو پالێ به‌ دایکه‌وه‌ دنا و به‌ره‌په‌شێ ده‌برد. دایک چاوی به‌ نیکۆلای که‌وت که‌ کلاوه‌که‌می که‌وتیوه‌ پشت سه‌ری و خه‌لکی تووره‌ و هاوروژاوی بۆ دوواوه‌ پال پتیه‌وه‌ دنا و به‌ لۆمه‌ و سه‌وۆکۆنه‌وه‌ پتیی ده‌گوتن: "شیت بوون! راه‌ست، هه‌ندی به‌وه‌!"

دایک ده‌ستیه‌کی نیکۆلای به‌ سووری هاته‌ به‌رچاو. بۆ لای نه‌و غاری دا و بانگی کرد: نیکۆلای تیه‌په‌ره‌! بۆ کوێ ده‌چی؟ تیه‌ستا تووشی لێدان ده‌بێ.

سۆفیا شانی دایکی گرت. دایک ناواری داوه‌ دیتی به‌ سه‌ری رووت و قۆی په‌رش و بلاوه‌وه‌ باسکی کورپه‌کی میترمه‌ندالی گرتوه‌ و نه‌ویش به‌ ده‌ست سه‌روچاوی ناوساوی پاک ده‌کاته‌وه‌ و به‌ لێوه‌ له‌رزۆکه‌کانی ده‌لێ: "به‌رم ده‌ن. .. هه‌یج نییه‌!"

سۆفیا گوتی: ناگات لێ بێ، بیه‌وه‌ مانی خۆمان. .. ها ده‌سه‌رت ده‌می سه‌روچاوی بیه‌سته. له‌ کاتێکه‌دا ده‌ستی لاره‌که‌می وه‌ده‌ستی دایک ده‌دا، ناخرین راسپاره‌ی گوت و رای کرد:

-خۆش پرۆن، ده‌نا ده‌گیرین.

له‌ هه‌ممو لاره‌ خۆپه‌شاندهران له‌ قه‌برستان وه‌ده‌ر ده‌که‌وتن. پاسه‌وان به‌ نێو قه‌براندا راویان ده‌نان. له‌ ناته‌گی پالته‌وکانیان هه‌ل ده‌نگوتن و جنیویان ده‌دان. شیره‌کانیان هه‌لده‌سووراند. لاره‌که‌ چاویکی هه‌ر له‌وان بوو.

دایک به‌ نه‌سپایی گوتی: با خه‌ترا پرۆین. .. ده‌موچاوی پاک کرده‌وه‌. خۆینه‌که‌می سه‌پیه‌وه‌ و گوتی:

-ناپه‌حه‌ت مه‌به‌. .. نازاری نییه‌. .. به‌ ده‌سکی شیره‌که‌می له‌ ده‌موچاوی دام. .. به‌لام منیش دارپه‌کی چاکم لێدا، وه‌قوره‌م خه‌ست!

دايك

به حالتيكى ھاوړوژاو مسته خوښاوييهكې ھېلينا و به دهنگيكي گېراو گوتى:

-راومان بښن، ھەر وا نايي. کاتيكي زهجه تکيشان راپهرن، نيمه بي چنگه پرچه نيوه تيك دهارين.

-خيرا به! دايك وپه له كهوت و به ههنگاري خيراتر رووي كرده خانوچكه يهك كه له گومبهي گوزستانه كهدا ساز كرابوو. پتي واپوو دوو پاسهوان له پشتي ديواره كه له نيو مهزرا خويان مات كرده و دهيانه وي رنگايان بي بگرن و ليسان بدهن. بهلام كه به نساپايي درگاي كرده وه، ديتي چول و هول و توتريك هاتوه سرخو.

-راوسته، نيسستا برينه كې سهر وچاوت دپيچم.

-نايوئي، پيم شهرم نيبه، بريندارم!

دايك خيرا برينه كې پيچا. كاتيك قامكه كاني ههستيان به تهراييه كي گهرم كرد، له ترسان مچور كينيكي به له شيدا هات. پاشان باسكي برينداره كې گرت و هاتنه در و به مهزرايدا به دووي خويدا رايكيشا. لاره كه به پيكنه نينه وه گوتى: ھاوړي بوجي رامده كيشي؟ خوم دهتوام باش بړوم. بهلام دايك ههستي دهكرد كه به لادا دي و لاقى ده لهرزان. به دهنگيك قسه له گهل دهكرد كه به رهو كزي دهچوو و بي نه وه ي چاوه رواني وهلام بي پرسپاري لي دهكرد.

-ناوم "نيقان" ه تهنه كه سازم. . . نه ي تز كتي؟ له شانه ي بيگوزدا نيمه سي كس بووين. . . سي تهنه كه ساز. له سهره يك يازده كس بووين، زورمان خوښ دهويست. دايك له شقام عمره بانه يه كي گرت، نيقاني سوار كرد و به سرته گوتى:

-نيتر بيدهنگ به، قسان مه كه.

بو نه وه ي تهواو دنيا بي، ديسان دسره كې ھاويشته سهر زاري لاره كه. بريندار دهستي بو ده موچاوي برد، بهلام نه يتواني ليوه كاني ودهرخا. دهستي كهوتنه سهر نه ژنزي. بهو حاله شهوه له ژير دسره كه وه دهستي كرد به ورته ورت:

-من نهو ليدانه م له بيو ناچيته وه! . . . له پيش بيگوزدا قوتابيبهك به ناوي "نيتوچيچ" نيمه به رتوه دهرد، نابووري سياسي فير ده كردين. پاشان گرتيان.

دايك نيقاني له ناميز گرت و سهر ي به سينگي خويه وه نا. له ترسان وشك ببوو. به ترسره چاوي ده گيتران و لاي واپوو نيسستا له هه مو لايه كه ره پاسهواني لي پيدا دهبن و نيقاني ده كوژن.

ناوړي دايه وه و به زهرده خه نيه كه وه پرسى:

-خواردويه ته وه؟

دایک هه ناسه به کی هه لکیشا و گوتی: به لئی زۆری خوار دوو ته وه!

- کورپته.

به لئی، پیتلاو دووره. منیش چیشته گهرم.

- کارینکی دژواره. وانیهه؟

قامجیهه کی له نهمسه که می دا و دیسان رووی وه رگتیرا و به دهنگینکی هیندی درێژهی پیتدا:

- ده زانی نیتستا له قه برستان پینک هه لبرژان بوو. یه کینک لهو سیاسییانه یان ده ناشت، له وانیهی دژی حکومه تن. . .

. هاوونیکانی تهرمه که یان به ری ده کرد. ده ستیان کرد بوو به هاوار:

"بیری چینی ده سه لاتدار، خه لک ده روتینیتته وه". پۆلیس په لاماری دان. ده لئین لیشیان کوژراوه، به لام

پاسه وانانیش لیبیان دراوه.

عاره بانه چی به ساردی سه ری راوه شاندا و به دهنگینکی سه یر قسه کانی درێژه پیتدان:

- ده ست له مردووانیش هه لئاگرن. تهرمه کانیش وه خه بهر دینن.

عاره بانه که به سه ر به رده کانی سه ر شه قامدا خرمه ی ده هات و ده رۆیشته. سه ری ئیقان به نهرمی له سه ر سینگی

دایک ده خزی. عاره بانه چی ناوونیک لیدانه وه:

- خه لک هاو روژاوه. له سه ر زه ی بی نهرمی په یدا بووه. به لئی! دووی شه و ژاندارمه هاتبوونه

مالی درواسیمان و نازانم تا روژ له وی چیبان ده کرد. که رۆیشتن ئاسنگه ریکیان له گه ل خویان برد. ده لئین شه و تیک

به نه یینی ده یبه ن له چه مدا ده یخنکیتن. نه و ئاسنگه ره پیاونیک ژیر و به هۆش بوو.

دایک پرسی: ناوی چ بوو؟

- ئاسنگه ره که؟ ناوی "سائیل" بوو پیتان ده گوت "بیئچینکۆ". هینشتا گه نجه. زۆر تینگه یشوو بوو، شتی

ده زانی. وادیاره زانین و تینگه یشته قه ده خه ن. هیندی جار ده هاته ئینزگه ی عاره بانه چیه کان و ده یگوت:

- "ئیه عاره بانه چیه کان ئیانیک سهرتان هه یه". راسته، ژیا نمان له ژیا نی سگ خراپتره، به لئی!

دایک گوتی: رایگره!

عاره بانه راوه ستا. ئیقان هاته وه سه رخۆ و له سه رخۆ ده ستی کرد به نالین. عاره بانه چی گوتی:

- ته م کوره زۆر نه خۆ شه.

دايك

نيشان به لاکه لاک چوه ژوروی حورشه و له کاتیکدا به زهجمت ههنگاوی هه لډینا، ده بگوت: شتیکی وانیهه. . . ده توانم برۆم. . .

(۱۳)

سۆفیا پيش نهوان گهيشتهبووه مالتی. به حالتيکی پهريشان و سيغار لهسهه لتيوان به پيشوازی دايکهوه هات. برينداره کهی لهسهه قهرهوتلهيهک دريژ کرد و گورج سهري پيچا. له بهر دوو کهلی سيغار مۆزلی ليک ددهان: -نيشان دانيلۆفيچ هات. . . نيلۆفنا تۆ ماندووی، ترساوی. . . وانیهه؟ بجهسيوه. نيکۆلای زووبه چايهک و پيالهيهک شهراپی پۆرتۆ بۆ دايک بيتهه.

دايک که له بهر نهو رووداوانه شيابوو، به زهجمت پشوری دههاته دهه و له سينگيدا ههستی به ژانیک دهکرد. به نهسپایی گوتی:

-تيوه له خهصی مندا مهبن.

ههموو لهشی پيداويستی به لاواندنهويهکی هيدي و ناگالتيبون ههبوو. نيکۆلای له ژوروه کهی تر هاته دههه. پهريژهکی له دهستی هالاندبوو. دوکتۆر نيشان دانيلۆفيچ به قزی نالۆزه به دوويدا هات و بۆ لای نيشان چوو، تهماشای کرد و گوتی:

-تاو. . . خيرا ناوتيکی زۆر. . . لۆکه و پارچهی خاويين بيبن.

دايک چوه چيشتهخانه، بهلام نيکۆلای باسکی گرت و برديه ژوروی ناخواردن و به ميپههه بانی گوتی:

-دوکتۆر له گهه تۆی نيهه، له گهه سۆفيايهتی. تۆ زۆر په شوکاري. وانیهه خۆشهويستم؟

دايک به قينيکهوه که گهروی گرتبوو و نهیده توانی پيشی بگري، وهلامی نيگای ميپههه بانی نيکۆلای دابهوه و گوتی:

-ناخ، چهند ناحهز بوو. . . به شير له خه لکیان ددها. نيکۆلای سهري راوهشانده و گوتی: منيش لهوی بووم. پيالهيهک شهراپی گهرمی بۆ تينکرد: زۆر باسی نهوه مان کردووه. لهوبارهوه خۆت ناردهجمت مهکه. پۆلیس به پانایی شير ليتی دههات لام وایه تهنيا يه کينک زۆر بريندا بوو. له نزيک من کهوت. له نيۆ کيشهه برده دهري.

دهنگ و رووی نيکۆلای و رووناکي و گهرمایی ژوروه که دايکیان هيتابووه سهرخۆ. به سوپاسهوه چاوتيکی له خانهخويکهی کرد و پرسى:

-له تۆشيان دا؟

-لام وايه خەتاي خۆم بوو. بى ئەوهى بەوى دەستم وەشتىك كەوت و چەرمى لىبۆوه. شەرابەكەت بۆۆه. هەواكەى ساردە و جەلەكانىشت باش نىن.

دەستى بۆ پىئالەى شەراب درىژۆ كرد و دىتى خويىن لە نىئو قامكاندا مەيبوه. بە ئەسپايى باسكى هاويشە سەر ئەژنۆكانى. داوتىنى تەر بوو. بە چاوى زەق و برۆى هەلكشاوى لە بنەوه تەماشاي قامكەكانى دەكرد. سەرى دەسوورا. فيكرىك وەك چەكوش مېشكى دەكوتا:

-ئاوايه. هەر ئەم بەزمەش رۆژىك چاوەروانى پائىل دەكا.

دوكتۆر هاتە ژوورەوه، قۆلى هەلمالىبوو. لە وەلامى پرسىارى نىكۆلايدا گوتى:

ـ برىنى دەمچاوى هېچ نىبە، بەلام سەرى شكاوە. ئەويش شتىكى وا نىبە. بە خۆهيه. . . . بەلام خويىنى زۆر لەبەر رۆيشتووه. دەيبەينه نەخۆشخانە.

نىكۆلاى گوتى: بۆچى نەخۆشخانە؟ با هەر لىترە بى.

ـ باشە. ئەمىرۆ سەمى قەى ناك، بەلام پاشان باشترە لە نەخۆشخانە بى. ناتوام بىم سەرى بەدم. نامادەكردنى راپۆرتى كارەساتى قەبرىستان وەنەستۆ دەگرى؟

ـ بەلى.

دايك بىدەنگ هەستا و بۆلاى چىشتخانە چوو. نىكۆلاى بە ترسەوه گوتى:

ـ بۆ كۆى دەچى؟ سۆفيا بە تەنيا كارەكان دەكا.

دايك چاويكى لىكرد و بە زەردەخەنەوه وەلامى داىهوه:

ـ هەموو لەشم خويىنە.

كاتىك لە هۆدەكەى خۆى جەلەكانى دەگۆرپىن، ديسان بىرى لە هىدى و هىمنى ئەوانە و لەو هىز و توانايە دەكردەوه كە لە بەرامبەر كارەساتاندا هەيانە. ئەو بىركردنەوه هىنايهوه سەرخۆ و ترسى لە دلئى دەرهاويشت.

كە هاتەوه ئەو ژوورەى برىندارەكەى لىبوو، سۆفيا سەرى بەسەر ئىشاندا بەردابۆه، پتئى دەگوت:

ـ هارۆى، ئەجمەقىت كردووه.

بە دەنگىكى بارىك وەلامى داىهوه: ئىهوشم زەجمەتدا.

ـ باشترە قسە نەكەى. بىدەنگ بە.

دايك

دايك له پشت سؤفيا راوستا و دهستی هاويشته سهرشانی و به زردهخه نهيه كهوه ته ماشای رهنگی زردهه لگه راوی برينداره كه می كرد و بوی گيرايه وه كه چۆن نیشان له نيو عاره بانهدا قسهی ده بزكاند. نیشان كه له رزوتای هاتبويه و چاوی سوور هه لگه را برون، گوئی ده دایه. ددانی لئك ددهان و جاروبار به شهرمه وه دهیگوت: ناخ، چند نه جمه قم.

سؤفيا لئفهی پتادا و گوئی: باشه، نيمه به جيت ديلين، بجه سيوه!

ههردو كيان چوونه ژووری نان خواردن و لهوی له گه ل دوكتۆر و نيكۆلای مارهيه كي زۆر له باره ی رووداوی رۆژ و تووژيان كرد. وهك باسی كاره ساتيكي دوور بكهن كه هيشتا رووينه داوه، به دلتيايي دهياروانيه دوارۆژ و خۆيان بۆ كاری به يانی ناماده ده كرد. هه رچهنده به رهنگ و روو هيلاك و ماندوو بوون، به لام بير و هۆشيان گورج و له سه رخۆ بوو. دوكتۆر به تووره يی له سه ر كورسی ده جو لايه وه و هه ولتی ددها دهنگی بچووك بو باریكي زل بكا و دهیگوت:

- به ياننامه. . . . به ياننامه! نيتر نه مه بهس نييه؟ كريكاره لاوه كان حه قيانه، ده بی له چوارچيوه يه كي به رينتردا جو جۆل پتاك بينين. . . . ده لئيم كريكاران حه قيانه!

نيكۆلای به خه مناكي وه لامی دایه وه:

- له هه موو شوئي نيك له بهر نه بوونی كتیب هاواريانه. نيمه هيشتا نه مانتاو نيوه چاپخانه يه كي باش دامه زرينين. ليودميلا هيزی له بهردا نه ماوه. نه گهر چند هاو كاريكي بۆ پهيدا نه كهن، به م زووانه نه خۆش ده كه وی. سؤفيا گوئی: فیسؤفشيكۆژ چۆنه؟

- ناتوانی له شاردای بۆ. له چاپخانه ی تازه دا كار ده كا، به لام هيشتا يه كيكمان كه م ده بی.

دايك له سه رخۆ پيشنياری كرد: من بۆ نه م كاره باشم؟

هه ر سيك هه قال تۆز نيك را مان. له پر سؤفيا هاواری كرد: فيكريكي باشه!

نيكۆلای به دهنگيكي وشك گوئی: نا. . . . دایه. . . . نه م كاره بۆ تۆ زۆر گرانه. ده بی بچی له دهره وه ی شار بۆ. لهو حالته ده ناتوانی چاوت به پاقيل بكه وی و به گشتی. . . .

هه تاسه يه كي هه لكيشا و گوئی: نه م مه سه له بۆ پاقيل بی به شيهه كي گه وه نابی و بۆ منيش هه روا. نهو چا و پتکه وتنه ده لئم بريندار ده كهن. ناهيلن باسی هيج بكه ين. كوره كه م لای وايه من نه فاميكم. . . . هه ميشه ناگايان لي مانه. . . .

له رووداوه‌کاني نهم دووايه ماندوو ببوو، ئيستاکه مهسه‌له‌ی له‌شار دوروکه‌وتنه‌وه‌ی بۆ هاتبوو پيش، به‌هموو هيتيکه‌وه له‌سه‌ری سوور بوو.

نيکولای باسه‌که‌ی گۆزئ و له دوکتۆزى پرسى:

-بیر له چي ده‌که‌يه‌وه؟

-بیر له‌وه ده‌که‌مه‌وه ژماره‌مان که‌مه. پتريسته شيلگيرتر کار بکه‌ين. ده‌بى نه‌ندريى و پافئيل رازى بکه‌ين رابکه‌ين. هه‌ردوکیان له‌وه به‌ترخترن که بينکار بن.

نيکولای نيترچارانی تيك نا و به دره‌ژنگى سه‌ری له‌قاند. چاوتيکی له دايك کرد. دايك زانی که له لای نه‌وه به شه‌رمه‌وه باسی کورده‌که‌ی ده‌که‌ين.

وه‌ده‌رکه‌وت و که‌ميتک له‌وه که‌سانه تووره بوو که نه‌ه‌نده به تنگ ناواته‌کانيه‌وه نين. راکشا و به چاوی ناواله‌وه، له کاتيکدا سرتسه‌رت بۆ نه‌وه وک لای لایه بوو، که‌وته ژير باری نيگه‌رانی و په‌شيوه‌وه. نه‌وه رۆژه‌ی تيه‌رپيپوو، له‌لای نه‌وه پر له نيشانه‌ی هه‌ره‌شه بوو. به‌لام نه‌وه چه‌شنه بيرکرده‌وه بۆ نه‌وه دژوار بوو. نه‌وه شتانه‌ی له ميشتکی خۆی ده‌رهاويشت و که‌وته بير پافئيل. ده‌يوست به نازادی بيبينى، به‌لام هه‌ر له‌وه کاته‌شدا ده‌ترسا. هه‌ستی ده‌کرد که هه‌موو شت له ده‌وربه‌ری ئالۆزه و وه‌زع تا دئى شپه‌زه‌تر ده‌بى و پتک هه‌له‌په‌رژانی توند ساز ده‌بن. سه‌بر و هه‌وسه‌له‌ی خه‌لك جيگای خۆی ده‌دا به تووره‌ی و ياخيپوون. به ناشکرا تووره‌ی زياتر ده‌بوو. قسه‌ی توندوتيه‌ژ له هه‌وا ده‌نگيان ده‌دايه‌وه. له هه‌موو لاره شنه‌بايه‌کی تازه، شنه‌باي هاندان، هه‌لى کردبوو. له بازار، له دووکانان، له نيتر پيشه‌ساز و نۆکه‌راند و له هه‌موو شوپتیک، له باره‌ی هه‌موو به‌ياننامه‌يه‌که‌وه قسه ده‌کرا. هه‌موو گرتنيک له‌نيتر خه‌لكدا مه‌ترسی ساز ده‌کرد و جارى وا هه‌بوو له‌خۆوه دلسۆزی خه‌لكی ده‌جوولانده‌وه. له هۆيه‌کانيان ده‌کۆلینه‌وه. دايك زياتر له جاران ده‌يوست که خه‌لك هيندئ قسه‌ی نه‌وتۆ ده‌که‌ين که له پيشدا نه‌وه ليشان ده‌ترسا. وشه‌ی "سۆسياليست، سياست، شوپش" يان به گالته دووپاته ده‌کرده‌وه، به‌لام نه‌وه گالته‌يه نه‌وه‌ی نه‌ده‌شارده‌وه که پتريسته فيريان بن. به تووره‌ی قسه‌يان ده‌کرد، به‌لام نه‌وه تووره‌يه ترسيشى له‌گه‌ل بوو. نهم وشانه‌يان به بيرکرده‌وه و به ره‌نگی هيو و هوميدده‌وه به زماندا ده‌هات. هاوڕوژان و ئالۆزی به کاوه‌خۆ و به چه‌شنیکی هه‌راو، به نيتر ژيانى وه‌ستاو و تاريکدا بلاو ده‌بۆوه. بیری خه‌وتوو وه‌خه‌به‌ر ده‌هاتن، نيتر له‌باره‌ی رووداوی رۆژانه‌وه به هيدى و هيمنى قسه نه‌ده‌کرا دايك به‌م نوکته‌يه له هه‌فاله‌کاني روونتر تينه‌ده‌گه‌يشت، چونکه له ديمه‌نى خه‌فه‌تباری ژيان پتر شاره‌زا بوو و ليى نزيکتر ده‌بوو. ده‌يزانی که خه‌لك تينووی شتيکن. شاد ده‌بوو. هه‌ر له‌وه کاته‌شدا ده‌ترسا. شاد ده‌بوو چونکه ته‌واوی نه‌وه

دايك

کارانهی به هی کوره‌کهی خۆی ده‌زانی. ده‌شترسا چونکه ده‌یزانی که له زیندان بێته‌ده‌ر، له شوێنی هه‌ره به‌ترسدا سه‌رۆکایه‌تی هاوڕێبیانی وه‌هسته‌ۆ ده‌گری و له‌وانه‌یه تیندا بجی.

دايك زۆر جار هه‌ستی به‌وه ده‌کرد که بیروباوه‌ریکی مه‌زن، نه‌وهی بۆ مرۆفایه‌تی پێویسته، له میتشکیدا شه‌پۆل ده‌دا و ده‌یزانی که پێویستی به‌وه هه‌یه که له باری حه‌قیقه‌ته‌وه قسه بکا. به‌لام قه‌ت به‌و ناواته نه‌ده‌گه‌یشته. بیرکردنه‌وهی ئالۆز هه‌راسان و که‌ر و لالی ده‌کرد. هه‌یندی جار ده‌یه‌نی کوره‌کهی وه‌ک قه‌واره‌ی دیو مانه‌ندی قاره‌مانی نه‌فسانه‌یی ده‌هاته به‌رچاو ته‌واوی نه‌و قسه راستانه‌ی بیسته‌بوونی، ته‌واوی هه‌ست و به‌زیی و نه‌و شته مه‌زن و پیرۆزانه‌ی ده‌یناسین، له کوره‌کهیدا کۆ ده‌کردنه‌وه. پاشان به‌ تاسه و هه‌زه‌وه ته‌ماشای سیمای کوره‌کهی ده‌کرد و به سه‌ره‌ریزی و هیوا و هه‌میده‌وه به خۆی ده‌گوت: "وه‌ز زۆر باش ده‌بی. . . باش!"

خۆشه‌ویستی دایکانه‌ی گوئی ده‌کرد و دلی وه‌ها ده‌گوشرا که نزیک بوو خۆینی لی بی. به‌لام نه‌و خۆشه‌ویستییه ده‌بوو به کۆسپی په‌ره‌گرتنی نه‌وینی مرۆفایه‌تی و نه‌و وینه‌ی ده‌سووتاند و تیر له جیاتی نه‌و هه‌سته گه‌وره، بێجگه له فکرێکی خه‌فه‌تاوی و ترسه‌نۆک هه‌یچی دیکه نه‌ده‌ما و ده‌یگوت:

- "ده‌که‌وی. . . . هیلاک ده‌بی. . ."

(۱۴)

نیوێرۆ له نیداره‌ی زیندان له به‌رامبه‌ر پاقیلێ دانیشته‌بوو. به چاویکی ته‌ماوی و نیگه‌رانه‌وه ته‌ماشای سه‌روچاوی موواوی و ریشی هاتوی پاقیلێ ده‌کرد. کاغه‌زه‌که‌ی توند له نیو قامکان گرتیو، له ده‌رفه‌تیک ده‌گه‌را که بتوانی بیداتی:

- پاقیلێ له‌سه‌رخۆ گوتی: نیمه هه‌موومان سلاسه‌تین! تۆ چۆنی؟

- باشم. . . . بێنگۆر نیفانۆفییج مرد!

- پاقیلێ به‌ نه‌سپایی سه‌ری به‌ردایه‌وه و له‌سه‌رخۆ گوتی: به‌راستی؟

دايك قسه‌که‌ی درێژه پێدا:

- کاتی ناشتنی پۆلیس هاتن. بوو به شه‌ر و لیدان. خه‌لکیان گرت.

به‌رێوه‌به‌ری زیندان به توندی وه‌ده‌نگ هات و نه‌راندی:

-باسی نەم قسانە مەکن. قەدەخەیه. خۆتان باش دەزانن قسە ی سیاسی قەدەخەیه. دایک هەستا و وەك یەكێك كە لە سەر حەق بێ، وەك داوای لێبوردن بکا، گوتی:

-قسە ی سیاسیمان نەدەکرد. باسی شەر و پێك هەلپێژان بوو.

بەراستی لێکیان دا، تەنانت یەكێكیش سەری شكا.

-فەرقی نییە، تەكایە باسی نەم قسانە مەکن. یانی ئەوە ی پەییوەندی بە خۆتان و خاوخێزانتانەو نەبێ، باسی مەکن. بێدەنگ بێ. کاتێك هەستی کرد روونکردنەوئەگە ی بەس نییە، دانێشتەو و کاغەز و نووسراوەکانی کۆکردەو و بە توورەیی گوتی: مەن بەپرەسم.

دایک تەماشایەکی کرد و نووسراوەکی دا بە پاقیل و هەناسەیهکی پر لە حەسانەوئەو هەلکێشا:

-بەراستی نازانم باسی چی بکەم.

پاقیل زەردەخەنەیهکی هاتی و گوتی: منیش هەر و!

بەرپێوەئەو زیندان بە توورەیی گوتی: کەوابوو چاویکەوتنتان کەلکی نییە. نازانن باسی چی بکەن و دێن نێمە زەحمەت ددەن.

دایک تاوێك بێدەنگ بوو. پاشان پرسی: کە ی موحاکەمە دەکرێ ی؟

-ئەو رۆژانە دادخوا هات و گوتی: بەم زووانە.

قسە ی ناسایی دەکران. دایک دەدیت کە پاقیل بە خۆشەویستی تەماشای دەکا. نەگۆراو. هەر ئاوا هێدی و لەسەر خۆیه. تەنیا ریشی زۆر هاتوو و پیر دیار دەدا. جومگە ی دەستی سبێتر بوو. دایک ویستی باسی ئێسۆفشیکیوئەو بۆ بکا و نەختێك دلخۆشی بکا. بێ ئەوئەو دەنگی بگۆرێ، هەر بەو شێوئەو کە قسە ی ناسایی دەکرد گوتی:

__ ناولێنەری تۆم دیت.

پاقیل بە شێوئەو پرسیار چاوی لە دایک بری. دایک بۆ ئەوئەو دەموچاوی گرویی ئێسۆفشیکیوئەو نیشان بەدا. بە سەری قامک روومەتی خۆی دەکوئا.

-حالی باشە. کورێکی بەهێز و بە وەرە. بەم زووانە دەست بەکار دەبێ. لە بیرتە هەمیشە کاری دژواری دەکرد. پاقیل تێگەیشتبوو، سەری بۆ لەقاند و لە کاتێکدا بزە ی شادی، چاوی گەش دەگردنەو، وەلامی داو:

-بەئێ لەبیرمە!

-باشە! .. هەر ئەوئەوئەو ..

دايك

دايك له خۆی رازی بوو، شادی کوردهکەى کارى تینکردبوو. کاتیک ویستی پروا، پاقییل توند و گەرم دەستی دایکی گوشى:

-دایه سوپاس!

نەشەیهکى وهك سەرخۆشى سەرى دایکی گرتبوو. دلێ کوردهکەى له نزیك دلێ خۆی دەدیت. نەیتوانی به قسه وهلامى بداتەوه. تەنیا به بیدهنگى دەستی گوشى.

که گهرايهوه مائى، ساشینکا لهوى بوو. ئەو کیژە فیریبوو ئەو رۆژانه دههات که دایک دهچوه بهندیخانه. قەت له باره ی پاقیلەوه هیچی له دایک نەدهپرسی. ئەگەر خۆی باسی کوردهکەى نەکردبايه، ساشینکا تەنیا تەماشای دهکرد وهیچی نەدهگوت. بهلام ئەو رۆژه به نیگه رانییهوه پرسىاری لیکرد:

-باشه، چ دهکا؟

-حالی باشه.

-نامەكەت دایه؟

-بهئى.

-خویندییهوه؟

-نا، چۆن دەیتوانی بیخوینیتیهوه!

ساشینکا لهسەرخۆ گوشى:

-راسته لهبەرم نەبوو. با حەوتووێهکى دیکەش راوهستین. بیرورای تۆ چیه؟ بلێی موافیق بى؟ چاوی له دایک کرد.

دايك له وهلامدا گوشى: نازانم. . . . لام وایه موافیق بى. یۆ له زیندان رانهکا؟ خۆ مەترسى تیندانیه.

ساشینکا سەرى لهقاند و به دهنگیکى نەرم پرسى:

-نازانى چى بدەين به نهخۆشهکه؟ برسییهتى.

-دهکرى هموو شتىكى بدەينى. . . همموشت. . . هەر نىستا.

چوه چىشتخانه و ساشینکاش به کاوهخۆ وه دوواى کەوت: دایک داهاتهوه تا قابلهمه ههنگرى. ساشینکا به نەسپایى گوشى:

-راوهسته.

کچهکه رهنگى پهريبوو. چاوی له خەفەتان زەق ببوون. به لىوى لمرزۆکهوه گوشى:

-دەمويست پرسيارت لى بگەم. . . . دەزانم نايەوى رابکا. تۆ غىرەتى وەبەر بنى، بلى لىرە بۆ نىمە پىويستە. . . ناتوانين دەستى لى ھەلگىرين. . . . دەترسم نەخۆش بگەوى. زۆرم ترس ھەيە. . . دەزانى ھىشتا رۆژى موخاکەمەى ديارى نەکراوہ.

بە زەھمەت قەسەى بۆ دەکرا. زۆرى بۆ خۆى دەھىنا کە قسە بکا. تەماشای داىكى نەدەکرد. دەنگى وەك سىمىتکە کە بىکىتشن و لەپەر بېچرى، يەكسان نەبوو. پىلوى چاوانى داكەوتىبون، لىوى خۆى دەگەزىن و قامكى دەشکاندەوہ.

دايك لەو پەشئوى و داگىرساويیە سەرى سوورمايوو، بەلام تىنگەبىشت. زۆر بە پەرزەشى و خەمناكى ساشىنکای لە نامىزى گرت و لەسەرخۆ وەلامى داوہ:

-كورى من تەنيا ھەر بە قەسەى خۆى دەکا. گوئى ناداتە قەسەى کەس.

تاوئىک لە نامىزى يەکتەدا مات بوون. پاشان ساشىنکا بەنەرمى لە نامىزى داىک ھاتە دەر و بە لەرزەوہ گوئى:

-ئەمە بە جىئى خۆى، بىنە خوارەن بەدەين بە برىندارەکە.

پاشان لە بن سەرى نىشان دانىشت و بە دەنگىكى دۆستانە پرسى:

-سەرت زۆر دىشى؟

-نا، ژانى زۆر نىيە. تەنيا ھەموو شت لە بەرچاوم لىلە. بى تاقەتم.

لە شەرمان لىفەكەى تا چەنەگەى ھەلکىشا. ھەر وەك تىشىک رۆژى لە چاوانى چەقىبى، مۆۆلى لىک دەدان. ساشىنکا کە ھەستى کرد نىشان شەرم دەکا لای ئەو نان بچوا، لە ژوورەکە وەدەرکەوت. نىشان سەرى ھەلپرى و سىلەى چاوى داىە و بە مۆۆل لىکدان گوئى:

-چەند جوانە!

نىشان چاوەکانى گەورە و گەش و ددانى پى و ورد و دەنگى ھىشتا گر بوو. داىک لىئى پرسى:

-تەمەنت چەند سالى؟

-حەقەدە سالى.

-داىک و بابت لە کوئىن؟

-لە گوئدى دەژىن. . . . ھەوت سالى لىرەم. کە لە مەدرەسە ھاتمە دەر، نىتر گوئدم بەجى ھىشت. باشە

ئەدى ھاوړى تۆ ناوت چىيە؟

کاتىک ھاوړىيان پىدەگوت، داىک پىئى خۆش دەبوو و کارى تىدەکرد. بە زەر دەخەنەيەکەوہ گوئى:

-ناوی منت بۆ چييه؟

لاوهكه پاش تاويك بئيدەنگى به شەرمەوه روونى كردهوه:

-بزانه، قوتايبيەك له شانەى ئيمە، يانى ئەو كەسەى كتيبي بۆ دەخويندینەوه، زۆر باسى دايك بائيل فلاسۆڤ، ريكخەرى خۇيشاندانى هەودلى مانگى ئەيار، ئەو فلاسۆڤە شۆرشيگيرەى بۆ دەكردين.

دايك سەرى دەلقاند و گوئي بۆ راگرتبوو. لاههكه به شانازيكردن دريژهى پيدا:

-ئەو هەودلەين كەسيگه كه نالاي ئيمەى بەرز كردهوه!

شانازى كردنى ئەو، كارى كردهوه سەر داكييش.

-من لەوى ئەبوو. ئيمەش خەريك بووين ليترە خۇيشاندان ساز كەين. سەرنەگەوتين. ژمارەمان كەم بوو. بەلام ئەمسال واناي، دەبييني! ...

له بىرى رووداوهكانى داهاووودا دلخۆش دەبوو. له خۇشيان هەناسەى سوار ببوو. كەوچكەكەى راوهشانند و گوتى:

-بەراستى باسى دايكى فلاسۆڤم دەكرد. پاش ئەوهى كورەكەيان گرت، ئەويش بوو به ئەندامى حيزب. دەلەين پيرەژنيكى سەرەنجراكيشه.

دايك پيەكەنى. له كاتيكددا پيى خۆش بوو، تۆزنيكىش نارەحەت بوو. خەريك بوو بلى من دايكى فلاسۆڤم، بەلام گيژاپهوه و به خەفەت و گالته بهخۆكردهوه له دللى خۇيدا گوتى:

-ئاي چەند پيريكى خەرفاوم. ...

بۆ لاي كورەكه خوار بۆوه. له پير به داگيرساوى گوتى:

-ئانەكەت بۆ. . . زوو چا ببهوه تا وهدوواى كارەكانت بكەوى. دەرگا كرايهوه و سەرمايهكى شتيدارى پاييزى هاته ژوور. سۆفيا به خۇشحالى و به كولمەى سوورهوه وهژوور كەوت:

-بەشەرەف جاسوسەكان وهك عاشقتيكى وهدوواى كچى دهولەمەنديك بكەوى، ناوا وهدووام دەكەون. دەبى ليترە برۆم. باشە نيشان چۆنى؟ باشى؟ پيلاگيتيا! بائيل چى دهگوت؟ ساشينكا ليترەيه؟

له كاتيكددا سيغارى دادەگيرساند، بى ئەوهى چاوهروانى وهلام بى پرسىارى دەكرد. به سيلهى چاوانى دايك و نيشانى هەلدەنا. داكييش تەماشاي سۆفياى دەكرد و له بنهوه زەردەخەنەى دههاتى و له دللى خۇيدا دهگوت:

-ئىستا منيش دەبه ئينسان. . . ئينسانتيكى باش!

ديسان سەرى به سەر نيشاندا بەردايهوه و گوتى:

__ کوری من زووتر چاک بیهوه!

رژیشته ژووری ناخواردن. لهوی سؤفیا به ساشینکای دهگوت:

-هیشتا هیچ نهبووه، نهو ژنه سی سهد نووسخه ناماده کردووه. نهوهنده کار دهکا خوی دهکوژی. ... زور

نازایه. ... دهزانی رابواردن له نیو نهو جوره کهسانه دا و کارکردن لهگهلیان و دؤستایهتیان بؤ من

شانازییهکی گهورهیه. ...

ساشینکا لهسرخؤ وهلامی دایهوه: بهلی:

کاتی رژژناوایه سؤفیا گوتی: دایه پیویسته تۆ سهفهریکی دیکهش بکهی .

-به خؤشیهوه. نامادهم. دهبی کهی برؤم؟

-سی رژژی تر. ... باشه دهتوانی؟

-بهلی. ...

نیکؤلای به نهسپایی نامؤزگاری کرد:

-نابی به پئیان بچی. نهسپهکانی پؤسته به کری بگره و به ریگایهکی دیکه دا برؤ. بهو ریگایه به ناوچهی

"نیکؤلسکی" دا تیدهپهپی.

بیدهنگ بوو. به چهشتیک دهموچاروی تیک نابوو که هیچ لیتی نهدهوهشایهوه. گنجیکی سهیر و ناحزی له

روومهتی دهینرا.

دایک گوتی: نهو ریگایه زور دور دهکهویتهوه. بیجگه لهمهش نهسپ به کریگرتن زور گرانه.

نیکؤلای قسه کهی دریژه پیدا:

-بزانه. بهگشتی من دؤی نهو جوره سهفرانهم. نهو ناوچهیه شتواوه. خهلیان گرتووه. مامؤستایه کیشیان

گرتووه. دهبی ناگات له خؤت بی. باشتره کهمینک راههستین.

دایک به زردهخه نهیه کهوه گوتی: حهی حهی! بهم حالهش دهلیتی که له زیندان شکه نهجه نادهن؟

سؤفیا که لهو کاته دا پسانؤی لیده دا، گوتی:

-بؤ نیمه زور گرنگه که به بی وچان بهیاننامه و چاپکراوه کان بلاو بکریتهوه.

لهپر گوتی:

-دایه تۆ ناترسی که بؤ نهو نارچهیه بچی؟

دایک تیکچوو وهلامی دایهوه:

دايك

- من قهت ترساوم؟ تمنانهت جاري ههوه ليش نهترسام. . . . و نيوه. . . .
بي شهوي قسه كاني تهواو بكا سهري بهردايهوه. كاتيك ليبان دهپرسی كه داخوا دهترسي، يان دهتواني فلان كار
بكا، پي هاسانه يان نا، ههستی دهكرد كه كاريكيان لیدهوي، بهلام دهيانهوي له خوياني دوور بجهنوه و نهو
جوهي پيكهوه دهپونهوه، له گهل نهو نابزونهوه.
كاتيك رووداوي گرنگتر بهسهردا هاتن، له سهردتاوه له خياري بهيدايوني كارهسات بو خهم و خهفتي زور،
دهترسا. بهلام زور له ژير تهسيري شه بيروباوهردها كه به سهريدا زال ببوو، دلي تينوي كاركردن دهپوو.
نهمرؤش ناواي ليتهات. پرسيارهكه سؤفياي زور پي ناخوش بوو. ههناسهيهكي ههلكيشا و گوتی:
- بهخواري نيوه له مستان پرسى دهترسي يان نا؟ نيوه له يهكتر ناهرسن له چي بترسم؟
نيكولاي خيرا چاويلكهكه ههنگرت و لهولاي دانا و چاويكي له خوشكي كرد. بيدهنگيهكه كه نارهحمته ليوه
ديار بوو، دايكي هاوروژاند. به شهرمهوه له سهر كورسي ههستا خهريك بوو قسه بكا، بهلام سؤفيا هيتي
دهستي گرت و به نهسپايي تكاي ليكرد:
- ليتم ببوره. جاريكي تر پرسياي واناكه.
دايك بهم بهليني سؤفيا پيكهني. پاش چهند دهقيقه ههه سيك به خوشي، بهلام به نيگه رانييهوه، له باره
سهفهه بؤ گوندي قسه يان دهكرد.

(۱۵)

له گهل تاريك و رووني بهياني، دايك به سواري عاره بانهيهك، به ريگادا دهرويشت كه به بارانهي پاييز تهه و
قوراوي ببوو. بايهكي شيداري دههات و پريشكه قوري بهملاولادا ددها. كابراي پوسته چي لهسهه قهراخيكي
عاره بانه دانيشتهبوو، رووي له دايك كردبوو و به گنهگن سكالاي دهكرد:
- به براكه مم گوت وهره با ميراته كه مان بهش بكهين. دهستان كرد به بهش كردن.
لهپر قامچييهكي له نهسپهكهه دهستي راستدا و توند تيبهوه خوړی:
- حهبيواني بهدبهخت دهروزي يان نا؟

قهله‌ر شه‌ی قه‌له‌وی پاییز له مەزرای روتدا هەلقیاریان بوو. با به هاشه هاش به پیریانەوه دەهات. تەنیشتیان دەبای کرد. بایەکی توند تووکی هەلەدەدانەوه و قەقەقی پی دەکردن. پاشان له بەرامبەر هیژی بادا، دایانده‌نەواند و له شەقەمی بالیان دەدا و هەلەدەفرین.

پۆستەچی قەسەکانی درێژە پێدان: ناخرەکەمی دەرکەوت فێلی لیکردم. . . دیتم چار نییە.

نەو قسانە بۆ دایک وەکۆ خەون وابوون، فیکریکی تاریکیان دەخستە دلی دایک و هیندی رۆوداری سالیەکانی دووایی وەبیر دەهاتەوه. لەپێشدا لای وابوو کە دیار نییە ژیان لەکوێ پەیدا بوو، بەلام ئیستا زۆر شت لەبەرچاوی خۆی و بە یارمەتی خۆی جێبەجێ دەبوون. هەستیکی بۆ دەهاتە پێش نەیدەزانی چییە. نەو هەستە سەر لێشتیواوی، خەم، خۆشی، دلنیاوی و بی پروایی لەگەڵ بوو. هەموو شتیکی لە دەرووبەری نەو بە جوولانەویەکی هیدی دەلەرزییەوه. هەوری بۆر و چلکەن بە نارامی بە ناساندا دەگەران و وەپیش یەکتەر دەکەوتن. لەم بەراویەری رینگا دارە تەرەکان کە لقی رۆوت و بی گەلایان دەبزووت، رایان دەکرد. مەزرا هەر درێژ دەبۆوه. تووشی تەپۆلکان دەبوون و بەجێیان دەهێشتن. دەتگوت نەو رۆژە نالۆژە بە پیشوازی شتیکی دوور و پتییستەوه دەچی.

دەنگی گنەگنی پۆستەچی، زینگی زەنگۆلەکان و هاژەیی بایەکی شیدار، وەک چەمیکی بە گور دەچوون کە بە هیژیکی یەکسان بە رۆخی مەزرایەکدا بێتە خواری.

عارەبانەچی لە جیگای خۆی دانیشتیوو و قەسەمی دەکرد:

-دەولەمەند لە بەهەشتیش جیگای تەنگە. کارەکە نارایە! براکەم دەستی کردووه بە لەچەری. لەگەڵ کاربەدەستانی دەولەت نیوانی خۆشە.

کە گەیشتنەجی، نەسپەکانی کردنەوه و بە ناھومییدی بە دایکی گوت:

-دەکرێ پێنج کەپینک بەدیەمی. فۆدکایەک بۆمەوه.

کاتیکی دایک داخوێزەکەمی بەجی گەیاندا، دوو سەکی بچووکی لە دەستی دا هەلخولاند و گوتی:

-بایی سێ کەپینک فۆدکا دەخۆمەوه و دوو کەپینکیش دەدەم بە نان. دواي نیوهرۆ دایک گەیشته گوندی نیکۆلسکی. چووه میوانخانەیک و داوای چای کرد. پاشان جاننا قورسەکەمی لە بن کورسی دانا و لە نزیک پەنجەرە دانیشت و تەماشای مەیدانی بچووکی پێش پەنجەرەمی دەکرد کە بە گۆ و گیای پی خوستکراو فەرپش کرابوو. نیدارەمی دەولەتیش بە رەنگیکی بۆری خۆلەمیشی و بانیکی کیسەلییەوه دیار بوو. کابرایەکی سەر بی تووکی دیهاتی بە ریشیکی درێژەوه لە بالکۆنی خانەوه کە دانیشتیوو قەننەمی دەکێشا. هەر وەک پەلەمی رەش تی

دايك

دده پيرين و به سهر يه كدا كه له كه بيان ده كرد. ولات مات و بیدهنگ بوو. خه م و خه فته هم موو شتيكي داگر تيبوو. ژيان ده تگوت راوه ستاوه و ديار نيبه له كوي خزي شار دووه ته وه.

له پر قازاخنيك به چوارنال گه يشته مهيدان و نه سپه كه له پيش پله كاني نيداره راگرت و قام چييه كه له هه لسو وړاند به سهر كابر اي ريش دريژدا نه راندي. دهنكي له شووشه كانه وه ده هاته ژوور، به لام دايك له قسه كاني تينه ده گه يشته.

كابرا همستا و ده ستي بژ ههوا راداشت. قازاخ له نه سپه كه له دابه زي و نه سپه كه له دا به كابرا و خزي له پله كانه كان سهر كهوت و له نيداره دا ون بوو.

ديسان ولات مات و بیدهنگ بژوه. نه سپي كابرا دووچار لهو عه رزه نه رمه سمكولي كرد. كيژوله يه كي چاو نه رم و روموت خي كه پر چي زه ردي كهوت بونه سهر شانان، له دايك وه ژوور كهوت. ليتي تيك نابوون و سينيه كي گوره ي پر له قايي له سهر ده ستي دانابوو.

دايك به دهنگيكي دژستانه پتي گوت: جوانكيه كه م رۆژ باش!

-رۆژ باش!

كيژه كه له كاتي كۆكردنه وي پيالنه و نيستيكانه كاندا، له پر به حالتيكي هه لگيرساو گوتي:

-كابرا يه كي ريگريان گرتوه وا ده پيئين.

-نهو ريگره كييه؟

-نازام.

-چي كرده وه؟

-نازام، هه ر نه وه ندم بيستوهه كه ده ليتن ريگريكيان گرتوه. پاسه وانتيك له نيداره وه غاري دا بچي بانگ بكا. هاواري كرد: "هينايان".

دايك له پيش په نجه روه ته ماشاي ده كرد. ديتي ديهاتي دين و وه نزيك ده كه ون. هينديكيان به شينه بي و هينديكيش به په له ده رويشتن و له ريگادا دووگه ي پالتوكانيان ده كرده وه. هه موويان له پيش پله كاني نيداره راوه ستان و ته ماشاي لاي چه پهيان ده كرد. به لام هه موو مات بوون.

كچه كه چاو يكي له كۆلاني كرد و ده رگاي پيوده دا و ده ركهوت. دايك همستا زور به جواني جانتاكي له ژيژ كورس دا شارده وه و پاشان ده سماليكي به سهر دا دا و گورج له ژووره كه له هاته دهر و خه يالي هه لاتني له خزي دور خسته وه كه كوت و پر بزي هاتبوه پيش.

که گه‌یشته سهر پله‌کانی میواخاننه، سهرمایه‌کی توندی وه‌سینگ و چاوان کهوت. هه‌ناسه‌ی گیرا و لاقی وه‌ستان. له نیوه‌پاستی مه‌یدان چاوی به ریڤین کهوت که به دوو ژاندارم ده‌یپتین و ده‌ستیان له پشته‌وه به‌ستبون. له ده‌وربه‌ری ده‌رگای نیداره خه‌لکینکی زۆر کۆبوونه‌ته‌وه و چاوه‌پوانی ده‌که‌ن.

دایک سهره‌گێژه‌ی گرتیبوو. بێ نه‌وه‌ی سه‌یری ده‌وربه‌ری خۆی بکا. چاوی له ریڤین وه‌رنه‌ده‌گێژا. ریڤین قسه‌ی ده‌کرد. دایک گوئی له ده‌نگی ده‌بوو، به‌لام له قسه‌کانی تینه‌ده‌گه‌یشت. پشویه‌کی دا و هاته‌وه سه‌رخۆ. وه‌رزێرینکی ریش پان چاوی تێپریبوو. دایک کۆکه‌یه‌کی هاتی و ده‌ستیکی به‌ ملی خۆیدا هینا که له ترسان دا‌که‌وتیبوو. به‌ زه‌جه‌تی پرسی: چ باسه؟

کابرای وه‌رزێر ناو‌ری دایه‌وه و گوئی:

-خۆت ته‌ماشایه‌ بکه. کابرایه‌یک تری لی وه‌نزیک کهوت و له په‌نای راوه‌ستا. تا ده‌هات خه‌لک پتر ده‌بوو. پاسه‌وانه‌کان بێ ده‌نگ له پێش خه‌لک راوه‌ستابوون. له‌پر ده‌نگی ریڤین به‌رز له هه‌وا ده‌نگی دایه‌وه: هه‌مووتان باسی نه‌و نووسراوانه‌تان بیستوه که له باره‌ی ژیا‌نی نیتمه وه‌رزێرانه‌وه نووسراون و باسی چۆنییه‌تی ژیا‌نی نیتمه ده‌که‌ن. باشه، منیان له‌سه‌ر نه‌و نووسراوانه گرتوه. من نه‌وانه‌م له نیو خه‌لکدا پلاو‌کردووته‌وه.

خه‌لک له ده‌وری ریڤین کۆده‌به‌ونه‌وه. ده‌نگی هیدی و به‌کسان بوو. دایک تۆزێک هاتیبوه سه‌رخۆ.

هه‌قالی نه‌وه وه‌رزێره ریش زه‌رد و چاوشینه نانیشکینکی تی کوتا و پرسی:

-گویت لێیه؟

کابرای بێ نه‌وه‌ی وه‌لامی بداته‌وه سه‌ری هه‌لینا و دیسان ته‌ماشایه‌کی دایکی کرد. کابرای دیکه‌ش هه‌ر وای کرد. نه‌مه‌یان له‌و گه‌نجتر بوو. ده‌موچارینکی کزه‌لۆکه و په‌له په‌له و ریشینکی ره‌ش و کۆزیه‌ی هه‌بوو. هه‌ردووکیان تۆزی: کشانه‌وه.

دایک له‌به‌ر خۆیه‌وه گوئی: ده‌ترسین. پتر سه‌ره‌نجی دایه. له‌سه‌ر پله‌کانه‌کانه‌وه ده‌موچاروی ره‌ش و ناوساوی ریڤینی به‌ جوانی ده‌دیت. ته‌ماشای چاوه گه‌شه‌کانی ده‌کرد. ده‌یویست ریڤینی‌ش نه‌و بیینی. له‌سه‌ر په‌نجیه‌ی پتیا‌ن خۆی هه‌لکینشا. خه‌لک به‌ خه‌فته و بێ پرواییه‌وه، بێ نه‌وه‌ی ده‌نگیان له‌به‌ر بیته‌ ده‌ر، ته‌ماشایان ده‌کرد. ته‌نیا له‌ ریزی پشته‌وه ده‌نگی ده‌مه ته‌قه‌یه‌ک ده‌هات.

ریڤین به‌ ده‌نگینکی قایم و به‌رز گوئی:

دايك

- وەرزيږينه! براكاتم! پرواتان بهو نووسراوانه ههبي. من لهسەر نهوانه بۆ لای مردن دهچم. لیبیان داوم، شکهنجیمان کردووم. دهیانویست پیتم ناشکرا بکهن که له کتیم وەرگرتوون. دیسان لیم ددهه، بهلام خۆ رادهگرم. چونکه نهو نووسراوانه راستییان تێدایه. لای ئیمه دهبی حقیقهت له گیان و له نان خۆشهویستتر بی.

یه کتیک له وەرزيږهکان پرسی:

- نهم قسانه بۆچی دهکا؟

کابرای چاوشین لهسهرخۆ وهلامی دایهوه:

- بۆ نهو گزنگ نییه. پیاو دووجار ناصری. ئیستا هیچ نهبووه حوکم دراوه.

خهلك بێدهنگ بوون و به خهمناکي له بنهوه چاویان لیتک دهکرد. وادیار بوو ههسوویان لهبهر شتیکی گران و نهیتنی ههراسانن.

لهپر قازاخهکه لهسهر پلهکانی ئیداره دهركهوت. به دهنگی مەستانه و به لاکه لاک قوراندی:

- نهم خهلكه بۆ كۆبووتهوه؟ نهوه کتیه وا قسان دهکا؟

غاری دا مهیدان و قۆی ریبینی گرت و رایوهشانند و گوراندی:

- نهوه تۆی قسان دهکەي؟ نهوه تۆی دايك سهگ؟

خهلك ههر زمهی دههات. بۆله بۆل دهست پیکرا. خهمیکی توند بهسهر دايکدا هات. سهری بهردایهوه. له دوو وەرزيږهکان یهکیان ههناسهی ههلیکشیا. دهنگی ریبین سهه له نوێ بهرز بۆوه:

- باشه. نهی خهلكي به شههرف چاو لیتکهن!

- بێدهنگ به قازاخ مستیکی له بنی گوئی سرهواند. ریبین لاترهیهکی برد و پاشان شانهکانی ههلهکاند:

- دهستی پیاو دههستن و به کهیفی خۆیان نازاری ددهن!

- پاسهوان بیبهن! نهم خهلكهش بلاوهی بکا.

ههر وهك سهگیکی له پیتش کهلاکتیک بهسترا بیتهوه، له پیتش ریبین خۆی ههلهداویشته و به مست لهسهر وسینگی و سکی ریبینی ددها.

لهنیو کۆمهلهدا یهکتیک هاواری کرد: لیتی مهده!

- یهکی دیکهش: بۆ لیتی ددهه؟

وهرزيږه چاوشینهکه سهری بادا و به ههفالهکهی گوت: با برۆین.

له کاتی کهدا دایک به چاوی خۆشهویستی تهماشای دهکردن، به کاوهخۆی به مهیداندا تیههپین.

دایک به نارامی ههناسهیهکی ههلهکیتشا. قازاخ دیسان چووه سهر پلهکانهکان و به توورهیی دهستی کرد به نهپاندن و دهست راوهشانندن:

-دهلیم بهیننه ئیره!

دهنگیک به توندی وهلامی دایهوه: نا. . . "دایک زانی نهوه دهنگی وهرزیره چاوشینهکویه" نابی بیتلین. . . .
 . شهگهر بیسهنه وی تا دهمری لیتی ددهن. . . . نهوه دم ئیمه تاوانبار دهکن. لهوانهیه بلین ئیره کوشتووتانه و به سهر ئیمهیدا بیتن. نابی بیتلین. . . . ریبین هاواری کرد:

-هرزیرینه! نابین ژانستان چونه؟ نابین رووتستان دهکنهوه، فریوتان ددهن، خوینتان دهمون، ههموو باریک لهسهر شانی ئیرهیه. ئیره هیزی بنچینهی کومهلن. . . . بهلام چ مافیکتان ههیه؟ تهنیا مافی نهوه نهبی له برسان هرن.

خهلهکه لهپر دهستی کرد به هاوار، له کاتیکدا قسهی یهکتریان دهقۆستهوه دهیانگوت:

-راست دهکا، نهوه پیاوه راست دهکا.

سهر پۆلیسی گوندی له کوئیه؟ . . . بانگی کن.

قازاخهکه به دووایدا چووه. . . .

-یاالله. . . . با بچین. . . . سهرخۆشه. . . .

-کۆکردنهوهی کاربهدهستانی دهولتهتی کاری ئیمه نییه.

خهلهک پتر خرۆشا. . . .

-قسان بکه! ناهیلین لیت بدهن. . . .

-چت کردووه. . . . لهسهر چی وات لیدهکن؟

-دهستانی بکهنهوه. . . .

-نا. . . . نا. . . . براکاتم!

-بۆچی نا. . . . گرنگ نییه!

-بهه لهوهی کاریکی نابهچی بکن، بیر بکهنهوه!

ریبین بهسهر زهنا زهنا خهلهکه دهنگی زال بوو و گوتی:

-دهستم ژان دهکن. براکاتم! راناکهه. ناتواتم لهبهه حقیقهت رابکهه. چونکه حقیقهت له وجودی مندا ههیه.

◆ دايك

چەند كەس لە كۆمەڵەكە جياپوونەوه و لە كاتێكدا سەريان دەلەقاند وەدووور كەوتن. هێندێك پێدەكەن. . . بەلام تا دەهات خەلك پتر دەهاوورژا و لە هەموو لایەكەوه بە پەلە جلیان دەكرده بەر و دەهاتن لە دەورەى رێبین كۆدەبوونەوه. گراوەكە وەك مژگەوتى نێو لێرەوار لەنێو خەلك راوەستا، باسكى بەسەر سەریدا بەرز كردهبوونەوه و هاواری دەکرد:

-سوپاستان دەكەم، سوپاس ئەى خەلكى بەشەرف. نێمە دەبێ دەستى یەكتر بگرین. ئەگەر یارمەتى یەكتر نەدەین، كى یارمەتیمان دەدا؟

دیسان دەستە خوێناوییهكەى بەرز كردهوه و گوتى:

-خوێنى دەستم ببین، لە پێناوى حەقیقەتدا رژاوه.

دايك لە پەلكانەكان هاتە خوارى، بەلام نێتر رێبینى لى دیار نەبوو. سەر لەنوى چەند پەلكان سەر كەوتەوه. ناگرتك لە سینگیدا دايسا و شتیكى شادبەختەرى لە دلیدا دەجوولایەوه. . .

-هەرزێرنە! ئەو نوسراوه بچووكانە بدۆزنەوه، بیاخوێننەوه، بروا بە قسەى پیاوێرەكانى دەولەت مەكەن كەدەلێن ئەوانەى هەلگەرى حەقیقەتەن بى دین و یاخین. . . حەقیقەت بە بێدەنگى بەسەر زەویدا دەگەڕێ و لەنێو سینگی كۆمەڵانى خەلكدا پەنا و پەسیو دەدۆزێتەوه. بۆ كاربەدەستان لە ناگر و ناسن خراپترە. حەقیقەت باشتەرىن دۆستى نێوێهە. بەلام دۆزەنى سەرى كاربەدەستانە. هەر بۆیەش خۆى دەشارێتەوه.

لەنێو خەلكدا هەرا پەیدا بوو:

-برایان گوى بەدەنى!

-ناخ فەقیرە حیسابى تەواوه!

-كى تۆى پێوه كردوه؟

یەكێك لە پاسەوانەكان هاواری كرد:

-قەشە!

دوو وەرزێر جنیویان دا.

دەنگێك هاواری كرد:

-هاوارییان، تەماشاكەن!

سەریزلیسى گوندی دیار بوو دەهات. كاربايهكى بالابەرز و بەخۆوه بوو. دەموچاویكى خړى بوو، كڵاوهكەى هاتبووه سەر گوێى. لا سیمێلىكى قیت و یەكیشى شوێر ببۆوه. ئەو حالەتە سەر و رووى كارباى بێنگیان و دزیۆ و

تهجه قانه نيشان ددها. شيرينيكي به دهستي چهپهوه بوو، باسكي راستي راده وشانده. دهنكي شفاقواني دهيسرا. خه لگ پيشيان چول ده کرد. حالتينيكي شهكتهتي و خهفته تباري به سهر خه لگدا دهباري. ههراوهوريا نشتهوه، ههر دهتگوت به عهرزي دا چوهده خوار. داياك ههستي کرد كه پيشتي نيوجاواني دهله رزي. گرينيكي گهرمي به چاواندا دههات. ويستي ديسان بچيتهوه نيو خه لگ. داهاتهوه و له چاوهروانيههكي پر له خهفته تدا وشك بوو.

سهرپوليس له پيش ريئين راوهستا و ته ماشه يهكي کرد و پرسى:

-چ باسه؟ نهوه بؤ دهستي نه به سترون؟ بؤچى؟ دهستاني بههستن.

دهنگي باريك و بهرز، بهلام بي رهنگ بوو.

پاسهوانتيك گوتى:

دهستي به سترايون، بهلام ميللهت كرديانهوه.

چى؟ ... ميللهت؟ ... ميللهتي چى؟

سهرپوليس ته ماشا يهكي خه لگه كه ي کرد كه له دهوه ي كويبونتهوه. ههر بهو دهنگه باريك و بي رهنگهوه

درزيوه پيدا:

-ميللهت كييه؟

نوكي شيره كه ي بؤ سينگي وه رزيره چاوشينه كه راداشت و گوتى:

چوهماكوؤ تۆ ميللهتي؟ كيي ديكهش؟ ميشين توش؟

ريشي يهكي تريشي گرت:

-ناجسنيه بلاوه ي بكن. ... دهن پيتان نيشان دهدهم. ...

لهو دهنگ و قيافه دا نه گورانيك ديار بوو نه هه ره شه يهك. زؤر به نهرمي و به پوزنيكي يه كسان و به دلنيابي له خه لگي دهدها. كه وه نزيك دهكوت خه لگ دهكشانهوه و سهريان بهرده دا بهوه و روويان وهرده گيترا.

دهنگي پاسهوانه كاني دا:

-باشه، بؤ راوه ستاون، بؤ ناييهستن؟

پاش هيندي جنيتوي پيس ديسان ته ماشاي ريييني کرد و به سهريدا گوراند:

-له گهل تۆمه، ده ستانت له پشته و گره!

رييين گوتى: نامهوي ده ستانم بههستن. ... من راناكهم. ... پاريزگار ي خوشم ناكهم، دست به ستانم فايده ي

چييه؟

سهرپۆليس بۆ لای ريبين چوو و پرسى:

-چى؟

ريبين دەنگى هەلينا و گوتى:

-ئەى درىدەيتە! نيوە زۆرتان لە خەلكد داوہ. بەم زووانە رۆژيكي خويناوى بۆ نيوەش ديتە پيش.

سهرپۆليس لە پيشى راوہستا و سميتى بادا و تەماشايەكى كرد و پاشان هەنگاويك كشايەوہ و لەپەر نەراندى:

-ناخ باوك سەگ. . . . ئەم قسانە چين؟

پاشان بە هەموو هيزى مستيكي لە روومەتى دا.

ريبين لىي چووہ پيش و هاوارى كرد:

-حەقيقت بە مست ناکوژى، بيئجگە لەوہ تۆ حەقت نيبە لىم بەدى.

سهرپۆليس قسەكەى وەك قورەى سەگ دريژكردوہ و گوتى:

-من حەقم نيبە؟

ديسان دەستى هەلينا كە لىي بەدا. ريبين خۆى لەبەر لاڢا و هيندەى نەمايو سهرپۆليس وەعەرزى بگەوى. لەنيو

خەلكەكەدا يەكيك توند چلەمى هەل لوشى. دەنگى ريبين بە رق هەستاي دوپاتە بووہو:

سهرپۆليس تەماشايەكى دەوروپەرى خۆى كرد، خەلك بيئەنگ و توورە وەك نالغە دەوريان داوہ. هاوارى كرد:

-نيكيئا! هۆ، نيكيئا!

وہرزىريكي خولە پالتويەكى كورتى لەبەردا بوو لە خەلك جياپۆوہ. سەرى بەردابۆوہ و چاوى لە عەرزى بريبوو.

سهرپۆليس سەرى بادا و بەكاوہخۆ گوتى:

-نيكيئا زللەيەكى توندى لى بەد!

كابرا هەنگاوى: چووہ پيش و بەرەوپروى ريبين راوہستا و سەرى هەلينا. ريبين لە نزىكەوہ بەو قسە راست و

توندوتيزانە بوومبارانى كرد:

-ئەى خەلكى بەشەرەف، تەماشاشا كەن. بزانت ئەم ملهپورە چۆن نيوە بە دەستى خۆتان دەخنيئى. تەماشاشا كەن

و بىر بگەنەوہ. . .

كابرا بە نەرمى دەستى بەرز كردوہ و بە ئەسپايى زللەيەكى لە ريبين دا. سهرپۆليس بۆلەيەكى لىيات:

-ناجسن! گوتم واى لىئەدە؟!

يەكيك لەنيو خەلكدا هاوارى كرد:

- نیکیتا خوات له بیر نهچیتیره!

سهریولیس پالیتیکی به کابرایهوه نا و گوتی:

- ده لیم لیتی بده!

کابرا ههنگاویتک کشاوه به خه مناکسی سهری بهردایهوه و له وهلامدا گوتی:

- نا، لیتی نادم!

- چۆن؟

سهریولیس سوپهه لگهرا. سمکۆلی له عمرزی ده کرد و به جینیودان بۆ لای ریبین چوو. دهنگی لیدان ههستا، ریبین به لادا هات. باسکی راوهشانده. سهریولیس پالیتیکی پیوهنا و به عمرزی دادا. به پیتلاقان وهرگهرا سهری سینگی. خه لک به هاوارتیکی دوژمنانهوه روویان له سهریولیس کرد. بهلام شو بۆ لایهکی تر دهریهپی و شیریی هه لکیتشا:

- شاخ! ناوا یاخی دهبن؟ ... ناوا؟ ...

دهنگی دهلمرزی، پاشان دهستی به بلهه بلم کرد. دیار بوو هتیزیشی کهم بووو. سهری بردهوه نیتو شانانی و چاویتیکی له دهروبهری خۆی کرد و کشایهوه. له کاتیکدا ناوپی له پاش خۆی دهه ایهوه، به دهنگیتیکی نیگه رانهوه هاواری کرد:

- باشه هه لگرن. ... من دهروم. ... بهلام پاشان؟ هه موتان بزانتن نه مه تاوانباری سیاسییه، دژی قهیسهر خه بات دهکا، ناژاوه دهه نیتهوه، نیتو دهس له سهری دهکه نهوه. ده زانتن نیتوه یاخی بوون؟ ... ها؟ ... دایک به راماری، بی جوولانهوه، بی فکر و بی حال، ههر وهک مۆتهکه سواری کۆلی بوبی، له مؤثر باری ترس و بهزییدا دهتلایهوه. هاواری توورپهیی خه لک وهک وزه میتش ههنگوین له گوتیدا ده زینگیهوه. دهنگی لهرزۆکی سهریولیس و زهنا زهنا، وهک گیتو ده لۆکه له دوری سهری دههالا.

- ته گهر تاوانباره ده بی موخاکه مه بکری!

- بهلام نابی لیتی بدهن!

- ههقتان نیبه لیتی بدهن!

- داخوا نه م کاره رهوایه؟ بهم حاله هه موو کهس دهست دهکا به لیدانی خه لک. ... شو دم وهزع چۆن ده بی؟

- نای لهو ملهپره و نازارده رانه!

دايك

خەلك بە دوو دەستە دا بەش دەبون. ھىندىك دەورەى سەرىزلىسيان دەدا و ھاواريان دەکرد و ھانىيان دەدا. ھىندىكى تر كە ژمارەيان كەمتر بوو، بە دەنگىكى ھىدى و خەفەتبارانەوہ قسەيان دەکرد. چەند كەس ھەليان نەستاندەوہ. پاسەوانەكان خۇيان نامادە دەکرد دەستانى بېستەن.

دەنگيان دان: دىيويە راوہست!

رېبين قورى دەموچاوى سريەوہ و چاوتىكى لە دەورەبەرى خۇى كرد، چاوى بەدايك كەوت. دايك بى نەوہى خۇى بىيەوئ، خۇى بلند كرد و باسكى ھەلئنان. رېبين رووى وەرگىترا، بەلام پاش تارئك ديسان چاوى تىپرى. دايك واى ھاتە بەرچاوى كە رېبين خۇى بلند دەكا و سەر ھەلدېتى و روومەتە خۇيناويەكانى دەلەرزىن.

- "منى ناسى. رەنگە منى ناسىي."

لە خۇشيان و لە داخان لەرزى و بەسەر نىشارەى بۆ كرد. بەلام زوو تىگەيشت كە ئەو وەرزىرە چاوشينەى لاي رېبين، تەماشاي دەكا. ئەو چاوتىكرەتە ترسى وەبەر دايكى نا:

- چ دەكەم؟ لەوانەيە منيش بگرن.

وەرزىرەكە بە سرتە چەند قسەيەكى لەگەل رېبين كرد و سەرى لەقاند و بە دەنگىكى ناشكرا و نازايانە گوتى:

- گرنگ نىيە من لەم دەنيابەدا تەنيا نيم. ھەرگىز ناتوانن تەواوى حەقىقەتە حەپس بگەن. رىگام بگەوتتە ھەر شوئيتىك، لە فكري منددا دەبن. ناوايە، گرنگ نىيە ھىلانەم لى رووخواوہ. خۆ لەوى نە دۆستى لى بوو نە ھاورى.

دايك لە دلئى خۇيدا گوتى: ئەو قسانە بۆ من دەكا.

- كۆمەل دەتوانئ بۆ حەقىقەتە ھىلانەى تر دروست بگا. رۆژىك دادئ كە ھەلۆ بە نازادى بفرن. كۆمەلئش خۇى نازاد دەكا.

ژنىك سەتلە ناوتىكى ھىنا سەروچاوى بەندىيەكەى شوشتەوہ. دەنگى ناسك و خەفەتاوى ئەو ژنە لەگەل قسەكانى رېبين تىكەل دەبوو و نەيدەھىشت دايك لە پەسەكانى ھالى بى. ھىندىك لە وەرزىرەكان كە سەرىزلىس وەپىشيان كەوتبوو، وەرئ كەوتن. يەكئك فەرمانى دا:

- عارەبانەيك نامادە بگەن، ئەو بەندىيە بەرئتە شار. كئ نامادەى دەكا؟

پاشان سەرىزلىس بە دەنگىكى گۆراو نەراندى:

- من دەتوانم لە تۆ بدەم، بەلام ئەجمەق تۆ ناتوانئ حەقت نىيە!

رېبين وەلامى داوہ: مەگەر تۆ كئى؟ خواى؟

ماکسیم گورکی

چهند هاواریکي گيراو وه لاهمه که بیان بی شوین کرد:
-مامه گیان دهمه تهقه مه که! سرژکه.
-تو خوا نیوه عاجز مهن!
-بیدهنگ به کابرا!
نیستا بۆ شارت دهن!
-لهوی قانون پتر له بهرچاو ده گیرئ!
هاواری خه لک باری سازان و پارانه وهی به خویه وه ده گرت و وه که ههراو بۆله و زیقه یه که تیکه ان ده بو که هیچ ناوازه یه کی هومیدی تیدا به دی نده کرا.
پاسه وانان باسکی ریپینیان گرت و له پله کانی تیداره وه سهریان خست و له گه لئ چونه ژووری. وه رزیره کان ورده ورده بلاو دیان کرد.
دایک دیتی کابرای چاوشین بۆ لای دیت و له بنه وه چاری لیده کا. چۆکی له رزین. ههستی ته نیای و خه فعت دلئ ده گوشی و ده هات پرشیتته وه. له دلئ خۆیدا گوتئ: نابئ پرۆم نا نابئ.
پالئ به دیواره وه دا و راوه ستا.
سه رپولیس به پۆزیکه وه له سه ر پله کانان راوه ستابوو. به ده نگیکئ نهرم، به لام به شیه وه لومه و سه رکۆنه قسه ی ده کرد:
-ته جه قینه، باو سه گینه. . . به هیچ شتیک عاقل نابن و ده ست له و کارانه هه لئا گرن. ده ستی له سیاسه تی ده ولت و ده ده دن. بی میشکینه. حه ق وابوو سوپاستان کرپام. حه ق وابوو کرنۆشان بۆ بردبام. نه گهر ویستبام ده متوانی هه صوتان یه ک جئ بۆ زیندان و حه بسی قورس بنیرم.
بیست که س به سه ری روتنه وه گوئیان بۆ قسه کانی راگرتیبوو. شه و داده هات. هه موو داده کشان. کابرای چاوشین له دایک وه نزیک که وت و به هه ناسه هه لکیشان گوتئ:
-داستانیکئ سهیره!
دایک له سه رخۆ وه لامی دایه وه: به لئ!
دۆستانه چاویکی لینکرد و لئی پرسئ:
-کاری تو چییه؟
-ته و ژنانه ی توژ ده چنن لیبان ده کرم. پارچه ش ده کرم.

دايك

كابرا به نه سپايي ده ستيكي به ريشيدا هينا و پاشان چاويكي له گوندي كرد و به دهنگيكي خه مناكه وه گوتی:
-تهو شتانه ليره وه گير ناكهون. . .

دايك سر تا پي ته ماشاي كرد و چاوه درواني دهره تيك بوو كه بچيته وه ميواخانه. كابرا سر و چاويكي جوان و عاقلانه هه بوو. چاوه كاني خه فته تبار ديار بوون. كه له گهت و چوارشانه بوو. بلوزيكي يه خه ناواله و كراسيكي چيتي خاوين و پانتوليكي نه ستوري سوري له بهردا بوو. پيتلاويكي پوشي له پيدا بوو.

دايك بي نه وه ي بزاني له بهرچي، هه ناسه يه كي هه لكيشا. له پر له ژير ته سيري هه ستيكدا كه پيشي بپر كرده ي لي گرتبوو، به شيويه كه كه خوشي پتي سهير بوو پرسى:
-ده كړي شهو ميواني تو هم؟

له گه له شهو قسانه هه موو له شي له رزي و خيرا فكرتيكي تيزي به ميتشكيدا هات:

-ده به هوي فوتاني نيكلوي پاقيل نابينمه وه. ماوديه كي زور ليم ددهن. كابرا به كاوه خزي له كاتيكددا چاري له عمرزي بريبوو، يه خه بلوزه كه ي له سر سينگي ريكيويك ده كرد، وه لامي داوه:
-شهو ميواني من بي؟ به لي قهيدى چيه؟ ته نيا نه وه نديه من ماليكي وام نيه.

دايگي گوتی: ناسك و نازدار نيم!
كابرا ته ماشايه كي كرد و گوتی: باشه!

لهو كاته دا شوقيكي سارد له چاوه كانيدا دهره وسكا. رهنكي بزركابوو.
دايك هيدى گوتی:

-باشه نيستا له گه له تو ديم. تو جاننا كه م هه لده گري.
-باشه.

شاني هه لته كاندن و يه خه بلوزه كه ي ديسان هاريشته سر يهك و له ژير ليتوانه وه گوتی:
-ته وه تا عاره بانه كه دهر وا.

ريبين له سر پله كاني نيداره وه دهر كه وت. ديسان ده سته كانيان به ستيبونه وه. ده موچاوي به په رويه كي بز
پيچرابوو. دهنكي له سر رمای رزژاوادا به زر بزه:

-خوا حافظي نه ي خه لكي به شهرف. وه دوواي حه قيقه ت كه ون. بيپاريزين. بروا به قسه ي نهو كه سانه بكن كه
په يامي باشتان بو دتنن. له پيتاوي پاريزگاري حه قيقه تدا چي له توانانان دايه دريخي مه گهن.
سهرپوليس هاواري كرد:

-سه گه بیدهنگ به. پاسهوان نهمسپهکان دهنگ ده!

-چیتان همیه خهمی بخون؟ نهوه ژیان نییه نپوه همتانه.

کابرا تهماشایهکی کرد و گوتی: باشه!

عارهبانه وهری کموت. ربین له نیوان دوو پاسهوان دانیشتیوو. دیسان هاواری کرد:

-بژ دهبی له برسان برن؟ تییکیژشن بژ وهدهستهیتانی نازادی.

هم نانتان دهدهاتی و هم حقیقتهت. خواحافیز نهی خهلکی باش.

دهنگی تهگهری عارهبانه و سمی نهمسپهکان و جنتیوی سهریژلیس لهگهل دهنگی ربین تیکهل دهبون، نهیانددهیشت دهنگی بیسری.

دایک گهراپهوه میواخانه و لهتزیك سهماوه له پهنا میژتیک دانیشتهت. پاروه نانیتکی ههلگرت و تهماشای کرد و به نهمسپایی دایناوه. برسی نهبوو. له ناخی دهروونیپهوه ههستی به نارهمهتیهک دهکرد که دلئ ریك دهگوشی و سهری دهسووراند.

لهبهر خزیپهوه به خهمناکی دهیگوت:

-منی به چاو نهنگاوتوه منی به چاو نهنگاوتوه. ههستی پیئکردوه

فکری ههوزاتر نهدهچوو. تروشی هیلاکی و خهفتهباری و ههستیکی نالهبار دهبوو. بیدهنگیهکی شهرمن که له پشت پهغهمروه خزی مات کردبوو، جیگای ههرا و هوریای گرتبژوه و دهری دهخست که خهلکی گوندی ترساون و گیژ بوون. نهو بیدهنگیهش ههستی تهنیایی دایکی تیژت دهکرد و گیانی به تارماییهکی رهش و بژر دادهپژشی کیژهکه وهژورکهموت و ههر بهسهریپتوه گوتی:

-هیئلکه و روژیتکت بژ بیتنم؟

-پیپی ناوی. ئیشتیام نییه. نهو ههرا و هوریایه ترساندوومی. کیژهکه چوهه تزیك میژهکه و به نهمسپایی بهلام به تووردهیی گوتی:

-سهریژلیس چهته توند لئی دا. زژی لی تزیك بووم. ههموم دیت. ههموو ددانی شکاندبوون. که تفی فری ددها ههر خوین بوو. خوینتکی رهش. چاوی دیار نهبوون. قازاخهکه لیژهیه. تهواو سهرخشه و ههر دهشخواتهوه. دهلی نهوانه دهستهیهک بوون نهو سهریژکیان بوو. سی کهسیان لیگرتوون. یهکیان رای کردوه. مامؤستایهکیش گهراوه، لهگهل نهوان بووه. بریایان به خوا نییه. خهلک هان دهدهن تا کلیساکان تالان

دايك

بگهن. كاريان نهمهيه. هينديك له وهرزيره كان سكيان بهو ريشداره دهسوتا. هينديكي تر دهيانگوت: دهبي بيكوژن. ناخ ديهايتي ناوا خراپيش لاي نيمه ههن.

دايك به وردى گوتى دابووه قسه كانى. به هيووا بوو بهو جوره نيگهرانى خوى لهناو بهرى و خهم و خهفتهتى چاوهروانى بدا به با. كچهكesh دلئى بهوه خوش بوو كه يه كيك گوتى بو راگرتووه، خوش خوش قسهى ده كرد:

-باوكم دلئى نهوه ههمووى نهجامى قاتى و قورپسه. دوو ساله زهوى بهروبوى نيبهه. خهلك ههمووى ههزار و نه داره. ههر له بهر نه مه شه نهو وهرزيرانه ناوا دهينرين. موسيبه ته. له نتيو كۆپ و كۆمه لاندنا هاوار دهكهن و به شهر دين. لهم دووايهه دا كاتيك ههموو سامانى "فاسيوكۆڤا"يان به تاوانى باج نه دان فروشت، ده لئين زلله يه كى له كوئخاى ناوه دانى دا و گوتى: "نهوه پاشماوى باجى من".

له پشت ده رگا ههستى پيشان هات. دايك دهستى به ميتره كهوه گرت و ههستا. وهرزيره چاوشينه كه وه ژوور كهوت و بى نه وهى كلاوه كهى هه لگري پرسى:

-جاننا كهت له كوئيه؟

به هه ناسه دهستى دايه و گوتى:

-خالپيه. ماريا له گه ل نهو ميوانه تا مالى نيمه وهره.

بى نه وهى چاو له هيج كهس بكا وده ده كهوت.

كچه كه پرسى: شهوى له گوندى دهبى؟

-به لئى. له تۆرى چنراو ده گهريم. تۆپ ده كرم.

-ليتره وه گيرت ناكه وئى. له "تينكۆڤا" و له "دارينو" ده چنن نهك ليتره.

به يانى ده چم بو وئى.

پاشان پارهى چايه كهى دا و سى كه پيكيشى دا به كچه كه. كچه كهش زۆرى پى خوش بوو. له كۆلانى كه دهنگى پيشانيان له سهر عهرزى شيدار دههات، ماريا گوتى:

-نه گهر بخوازى، زوو ده چمه "دارينو" به ژنه كانيد ده ليم تۆره كانيان بيتن بو نيره.

نهوان خۇيان دين و نيتر پيويست ناكا تۆ بچى. دووازه كيلومه تر ريگايه.

دايك ههروا به دم رژيشتنه وه وه لامى داره:

-نا. خوشه ويسته كهم، فايدهى نيبه!

هه‌وای سارد دایکی هیتابۆوه سه‌رخۆ، پریاریکی ناروون و ساخ نه‌بۆوه‌ی به خه‌یالییدا هات که ده‌بوو به هۆی شادی و هه‌یزی وه‌به‌ر ده‌نا. بۆ نه‌وه‌ی خه‌یتره‌ی ده‌ری به‌ری. له خۆی ده‌پرسی:

-چ بکه‌م؟ راست و ره‌وان به ناشکرا ده‌ست پێ بکه‌م.

هه‌وا ته‌واو تاریک ببه‌و و زۆر سارد بوو. په‌نجه‌ره‌ی مه‌اله‌کان به شه‌به‌قه‌تیکی سوور و مات ده‌ده‌ره‌وشان. پاتال له‌و شه‌وه تاریکه‌دا به ته‌مه‌له‌ی بۆره‌یان ده‌هات. جاروبار هه‌رایه‌کی که‌م ده‌بیسرا. خه‌فه‌ته‌ی بیه‌سام گونده‌که‌ی داده‌گرت.

کچه‌که گوتی:

-خه‌یه‌یه. مه‌لیکی خراپت هه‌له‌بۆاردوه. نه‌م وه‌رزیره زۆر فه‌قیه.

وه‌ک کوپه‌ران له ده‌رگا ده‌گه‌را تا ده‌رگای دیه‌وه. ده‌رگای کرده‌وه و بانگی کرد:

-تاتیانا! میوانه‌که‌ت نه‌وه‌تا!

پاشان رای کرد. له تاریکیدا ده‌نگی ده‌هات:

-خواحافیز.

دایک له‌به‌ر ده‌رگا راوه‌ستا ده‌ستی به پشته‌ی چاوانیبه‌وه گرت و له بنه‌وه ته‌ماشای کرد. خانویه‌کی ته‌نگ و بچه‌وک، به‌لام نه‌وه‌نده پاک و خارین بوو، جینه‌جی سه‌ره‌نجی راکه‌تیا. ژنیک هاته‌ده‌ر، سلاری کرد و رۆیشه‌ی ژووری. چرایه‌ک له قوژینه‌یک له‌سه‌ر میز دانرا‌بوو. خانه‌خوی له په‌نا میزه‌که دانیشه‌بوو و ته‌ماشای دایکی ده‌کرد. پاش تاویک گوتی:

-وه‌ره ژووری! تاتیانا خه‌یتره بچه‌ بانگی "پیوتر" بکه.

ژنه‌که بێ نه‌وه چاو له دایک بکا به گورجی وه‌ده‌رکه‌وت. دایک به‌ره‌وره‌ووی کابرا له‌سه‌ر کورسیه‌که دانیشه‌ت و چاویکی له‌مه‌لاولا کرد جانتایه‌که‌ی دیار نه‌بوو. بیده‌نگیه‌کی گران به‌سه‌ر خانوه‌که‌دا هات‌بوو. ته‌نیا هه‌ستی پته‌پته‌ی چرایه‌ک ده‌هات. ده‌مه‌چاوی په‌شو‌کاوی خانه‌خوی ده‌له‌ریه‌وه.

-باشه. زوویه. قسه بکه.

دایک له‌په‌ر به ده‌نگیه‌کی توند بێ نه‌وه‌ی به‌ده‌ست خۆی بێ، پرسی:

-جانتاکه‌م له کوپه‌یه؟

کابرا شانی هه‌له‌ته‌کاندن و به بیرکردنه‌وه وه‌لامی دایه‌ره:

-جانتاکه‌ت ون نابێ.

دايك

دايك به دهنگيكي كز گوتى:

- به نانقهست لاي كچه كه گوتم خالييه. نهمه راست نييه. شتى زور قورسى تيدايه.

دايك پرسى: باشه. دهى، چى؟

كابرا ههستا و لئى وه نزيك كهوت و به نهمسپايى پرسى:

-تۆ نهو پياوهت ده ناسى؟

دايك له رزى. به لآم له سه رخق وه لآمى دايه وه: به لئى.

لاى وابوو نهو وه لآمه كورته هه موو شتيكي بۆ روون ده كاته وه. كابرا پتيكه نى و گوتى:

-ديتم نيشارهت بۆ كرد. نه ويش وه لآمى دايه وه. به سرته پيتم گوت نهو ژنهى له سهر پله كانى مياواخانه كه

راوه ستاره ده ناسى؟

دايك خيرا پرسى: نهو چى گوت؟

-نهو گوتى: "ژماره مان زۆره". به لئى. به لئى گوتى: "ژماره مان زۆره".

چاويكي پي ماناي له مياوانه كهى كرد و ديسان به زهرده خه نه به كه وه دريژه ي پيدا:

-نهو پياوه هيتزيكي مه زنه. نازايه. هه رچى بييه وى ده لئى. لئى ده ده ن، جنتوى پى ده ده ن. . .

.. به لآم ده ست هه لئاگرى.

دهنگى نيوه دلنيا و گنجى نيوجاوانى و گه شهى چاوى، پتر بوون به هوى هيدى بوونه ودى دلى دايك. ترس و

په شتوى و هيلاكى رويشت و له جياتى نه وه بى له حالى ريبيى ده كرد وه. به قينتيكى كوت و پر كه نه ميتوانى

پيشى بگرى، هاوارى كرد:

-ريگرينه. درندهينه!

كابرا به خه مناكى لئى دوور كهوت و سه رى بادا:

-به لئى، ده ولت دوژمنى به ترسى بۆ خوى ساز كرد وون.

ديسان گهرايه وه كن دايك و به نهمسپايى گوتى:

-من پيتم وايه جانتاكهت رۆژنامه ي تيدان. راسته؟

دايك فرميسكى سپينه وه و به ساكارى وه لآمى داوه:

-به لئى، وايه، بۆ ويم هيتنا بوون.

كابرا برۆى تيكنان و ده ستى به ريشيدا هيتنا و چاوى له قوژنيك برين و بيدهنگ بوو.

-ئەو بۆ ئېتمەشى دەھیتنا. كىتېشى دەدايتى. ئەو پياوۋە دەناسىن. . . . دەيتىوومان! كابرا بېدەنگ بو، بېرى كرده و پاشان پرسى:

-باشە، ئېستا تۆ ئەوانە و جانناكت چ لېدەكەي؟

دايك چاوتكى لىكرد و بە شىۋەيەكى هاندەرانه گوتى:

-بۆ تۆيان بەجى دېلەم. . . .

كابرا پىتى سەير نەبوو. بەرھەلستىشى نەكرد. تەنيا گوتى:

-بۆ ئېمە؟

پاشان تەماشايەكى دەرودەي كرد و گوتى ھەلخست و لەبەر خۆيەوۋە گوتى:

-ئەو دېن!

-كى؟

-بېگومان ناشناكانى ئېمەن.

ژىتك ھاتە ژوور و ھەرزىرىكى بە دواوۋە بو. كابرا كلاۋەكەي ھاويشتە قوئىنىك و لە خانەخوئى ۋەژووركەوت و پرسى:

-دەي باشە؟

ئەوى تر بە نىشانەي "ئەرى" سەرى لەقاند. ژنەكە گوتى:

-ستېيان! مېوانەكەمان بە رىگادا ھاتوۋە، رەنگە برسى بى.

دايك لە ۋەلامدا گوتى:

-نا گيانەكەم، سوپاس. . . .

ۋەرزىرەكەي تر رووى كرده دايك و بە دەنگىكى توند دەستى پىكرد:

-ئىجازە بەدە خۆم بناسىتم. نوم "پيوتر بىگوزوۋ رىابىنىن" ھ پىتم دەلېن "شىلو". لە كارەكانى ئىۋە كەمىك سەر دەرەكەم. خوتىندەوارم. بە روالەت نەجمەق نىم.

ئەو دەستەي دايك بۆى درىژكردبوو گوشى و بە ستېپىانى گوت:

-باشە. تەماشاكە ستېپان! ژنى ناغا ژىنىكى باشە. بەلام بەو ھالەش دەلې ئەوانە ھەموويان ھىچ و پوچن. قوتابى و بەرەللان، بە ھاوورۇاندنى خەلك كەيف دەكەن. بەلام ئېمە ئەمىر ھەردووكمان دىتمان كە پياوتكى نازايان گرتوۋە. ئىستاش دەبىنى كە ئەم ژنە گەنج نىيە و واديارە خانىش نىيە، بەلام دەستى لە كاردا ھەيە.

-پيت ناخوش نهبي! ناولت چييه؟

توند و رهوان و يهك پشوو قسمي دهكرد. چهناگهي وهك پياوي تادار دهلهرزي. چاوي پريپونه روخساري نيلفونا. به جليكي شپ و قوي نالوزهوه دهتگوت له شهري گهراوتهوه و دوژمسي شكاندوه و له شايان سرخوشه. دايك چاويكي دؤستانه ليكرد و وهلامي دايهوه. جاريكي ديكهش به گهرمي دهستي دايكی گوشي و دهستي كرد به پيکهنينيكي وشك و نهرم:

-ستپان دهزاني كاريكي پيروزه. كاريكي زور جوانه. پيم گوتي كومهلاني خهلك خويان دهستپان بهكار كردهوه. نم خافه راستي نالي، چونكه زياني بؤ نهر هيه. بهلام كومهلي خهلك دهيهوي به ناشكرا وهرې كهوي. بي شهوي له خهمي قزانج و زهرردا بي. دهزاني؟ كومهل ژياني خراپه. له هممو لايهكهوه زياني بيدهگا. نازاني روو له كام لا بكا. چونكه له هممو لاهه لتي له ههلا ددهن: "راودهسته".

ستپان سهري لهقاند و گوتي: دهزام، ههر لهو كاتهشدا لتي زياد كرد:

له خهمي جانتاكي دايه.

-لهخهميده مهبه دايه گيان، هممو شت ريكوپيكيه. جانتاكت له مالي منه. نيستا كه ستپان باسي توي بؤ دهكردم گوتي توش دهستت له كاردا هيه. نهر پيارهش دهناسي. پيم گوت: "ئاگات لي بي، نايي زار بلاو بين. مهسهلهكه زور گرنگه". توش دايه. جيبهجي ههستت كرد كه نيمه لهگهل نيويهين. مرؤقي باش زور زوو دهناسري. ههر دياره. چونكه له بازار ژمارهيان زور نييه. ناخ. نا. جانتاكت له مالي منه.

له پهناي دانيشت و به چاوليكردينيكي تكاكارانهوه دريژهي پيدا:

-نهگهر دهتهوي خالي بكي يارمهتيت ددهم. پتويستمان به كتيب هيه.

ستپان گوتي: دهيهوي هممو بدا به نيمه.

-فيكريكي زور باشه دايه. نيمه دهزاني چييان ليتيگهين.

لهپ ههستا و دهستي كرد به پيکهنين. پاشان به ههنگاري گهره له ژورويده دهستي كرد به هاتوجو و به كهيفخوشي قسهكاني دريژه پيدا:

-ههرچهنده زوريش سادهيه، بهلام دهتوانين بليين مهسهلهيهكي سهيره. له چيگايهك شكاهه، بهلام له شونينيكي تر تولهي كراوتهوه. خراپ نييه. ناوايه. نهو روژناميه زور باشه و تهسيري هيه. چاو و گوتي خهلك دهكاتهوه. خارهن ملكان خوشيان ناي. حهوت كيلومتر ليته دوور لاي ژنيكي خارهن ملك

کار ده‌کهم، دارتاشم. ده‌بی بلیم که ژنیکی باشه. کتیبمان ده‌داتی، به‌لام هیئدی جار نه‌جهم‌قانه‌ن. ده‌یاغخوتینیموه و خوتنده‌ورایمان پی باش ده‌بی. به گشتی لیی مه‌منوم. . . . به‌لام کاتیک نهم روزنامانه‌م پیشان دا، تووره بوو و گوتی: پیوتر ده‌ست له‌وانه هه‌لگه‌ه. مندالی نه‌قام نه‌وانه ساز ده‌کهن و تنیا ده‌بیتته هژی چاره‌ه‌شیتان. . . . وه‌ک به‌ندیمانه و دوورخستنه‌وه بز سیریا. . . . نه‌گه‌ر خوتنده‌وه‌ی نه‌و روزنامانه دریژه پی‌ده‌ی، له‌وانه‌یه توشی نه‌و کاره‌ساته بی.

دیسان بی‌ده‌نگ بوو. بیری کرده‌وه و وه‌دووی قسه‌کانی خۆی که‌وت:

-به‌راستی دایه نه‌و پیاوه خزمی نیتوه بوو؟

دایک له وه‌لامدا گوتی: نا.

پیوتر ده‌ستی به پیکه‌نین کرد. دیار نه‌بوو به چی شاده و پی‌ده‌که‌نی. دایک وای زانی که به بیگانه زانیی ریتین زولمه. گوتی:

-خزم نییه، به‌لام له‌میژه ده‌یناسم. وه‌ک برای خۆم ریژی لیده‌گرم.

نه‌و زاراوه‌ی لیی ده‌گه‌را نه‌یده‌دۆزیسه‌وه. زۆر به‌وه نارجه‌ت بوو. نه‌یتوانی پیشی کۆله گروی خۆی بگری. پی‌ده‌نگییه‌کی خه‌صاوی ژووره‌که‌ی داگرت. پیوتر سه‌ری به‌سه‌ر شانیدا خوارکردبۆوه، ده‌تگوت گوتی داوه‌ته شتیک. ستپان نانیشکی وه‌سه‌ر میژره‌که‌دا بوو. ژنه‌که‌ی پال وه‌سۆبه دابوو، که‌وتبوه به‌ر نیسیه. دایک هه‌ستی ده‌کرد که چاوی تیپریوه. جاروبار چاویکی له تاتیانا ده‌کرد که روومه‌تیکی خړ و سه‌وزه و لووتیکی قه‌له‌می و چه‌نه‌گه‌یه‌کی جوان چاویکی کالی هه‌بوو.

پیوتر دریژه‌ی به قسه‌کانی دا:

-که‌وابوو ناسیاوته. . . . زۆر به‌ جه‌رگه، زۆر نرخ بز خۆی داده‌نی. . . . ده‌بی هه‌ر واش بی. . . . بز خۆی مرۆقتیکه. . . . وای نییه تاتیانا؟ تۆ ده‌لیی چی؟

تاتیانا قسه‌که‌ی پی‌بری و گوتی:

-ژنی هه‌یه؟

لیتوه باریکه‌کانی و زاره چکۆله‌که‌ی خړ بوونه‌وه.

دایک به خه‌مباری وه‌لامی دایه‌وه:

-ژنه‌که‌ی مردوه!

تاتیانا به ده‌نگیکی هیدی گوتی:

دايك

- هەر بۆيەش ئەوەندە نازايە. پياوی خاوەن ژن و ماڵ واناكا، دەترسی! ...
پيۆتر گوتی:

- ئەي چ لە من دەکەي، ژنیشم هەيە، بەلام لەگەڵ ئەوەشدا ...

تاتیانا بێ ئەوەی تەماشای بکا، لێوی بادان و گوتی:

- بەسیەتی. چ دەکەي؟ زۆر قسان دەکەي و جارجاریش کتیب دەخوینییەوه. هەر بەوەندەي کە لەگەڵ ستیپان لە کەلین و قوژنان سرت و خورت دەکەن، خەلک بەختەوهەر نابێ. پيۆتر تینک چوو و لەسەرخۆ گوتی:

- زۆر کەس گۆی دەداتە قەسەي من ... باش نییە وا قەسەي دەکەي ... من وەك هەوین وام ...

ستیپان بێ ئەوەی هیچ بلی چاویکی لە ژنەکەي کرد. تاتیانا پرسی:

- وەرزیڕ بۆچی ژن دینی؟ دەلین چونکە پتیوستی بە کۆیکار هەيە. ... بۆ چ کارێک؟

ستیپان بە دەنگێکی گتەوه گوتی:

- بۆ چما ئەو کارەي هەتە بەس نییە؟

- ئەو کارە کەلکی چییە؟ لەسەر ئەوەشەوه ئینسان رۆژ بە رۆژ لە هەژاریدا دەژی. ... منداڵت دەین ...
دەرفەتی ئەوەت نامینی پتیان رابگەي. ... ئەویش لەبەر کارێک کە تەنانت نانیسی لی پەیدا نابێ.

لە دایک وەزێک کەوت و لە پەنای دانیشت، بێ ئەوەی قەسەکانی نیشانەي خەم و سکالایان لێوه دیار بێ،
دریژهی پتدا:

- دوو منداڵم هەبوو. یەکیان سەماوەر سووتاندى. ... تەمەنی دوو ساڵ بوو. ئەوەی دیکەش لەبەر کاری
پيۆتر بە مردوویی لە دایک بوو. ئەمەش بۆ من بوو بە بەختەوهەري؟ دەلیم وەرزیڕ خراپ دەکەن ژن دینن. ...

. دەست و بالی خۆیان دەبەستن. ئەگەر نازاد بن وەك ئەو پیاوێ دەیناسی بە ناشکرا لە پتیانوی راستیدا خەبات
دەکەن. وایە، حەقم نییە؟

دایک گوتی:

- بۆچی گیانەکەم؟ ئەگەر وانەبێ مرۆف ناتوانی بەسەر ژياندا زال بێ.

- تۆمیردت هەيە؟

- میردوم مردووه. تاقە کوریکم هەيە. ...

- لە کۆییە، پتیکەوه دەژین؟

-گیاروه، له زیندانه!

ههستی کرد که شانازییه کی هیدی له گهل خه میک که هه میشه به سهریدا دههات، له دلدا پیکوه تیکه دل دهن.

-جاری دووهه مه ده گیتی. چونکه راستی ناسیوه و تۆوی راستی به ناشکرا له گیانی خزیدا چاندووه. گه نه، جوانه. ژیره. نهو بوو که کهوته بیری ناماده کردنی رۆژنامه. نهو بوو به هۆی نهوه که ریپین بۆ پلاو کردنهوهی دهست به کار بی. هه چهند ریپین به ته مهمن دوو هیندهی نهویش گهوره تره. بهم زووانه به تاوانی نهو کارانه کوپه کهم موحا کهمه ده کهن. پاشان که ناردیانه سیریا، راده کا و ده گه پیتتهوه تا سه رله نهوی دهست به کار بکاتهوه. نهوانه زۆرن. ژماره یان تا دی زیاد ده کا و هه موو شتیان به به کهوه تا ژیر سیداره له پیتناوی راستیدا خه بات ده کهن.

به جاریک پیتی به ره لالا کرد. به لام بی نهوهی ناوی کهس پیتی، باسی نهو کارانه ی کرد که به نهی نی بۆ نازادی کۆمه لانی خه لک ده کرین، له تویی باسکردنی نهو مه سه له دا که دلی پی ده سه سایه وه، تهواوی هیزی خۆی و تهواوی نهو عه شقه ی که له بهر کاره ساتی جۆریه جۆری ژیان وا درهنگ سه ری هه لدا بوو، له قسه کانیدا ده گونجاند. دهنگی به کسان بوو. وشه ی به هاسانی ده دۆزینه وه و وه ک مرواری رهنگاو رهنگ ده به یۆنینه وه. له بهر نهوهی قسه کانی جیگی خۆیان دۆزیبووه، وه رزیره کان مات بیون و به رزیره ته ماشایان ده کرد. دهنگی هه ناسه ی نهو ژنه ی ده بیست که له په نای دانیشتیوو. سه ره نهی گو ئیگره کانی بروای دایک به قسه و به لینه کان به هیتر ده کرد.

-تهواوی نهو که سانه ی له بهر زوولم و زۆر وه زاله هاتوون، تهواوی کۆمه لانی خه لک، ده بی به پیتشوازی نهو که سانه وه بچن که له به ندیجانه، یان له ژیر داردا، له پیتناوی نهواندا به هیلاک ده چن. نهوانه هیچ مه به سستی شه خسیان نییه. بۆ خه لکی روون ده که نهوه که ریگی به خته وه دربیان کامه یه. به ناشکرا ده لین نهو ریگیه دژواره. هیچ کهس به زۆر بۆ لای خۆیان رانا کیشن. به لام هه ر کهس له گه لیان کهوت، ناتوانی لییان جیا بیتته وه، چونکه ده زانی حه قیانه و نهوه ریگیه کی باشه و ریگیه کی تر نییه. دایک له وهی که به نارات ده گه پشت که یفی ده کرد. ده دیدت که ئیستا خۆی له باره ی راستیه وه قسه بۆ خه لک ده کا:

دايك

-كۆمەل دەتوانى لەگەل ئەو دۆستانە بى ترس بە رىگادا بړوا. تا ئەو كاتەى خەلك گيانىكى يەكگرتوو پىك نەهيتى و يەك دەنگ هاوار نەكا: "خۆم خاوەن دەسەلاتم و خۆم ياسا دادەنيم، ياسايەكى نەوتۆ كە بۆ هەموو كەس وەك يەك بى" نەوانە دەست هەلناگرن.

ناخەكەى دايك ماندوو بوو، بىدەنگ دانىشت. بە تەواوى دلتيا بوو كە قسەكانى بە خۆرايى ناچن و شويئەواريان دەصيتى. وەرزيهكان جۆريكيان چاو لى دەكرد، دەتگوت هيشتا هەر گوئيان لە قسەكانىيەتى. پيوتر دەستی بە سينگيهوه نابوون. پىلوى چارى رىك هينابوون. زردەخەنەيەكى لەسەر لىوان دياربوو. ستىيان نانىشكى وەسەر ميژهكە دابوو، مىلى هەلگيشابوو، بۆ پيشەوه خوار بۆوه، سىيەريكى كەوتبووه سەر رومەتى و حالەتتىكى پوختەترى پىدابوو. تاتيانا لە پەنا دايك نانىشكى وەسەر نەئۆزى دابوو تەماشاي پىلاودكانى دەكرد.

پيوتر لەبەرخۆيهوه گوئى:

-ناخ! هەر وايە!

سەرى راوہشان و بە پاريز لەسەر كەرويتتىك دانىشت. ستىيان بەكاوہخۆ سەرى هەلينا و چاويكى لە ژنەكەى كرد و هەر وەك بىيەوى شتىك لە ناميژ بگري باسكى راكيشان. بە دەنگىكى پر لە بىركردنەوه دەستی پىكرد:

-ئەگەر مەزۆ بىيەوى دەست بەو كارە بكا، دەبى بەراستى بە هەموو تواناوه خەريك بى.

پيوتر بە شەرمەوه هاتە نيو قسەكەى و گوئى:

-بەلى. بى ئەوهى بۆ دوواوه ناوڕ بداتەوه.

ستىيان دريژەى پىدا:

-كار باش جىبەجى بووه!

پيوتر لىي زياد كرد:

-لەسەرنەسەرى جىهاندا.

(١٨)

دايك پالى وەدەيار دابوو و سەرى وەرگىرايوو. گوئى بۆ بىروراي ئەو دوو پياوہ راگرتبوو. تاتيانا هەستا، تەماشاي دەوربەرى خۆى كرد و ديسان دانىشتەوه. كاتىك تەماشاي ئەو دوو پياوہى دەكرد، چاوه كالمەكانى دەرهوشان. لەپر رووى لە دايك كرد و گوئى.

-وادياره کويره ودریت زۆر دیوه.

دایک وه لآمی دایهوه: بهلئ!

-باش قسهی دهکمی. قسهکانت چاک له دلیدا جی دهگرن. . . . کاتیک پیاو گوی دهاته قسهکانت، بهخۆی دهلئ: "خوایه، خۆزگه پیاو توانیبای نهگهر بۆ جاریکیش بی، نهو کهسانه له ژیانی خۆشدا ببینی". ژیانی نیتمه چۆنه؟ وهک مهر و مالات. خۆیندهوارم. کتیب دهخۆینمهوه. زۆریش بیر دهکهمهوه. جاری وا هیه شهو لهبهر بیرکردنمهوه خوم لی ناکهوی. بهلام نهنجامی چیه؟ نهگهر بیر نهکهمهوه به خۆرای له عهزاب دام. . . . نهگهر بیریش بکهمهوه ههروا. . . . کهوابوو ههموو شت بهخۆرای دهروا. . . .

وهرزیران کار دهکن و بۆ پارۆ نانیک پشتیان دهچهمی. قهتیش هیچیان نییه. لهو وهزعه نارچهت دهبن. نارهق دهخۆنمهوه و لیک دههه. دیسان دست به کار دهکونهوه. . . . نهنجام دهپتیه چی؟ . . . هیچ. . . . تاتیانا به دهنگیکی هیدی و رهوان و به جاری تهوس و پلارهوه قسهی دهکرد. هیندی جار وهک بیهوی وشهکانی به بهنمهوه بکا رادهوستا. پیاوهکان بیدهنگ بوون. با وه شووشهکان دهکومت و جارجار نهرم به دووکهلکیشی سۆبهدا دههاته ژوو. سهگیک دهیلوران. تنۆکهی باران دنک دنک وهپهجمه دهکهرتن. شۆقی چراکه دهلهزی و کز دهبوو لهپر دهگهشایهوه.

-قسهکانی تۆم گوی لیبون، نهمهیه، خهلك بۆچی دهژی؟ نهوه زۆر سهیره. گوی بۆ قسهکانت رادهگرم و دهپشم. بهلئ من نهمه دهزاتم، بهلام تا نیتستا قهت شتی نارام نهپستوه، نهو فیکرهش بۆ من نههاتبوه پتیش نا. . . .

ستپیان به دهنگیکی نهرم و خهمبر قسهکانی پی بری:

-دهبی نانی بۆین و چراکه بکوژینینهوه، خهلك وهشک دهکوی. چرای چۆماکوژهکان تا درهنگ دایسا! بۆ نیتمه گرنکه نییه، بهلام رهنکه بۆ میوانهکان باش نهبن. ژنهکه ههستا و له دوری ناگردانهکه دهستی بهکار کرد.

پیوتر به زهردهخنهیهکهوه گوتی:

-بهلئ، نیتستا دهبی ناگادار بین! پاش نهوهی سهرلهنوی رۆژنامهکه بلاوکرایهوه. . . .

ستپیان گوتی:

-لهبهر خۆم نالیم. . . . نهگهر بشمگرن بهلایهکی گهوره نییه. ژیانی وهزیریک نههنده نرخ نییه. . . . ژنهکهی چوه لای میزهکه و بانگی کرد:

-وهره.

ههستا چوو بۆ لای و تهماشای کرد که چۆن میتره کهی رازاندووه تهوه. به گالته گوتی:

-به شانازی براکافان دهستهیه کی پینج کهسی. بۆ نهو دهصه ی ببینه سهد کهس.

-دايك سکی پۆ سووتا. پتری خوش دهویست. پاش قسه کانی ههستی به بارسووکیههک دهکرد و دهپدیت

که گرانیی خهفهتی رۆژی سووک بووه. له خۆی رازی بوو. خیتروخۆشی بۆ هه مووان به ناوات دهخواست.

دايك گوتی:

-نایبۆ نه م قسانه بکهی. پیاو نایبۆ له رووی لیتکدانهوهی نهو کهسانهوه نرخی خۆی دیاری بکا که به خوینی نهو

تینوون. خۆتان دهبی نرخی خۆتان بزائن. نهک له بهر دووژمنان، به لکو له بهر دۆسته کانتان.

وهرزیر به نه سپایی ودهنگ هات:

-کام دۆسته کافان؟

-من پیت ده لیم که گهل دۆستی ههیه.

-به لیبۆ، ههیه تی، به لām نهک لیره.

-باشه. خۆتان دهبی لیره دۆست پهیدا بکهن.

-به لیبۆ. دهبی وابکهین.

تاتیانا بانگی کردن:

-وهرنه سهر میتر!

له سهر ناخواردن پیوتر وای نیشان دا که له قسه کانی دايك نارهعت بووه. دیسان دهستی کرد به قسان:

-دایه دهزانی بهیانی زوو تۆ دهبی وهری کهوی. تا کهس تۆ لیره نه بینی. پتۆسته بچییه گوندی دراوسیمان و

لهوی عاره بانه بگری.

ستپیان گوتی:

-بۆچی؟ خۆم دهیبه مهوه!

-نا، نه گهر شتیك رووبدا لیبی ده پرسن شهو له مالتی تۆ بووه یان نا؟ بلی! "له کوئی بووه؟" من بانگم

کردبوو! "ها تۆ؟ باشه که وابوو بچۆ بۆ زیندان!" تیگه یشتی؟ بۆ زیندان په لهت له چییه؟ ههر شته به

نۆرهی خۆی. به لām نه گهر بلتی شهو له مالتی تۆ نووستوه و نه سپی به کری گرتوه و رۆیشتوه،

ناتوانن هیچت پۆ بلین. کهس به پرسی ریبواران نییه. نهو هه موو هاتروچۆی گوندی ده کهن.

تاتیانا به تانهوه گوتی:

-پیوتر فیتر بوی چۆن بترسی؟

له نهژتۆی خۆی دا و وهلامی دایهوه:

-دهبی همموشت بزانی. دهبی ترسان و نهترسان شارهزا بی. له بیرته سهروکی دهفتهری دادپرسی بۆ نهو رۆژنامهیه چهندی "باگانز"ی نهزیهت کرد؟ باگانۆ پارەشی بدهیهی قهت دهست له کتیب نادا. بهلی! ... دایه بڕوا بکه هممو کس له گوندیدا دهزانی که من له فیلهزانییدا دانامینم. کس له من باشت نازانی کتیب و نووسراوه له گوندیدا بلاو بکاتهوه. ... ههر چهندهی تۆ بتهوی! خهلکی نیره خویندهواریان کهمه و ترسهنۆکن. راسته. ... له گهڵ نههمهش ژیان نهونده دژوار بوو که پیاو ناچاره چاو بکاتهوه و لهخۆی بپرسی که چی رووده؟ کتیب به هاسانی وهلام دهاتهوه: "نهوهی رووده! ههر نهویه: بیر بکهوه و بڕوانه". زۆر وا هیه پیاوی نهخویندهوار باشت له خویندهوار تیدهگا. به تابهتی نهگهر خویندهواره که تیر و پر بی. نهو ولاته باش دهناسم. زۆر شت دهبینم. پیاو دهتوانی بۆی، بهلام نهگهر نهیهوی ههر له سههرتاوه بچیتته ژیر دار، ژیری و چالاکی پتویسته. ... کاربهدهستانی دهولهتیش ههست بهوه دهکهن که وهزغ گۆراوه و وهزیر به ساردی له گهلیان دهبرووتیهوه. زهردهخه نهی نایهته سهر لیوان و میهره بانی نییه. ... به گشتی دهیهوی واز له کاربهدهستان بیته. لهم دووایهیدا له گوندی "سیۆلیاکۆ" نریک نیره هاتبوون باج وهربگرن، وهزیران تاویان دا چۆماخ. ... سهرولیس هاواری کرد: "ناح سهرسهرینه. ... له قهیسهر یاخی دهین!". وهزیریک بهناوی "سپیفاکین" وهلامی دایهوه: "برۆ ون به: نه خۆت بی و نه قهیسهرت". نهو قهیسهره کتیه که کراسیستان له بهر دادنه؟ دایه وهزغ بهم جۆریه. دیاره سپیفاکین گیرا و زیندانی کرا، بهلام قسهکانی ههر مانهوه منداله وردهکمش دوویاتهیان دهکهنهوه. قسهکانی زیندوون و هاوار دهکهن!

نانی نهدهخوارد، ههر قسهی دهکرد. چاوه مهکراوییهکانی دهدهوشان. زۆر شتی بچووکی له بارهی ژیانی دیتیهاتییهکانهوه بۆ دایک باس دهکرد. ههر وهک کیسهیهک له دراوی مس خالی بکا.

ستتپیان دووجار پیی گوت:

-نانهکهت بۆ!

پیوتر پاروه نانیک و کهچکیکی ههلهگرت و پاشان وهک چورهیهک که بھویتی، دهستی پیی دهکردهوه. ناخهکهی پاش شتوخواردن له پر راست بووهوه و گوتی:

-کاتی چونهوه هاتهوه.

دايك

له دايك چووه پيش و دوستی گوشي:

-دایه گیان خواحافیز! لهوانهیه قهت یه گتر نه بینینهوه. پتویسته بلیم که ناشنايهتی له گمډل تۆ و بیستنی قسه کانت بۆ من زۆر خوښ بوو. بیجگه له کتیب جانتاکهت چی دیکه ی تیدایه؟
-شالینکی خوری تیدایه.

-زۆر باشه. شالینکی خوری. ستیان گویت لیه؟ نیستا هم پیاوه جانتاکهت دینتی. ستیان با برۆین. خواحافیز. . . به خوښی دانیشن!

که نهوان وه درکهوتن، تاتیانا چیگای بۆ دایک راخست. له چه کمه چه هیندی جلی هینانه دهر و له سهر قهره و یله که ی دانان.

دایک گوتی:

-کورپکی زرينگه!

تاتیانا چاوپکی لیکرد و وهلامی دایهوه:

-قسه دهکا و قسه دهکا، بهلام ههر له نزيکهوه ده بیسری.

دایک پرسى:

-میترده که ی تۆ چۆنه؟

-پیاویکی باشه. نارهق خۆر نیسه. تهواو پیکهوه ریکهوتوین. ته نیا که میڤک بى زیبکه. قهدی راست کردهوه و پاش تاویک بیدهنگی قسه کانی دریزه پیدان:

-نیستا ده بی چ بکهین؟ ده بی خه لک بهاروژینن؟

-ناشکرایه! هممو کهس له فیکری نهوه دایه. بهلام ههر کهس بۆ خۆی به جیا. پتویسته به دهنگی بهرز لهو بارهوه قسه بکری. ده بی له هه وه له وه یه کینک هه بی بریار بدا.

له سهر قهره و یله که دانیشت و پرسى:

-ده لئین ته نانهت ژنی گهنج و دهوله مه ندیش ده ستیان لهو کاره دا هه یه. دهچن بۆ کریکاران شت ده خوئنه وه. تهو خانمانه ناترسین، لهو کاره ناپرینگینه وه.

پاش نهوه ی به وردی گوئی دایه وهلامی دایک، هه ناسه یه کی له ناخه وه هه لکیشا و چاوی له سهر یه ک دانان و سه ری له قاند و دریزه ی پیدان:

-جارتیک له کتیبیدا خویندمهوه که ژيان مانای نییه. جیته چی لهو مه بهسته تنگه بيشتم. من ده زانم نهو ژيانه چيه! ريزه قيرکرتک ههيه، بهلام لیتک گری نه دراون و وهک مهري بی شوان به دهوری یه کدا ده گهرین، کس نییه کویان بکاتهوه. نینسان نازانی چ بکا. نهو ژيانه یه که مانای نییه. پشم خۆش بوو له بهر نهو ژيانه رابگه، ته نانهت ناوریش نه ده مهوه. نینسان چهنه تنبگا نه وه نه دهش به ده به خته.

دایک له گه شایی چاوه شیشه کان و روومه تی نهو ژنه دا نهو ده رده ی ده دیت و له قسه کانیشیدا ده بیست. ویستی دلخۆشی بداتهوه.

-بهلام خۆشه ویستم ده زانی ده بی چ بکه ی؟

تاتیانا به نهرمی قسه که ی پی بری:

-ده بی بزاین چ بکه ین. جیگاکه ت سازه، راکشی.

به بیرکردنهوه بۆلای سۆیه چوو. دایک بی نهوه ی خۆی بگۆری راکشا. له هیلایکیان نینسکه کانی ژانیا ن ده کرد. به نهمایی نالاندی. تاتیانا چرای کوژانده وه. که تاریک بوو دیسان تاتیانا به دهنگینکی نهرم و یه کسان له ژووری دهستی پیکرد:

-نوژیان ناکه ی؟ منیش لام وایه نهوانه هه موو بۆ ترساندنن نینه ساز کراون. چونکه نه فامین.

دایک له جیگادا بزووت. تاریکاییه کی بی بن له په نجه ره وه ته ماشای ده کرد. خشه خش و دهنگه دهنگینکی نهیسی له ده وره یه ده خزین. به دهنگینکی ترساوانه وه گوئی:

-له باره ی خواوه قسم نییه. . . . بهلام بروام به عیسا هه یه. بروا به قسه کانی ده کهم: "هاورده گمزی خۆت وهک خۆت خۆش بوئ."

به لئ بروام به وه هه یه.

له پر به په شوکاری گوئی:

-نه گهر خوا هه یه بۆچی ناگای له نینه نییه؟ بۆچی به قودره تی خۆی نینه ناپاریزی؟ بۆچی ریگا ده دا که خه لک به دوو چینی جیاواز دابهش بکرتین؟ بۆچی ریگای نازار و کویره وه ری مرۆڤ و دیلی و ژیردهستی و خراپه و درنده یی ده دا؟

تاتیانا بیدهنگ بوو. دایک له تاریکاییدا تارمایی له شی تاتیانای ده دیت. نهو ژنه گه نجه نه ده بزووت. دایک زۆر

خه مبار بوو، چاوی له سه ر یه ک دانان. له پر دهنگینکی سارد و باریک هات:

-ههرگیز له سه ر مردنی مندا له کام نه خوا و نه مرۆڤ نابه خشم. قهت!

دايك

دايك همستاوه سمر جيگا. له دهره و ژاني شو ژنه سمری سوور ما.
به نهرمی گوئی:

-هیتشتا گهغی. . . دیسان مندالتان دهی!

پاش تاویک بیدهنگی ژنه که گوئی:

-نا! دوکتور گوئی توه تازه قوت مندالت نابی.

مشکینک بهویدا رای کرد. تهقهیه کی وشک بیدهنگیه که ی شکاند. دیسان خشهخش و دهنگی باران، ههروهه به قامکی لهرزک له شتیک بدری، لهسهربانی بیسرا. تنۆکه ی باران به خهمناکي وهعهززی دهکومتن و شوی درژی پاییز به روتی باران یهک ناههنگ دهبوو. . .

دايك چاوی دهیرهخو راجووبون. ههستی پیی یهکینک له دهرهه هات. دهرگا به نهسپایی کرایهوه و یهکینک لهسهرخو گوئی:

-تاتیانا خهوتوی؟

-نا. . . .

-نهو نووستوه؟

-هلی، لام وایه. . . .

رووناکییهک پهیدا بوو، لهززی و له تاریکیدا نوqm بوو. کابرا هاته لای جیگای دايك و پالتزیه کی بهسهر لاقاندا درایو راستی کرد. شو دلسوژییه کاری کرده سمر دايك. دیسان چاوی لهسهر یهک دانان و بزیهه کی هاتی. ستیپان به بیدهنگی جیگایوانی خوی ههگرت و چوره کهلهگی.

دايك زور لهسهر ههست له بیدهنگیه کی تهسهلانه ی خهوهینهردا گوئی ههلهخسبوو، خوی مات کردبوو له تاریکیدا سهروچاوی خویناوی ریبینی دههاته بهرچارو. سرت و خورتیکی کورتی له کهلهگی بهر گوی کهوت. -دهزانی پیاری چۆن لهو کاره دان. پیاری کۆنه سالی وا که ههزار خهم و خهفته تیان ههبووه و زهجه تیان کیشاوه. نۆزه ی نهویه بهسهینهوه، بهلام بزانه چ دهکهن. بهلام تو ستیپان. . . . گهغی، بههوشی . . . ناخ! وهرزیر به دهنگیکی گیراو وهلامی دایهوه:

-پیای ناتوانی بی فکرکردنهوه بیته نیتو نهو کاره. . . . کهمیتک راوهسته. . . . شو ههوايه دهزام. دهنگه دهنگ پرایهوه. . . . کابرا دیسان وهدهنگ هاتهوه:

-رینگا نهویدیه. . . دهبی له پیتشدا به جیا و به تاییهتی له گهل وهرزیران قسهی بکهی، بۆ نمونه له گهل "ماکوڤ"، "نالیشا". خویندهوارن، نازان، له حکومهت بیزارن. ههروهها "شۆرین سیرگیی" وهرزیریکی ژیره. "کنیازیف" پیاریکی راست و نازایه. بۆ دهست پیکردن جاری بهسه. پاشان که بووین به دهستهیهکی بچووک دهزانین چ دهکهین! دهبی بزاین له کوی دوتوانین ئەم ژنه بدۆزینهوه. دهبی لهو کهسانه وهزیک کهوین که نهو باسی دهکردن. تهوره کهم ههله گرم و دهچمه شار. تۆش به خهلهک بلی که چوده ته شار دارشکینی بکا و پارهبهک پهیدا بکا. دهبی ناگامان له خۆمان بی. حهقیقهتی که دهلی: پیاو دهبی قهدر و نرخی خۆی بزانی. کاتییک کاری وا هاته پیش، نه گهر پیاو بییهوی دهست بهوه بکا، دهبی قهدری خۆی بزانی. بزانه ئەم وهرزیره، ئەم ریبینه، سهر بۆ خواش نهوی ناکا تا دهگا به سه ریولیسیک. خۆراگری نیشان ددها، ههر وهک تا نهژنۆیان له عمرزا گتیرایی. نه دی نیکیتا؟ شهرمی کرد. به راستی موعجیزیه. ناخ نه گهر گهل هاودنگ بی و دهست به کار بی، دنیا به دوای خۆیدا راده کیشی.

-له پیش چاری نیوه له پیاویک ددهن و نیوهش دهست له سههر سینگ راده وهستن!

-راوهسته دهبی شوکری خوا بکهی که خۆمان لیمان نه دا. چونکه هیندی جار به وهرزیران له گهراوهکان ددهن. نهوانیش به قسهیان دهکهن. رهنگه به دل به زهییان پیدایی، بهلام ناچارن دهیکهن، له ترسی وهی نهوهک خۆیان نازار بدن. غیرهتی نهوهیان نییه دهست له کاری ناحهز بگێنهوه. دهبی کاریکی وا بکهین که ژماره زۆر بی و جا پیکهوه شوێش بکهین!

ماوهیهکی زۆر قسهی کرد. هیندی جار نهوهنده به سههر قسهی دهکرد که دایک تینه دهگهیشت. هیندی جاریش دهنگی ههلهتینا. نهو دهم ژنه که دهیگوت:

-سههر! وهخه بهری دینی.

دایک خهوی لیکهوت. خهوه ههر وهک پهله ههوریکی خه مهینهر خۆی به سههر دا کیشا و له گهل خۆی برد. کاتییک تاریک و روونی بهیانی به چاری خهوالووه ته ماشای په نچه ره دی دهکرد و بیده نگییهکی سارد به خهوالوویی به سههر گونیدیدا مهلهی دهکرد و زهنگی کلیساکان تازه دهنگی ددهایهوه، تاتیانا دایکی وهخه بهر هینا.

-سه ماوهر سازه، چای بخۆینهوه. تا له عاره بانهدا سهرمات نه بی. ستیپان ههر وهک کاریکی زۆری هه بی، ریشه قرژه کهی لیک و لوس دهکرد و پرسی:

-له شار چۆن دهتوانم دایک بدۆزمهوه؟

دايك

دايك وا هاته بهرچاوه كه سهروچاوى نهو وهرزيره له دووى شهوتوه خوشهويستتر بووه. له كاتى چاخواردنهوهدا به خوشحالى گوتى:

-تهم پيشهاته چند سهيره!

تاتيانا پرسى: پيشهاتى چى؟

-تهم يه كتر ناسينه. ... زۆر سادهيه. ...

دايك به بيركردنهوه و به دلتيابى گوتى:

-لهو كارهدا هه مووشت زۆر سادهيه.

ژن و ميترد به زمانىكى خووش و دلتيكى پاك و به بهخيزهيتنانىكى گهرمهوه بهرپتيان كرد. كه سوارى عارهبانه بوو بىرى كردهوه كه نهو وهرزيره زۆر به وريابى وهك مشكى كوتير، بى ههلا و بگر بهردهوام كار دهكا. دهنگى نارهزابى ژنهكەى له بن گوئى ههردىت و چاوه شينهكانى به گهشاييهكى وشك و داخ دهرهوشين. ههتا ماوه داخ و خهفتهى دايكى كه بى مندالهكانى دهگرى، ههرده مپتى.

دايك جارتيكى تر كهوته فكرى ريبي و سهروچاوه خويناوى و چاوه گهشهكانى و قسه بهتینهكانى هينايهوه بىر. دلتي گيرا و ههستيكي تالتي بيدهسهلاتى له بهرامبهه نهو درندانهدا به سهردا هات. تا گهشتموه شار، قهلافتهى ريبينى به ريشى رهش و كراسى دراو و دهستى له پشتهوه بهستراو و قزى نالۆز و دهسوچاوى به قين داگيرسارهوه، ههرده بهر چارى بوو. ههروهها بىرى لهوه دهكردهوه كه خهلكيكي زۆر له گوندى به نهيتنى چاوهروانى حهقيقهت دهكهن و ههزاران كهس بيدهنگ، بى نهوى له تهواوى ژياندا چاوهروانى پاداش بن، كار دهكهن.

لهو كاتهدا كه بىرى له سهفهرى سهركهوتوى خوى دهكردهوه، له دلدا ههستى به خوשיهك دهكرد و ههولتى دهدا كه نيتر ستپان و ژنهكەى له بهر بهرتهوه. له دوورهه بورجهكانى كليسا و خانوهكانى شارى چاو پيكهوت. ههستيكي خووش تينيكي وه بهر دلتي هينايهوه و هيندى كردهوه.

(۱۹)

نيكولاي به قزى نالۆز و كتيبتىك به دهستهوه، دهركاي له دايك كردهوه، له خوשיبان گهشكه بوو، هاواري كرد: -ههردا زوو. ... زۆر باش بوو. ... زۆرم پيخوشه. ...

مۆزلی له بن چارلیکه کهدا ویک ده کهوتن. یارمه تی دا پالتۆکه می دا که نی و به خۆشه ویستییه وه ته ماشای کرد و گوتی:

-دۆینی شهو هاتیبون نیره بگه رین. هژی نهو دم له خۆم ده پرسی، ترسام، نه کا پیتش هاتیک بۆ تۆ روویدایی. ... به لām له گه ل خۆیان نه بردم. خه یالām ناسورده بوو. نه گه ر تۆیان گرتبا ده ستیان له من هه لنه ده گرت.

بردییه ژووری ناغواردن و به هه ناسه سواری درێژه ی پیتدا:

هه رچۆنیک بێ منیان له نیداره وه ده رتا. ... لهو باره وه خه م ناخۆم. هه راسان ببووم نه وه نده ی ژماره ی شهو وه رزێرانه رابگرم که هه چیان نه ماوه جووتی پێ بکه ن. کاری تر هه میه که ده بی بیکه م.

ژووره که می هه ر ده تگوت ده ستیکه به هه یز له تووره بوونیکه نه جه قانه دا دیواره کانی راوه شاندره تا هه موو شت تیکو پیتک بدا. وینه کان کهوتیبونه خواری، کاغه زه کانی دیواری لیکرابوونه وه و دره ر کرابوون. له جیگا به ک ته خته میه کیان له گۆرایه ژووره که هه لکه ندبوو. خۆله میشی پیتش سو به بلاو کرابۆه. له په نا سه ماوهری کوژاوه، له سه ر میز قاپی پیس و ژامبوون و په نیر له سه ر کوته کاغه زیک و پاروه نان و کتیب و خه لوز ده بیتران. دایک بزیه کی هاتی و نیکۆلای به خۆدا شکایه وه:

-نه م په رش و بلاویه کاری منه. به لām دایه گیان گرنگ نییه. لām وایه دینه وه، جا بۆیه هه چ شتیکم ریکو پیتک نه کردۆته وه. باشه، سه فه ره که ت خۆش بوو؟

نه م پرسیاره به گرانی وه سنیگی دایک کهوت. دیسان دیمه نی ریبینی هاته وه به رچاو. خۆی له وه به تاوانبار زانی که جیبه جی باسی نه کردبوو. چوه لای نیکۆلای و دهستی به گیرانه وه کرد. هه ر لهو کاته شدا ده یویست هیدی و له سه رخۆ بێ و هه چ شتیک له بیر خۆی نه باته وه.

-گرتیان! ... نیکۆلای راجه نی.

-به لئی ...

-چۆن؟

دایک به ده ست راوه شاندن بیده نگی کرد. هه ر وه که به رامبه ر دادپرسی بێ و له نازاردانی شهو پیاره سکالا بکا، دهستی به قسان کرد.

نیکۆلای پالی وه کورسی دا بوو. رهنگی په ریبوو. لیتی خۆی ده گهستن و گوتی بۆ راواشتبوو. چارلیکه می له سه ر میزی دانا و ده ستیکه به روومه تی خۆیدا هینا، ده تگوت هه ودای جالجالۆکه له ده موچای ده کاته وه. گنجی

دايك

دهموچاوى قولتر بوون و نيسكى روممى سيمر دهر پيرين. كونه لوتى كهوتنه لمرزين. يه كهم جار بوو كه دايك نيكولاى ناوا ببينى. نو وه زعه تۆزىكى ترساند.

پاش نهوى دايك به سرهاته كهى گيرايوه، نيكولاى بيدهنگ هستا و دهستى له گيرفانى نان و له ژورويدا دهستى كرد به هاتوچۆ. دداني ريك دهگوشين و له ژير ليوانهوه دهگوت:

-دهبى پياويكى ليوه شاهه بى. نازايهكى سيمر. له زيندان نازارى دهدهن. نو كهسانى وهك نهوهن له زينداندا چاره رهن

پاشان له بهرامبهر دايك راهستا و دهستى پتر له گيرفانى راكردن. به خۆزايى ههولئى ددها كه پيشى ههلاجوونى خۆى بگرئى كه كارى له دايكيش كرديوو. چاوى وهك نووكى چهقۆ باريك ببوونهوه. ديسان دهستى كرد به هاتوچۆ و به دهنگيكي سارد و تووره پاشماوهى قسه كانى دريژه پيدان:

-بروانه نو بى شهرميه! تاقىتك مرژى نهقام، بو راگرتنى دهسلاتى شووميان به سر گه لدا، له هه موو كهس دهدهن، ده خنكىتن و زوولم له هه موو كهس دهكهن. درندهبى زياتر دهبى. بى بهزهبى دهبيتته قانونى ژيان. بىر بگهوه! هينديك كهس لى دهدهن و ملهورانه ده بزونهوه، چونكه دلنيان سزا نادرين. چونكه نهخوشى شكه نجه داني خهلكيان گرتووه. نهخوشى گلوى نوو كۆيلانهيان گرتووه كه ريگا دراون به هه موو هيزيانهوه غهريزهى كۆيلهتى و دابى چهپه لئى خۆيان ناشكرا بكهن. هينديكى تر ژارخواردوى تۆلن. هينديكىش له ژير زهبرى ليداندا خهرفاون و كهرولال بوون. خهلك خراب دهكهن.

راهستا و ههر دوو دهستى گرتن و به دهنگيكي هيدى دريژهى پيدا:

-بياو بى نهوى ببينهوى، لهو ژيانه درندانهيه دا گيتو دهبى.

پاشان هاتموه سهرخۆ. چاوى دهرهوشان. به هيمنى ته ماشاى دايكى ده كرد كه چاوى به فرميسكان تهر ببوون.

-نابى كاتمان به خۆزايى بروا. جانتاكهت له كوتيه؟

-له چيشخانهيه.

جاسوسان دههوى مالىيان داوه، ناتوانين نو هه موو رۆژنامهيه به دزى له مالى بهرينه دهر. نازانم له كوتيان بشارمهوه. . . لهوانهى نه مشهو ژاندارمهكان بيتهوه. پيم خۆش نييه تۆ بگرن. هه رچهنده هميفيشه، بهلام نيسستا هه موويان دهسووتيم.

دايك پرسى: چى؟

-هه مووى نهوانهى له جانتادان.

دایک تیگه‌یشت و همر چەند خەفەتیشی زۆر بوو، بەلام ئەو سەرەرزییەیی لە سەرکەوتنی خۆیدا هەستی پێدەکرد، بزەییەکی خستبوو سەر لێتوانی. ورده ورده وەجۆش هات و گوتی:

-جانناکەم هیچی تێدا نییە، تەنانەت پەرە کاغەزێکیش.

پاشاوەی سەر گوزەشتەکەمی بۆ گێرایەوه. نیکۆلای لە پێشدا بە نیگەرانی و پاشان بە سەرسوورمانەوه گوتیی بۆ قسەکانی راگرت. ناخەکەمی قسەکانی پێی پڕی و گوتی:

-شتێکی سەیرە، شانسیکی سەیرت هەیە!

لە کاتیکیدا بە جارێک شەرم دایگرتبوو، خڕشا و دەستی دایکی گوشتی و گوتی:

-بەم هەموو پڕواییەمی بە گەلت هەمیە من دلخۆش دەکەمی. . . . تۆم لە دایکی خۆم خۆشتەر دەوی. . . .

دایک بە پرسیارەوه زەردەخەنەییەکی هاتی و لە بنەوه چاویکی لێکرد و دەبویست بزانی نیکۆلای لەبەرچی وا شاد و لەسەر حالە.

نیکۆلای دەستی لەسەری خست و بە بزەییەکی دلخۆشکەرەوه گوتی:

-هەموو شت سەیرە. . . دەزانی. . . ئەو رۆژانە من بە چەشنێکی سەیر شاد بووم. هەموو وەختی خۆم لەگەڵ کریکاران رابواردووه. شتم بۆ خوێندنەوه. . . . وتووێژمان کردووه. . . . لێیان وردبوومەوه. هەستیکی پاکم لە دلدا کۆکردووه‌تەوه. چەندە ئینسانی باشن. هێندە رووناکی رۆژەکانی مانگی ئەیار!

مەبەستم کۆیکارە گەنجەکانە. بەهێز و بەهەستن. تینووی تیگه‌یشتنی هەموو شتیکن. پیار ئەوانە دەبینی بەخۆی دەلی که روسیا دەبیتتە دیوکراسی هەرە پرشنگداری سەر زوی.

هەر وەک بیەوی سۆیند بخوا. باسکی هەلێنا و پاش تاوی بێدەنگی لەسەر قسەکانی رۆیشت:

-لەبیرتە لە ئیدارەییەک کارم دەکرد. لە نێو ژمارە و کاغەزدا ترشابووم. سائیک ئەو جۆرە ژبانە بۆ فەوتام بەس بوو. چونکە پێشتەر راهاتبووم لەنێو خەلکدا بۆیم. کاتیکی لە خەلک جیا دەمەوه نارهەت دەیم. . . . بە هەموو تواناو بۆ لای خەلک دەگەریمەوه. ئەوجار دەتوانم سەرلەنوێ بە نازادی بۆیم. دەتوانم دیسان کریکاران ببینم و ئەوهی دەیزانم فێریان بکەم. دەزانی! من لە نزیک لانکی فیکری تازه لە دایک بووم، لە پێش سیمای هێزێکی داھینەر که خەریکە پەیدا دەبێ، دەمیتنەوه. بە چەشنێکی سەر سوورھینەر سادە و جوانە و زۆر سەیر هاندەرە. مرۆڤ گەنج دەبیتتەوه، خۆراگر دەبێ، خاوین دەبیتتەوه، ژبانیکی تەواو رادەبۆی.

لە خۆشیان دەستی کرد بە پێکەنین و دایکیش لە شادی ئەودا بەشدار بوو و گوتی:

دايك

تۆپپاويىكى لهرادهبهدهر باشى. هيتزىكى مەزن و لەسەر خۆت هەيه. ئەو هيتزه به توانايهكى زۆرهوه دۆلان بۆ لاي
تۆ راده كيتشى. زۆر له گەل خەلك دەدوى و زۆر باش خەلك دەناسى.

- ئيانى ئىوه دەبينم و تىدهگەم، خۆشهويستم.

- مەزۆ تۆى خۆش دەوى. خۆشهويستى مەزۆتىك ئەوهنده خۆشه، ئەوهنده خۆشه. خۆزگە زانيبات!

دايك به گەرمى دەستى بەسەر دەستى نىكۆلايدا هيتنا و لەزىر لىوانهوه گوتى:

- ئەوه ئىوهن كه لەنىو مردووواندا زىندهوهر زىندوو دەكەنەوه. خۆشهويستم، بىر دەكەمەوه دەبينم كه زۆرمان كار
له پىتشة و زۆرىشى سەبر دەوى! پىتم خۆشه دىسارد نەبى. گوئى بدەيه، پاشاوهى باسى ئەو ژنه وەرزيهت بۆ
بگىرەمەوه.

نىكۆلاى له پەناى دانىشت و له كاتىكدا رووى شادى خۆى وەرگىرايوو، دەستى به مووهكانى خۆيدا دەهيتنا.
بەلام خىرا رووى كرده دايك و به تامەرزۆبى گوئى بۆ باسەكه راگرت:

- زۆر سەيره. شانسەت هيتناوه، زۆر ويدەچوو كه بگىرئى. وادياره وەرزيش وه جموجۆل كەوتون.
نەمەش سەير نىيه! لىزهوه ئەو ژنه دەبينم، هەست به دلى پر له قىنى دەكەم. حەقتە كه دەلىنى
دەردى ئەو قەت هيتدى نابى. هيتدى كەسى ئەوتۆمان پىويستە كه هەر خەرىكى لادى بن. له هەموو جىيەك له
پياومان كەمن. ئيان هەزاران باسكى پى دەوى.

دايك لەسەر خۆ گوتى:

- پىويستە پاقىل نازاد بى. ئەندرىش!

نىكۆلاى چاويكى لىكرد و سەرى بەردايهوه:

- دايه بزانه. هەرچەند پىت ناخۆش دەبى، بەلام راست پى بلېم، پاقىل زۆر باش دەناسم. گومانم
لەوهدا نىيه كه راناكا. دەيهوى موخاكەمە بگرئى، دەيهوى خۆى به سەربەرزى نىشان بدا. لەو بەشە چاوا ناپۆشى
و فايدهى نىيه. له سىريا دەگەرپتەوه.

دايك لەسەر خۆ هەناسەيهكى هەلكيتشا:

- چار نىيه؟ لەمن باشتر دەزانى كه دەبى چ بريارىك بدا.

نىكۆلاى لەبن چاويلكەوه چاويكى له دايك كرد و درىزهى به قسەكانى دا:

- خۆزگە ئەو وەرزيهى باسى دەكەى زوو هاتبايه. به تايهتەى دەبى و تارىكى كورت لەبارەى رىبينهوه بنوسرى
و له دىهات بلاو بگرپتەوه. چونكه به ناشكرا هەنگاوى ناوه، زيانىكى پى ناگەينى و نوسىنى ئەو

وتارهش بۆ کارى ئېتمە زۆر بە كەلكە. من ئەمىرۆ دەينوسم، بەيانىش ليودميلا چاڭى دەكا. . . . بەلام چۆن
بيگەيەننە گوندى؟
-من دەيانبەم.
نيكۆلاي دەنگى ھەلتينا:
-ئابى سوپاس. پېت وانىيە كە قىسۇششىكۆۋەتوانى ئەو كارە بكا؟
-دەبى لەگەلى باس بكرى.
-خەريك بە پېشى بلى كە دەبى چۆن بچوولېتتەو.
-باشە، ئەدى من چ دەكەم؟
-خەمى مەخۇ!
دەستى كرد بە نووسىن. دايك لەگەن كۆكردنەوئى شتومەكى سەر مېزەكە چاويشى لەو دەكرد و قەلمەكەى
دەدېت كە بە دەستىيەو دەلەرزى و زىجىرەى درىۋى وشەكانى دەخستە سەر كاغەز. ھىندى جار نيكۆلاي پشت
مىلى دەلەرزى و سەرى ھەلدېتا و چاوى لەسەر يەك دادەتەن. دايك ھەستى بە وەچۆش ھاتنىكى تەواو دەكرد.
لە بن لىرانەو گوتى:
-سزايان بدە. چا و لەو پياوكوژانە مەكە!
-تەوەتا، ئامادەيە. ئەم كاغەزە لە باخەلتدا بشارەو. . . . بەلام بزائە نەگەر ژاندارم تووشت بن
دەتېشكنن.
لەسەرخۆ وەلامى داىەو:
-با چەخە بن!
ئىتوارى دوكتور ئىقان دانيلۆفچ ھات. نيكۆلاي لىي پرسى:
-كاربەدەستانى دەولەتى بۆچى وا لەپى ھاوروژا و شىواون. دۆينى شەو ھەموو جىگايەك گەران. . . .
نەخۇشەكە لە كوئىيە؟
-دۆينى رۆيشت. ئەمىرۆ شەمۆيە. نەيدەتوانى لە كۆبوونەوئەدا بەشدار نەبى. . . . دەزانى؟ دوكتور وەلامى
داىەو.
-پياو كە سەرى قەلشايىتتەو، چورنى بۆ كۆبوونەوئە نەجەقئىيە.
-ھەولم دا نەمەى تىبگەيەتم، بەلام بى سوود بوو.

دايك

دايك گوتی: ده‌بیست له‌کن هاورپییانی خۆی هه‌لکێشی و پێشان نیشان بدا که هه‌شتا هه‌چ نه‌بووه له‌و رینگایه‌دا خۆپینی خۆی رشتوه.

دوکتۆر چاوێکی لێکرد و ددانی رێک‌گوشین و گوتی:

-ناخ. ئێه چه‌ند خۆپه‌خۆرن!

-باشه، گیانه‌که‌م تۆ ئیتر لێره کارت نه‌ماوه. ده‌توانی پرۆی. ئێمه چاره‌په‌روانی خه‌لکین. دایه نه‌و کاغه‌زانه‌ی بده‌یه.

دوکتۆر گوتی: دیسان؟

-وه‌ره نه‌ه‌تا، بیانگه‌یه‌نه چاپخانه!

-به‌چاوان. هه‌ر ئیستا.

-به‌لێ. جاسوسێک له‌ پێش ماله‌که‌مانه.

-دیترومه. له‌ پێش مائی منیش هه‌یه. باشه، خواحافیز. ژنی بێ به‌زه‌یی! خواحافیز.

ده‌زانن هاورپییان! نه‌و پێکه‌ه‌لپه‌رژانه‌ی له‌ قه‌برستان روویدا، مه‌سه‌له‌یه‌کی زۆر باش بوو. له‌ نێوشار له‌ هه‌موو شوپێتیک باسی ده‌کړی و له‌سه‌ر زمانانه. کاری له‌ خه‌لکدا کردوه. وایان لێ ده‌کا که بیر بکه‌نه‌وه.

وتاری تۆ له‌م باره‌وه، زۆر باش بوو له‌ کاتی خۆیدا بلاوکرایه‌وه. من هه‌میشه گوتومه پێک هه‌لپه‌رژانێکی باش له‌ رێککه‌وتنێکی خراب باشته.

-باشه. پرۆ.

-بۆچی پیاوه‌تیت نییه. دایه، ده‌ست یینه. نه‌و کوره‌ کارێکی ته‌مه‌قانه‌ی کرد!. ده‌زانی ماله‌که‌ی له‌ کوپیه؟

نیکۆلای ناو‌نیشانی کوره‌که‌ی دایه.

-ده‌بێ سه‌هینی بچه‌ ماله‌که‌ی. کورێکی باشه. وانیه‌؟

-به‌لێ. زۆر دلپاکه‌ و ژیر و نازایه.

له‌کاتی وه‌ده‌رکه‌وتندا دوکتۆر گوتی: نابێ لێی خافل بن. منداڵێکی ته‌مه‌ق نییه. هه‌ر ده‌بێ له‌و کورانه‌ رووناکبیری پرۆلتاریا پێ بگا. وه‌ختیک ئێمه گه‌یشتی‌نه نه‌و قۆناخه که به‌راستی ناته‌بایی چینه‌یه‌تی نامی‌تی، نه‌وانه جێگامان ده‌گرنه‌وه.

-هاوړی تۆ زۆر به‌ قسه‌ بووی.

- به که بزم بویه نهونده قسه ده کهم.

- که و ابو چاره پروانی زیندان ده کهی؟ لهوی بجه سییته وه.

- سو یاس ماندوو نیم.

دایک گوئی ددها قسه کانیا و بعوه شاد بوو که بژ برینداره که دل سوژی ده کهن. که دوکتور رژیشت نیکولای و دایک له سمر میژ دانیشتن و چاره پروانی میوانه کانی شهوی بون. نیکولای ماوهیه کی زور به دهنگی نهرم باسی نهر هاورپیانهی خوی بژ کرد که دوورخرانه وه و نهوانه ی رایان کردوه و به ناوی خواسته مه منی کاری خویان دریژه پنده دهن. دهنگی نهرمی نیکولای له دیواره روت و قوته کانی نهو ژوره دا دهنگی ددهایه وه، ده تگوت پروا به چیرۆکی قاره مانه تی نهو که سانه ناکه که هیژی خویان فیدای نو بکردنه وهی مرۆژ کردوه. سیبهری کی نیوه گهرم به سمر خه یالیدا وه ک گیان له بهری کی معزن و هیژی کی پیوانه و له بن نه هاتوو خویان دنواند. نهو گیان له بهره به شینهیی به لام بی وچان له سمر زوی به ریگادا ده پروا و بۆگه نی کۆنی درۆ له رهگ و ریشه دهر دینی و حهقیقه تی ساده و روونکی ژیان بۆ خه لک دهرده خا. یانی نهو حهقیقه ته ی به لینی زنگاری له تماع و قین و درۆ - نهو سی دیره زمه ی دنیا یان هینا وه ته ژیر ده سه لاتی خویان - به هه موو خه لک ددها.

نهو خه یاله کاری کردبووه سمر دلای دایک. پیشتر له بهرام بهر وینه ی پیرۆزدا چۆکی داده دا و شوکرانه ی له سمر نهو رۆژانه ی ژیا نی ده بژارد که که متر کویره وه ریبان تیدا بووه. نهو ته نسیره له دلای دایکدا وه که نهو ههسته ده چوو که له کاتی دووعادا به سه ریدا ده هات. نیستا نیتر رابوردوی خوی له بیر کردبوو. نهو ههسته ی له رابردودا بوی پهیدا بیوو، نیستا ههراوتر و و گه شتر و شادیه نیتر بیوو. نهو ههسته قولتر ده چوو ناخی دهر ونیه وه و رۆژ به رۆژ پرشن گدارتر ده بوو.

نیکولای قسه کانی بری و به دهنگ گوئی:

- نیتر ژاندارمه کان نایهن.

دایک ته ماشایه کی کرد و پاش که میتیک بیده نگی گوئی:

- سردووشور بیانبا!

دیاره! دایه رهنگه زور ماندوو بی، ده بی بچی بنوی. به لام به هیژی، خۆت له بهر نه م هه موو خه م و خه قهت و کویره وه ریبه راده گری. ته نیا سهرت زور سهی بووه. بچۆ بجه سیته بچۆ. دهستی په کتریان گوش ی و لیک جیا برونه وه.

(۲۰)

دايك زوو خهوى لىكهموت. بهياني له دهنكي دهركاي چيشتهخانه وهخهبر هات. توند له دهركايان دا. هيشتا ههوا تاريك بوو. دايك خيرا جلى لهبر كرد و بزلای چيشتهخانه چوو و له پشت دهركا پرسى:

-كيبه؟

دهنگينكى نهناسراوه وهلامى دايهوه:

-منم!

-تو كيبى؟

دهنگهكه به نهسپايى و به پارانهوه گوتى:

-بيكهوه!

دايك دهركاي كردهوه، نيگنات هاته ژورر و به خوشيهوه هاوارى كرد:

-تاخ، به ههله نهچوم! گهيشتمه چيگايهكى باش. . . .

تا پشتيندى به قوردهوه ببوو. رهنكى بزرکابوو، چارى دهقرلهوه چوبوون. قوى پهرتشان و نالوز له بن كلاوى هاتبوونه دهر. دهركاي پيئوده دا و به سرته گوتى:

لهلاى نيمه کارهسات قهوماوه.

-دهزائم.

سهري سوورما و مژولتى لىكدان و پرسى:

-له كوئى دهزاني؟ كى خهبرى پيداون؟

-نهو دوو هاورييمى تر چيبان ليهاه؟ نهوانيش گيراون؟

-تهوده لهوى نهبون، چوبوونه كوميسيونى سهريازگيرى. بيتنج كهس له گهل رييين گيراون.

چلمى هلكوشى و به زردهخهنيهوه گوتى:

-بهلام من نه گيراوم. . . . بى گومان بهدروامدا دهگهريين. قهيدى نييه با بگهريين. قهت ناچمهوه وى. لهوى

نيستاش شهش كور و كچييك كار دهكهن، دهكروى هيوات پشيان بى.

دایک پرسى: چۆن توانیت دهرباز بى؟

نیگنات لهسەر کورسى دانېشت و تهماشای دهوروبهرى خۆى کرد و گوتى:

-من؟ شهوى ژاندارمهکان راست هاتنه کارخانه. دهقیقهیهک پېشتر میشهوان به غار هات له پهغمهريدا و

گوتى: "کورپنه رابکهن، بۆ نيوه دېن!"

نیگنات دهستی کرد به پیکهنين، به داوینى بلوزهکەى دهموچاوى سربيهوه و درژوهى پېندا:

-مام رېبين هەر وا زوو نابهشۆکى. شهوى شهوى نيشانى دا. جيبهجى به منى گوت: "راکه بۆ شار، وهبیرت دى

نهر دوو ژنهى هاتبوونه نيره". خيرا شتيكى نووسى و گوتى: "وهه برۆ، خواحافيز" و پالتيكى پتوهنام. . . .

له خانوو وهدهرکهوتم و له پشت داران خۆم شاردهوه. گويم له دهنگى پېتى ژاندارمان بوو. ژۆر بوون. له ههموو

لاوه دادهوهين. کارخانهيان گهمارژدا. . . . له نيو پۆله دارينکدا بووم، به پيشمدا تپهين. پاشان راست

بووموه و وهى كهوتم. رۆژنيك و دوو شهو بى راوهستان به ريڤدا هاتووم. تا هومتوييهك ماندووم، لاقم شكاون!

ديار بوو له خۆى رازيبه. زهردهخهنيهك چاره زهردهكانى روون دهكردهوه. ليوه نهستوررهكانى دهلهرزين. دايك

سهماوهرى ههنگرت و گوتى:

-نيستا چات بۆ دېتم. تا چا دهگاتى خۆت بشۆ، ديبهوه سهرخۆ.

-دهمهوى نامهكهى بدهم به تو.

به زهجهت لاقى ههليئا و به ناخوئۆف هاريشتبه سهر ميژ و دهستی کرد به كردنهوى بهلهكه پېنج كه له

لاقانى هالاندبوو. نيكۆلاى هاته ژوور. نيگنات بهشۆكا و لاقى لهسەر عهرزى دانايهوه. خهريك بوو ههستی،

بهلام بهلادا هات و كهوته عهرزى. دهستی به ميژهكه گرت:

-ناخ! چهنه هيلاكم!

نيكۆلاى دېستانه سهرى بۆ نهوى کرد و گوتى:

رۆژباش هاوړى. راوهسته نيستا ياريدت ددهم.

له پيش نيگنات چۆكى دادا و دهستی کرد به كردنهوى بهلهك پېنجى قوراوى و پيس.

دایک گوتى:

-دهبى لاقهكانى به يۆد داشۆين، ژۆر باشه.

نيكۆلاى گوتى:

-راسته.

دايك

نيگنات زۆر به شهرمدا چوو، چلمى ههللوشى. ناخرى نيكۆلاى نوسراوهكەى ديتەوه تەماشای کرد و دای به دايك:

-ئەو هتا بۆ تۆى نووسيوه!

-ببخوینەوه!

نيكۆلاى نامەى نوشتاوه و قوراوى له چاوان وەنزىك خست و دەستى کرد به خویندەنەوه: "دایه! تەكا دەكەم دەست لەكار هەل مەگره. به خانم بلى له بیری نهچى، هەميشه له بارهى كارەكانى نيمه پتر بنوسى. خواحافيز. "رئيبين".

دايك به خەمناكى گوتى:

-چەند پياوێكى باش بوو. گەرويان گرتووه، بەلام هەر له خەمى خەلك دایه.

نيكۆلاى كه نوسراوهكەى به دەستەوه بوو، باسكى بەردانەوه و به ئەسپايى گوتى:

-زۆر سەيره!

نيگنات قامەكه چلكنەكانى پيى دەبزوت و تەماشای دەکرد. دايك روومەتى فرميسكارى خۆى شاردهوه و به تەشتە ناویکەوه هاته لای. له عەرزى دانىشت و دەستى بۆ لاقى نيگنات دريژ کرد.

-چ دەكەى؟ فايدهى نيهه.

-زوو كه لاقت بيتهه!

نيكۆلاى گوتى:

-دەچم بيژد دینم.

نيگنات لاقەكانى لەزژير ميژ راگرتهبوو و لەژير ليتانەوه دەيگوت:

-ناپى.

دايك بى ئەوهى گوێ بداتى، دەستى کرد به کردنەوهى بەلەك پيچى لاقەكەى تری. دەموچارى خرى نيگنات لەسەر سوورمان دريژ ببوو. دايك دەستى کرد به شوشتنى و به دەنگيكي لەرزۆكەوه گوتى:

-دەزانى ريبينيان داركارى کرد.

نيگنات بەسەر سوورمانەوه هاوارى کرد:

-بەراست!

بەلى، له پيشدا زۆريان ليتابوو. كه گەيانديانە نيكۆلسكى، سەربۆليس ليتيدا. سەروچارى خویناوى بوو.

نیگنات برزی تینکان و شانی هه‌لته‌کاندن:

-ناخ، ناوا پیتکه‌وه تهرن و به‌ستیان هه‌یه. چهند له شه‌یتان ده‌ترسم نه‌وه‌ده‌ش له‌وان ده‌ترسم. ... وهرزیره‌کان لیتیان نه‌دا؟

-ته‌نیا کارابیه‌ک به‌ قسه‌ی سه‌ریژلیس نه‌وانی دیکه هه‌ل‌ویستیان باش بوو، ته‌نانه‌ت دژی لیدانیه‌شی بوون.

-به‌لئێ وهرزیره‌کان که‌م که‌م تیده‌گهن که‌ کئێ له‌ کوی راده‌ه‌ستی و بۆچی؟

-له‌ویش وهرزیری تیگه‌یشتوو هه‌ن.

-له‌ کوی نین؟ له‌ هه‌مو شویتیک هه‌ن. به‌لام دۆزینه‌ویان زه‌حه‌ته.

نیکۆلای بوتله‌ یۆدیکه‌ هیتنا. خه‌لۆزی له‌ سه‌ماوه‌که‌ هاویشته‌ و بیده‌نگ وه‌ده‌رکه‌وت. نیگنات پاش نه‌وه‌ی چاوێکی له‌ دایک کرد پرسه‌ی:

-ئه‌مه‌ گه‌وره‌تره‌؟

-له‌ تیکۆشانی گه‌لدا گه‌وره‌تریکی نییه‌، هه‌موویان هاویرین.

نیگنات به‌ زه‌ده‌خه‌نه‌یه‌کی سه‌رسوورمانه‌وه‌ گوته‌ی:

-زۆر سه‌یره.

-چی سه‌یره؟

-هه‌موو شت. له‌ جیه‌که‌ له‌ پیاری هه‌ل‌ده‌ده‌ن، له‌ شویتیکی تر لاقی ده‌شۆن. لانی نیتوئیشی هه‌یه‌؟

ده‌رگای ژووره‌که‌ کرایه‌وه‌ و نیکۆلای وه‌لامی دایه‌وه‌:

-نیتوئیه‌ی نه‌وانه‌ن که‌ ده‌ستی خویناوی نه‌ر که‌سانه‌ ده‌لێسنه‌وه‌ که‌ له‌ خه‌لک ده‌ده‌ن. نه‌وانه‌ نیتوئیه‌ن.

نیگنات به‌ ریزه‌وه‌ ته‌ماشای کرد و پاش تاویک ماتبوون گوته‌ی:

-ئه‌مه‌ راسته‌.

نیکۆلای گوته‌ی:

-نیلۆشنا ماندوو بووی، با من بیانشوتم.

نیگنات له‌ شه‌رمان لاقی کیشایه‌وه‌، دایک هه‌ستا و گوته‌ی:

-ته‌واو بوو. نیتستا ده‌توانی هه‌ستی.

نیگنات هه‌ستا و هه‌ر جاره‌ له‌سه‌ر لاقیتی راوه‌ستا. له‌ کاتی‌که‌دا به‌ زه‌حه‌ت خۆی راده‌گرت گوته‌ی:

-نازاتم چۆن سوياسى تهواو بكمه.

هر سينكيان چوونه ژوورى نان بچۆن. نيگنات به دهنگينكى نهرم گوتى:

-من رۆژنامه كاتم بلاو كردنوه. زۆرم پيخوشه به ريگادا برۆم. ريبيين گوتى: "برۆ نهوانه بهره. نهگهر بتگرن له كهسى ديكه وهشك ناكهون. . ."

نيكۆلاي پرسى:

-زۆر كهسى واههن بچوئنهوه؟

-نهوانهى خوئندهوارن ههصوو دهخوئنهوه.

نيكۆلاي تۆزنيك راما و گوتى:

-چۆن بكهين كه م نهم بهياننامه له بارهى گيرانى ريبيين زوو بگاته ديهات؟

-نيگنات گوئى قوت كردن و گوتى:

-هر نه مريۆ دهيانگهيمم. هيشتا هيج نه بووه. بهياننامه كان نامادهن؟

-بهئى، نامادهن.

نيگنات له كاتيكددا چاوى دهدهوشان و دهستى ريك دهخستن، گوتى:

-مدهنى، دهيانهم. دهزاتم بۆ كوئيان بهرم، چييان لييكهم. مدهنى.

دايك بى نهوى تهماشاي بكا، پيكهنى:

-بهلام تۆ ماندووى، دهرستى. ئيستا دهتگوت قهت ناچمهوه گوندى.

نيگنات لىوى براوتن و موه قرۆه كانى به دهستى دامالين و به نهرمى گوتى:

-هيكلام. باشه، دهحهسيمهوه، بهلام راسته دهرستيم. خۆتان دهلئين نهوهنده له پياوى دهدهن كه خوئىنى له بهر دهروا. هيج كهس نايهوى نهقوستان بى. جيبه جيبى دهكهم، به شهو دهچم. هر چۆنيك بى ريگا دهوۆزمهوه. مدهنى هر نه مشهوه وهپى دهكهم.

برۆ تينك نان و تاويكى ماتبوو.

-دهچمه نيۆ ليرهوار، لهوى خۆم دهشارمهوه. پاشان خه بهر بۆ هاورييان دهنيرم و پييان دهلئيم كه: "بيين و بهشى خۆيان هه لگرن". نهوه باشترين ريگايه. نهگهر خۆم بهياننامه كان بلاو بكه مهوه و بمرن، رۆژنامه كان له كيس دهچن، نهوهنده كه من كه دهبى زۆرمان ناگا ليبيان بى.

دايك ديسان پرسى:

-ئەدى ترس چ لىئەكەي؟

-ئىگنات دەستى بە قۇە ئالۇزەكانىدا ھىنا و لەسەرخۇ گوتى:

-ترس لە جىڭگاي خۇي و كار لە جىڭگاي خۇي. نىئە بە چى پىئەكەنن؟ بزانن نىئەش! داىك لە خۇشيان مچووركى پىئە ھات و گوتى:

-ناخ تۇ رۇلەكەم. ... تۇ.

-ئىگنات بە شەرمەوہ زەردەخەنەيەكى ھاتى:

-بەلى، بوم بە مندالىش.

-نىكۇلاي كە بە چاوتىكى دۇستانە تەماشاي دەكرد، و دەنگ ھات:

-تۇ نابى بچىيە نەوى. ئىگنات بە نارەھەتى پرسى:

-كەوابو بچمە كوي؟

-يەكى دىكە لەگەل تۇ دى. تۇ دەبى بە وردى پىيى بلتى كە چ بكا. باشە؟

-ئىگنات پاش تاي: راسان وەلامى داىەوہ:

-باشە.

-نىمە پىئاسىكى باشت بۇ پەيدا دەكەين و دەتكەين بە جەنگەلوان.

-تەگەر وەرزىتريك ھات دار بېرى، يان لە جىڭگاي قەدەخە راو بكا، دەبى چ بكمە؟ بىگرم؟ نەو كارە بە من ناكوي.

-داىك و نىكۇلاي دەستيان كرد بە پىئەكەين. ئىگنات دىسان توورە و نارەھەت بوو. نىكۇلاي گوتى:

-مەترسە. شتى وا روونادا. ... پروا بگە!

-ئىگنات گوتى:

-پىم خۇشە بچمە كارخانە. دەلەين كورى بەھۇش و باشى لىن.

-داىك لەسەر مېز ھەستا و بە بىر كەردنەوہ چاوتىكى لە پەنچەرە كرد و گوتى:

-ناخ. ... ژيان. پىاو رۇزى پىئىج جار پىئەكەنى و پىئىج جار خەمناك دەبى. ئىگنات قسەكانت تەواو بوون،

بچوو بنوو. ...

-بەلى، نامەوى بنوم.

-بىرۇ بچەوہ.

دايک

-دياره زۆر توندی ده‌گری. باشه ده‌چم. سوپاس بۆ شه‌کر و چایه‌که‌تان. ... بۆ مینهره‌بانیتان.
له‌سه‌ر قه‌ره‌وتله‌ی دایک راکشا و سه‌ری خوراند و له‌ژیر لیتوانه‌وه‌ گوتی:
-نیستا هه‌موو شت له‌ ماله‌که‌تان بۆنی قه‌تران ده‌گری. به‌خۆرای. ... خراپتان کرد! روودارم ده‌که‌ن! خه‌وم
نایه. ... نپوه‌ چهند نینسانیتکی باشن. ... تازه هه‌یچم به‌سه‌ر نایه. ... پیاو واده‌زانی سه‌د کیلۆمه‌تر له‌دی
دوره. ... چهند به‌ باشی باسی نیتو‌نجیه‌کانی کرد. ... شه‌یتانینه‌!.
له‌په‌ر خه‌په‌ی هات و له‌ کاتیکدا برۆی هه‌لکشابوون و ده‌می لیتک کردبوونه‌وه، خه‌وی لیکه‌وت.

(٢١)

شو دره‌نگانیک له‌ ژووریکه‌ی به‌چووکي ژیر عمرزدا، له‌به‌رامبه‌ر قیسۆشیکۆف له‌سه‌ر گورسی دانیشتیبوو، برۆی
تیک نابوون و به‌ نه‌سپایی پیتی ده‌گوت:
-چوار جار له‌ په‌نجه‌ره‌ی نپوه‌راستی. ...
نیکزۆلی به‌ نیگه‌رانیه‌وه‌ دوویاته‌ی کرده‌وه:
-چوارجار؟
-له‌پیشدا سی جار. ... ده‌زانی؟
به‌ قامکی له‌ میزه‌که‌ی دا و بۆاردی: یه‌ک. ... دوو. ... سی. ... پاشان تاوینک راوه‌سته و جاریکه‌ی
دیکه‌ش.
-تیگه‌یستم.
-وه‌رژیریکه‌ی سوورکاره‌ ده‌رگات لی ده‌کاته‌وه، لیت ده‌پرسی: "بۆ دایکه‌؟" له‌ وه‌لامدا بلن: "له‌ لایه‌ن خاوه‌ن
ملکه‌ویه". هه‌ر شه‌ه‌نده، شتر خۆی ده‌زانی.
سه‌ریان پیکه‌ره‌ نابوو، هه‌ر دووکیان بالابه‌رز و به‌خۆوه‌ بوون. ده‌نگیان سه‌بر کردبووه‌ و قسه‌یان ده‌کرد. دایک له
نزیک میزه‌که‌ راوه‌ستابوو، گوتی ده‌دا قسه‌کانیان. نه‌و نیشانه‌ نه‌یتنی و په‌رسپار و وه‌لام و قه‌رار و مه‌داره
دایکیان وه‌پیکه‌ن ده‌خست. له‌ دلی خۆی گوتی: "ئه‌وانه‌ هه‌شتا مندالن".

چرايەك بە دیواره‌وه دایسا. سه‌تله‌یه‌کی تێکشکاو له‌وی تروسکه‌ی دهدا. ناسته‌واله‌ و ورده‌ ته‌نه‌که له‌سه‌ر
عه‌رزێ که‌وتبوون. بۆنی چه‌رایی و ژه‌نگ و شێداری ژووره‌که‌ی پێ کردبوو.
ئیگنات پالتۆیه‌کی ماهوتی نه‌ستووری له‌به‌ردابوو، زۆری خۆشه‌دویشته‌. دایک ده‌یدیت که به‌ چه‌زه‌وه ده‌ستی به
قۆلندا دینی. به‌ زه‌جه‌ت مله‌ نه‌ستووره‌که‌ی وه‌رده‌گیرا تا باشته‌ر خۆی ببینی. فکرتیک به‌ دلێ دایکدا هات:
"مندالینه. . . . منداله‌ خۆشه‌ویسته‌کاتم".

ئیگنات هه‌ستا و گوتی:

-هه‌ر نه‌مه‌یه، له‌بیرت بێ، له‌ پێشدا له‌ مالتی مرآتۆفی باوه‌ گه‌وره‌ بپرسه‌.

فیسۆفشیکیۆ گوتی: له‌ بیرمه‌. به‌لام وادیار بوو که ئیگنات بروای پێ ناکا. جارێکی دیکه‌ش هه‌موو ناوونیشان
و قسه‌ و قه‌راره‌کانی بۆ دووپاته‌ کرده‌وه له‌ دوواییدا ده‌ستی بۆ لای درێژ کرد:

-جارێ هه‌ر نه‌هه‌نده‌ . خواحافیز، له‌ زمانی منه‌وه‌ سلاویان پێ بگه‌یه‌نه‌. پێیان بلێ "ئیگنات زیندووه‌ و
سلامه‌ته‌". ده‌یانینی، نه‌وان ئینسانی باشن.

به‌ خۆشی ده‌ستی به‌ پالتۆیه‌که‌یدا هێنا و له‌ دایکی پرسی:

-ده‌توانم بپۆم؟

-رێگا ده‌دۆزییه‌وه؟

-شکی تێدا نییه‌. . . . هاورپیان خواحافیز!

به‌ شانی بلند و کلاوی تازه‌وه‌ و ده‌ست له‌ گیرفاندا، سینگی وه‌پێش دا و رۆیشه‌ دهر. له‌سه‌ر نیوچاران و
لاجانگانی، سوی کورتی لول خواردووی مندالنه‌ به‌ ره‌نگینکی روون ده‌له‌رزینه‌وه‌.

فیسۆفشیکیۆ له‌ دایک چووه‌ پێش و گوتی:

-تاخره‌که‌ی منیش کارم په‌یدا کرد. ماندوو ده‌بووم، به‌ خۆم ده‌گوت: بۆچی له‌ زیندان هاته‌ دهری. ده‌بێ هه‌ر
خۆم بشارمه‌وه‌، له‌ کاتیکیدا له‌ زیندانداندا شت فێر ده‌بووم. پاقێل می‌شکی پر ده‌کردین. چه‌نده‌ به‌تام بوو.

نه‌ندریش چاو و گوێی ده‌کردینه‌وه‌. باشه‌، دایه‌ له‌ باره‌ی راکردنیان چ پریاریکتان داوه‌؟ جێبه‌جێی ده‌که‌ن؟

-دووسبه‌ی ده‌زاتم.

هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکێشا و دووپاته‌ی کرده‌وه:

-دووسبه‌ی.

فیسۆفشیکیۆ ده‌ستی هاوریشه‌ سه‌رشانی و گوتی:

دايك

-به رابره كان بلي، زور هاسانه. . . . به قسه ت دهكهن. خوشت تهماشا كه. نومه ديوازي زيندانه، له نزيك چرايه كه. له بهرامبهر ويدا زهوييه كي بهيار ههيه. قهبرستان كهوتوه ته دهستي چهپي و لاي راسته ش. شقام و نيو شاره. يه كي تك لهوانه ي چراكان هه لده كا، به رور دهچي په يزه يه كه به ديواره وه دهن و دهچيته سهري و چرايه كان پاك ده كاته وه. نالقه ي په يزه كه له ديوازي ده كاته قولاپ. نو په يزه به نه له هموشه هه لاوسراوه و ناماده يه. له زيندان ناگايان له ساعات هه يه. داوا له گيراوه غه يري سياسي ه كان ده كهن كه هه راوه وريا بكه ن، يان بؤ خويان ده يكه نه هه را. له و كاته دا نو كه سانه ي دياري كراون، به په يزه دا سه رده كه ون و ته واو. به ه يدي و ه يمني روو له شار ده كهن. له بهر نه وه ي پاسه وانه كانيش له پيشان قه برستان و پاشان زهوييه به ياره كه ده گه رين، ناياندوز نه وه.

له و كاته دا كه نه خسه كه ي ده كيشا، لاي واپوو زور هاسان و روون و ژيرانه يه. پوزي ليده دا. كاتي ك دايك قيسو قشيكو قشي ناسبوو، لاويكي ته مه ل و نه زان بوو. نيستا كه ده يدت نه وه نده چالاك و سه ربزي وه، پتي سه ير بوو چاوه تنه گه گاني قيسو قشيكو قله پيشدا به بي باوه ري تهماشاي هه موو شتيكيان ده كرد. نيستا ده تگوت نو چاوانه گوراون و سه رله نو ي دايانر شتوونه وه و هه موو شت به رووني ده بينن.

بيري لي بگه وه. نو كاره به رور دهكري. . . به لي به رور. كي به خه ياليدا دي كه زيندانيه ك بتواني به رور رووناك له بهر چاوي نو هه موو خه لكه رابكا؟

دايك هه ناسه يه كي هه لكيشا و گوتی:

-نه ي نه گه ر ته قه يان لي بكه ن چون ده بي؟

-كي؟ نه وي سه ربازي لي نييه. پاسه وانه كانيش بزمار به ده مانچه كانياندا ده كوتن. . . .

-نه وانه هه موو زور ساده ن!

-ده بيني، چون پيت ده ليم هه ر وايه. له م باره وه له گه ل نه واني تريش قسه بكه. من له پيشدا هه موو شتيك م ناماده كردوه. په يزه، تهناف، چه تال. . . . له گه ل نيچازه داره كه ميش قسم كردوه. نو كابرايه چراكان هه لده كا. . . .

له پشت ده رگاوه يه كي تك ده جو لايه وه و ده كو كي. ده نكي دوو ناسن كه ويك ده كه وتن، له هه وا ده زرين گايه وه.

-نه وه تا. . . هه وه.

ده رگا كرايه وه، كابرايه ك وانكي ناسني هه صامي به ده سته وه بوو، وده ركه وت.

-شه يتان وده ژوروي!

سەریکی خێ و ریشینی ماش و برنجی، بێ کلاو و چا و هەلسا و هاتە ژوور.
 ڤیسۆڤشیکۆڤ یاریدە دا وانەکە بێنیتە ژوور. پاشان کابرایەکی زەبەلاحی پشت کور، لێرە بێ مووہکانی لێک
 کردووە و کۆکی و تفتیکی فری دا و هەر بەو دەنگە ناڤۆلایە گوتی:

-شەوباش!

ڤیسۆڤشیکۆڤ گوتی:

-باشە، پرسیری لێ بکە!

-پرسیاری چی لێبکەم؟

-لەبارە ی راگردن!

پیرەمێرد بە قامکە رەشەکانی سێتلی پاک کردووە و هەناسەییەکی هەلکیشا.

-دەزان، یا کۆڤە ڤاسیلۆڤیچ! ئەمە برۆا ناکا کە جێبەجێکردنی ئەو کارە چەند هاسانە.

کابرا بە هێمنی وەلامی دایەو:

-ناخ! باوەر ناکا؟ باوەر ناکا یانی نایەو. بەلام چونکە نێمە پێمان خۆشە ئەو کارە بکری، لاسان وایە زۆر
 هاسانە.

داهاتەرە، دیسان کۆکە گرتی. پاشان تاویک لە ژووری مایەو و چلمی هەلکوشی و سینگی خۆی دامالێ و بە
 چاوتیکی زەق تەماشای دایکی کرد. دایک گوتی:

-من ناتوانم لەو بارەو بریار بدەم.

ڤیسۆڤشیکۆڤ گوتی:

لەگەڵ ئەوانی تر قسە بکە. پێیان بلێ هەموو شت نامادەبە. ناخ. .. خۆزگە دەمتوانی ئەوان ببینم،
 دەمزانی چۆن رازیان دەکەم.

-دەبێ ڤاڤیل وەهەڤالەکانی بریار بدن.

پیرەمێرد دانیشت و پرسى:

-ئەو ڤاڤیلە کییە؟

-کورێ مە.

-ڤلاسۆڤ.

سەری لەقاند و کیسە توتنی هێنادەر سەبیلەییەکی تی کرد و گوتی:

دايك

-نهم ناوهم بیستوهه. برازاكهم دهیناسی. برازای منیش گیراوه. ناوی "بیئجینکۆ"یه. نیوه دهیناسین؟ من ناوم "گۆبون"ه. بهو زووانه ههموانمان دهگرن. نهوهدم ئیمه‌ی پیر ده‌حه‌سیننه‌وه. ژاندارم به‌ئینی پیدام که برازاكهم بنیتری بۆ سیریا.

دهستی کرد به سه‌بیله‌کیشان و له کاتیکدا جاروبار تفی فری ددها، رویی کرده لاوه‌که و گوتی:
-ناخ! نه‌مه‌ نایه‌وی؟ خۆی ده‌زانئ. پیاو ده‌سه‌لاتی به ده‌ست خۆیه‌تی. نه‌گهر ماندوو بوو دابنیشی و نه‌گهر له دانیشتن بیزار بوو به ریگادا پروا. نه‌گهر روتیان کرده‌وه بی‌ده‌نگ بی و نه‌گهر لیئاندا سه‌بر و چه‌سه‌له‌ی هه‌بی. نه‌گهر کوشتیان بکه‌وی. به‌لام من برازاكهم دینسه‌ ده‌ری.

قسه‌کانی کابرا دایکیان نارحه‌مت کرد و به وشه‌کانی پیره‌می‌رد هان درا.
دايك له‌ژیر باران و بای ساردا به کۆلانی‌دا ده‌رۆشت و بیری له نیکۆلای ده‌کرده‌وه: "بزانه چی لیئاتروه.
. چه‌ند گۆراوه!" له کاتیکدا له‌باره‌ی "گۆبون" هوه بیری ده‌کرده‌وه، به خه‌یالدا ده‌چوو:

- "وادیاره لهو ژبانه تازه‌دا من به ته‌ینا نیم."
پاش نهم بیرکردنه‌وه وئینه‌ی کورده‌که‌ی له دلیدا نه‌خشی به‌ست:
- "خۆزگه نه‌و رازی بوویا به."

(۲۲)

پاش هه‌وتویه‌ک، کاتیک له ده‌فته‌ری زیندان خواحافیزی له پاقیل ده‌کرد، هه‌ستی کرد که کاغه‌زینکی چکۆله‌ی لولدرای له ده‌ستی دایه. له‌رزی و ناوینکی به پرسیار و پارانه‌وه وه‌سه‌ر دا. پاقیل وه‌لامی نه‌دایه‌وه. هه‌ر وه‌ک جارێ زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی مه‌ند و نارامی له چاواندا بوو. دایک شاره‌زای نه‌و زه‌رده‌خه‌نه و پیکه‌نینه بوو. هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشا و گوتی:

-خواحافیز!
پاقیل که دل‌سۆزیه‌کی له ده‌موچاویدا به‌دی ده‌کرا، جارینکی دیکه‌ش ده‌ستی بۆ درێژه کرد و گوتی:
- "دایه به‌خیرچی!"
ده‌ستی کورده‌که‌ی گرت و چاوه‌روان بوو. پاقیل قسه‌که‌ی درێژه پیندا:
-ناره‌حه‌ت و په‌ریشان مه‌به.

نهم قسانه و گنجی نیوجاوانی، نهم وهلامه‌میان ده‌دایه‌وه که دایک چاره‌روانی بوو. سمری به‌ردایه‌وه و له‌ژیر لیوانه‌وه گوتی:

-چ بووه؟ بژچی وا ده‌لئی؟

بی نه‌وهی ته‌ماشای بکا، خیرا وه‌ده‌رکوت تا فرمی‌سکه‌کانی همستی ده‌روونی ناشکرا نه‌گن. له ریگادا همستی کرد که نه‌و ده‌سته‌ی کاغزه‌زی کوره‌که‌ی تیدابوو ژان ده‌کا. گرانیی له‌سمر باسکییه و همر وه‌ک زه‌بریکی له شانی درایی وایه. که گه‌یشته‌وه مائی کاغزه‌که‌ی دا به نیکۆلای. له‌و کاته‌دا که نیکۆلای کاغزه‌که‌ی ده‌رکوده‌وه، تۆزیک هومی‌دی هاته‌به‌ر. به‌لام نیکۆلای پیتی گوت:

-ده‌مزانی، بزانه چی نویسه‌وه: "هاورپیان من راناکم. ناتوام. نیمه هیچمان ناماده‌ی راکردن نین. بروا به خۆبوونان له کیس ده‌چی. باشتره له فکری نه‌و وه‌زیره‌دا بن که تازه گیراوه. پتویستی به یارمه‌تی نیوه هه‌یه. لیژه زۆری نازار ده‌دن. هه‌موو رۆژی له‌گه‌ل پۆلیس ده‌سته‌وه‌یه‌خه‌یه. تا نیستا بیست و چوار سعات له زیندانی تاریکدا بووه. بی پسانه‌وه نازار ده‌دری. هه‌موو تکای بۆ ده‌که‌ین. دلخۆشی دایکم بده‌نه‌وه نهم مه‌سه‌له‌ی بۆ باس بکه‌ن، له هه‌موو شت تیده‌گا. یاقیناً"

نیکۆلای روه‌ی وه‌رگیرا و ده‌سه‌ری له گیرفانی ده‌ره‌ینا و پاش نه‌وه‌ی ده‌ستی به لووتیه‌وه گرت: له‌ژیر لیوانه‌وه گوتی:

-سه‌رمام بووه.

به بیانوی چاویلکه له چاوکردن، چاوه‌کانی به ده‌ستی شاردنه‌وه و له ژووریدا ده‌ستی کرد به هاتوچۆ:

-ده‌زانی نه‌گه‌ر قبۆلیشی کردبایه سمر نه‌ده‌که‌وتین!

دایک له کاتی‌کدا خه‌میکی تاریک دلێ ریک ده‌گوشی گوتی:

-گرتنگ نییه، با موحاکمه‌ی بکه‌ن!

-هاورپیه‌ک له پیتیربورگه‌وه نامه‌ی بۆ نویسیم.

-له‌وانه‌یه له سیریاشه‌وه رابکا، وانیه‌یه؟

-دیاره. هاورپیه‌که ده‌نووسی که به‌و زوانه موحاکمه‌ه ده‌ست پیده‌کری. هه‌ر له نیستاره پرپاری دادگا دیاره. هه‌مووان دوورده‌خه‌نه‌وه. ده‌بینی. نه‌و بی شه‌ره‌فه ناجسنانه دادپه‌روه‌رییان کردوه‌ته گالته‌هه‌گه‌پ، تی ده‌گی؟ هه‌ر له پیتشه‌وه، به‌ر له دادگا، له پیتیربورگ سزا دیاری کراوه.

دایک به لیپراوی گوتی:

دايك

-نيكولای نيشانزويچ تۆ لى قسانه گهرئى. روونكر دىنوه و دلخوشى دانوهى من كه لكى نيبه. پاقئيل هرگيز كارى خراب ناك، كارىكى وا ناك خوى و هه قاله كانى خه ميار بن. منى خوش دهوى. ده بىنى شو له فيكرى مندا بووه. چى نووسيوه: "دلخوشى بده نهوه". ها
دلخوشى دهوى گرتبو. . . له بهر پەريشانى سەرى دەسوورا. نيكولای به دهنگينكى زۆر رهوان گوتى:
-كوپىكى زۆر باشت هميه. خۆشم دهوى و زۆر ريزى لى دهگرم.
دايك پيشنبارى كرد:

-چۆنه له بارهى ريبينهوه قسه بكهين؟ دهيوست هەر جيبهجي دەست بهكار بى. وهري كهوى. نهوهنده به ريگادا پروا تا له هيلاكيبان دهكهوى. باشان له خوشى نهوى كه زۆر ههتا نيوارى كارى كردوه، بجهوى.
نيكولای كه ههروا له ژوريدا دههات و دهچوو، گوتى:
-بهلى، بهراستى! ده بى چ بكهين؟ ده بى ساشينكا.
-بهم زوانه نهوى. هه ميشه كه دهزانى له زيندان گه پامهوه دى.
نيكولای سەرى بهردايهوه و له پهنا دايك دانىشت. لىوى خوى دهگهزين و يارى به ريشى خوى دهكرد:
-حهيف خوشكم لىره نيبه. نهگه نهو لىره بايه ههلاتنى ريبينى جيبهجي دهكرد. دايك گوتى:
-خۆزگه تا پاقئيل لهوييه نهو كارهمان بو كرابا. چهنده بى خوش دهبوو!
بيدهنگ بوو. له پر به دهنگينكى نەرم و له سهرخۆ دهستى پيكرد:

-نازانم كه دهتوانى بۆچى راناكا؟
له دهركايان دا. نيكولای ههستا و له گهه دايك چاويان لىك كرد. نيكولای له سهرخۆ گوتى:
-ساشينكايه.

-چۆنى بى بلتم؟
-بهلى. زه جههته.
ديسان له دهركا درايهوه، بهلام هيدىتر. واديار بوو نهو كه سههش كه له پشت دهركا بوو، له دوودليدا بوو.
نيكولای و دايك پيكهوه چون دهركا بكه نهوه. بهلام كه گه يشته دهركى چيشتهخانه نيكولای گهرايهوه گوتى:
-باشتره تۆ دهركا بكه يهوه.
كه دايك دهركاى كردهوه، كچه كه به شينه بى پرسى:
-نايهوى رابكا؟

ماکسیم گورکی

بهائی. . . . نایه‌وی.

-دهمزانی. . . .

ره‌نگی بزکا. نیوی دووگمه‌کانی چاکه‌ته‌کی ترازاندن. خه‌ریک بوو دایکه‌نی، به‌لام نه‌یتوانی. پاشان دیسان
قسه‌کانی دریزه پیدان:

-با و بارانه. هه‌وای چند ناخۆشه. . . . ساخ و سلامه‌ته؟

-بهائی. . . .

ساشینکا چاری له ده‌سته‌کانی خۆی کرد و به نهرمی گوتی:

-وده‌ک هه‌میشه رازی و سلامه‌ته؟

دایک بی‌نه‌وه‌ی چاری لیبکا گوتی:

-بۆ نیمه‌ی نووسیه‌که کارینکی وا بکه‌ین ریبین رابکا.

-به‌راسته‌ته؟ ده‌بی نه‌و کاره‌ جینه‌جی بکه‌ین!

نیکۆلای هاته‌وه ژوور و گوتی:

-منیش له‌سهر نه‌و باوه‌رهم. . . . رۆژپاش ساشینکا!

کچه‌که ده‌ستی بۆ دریز کرد و گوتی:

-قه‌یدی چیه‌ه؟ هه‌موو لایان رایه‌ نه‌خشه‌که نه‌خشه‌یه‌کی عاقلانه‌یه. . . . وانیه‌ه؟ ده‌زام هه‌موو له‌سهر نه‌م
باوه‌رهن.

-به‌لام کی به‌جینگه‌یانندی و نه‌ستۆی خۆی ده‌گری؟ هه‌موو کاریان هه‌یه.

کچه‌که هه‌ستا و گوتی:

-من ده‌رفه‌تی نه‌وهم هه‌یه. . . .

-قه‌یدی نییه، به‌لام هاوکاری دیکه‌شیت ده‌وین.

-باشه، ده‌بینمه‌وه. هه‌ر ئیستا وه‌دووی نه‌و کاره‌ ده‌که‌وم. . . .

دایک پیتشنیاری کرد:

-چۆنه تاوێک به‌سه‌یه‌وه؟

کچه‌که پیکه‌نی و ده‌نگی نه‌رم کرده‌وه و گوتی:

-له‌خه‌می مندا مه‌به. . . . ماندوو نیم.

دايك

دايك و نيكۆلاي له په بجهروه و هزريك كهوتن. چاويان لیبوو. له حهوشه وه دهر كهوت و له پشت دهر گای ناسن بزر بوو. نيكۆلاي فيكهيه كي سهری كيشا و پاشان دهستی دا قهلم و له سهر ميتر دانيشت.

دايك به نه سپايی و به بير كردهوه گوتی:

- خهريكي شو كاره دهبی و ده بيته هوئی هسانه وهی.

- دياره!

پاشان روي له دايك كرد و به رويه كي خوځ و زه رده خه نه يه كه وه ليی پرسى:

- نيلو قنا، نه مه كو نه بهر ماوی خو ته. تق قهت بۆ پياويكي خو تش ويستوه و هه زت ليكر دوه، ناخ هه لئه كيشا وه؟

- ناخ! - هاواری كرد و دهستی راوه شاند - ناخ هه لكيشانی چی! ته نیا له وه دهر سام به زۆر به ميتر دم بدن.

- هيچ كه ست خوځ نه ويستوه؟

- تاويك بیری كرده وه و گوتی:

- له بريم نيه. رهنه كه سيكم خوځ ويستې، به لام له بريم نيه. چون كه سم خوځ نه ويستوه؟

ته ماشايه كي نيكۆلاي كرد و به ساده يی و نارامی و به خه فته وه گوتی:

- ميتر ده كم له راده به دهر ليتيدوم. هه چی له پيش نه ودا بووه هه سوويم له بير چو وه ته وه.

نيكۆلاي روي بۆ لای ميتره كه وه رگيتر و دايكيش تاويك وه دهر كهوت. كه گه رايه وه نيكۆلاي به نيگايه كي خوځه ويستانه و به وشه ي نهرم و دللاوتنه وه دهستی كرد به گيترانه وهی به سه رهات و هه زليكر دنی خۆی:

- ده زانی منيش وهك ساشينكا رابوردويه كم هه بوو. كچيكم خوځ ده ويست كه زۆر دلگير بوو، وهك نه ستيره ي رينو ننی من بوو. راستيه كه ی نيستاش هه ر خوځم ده وي. هه ميشه و هينده ي پيشوو. به گيان و به

دل و به ههستی هه ق ناسيه وه.

دايك ده يدیت كه چاوه كانی نيكۆلاي له گريكي گهرمدا دهره وشى. سه ری هاويشتبووه سه ر باسكي و ده پروا نيه شوينتيكي دور. ده تگوت ته واوی له شی كز و باريك به لام پته وی بۆ پيشه وه دهكش، هه ر وهك

گوله به رۆژه كه سه ر بۆ لای رۆژ خوار ده كاته وه.

- كه وا بوو بيخوازه.

- ناخ، پينج ساله شووی كرده وه.

- بۆچی زووتر نه ته يتا، مه گه ر خوځت نه ده ويست؟ نيكۆلاي پاش تاويك بير كرده وه وه لامی دايه وه:

-پتیم وایه نهویش خۆشی دهووستم. گومانم لهوهدا نییه. کاتیک من نازاد بووم ئەو گیرابوو. وهزعی نیشمهش وهک ساشینکا و پاقیل بوو. له دوواییدا بۆ ده ساڵ ناردیانه سیبیریا. چهند دوریههکی داخدار. خهریک بوو وهوواى بکهوم. بهلام ههر دووکمان شهرمان دهکرد. من مامهوه. لهوی لهگهڵ هاورپیهکی خۆم که کورپیکى زۆر باش بوو، بوون به ناشنا و پینکهوه رایان کرد و نیشتا له دهرهوه دهژین. نیکۆلای چاویلکهکهی دهرهینا و لهبهر رووناکی، چاوی له شووشهکانی کرد و خاوتنی کردنهوه. دایک سهری لهقاند و به خۆشهویستی گوتی:

-ناخ. گیانهکهم.

سکی پێ دهسووتا و ههر لهو کاتهشدا همستیک ناچاری دهکرد که زهردهخهنهیهکی دایکانهی بیته سهر لیوان.

نیکۆلای حالتهی خۆی گۆزی و قهلمهکهی که به ههواى قسهکان دهبیزاوت ههلیگرت و گوتی:

-ژیاانی خێزان داری هێزی شۆرشگێری پیاو کهم دهکاتهوه. بهلێ ههمیشه کهمی دهکاتهوه. پیاو مندالی پهیدا دهبێ. پتر پتویستی به پاره دهبێ و بۆ پهیداکردنی نان دهبێ کار بکا. شۆرشگێری راستهقینه به بێ ماندوووبون دهبێ کار بکا و بۆ ئەو کارهش دهرهفت پتویسته نهگهر لهبهر ماندووویی یان دلدارى وهوووا بکهوین، دهبێ بلێن خهیانهتمان به قازانجی گهڵ کردوووه.

ههر چهند رهنگی بزړکابوو، بهلام دهنگی قهوی بوو، هێزیکى پتهو له چاوانیدا دهرهوشا. دیسان به توندی له دهرگایان دا. نیکۆلای بیدهنگ بوو. لیوادمیلا بوو، روومهتی له سهرمان سوورهههلهگهراابوون. له کاتیکدا گالۆشهکانی دهرههینان، به تووریهی گوتی:

-رۆژی موحاکهمه دیاری کراوه. حهوتویهکی تر.

نیکۆلای له ژووهرهکهیهوه بانگی کرد:

-مسۆگهره؟

دایک به بێ نهوهی بزانی له خۆشییان یان له ترسان، پهشوکا و رایکرده لای ئەو. لیوادمیلا به دهنگیکى نهرم و به تهوس و گالته درێزهی پێدا:

-بهلێ. راسته. دادپرس تازه ئیددیعا نامهى ریکخستوووه. له دادگا به ناشکرا دهلێن له پیتشهوه حوکمیان دراوه. نهمه یانی چی؟ چما دهولت لهوه دهرتسی که ههول ددها کاربهدهستهکانی به نهرمی لهگهڵ خهڵک بیزوونهوه؟ وادیاره سههرهپای نهوهی که دهولت ههول ددها کاربهدهستانی خراب بکا، دیسان له چهپهلی نهوان دلنیا نییه.

دايك

ليودميلا لىسەر كەرويت دانىشت و روومەتە قويۇۋەكەننى دامالين و لە كاتىنكىدا دەنگى پىر توورە دەبوو، تەوس و تانەي لە چارۋان دەبارى. نىكۇلاي گوتى:

-بە خۇزايى خۇت ماندوو مەكە، دەنگت بە گوتى دەلەت راناگا. ئالقمەي دەورى چاوى ليودميلا رەشتەر دەبوو. سىپەرىكى توورەيى دەكەوتە سەر دەموچاوى و لە كاتىنكىدا ليۇكەنى دەگەست، درىزەي پىدا:

-مىن دۇي دەلەتم، ئەگەر بىكوزى حەقىقەتى، دوژىنىم. بەلام بۇچى بۇ پارىزگارى خۇي خەلك خراب دەكا؟ بۇچى وام لىدەكا گالتەيان پى بەكم؟ بۇچى بە سەگ سىفەتى خۇي گىيانى مىن ژاراوى دەكا؟

نىكۇلاي مۇۋلنى لىنك نىك كىرەنە و سەرى راۋەشانى و لە پىشت چاۋىلكەمە چاۋىكى لىكرد. ئەو ژنە گەنجە قسەكانى درىزە پىدان، دەتگوت ئە كەسانەي لىتيان بىزار و توورەيە لەلامى دانىشتون. دايك گوتى بۇ قسەكان

ھەلخىستبوو، بەلام ھىچ لىتيان تىنەدەگەيشت. ۋەك مەكىنە ھەر ئەم وشانەي دووپاتە دەكرەدە: -دادگا ھەتتويەكى تر. دادگا.

دايك نەيدەتوانى ئەۋەي لە دادگادا روودەدا و داخا حاكەكان چۇن لەگەل پاقىل دەبوونەۋە، بىنىتە بەرچاوى خۇي. بەلام ھەستى بە نىكىيونەۋەي رووداۋىكى خەفەتھىنەر دەكرە كە درندەيى و پىبەزەيى و نائىنسانى ليۇە

ديار بوو.

(۲۳)

دايك دوو رۇزى تەۋار لە تەمى خەفەت و پەرىشانى و لە چاۋەروانىيەكى پىر لە پەژارەدا، بىدەنگ رابىۋارد. روژى سىپەم ساشىنكا ھات و بە نىكۇلاي گوت:

-ھەموو شت نامادەيە. ئەمىرۆ سەعات بەك.

نىكۇلاي بە سەرسورمانەۋە گوتى:

-ھەروا زوو. نامادەيە؟

-بەلى، گىروگرفتى زۆر نەبوو. تەنيا ئەۋەندە بەس بوو دەستە جلىك و جىنگاي شاردنەۋەي بۇ رىبىن پەيدا بەكم. ئەۋەي تر ھەموو "گۇبون" ۋەنەستۆي خۇي گرتوۋە. رىبىن تەنيا دەي گەرەكىك بە پىيان بىروا. قىسۇشكىكۇڭ

لە شەقام دەچىتە پىشى و پالتۇيەك و كلارنىكى دەداتى و پىي دەلى بچىتە كوى. مىن چاۋەروانى رىبىن دەم و لەگەل خۇمى دەبەم.

ماکسیم گورگی

-خراب نیسه. نهو "گۆبون" ه کتیبه؟

-تۆ دهنیاسی. له مائی نهو شتی بۆ قوفل سازه کان خویندوووتهوه.

-نهها، وهبیرم هاتهوه. پیره مێردنیکی سهیره.

ساشینکا که به بیرکردنهوه له پهنجهرهوه ته ماشای دهرهوهی ده کرد. گوتی:

-له سهربازه کۆنه کانه. وهستای شیروانییانه. ناگادارییهکی زۆری نیسه. له راست ملهپور و زۆرداراندا قینیکی توندی له دل دایه. که مێک فهیله سووفانهیه.

دایک بێدنگ گوتی بۆ قسه کانی راگرتبوو. ورده ورده فکریکی لێنل و ساخ نه بوونهوهی له مێشکیدا پێک هات:

-گۆبون دهیهوی "بیئچینکۆ"ی برازای، یانی نهو ناسنگه رهه که ههزرت له خاویینی و قیت و قۆزییه کهی ده کرد - له بیرته؟ - ده رباز بکا.

نیکیۆلای سهری له قاندا. ساشینکا گوتی:

-هه مووشت له پهیری باشیدا جێبه جێ کراوه. ته نیا من له سهرکه رتنیدا گوما م هیه. زیندانیه کان هه موویان له سهعاتیکدا ده خولیننهوه. که په یژه که بیان چاو پێ بکهوی، زۆریان ده یانهوی رابهن.

چاوی له سهر یهک دانان و بێدنگ بوو. دایک لێی وهزیک کهوت.

-ده بنه هۆی زهجهتی به کتر.

هه ر سیکیان له نزیک پهنجهره راوه ستابون. دایک کهوتبووه پشت نیکیۆلا و ساشینکا وتووێژی خێرای نهوان ههستیکی تاریکی له دایکدا پهیدا کرد و له پر گوتی:

- ده چم.

ساشینکا پرسی:

-بۆچی؟

نیکیۆلای نامۆژگاری کرد:

-نا گیانه کهم، نابێ بچی. نهوهک تووشی رووداویک بی.

دایک ته ماشای کردن و به نهرمی، به لām به لێبرای دوویاتهی کردهوه:

-بۆچی؟ ده چم.

نیکیۆلای و کچه که چاویکیان له به کتر کرد و ساشینکا شانەکانی هه لته کاندن و گوتی:

-دیاره.

شار کهوتبووه پشت سەری دایک و پشیشی قەبرستان بوو. زیندان لە لای راستە و لە بیست مەتری دایک بوو. لە کن قەبرستانەکه دوو سەرباز نەسپیان دەگێران و فیکەیان لێدەدا و پێدەکنین. دایک چوو لە لای سەربازەکان و گوتی:

-رۆڵەکان، پزنیکتان نەدیو؟ نەهاتوو نێره؟

یەکیان وەلامی دایووه:

-تا. . . . نەماندیوه.

دایک بە شێنەمی و دەوررکەوت. لەوان تێپەری و لە کاتیگدا لە بنەوه تەماشای دەکردن، بۆ لای قەبرستان دەچوو. لەپەر هەستی کرد لاتی گران دەبن و دەچەمن، وەک بە عەرزووە بەسترا بن. لە سیلەیهکی زیندان چرا هەلکەریک که پشتی لەژێر پەپۆیهکی بچووکدا خوار ببۆوه، دەرکەوت. دایک مۆۆلی لێک دان و چاویکی لە سەربازەکان کرد هەر لە جیگای خۆیان بوون و نەسپەکان بە دەوریاندا دەگەران. پاشان دیتی کابرا پەپۆیهکی بە دیوارووه ناوه و بە کارووخۆ لیتی و سەر دەکەوی. . . . بە دەستی ئیشارەیهکی کرد و بە پەله هاتە خوار و بزر بوو. دلی دایک توند لیتی دەدا. دەقیقه زۆر بە لەسەرخۆ تێدەپەڕین. پەپۆیهکه لە نێو قور و لەتکه خشتدا بە زەحمەت دەبینرا. لە پر سەری رەشی رێبین لەسەر دیواری و دەدەرکەوت. پاشان هەموو لەشی وەدیار کەوت. بە لایەکدا بای دایووهو خۆی خزانده خوار. سەری دووهم که کلاوی خوری لەسەریوو، دەرپەری و خۆی گەیانده عەرزى و لە سیلەى خانووکهدا ونبوو. رێبین خۆی راست کردووه، تەماشای دەوروبەری خۆی کرد و سەری راوهشانده. . . . دایک لاتی لە عەرزى دەدان و لەبەرخۆیهوه دەپگوت:

-هەلی. . . . هەلی. . . .

گویی دەزرینگانەوه. . . . هەرا و هوریایهکی گوی لیبوو. سەری سێبەم بە قزی بۆرەوه لەسەر دیواری و دەدەرکەوت. دایک لەوی حەپەسابوو و بە هەردوو دەست سینگى خۆی دەگرت و تەماشای دەکرد. سەریکی بۆر و دەموچاری بی توك له هەوا سەرمەقولاتی دەدا، پاشان لە پشتی دیوار ون بوو. هەراوهوریا توندتر دەبوو. بایهکی توند دەنگه دەنگ و فیکه و هەراوهوریای بە هەوادا بلاوده کردنەوه. رێبین بە بن دیواردا دەژیشت. پاشان بە زەوییهکدا تێپەری که زیندانی لە خانووکهکانی شار جیا دەکردهوه. دایک لای وابوو زۆر سەبر دەروا و سەری زۆر هەلئینی. بێگومان ئەو کەسانەى توشى دەبوون لەوانەبوو دووايه بیناستهوه. دایک لەبەرخۆیهوه دەپگوت:

-خیراتر خیراتر.

داييك

له ههوشه زیندان تهقهیهك هات. خرمه شوشه شكاوێك بهرز بۆوه. سهربازهكه به ههموو تواناوه پیتی له عمرزی بهند كردهبوو، تهسهیهكهی بۆ لای خۆی رادهكیشا. سهربازهكهی تر دهستی بۆ زاری خۆی بردبوو، دیار نهبوو بهرهو زیندان هاواری چ دهكا. پاشان سهری وهردهگتیا و گوێی ههلهدهخست. دايك به لهشیکی تێك گوشراو دهپروانی. چاوهكانی كه ههموو شتیکیان دهدهیت، پروایان به هیچ شتیك نهدهكرد. نهو راكردهی نهو لای وابوو زۆر دژوار و بهترسه، خیراتر و هاسانتر سهری گرتیوو. شیت ریبین له كۆلان نهدهبیترا. تهتیا كابراییهکی كهلهگهت كه پالتویهکی درێژی لهبهردابوو، لهگهله كچهلهیهك بهوتیدا رادهبورن. سی پاسهوان له دهره زیندان وهدیار كهوتن. باسکیان بۆ پێشهوه راداشتیبوو و غاریان دهدا. یهكێك له سهربازهكان رایكرده پێشان، نهوی دیکه لهگهله تهسهیهكهی دهویشته و خهريك بوو خۆی باووته سهر. تهسهیهكه ركیفتی نهدهدا و ههلهدهبزی. دايك وای هاته بهرچاو كه ههموو شت له دهرویهری له هاتوچهژدایه. زیره ناژیرو به دهنگی ناهومیدانه ههواي دهقهلاشت. دايك ههستی به مهترسی كرد، دهلهزی. له كاتیكداچاوی ههه له پاسهوانهكان بوو، به بن دیواری قهبرستاندا پالوتی. پاسهوانهكان بۆ لای دیکه زیندان غاریان دا و وهك سهربازهكان بزر بوون. دايك دیتی چیگری زیندانیشت كه باشی دناسی، ههه به شوینی واندا دهروا. دووگههكانی كرابونهوه. . . لهپه پاسهوانهكان دهركهوتن، خهلك وهكو بوو.

با گێژی دهخوارد و ههه وهك كهیفخۆش بی، دهستی رادهوهشانده و هیتدیک دهنگه دهنگی تێكهله به گوئی دايكدا دهدا:

-هیتشتا لهوئیه!

-پهیه؟ -نهوه چتانه، خوا بتانگری!

ديسان فیکهفیک دهستی پێكردوه. دايك نهو ههراوههوییهی پێخۆش بوو. ههنگاری توند كردن و لهبهرخۆیهوه دهیگوت:

-كهوابوو دهكرا. . . . تهگهر وستیای دهیتوانی!

لهپه لهبن دیوار تووشی دوو پاسهوان بوو. یهکیان بانگی كرد:

-راوهسته! كابراییهکی ریشدارت نهدی؟ كهس بیهههه رای نهكرد؟

دايك دهستی بۆ لای چۆلی راداشت و لهسهرخۆ گوتی:

-یهلی، بهولایههه ههلات.

پاسهوان هاواری كرد:

-بیگزرۆڤه راکه! ... فیهه لی بده! ... له میڤهه؟
-ههروا تاویکه.

دایک بۆ مالتی گهراپهوه. داخی شتیکی دهخوارد. تالی و توورهییهکی له دلیدا ههبوو. که گهیشتهوه نێو شار، عارهبانیهکی راگرت. له عارهبانهدا لاییکی سمیل خورمایی و رهنگ په‌ریو هیلاکی دیت. نه‌ویش ته‌ماشای دایکی ده‌کرد. خوار دانیشتیبوو. هه‌ر ده‌تگرت شانی راسته‌ی له‌ هی چه‌په‌ی به‌رزتره.

نیکۆلای به‌ خۆشییه‌وه به‌ پیشوازی دایکه‌وه هات:

-ساخ و سلامه‌تی! ... باشه. ... چۆن بوو؟

-کار ته‌واوه. ...

هه‌ر وه‌ هه‌ول بده هه‌موو شتیکی وه‌بیر بیته‌وه، باسی را‌کردنی وه‌ک چه‌رۆکی نه‌فسانه‌یی گتیراپه‌وه.

نیکۆلای ده‌ستی ریک‌خست و گوتی:

-ده‌زانی شانسمان هه‌یه‌! ... زۆر له‌ تۆ ده‌ترسام. ... ناتوانی فکریشی لێبکه‌په‌وه! ... له‌ موخاکه‌مه‌ مه‌ترسی. ... هه‌تا زووتر بکری، پاقیل زووتر رزگار ده‌بی، بروا بکه. له‌وانه‌یه‌ کاتیکی بۆ سیبیریای به‌ری ده‌که‌ن بته‌وانی رابکا.

پاشان ده‌ستی کرد به‌ باسی دا‌گا. دایک که‌ هه‌ستی ده‌کرد نیکۆلای ترسی له‌ شتیکی هه‌یه‌ و تیده‌کۆشی دلته‌یای بکا، گوێی بۆ قسه‌کانی شل کردبوو. دایک گوتی:

-پیت وایه‌ من له‌ گه‌ل موخاکه‌کان قسه‌ ده‌که‌م و نامه‌یان بۆ ده‌نووسم؟

نیکۆلای هه‌ستا و ده‌ستی راوه‌شاند و به‌ نیگه‌رانیه‌وه گوتی:

-نه‌وه‌ ده‌لێی چی؟ من قه‌ت فکریکی ناوام نه‌کردوه‌ته‌وه‌.

-راسته‌ ده‌ترسیم! ترسم هه‌یه‌ و نازام له‌ چی. ...

دایک به‌ بیده‌نگی له‌ ژوره‌که‌ی ده‌روانی.

-هه‌تیدی جار وام به‌ خه‌یالدا دی که‌ گالته‌ به‌ پاقیل ده‌که‌ن. سووکایه‌تی پی ده‌که‌ن. پیی ده‌لێن: "تۆ هۆی .

... دێهاتی. ... کوری وه‌رزێر. ... چت له‌خۆت کردوه‌؟"

پاقیل به‌ ده‌ساره‌. ... وه‌لامیان ده‌داته‌وه‌. ... شه‌ندری گالته‌یان پیده‌کا. شه‌ر لاوانه‌ی ئیبه‌ نه‌وه‌نده

خۆتنگه‌رم و پیاون. ... نه‌وهدم به‌ خۆم ده‌لێم: "شه‌گه‌ر شتیکی رووبدا. ... شه‌گه‌ر یه‌کتیک له‌وان جه‌سه‌له‌ی

دايك

نەمىنى: ... ئەوانى تر پشتيوانى لى دەكەن. ... ئەودەم لەوانەيە حوكميان بەن، بە جۆرتىك نىتر ھەرگىز نەيانىيىنەوہ.

نىكۆلای بە پەريشانی دەستی بە ريشيدا دەھینا و مات ببور. دايك بە دەنگىكى ھىدى درىژەي پيدا:
- ناتوانم شو فکراڻە لەسەرم دەرکەم. موخاکەمەيەكى بەترسە. لە ھەموو شت دەکۆلنەوہ. لە حەقیقەت دەگەرین. بەراستی بەترسە! سزادانەکە ترسى نىيە. ... بەلام موخاکەمە. ... لىكۆلشەوہى حەقیقەت بە ترسە. نازانم چۆنى بلیم.
ھەستى دەکرد کە نىكۆلای بە ترسى شو نازانى و تىنى ناگا، بۆيە لە روونکردنەوہکەيدا دادەما. ...

(۲۴)

شو سى رۆژەي بۆ موخاکەمە مابوون، ترسيان لە دللى دايکندا زياد دەکرد. کە رۆژى موخاکەمە داھات، شو بارە گرانەي پشتي چەماندبوو لەگەل خۆي بردیيە دادگا.
لە کۆلانی دراوسێکانى پيشووي گەرەكى بەسەر کردوہ، لە وەلامى سلاوياندا بە بىدەنگى سەرى دانەواند و بەپەلە بە نىو خەلکىكى خەمناکدا ريڠاي خۆي کردوہ. لە ريڠا و لە تەلارى دادگاشدا تووشى کەسوکارى گيراوان بوو. بە دەنگى گيراو قسەيان دەکرد. باسى ھىندى شتيان دەکرد کە دايك لىتيان تىنەدەگەيشت. ھەستىكى دلشەزىن لە زەنا زەناي خەلکەکە پەيدا دەبوو، کارى دەکردە سەر دايك و پتر دللى ريڠ دەگوشى.
سىزۆڤ لە پەنا خۆي چىڠاي بۆ کردوہ و گوتى:
- دانىشە.

دايك بە قسەي کرد، گنجى کراسەکەي راست کردوہ و چاويكى لە دەورويەرى خۆي کرد. ھىندىك شرىتى سەوز و سوور و دەزووي زەرد و باريكى بەرچاو کەوت کە دەتروسکان. شو ژنەي لە پەناي دانىشتبوو بە نەسپايى گوتى:
- کورەکەي تۆ کورەکەي منيشى بەدبەخت کرد!
سىزۆڤ بە پەريشانی قسەکەي پى برى و گوتى:
- "ناتاليا" بىدەنگ بە.

دایک چاوتیکی له ژنه که کرد و ناسی. دایکی سامزیلوؤ بوو. که میټک له ولاتر میټده که می به سهرتیک تاس و رومیتیک جوان و ریشیک سورده دانیشتبوو، پشتی چاوانی گنجی کهوتیټیه، چاوی له پیش خوی بریبون و ریشی دهلهزی.

رووناکییه که له په نجه بهرزه کانی تالاره دههاته ژورر. کلوه بهر ودهوشه می په نجه دهکان ده کهوتن. له نیوان دوو په نجه دهه وینه می که گوره می قهیسهر له چوارچیتویه کی زیټدا دهینرا. له بهرامبر وینه می کی میټیک به ماهووتی سهوز داپوشرابوو که تهواوی درټیایی تالاری داگرتبوو. له لای راسته، له پشت په ریشیک تاسن، دوو تهخته دار دانرابون و له لای چهپهش دوو ریز کورسی سورر جی کرابونهوه. بهر دهسته کان به یه خه می سهوز و دوو گمی زیټر کفتهوه، به شینه می دههاتن و دهچون. لهو ههوا گوماناوییه دا سرت و خورت له گوټیانددا دهزینگیایهوه و بونی ده رمانیک دههات و دیار نه بوو له چ لایه که وه دی. نهو رنگ و زریقه و بریقه می چاریان له بهر هه لته دههات. پیاو ههستی ده کرد که له گیتواوی ترسیټکی نالوژدا نوقم بووه.

له پر یه کیک به دهنگی بهرزه دهستی به قسه کرد. هه سوو ههستان. دایک له رزی، به لام ههستا و خوی به باسکی سیزوټهوه راگرت.

له سیله می لای چهپ، ده رگایه کی گوره کرابوه. پیره میټدیکی کورته بالای چاویلکه له چاوه که هه به لادا دههات، وه ژورر کهوت. له سهه دهه سوچاوی بچوکی هیندی موی کورتی بناگوټی دهله رینهوه. سیتی تاشیبون و لیوی سهه وه می بۆ نیو زاری هاتیټوه. نیسکه دهه ریه کانی رومه تی و چه نه گمی پالیان وه یه خه می بلندی تونینفورمه کی دابوو. ده تگرت له ژټر نهو نیسکانهوه ملی نییه. لایکی که له گت که رومه تی خشت و سووری وه ک چینی دهچون، پیره میټدی راده گرت. سی نه فسهه به زریقه و بریقهوه، سی که سیش به جلی ناساییهوه به دوو ایاندا دههاتن. ماوه می کی ژور له دهه ریه میټه که پیټکه وه راویټیان کرد و پاشان دانیشتن. دوا می نهوه می هه مووان جیگای خویان گرت، یه کیک لهوان که رومه تی کی بی موی هه بوو و دوو گمی چاکه ته که می کرابونهوه، له کاتیټکدا لیټه نه ستوره کانی به زهجهت ده بزواتن، به سارد و سپی له گه ل پیره میټد دهستی به قسان کرد. لهو سهه میټه گوره که کابرایه کی بالابه رزی سهه بی توك، کاغه می په پر ده کردن.

پیره میټد خوی بۆ پیټسهوه خوار کردهوه و دهستی به قسه کرد. وشه می هه وه لی به ناشکرا دهه رپی، به لام وشه کانی تر به سهه لیټه باریک و بۆره کانیدا هه لده خلیسکان.

- راده گه میټم!

سیزوټ که میټک دایکی راچله کاند و له کاتیټکدا هه لدهستا گوتی:

دايك

-ته ماشاكه.

له پشتی په ژبنه ناسنه كه ده رگايه كرايوه و سه ربازيك به شيری روتوه هاته ژور. پاشان پاقيل و نه ندری و فيديا مازين و برايانی گوسيف و سامويلوژ و پينج لوی ديكه كه دايك نه يده ناسين، وه ژور كه وتن. پاقيل زه ده خه نه يه كي به سه ليوانه وه بو. نه ندری به سه ربزوواندن سلوی له دايك كرد. زه ده خه نه كانيان، ده موچاويان، فيز و پوزی زيندويان، سام و بيدهنگی تالاريان شكاند و گه شانديانه وه. تروسكه ی چلكنی جله زير كفته كان كه متر بو. شنه بايه كي دلتيابي و بز خارتك له هيژي زيندو گه يشته دلی دايك و له په شوکاری و سه رگه رانی هاته ده. له سه رگه روپته كانی پشت سه ری دايك كه كومه ل تا ته وده م چاوه روان بو، به دهنگی نهرم و هيدي ولامی سلوی گراوه كان درايه وه.

دايك گوئی لييوو كه سيزوژ له ژير ليوانه وه ده لی:

-ناترسين!

دايكی سامويلوژ له لای راسته دهستی به ناخ هه لكيشان كرد. به كيك به توندي هاواری كرد:

-بيدهنگ!

پيره ميژد گوئی:

-پيتان راده گه يه نم!

نه ندری و پاقيل له په نا يه ك دانشتوبون. مازين و سامويلوژ و برايانی گوسيفش هه موويان له پيشه وه له سه رگه روپتيك دانشتوبون. نه ندری ريشی تاشيبوو، سميلی هاتبوون و نوکی سميلانی شوژ بيژوه و سه ری خړی وه ك سه ری پشيله ده چوو. قيافه يه كي جيدي هه بوو. دوو خه تی پردهنگ سبهریان هاويشتبووه سه ر ليوی سه روه ی مازين و سه روچاوی قه لوه ببوو. سامويلوژ وه ك جارن قزی بادرابوون. سيزوژ سه ری به ردايه وه و ناخيكی هه لكيشا و گوئی:

-فيديا! فيديا!

دايك هاسانتر هه ناسه ی هه لده كيشا و گوئی ددها پرسپاره كانی پيره ميژد كه به بي ته ماشاكردن له گراوه كانی ده پرسى. دايك وه لامه كانی كورت و نارامی كوره كه ی ده بيست. وای ده هاته به رچا كه سه روكی دادگا و حاكمه كان نابی ناجسن و بي رحم بن. به وردی ته ماشای سه روچاويانی ده كرد و هه ولى ددها تيبان بگا. هه سستی ده كرد كه هوميديكی تازه ی له دلیدا په يدا بووه. نهو كابرای كه ده تگوت روويه نديكي چيني به سه روچاواندا دراوه، به لگه يه كي ده خوینده وه. دهنگی نهو كابرايه تالاری پر كردبوو له خه م و خه فته. چوار داديار به سرته و

به نهیتهی له‌گه‌ل گیاره‌کان قسه‌یان ده‌کرد. دیمن و روالته‌تی هم‌موویان هیژ و توانای نیشان ددها و بالنده‌یه‌کی ره‌شی گهره‌ی وه‌بیر پیاو ده‌هینایمه.

له‌لای راسته‌ی کابرای پیر، حاکمیتکی ورگ زل و چاو داقویاو کورسی پر کردبوو. له‌لای چه‌په‌ش کابرایه‌کی کووپی سمیل سووری ره‌نگ په‌ریو دانیشتبوو. به‌ماندوویی سمری وه‌کورسی ده‌کرد و چاری ویک ده‌هینان و بیری ده‌کرده‌وه. دادپرسیش بی‌واژ و ماندوو ده‌هاته به‌رچاو. له‌پشت سمری حاکمه‌کان چند که‌سیته‌کی تر دانیشتبوو. کابرایه‌کی بالآه‌ریزی به‌شان و باهۆ به‌سمر و شیوه‌یه‌کی ژیرانه ده‌ستی به‌رومه‌تید ده‌هینا. نیتنه‌ری نه‌جییزادان به‌قوتیکی شینکی و ریشیکی دریژه‌وه چاری ده‌گتیران. سمرۆکی شاریش که‌دیار بوو به‌ورگه‌زله‌که‌یه‌وه نارهمته، همرلی ددها به‌داوینتی بلووزه‌که‌ی دایپۆشی، به‌لام داوینته‌که‌همر هه‌لده‌کشایمه.

پاقتیل به‌ده‌نگیتکی به‌رز و به‌تین گوتی:

لیزه‌دا نه‌توانبار هه‌یه، نه‌دادپرس و حاکم. لیزه‌دا ته‌نیا سهرکه‌وتوو و دیل ده‌بیرتین.

ماتی و بیده‌نگی په‌یدا بوو. ماوه‌ی چند سانیه‌ه‌ دایک ته‌نیا گوتی له‌جیره‌ی قه‌لم و لی‌دانی دلی خۆی بوو. سمرۆکی دادگاش وادیار بوو گوتی ده‌هاته شتیک و چاره‌پوانه. هاوکاره‌کانی خۆیان بزوت. پاشان سمرۆکی دادگا گوتی:

-به‌لی! نه‌ندرتی ناخودکا نی‌عتراف بکه!

یه‌کیتک له‌ژیر لی‌توانه‌وه گوتی: هه‌سته! هه‌ستن!

نه‌ندرتی به‌کاوه‌خۆ هه‌ستا و له‌کاتیکدا سمیل باده‌دان، له‌بنه‌وه چاری له‌پیره‌میرد ده‌کرد. پاشان شانی هه‌لته‌کاندن و به‌ده‌نگیتک که‌وه‌ک گزانی ده‌چوو گوتی:

-نی‌عتراف به‌چی بکه‌م؟ نه‌که‌سم کوشتوه و نه‌دزیم کرده‌وه، ته‌نیا نمو شیوه‌ ژیانم قبول نییه‌ که‌خه‌لک هان ددها یه‌کتر روت بکه‌نمه و بکوژن.

پیره‌میرد به‌لی‌پراوی گوتی:

-یان بلی - به‌لی "یان بلی" نا."

دایک هه‌ستی ده‌کرد که‌له‌پشت سمری، په‌ریشانی و هاوورژانیک له‌گۆری دایه. نه‌وانه‌ی له‌ده‌روبه‌ری بوون پی‌که‌مه‌سرت و خورتیان بوو، ده‌جوولانه‌وه، ده‌تگوت ده‌یانه‌وی خۆیان له‌مو تۆره‌جالجالتۆکه‌یه‌رزگار بکه‌ن که‌قسه‌کانی کابرای ده‌موچاو چینی له‌ده‌روبه‌ریانی ته‌نیبوو.

سیرۆکه‌له‌بنه‌وه به‌دایکی ده‌گوت:

-گویت لئیہ چۆن وه لّام دده نهوه؟

-بهلی گویم لئیہ.

-فیدیا مازین وه لّام بدهوه!

فیدیا ههستا و به راشکاوای گوئی:

-تاماده نیم.

سهروچاوی داگیرسابوون. چاوی دده رهوشان.

سیزۆه ناخیکی هه لکیشا. دایک چاوی لیک کرد نهوه.

-من دادیارم نویستوه. تاماده نیم هیچ بلیم. تم دادگایهش به قانونی نازاتم. ئیوه کتین؟ . . .

. . . مه گهر سیللت نهو مافه ای داوه به ئیوه که ئیمه موحاکمه بکمن؟ نا، سیللت نهو مافه ای نه داوه به

ئیوه. من ئیوه ناناسم.

دانشت و سهروچاوی داگیرساوی له پشت شانی نهندرئیدا شاردهوه.

حاکمه قهلهوه که سهری بۆ لای سهرۆک خوار کردهوه و سرتهمه کی له گهله کرد. نهو حاکمه رهنگی بزیرگابوو

خێسهیه کی له گیراوه کان کرد و شتیکی له کاغهمزی بهردهمی نویسی. سهرۆکی دئ سهری له قانده و به کاوه خۆ

لاقی بزواتن. نوئنهری نه جییزادان قسهیه کی له گهله دادپرس کرد. سهرۆکی شار گوئی هه لخشستبوو، له کاتیکدا

لووتی دهسری، بزیه کی له سهر لیتوان بوو.

سهرۆکی دادگا به دهنگیکی گیراو دیسان دهستی به قسان کرد. چوار دادیار به وردی گوئیان ددهایه. گیراوه کان

پتیکهوه سرت و خورتیان بوو. فیدیا مازین له کاتیکدا به نارهمتی بزهی دههاتی، خۆی دهشاردهوه. سیزۆه به

سرت به دایکی گوئ:

-دیتت؟ نهو بی غیرهته له هه مووان باشتر قسهی کرد!

دایک بی نهوهی تیگیا زهردهیه کی هاتی. تهواری نهو رووداوه له بهرچاوی دایک سهرهتای بیزاریه کی

به ترس بوو که نه گهر روی دابا دهیتوانی دانیشتوهه کان به ترسیکی سارد تیک برووخینن. به لّام قسه هیدی و

نارامه کانی پافیل و نهندرئی نه وهنده نازایانه و به تین بوون، ده تگوت له مالتیکی بچوکی قعراخ شار قسه

ده کمن نه که له دادگا له بهردهمی حاکمه کاندا.

قسه قاره مانانه کانی فیدیا مازین دایکیان شاد ده کرد. ههستی غیرهت و گه شانوه له تالاری دادگا پهیدا

ده بوو. له جوچۆلی نهوانی پشتهوه دایک تیگه بشت که ته نیا ههر نهو ههست بهو شته ناکا.

کاربرای پیر پرسى:

-بیروپرای تز چیهه؟

دادپرسى سمر بی-توک دهستی به میزه‌کەى گرت و هستایهوه. خیرا دهستی به قسه کرد و هیئندیک ژماره‌ی گوتن. هیچ شتیکی به‌ترس له دهنگیدا نه‌بوو. له‌گه‌ل نه‌وه‌ش دایک وایزانی خه‌نجهریان له دلّی داوه. هستیکی دوژمانه‌ی له دلّیدا په‌یدا ببوو. لای وایو نه‌ر هسته ورده ورده وه شتیکی نه‌دیترای و نه‌گیراو په‌ره ده‌گری. ته‌ماشای حاکمه‌کانی ده‌کرد، به‌لام له قسه‌کانیان تی‌نه‌ده‌گه‌یشت. به پیچه‌وانه‌ی چاره‌نواری نه‌و، له پاقئیل و له فیدیا توره نه‌ده‌بوون و قسه‌ی سووکیان پی نه‌ده‌گوتن. ده‌دیت نه‌و پرسیارانه‌ی لییان ده‌کن به گرنگیان نازان، ده‌تگوت حاکمه‌کان به پیچه‌وانه‌ی ویستی خویان پرسیاریان لی ده‌کردن. به بی وازی گوییان بژ وه‌لامه‌کان راده‌گرت. هیچ شتیکی بژ نه‌وان جینگای سه‌رنج نه‌بوو. هه‌موو شتیکیان له پیشه‌وه ده‌زانی. ژاندارمیتک له‌به‌رامبه‌ریان راوه‌ستابوو به دهنگیکی هیدی قسه‌ی ده‌کرد: "هه‌موویان پاقئیل قلاسۆقیان به هاندهری سه‌ره‌کی دانا". حاکمه قه‌له‌وه‌که پرسى:

-ته‌دی نه‌ندری ناخۆدکا؟

-نه‌ویش!

یه‌کیک له دادیاره‌کان هه‌ستا و گرتى:

-تیجازه هه‌یه؟

پیره‌میرد له یه‌کیانی پرسى:

-زه‌خه‌ت نییه؟

دایک وای ده‌هاته به‌رچاو که حاکمه‌کان هه‌موو نه‌خۆشن. له ره‌نگ و رواه‌ت و قسه‌کردنیان نه‌خۆشى دیار بوو. وادیار بوو له هه‌موو شت بیزارن له نه‌فسه‌ره‌کان، له ژاندارمه‌کان، له دادیاره‌کان، له دانیشتنی به‌تۆبزی، له پرسیار و لیكۆلینه‌وه، له گوئ راگرتن و له هه‌موو شتیکی. دایک زۆر کهم تیکه‌لاری له‌گه‌ل گه‌وره‌ پیاوان هه‌بوو. چه‌ند سال بوو نه‌و جۆره‌ که‌سانه‌ی هه‌ر نه‌دیته‌بوو. نه‌فسه‌ره‌ زه‌ده‌له‌که که دایک باشی دهناسی، هه‌ستا‌بوو به دهنگ له‌باره‌ی نه‌ندری و پاقئله‌وه قسه‌ی ده‌کرد. له کاتی قسه‌کردنیدا دایک له‌به‌رخۆیه‌وه ده‌یگوت: "ناپیاو... . تز سه‌رت له هیچ ده‌رناچی".

◆ دايك

نيتړ دايك بې نښه بترسي، ته ماشاي خلكه كهي ده كړد. به زه يې پيدا نه ده هاتن. نه يده ويست له ناست نه وان همستی به زه يې هبې، به لكو هم موياي سر سامی و خوشه ويست يه كيان تيدا پيك دهينا كه به نر می دلی ده گوشي. سري سور صابور. شادي يه كی ناشكرا و خوشه ويستی و نارامی دايگر تبوو.

گه نچ و به هيز له نيك ديوار دانيشتبون و خزيان له وتويوي دادپرس و دادياره كان نه ده گهياند. جاري وابوو يه كيك له وان بزه يه كی دهاتي و چند قسه يه كی له گهل هاوريكاني ده كړد. نندر يی و پاقيتل هميشه به سبر له گهل يه كيك له دادياره كان قسه يان ده كړد. دايك شوي پيشوو نه دادياره له مالت ديتبوو، نيكولايش به "هاوري" ی ناو بردبوو. مازين له هم موياي پتر به تين و تاو و به گرمی گويی بژ قسه كانيان راده كرت. سامويلو له گهل گوسيف سرتی ده كړد. دايك ده پروانی، ليكي ده دايه وه، بزي ده كړه وه، بې نښه ي هشتا همت به و دوژمنايه تيبه بكا كه توشي ده هات. دايك ده يدت كه نيغان هم مو جارې به نسا يی له هاوريكاني ده كوتی، پنده كنی، ده موچاوی سور هله گه رپن و گويی هله مسين و سري ده له قتي. يك دوچار نيخه ليها، پاشان چند ده قيه يه ك خوی پوز كړد، هولي ده ده خوی پياوانه تر نشان بدا. بهر جزر ناكاريكي دم روتانه ي هبوو، ده ويست سر كه وتويی خوی نشان بدا.

سيزو سه بر نانيشكيكي تي كوتا. دايك ناوري وئ دايه وه. سيزو له ده ميده شاديش بوو و كه ميكيش نيگه ران بوو، به سرتي گوتی:

-ها بزانه، نه لاوانه چنده بروياي به خزيان هيه، چند به هيز و دلگه رم بوون.

له تالاری دادگا شاهيده كان به دهنگيكي له رزوك قسه يان ده كړد. حاكمه كان به ساردی پرسيا ريان ده كړد. حاكمه قله وه كه باوتشكي ده هاتي و ده سته ناوساوه كهي به پيش زار يه وه ده كرت. هاوكاره سميل سورره كشي پتر رهنگی پريبوو. جار جار باسكي هله دينا و به په نچه كانی توند نيوجاوانی ده گوشي و بې نښه ي شتيك بيبي ته ماشاي بن ميچی ده كړد. دادپرس جارو بار شتيكي دنووسی و له گهل نوتنهری نه جيبزادان سرت و خورت يكي ده كړد. سرزكي شار لاتی هاويشتبون سهر يه ك و به په نچه سو كيك له به له كی خوی ده ده و به مهندي چاری له قامكاني پريبوو. سرزكي دي خوی به پيشدا خوار كړبوو، سكي كه وتبوو سهر نه ژنوياني و هه ردو ده ستي و به ردا بوون و سري ده له قاند. نه له گهل كابرايه كی پير كه له نيو كورسيده ون ببوو و وه فر فري با ليپراو له جی خوی نه ده بزوت، تهنيا كه سيك بوون كه وا ديوار بوو گوتيان له زهنا زهناي دانيشتوان راگرتبوو. نه م وه زعه ماوه يه كی زور دري زه ي كيشا و ديسان خه فه تيك خلكه كهي داگرته وه.

پره ميرد گوتی:

-رادده گهیهتم.

دهنگی کز کرد و پاشماوهی قسهکانی لهژیر لیوانهوه گوت و همستا. دهنگی کزکه، ناخ ههلهکتیشان، تهپهه پیتیان و زهنا زهنا، تالاری پر کرد. گهراوهکانیان هیننا، زهردهخهنهپهکیان لهسهر لیوان بوو و له بهرامبهر کهسوکاریاندا سهریان دانهواند. نیشان گوسیتف دیار نهبوو به کی دهلی، هاواری کرد:

-هاورئ نهکی بترسی!

دایک و سیزۆ ههستان و چوونه دالانی، کریکاره پیره به دلسۆزی له دایکی پرسى:

-پیت خۆشه چایهک بخۆیهوه؟ جارئ سععات و نیویکی ماوه.

-نا، سوپاس، ناخۆمهوه.

-کهوابوو منیش ناچم. نای لهو کورانه، ها؟ واقسان دهکمن و دادهنیشن دهلی ههر نهوان پیاوی

دوارۆژن و خهلهکی تر ههچ. فیدیاشت دیت، ها؟

بارکی سامۆیلۆ کلاوهکی به دهستهوه گرتبوو، هاته لایان و به زهردهخهنهپهکهوه گوتى:

-گریگۆرى من؟ دادیاری نهویستوه و وهلامیش ناداتهوه، بوخۆی نهو فیکرهی دۆزیوتهوه. پیتلاگیتیا! کورهکی

تۆ پیتی وایه دهپئ دادیار بگرن، بهلام کوری من دهلی نامهوی. چوار کهمسی دیکهش لهگهلی کهوتون.

ژنهکی له پهناى دانیشتیوو. به دهره لووتی پاک دهکردهوه و مۆژلی لیتک دهدان. سامۆیلۆ دهستی به

چهناگهی گرتبوو، چاوی له مەزرایه دهکرد و دهیگوت:

-ناخر نهمه زۆر سهیره! تهماشای نهو شهیتانانه دهکی وادهزانی به خۆپایی نهو کارهیان کردوه و ژیانی

خۆیان لیتک داوه، جارئ واشه پیاو دهلی رهنکه ههقیان بئ. پیاو دهزانی که رۆژ به رۆژه کارخانه ژمارهیان

زۆرتتر دهپئ. هیندی جار دهیانگرن، بهلام قهت ههسوویان ناگیرین. وهک ماسی نیتو چه و ان، ههسوویان پیتکهوه

ناگیرین. دیسان پیاو لهخۆی دهپرسی: "لهوانهپه نهوانه ریتگای راستییان گرتی؟"

سیزۆ گوتى:

-تینگهپشتی نهو مهسهلهپه دژواره.

سامۆیلۆ گوتى:

-بهلی. . . . راسته.

ژنهکی پاش نهوهی چلمی ههلهلوشی هاته نیتو قسهکان:

-ئەم ھاكىمە مەلەونانە ھەموويان سەلامەتن.

بەزەيەكى ھاتى و درىزەي پىن دا:

-پىئالاگىيا دلت نەيەشى كە گوتم ھەموو خەتاي كۆرەكەي تۆيە. راستىت دەوى مەعلوم نىيە كى لە ھەمووان تاوانبارتەرە. بىستوتە كە جاسوس و ژاندارم چ راپۆرتىنكىان لە كۆرەكەي نىيە داوہ؟

بى ئەموي خۆي بزاني، ديار بوو بە كۆرەكەي دەنازي و شانازي پىئو دەكا. دايك ناگاي لەم ھەستە ھەبوو، بەزەيەكى دۆستانەي كرد و لەسەرخۆ گوتى:

-دلى لاوان ھەمىشە لە دلى پيران لە راستى نزيكتەرە.

خەلك لە دالانى دەگەران، لىك كۆدەبوونەو و بە دلگەرمى و لەسەرخۆ قەسيان دەكرد. ھىچ كەس خۆي دوور نەدەخستەو. لە سەروچاوي ھەمووان ديار بوو كە پىئويستيان بە قەسەكردن و پرسىيار و ھەلامدانەو ھەيە. لەم نىئو دالانە تەنگە و لە نىوان دوو لادىوارى سىيدا، خەلك پۆل پۆل دەھاتن و دەچوون. ھەر ھەك بايەكى توند ھەليگرىتە و بىانەوي خۆيان بە شتىكى قايمەو بەگرنەو.

برا گەورەكەي "بوكىن" ھەك دىئويكى زل بە گرژى و گورجى دەھات و دەچوو و دەيگوت:

-سەرۆكى شار لىرە چ دەكا؟ بە ھىچ جۆر نىرە جىنگاي ئەم نىيە.

باوكى كە پىو پىاويكى رىوئە بوو، بە ترسەو تەماشاي نەملاولاي كرد و گوتى:

-رۆلە كۆنستانتىن بىدەنگ بە!

-نا، دەمەوي قەسە بەكم. دەلېم ئەم كابراىە، پارەكە بەردەستەكەي لەسەر ژنەكەي خۆي كوشت. بلىن برائم ئەمە چۆن ھاكىمىكە؟ بىئوژنى بەردەستەكەي نىستا لەگەل ئەم ھاكىمە دەژى. نىئو چۆنى تىدەگەن؟ بىجگە لەمە، ھەموو كەس دەزانی ئەم كابراىە دزە.

سەمىلۆ گوتى:

-ناخ. خوايە. رۆلە كۆنستانتىن!

-راست دەكەي. ئەم كابراىە ھاكىمىكى راست نىيە.

بوكىن كە گوپى لەم قسانە بوو، لە كاتىكدا پۆلىكى خەلك بە دوواوہ بوو، گەرم داھات و سوورھەلگەرا و دەستى بە قسان كرد:

-ئەگەر مەسەلەي تاوانى دزى لە گوپىدا بى، دەبى دەستەي دادگەران پىزراىگا، يانى خەلكى ناسايى ھەك پۆرژوا و ھەرزىزان. بەلام ئەوانەي دژى ھاكىمەتن؟ دەولت موھاكەمەيان دەكا. وانىيە؟

- نای سهیره، بۆ چما نهوانه دزی دهولتهن؟ نای! نهوه دهلیتی چی؟

- نا راهسته! فیدیا مازین حقیهتی! نهگهر تۆ سووکایهتی به من بکهی، منیش زلهیهکت لیده و پاشان تۆ خۆت موحاکهمه بکهی، دیاره کی تاوانبار دهیی. بهلام له راستیدا کی سووکایهتی کردوو؟ تۆ یان من؟

پاسهوانیکی قهپۆزبهرائی پیر که سینگی به نیشان و میدال داپۆشراپوو، پالی به خهلهکهوه نا و به قامک ههروهشی له بوکین کرد و گوتی:

- هۆی ههرا ههرايه مهکه. پیته وایه نیره مهیخانهیه؟

- نیجازه بده پیاو! گوی بدهیه. نهگهر من له تۆ بدهم و تۆش له من بدهی، پاشان من تۆ موحاکهمه بکهم. چۆن پیر دهکهپهوه؟

پاسهوان به تووردهیی گوتی:

- نیستا وهدهرت دهنیتم!

- بۆ کوئی! له بهرچی؟

- بۆ کۆلتی. له بهر نهوهی ههرا ههرايه دهکهی.

بوکین تهماشایهکی دهووریهی کرد و لهسهرخۆ گوتی:

- بۆ نهوانه ههه نهوه گرنگه که پیاو بیدهنگ بی.

کابرای پیر به تووردهیی گوتی:

- تا نیستا نهدهزانی؟

بوکین دهنگی کز کرد و گوتی:

- کهوابوو بۆچی خهلهک ناتوانی پیته کۆبوونههی دادگا و تهنیا کهسوکاری گراوهکان دهتوانن؟

نهگهر به دادگههری موحاکهمهیان دهکهن، با له بهرچاوی خهلهک بیکن، ئیدی بۆچی دهترسین؟

سامۆیلۆف بههیتتر دووپاتهی کردهوه:

- راسته، هم دادگایه ویژدانی پیاو رازی ناکا.

دایک همزی دهکرد نهوهی لهبارهی نابهراهمههری دادگاوه له نیکۆلای بیستبوو بیگتیرپهتهوه. بهلام قسهکان باش تینهگهیشتبوو و هیندیکی لهبیر چووونهوه. بۆ نهوهی وهبیر خۆیان بینیتهوه له خهلهک جیا بۆوه. دیتی لاونیکی سمیل بۆر که دهستی ناوته گیرفانی پانتۆلی و شانی چهپهی له شانکهکی تری نویتره، به وردی تهماشای دهکا.

دايك

به ناشنا هاته بهرچاوی، بهلام لاوه که روهی وهرگیترا و دایکیش که بیری له قسه کان ده کرده، له بیری چوده.

پاش تاویک گوتی له ورته ورتیک بوو:

-نهوهی نهو لای؟ لای چهپ؟

یه کیلک بهرزتر و خوشحالتتر وهلامی داوه:

-بهلی!

دایک ته ماشای دهوروبهری خزی کرد. نهو لاوهی شانی به قهد یهک نه بوون له پهنای راوه ستابوو، له گهل یهکی ته نیشتی که لاوتیکی به شان و باهو و ردین رهش بوو و پالتویه گی کورتی له بهردابوو و چه که یه کی دریزی له پیتدا بوو، قسه ی ده کرد.

دایک تیکرا بوو، بهلام هه له کاته دا ویستی له باره ی بیروباوه ری کوره که یه قسه بکا. ده بیوست نهو ره خانه بیسی که له وانیه له قسه کانی بگیتین و له پروی قسه ی نهو که سانه ی له دهوروبه ری بوون بریاری دادگا هه لسه نگیتی.

به پاریزه وه به سیزۆفی گوت:

-باشه، ناوا موحا که مه یان ده کهن؟ له م وه زعه تن ناگم. حاکمه کان ده یانه وی بزانه کام له گیراوه کان چی کرده، بهلام ناپرسن بۆچی وای کرده. چما نهوه راسته؟ پاشان شه وانه هه موویان پیرن. ده بی گهنج نهو لاوانه موحا که مه بکهن.

سیزۆف گوتی:

-بهلی سهر ده رکردن لهو کاره بۆ نیمه دژواره. زۆریش دژواره.

به بیرکردنه وه سهری له قاند. پاسه وان ده رگای تالاری کرده وه و بانگی کرد:

-که سوکاری گیراوه کان بیته ژورئ. پسوله کانتان نیشان بدهن.

ده نگیکی کزه لۆک گوتی: پسوله. ده لئی بۆ سیرک ده چین.

هاندانیتی گشتی و رق و قینیکی نه دیتراو هه ست بی ده کرا. ته ماشاچییه کان پتر رویان کرابۆوه. هه ره رایان ده کرد و له گهل پاسه وانه کان ده مه ده میان بوو.

(۲۵)

سیزۆڭ به بۆلە بۆلە لەسەر کەرویتتیک دانیشت. دایک پرسى:

-چیتە؟

-هیچ میلەت تەنەگەشتوو.

زەنگیک لیترا بە کتیک بە توندی رایگەیاندا:

-حاکمەکان دین!

سەرلەنۆی وەك جارى پېشوو ھەموویان ھەستان. حاکمەکان ھاتن ھەر وەك خۆیان دانیشتن.
گێراوەکانیان ھینا نێو تالار. سیزۆڭ دەستی کرد بە ورتە ورت:

-باش سەرەنج بەدەنى، نیتستا دادپرس قسە دەکا.

دایک سەرى ھەلپنا، بۆ پېشەو ھەموو ھاوێرانی شتتیکى نانا سایی بوو. دادپرس کە راوەستا بوو، رووی لە حاکمەکان بوو، ھەناسەییەکی ھەلکێشا و دەستی راستی لە ھەوا راوەشاندا و دەستی بە قسان کرد. دایک لە قسەکانی ھەولێ تەنە دەگەشت. دەنگی زل بوو، ھیندی جار توند دەبوو، دووایە نزم دەبۆو. وشەکانی لەبەر یەك دەکشانەو، بالیان دەگرت و وەك پۆلە مېشولەییەکی رەش لەسەر کۆ شەکرێک، دەسووران. دایک لەو قسانەدا نە ھەرەشەى دەدیت و نە شتتیکى نانا سایی. وەك بەفر سارد و وەك خۆلە مېش بۆر، دانار دانار دەبوون و تالاریان پێ دەکرد لە خەم و خەفەت و موی لەشی پیاویان گرز دەکرد. بێگومان پاقیل و ھاوێرێکانی گۆشیا ن لەو قسە درێژە و کەم مانایانە نە دەبوو کە لێی نە دەترسان و بە نارامی و تووێزی خۆیان درێژە پێ دەدا. جاروبار بزیان دەھاتی و ھیندی جار گرز دەبوون تا زەر دەخەنەى خۆیان بشارنەو.

سیزۆڭ بە ئەسپایی گوتى:

-درۆ دەکا!

دایک ھیتشا لەسەرى ساخ نەبۆو تا بلێ راستە یان درۆیە. گوتی بۆ قسەکانی دادپرس شل کردبوو، دەبزانى کە بێ تەمەوى راستە و راست ھێرش بەریتە سەر یەکتیک، ھەمووان بە تاوانبار دادنى. کاتیک ناوی پاقیلێ دەھینا، باسی فێدەباشی دەکرد، پاشان بوکینیشی لەگەڵ دەخستن. دەتگوت ھەموو تاوانبار کراوەکان لە کیسەییەك دەنى و رێکیان دەگوشی. نێوەرۆکی قسەکانی ھەستى دایکیان دانە دەمرکاند، نە کەیفەخۆشیان دەکرد و نە نیگەران. ھەروا ھاوێرانی شتتیکى نانا سایی بوو. لە نێو قسە و دەنگ و دەموچاو و باسک راوەشاندى

دايك

دادپرسا بۆ ئەو شتە دەگەرا. هەستی دەکرد کە ئەو شتە ناناسایی و ئەبیرا و ئەبیسراوە لەوێشە. سەرلەنوێ دلی تەنگ دەبوو.

تەماشای حاکمەکانی دەکرد. بە ناشکرا دیار بوو قسەکانی دادپرس ماندووی کردوون. سەرچاوی زەرد و گرژ و سیسیان وەک تەرمی بۆ گیان سارد و بێتین بوو. ئەو سەرچاوانە کە هێندیکیان هەلماو و هێندیک لەر و لاواز بوون، لە خەفەتیکدا کە تالاری داگرتبوو پتریش لیل و بێرەنگ ببوون. سەرۆکی دادگا نەدەبزووت. لە بەرامبەر ئەو بێوازی و سارد و سڕیهدا دایک لەخۆی دەپرسی:

بەراستی ئەوێهە دادگا و موخاکەمە؟

لەر ئیددیغانامە دادپرس بە جۆریکی چاوەروان نەکراو تەواو بوو. دادپرس بە دەست رێکخستە لە بەرامبەر حاکمەکاندا سەری دانواند و لە جینگای خۆی دانیشتمووە. نوێنەری نەجیبزادان چاوی گێژان و بە سەر نیشاڕیەکی بۆ کرد، سەرۆکی شار دەستی بۆ درێژکرد و سەرۆکی دیش بزهیهکی هاتی و تەماشایەکی ورگی خۆی کرد.

کابرای پیرە کاغەزێکی بۆ لای چاوی خۆی برد و گوتی:

-دادیاری "ئیدۆسییەش" و "مارکۆ" و "زاگارۆ" نۆرە قسەیهتی!

ئەو دادیاری دایک لە ماتی نیکۆلای دیتیوی، هەستا، دەم وچاویکی گەورە و روالهتێکی بێنازاری هەبوو، چاوە چکۆلەکانی دەرهوشان، بە کاوهخۆ و بە دەنگێکی ناشکرا و رەوان دەستی بە قسە کرد. بەلام دایک نەیتوانی گوتی لە قسەکانی بۆ. سیزۆ بەسرتە پیتی گوت:

دەزانی دەلی چی؟ دەلی ئەوانە منداڵ و نەقام و شەڕانی بوون. مەبەستی فێدیایە!

دایک کەوتە ژێر باری ناھومییدیەکی توند و وەلامی نەدایەو. نازاری زیاد دەبوو، گیان رێک دەگوشرا. ئیستە تێدەگەشت کە بۆچی چاوەروانی عەدەلت بوو و بۆچی پیتی وابوو وتووێژیکی پیاوانە و توند لە نێوان حەقیقەتی کورەکە و حەقیقەتی دادگادا دەبینی. لای وابوو حاکمەکان بە درێژی و بە وردی لەبارە تەواوی ژيانی پائێلمو پرسیار دەکەن. بە چاویکی ناواله تەماشای هەموو قسە و کردارەکانی رۆژانە پاقیل دەکەن و پاش ئەوەی راستی و دروستی ئەوەیان بۆ دەرکەوت، بە دەنگێکی بەرز دەلین:

-ئەو پیاو لەسەر حەقە."

بەلام هیچی وا نەبوو. وادیار بوو کە تاوانبارکراوەکان و حاکمەکان سەد فرسەنگ لێک دوور و ناگیان لە یەکتەر نییە. دایک لە چاوەروانیدا ماندوو بوو. ئیتر گوتی نەدەدا قسەکان، گۆزابوو، لە دلی خۆیدا دەیگوت:

- "نارا موحاکه مه ده کهن؟ ... موحاکه مه! ..."

سیزۆڤه به سهر له قانندن قسه کهی سه لماند ولهین لیوانه وه گوتی:

- باش بو.

دایک هه ناسه یه کی هه لکیشا و گوتی:

- وادیاره نهو حاکیانه مردوون!

- سه رله نوێ زیندوو ده بنه وه!

دایک که چاوی لیکن، به راستی سیبهریکی نیگهرانی له سهر ده موچاویان به دی ده کرد. دادیاریکی تر قسه ی کرد. نهو کابرایه پیاویکی کورته بالا بوو، سه روچاویکی درێژ و رهنگینکی بزپکاوی هه بوو. حاکیه کان قسه که یان پێی. له پڕ دادپرس هه ستا و به دهنگینکی توند باسی سوورته مه جلیسی کرد و له گه ل کابرای پیره دهستی به قسه کرد. دادیار به ریزه وه سه ری دانه واند و گوئی بۆ قسه کانیان شل کرد، پاشان له سه ر قسه ی خۆی رویشته. سیزۆڤه نامۆژگاری ده کرد:

- راست و رهوان قسه بکه، بێ توینکل! بزانه کاکلی مه به ست له کوێ دایه! ...

هاورۆژان له نیو تالاردا زیاد ده بوو. قینیکی شه رکهرانه سه ری هه لده دا. دادیار له هه موو لاوه هیرشی ده کرده سه ر حاکیه کان و به قسه ی گهرم و سوورده بوو پیستی به سالدآ چووی نه وانی داخ ده کرد. وا دهاته بهرچاو که حاکیه کان لیك نزیک ده بنه وه، هه لده مسین و ده پوچینه وه، تا به هه موو له شی داززای خۆیا نه وه پێشگیری له تهوس و پلاره کان بکه ن.

نهو جار پاقتیل هه ستا. له پڕ تالار مات و بیده نگ بوو. دایک ته و او خۆی بۆ پێشه وه خوار کرده وه. پاقتیل به هییدی و نارامی دهستی پێ کرد:

- له بهر نه وه ی من نه ندامی حیزیتکم، بیجگه له دادگای حیزبه کهم هیچ دادگایه ک به ره سمی ناسم. بۆ بهرگری له خۆم قسه ناکم، به لکو بۆ پێ خۆشبوونی نهو هاو پێیا نه قسه ده کهم که دادیاران نه گرتوه. تیده کۆشم نهو شتانه تان بۆ روون بکه مه وه که تییان نه گه یشتوون. دادپرس چوونی نیتمی بۆ ژیر ئالای سۆسیال دیوکرات به یاخیبوون دژی کاربه دهسته بهرزه کانی ده ولت زانی و له به ره ی نیتمه وه، وه ک یاخیبه کانی دژی "قهیسه ر" قسه ی کرده وه. پیستی بلیم که به بروای نیتمه قه یسه ر ته و او ی نهو زنجیره نییه که ولاتی نیتمی به ستروه ته وه، به لکو ته نیا هه وه لپێ نالقه یه تی که ده بی میلیه تی لی زنگار بکه ی ن.

دايك

بئردەنگى لەبەرامبەر ئەو دەنگە بەتەنەدا قولتەر دەبوو. وادەھاتە بەرچاۋ كە تالارەكە گوشادتر دەبى و پائىللا لە گوئىگرەكانى وەدووور دەكەوى. بەرزتر و گەشتر ببوو. دايك ھەستى بە سەرمادا دەکرد.

ھاكەمەكان بە گرانی و بە نىگەرانیسەو ھۆيان بزاون. نوئىنەرى نەجىبزادەكان لەگەل ھاكەم گىلەكە ورتە ورتىكى كرد، كابرش سەرى راوېشانە و رووى لە كابر پىرە چكۆلەكە كرد كە لەو لايمو قەسە لەگەل دەكرد. سەرزكى دادگا كە لە كورسەكەيدا ھۆى دەبزاون، شتىكى بە پائىللا گوت، بەلام دەنگەكە لەنئىر رەوئەندى بەرىن و رىكى قەسەكانى ئەو لاوئەدا پوچانەو.

-ئىمە سۆسيالسىتىن. ئەمە ماناى واىە دوژمنى ھاوئەن ملكاىەتى تايبەتىن كە بروئە ھۆى ناكۆكى خەلك. ئەوان لە دژى يەكتر چەكدار دەكا، ناكۆكى و ناتەبايى لە ناشتى نەھاوئە پىتك دىنى و بۆ شاردنەو و پىنەكردنى ئەو ناتەبايەش درزىان دەكا. خەلك فىترى درۆ و دووړووى و دوژمنايەتى دەكا. ئىمە لەسەر ئەو بارەرىن كۆمەلئىكى واكە مرۆف تەنيا بە نامرازى دەولەمەندبوون دەزانى، كۆمەلئىكى نائىنسانىيە. . . . ئەو كۆمەلە دوژمنى ئىمە. ئىمە ناتوانىن رەوشتى چەپەل و بىبەزەبى و سەگ رەوشتانەى ئەو كۆمەلە سەبارەت بە بەرھەلستانى قبول بەكەين. ئىمە دەمانەوى دژى ھەر شىئە رەفتارىك كە تەنيا لەرووى سوود و تەماع خەلك لىك جىادەكاتەو، دژى ھەموو شىئەيەكى كۆيلەتى بەدەنى و مەعنىوى مرۆف كە ئەو كۆمەلە بەكارى دىنى، خەبات بەكەين و خەبات دەكەين. ئىمە كرىكار، ئەو كەسانەين كە لە مەكەنە زلەكانەو بىگرە تا دەگاتە بوكەشوشەى مندالان، ھەموو شت بەكارى ئىمە دروست دەكرى. ئىمە لەو ھەقەش بىبەشەين كە بۆ گەيشتن بە نامانجى ئىنسانى خۇمان خەبات بەكەين. ھەموو كەس پىئى رەوايە كە بۆ گەيشتن بە نامانجى خۆى ئىمە بكاتە داردەست. ئىمە دەمانەوى ئەوئەندەمان نازادى ھەبى بتوانىن بەرە بەرە دەسەلات بەگرىنە دەست، يان دەسەلات بەكەوتىتە دەستى گەل، كار بۆ ھەموو كەس ھەبى. ئىئو دەزانن كە ئىمە ياخى نىن.

پائىللا زەردەخەنەيەكى ھاتى و لەسەرخۆ دەستىكى بە قۆەكانىدا ھىنا. چاوى بە گەشايەكى پتر دەدرەوشان. سەرزكى دادگا بە دەنگىكى توند گوتى:

-تكا دەكەم باسى مەسەلەكە بەكە!

بە تەواوى سىنگى خۆى بۆ لاى پائىللا وەرگىرايوو تەماشائى دەكرد. دايك واى ھاتەبەرچاۋ كە چاۋە سىسەكانى ئەو كابرە پىر لە تەماع و ناجسنى و چەپەلەين. ھاكەمەكان ھەموو چاويان لە پائىللا بربىبوو، دەتگوت چاويان بەويەو نووسارە و ھۆيان پىئە ھەلاۋەسيو، تا خويىنى بمژن و گيان وەبەر لەشى رزوى خۆيان بىتەنەو. پائىللا بە لىبراوى پەنجەى بۆ درىزكردن و بە دەنگىكى ناشكرا گوتى:

-نیمه شوږشگیتړین و تا نو دهمی هیندیک زولم له هیندیکان دهکن همر شوږشگیتړ دهبین. نیمه دزی دهستمیک خبات دهکمین که نیوهی بۆ پاریزگاری له قازانجی خوی دیاری کردوه. تا نو رۆزی نیمه سرهنهکومین، ناشتی له نیوان نیمه و نیوهدا سر ناگری. نیمه سردهکومین، سرکهوتن بۆ نیمه زورلیکراو دهی. نوینهرانی نیوه نهونده بهیتر نین که خوتان فکر دهکنهوه. نو دارایی و سامانهی کزیان کردوهتوه و به فیداکردنی میلیونها نیساننی چارهپهش دهپاریزن نو هیزهی نووانی بهسر نیمهدا زال کردوه، رهوتیکی بهرههست له نیوان نهواندا پیک دیتی و له باری لهش و گیانهوه گهندهلیان دهکا. گیانتان همشمی لهوژیر باریکی گران دایه. له راستیدا نیوه که فرمانهروای نیمه، له نیمه کویلهترن. نیوه روتان کویله و ژیردهسته، بهلام نیمه لهشان. نیوه ناتوانن خوتان له کویلهتی و پروپوچه رزگار بکن که گیانتان دهکوژی، بهلام هیچ شتیکی ناتوانی بیته کوسی نازادی ژبانی نیمه. ویژدانی نیمه همیشه دهگهشیتوه و پره دهستینی، همیشه گهشدارتر دهی و باشرین کهسانیک که دهرونیان پاکه، تنانته باشرین کهسانیک له کومالی نیوهدا، بۆلای خوی رادهکیتی. به چای خوتان تماشاشا بکن، همر نیستا نیر کهسیکتان نیسه که بتوانی به بیروباوه بۆ پاراستنی دهسلاتی نیوه تییکوژی. نیوه نیر هممو وهرهکتان له عمرزی داوه. هیچ بهلگهیهکی نهوتوتان بهدهستموه نهماوه که بتوانی نیوه له هیرشی داپهروهری میژوو پاریزتی. له میدانی بیروادا ناتوانن نیر هیچی تازه بخولقتنن. نیوه لهباری معنیهوسیه بهرههمیکتان نیسه. بیروباوهی نیمه رۆزبهروژ پره دهگری، دهچیتته نیو کوملانی خهلك و نهوان به خبات، بۆ نازادی، بۆ خباتی شیلگیر و له ناشتی نههاتوو ریک دهخا. بیجگه له زورداری و درندهی، ناتوانن به هیچ شتیکی تر پیشی نو جولانوه بگرن. بیروهوشی معزنی کریکاری تهواری کریکاراننی جیهان لهسر یهک بیروباوه کۆدهکاتوه. نیوه ناتوانن به هیچ جور پیشی نو رهوته بگرن که ژبان تازه دهکاتوه. نو دهستانهی نهمرۆ نیمه دهختکینن، همر بهو زووانه، برالیانه، دهستی نیمه دهگوشن. هیژی نیوه هیتریکی میکانیکیه که به کۆکردنوهی زیر و زیو پیکهاتوه. نو هیزه نیوه له دهسته و کومالی نهوتوذا کۆدهکاتوه که بهکتر دهخونهوه. بهلام هیژی نیمه هیتریکی زیندوی هاوپهیرهندییه که هممو ژیردهستهکان دهکا به یهک. نوهدی نیوه دهیکن همصوی تاوانبارانهیه، چونکه تمنیا له فیکری نهوهدان که مرۆ بکن به کویله. بهلام تیکوشانی نیمه دنیا له شپری دیوهزمی درۆ و تصامع و قینی نیوه رزگار دهکا. کریکاران و وهرزیرانی نیمه رزگار دهبین و دنیایهکی نازاد و یهکسان و لهبن نههاتوو پیک دیتن. نهمه همر دیتته دی!

پاښتلا تاویک بیدنگ بوو، پاشان به هیتریکی پتر دوویاتهی کردهوه:

دايك

-تمه همر دټته دی!

حاکمه کان زور به سمیری همر سرت و خورتیان بوو، بڼه وهی چار له پاقیتل وهرگتیرن. دایک له بمرخویهوه دهیگوت:

-شوانه بهو چارلینکرونه قهه ویالای کورده کم که نیریهی به ساخی و توانا و گورج و گولیهه کمه دیه بن، پیس ده کهن.

گیراوه کان به وردی گوتیان بز قسهی هاوړیکه بیان راگرتیوو. رهنگیان پهریبوو، به لام تیشکی شادی له چاوانیاندا ده تروسکا. دایک قسه کانی پاقیتلی هه لده موی و له میتشکیدا تومار ده بون.

پیره متری کورته بالا چمند جار قسه کانی پاقیتلی پری. دیار نه بوو چی ده گوت. تنانمت جارتیک زهرده خه نهیه کی خه مبارانه شی هاته سر لیوان. پاقیتل به بڼه دهنگی گوتی بز قسه کانی راده گرت و به دهنگتیک نارام قسه کانی درټوه پڼدان و سره نجی هه مووانی راده کیتشا. دوواییه کمه سرزکی دادگا دهستی بز پاقیتل راگرت و به توندی چمند قسه یه کی کرد. نومیش به شتویه گالته پڼ کردن وهلامی دایه وه:

-نه نتیجه ده گرم. مبه ستم شوه نه بوو سوکایه تی به تو بکم. به پیچوه وانوه، چونکه تزیان به زور هیناوه ته تم شاتوکارییه که ناوتان ناوه دادگا، له باره ی تزه ههست به هاوده ردی ده کم. همر چوتیک بی تیه نینسانن. نیمه له دیتنی نهوه که خه لک هینده پهست و نرم بن و بینه خزمه تکاری مله ور و زورداران و نرخ مرزقاییه تی خویان بینه ژیر پڼ، با دژی بیرو باره ی نیمه ش بن، نارهدت ده بن.

پاقیتل، نیتر بڼه وهی ته ماشای حاکمه کان بکا دانیشته. دایک هه ناسه ی خوی راگرت تا به وردی ته ماشای شو که شانه بکا که چاره نووسی کورده کمان به دهست بوو.

شندر تی که له خوشییان گهش ببزه، به گهرمی دهستی پاقیتلی گوشی. سامزیلوه و مازین روویان بز لای وهرگتیرا. پاقیتل له شادمانی هاوړیکانی توزیک په شوکا. ته ماشای شو که رویتنه ی کرد که دایک له سهری دانیشته بوو، به سهر نیشاره ی بز کرد، وهک لئی پیرسی:

-رازی؟

دایک به هه ناسه یه کی قول و به رووخوشی وهلامی دایه وه. له کاتیکدا گرتیک گهرمی نهوین وخوشه ویستی دایگرتیوو، ده لهرزی. سیزوه له ژیر لیوانه وه گوتی:

-نهو، تا... .. نئستا موحاکمه دهست پینده کری، چاکیان ریکختهوه، ها... .. دایک له خوژی وهی کوره کهی وا نازایانه قسهی کردووه و قسهکانی تهواو کردووه، بی شهوی وهلامی بداتهوه سهری لهقاند. پرسیاریک وهک چهکوش میشکی ده کوتا: "رۆله کاتم، نئستا چتان به سهر دی؟"

(۲۶)

نهوی کوره کهی گوتی بۆ دایک شتیکی تازه نهبوو، شارهزای بیروباوهری بوو، بهلام یه کم جار بوو که له دادگادا نهو قسانه دهکران. هیمنایهتی پاقیل سهرنجی دایکی راکیشابوو. قسهکانی پاقیل له گهله پروایهکی بهتین به سهرکهوتن و به ههقانییهتی کوره کهی، وهک نهستیرهیهک له دهورانیدا دهدهوشان و له دلیدا تیکهله دهبوون. پیی وابوو نئستا حاکمهکان له گهله پاقیلا دهست به وتووێژ دهکهن، بهلام به پیچهوانهوه نهندرئ راست بۆوه. کهمیک خۆی بزاورت و له بنهوه چاوکی له حاکمهکان کرد و دهستی کرد به قسان:

-دادیاره بهرپیرهکان!

حاکمه نهخۆشه که به دهنگیکی تووره و توند گورانندی:

-دادگا له بهرامبهر تۆیه، نهک دادیارهکان.

دایک له روالهتی نهندرئیی را دهیزانی که دهیهوی گالته بکا. سیلی دهلهرزین و چارهکانی وهک چاوی پشیله وریایی و شادییان لی دیار بوو که دایک شارهزای بوو. دهسته دریزهکانی توند به سهریدا هیئا و ههناسهیهکی ههلهکیشا. سهری راوهشانند و پرسى:

-چۆن شتی وا دهی؟ پیتم وابوو مهسهله که وا نییه، یانی ئیوه حاکم نین، تهنیا دادیارن... .. کابرا به وشکی رایگه یاند:

-تکا دهکم باسی مهسهله بکه.

-نهسلی مهسهل؟ باشه. کهوابوو دهسهوی پروا بکهم که ئیوه بهراستی حاکم، یانی سهریهخۆ و جوامیرن... ..

-دادگا پتویستی به بیروباوهری تۆ نییه... ..

دايك

-چۆن؟ پىئوستى بەو رىزگرتنە نىيە؟ ها. . . . بەو حالەش لەسەر قسەكەم دەوژم. ئىوہ جۆرە كەسىپكەن كە فەرقى دۆست و دوژمن ناكەن، نازاد و سەربەخۆن. بەوجۆرە ئىستىا دوولا لەبەرمبەر نىرەدان، يەكيان سكالايەتى كە تالان كراوہ و لىتى دراوہ، ئەوہى دىكەيان وەلام دەداتەوہ كە مافى لىدان و تالانكردى ھەيە، چونكە تەنگى بە دەستەوہيە. . . .

كابرأ پىر دەنگى ھەلئىنا و بە دەستى لەرزۆكەوہ پەرسى:

لەبارەى ئەسلى مەسەلەكەوہ قسەت ھەيە بىكەى؟

دايك بە دىتنى ئەو وەزەكەمىفخۆش بوو، بەلام شىوہى رەفتارى ئەندىرىي بە دن نەبوو، چونكە لەگەن قسەكانى پافئىل رىك نەدەكەوت. دايك دەيوست باسكى شىلگىر و بەپىز دەست پىبكرى.

ئەندىرىي تەماشاش كابرأ پىرەى كرد و بىئەوہى وەلامى بەداتەوہ گوتى:

-باسى مەسەلەكە؟ قسە لە چى بكەم؟ ئەوہى پىئوست يوو بىزانن ھاوړىم گوتى، ئەوہى دىكەش ئەگەر وەختى ھات خەلكى تر دەيلين. . . .

كابرأ پىرە تۆزىك لە جىگأى خۆى بلند يوو و گوتى:

-مافى قسەكردنت لى وەردەگرمەوہ. . . . نۆرەى گرىگۆرى سامۆيلۆفە.

ئەندىرىي لىوہكانى توند پىكەوہ گوشى و بە تەمبەلى خۆى ھاويشتە سەر كەرويتتەكە. لە تەنىشت ئەو سامۆيلۆف لە كاتىكدا نالغەى قۆەكانى دەبازوت ھەستا سەرى. . . .

-دادپەرس گوتى ئىمە وەخشى و دوژمنى پىشكەوتتىن.

-بىجگە لەو شتەى پەيوەندى بە كارەكەتانەوہ ھەيە باسى ھىچ شتىك نەكەى!

-ھەروا دەكەم. ھىچ شتىكى ئەوتۆ نىيە كە پەيوەندى بە خەلكى بەشەرفەوہ نەبى. تەكا دەكەم قسەكام مەبرن.

من لە ئىوہ دەپەرسم: زانىارىتان لە چ رادەيەك دايە؟

پىرەمىرد ددانى دەچىرەوہ بردن و گوتى:

ئىمە بۆ ئەوہ نەھاتووينە ئىرە لەگەن ئىوہ دەمەتەقە بكەين. با بۆ سەر مەسەلەكە بگەرىنەوہ.

واديار يوو گالتەى ئەندىرىي ھاكەكانى نارەحەت كردووە. لەسەر چاوہكانياندا دياريوو. وتەى پافئىل پەشىووى

كردبوون، بەلام شىوہى بەھىز و پىزى قسەكانى، پىشى رقى گرتبوون و رىزى ئەوانى بۆ لای خۆى راکىشابوو.

ئەندىرىي ئەو خۆراگىيەى ئەوانى لەناو بردبوو و بە ھاسانى ئەو شتەى لە پەنەوہ يوو ھىنابوويە روو. دەستيان

كردبوو بە سرت و خورت و خىرا خىرا قىافەى خۆيان دەگۆرى.

- یتیمه جاسوس پوره درده ده کهن، ژنان و کچان سووک ده کهن، خه لگ دیننه ریزی دز و پیاوکوژان، به نارەق دەرماندای ده کهم و له زینداندا دهبیزین. شه ره نیتوده ولته تیبه کان، درۆ، سهرسهریه تی، خهرفاندنی میلیله و نهوانه شارستانیته تیوون. به لئی، نیتمه دوژمنی نهو شارهستانییه تهین.

کابرای پیره چه ناگهی بزوت و هاواری کرد:

- تکا ده کهم.

سامۆیلۆژ به جارێک داگیرسابوو، توندتر له کابرا هاواری کرد:

- به لām نیتمه شارستانییه تیکی دیکه، نهو شارستانییه ته مان خۆش دهوی که نیتوه داهیتنه ره کانیان زیندان کردوو و میتشکیان تان به ستوو.

- مافی قسه کردنت لی ده ستینمه وه. نۆرهی فیدیا مازینه!

لاری کورته بالا له پر وهك درتسه له کون بیتته دهر، ههستا و به دهنگی پچرپچر گوتی:

- من من سویند ده خۆم، ده زاتم حوکم ددهن.

پشوری سوار بوو و رهنگی په ری. نیتر له سهروچاویدا بیجگه له چاوه کانی هیچی تر نه ده بینرا. دهستی درێژ کرد و درێژهی پین دا:

- قهولی شهرفتان پین ده ده! بۆ ههر شوتینیکم بنترین، راده کهم، دیمه وه، هه میشه بۆ نهو مهرامه کار ده کهم. . .

. . . بۆ نازادی ولات. له تهواوی ژیاغدا! قهولی شهرف ده ده. لافاوی هاندهران تهواوی خه لکه که ی بزواندبوو و به هه راهه رایه کی سهیر ده جوولانه وه. ژنیك ده گریا، په کینک ده کوکی و هه ناسه ی نه ده هات.

ژاندارمه کان به سه رسامیه کی مندالانه ته ماشای گیراوه کانیان ده کرد. به قینه وه چاویان له خه لگ ده کرد.

حاکمه کان وه جووول کوه تیوون. کابرای پیره هاواری کرد:

- نۆرهی نیغان گوسیتقه.

- من قسه ناکهم!

- نۆرهی قاسیلی گوسیتقه.

- من نامهوی قسه بکهم.

- نۆرهی فیژدۆز بوکینه!

نهو کابرایه که قۆنکی بۆری هه بوو، به ته مه لئ ههستا و له کاتیکدا سه ری راده وشاند به کاوه خۆ گوتی:

- ده بوو شه رم بکهن. من هه رچه نده نه زانیتم، به لām نه و نده ده زاتم که داد په روهری چیه.

دايك

دهستی خسته سهر سهری و بې دهنګ بوو. چاوی تۆزیک ویک هینان، وهك ته ماشای شتیکی دوور بکا.

کابرای پیره به سهر سوور مانیکی رق هه ستوانه، له کاتیکیدا پالی وه کورسیدا بوو، گوراندي:

-تهوه ده لئی چی؟

-ناخ. نیوه؟

بوکین به گرژ و مؤنی خوی خسته سهر که رویتته کهو. له قسه بې مانا کهیدا شتیکی گرنګ و معزن و ههر لهوکاته شدا سهر کونه یه کی داخاری و ساکار هه بوو. کاری کرده سهر هه موو خه لکه که، ته نانهت حاکمه کانیش گوئیان قوت کردهوه، وهك بیانوهی دهنگدانه ره یهک ره ریگرن که له قسه کانی رووتر بی. ته ماشاچییه کان هه موو مات بوون. بېجگه له دهنگی گریانیتی کهم هیچ نه ده بیسرا. پاشان دادپرس شانی هه لته کاندن و بزیه کی هاتی. نوینهری نه چییزاده کان کۆکی. دیسان له تالاردا بوو به سرت و خورت. دایک سهری له سیزۆ وه نزیک خست و گوتی:

-حاکمه کانیش قسه ده کهن؟

-نا، ته و او بوو، نیستا ده بی حوکم بدن.

-پاشان نیتر چی؟

-به لئی.

دایک پروای به قسه ی سیزۆ نه کرد. دایکی سامۆیلۆ به پهریشانی له سهر که رویتته که ده جوولا، شان و نانیسکی وه نیلۆقنا ده کهوتن. له سهر خۆ له میژده که ی پرسى:

-زۆر سهیره، چۆن شتی وا ده بی؟

-تهوه به چاوی خۆت ده بیینی!

-چ به سهر کوره که مان دینن؟

-بې دهنګ به وازم لی بیته.

پیاو ههستی ده کرد که له نیو ته ماشاچییه کاند شتیکی تیکدراوه، شکاوه، گۆراوه. به سهر سوور مانه وه مۆزلیان لیکده دان. ده تگوت له بهر چاویان گرنیکی ناگر دایسی. نهو کلۆکۆ به رزه ی له نیو تالاردا پیکهاتبوو، بې شهوی ههستی بې بکهن، په له یان ده کرد که به شتیه ی هه لچوونیتی ناشرکا و سووک و رهوان و بې ترخ، پارچه پارچه بکهن. برا گهوره ی بوکین و ده دهنګ هات و گوتی:

-ببوورن! بۆچی ناهیلن قسه بکهن؟ دادپرس ههر چهندي ویستی قسه ی کرد.

له نزيك كه رویتته كه پاسهوانتيك دهستی راهه شاند و له ژيتر ليوانه وه گوتی:
 -بئ دهنگ به! بئ دهنگ.

باوکی ساموئلۆف بۆ پشتهوه خوار بۆوه و له پشت ژنه که یه وه به دهنگی لاله پیتی گوتی: وای دایتن که تاوانباران، دهبی ریگیان بدری قسه کانیان بکهن. دژی کی بوون؟ . . . دژی هه مووان؟ دهه مووی بزائم.
 مینیش حمز لهو مه سه له یه ده که م. . . راستی له کویتیه؟ پیتم خۆشه تی بگم. دهبی ریگا بدری قسه کانیان بکهن. پاسهوانتيك به قامك هه ره شه ی لیکرد و نه راندی:
 بئ دهنگ!

سیزۆف به پهرتشانى سه ری راهه شاند. دایک چاوی له حاکمه کان وه نه ده گیترا. پهریشانی له زیده بی نهوانی دهه بیت. پیکه وه قسه یان ده کرد، به لام تیتیان نه ده ده گیشته ده لیتین چی. زه نا زه نای سارد و دهنگی سفت و لوسیان وه سه رو چاوی دایک ده که موت، کولمه یان ده له رزاند و تامیکی ناخۆشیان له زاریدا پهیدا ده کرد. وای دههاته بهرچاو که حاکمه کان باسی کوره که ی و هاوړیکانی، باسی نهو په یکه ره رووت و بئ هیژانه ده کهن. ده تگوت نهو په یکه رانه، نیره یه کی ناپیاوانه و ته ماعیکی توندی نینسانی نه خۆش و رزیو، له دلی حاکمه کاندای ده جوړیتین. لیویان لیک ده دان و داخی نهو دیان ده خوارد که هیژی شان و باهو یان وه وان نییه بتوانی کار بکا و سامان کۆبکاته وه و تام له ژیان بکا. نیستای نهو په یکه رانه له کار و تیکۆشانی رۆژانه دوور ده خرینه وه و وه لا ده نران. نیتر دهست به سه ردا گرتنیان و که لک وه رگرتن له هیژی نهوان ده ره تانی نه بوو.
 فهوتان د نیشیان له توانادا نه مابوو. هه ر بۆیه شه له لوانه دوژمنایه تیه که به قین و توندیان له حاکمه په رده کاندای پیکه یابوو، وه که دوژمنایه تی درنده یه کی لاواز که نیچیریکى ته ر و تازه ببینی و نه توانی بیخوا.
 دایک هه ر چهندی پتر ته ماشای حاکمه کانی ده کرد، نهو فکره شی له میتشکیدا به هیژتر ده بوو. وای دههاته بهرچاو که حاکمه کان ته ماع و قینی خۆیان که وه که ته ماع و قینی نهو برسپایانه ده چی که جارن توانیویانه زۆر بخۆن، ناشار نه وه. پیلای گیتیا وه که دایکیت که کوره که ی هه می شه و سه ره رای هه موو شتیک، له گیانی خۆی خۆشتر ده وی، سه ری لهو نیگا کزانه سوور مابوو که ده بارینه سه ر ده موچاوی پاقتیل و وه سینگ و شانی ده که وتن و خۆیان له پتستی سووتاوی ده خزانده، ده تگوت به دووای ماکه ی ژیاندا ده گه رین و ده یانه وی خۆینی وشکبه لاتووی ره گ و له شی بئ هیژی نهو که سانه ی نیوه مردوون گه رم دایتن. وای دههاته بهرچاو که کوره که ی هه سته بهو ریخشانه شی داره ده کا و مچوورکی پئ دا دی و چاو له دایکی ده کا.

دايك

پاڻيڻل چاره ماندووه ڪاني به نهرمي و خوشهويستي له دايڪ دهري هيندي جار بزيهه ڪي دههاتي و سهرى رادهه شاند. نهو بزيهه ڪه دلي دايڪي دهلاواندهوه دهپگوت:
-بهو زوانه نازاد دهه.

لهپر حاڪمه ڪان هه مووهستان. دايڪ له خوزه سهيري بزوتنهوهي نهواني کرد. سيزوڦه گوتي:
-دهرؤن!

دايڪ پرسى:

بو حوڪم دانپان؟

-بهلي.

دايڪ لهپر هوشى پهشؤكا و شهكهتبيبه ڪي زور هه مووه لهشى داگرت. نيوجاواني نارقهه ڪرد. ههستيكي ناهوميدى و بهدسهلاى بهسهدا هات و بوو به ههستي سووڪايهتي سهبارت به حاڪمه ڪان و شيوهي موحاڪمه پان. سهرى وهژان كهوت. دهستي به نيوجاوانيدا هينا و تهماشاي دهروبهري خوى کرد. خزم و كهسوكارى گپراهه ڪان له پهريئى ناسن نزيك دهبوونوهوه. دهنگه دهنگ تالارى پر کردبوو. دايڪيش بو لاي پاڻيڻل چوو. پاش نهوهي دهستي گوشى، له خهمان و له خوشيپان دهستي کرد به گريان. پاڻيڻل دلخوشى دايهوه. نه ندرتي پئدهكهنى و گالتهه دهکرد. ژنه ڪان هه موويان دهريان. نهو گريانمش له پهريئى نهبوو، بهلڪو خويان پئگرتبوو. ههستيپان به ژانى زهبريكي نهوتو نهدهکرد كه كوت وپر وهسهرى كهسيك دهكهوى و گيڙى دهكا، ههستيپان به خه مى جياپونهوه له رؤله ڪانيان دهکرد، بهلام نهو ژان و خهفته لهنيو ههستيڪدا دهتاويهه كه بههه مى نهو رؤوه بوو. دايڪ و باب به جوړيڪ دهپانروانيبه منداله ڪانيان كه له نيگاياندا ههستي به مندال زانيني رؤله ڪانيان و به زياتر زانيني خويان، له گهل جوړه ريزگرتنيك كه له منداله ڪانيان، به سهيري تيكهله دهبوو. نهو پيرانه له ڪاتيڪدا به خه مناكي له خويان دهپرسى: چؤن له مهوردووا ژيان بهسهر دهبن؟ ههر لهو ڪاته شدا به سهرنجهوه تهماشاي نهوبهري تازه پيگهيشتويان دهکرد كه نازايانه باسى پيگهينانى ژيانتيكى باشتر دئنه گوڙي. شارهزا نهبوون كه ههستي خويان دهريپن و بهو ڪاره رانههاتبوون. قسه به زؤرى له زاروزمانان دهدهپهريپن، بهلام بيچگه له شتى ناسايى وهك جلويهريگ و ڪراس و دهريپن، باسى هيجى تر نهده ڪرا. نامؤڙگارى گپراهه ڪانيان دهکرد كه بهخؤپايى ڪاربه دهستان تووره نه ڪهن.

سامؤيلؤفه به ڪورهه ڪهى گوت:

-هه مووه ڪهس بيزار دهپن، ههه نيمه و ههه خه لڪي تريش!

براکه‌ی بوکین دهستی راده‌وشاند و غیره‌تی وه‌به‌ر برا چکۆله‌که‌ی ده‌نا:

-ئوه‌یه داد‌په‌روه‌ریسه‌که‌یان و هیچی تر

برا چکۆله‌که‌ی وه‌لامی دایه‌وه:

-ئاگات له‌ سێ‌روه‌که‌ بی! زۆرم خۆش ده‌وی!

-که‌ گه‌رایه‌وه ده‌بینی هه‌ر زیندوه‌!

سیزۆ ده‌ستی برازا‌که‌ی گرتی‌وو به‌ ئه‌سپایی ده‌یگوت:

-باشه‌ فیۆدۆر، یانی رۆیشتی!

فیۆدۆر داها‌ته‌وه و به‌ زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی شه‌یتانانه‌ شتیکی به‌ گوێیدا چریاندا. سه‌ربازیکیش له‌ په‌نایان بوو بێتکه‌نی، به‌لام جێبه‌جێ خۆی کۆکرده‌وه و بۆله‌بۆلێکی کرد.

دایکیش وه‌ک ئه‌وانی تر باسی کراس و ده‌رپێ و ساخ و سلامه‌تی ده‌کرد، له‌ کاتی‌کدا له‌باره‌ی پائیل و ساشینکا و خۆیه‌وه، پرسبازی زۆری له‌ دانی خۆیدا گه‌لانه‌ کردبوون. له‌ ژێر ئه‌و قسانه‌دا هه‌ستی نه‌وینیکی له‌بن نه‌هاتوو له‌ ناست پائیل و ناواتی ئه‌وه‌ی پائیلانی لێی رازی بی، په‌ره‌ی ده‌گرت. دایک که‌ حاکمه‌کانی ده‌هینا به‌رچاو، چاره‌روانی ئه‌و شته‌ ناتاساییه‌ی نه‌ده‌ما و بێجگه‌ له‌ مچوورکێکی ناخۆش هیچی دیکه‌ی هه‌ست پێ‌نه‌ده‌کرد.

هه‌ستی ده‌کرد که‌ خۆشییه‌کی گه‌وره‌ و رووناکی له‌ دلیدا په‌یدا ده‌بی، به‌لام له‌و خۆشییه‌ تی‌نه‌ده‌گه‌یشته‌ و له‌به‌ری په‌ریشان بوو. دیتی که‌ ئه‌ندریی به‌ک به‌ یه‌ک له‌گه‌ڵ هه‌م‌ه‌وان قسان ده‌کا. کاتی‌ک هه‌ستی پێ‌کرد که‌ ئه‌ندریی له‌ پائیلانی پتر پێ‌داویستی به‌ قسه‌ی خۆش و دل‌دانه‌وه‌ هه‌یه، گوتی:

-ئهو داد‌گایه‌م خۆش ناوی!

ئه‌ندریی گوتی:

-بۆچی دایه‌ گیان؟ کۆنه‌ناشه، به‌لام بێکار نییه.

دایک گوتی:

-شتیکی وانیه. پیاو سه‌ری لی‌ ده‌رناکا. له‌ حه‌قیقه‌ت نا‌کۆله‌وه.

ئه‌ندریی گوتی:

-ئای! چاره‌روانی شتیکی ناوا بووی؟ پیت و ابوو لێره به‌ دوای حه‌قیقه‌ت ده‌گه‌رین؟

دایک هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکێشا و گوتی:

دايك

- پيم رابو كه دهبي شتيكي سهرغراكيش بي، زياتر لههه له كليسا دهكړي. پيم واپو پارانوه له دهركاي حقيقيته ليتره دهكړي. ...

پاښتلا لهسرخو گوتي:

- دايه، نيمه دهزاني له كوي له حقيقيته دهپارتنهوه.

نه ندرتي گوتي:

- دايه گيان توژ دهزاني!

دهسته دادگا!

همو كهس جيگاي خوي گرتوه.

سروكي دادگا دهستيكي هويشته سر ميژدهكي، كاغزيكي لهپيش دهموچاوي خوي راگرت و به دهنگيني كزهلوكي وهك وزهوز دهستي به خويندنهوه كرد.

- "دادگا. . . . پاش راويژكردن. . . ."

سيزو گوتي:

- برياري حوكم دانه!

همو كهس مات و بيدهنگ بو، هستابونه سهربي و چاويان له كبرا پيره برييو. نو كابرايه له بهر له و لازي وهك داريك دچو كه دهستيكي نهيني رايجرتي. حاكمهكان راوهستاوون. سروكي دي سهرى به لايهكدا خوار كردهوه و تماشاي بن ميچي دهكرد. سروكي شار دهستي به سينگيهوه بو. نوينهري نهجيزادان دهستي له ريشي خوي ودهدها. حاكمه نهخوشهكه لهگهل هاركاره ورك زلهكي و دادپرس، تماشاي تاوانبارهكانيان دهكرد. له پشت حاكمهكان و لهسهر سريانهوه، قهيسر به تونيفورمي سوورهوه خوي دهواند. دهعبايهك بهسهر رومتهتي سپيدا دهخي و ههوايهكي جالجالوكي دهلهريهوه.

- "..... به دوورخستنهوه بژ سيري حوكم دراون. . . ."

سيزو همناسيهكي هيدى بونهوهي ههلكيشا و گوتي:

- دوورخستنهوه! ناخهكه تهاو بو، سوپاس بژ خوا! باسي "كاري دژوار" دهكرا. زوريش جيگاي ترس نييه

دايه. . . . شتيك نييه. . . .

دايك لهسرخو گوتي:

- دهزاني.

-هرچۆنیک بی! نیستا روونه! هه موو کەس ئەوان دەناسی.
رووی بۆ لای مەحکومەکان وەرگێرا و بە دەنگی بەرز هاواری کرد:
-فیدیا خواحافیزا! هه مووتان. خواتان لەگەڵ.
دایک بی دەنگ بوو، بە ئیشارەی سەر خواحافیزی لە پاقیلا و لە هه مووان کرد. خەریک بوو بگرێ، بەلام
شەرمی کرد.

(۲۷)

کە لە دادگا هاتە دەر زۆری بی سەیر بوو کە هێشتا هیچ نەبوو، شەو بەسەر شارد هاتوو و چرای شەقامان
هەلکراون و ئەستێرە لە ئاسمان دەدرەوشین. لە دەرووبەری کۆشکی دادپرسی خەلک پۆل پۆل کۆدەبوونەوه.
لەو هەوا ساردەدا کە بەفر لە ژێر پێشمان هەر سیڤە دەهات، کابرایەک کە کلاوتیکی شینکی لەسەر بوو، لە
سیزۆڤە وەزیک کەوت و خێرا لێی پرسی:

-حوکمی چییان دان؟

-دووڕخستنهوه.

-هه موویان؟

-بەلێ هه موویان.

-سوپاس.

پاشان وەدەرکەوت.

سیزۆڤە بە دایکی گوت:

-بزانه! خەلک دەیانەوی مەسەلە کە بزائن.

لەپەر دە کۆر و کچ دەورەیان دان، بوو بە هەرا. خەلکی دیکەش لێیان کۆبوونەوه. سیزۆڤ و دایک راوستان.
خەلک دەیانەویست بزائن بریاری دادگا چی بوو؟ گێراوەکان لە دادگا چۆن بوون، کێ و لە چ بارێکەوه قەسە
کردوو. لە تەواوی ئەو پرسیارانەدا، وەک یەک راستی و دڵسۆزی دەبینرا. یەکیەک هاواری کرد:

-ئەوه دایکی پاقیلا فلاسوڤه!

لەپەر هه موو بی دەنگ بوون.

-تیجازه بده دەستت بگوشم!

دايك

بەكئىك زۆر بە گەرمى دەستى دايكى گوشى. لەبەر دلگەرمى دەستى دەلەرزى. قسەكەى درىزە پىندا:

-كورى تۆ بۆ ھەمووان سەرمەشقى غىرەت و نازايەتتېبە.

دەنگىكى لەرزۆك ھاوارى كرد:

-بۆى كرىكارى روس!

-پايەدار بى شۆرش!

برى دىكتاتۆرى و سەرەزۆى!

ھەراوھورپايەكە تا دەھات توندتر و زياتر دەبوو. خەلك لە ھەموو لاوھ لە سىزۆھ و نىلۆقنا كۆدەبوونەوھ. دەنگى فيكە كىشانى پاسەوانان ھەواى قەلاشتەوھ، بەلام نەيتوانى بەسەر دەنگە دەنگى خەلكدا زال بى. كاپرايەكى پىر پىدەكەنى. ئەوانە ھەموو وەك خەونىكى شىرىن دەھاتنە بەرچاوى دايك. بزەى دەھاتى، دەستى رىك دەگوشىن، سلاوى دەكرد، فرمىسكى شادى بەسەر كولساندا دەرژان، لەبەر ماندوويى لاقى دەچەمىن، بەلام دلئى كە پر لە خۆشپىيەكى سەركەوتوانە بوو، وەك ئاوينتەيەكى ساف رەنگى ھەستى دەروونى دەدايەوھ. ھەر لە پەنا دايك دەنگىكى رەوان بە توورەيى ھاوارى كرد:

-ھاورپىيان! برايان! ئەو دىوھى مېللەتى روس ھەلدەلوشى، ئەمپۆ ديسان نىشتىباى خۆى دامركاند.

سىزۆھ گوتى:

-دايك با برۆين!

لەو دەمىدا ساشىنكا گەيشتەجى. باسكى دايكى گرت و بردىبە قەراخ شەقام و گوتى:

-با برۆين، لەوانەيە پۆلىس بۆ لىدانى نىچە پەلامارى ئەو خەلكە بدا، يان ھىندىكىيان بگرن. باشە، بۆ سىبىريا دورى دەخەنەوھ؟

-بەلى. بۆ سىبىريا.

-باشە ئەى ئەو چى كرد؟ قسەى كرد؟ ديارە دەزام. لە ھەمووان ساكارتر و بەھىزترە. . . . راستە رووخۆش و ھەساسە. . . . بەلام لەرووى ھەلتايە ھەستى خۆى دەرىپۆى. ھەر وەك حەقىقەت راست و خۆراگرە، مەزەنە، لە وجودى ئەودا ھەموو شتىك ھەيە. . . . ھەموو شت. . . . بەلام لە زۆر بارەوھ تىن بۆ خۆى دىنى. ئەمە باش دەزام.

نەم قسانە کە پر لە ئەوین و خۆشەویستی بوون و بە ورتە ورت دەگووتران، دایکیان هێنایە سەرخۆ و هیزێ بەرەو کزبوونیان و جۆش خست. دایک کچەکەى بۆ لای خۆى راکیشا و بە دەنگى نەرم و پر لە خۆشەویستی پرسى:

-کەى دەچىیە لای؟

کچەکە بە دلنیاى تەماشای پێش خۆى کرد و وەلامى داىەو:

-هەر کاتىک کەسىک بەدۆزمەو کارى من وەنەستۆى خۆى بگرى، چونکە بەو زوانە نۆرەى موخاکەمەى منىش دى. منىش بۆ سىبریا دەنێرن. ئەودەم دەلێم دەمەوى بمانێرن بۆ ئەو شوێنەى ئەویان بۆ بردووه.

لە پشت سەرى ئەوانەو سىزۆ و دەدەنگ هات:

-سلاوى منى پى-بگەمەنە! ناوم سىزۆفە. دەمناسى. مامى فىۆدۆرم.

ساشىنکا راوەستا. رووى تىکرد و دەستى بۆ درىژ کرد:

-فىۆدۆر دەناسم، منىش ناوم ساشىنکایە.

فامىلتان چىیە؟

ساشىنکا چاوتىكى لىکرد و گوتى:

-فامىلم نىیە. پى-باوکم.

-مردووه؟

بە دل گەرمىيەك وەلامى داىەو:

-نا زىندووه. خاوەن ملکە، کاربەدەستە، وەرزیران تالان دەکا. لىیان دەدا.

-تاوا.

پاش تاوتىک پى-دەنگى، لە کاتىکدا لە بنەو چاوى لىدەکرد، قسەکەى درىژە پىدا:

-باشە من بىرەدا دەرۆم. دایە خواحافىز! هەر کاتىک وىستت وەرە چاى بخۆنەو.

مادام، بە هیواى یەكتر دىتنەو. لە بارەى باوكتەو زۆر توندى! ديارە ئەو مەسەلەى پەيوەندى بە خۆیتەو هەيە.

ساشىنکا دەنگى هەلینا:

-ئەگەر کورەكەت ئىنسانىكى پى-نرخ بايە، زيانى بۆ خەلك هەبايە، ئەو قسەت پى-دەگوت؟

دايك

پيره ميره پاش تاويك رومان ولامى دايهوه:

-بهلى پيم ده گوت.

-كهوابوو له لاي تو حقيقت له كوره كمت خو شهويستره. باشه. لاي منيش له باوكم خو شهويستره.

سيزوڅ بزهيه كي هاتې، سوري راوه شاند و گوتې:

-نه گهر ولامى هممو شتيك وا بديهوه، دياره زرينگي! پير زوو تى ده شكين، شاره زاي چون په لامار بده! ... به هيواي ديدار. نهويهري به خته وريت بؤ به ناوات ده خوازم. ... به لام له گهڼ خه لك تۆزنيك رووخوش به. ... ها. خوا ناگادارتان بې. دايه خواخافيز! ... نه گهر پاقبيلت ديت، پيى بلې گويم له وتاره كمي بوو. ... له همموي تى نه گه يشتم. ... ته نانه ت جارى وا همبوو ده شترسام. ... به لام هرچي گوتى راسته!

كلاره كمي تۆزنيك هه لينا و بې نه وهى په له بكا له كولايتدا ون بوو. ساشينكا به زه رده خه نهويه كوه چاوى ليكرد و گوتې:

-ده بې پياوښكي باش بې.

دايك واي ده هاته بهرچاوه كه نهو كچه له جارن خو شهويستره. كه گه يشته مالى له سهر كه رويتيكي دانيشتن. دايك ديسان باسى نه خشي ساشينكاى كرد. كچه كه به برؤى هه لكشاو كه نيشانه يي كرده وه بوو، له چاوى گهره خيالواوى، ته ماشاى شويتيكي دوورى ده كرد. له سهر وچاوى رهنگ پهر يويدا بير كرده وهويه كي هيدى هه ست پېن ده كرا.

-پاشان، كه مندا لثان بوو، منيش بؤ به ختو كردنى ديمه لاي نيوه. ژيانمان ليره خراپتر نابې. پاقبيلتا زور وريايه، كارنيك ده دۆزيتنه وه.

ساشينكا له كاتنيكدا چاوى له دايك برېبوو پرسى:

-ناتهوى هه ر نيسا بچى و له گه لې بكموى؟

دايك هه ناسه يه كي هه لكيشا و گوتى:

-فايده ي چييه؟ نه گهر بييه وى رابكا، ده ست و پيى ده به ستم. بيچگه له وهش، نيجازه نادا.

ساشينكا له ژير لئوانه وه گوتى:

-بهلى هه وايه. ...

دايك بؤ پۆزيكه و گوتى:

-بیجگه لهووش کارم ههیه.

-بهلی راسته. نهووش زۆر باشه.

ساشینکا ئەمەى گوت و له پ خۆى بزوات، هەر دەنگوت له ژێر بارێكى گران رزگار بووه. پاشان به ئەسپایی گوتی:

-له سیریا نامی پێتەر، رادهکا. مسۆگهره.

-باشه كهوابوو تۆ چت بهسەر دئ؟ ئەگەر مندالت بێی چی لئ دئ؟

-نازاتم. یا بزاتم. نابێ له خەمى مندا بێ، هەرچی بۆ خۆى بیهوی یا وابکا. من تەنیا هاوڕێی ئەوم. دەزاتم جیابونەوى بۆ من زۆر دژواره، بەلام دەتوانم پىوى هەموو شتێك له خۆم هەلسۆم. به هیچ جۆر نام به هۆى زەجمەتى ئەو، نا!

دایك هەستى كرد كه ساشینكا ئەوى دەبێ دەتوانی بەجیى بگهیهنی. به دلسۆزییهكى گەرمهوه كچهكهى له نامیژ گرت و گوتی:

-گیانهكەم. كۆیڕهوه ریهههكى زۆرت له پێشه!

ساشینكا بزیههكى نەرمى هاتى و خۆى به دایكهوه نووساند و رومەتى سوور هەلگهرا.

-ئەوه مەسەلهیهكى دووردریژه. پیت وانەبێ كه فیداكارى بۆ من زەجمەته. من دەزاتم چ دەكەم.

. دەزاتم دەبى هیوام به چی ههیب. ئەگەر ئەو له گهڵ من بهختهوهر بێ، منیش له گهڵ ئەو بهختهوهر دەبم.

ئاوات و نەركى من ئەودیه كه توانای ئەو زیاتر بكەم، هەر خۆشهوییهكى له دەستم بێ بۆى ئاماده بكەم، بهختهوهریهكى زۆر. زۆرم خۆش دەوئ. ئەویش منى خۆش دەوئ، دەزاتم. هەستى خۆمان به یه كتر نیشان دەدەین. هەر چهندی بتوانین سەرمايهى مەعنهوى یه كتر زیاد دەكەین. ئەگەر پێویستیش بێ، وهك دۆستى دلسۆز لێك جیادهینهوه.

دایك زەردهخەنیهكى هاتى و لەسەر خۆ گوتی:

-منیش دێمه لای ئێوه. رهنگه منیش دوور خەنەوه.

ئەو دوو ژنه بێ ئەوى قسه بكەن، له نامیژی یه كتردا بیریان له كەسێك دەكردهوه كه هەردووكیان خۆشیان

دەویست. بێ دەنگى و پهژاره و خۆشهویستیههكى گەرم هەر دووكى داگرتبون.

نیکۆلای زۆر به ماندوویی گهیشتموه. له کاتیكدا خۆى دهگۆزی به پهله گوتی:

دايك

-بەر لهوڤى دهرفتهمان له كيس بچى برۆن. نهمرۆ له بهيانبيوه به ناشكرا دوو جاسوس به دوواى منهوهن. بۆنى گرتنى ليدى. ... هەر له نىستاره ههست پىدهكهم. دهبي له شوتنيك شتيكى خراب قهومايى. ... بهراستى، نهووتا وتارهكەى پاڤيل. ... بريار دراوه كه چاپ بكرى. ... بيهن به ليودميلا و تكاى ليپكهن كه زۆر بهبهله چاپى بكا. دايه، پاڤيل زۆر باشى قسه كردوه. ساشينكا لهو جاسوسانه وريابه! راوهست، نهو بهستانهش لهگهڵ خۆتان بهرن. ... بيهن به دوكتۆر.

له كاتى قسه كردندا دهسته سارهدهكاني توند ريك دهگوشى. پاشان هاته نزيك ميژهكه، چهكمهجي كيشايهوه و به پهله هيئديك سهنه و بهلگهه دههيتنان و نهوديو و نهوديو كردن و هيئديكى دراندن و هيئديكىشى لهسهر يهك دانان. تهواو نيهگهران و پهريشان بوو. قوهكاني نالۆز بوون.

-نهونده ماوه نيبه كه تهماشاي ههمووان بكهم. هەر نهوانم جياكردهوه، ديسان بزانه چهند زۆرن! شتيكى سهيره. دايه، لام وايه باشتره تۆ ليره نهخهوى، تۆ دهليى چى؟ بهشداربوون لهو گالتهبازارهدا تا رادهيهك ناخۆشه. لهوانيه ژاندارم بتگرن. پتويسته بۆ بلاوكردنهوهى وتارى پاڤيل بچييه ديتهات.

دايك گوتى:

-سهيره. من بۆ چى دهگرن؟ لهوانيه تۆ به ههلهچووبى و هەر نهيهن. نيكوڤاى دهستى راوهشاند و به دلتيابى گوتى:

-من بۆنى شتيكى ناوا دهكهم. ... بييجگه لهوهش، تۆ دهتوانى يارمهتى ليودميلا بدهى. تا درهنگ نهبووه نيوه برۆن.

دايك بهوه شاد بوو كه له چاپكردنى وتارى كورهكهيدا بهشدارى دهكا، گوتى:

-نهگهر وايه دهڤم. بهلام وههبي له ترسان برۆم. ... نىستا نيتر له هيچ شتيك ناترسم. سوپاس بۆ خوا، نىستا نيتر دهزام. ...

نيكوڤاى بى نهوهى تهماشاي بكا بانگى كرد:

-هەر خۆش بى. ... ناخ. پيتم بلى جلهكاني ژيرهوه و جانتاكهم له كوئين؟ ههموو شتيكت خستوهته ژير دهستى وهستاينهى خۆت. من ناتوانم شتى تايبهتى خۆشم بدزمهوه. نىستا خۆم ناماده دهكهم، ژاندارمهكان تووشى سهرسورمهانيكى ناخۆش دهبن.

ساشينكا كاغهزه نوشتاوهكاني له سۆبهدا سوتاندن و پاشان هەرلى دا خۆله ميشهكهيان لهگهڵ خۆله ميتيشى ناوردوو تيكهه بكا.

نیکۆلای دەستی ساشینکای گوشى و گوتى:

- بۆن! له بورت نهجى، كتييم بۆ بنيرى. نهگهر شتيكى تازه و سهراغراكيش بلاو بۆوه. . . . به هيوای دیدار!
هاورپى خوشهويست ناگات له خۆت بى، به تاييهتى. . . ساشينكا پرسى:

- پيت وايه زۆر له زينداندا بيتييهوه؟

- هيچ ديار نيهه. بيگومان ماوهيهكى زۆر. . . تاوانى جۆربهجۆريان بۆ من ههلبهستوه. دايه تۆش لهگه!
ساشينكا بچۆ. . . چونكه وههواكهوتنى دووكهس دژواره.

- باشه دهچم خۆم دهگۆزم. . . .

تهماشايهكى نيكۆلای كرد، بيچگه له نيگهرانيهكى كهه كه نيگاي نهرم و ميهرهبانى دادهپۆشى، هيچ نيشانهى پهشيوى لى بهدى نهدهكرا. ناگاي له ههموو كهس بوو. رووخۆش و كارپوخت، هيدى و نارام، چ به ناشكرا و چ به نهينى ههر ئهو ژيانى رهمزواى جارانى ههبوو. دايك به ئهوينيكي به پاريزهوه خۆشى دهويست، وهك ئهو ئهويته هينده پرواي به خۆى نهبى. ئيستتا بهزهيبى پىداهاته، بهلام پيشى ههستى خۆى گرت، چونكه دهيزانى نهگهر نيكۆلای ههست بهه بهزهيبى پىداهاته بكا، دهشيوى و ههر وهك عادهتى خۆيهتى تۆزنيكىس سهه و شيوى سهير دهبى. دايك نهيدوهويست نيكۆلای بهه حاله ببينى. جيههجي كه خۆى گوپى هاتهوه ژوورى. نيكۆلای دەستی ساشینکای گوشى و گوتى:

- زۆر باشه. دلتيام كه ههه بۆ ئهو باشه و ههه بۆ تۆ. بهختهوهرى تاقه كهسيك نهگهر كهه بى زيانى نيهه. . .
. . بهلام دهزانى، نابى زۆر بى، تا بهنرخ نهبى. . . دايه گيان نامادهى؟
چاويلكهكهى راست كرد و هاته لاي:

- باشه، به هيوای دیدار. . . تا سى. . . چوار. . . يان شهش مانگى تر. وای دابنيتين شهش مانگ.
. . . ئهو ماوهيه زۆره، له شهش مانگدا دهكرى پياو زۆر كار بكا! تكا دهكهه ناگاتان له خۆ بى! باشه، با يهكتر ماچ كهين. . . .

له كاتيكداسكه تهستورهكانى له ملى دايك دههالاند، چارى له چاوانى كرد و به پينكهنيهوه گوتى:

- پيم وايه عاشقى تۆم. . . ههر ماچت دهكهه.

دايك بىئوهى هيچ بلى نيوچاوان و رومهتى ماچ كرد. دهستى دهلهزين و بۆ ئهوهى نيكۆلای ههستى پىنهكا، بهرى دانهوه.

◆ دايك

-دهرۆن؟ به خيتر چن، ناگاتان له مخز بئ؟ وريا بن. سبهينئ به ياني مندالتيكى بنيرن. يه كتيك له مائي ليودميلايه، با بئ بزاني وهزح چۆنه. باشه! هاوړتيان، به هيواي يه كتر ديتنهوه. همموو شت رتيكوپيئكه. همموو شت!

ساشينكا له كوژاني گوتي:

-ته گهر پتيويست بئ ههروا به هاساني بۆ مردنيش دهچئ. ههراوا كه به لهي دهكرده، وهك نيستا. كاتيكت مردن رووي تتيكا، نيكوژاي چاويلكه كه راست دهكا و دهلي: "ههه ههه!" و دهمرئ.

دايك به منگه منگ گوتي:

-زۆرم خۆش دهوئ.

-سهرم لي سوورماوه. به لام خۆشهويستي له بارهئ تهو. نا! ههستي ريز و حورمهتم بۆ ههيه. ههرا چهنده ميتهربان و دلتهرمه، به لام به رادهي پتيويست مرۆفاليه تي نيهه. پيم وايه وه دووامان دهكهون، با ليك جيا بينهوه. ته گهر پيت و ابوو وه دووات كهوتوون مهچۆ مائي ليودميلا.

دايك گوتي:

-دهزام!

ساشينكا دووپاتهئ كردهوه:

-مهچۆ مائي ليودميلا. كهوايوو وهه مائي من. به هيواي ديدار.

خيتر رووي وهرگيترا و گهرايهوه. دايك بانگي كرد:

-به هيواي ديدار.

(٢٨)

پاش چهند دهقيقهيهك دايك له ژووره چكوژله كهئ ليودميلا له نزيك سۆبه دانيشتموو خۆي گهرم دهكردهوه. ليودميلا كراسيكي رهش له بهردابوو، به كاوه خۆ لهو ژووره چكوژله دا دههات و دهچوو. به خشه خشي داويته كهئ و دهنگي فهرماندهراني ژووره كهئ پر دهكرده. دار له نيو سۆبه دا قرجه قرچيان دههات و ناگر ههرا نيلهئ بوو، ههواي ژووره كهئ راده كيشا و گرفهئ دههات، دهنگي رهواني ژنه كه له ژووريدا دهنگي دهدايهوه:

-خەلگ نەجەقییان لە ناجسنییان زۆر زیاترە، تەنیا هەر ئەو شتوانە دەبینن کە لێیان نزیکن و دەستیان دەیانگات. بەلام هەرچی نزیکە خۆتێریانە و هەرچی دوورە بە نرخە. بەراستی نەگەر ژیان هاسانتر بایە و خەلگ بەهۆشتر بان، بە قازانجی هەمووان دەبوو. بەلام بۆ گەیشتن بەو نامانجە، جارێ دەبێ واز لە ژیانی هێدی بێتن.

لەپەرچو لە پیش دایک راوەستا و سەبرتر وەک بیهوی داوای لێبوردن بکا، قسەکانی درێژە پێدا:
-من کەمتر خەلگ دەبینم. نەگەر کەسێک دیتە مالم، دەست پێدەکەم. گالتهیه، وانیهه؟
-بۆچی؟

دایک دەبویست بزانی لیودمیلا بلاوکراوەکان لە کوێ چاپ دەکا. بەلام لە دەورووبەری خۆی هیچ شتیکی وای نەدەدیت. لە ژوورەکەیدا کە سێ بەنچەرە بەرەو حەوشە دەرانهوه، کەرویتێکی فەنەر و کتێبخانەیهک و مێزێک و چەند کورسی و قەرەوتێلهیهکیش کە بە دیوارەوه بوو، دەبینران. لە قوژمێک و لە سیلهیهک سۆبە و هیندێک وینەش بە دیوارەوه بوون. هەموو شت لەو ژوورەدا پاک و خاویین بوو. بە تاییهتی وینەیی خاوەن مالهکە وەک تەرکە دنیایان دەچوو. پیاو لەو ژوورەدا هەستی بە شتیکی رەمزای و نەیتنی دەکرد. دایک تەماشای دەرگاکی کرد. بە دەرگایەکدا هاتبوو ژووری کە بۆ دالانی دەرگایهوه. لە نزیک سۆبە دەرگایهکی تری بەرز و درێژ دەبینرا. کە هەستی کرد لیودمیلا بە وردی تەماشای دەکا، بە گورجی گوتی:

-بۆ کارێک هاتووم!

-دەزانم بۆ هیچ شتیکی تر کەس نایەتە مالتی من.

دایک وای هەست پێکرد کە خاوەن مالهکە دەنگی دەلەرزێ، بزیهکی بەسەر لێوه ناسکەکانیهوه دیار بوو، گلێنەیی چاوی لە پشت چاویلکەکانی دەرەوشا. دایک چاوی لێکرد و تارەکەمی پائیلی بۆ راگرت.
-ئەوهتا، تکایان لێ دەکردی کە بە زوویی چاپی بکە.

دەستی کرد بە باسی ئەو پیش دەستیه کە نیکۆلای پیش گیرانی خۆی رەچاوی کردبوو. لیودمیلا بێئەوهی هیچ بلێ، وتارەکەمی وەرگرت و خستیه بەر پشتینی و لەسەر کورسی دانیشت. گری ناگرەکە لە شووشەیی چاویلکەکانیدا تروسکەمی دەکرد. زەرەدەخەنیهکی گەرم لەسەر روومەتی دیار بوو، گوتی:

-نەگەر ژاندارم بێنە مالتی من، تەقەیان لێ دەکەم. لە بەرامبەر زۆرداراندا حەقسە دیفاع لە خۆم بکەم. خۆم بپاریزم. چونکە خەلگی تر بۆ خەبات بانگ دەکەم. دەبێ ئەو کارە بکەم.

◆ دايك

شهبهقی ناگر له سهر دهموچاوی لاجوو، دیسان هاتهوه سهر حالی سروشتی و به فیکردا چوو. دايك به هستیکی خوشهویستی له دلی خۆیدا گوتی: "دهبی ژيانیکی دژواری ههبی".

لیودمیلا له پێشدا به نابه دلی دهستی کرد به خۆیندنهوهی وتاری پاقیل، پاشان پتر سهری به سهر کاغزه کانددا خوار کردوه، په ره کانی دهخۆیندنهوه خیرا له ولای داده نان. که له خۆیندنهوهی ببۆوه، ههستا و له دايك وهنزیك کهوت و گوتی:

-زۆر باشه. رووته. شتیکه خوشم دهوی.

تاویك بیرى کردهوه و گوتی:

-نهمه ویست باسی کوره کهت له گهژ بکه، قهت نهمدیوه. وتووێژی خه مبارانهم پین خوش نییه. ده زانم پیاو که خزمیکی دوور دهخۆیندنهوه چ وهزعیکی ههیه. . . . بهالی بزاتم، نه گهر نینسان کوریتیکی ناوای ههبی باشه؟

-بهالی زۆر باشه.

-باشه، بهلام ترسیشی ههیه.

دایك بزهی که هاته سهر لیوان و گوتی:

-ئیستا تیترا نا!

لیودمیلا دهستیکی به قژه کانی خۆیدا هینا و رووی له پهغهره کرد. سیبه ریتیکی گهرم و سووکی کهوتبوه سهر کولمان.

ئیستا چاپی ده کهم. تۆ یارمهتیم ده کهی؟

-چۆن نایکه م!

-ئیستا زوو پیته کان ریک ده کهم. بعهوه نهمرۆ بۆ تۆ زۆر دژوار و داخدار بووه.

له سهر قهره ویله راکشی، من ناخوم. له وانیه شهوی وه خه بهرت بێنم که یاریدهم بدهی. بهر له وهی خهوت لینکه هوێ چراکهی بکوژینهوه.

دوو لقه داری له سۆیه که هاویشت و به ده رگایه کی تهنگادا که له کن بوخاریه که ساز کرابوو، و ده ده کهوت و ده رگایه له سهر خۆی پێوه دا. دايك چاریکی لیکرد و له کاتی کدا جله کانی داده کهند بیرى له خانه خویکهی ده کردهوه:

-"فه قیره. زه جهت ده کیشی".

له‌بەر هیلایکیان سەری سووړا، بەلام میتشک و دلّی هتیدی و نارام بوو. هەموو شت لەبەر چاوی بە تیشکیکی نەرم و دلّلاوین رووناک دەبوو. دایک ماوێهێک بوو شارەزای ئەو جۆرە دلّ داسرکانە ببوو کە بە دووای هەلچوون و دلّپەشتییدا روودەدا. بێشتر تروشی پەڕیشانی دەبوو، بەلام نێستا ئەو نارامییە گیانی گوشاد دەکرد و بە هەستیکی مەزن بەرین و بەهیزی دەکرد. چراکەمی کوژاندەوه. لە نێو جینگای سارد و سێدا راکشا. لە ژێر لێفەدا خۆی خپ کردەوه و زوو خەوی لیکەوت. کاتیکی چاوی هەلترین، تیشکی رۆژ و سەرمای زستان ژووورەکەیان پڕکردبوو. لیوومیللا لەسەر قەرەوێلەیه‌کی فەنەر راکشایو، کتیبێک بە دەستەوه، بە چاویکی دۆستانە تەماشای دایکی دەکرد.

دایک بەخۆدا شکایهوه و بانگی کرد:

-تاخ، خوابه، چەند زۆر نوستوم. زۆر درەنگه؟

-رۆژباش. نزیک سەعات دەیه. هەستە قارەلتی بچۆین. ...

-بۆچی وەخەبەرت نەهیناوم؟

-خەریک بووم، بەلام تۆ لە خەوێکەت دا زەرەخەنەیه‌کی ئەوەندە دۆستانەت لەسەر لیوان بوو. ... هەستا و لە قەرەوێلەکە وەزیک کەوت و خۆی بەسەر دایکدا خوار کردەوه. دایک لە چاوه ماتەکانی خانەخوێکەیدا نزیک و پاک و دۆستایهتی دەدیت.

-نەموست هەلتبستینم. بێگومان خەونی خۆشت دەدیت. ...

-نا، خەونم نەدی. ...

-گرتنگ نییه، بەلام زەرەخەنەکەتم زۆر پێ جوان بوو. ئەوەندە نارام و دلگێو بوو.

لیوومیللا نەرم لەسەرخۆ دەستی کرد بە پێکەنین. ...

-بیرم لە تۆ و لە ژیاونت دەکردەوه. چونکە دژواره. ...

دایک کەوتە بیرکردنەوه. لە کاتیکیدا برۆی دەبزاوتن، بە گومانەوه گوتی:

-لەو بارهوه هیچ نازاتم. هتیدی جار دیتە پێش و خێرا بەدوای یەکترا دین.

لافاوێکی پەڕیشانی کە باش شارەزای بوو، دلّی داگرت و پری کرد لە وێنە و بیر و خەیاڵ. لەسەر قەرەوێلەکەمی دانیشت و پەله‌ی کرد کە پەیکەری فکەرەکانی بە کراسی قسە داپۆشی:

-ئەوانە هەموو بۆ لای نامانجێک دەچن وەک ناگر کە لە شوێنێک بەردەبێ، گرەکەمی هەمیشە رووی لە سەرییه، لە جینگایه‌ک رۆژنەیه‌ک بۆ خۆی دەکاتەوه. لە جینگایه‌کی تر توندتر و رووناکتر دەدرهوشی. ... ئەوەندە شتی

دايك

خەفەتاۋى ھەن ھەر باسيان ناكړئ. فەقيرن خەلك له نازار دان، ئەزىه تيان دەدەن، جاسوسان تيان وەدووا دەخەن، بە بې بەزەبى لىيان دەدەن. ئەودەم ئەوانىش خۇيان دەشارنەو. وەك تەرەكە دنيايان دەژين، لە بەشىكى زۆرى خيتر و خۇشى بې بەشن، ئەودش زۆر دژوارە.

ليودمىلا خيتر سەرى ھەلئينا و بە وردى چاۋى لە دايك كرد و بە دەنگىكى ھىدى گوتى:

-لەبارەى خۆتەو ھىچ نالئى؟

دايك لە كاتىكدا جلى لەبەر دەكرد گوتى:

-لەبارەى خۆم؟ پياو كاتىك يەككىكى خۇش دەوى، كاتىك يەككىكى تريش لە لاي خۇشەويستە، كاتىك لە خەمى ھەمووان دايە، كاتىك بەزەبى بە ھەموواندا دى، چۆن دەتوانى خۇى بېويژى. تەواۋى ئەوانە لە دلئى مرؤفدا بە يەك دەگەن و وئىك دەكەون. لە حالئىكى ناۋادا پياو چۆن دەتوانى خۇى ھەلاۋيژى؟ بۆ كۆى بچى؟

نيوئى جلكانى لەبەر كردبوو، تارىكى كەوتە بىركردنەو. لەپىر وای ھاتە خەيال كە نيتر ئەو نيلؤفتايەى جارن نييە كە ئەوئەندە لە بارەى كورەكەيەو پەريشان بوو و لە خەمى دابوو، بۆى لە مەترسيدا بوو و بېرى لە پاراستنى دەكردەو. نيتر ئەو ژنە نييە و لئى دورر كەوتوئەتەو. دەلئى ئەوانەى ھەموو بە ناگر سوتاندوو.

ئەو خەيالەى گيانى دايكى خاۋين و سووك كردبوو. دلئى بەھيژىكى تازە نوئى كردبوو. گوئى بۆ دەروونى خۇى رادەگرت و بە ناوات بوو بزائى لە ناخى دەروونيدا چ رادەبى. لەودش دەترسا كە ئەوئەك سەرلەنوئى نيگەرانى و پەريشانى كۆنى لە دلئيدا زىندوو بېتەو.

ليودمىلا لئى وەنزىك كەوت و بە خۇشى لئى پرسى:

-بىر لە چى دەكەيەو؟

-ھىچ نازاتم.

ھەردوو كيان بى دەنگ بوون و بزەبە كيان ھاتى. پاشان ليودمىلا وەدەر كەوت و گوتى:

-سە ماوەرە كەم چى بەسەر ھات؟

دايك تەماشايەكى پەنجەرەى كرد، لە دەرەو رۆژىكى سارد ديار بوو. دلئى دايك رووناك و گەرم بوو. دەبويست بە خۇشى، بە ھەستى ھەقناسيەو، بە دورر و دريژى باسى ھەموو شتتەك بكا. ئارەزووى دوعا و پارانەو كە دەمىك بوو لە بېرى كردبوو، بەسەريدا ھات. سەروروى پاقئىلى ھيئا بەرچاۋى خۇى، دەنگىكى كز لە مئشكىدا زرينگايەو: "ئەو دايكى پاقئىل فلاسؤفە". چاۋى گەش و پىر لە خۇشەويستى ساشينكا لە پئش چاۋى دەرووشانەو. قەلافەتى رەشى ريبينى ھاتە بەرچاۋ. روومەتى سەوز و مەندى پاقئىللا يزى ھاتى.

نیکولای به شهرمهوه مژولنی لیک ددهان. لهپر ههناسهیهکی قول و سووک هه موو نهوانه ی تیک دان. ههستیکی نارام وهکو ههورینکی روون و رهنگاورهنگ بهسه ر دلیدا هات.

لیودمیلا وهژورکهوت و گوتی:

-نیکولای راستی دهکرد. گرتویانه. هر وهك خزی گوتیوی کورهکم نارد. هاتهوه، دهلی پاسهوان له ههوشه خویان شاردهوته، بهکیش له پشت دهرگایه. جاسوسان دهوری مالهکیمان داوه. کورهکه دهیانناسی.

.

دایک سهری راوهشانده و به سادهیی گوتی:

-تاخ. نیکولای. ههقیره!

لیودمیلا به دهنگینکی گپراو و هیدی دریزه ی پی دا:

-لهم دوواییه دا ززی قسه بز کریکارانی شار دهکرد، سوتابوو. کاتی نهوه هاتبوو خزی بشارتتهوه. هاوپینکانی پتیمان دهگوت پروا، بهلام به قسه ی نهدهکردن. من لهو پروایه دام لهو جوره کارانه دا نابی ناموژگاری خه لک بکهی، به لکو دهبی ناچاریان بکهی.

کوپینکی میترمندان، مو رهش و دهموچاو سوور و سهی، چاوکال و قهپوزیه ران دهرگای کردهوه و به دهنگینکی گشتی گوتی:

-سه ماوه ره کهم بیتم؟

-بهلی "سیریزه" بزجه مت! نهوه بهردهستی منه. تو نه تدیتیبوو؟

-نا.

-هیندی جار دهمنارده مالی نیکولای.

دایک وای هاته بهرچاو که لیودمیلا روالهتی گژاوه، ساکارتزه و هوشی که متر له جینگای دیکهیه. جوولانهوهی نه رمی و قهه و بالای ریک و لهباری، جوانی و هیزینکی تهوایان لی دیار بوو. کهمیک لپراو بوو و دهموچاوی بزراکابوو. نالقه ی چاوهکانی به شهو گهوره تر ببوون و تیکوشانینکی بهردوام له جوولانهوهیدا ههست پیده کرا. کوره که سه ماوه ره کهی هینا.

-سیرژا! نه مه دایکی پافیل فلاسوفه، نهو کریکاره ی دوینی حوکمیان دا.

کوره که داهاتهوه، دهستی دایکی گوشی و بز دهی چوو. نانی هینا و لهسه ر میز دانیشته. لیودمیلا که جای تی دهکرد. داوای له دایک کرد که تا نه زانی پولیس خزی له کی مات کردوه، نه چیتته مالی.

دايك

-رەنگە خۇيان لە تۆ مات كردهبى. بىنگومان پرسیارت لیدەكەن.
-گرنگ نىيە، ئەگەر بىشمگرن بەلایەكى گەورە نىيە. تەنبا دەمویست وتاری پاقئیلّا پىشتەر بلاوكرابایەوه.

-پیتەکانی رێك خراون. سەبەنن بۆ شار و دەوروپەری نووسخەى تەواومان بە دەستەوه دەبى، ھەرودھا بۆ شارۆچكەكانیش. ناتاشا دەناسى؟
-چۆن نایناسم؟
-باشە، ئەو دەبى ئەو نووسخانە بەرى.

كۆرەكە رۆژنامەىكى دەخویندەوه، واى دەنواند كە گوئى لە قسەى ئەوان نىيە، بەلام جاروبار چاویكى لە دایك دەكرد. دایك كە سەبرى ئەو چاویكردنە ژیرانەى دەكرد، دلگەرمیيەكى خۆشى بۆ پەیدا دەبوو.
لیودمیلا دیسان باسى نیکۆلای كۆر، بىنەوهى بۆ گیرانەكەى بگرى و بنالى. شىوێ قسەکانى بۆ دایك تەواو ئاسایى بوو. رۆژەكە لە ھەموو جارێك خێراتر تیدەپەرى. تا لە قاوەلشی بوونەوه. نزیك نیوەرۆ بوو.
بە توند لە دەرگا درا. كۆرەكە ھەستا و چاویكى بە پرسیارى لە خانەخوێ كۆر.
-سیرىۆژە برۆ بیکەوه. دەبى كى بى؟
لیودمیلا بە پۆزنىكەوه، ھىدی دەستی لە گیرفانى نا و بە دایكى گوت:
-ئەگەر ژاندارم بى لەو قوژنە راوەستە. سیرىۆژە تۆش.
كۆرەكە لەسەرخۆ گوتى: "دەزائم" و ون بوو.
دایك بزەى ھاتى. ئەو ئامادەكارىيە كاری تىن كۆر و ھەستى بە پىشھاتىكى ئالەبار نەكۆر.
دوكتۆر وەژووركەوت و بە پەلە گوتى:
-نیکۆلای گىراوه. ئای دایە، ئەو تۆ لىرەى؟ كە بردیان لە مالى نەبووى؟
-نا. منى بۆ ئىترە ئاردەبوو.

-ھا، پىم وانىيە زۆر بۆ تۆ باش بى. دۆنى شەو لاوان پىنج سەد نووسخەيان لە وتاری پاقئیلّا بە چاپى ژلاتین ئامادە كۆدووه. ئەو كارە زۆر باش كراوه، پوخت و خاوینە و دەخویندەرتتەوه. دەیانەوى ئەمشەو لە شاریدا بلاوى بكەنەوه. من پىم واىە بۆ نىو شار نووسخەى چاپى باشترە. نووسخەى ژلاتین دەبى بۆ شوئى تر بنىرین.
دایك خێرا گوتى:
-ئەو نووسخانە بدەن بە من بۆ ناتاشایان دەبەم.

زۆری پەخۆش بوو که هەتا زووتر وتاری پاڤیل بلۆ بیتمووە و تەواوی زەوی بە قسەمی کورەکەمی داپۆشری. بە چاوی گەش و بە شێوەی پارێنەوێ تەماشای دوکتۆری دەکرد. دوکتۆر گوتی:

- نازانم نەگەر نێستا نەو کارە بکەین عاقڵانەییە یان نا.

تەماشای سەعاتی کرد، سەعات یازدە و چل و سێ دەقیقە بوو.

- قەتار سەعاتی دوو و پینج دەقیقە دەپروا. تۆ شەو دەگەییە جی، بەلام نەوێندە پتووستە درەنگ نابێ. پاشان کاری سەرەکی نەوێنیە.

لیودمیلا دوویاتەمی کردووە:

- بەئێ نەوێ نییە!

دایک لیتی چووێ پیش و گوتی:

- ئەدی چییە؟ مەبەستت نەوێیە کارەکە باش نەبێم بەرێ. من دەزانم چ دەکەم. لیودمیلا چاری لە دایک بەرێ و نێوچاوانی خۆی سەرێوە و گوتی:

- مەترسی تێدایە.

دایک گوتی: مەترسی چی؟

دکتۆر بە دەنگێکی بەپەلە و نارێک گوتی:

- چونەکە تۆ سەعاتیک پیش گیرانی نیکۆلای لە مالتی و دەدرکەوتوی، پاشان چوویەتە کارخانە کە لەوێ تۆ زۆر باش دەناسن. دواي چوونی تۆ بۆ کارخانە بلۆکراوێ شۆرشیگێرانی لە کارخانەدا بلۆ بوونەتەو. نەوانە هەموو وەک نالغەمی تەناییک دەکەونە گەردنت.

دایک هەلگیرسا و گوتی:

- ناگایان لە من نابێ. نەگەر لە گەڕانەوێدا بگرن و لێم بپرسن لە کۆی بوو، دەزانم وەلام بەدەمووە. لە کارخانەوێ راست دەچمە دەرەوێ شار، لەوێ پیاویک دەناسم ناوی "سیزۆڤا". دەلێم پاش موخاکەمە لەبەر خەم و خەفەتان چوومەتە مالتی سیزۆڤا. ئەویش هاوردەردی منە، برازای لەگەڵ پاڤیل حوکم دراو. دەلێم نەو ماوێیە لای نەو بووم. ئەویش پشتگیری لە قسەکەم دەکا. دەبینن!

لەبەر نەوێ هەستی دەکرد ناواتەکەمی دیتە دی، پتر هەولێ دەدا کە رازیان بکا و بە هیژیکێ پترەوێ قسەمی دەکرد. ئەوانیش رازی بوون.

دوکتۆر بە نابەدلی گوتی:

دايك

-چار چيبه؟ بچؤ!

ليودميلا بېن دهنگ له ژورويډا دهات و دهچو، گرژ بېو، رومس تي تېك قوياييون. واده هاته بهرچاو كه رهگي ملي هستاون و سمرى گرانتر بووه. رازيبونى به ناچارى دوكتور دايكى توشى هه ناسه هه لكيشان كرد. به زهرده خه نيه كه وه گوتى:

-هه موتان چاوه دپرى من دهكهن، بهلام ورياي خوتان نابن.

دوكتور گوتى:

-نه مه راست نيبه، چاوه دپرى خوشان دهكهن. دهبي ناگامان له خوشان ههبي. نهوانه به خوپايي خويان دهخه نه مه ترسييه وه، هه چهندي سهركونهيان بكهين كه مه. . . . بهوجوره بلاو كراوه كانت بو دننه نيزگه ي شه مهنده فهر.

بو روون كرده كه دهبي چ بكا. پاشان به وردى سهيرى كرد و گوتى:

سهركهوتنى توډ دهوى. نيستا رازى، وانيبه؟

دوكتور به نارهبايي وه دهركهوت. كاتيك دهركا پيوره درا، ليودميلا هاته كن دايك و گوتى:

-تو ژنيكى نازدارى. له فكره كهت تيدهگم. . . .

باسكى دايك گرت و ههردووكيان له ژورويډا دهستان كرد به هاتوچؤ.

-منيش كوپيكم ههيه نيستا دووازده ساله، بهلام له گهل باوكى دهژى. ميتردهكهم دادخوايه. . . . كوپهكهم لاي نهوه. زورچار لهخوم دهپرسم كه نهو منداله چي ليتي؟ دهنگي شيدارى دهله رزى. پاشان سه رله نوئ به ورته ورت قسه كاني دريژه پيدان:

-نهو منداله يه كيك پهروه دهى دهكا كه دوژمنى خويى نهو كه سانهيه كه لاي من خوشه ويستن و به باشترين كهسى سهر زهويان دهزاتم. لهوانهيه كوپهكهم ببيته دوژمنى منيش. ناتوانم وهى گرمه وه و له گهل خوم بي، چونكه من به ناويكى داتاشراو دهژيم. ههشت ساله نه مديتوه. . . . ههشت سال زوره!

له نزيك په بجه ره راوهستا و ته ماشاي ناسمانى ساف و كه مهنكي كرد و له سهر قسه كه ي رويشت:

-نه گهر له گهل من بايه، به هيتتر ده بووم و خهصم له دلدا نه ده بوو كه نيستا دلهم هه ژان دهكا. نه گهر مردباش دلهم داده مركا و بو من هاسانتر ده بوو. نهو دهم ده مزاني كه مردوه و ناتواني دوژمنى نهو شته بي كه له خوشه ويستى به رزتره و له ژياندا له هه موو شتيك به نرختره. . . .

دايك له سه رخؤ گوتى:

-گیانه کم!

ههستی کرد که دلی نهو ژنه چۆن ژان دهکا. لیودمیلا بزهیه کی هاتی و گوتی:

-تۆ بهختهوهری. چهند خۆشه که دایک و کور شان به شانی یه کتر به ریگادا دهروژن! زۆر باشه. شتی وا کم رتیده کوئی.

دایک به دهنگی بهرز گوتی:

-بهلی، باشه.

وهک بیهوی شتیکی نهیینی بلی، دهنگی کز کردهوه و درتۆدهی پیتدا:

-ژیانیتیکی دیکهیه. تۆ و نیکۆلای و تهواری نهو کهسانهی له پیناوی حقیقهتدا کار دهکهن له گهل نیشمن! ...
... ههر بهو جۆزهیه که خهلك لیك وهنزیك دهکهن. نهو شتانه دهزاتم، نهک ههر وشهکان، بهلکو له تهواری مهبهست تیدهگم. ... تهواو!

لیودمیلا گوتی:

-ناخ. ... ههر بهو جۆزهیه. ... ههر وایه!

دایک دهستی خسته سهر شانی لیودمیلا و درتۆدهی پیتدا:

-وهک من تیی دهگم منداکهکان له جیهاندا بهروپیش دهچن. دلانی ههره باش، گیانه ههره جوامیترهکان، بینهوهی ناوپ له تاریکی پشت سهریان بدهنهوه، هیرش دهن، دهچنه پیش. لاوان و رۆله بههیزهکان تهواری توانای خۆیان بۆ یهک نامانج بهکار دینن، یانی بۆ دادپهروهی. دهیانهوئی بهسهر رهنج و کویرهوهریدا زال بن. چهکیان دهست داوهتی تا چارههشی مرۆقاییهتی نههیلن. دهیانهوئی چهپهلی تیک بشکینن و تیتیکی دهشکینن. یهکیتک لهوان به منی گوت: "رۆژیکی تازه دادینین"، داشی دینن. یهکی تر گوتی: "ههموو دلّه شکاوهکان دهکهنه یهک"، نهو کارهش دهکهن!

بۆ ههلگیرسانی بروای تازهی، وشعی دوعاکردنی وهبیر خۆی دههینایهوه که له بیری چووبونهوه، نهو وشانهشی وهک پشکو له دل هاتنه ده.

-نهو رۆلانهی به ریگای عهقل و حقیقهتدا دهروژن، ههموو شتیکیان خۆش دهوی، ناسمانیتیکی تر دهخولقیینن. ناگریکی نهکوژاوهیان ههیه که له قوولایی گیان و دلّهوه سهراوه دهگری. ههر بهو چهشنهوه که له نهوینی گهرمی نهو رۆلانهوه بۆ ههموو دنیا، ژیانیتیکی تازه بۆ نیشمه پیک دی. دهتوانی نهو نهوینه دامرکینن؟ کی؟ نایا

دايك

هيچ هيٺيڻڪ ههيه لهو نه ويټه بهرتر و به تيټر بي؟ زهوى خولقاندوويه تي، سهرانسهرى ژيانيش سهرکهوتنى نهوى دهوى. . . . سهرانسهرى ژيان. . .

دايك له ليودميلا جياپووه و به شهکتهى و ههناسهپرکه و دلگهرمى دانيشت. ليودميلاش هيدي و لهسرخو ودهه رکهوت، دهتگوت دهرسى شتيک بشکيټنى. له کاتيکدا چاوى له شوټيټيکى دور بريپون، به ههنگاوى سووک به نيټو ژوره کهدا تيټه پري. شوش و باريکتر و که له گهتر دههاته بهرچاو. بي دهنگى خيرا داىکى هيټايهوه سرخو، به نه سپايى وهک بترسى پرسى:

-رهنگه قسهى ناوام کرد بي که نه ده بوايه بيکهم؟

ليودميلا خيرا ناوڙى دايهوه و چاويکى ليټکرد و گورج گوتى

-نا، ههر وايه. . . . ههر وايه. . . . به لام نيټر لهو بارهوه قسه ناکهين. ههر وهک گوتت با ميټي. . . . به لي. . . .

به ناراميهه کى زياتر دريټهوى پيدا:

دهي زوو وهڙى که وين. . . . نيټرگه ليټرهوه دوره

-به لي زوو. . . . چهند کههيفخوشم، ناخ چهند کههيف خوشم. . . . خوزگه بتزانيبايه! قسه کانى کورده کم ده بهم، قسهى خوټنه کم، وهک گياني منه.

بزهيه کى هاتى، به لام زهرده خه نه کهى ته نيا تيشکيټى که مرهنگى هاويشته سهر رومتهى ليودميلا. داىک ههستى کرد که نهو ههلوټستهى ليودميلا شادييه کهى سارد دهکاتهوه. داىک ويستى گهرمايى دهروونى خوى له گياني ساکارى نهو باوى و له گه ل دلي داىکانهى بيکاته بهک. دهستى ليودميلاى گرت و به گهرمى گوشى و گوتى:

-گيانه کم! چهند خوشه بزاني که له ژياندا بى هه موو کهس رووناکايى ههيه و رۇژنيک دادى نهو رووناکاييه بيټين، گيان خويان بهو رووناکاييه داده گيرسيټين و هه موويان بهو تيشکه به دهنگه دهست به سووتان دهکهن. سهرچاوى ميټه ره بانى دهله رزى، چاوى دهرهوشان، برزى دهبزوتن، دهتگوت ده يانهوى پاڻ له گهشايى چاوانى بيټين. بهو فکره مهنه که تهواوى سوزى دل و ههستى خوى له نيټو هاويشته بو، سرخوش ببوو. بيره کانى که دهپشکوتن و به تهواوى له دليدا تيشکيان داويشت، له نيټو شوشه به رينى قسه کانيدا کوى ده کردنهوه.

-دهلئی خویایه کی نوئی بۆ نیشمه پیدا بووه، هه موو شت بۆ هه موو کهس و هه موو کهس بۆ هه موو شت. له هه موو کهسدا تهواوی ژیان و هه موو کهس بۆ تهواوی ژیان. من ناوا له هه مووتان تیگه یشتوم. له راستیدا ئیوه هه مووتان هاوڕین، هه مووتان خێزانن، هه مووتان رۆلێ دایکین، ئهوه حه قیقه ته.

دایک به نیگه رانی و په شتیوه هه ناسه یه کی هه لکیشا و به ژستییکی دوور و درێژه وه، وه ک یه کتیک له نامیز بگری گوتی:

-کاتیك من له بهر خۆمه هوه وشه ی "هاوړی" به سه ر زماندا دینم، به دل گویم لی ده بی که دینه پیش، له هه موو لایه که وه دهسته دهسته دین، دهنگییکی به رین و شادیه یته ر ده بیسم، ده لئی تهواوی زهنگی کلیساکانی سه ر زهوی لیده ده رین!

ئه وه ی ده بیست تییدا سه ر که وتبوو. کولمه ی لیو دمیلا سووه له گه ران، لیوی له رزین، فرمیسی روون یه ک له دوای یه ک له چاوانی هه لوه رین. دایک له نامیزی گرت، بزه یه یه ک هاتی و که میك به سه ر که وتنی دلی خۆی نازی. که له باوه شی یه کتر جیا بوونه وه لیو دمیلا ته ماشای دایکی کرد و به نه سپایی پرسی:

-ده زانی له گه ل تۆ بوون چه ند خۆشه؟!

وه لامی خۆی دایه وه:

-به لئی، وه ک پیاو به ری به یانی له سه ر چیا یه کی به رز بی.

(۲۹)

له شه قام هه وایه کی سارد و وشک له له شی ده دا، گه رووی ریک ده گوشی و کونه لوتی ده زوورانده وه و پشوری پیاوی راده گرت. دایک له پر راوه ستا و سه رییکی ده ورو به ری خۆی کرد. له نزیک عاره بانه چیه ک که کلاویکی خوری له سه ر بوو راوه ستا. تۆزیک دوورتر کابرایه کی پشت کوپ ملی برده یوه نیو شانانی و به ریکادا ده ریشته. سه ربازیک غاری ده دا و دهستی له گوئی خۆی ده خست و هه لده به زی.

دایک له دلی خۆیدا گوتی: "زه نگه نارده بیان له دوکان شتیك بگری". رۆیشته و له دلخۆشی گوئی له سپرده ی به فر هه لده خست که له ژیر پێیاندایه دهنگینی رهوان و گه نجانه ی هه بوو. زوو گه یشته نێزگه، ده رگای قه تار

دايك

هيتشتا دانه خرابوو. له گهڼ نه وهش له سالتوني دووکه لاري و چلکني چاوه رواني ژماره سندا، خه لکنيکي زور ده بئيرا. سرما کريکاراني ريگاي ناسني لهو ژورره په ستاو تېوو. عاره بانه چي و خه لکي رهش و روت و بئريگا و جيگا دهاتن لهو سالتونه خويان گهرم ده کرده. ريپواريشي لسيون: چهند دپهاتي، بازرگانيني قهلهو به پالتويه کي خه زوه، قه شهيه ک به خزي و به کچيکي رهنگ په پيوه وه، پينج شمش سباز و چهند بژرژواي پرکار. سيغاريان ده کيتشا و قسه بيان ده کرد، يان قوډکا يان چايان ده خوارده وه. په کيک له نزيک شت فرژشه که قاقا پينده کهنی. دووکه له هور له سره سران راوه ستا يوو. که ده رگا ده کرايموه چردي دهات و که به توندي پيوه ده دره شو شه کان ده له رزين و له ههوا ده نغيان ده دايموه. بوني دووکه لني جگهره و ماسي خويکراو دهات.

دايك له نزيک ده رگا له جيگايه کي بهرچاو دانيسش و چاوه روان بوو. هه موو جاري که په کيک دهاته ژور، هينديک سرما وه دايك ده کهوت. نهو سرما يه ي پي خوش بوو، هه ناسه يه کي قولني هه لده کيتشا. هينديک کهس که جلي نه ستوريان له بهر دا بوو، به ستريان به ده ستوه بوون، دهاتنه ژور و به نه زاني به ده رگاوه دنوسان و جنيويان ده دان. کوله کانيان له سره که روپتيمه ک يان له سره عهزي داده نا و پاشان زوخي سر يه خي پالتو و قوليان ده ته کاند و به بوله بول ريش و سميان ده سپينه وه.

لاويک که جانتايه کي زه دي به ده ستوه بوو، هاته ژور و خيرا چاويکي له ده ور به يري خزي کرد و راست چو له کن دايك دانيسش و به نه سپايي لني پرسى:

-يو موسکوز؟

-به لني، يو کن "تانيا"!

-ته ها! .. باشه!

جانتاکه ي له په نا دايك له سره که روپتيمه ک دانا، سيغاريکي هيناده ر و داگريساند و پاش نه وه ي کلاوه که ي توژنيک هه لينا، په ده رگايه کي ديکه دا وه ده رکهوت. دايك ده ستينيکي به چهرمي ساردي جانتاکه يدا هينا و پالي ويدا. که يه فوخوش بوو. ته ماشاي خه لکي ده کرد پاش تاويک هه ستا. و له نزيک ده رگاي وه ده رکهوتن له سره که روپتيمه ک دانيسش. جانتاکه ي به هاساني هه لده گرت. سر ي هه لينا يوو، ته ماشاي نهو که سانه ي ده کرد که به بهرچاويدا تيده به رين.

پياويک پالتويه کي کورتي له بهر دا بوو، سر ي پر ديوه نيو يه خه بلنده که ي و بئنه وه ي هيچ بلني ده ستی يو کلاوه که ي برد و دوررکهوت هوه. دايك واي هاته بهرچاو که پيشتر نهو کابرايمه ي ديتوه. ناوري دايموه، ديتي له

بنهوه چاوی لینه‌کا. نیگای کابرا به له‌شی دایکدا تیپه‌ری و ده‌ستی سهر جانتاکه‌ی له‌رزاند، ده‌تگوت له‌پر باره‌که‌ی گرانتر بووه.

بۆ لابردنی هه‌ستیکی بێ‌تام که له دلیدا په‌یدا ده‌بوو و پاشان ده‌گه‌یشته گه‌رووی و زاری وشک و تان ده‌کرد، له‌خۆی پرسی: "له‌ کوێم دیتوه؟"

وه‌ک خۆی بێ‌زانه‌گیری، ویستی جارێکی دیکه‌ش ناوڕ بداته‌وه و چاوی لێ‌بکا. کابرا هه‌ر له‌وی راوه‌ستا‌بوو، دره‌زنگ ده‌هاته به‌رچاوه‌. جارێک له‌سه‌ر لاقی راست و جارێک له‌سه‌ر لاقی چه‌پ راده‌وستا. ده‌ستی راسته‌ی خه‌ستبووه باخه‌لی پالتۆی و ده‌ستی چه‌په‌شی له‌ گیرقانی نابوو. نه‌و راوه‌ستانه‌ شانی راستی له‌ شانی چه‌په‌ی به‌رزتر نیشان ده‌دا.

دایک بێ‌په‌له، له‌ که‌رویتێک وه‌زیک که‌وت و به‌ کاوه‌خۆ له‌سه‌ری دانیش، وه‌ک بترسی که‌ شتێک بشکێتی. مێشکی به‌ هۆی هه‌ستی پێش روودانی کاره‌ساتێک وه‌خه‌به‌ر هات و دوو کلێشه‌ی له‌ رواه‌تی نه‌و کابرایه‌ هاتنه‌ به‌رچاوه‌. یه‌کیان کاتی را‌کردنی رێبین و نه‌وی دیکه‌شیان رۆژی پێش دادگا. نه‌و پاسه‌وانه‌ی دایک به‌ درۆ رێگای را‌کردنی رێبینی بێ‌گوتبوو، له‌ په‌نا نه‌و کابرایه‌ راوه‌ستا‌بوو. بێ‌گومان دایکیان ده‌ناسی و لێی وریا بوون. له‌خۆی پرسی: "ده‌گیر که‌وتم؟". که‌مێک له‌رزی و وه‌لامی خۆی دایه‌وه:

"ره‌نگه‌ هێشتا. . . . نا، ده‌گیر که‌وتووم، هه‌یچ چاریشم نییه‌. . . ."

ته‌ماشای ده‌روبه‌ری خۆی کرد، هه‌یچ شتێکی گومان لێ‌کراوی نه‌دیت. فکر وه‌ک بروسکه‌، یه‌ک به‌دوای یه‌کدا، له‌ مێشکیدا هه‌لده‌بوون و ده‌کوژانه‌وه:

-جانتاکه‌م به‌جی بێ‌لم؟ پرۆم؟

به‌لام زوو بروسکه‌یه‌کی رووناکتر هه‌لبوو:

-"سه‌کانی کو‌ره‌که‌م فری بده‌م؟ له‌و ده‌ستانه‌ی باویم!"

جانتاکه‌ی به‌ خۆیه‌وه گوسی.

-"چۆنه‌ به‌ جانتاوه‌ پرۆم! چۆنه‌ رابکه‌م؟. . . ."

فکره‌کانی خۆی بێ‌ بیگانه‌ بوون، وایه‌زانی یه‌کێک به‌ زۆری له‌مێشکی داخنی. وه‌ک سووتانه‌وه‌یه‌ک بوو که‌ په‌ ده‌رد و ژانیکه‌وه‌ سه‌ر و دلی دادتوتنی، له‌خۆی و له‌ پاقیلئا و له‌و هه‌موو شته‌ی که‌ له‌گه‌ل دلی تیکه‌لاو ببوو دووری ده‌خه‌سته‌وه‌. هه‌ستی ده‌کرد هه‌تێکی دوژمنانه‌ی تینی بۆ دینی، گرانیی ده‌خاته‌ سه‌ر سینگ و شانی و له‌ ترستیکی سارده‌دا نوقمی ده‌کا. ره‌گی لاجانگانی هه‌ستا‌بوون و بنی موانی گه‌رم داها‌تیبوون.

دايك

پاشان به تينكوشانتيكي بههيز و روونايي دلتي، تهواوي نهو تيشكه لاواز و نامهرد و فيتلبازانهي دامرکاندن و به شيويهكي فرماندهرانه بهخوي گوت: "شهرمي بکه!" جيبهجي هاتوه سرخو و به ليپراوي بهخوي گوت:

- "گوره کهت شهرمزار نه کهي! له هيچ کهس نه ترسي؟"

چاوي له گهل نيگايهكي شهرماوي و خه مبار تيك هه لدهنگوتن. رواهتي ريبيني هاتوه بير. واديوار بوو که نهو چمند پشوه دره زنگيه، سه رله نوئ هه موو شتي له وجوديدا پتهو کردبوو. دل به ريکوييكي ليتي ده دا. ته ماشاي ده وروبهري خوي کرد و له خوي پرسي:

- "نيستا چ ده قهومي؟"

- جاسوسه که بانگي پاسهواني کرد و به چاوي دايكي نشان دا و سرته يه كي له گهل کرد. پاسهوان چاويكي له دايك کرد و كشايه وه. پاسهوانيكي تر هاته پيش و گوتي له سرت و خورتي وان هه لختست. نه وديان پيره ميترديكي به خوه بوو، موي ماش و برنجي بوون و ريشيكي پري هه بوو. به سهر نيشاره يي جاسوسه که کرد و بژ لاي نهو كهرويته هات که دايك له سهری دانيشتبوو، له پر جاسوسه که ون بوو. کابرا پيره به کاره خو ده هات و ده چوو، به چاوه نالوزه کاني ته ماشاي دايكي ده کرد. دايك هه ستا و بژ نهو سهری كهرويته که كشايه وه. له دلتي خويدا گوتي:

- ههر شهونده ليتم نه دن! ههر شهونده ليتم نه دن! . . .

کابراي پيره له کن دايك راوه ستا و پاش تاويك بي دهنگي ليتي پرسي:

- ته ماشاي چي ده کهي؟

- هيچ

- باشه . . . دز؟ پير بووي و دزيش ده کهي!

دايك نهو قسانه يي وهك زلله يهك واپوون که وهرومه تي ده کهون. زبر و رق هه ستاوانه و ناخوش بوون. ده تگوت روومه تي هه لده دن و چاواني هه لده کولن. به هه موو هيتييه وه هاواري کرد:

- من؟ من دزم؟ . . . تو درو ده کهي.

هر چي له ده وروبهري بوو له نتيو گيژه لکه ي قين و تووره بييدا به لادا هات. له بهر تالايي جنيوه که دلتي ريك گوشرا. جانتا کهي ده ست دايه. ده رگاي جانتا که کرايه وه. هه ستا و ده ستايک به ياننامه ي له سهر سهری خوي راگرت و هاواري کرد:

- پروانه! هه مووتان پروان!

گوئی لیجوو که له هه‌موو لایه‌که‌وه قسه‌ی خه‌لک بۆ لای ده‌هات:

-چییه؟

-ئه‌وه‌تا پۆلیس!

-چ باسه؟

-ده‌لێن ئه‌و ژنه دزی کردووه... ..

-ئه‌و ژنه؟

-هاواریش ده‌کا... ..

-ئای! ئای! شکل و شێوه‌یه‌کی چهند موخته‌رمی هه‌یه!

-کتیپان گرتووه؟

دایک به دیتنی ئه‌و خه‌لکه‌ی له ده‌وری کۆده‌بوونه‌وه هه‌یدی ده‌بۆوه. به ده‌نگه‌یکه‌ی زۆر به‌رز دووباتی کرده‌وه:

-من دز نیم! دۆبێتی هه‌یندیک زیندانی سیاسیان حوکم دان، کوری منیش له‌گه‌ڵ وان بوو... ناوی فلاسوڤه، له‌وی قسه‌ی کرد، نه‌مه‌ش قسه‌کانییه‌تی. من ده‌چووم ئه‌م کاغه‌زانه بۆ خه‌لک به‌رم تا بیاغۆتینه‌وه و له‌باره‌ی حه‌قیقه‌ته‌وه بیر بکه‌نه‌وه.

یه‌کێ به پارێز په‌وه‌یه‌کی له به‌یاننامه‌کان له ده‌ستی دایک ده‌رکێشا، ئه‌ویش هه‌موو به‌یاننامه‌که‌ی توپ هه‌لدا. به‌ یاننامه‌کان به‌ نێو خه‌لکه‌دا بلاو بوونه‌وه.

ده‌نگه‌یک به ترسه‌وه به‌رز بۆوه:

-ئه‌گه‌ر پیاو بۆ بلاوکرده‌وه‌ی ئه‌وانه پیرۆزباییت لێبکا، مه‌ترسی تێدا نییه!

ده‌نگه‌یکه‌ی تر گوئی:

-وریا بن، له‌وانه‌یه شتێک بقه‌ومی.

-دایک که دیتی خه‌لک به‌یاننامه‌کان هه‌لده‌گره‌وه له باخه‌ل و گه‌رفاناندا ده‌یانشارنه‌وه، دیسان وه‌غیره‌ت که‌وت، به‌سته‌یه‌کی دیکه‌شی له جانتا هه‌ینادهر و به راست و چه‌پ دا بلاوی کردنه‌وه.

-ده‌زانن کوری من و ئه‌وانی تریان له‌سه‌ر چی حوکم دان؟ پیتان ده‌لێم، پروا به قسه‌ی من بکه‌ن که له دلی دایکه‌یک دیتته‌ ده‌ر. دوتینی ئه‌و که‌سانه‌یان حوکم دا که حه‌قیقه‌تی پیرۆزیان بۆ نێوه ده‌هینا! دوتینی زانییم که نه‌ر حه‌قیقه‌ته‌ سه‌رکه‌وتووه... ..

هیچ که‌س ناتوانی به‌ریه‌ره‌کانی له‌گه‌ڵ بکا، هیچ که‌س... ..

دايك

خەلك سەرسام مابوو، تا دەهات پتر كۆدەبوونەوه. وەك ئالقەبەك لە پەيكەرى زیندوو دایكیان گەمارۆ دەدا.
-بەرھەمی كار بۆ ئیتمە ھەژاری و برسییەتی و نەخۆشییە، ھەموو شت دژ ی ئیتمە، رۆژ بە رۆژ كارمان
توندتر و سەختتر دەبێ، لە برسان و لە سەرمان رەنج دەكێشین. ھەمیشە لە نێو زلکاری فریودا نوqm بووین و
خەلكی تریش بابی زەحمەتی ئیتمە دەخۆن و رادەبوێرن. ئیتمە وەك سەگی بەستراوه لە نەزانیدا رادەگرن، هیچ
نازانین و لەبەر ترسەنۆکی لە ھەموو شت دەترسین! ژيانی ئیتمە وەك شەوی رەش وایە، شەویکی تاریك و بەترس.
... لەوہ زیاتر چی دیکەیه؟

چەند دەنگێك بە منگە منگ وەلامیان داوه:

-نا!

-زاری بێستە!

دايك لە پشت سەری خەلكەوه جاسوسەكەى لەگەڵ دو ژاندارم دیت. لە بلاوكردەنەوهی دووا بەستەى
نووسراوەكان دا وەپەلە كەوت، بەلام كە دەستی گەبانە جانتاكەى، ھەستى كرد دەستێكى ديكە وەدەستى
دەكەوى، داھاتەوه و گوتى:

-ھەمووی ھەلگرن! ھەمووی ھەلگرن! بۆ گۆرینی ئەو ژيانە، بۆ رزگاری ھەموو خەلك، بۆ زیندووكردەنەويان لە
نێو مردوواندا، ھەر وەك من زیندووويومەوه. كەسانێك ھاتوون تۆلەى خان كە تۆى ھەقیقەتى پیرۆز بلاو
دەكەنەوه. بە نھیتی كار دەكەن، چونكە ئیئوہ باش دەزانن كە ھیچ كەس ناتوانی راستى بلى بێنەوهی راوی
بنیتن، بێخەنگینن، لە زیندانى باوین و سووكایەتى پى بەكەن. ھەقیقەت و نازادى دوژمنى لە ناشتى نەھاتوى
ئەو كەسانەن كە بەسەر ئیتمەدا ھوكمرانى دەكەن و زۆرداریمان لێدەكەن.

ئەوان رۆلەپەكەى پاك و رووناكەن كە ھەقیقەت بۆ ئیئوہ دیتن. لە نەنجامى تێكۆشانى ئەواندا، ھەقیقەت دیتە نێو
ژيانى دژواری ئیتمەوه، ئیتمە گەرم دادینى و گیانمان وەبەر دینى، ئیتمە لە دەست ستمەى كاربەدەستەنى و ئەو
كەسانەى گيانى خۆیانمان پى فرۆشتوون رزگار دەكا! لیتان روون و ناشكراپى!

كردیانە ھەرا:

-خۆش بى پیرۆز!

بەكێك پێكەنى.

ژاندارمەكان بە توورەپى خەلكیان پالەستۆ دەدا و ھاواریان دەكرد:

-بلاوہى بەكەن!

خەلک بە ھەرا و ھوریاوێ دەکشانەو، ژاندارمەکانیان لە نێو خۆ دەگرت و بە ئانقەست زەحمەتیان دەدان. ئەو ژنە سەرسپییە، بە نیگای راستانە و بە دیھنی گوشادی خەلکی بۆ لای خۆی رادەکێشا. ئەوانەى ژيان لە یەكترى جیاکردبوونەو، نیتسا وەك تۆپەلێك یەكتریان گرتبوو، تینی ئەو قسانە كە بێنگومان زۆریان لە مێژو بوو چاوەروانی بیستیان بوون، گەرمی داھێنابوون. ئەوانەى لە دایك نزیكتر بوون بە دەنگ مابوون. دایك نیگای تیژی ئەوانی دەدیت كە بە وردی سەرنجیان داھووێ و لەسەر دەموچاوانی ھەستی بە ھەناسەى گەرمیان دەگردد.

ھەرایان لێكرد:

-بچۆ سەر كەرویتەكە!

-بێرۆ، بێرۆ!

-نیتسا لە دارت دەدەن!

-ئای، چەند رووھەئمالاوە!

-خۆش خۆش قسان بکە! ئەو دەین!

ژاندارمەکان وەنزیك دەگەوتن و ھاواریان دەگردد:

-رینگا بدەن! رامەوەستن!

ژمارەیان زیاتر دەبوو، خەلکیان پتر بە توندوتیژی رادەدا. خەلکەكە پالەپەستۆ دەدرا و لە پالە یەك دەپەستتورا. دایك وای ھاتە بەرچاوەكە جۆش گرتنێك لە دەورووبەرییەتى و ئەو خەلکە بۆ تێگەیشتنی مەبەستى و پرواگردن بە قسەكانى نامادەن. . . . دەبویست ئەوێ دەیانێ بە پەلە بیلی، تەواوی ئەو بێر و باوەرە بەھێزەى بەرێكى و بۆ ماندووبوون لە قوولایی دلێوێ ھەلدەقوولی، دەری بێر، بەلام ئیتەر دەنگی نەدەگەیشت و بێجگە لە دەنگێكى گر و لەرزۆك و پچر پچر ھىجى تر لە سینگی نەدەھاتە دەر:

-قسەكانى كورى من، قسەى پاكى رۆلەىكى خەلكن: گیانێكى پاك و راست! پیاوانى راست لە نازایەتیئەوێ بناسن. نازان و لە كاتى پێویستدا خۆیان لە پێناوێ حەقیقەتدا بەخت دەگەن!

لاوەكان بە تاسە و بەسەر سوورمانەوێ تەماشایان دەگردد.

زەبرێکیان لە سینگی دا بە لادا ھات و كەوتە سەر كەرویتەئەك. دەستی ژاندارمەكان بەسەر خەلکدا دەبێترا. شان و ملی خەلکیان دەگرت و پالەپەستۆیان دەدان. کلاویان لە سەرى خەلک ھەلدەگرت و فرییان دەدا. ھەموو شت لە بەرچاوی دایك رەش ھەلگەراپوو و دەجوولایەوێ، بەلام بە سەر ماندوویی و شەكەتى خۆیدا زال بوو، دەنگێكى كەمى كە لەبەردا مابوو دەری بێر و ھاوای كرد:

دايك

- نهی میلله، هیژده کانتان وهك تاقه هیژیک کۆیکه نهوه!
دهستیکی سوور و گهرمی ژاندارمیك گهیشته پشت ملی دایك و رایوه شانده:
- بئ دهنگ به!
پشت ملی وه دیواری كهوت. ههلمیکی به تینی ترس دلی داگرت، به لام نهو هه لمه له ژیر گهرمای گری
دهروونیهوه توایهوه. ژاندارم دهنگی دا:
- بیز
دایك هاواری کرد:
- له هیچ شتیك مه ترسن! هیچ رهنجیک لهوه خرابتر نییه که له تهواری ژياندا کیشارتانه.
ژاندارم له کاتیکدا باسکی گرتبوو، بۆ پیشهوهی راده کیشا، هاواری کرد:
- ده لیم بئ دهنگ به!
ژاندارمیکی تر باسکی دیکه می گرت. دایك درێژهی پیندا:
- هیچ رهنجیک لهوه تالتر نییه که رۆژ به رۆژ دلی پیاو ده خواتهوه و سینگی وشک ده کا. ...
جاسوسه که غاری دایه و مستی له پیش چاوی دایك راوه شانده و هاواری کرد:
- بئ دهنگ به ناجسن!
دایك چاوی زهق بوون و تروسکه میان کرد، شهویلاگه می لهرزین، لاقی له عهرزی گیر کردن و هاواری کرد:
- ناتوانن گیانی زیندوو بکوژن.
- هه می سه گه!
جاسوسه که مستیکی له روومه تی دایك دا. دهنگیک هاواری کرد:
- باش بوو، بۆ نهو پیره مرداره!
شتیکی رهش و سوور تاویک بهر چاوی دایکی گرت و تامی سویرایی خوین زاری پر کرد. هاواریکی له بهر
هاته دهر و گیانی وه بهر هاتهوه:
- هه قتان نییه لیم بدهن!
- کورینه!
- نای، بئ شهرف!
- مستیکی لیندا!

-ناتوان راستی له خویندا بجنکین!

له پشته وړا پالیان پیوه نا. هموو شت دهبزوت و له نیتو گنډه لټوکه ی تاریکی هاوار و همرا و هوریا و فیکه فیکدا نوqm دهبوو. شتیکی خست و گهرم به گوئیدا دهچوه خوار و گهرووی پی دهکرد و ده بجنکاند. عمرز له ژیر لاقانیدا که دهچمانه وه، رژه چوو، له شی له بهر درد و ژان دله رزی. له بهر له ر و لاوازی هر به لادا دههات، به لآم له دهوروبه ری خویدا چاوی زور ده دیتا که به گری نازایه تیبه کی نهو شاره زای بوو و به دل خۆشه ویستی، ددهر هوشان.

بو لای دهرگا رایان ددها. دهستیکی به ربوو، به باهوی دهرگا ره گیر بوو و هاواری کرد: -به دربیای خوینیش ناتوان حهقیقهت بی دنگ بکن.

زه برتیکیان له دهستی دا.

همی شیتینه، له قین و تووربهی زیاتر به ره میکتان ناب! نهو قین و تووربهی خه لکیش یتوه ده خنکینی! .

ژاندارمیتک به هموو تواناوه گهرووی رتک ده گوشی. دایک به خینه خین گوتی:

به دبه ختینه. . .

یه کتیک به هه ناسه یه کی دریز و ه لآمی دایه وه.

فهرهنگۆك
 محهمدى مهلا كهريم و جهلال نهحمهه
 نامادهيان كردهوه

تېيىنى:

مه بهست له ناماده كوردنى نهم فهرهنگۆكه نهوه نيهه رۆشنهيرانى كورد نهو وشانه نازانن كهوا نيمه خستتومانننهته نيو چوارچيوه نهم فهرهنگۆكه وه. نيمه نهم فهرهنگۆكه مان بويه ناماده كردهوه چونكه كتيبه كمش له بنچينه دا بۆ خوينده وارانى بنهوهى كورد، بۆ كرتكاران و جوتياران و قوتابيينى كه م خوينده وارى كراوه به كوردى. نهوانهش زۆربه يان شاهه زاي دياكته جياوازه كانى زمانه نه ته وه بيه كهى خويان نين و له ناستى گهلى وشهى يه كتر دا داده ميئن. نهم فهرهنگۆكه لهوانه بيه يارمه تيهه كى نهوانه بدات و كارتك بكات له ناخاوتندا له يه كدى نزيك بيه نهوه.

- ناتەگ: شاقەل، بەشئەك لە داوئەتی
 پالتۆیان كراس و كەوا.
 ناژئیر: شوت، زەنگی كارخانە.
 ناسنەوالە: ناسنە كۆنە.
 ناكار: كردهو، رەفتار.
 نامپول: شرنقە، دەرزى.
 نامیژ: باوئەش.
 ناوردوو: سووتەمەنى.
 ئەدادەرھێنان: نازكردن.
 نەرباب: خاوەن مەلك، یان خاوەن
 كارخانە، یان دەرهەگ.
 نەنگرچك: سۆرانى، فەقیسانە.
 نەوك: قورگ، گەرو.
 نەوین: خۆشەویستى.
 نەیدارە: دائیرە.
 نیرەیی: حەسوودى، بەخىلى.
 نەستىكان: پیاڵە بە تايبەتى
 پیاڵەى چا پەن خواردنەو.
- (پ)
- پاتان: گا و گۆتان.
 پاتە: خۆراكىكى رووسىیە.
 پاش پانىیە: لای پشتمەوێ پاژنەى پەن
 لە تەختى پاژنەو تا خوار گۆزىنگ.
 پاشەشكێن: بە پاشدا شكاوە.

باشار: پیوتران، پیروستان.
 پالنج: پشتی.
 باوی: بهاوی، بهاوه، فری بده.
 پرۆشار نپرۆش، تروش،
 چاری باش هه لته هاتوو.
 پریشک: پرۆ.
 پرینگانهوه: واز لی هینان.
 پشتیند: پشتین.
 پشوو: هه ناسه.
 پۆرتۆ: جۆره شهرا بیکه.
 (ف _ ۳۲)
 پۆلو: پشکۆ، پنگر.
 په ستاوتن: په ستووین، به سهر به کدا شیلان.
 پی خوست کراو: پی شیلکراو، پی په سترکراو.
 پیش: بهرده م.
 پیشینی: زانین و بهراورد کردنی داهاتوو.
 پیشهات: رووداو.
 پیکه لپرۆان: به گۆی به کدا چوون.
 پیوه ربوون: پی دا بلاو بوونهوه.
 (ت)
 تابلۆ: لهو حهی وینه له سهر کراو.
 تاتار: گه لیکه له گه له کانی رووسیا.
 تاقیکاری: تهجره به.
 پالۆتن: کینایه به له راکردن به دزیهوه.
 پاله ستۆ: پال پیوه نان له پشته وهره.
 پرچن: قۆن.
 تیره هینان: لی هالاندن.
 تیره لیبون: به ره و سهر چوون.
 (ج)
 جنده خانه: شوینی داوین پیسی.
 جهنگه لوان: قۆلچی دارستان.
 جینگل: گینگل.
 (چ)
 چرته: دهنگی کار کردنی سعات.
 چقر: کینایه به له شینی مه یله و سپی.
 قله کیش: نهوهی چل شهو ته رتیک
 ده کهوئ، هیچ ناخوا به نیازی
 خوا به رستی و کوشتنی نه فس که
 دیاره زۆر لاواز ده بی.
 چۆرت: نامرازیکه بو حیساب کردن به
 کاری دینن.
 چووره: چۆله که به کی بۆر به لهت وهک
 پاساری.
 چه لهنگ: ته نه کهه.

دايك

- تالار: ژووری گهوره، هۆل. چيژه: تام.
تاو: ههتاو، خۆر.
تۆسن: سهركيش، تووره.
تهمبى كردن: تهمبى كردن، سزادان.
تتيكرا كردن: له پير به خه بهر هينان.
تتيك نان: هينانه يهك.
(خ)
ده: له.
دهرمان داو: دهرمان خواردوو.
دهرمان: دههقهت.
دهره له بون: تووره بونى له ناكاو.
دتيو مانهند: چهشنى دتيو.
(پ)
دهرمان: راپهريين، همستان.
داتله كاندن: راته كاندن، راوه شانندن.
راداشتن: پيشكهش كردن، نيشاره بژ
كردن
داديار: پارتيژه، محامى.
دانار دانار: دانه دانه، شتى خهست
يان ورد كه باش تتيكه لار نابى، ده گوترى
به فرى دانار دانار.
داو داو: تال تال.
داوهل: داهۆل.
داهاتنهوه: خواربوونهوه.
راديان: رووياندى شت.
رازا: راشهكا، له ريبهوه.
راشكاوى: بى ترسى، (صراحه).
رامان: سه رنج دان، ماتبوونى
كاتى بىر كردنهوه.
رانگاوتن: رانهنگاوتن، رايه

دایسی: دستوتی.	کردن. تمنای رانگات: رایه‌لی
در دپ: له چند جیوه دپاو.	کرد، راهیلا.
دره‌زنگ: دوودل، وشک کهوتوو.	ردین: نه‌ردین، ریش.
دریژه‌کی: مه‌یلوه دریژ.	رۆیل: گهوره‌ترین پارچه‌ی
دریشه: دره‌وش، نامرازیکه پیتل‌ودرو	رووسیا.
بۆ کونکرده‌نی پایش به کاری دینن.	روخ: کهنار، قه‌راخ.
دزیو: ناشیرین.	رومانتیکی: ریبازیکی نه‌ده‌بییه.
دژوار: زۆر زه‌جمه‌ت.	روهاته: دهستی دایه.....
دلۆ: ریژال ده‌کردنی ده‌ست له‌بهر کاری زۆر.	ره: له.
ره‌گه‌ل: له‌گه‌ل.	ساز: ناماده، تهبار.
ره‌هه‌ند: ره‌وت، جه‌ریان.	سانسۆر: چاوه‌دیتری، ره‌قابه.
(ز)	سرت و خورت: قسه‌ پیکه‌وه
زار: دم.	کردنی هیئدی.
زاکون: ده‌ستور، قانون	سرته: چیه.
(وشه‌یه‌کی روسییه).	سووتمان: سووته‌رۆ، سووتینراو.
زال: له‌گه‌ل "زیل" ده‌گوتری و	سهرکۆنه: لۆمه، سهرزه‌نش.
مانایه‌که‌ی به‌ریتر ده‌کا.	سیره: نیشانه.
زمه: ژاوه، ده‌نگه‌ ده‌نگی زۆر.	(ش)
زوراندنه‌وه: برژاندنه‌وه.	شلوی: لیخن، قوپاو.
زه‌لق: پوری خز.	شلویه: به‌فر و بارانی تیکه‌ل.
زه‌نا زه‌نا: ده‌نگه‌ ده‌نگی کۆمه‌لێک	شینیل: بارانی، جۆره‌ پالتویه‌که.
که به‌ توندی قسه‌ ده‌که‌م.	شوش: باریک و ریک.
زه‌ندۆل: قه‌لشه‌ به‌دري نهم دار،	

دايك

زەوى قەلشاو. شەپرېتو: پەشتو، ئالۆزكاو.

زىبىك: بە كارى.

شەلەل بوون: زۆر تەپ بوون.

زىز: زوویر، تۆراو.

شەم: مۆم، شەمع.

شېروانى: بانى كور.

شېوهرەد: زەوى جارېك كېتراو.

(ژ)

ژاھبون: جۆرە باسئرمەيەكە.

(غ)

ژاندارم: پۆلىسى دەرەوى شار.

ژىست: حالەتى تايبەتى قياھى

غەريزە: سروشى لەگەل لە

ئىنسان.

دايك بووندا ھەبى.

(س)

فەنەن: جۆرە دەنگىنك كە بە

كارگ: قارچك.

لوتدا دېتە دەر.

كراوات: بۆينباخ.

فېزمالكى دايە: بارىكەى دايە،

كوان: دوومەل.

بە دزى راي كور.

كۆمەد: كەنتۆر.

(ڤ)

كۆمىسيۇن: لىئونە.

كەپىك: بچوكتىن پارەى روسىيە.

قۇدكا: جۆرە نارەقتىكى روسىيە.

كەرويت: كورسى درېئى چەند كەسى.

كەزى: پەلكە، پرچى ھونداو.

(ق)

كەلانتەر: سەرپۆلىس.

كەلپ: كەلبە، ددان.

قازاخ: سەربازى سوارەى روس.

كەلبە: كەلبە.

قاۋو: قاۋ، بالندەيەكى رەشە لە

كەلەگى: ژوى پشەوہ.

قەلەسابوونی

بچوکتەرە و گۆشتی دەخوری.

قامك: ئەنگوست، پەنجە.

قرژ: پیتچەوانەیی لوس و ریتک.

قشقلە: قشقمەرە، قشقلە،

قەلەباسکە، قەلەباچکە

قورم: تەنی، رەشایی دووکەل کە

شت دەگری.

قۆنداخ: قۆناخ، بنکی تەفەنگ.

قەتران: خەستاویکی رەش و چەورە

لە هیندیک درخت پەیدا دەبی.

قەلاشتن: لەت کردن.

قەلشت: درز، تیتک.

کەندان: کەند، عەرزى بن کۆلکراو.

(گ)

گارسۆن: بۆی، خزمەتکاری میوانخانە و چیشخانە.

گالتۆش: پیتلویکی لاستیکە پیتی بە

کەوشەووی تیی دەگری.

گرفە: لرفە، گریه.

گروپ: تاقم، کۆمەل.

گری: گەرۆل.

گنج: لۆج.

گنجای: لۆچای.

گۆراندن: بە توندی و توورەیی قسە کردن.

گۆرایی: دەشتایی بێکەند و کلۆ.

(ک)

ماهوت: ماوت، جۆرە پارچەییەکی

پەشمی نەستورە.

ماهیچه: ماسولکە.

مژ: هەوری پیر و نەوی.

مژۆل: بژۆل، برژانگ.

مژۆرە: چاولیکردنیکى بە مژۆنی.

مەزرا: کینلگە.

میتشە: بیتشە، دارستانی دەسکرد.

گەپچار: گالتەجار، کەسێک گالتەیی

پین بکری.

گینگل: پیچ خواردن

(ل)

لاتاو: پلار، تەوس و توانج.

(ن)

ناتەبایی: ناکۆکی توند و له ناشتی هەلاتوو.
 نارەنار: گۆرانی گوتنی لەبەرخواوه.
 نەسکۆ: رەت بردنی توند بۆ پێشەوه.
 نەزێلە: داستانی کورت.
 نەیار: ناحەز، دوژمن.
 نێردیوان: پەییۆه.

نیسی: نسی، سیبەر.

نیگا: چاو تێبیرین، نەزەر.

نیگەرانی: دل ناخۆشی، گومانی ناخۆش.

نیلە: دەنگی ناگری بەتین.

وان: بانێو، گۆلی چکۆلەیی ژووری حەمام.

کە خۆی تێدا دەشۆن.

وستە: مەتەق، وستەیی نەکرد، مەتەقی نەکرد.

وشتی: سەلی، قوتی، زۆر وریایی.

وہ: ئەوہ.

هیندی: نارام.

لاسک: قەد.

لامەزەب: بێ مەزەب، بێ دین.

لوشک: لەقە.

لەچەری: پێسکەیی، پێچەوانەیی

سەخپەتی.

لێتک و لووس: بێگری و گۆل.

لینگ دان: غارکردن، هەلاتن.

(م)

ماسک: رووپۆش، نقاب.

ماشین: مەکینە.

ماکە: ماک، توخم، سەرچاوہ.

مامزە: نامرازینکە لە ناسن دروست

دەکرێ سوار لە پاژنەیی لاتی قایم

دەکا و لە وەختی سواریدا لە

کەلەکەیی و لاخی دەکوێ.

وہدەرکەوتن: دەرچوون.

وہرکەوتن: خەوتن، راکشان (بە

زۆری بۆ حەبیوان دەگوتری).

وہنوشتانن: نوشتاننەوہ.

وی: لی.

وئچوون: لی چوون، پێ شوبہان.

◆ ماکسیم گورگی

ویژینکای: حالتی و نه‌موز دان.

ویژینگ: و نه‌موز.

ویکپینان: هینانه یهک، بۆ لای یهک

هینانه‌وه.

(ه)

هاوروژاو: وروژاو، هاروژاو.

هه‌دادان: سره‌وتن.

هه‌راو: زۆر، بلأو.

هه‌لپوون: داگیرساندن.

هه‌لئروشکان: جۆزه دانیشتنیک که

به‌ری پیتی دانیشتوو له‌سه‌ر

عه‌مزی بی.

هه‌لده‌نگرتن: پیتیان له‌شت ده‌ئه‌لئا

و راده‌په‌پین.

هه‌لئسارو: هه‌لأوسارو، باکردوو.

هه‌لئنان: دیاریکردن به‌نه‌یتی.

هه‌لئوژاردن: کۆکردنه‌وه و ریکوپیتیک کردن.

هه‌لپینان: به‌رزکردنه‌وه، هه‌لپین.

هه‌ور: قاپ و مه‌نجه‌مان.

چەند وشەییەك لە كۆتایی ئەم رۆمانەدا

یەكەجار لە (١٩٥١)دا بوو رۆمانی "دایك" م بە عەرەبی خویندەوه. هەر ئەو كاتە بیرم لەوه كردهوه كه بێكەم بە كوردی. دەستیشم دایه، بەلام هەر لە سەرەتاهە تیگەیشتم پێم ناكری. لە توانای ئەو كاتەم زیاتر بوو، بەلام خولیای بە كوردی كردنی هەر لە سەرەدا مایهوه. پاشتریش هەر چەند رۆمانی یان رازێكی پیشكەوتنخوازم ئەخویندەوه، ئاواتی ئەوەم ئەخواست كه بکرایه بە كوردی، چونكه دەوری رۆمان و رازی پیشكەوتنخواز لە بلاوكردنەوی بیری شۆرشگێڕیدا دەورێكی دیارییه. لام وایه بەشێكی زۆری تیگۆشەران لە سەرەتای ژیانیاندا رۆمان و رازی پیشكەوتنخواز رابكێشابه كۆری خەباتهوه.

لە ناو ئەو جۆره رۆمانانەدا "دایك" -یان وهك من هەز ئەكەم بە كوردی ناو بنرایه، "دایه" - لە ریزی پێشمووی ئەو رۆمانانەیه كه رینگای راست، رینگای خەباتی چینیایهتی، بێ هیچ جۆره ئالۆزی و سەر لی شێواندنێك، بۆ چینی كریكار، بۆ جووتیارانی هەژار، بۆ هەموو ئەوانەیی چاره‌نووسی خۆیان بەدووارۆژی سۆشالیستییهوه بەستووتهوه - روون دەكەنەوه. بۆیه بێگومان وەرگێڕانی بۆ سەر زمانی نازیزی كوردی خۆمان، بەشداریهكی پێرۆزه لە خەباتی گەلەكەماندا، لە روونكردنەوهی رینگای دواڕۆژی بەختەوه‌ردا بۆی. جا ئەمڕۆ كه برای دلسۆزم كاك كهریمی خیسامی ئەم ئەركه بەجێ ئەگهینێ و كۆری زانیاری كوردیش ئەو بەشداریه ئەكا لەم خزمەتەدا بە گەلی كورد، منیش خۆم زۆر بە بەختیار ئەزانم كهوا ئەگەر شەرەفی وەرگێڕانەوهی بۆ كاك كهریم بووبی، ئەوهش بۆ من ماوه‌تهوه كه سەرپەرشتی له چاپدان و راستكردنەوهی هەلەمی چاپ و هەندێ وەرە دەسكاری رێنوس و زمانەكەیم كردووه و ناوه رووسییه‌كانی كەسانی رۆمانەكەم لەگەڵ تێكستە رووسییه‌كەدا بەراورد كردووه و رووسەكان خۆیان چۆنیان بە كاردێنن بەو جۆره لێ كردوون. من نالێم ئەم وەرگێڕانە كاك كهریم تەواوی ئەركی وەرگێڕانی ئەم رۆمانەیی بەجێ گه‌یانندووه. بەلام دیاره كهوا تا ئەو رۆژهی بۆمان هەلنەكه‌وی نووسەرێكی كوردی و رووسیزانی چاكمان بێی راستەوخۆ لە رووسییهوه بۆمان بكات بە كوردی، كەلیتی ئەبوونی رۆمانەكەمان بە كوردی، بۆ پر ئەكاتەوه. دەسا، سوپاس بۆ كاك كهریم و بۆ كۆری زانیاری كورد و بۆ هەموو ئەوانەیی له زاخادانی مێشكی رۆلەكانی گەلەكەماندا بە بیری پیشكەوتنخواز، بەشداریهك ئەنوێنن.

عەمەدی مەلا كهریم

له چاپی یه که می شم کتیبه دا شم که سانه به شدار بوون:
به ریو به بری چاپخانه و سر به رشتی که ری گشتی: کامل منصور اسگینو
بیت دارپژانی سر مه کینه ی نه نتر تایپ: نینیل یونان یلدا، حازم عبدالمسیح، اویالیو بنیامین
ریکخه ری لاپره کانی کتیبه که: عمانوئیل میشو یوسف
به ردهستی ریکخه ری لاپره کان: شیردل فتی معروف
له چاپدهرانی کتیبه که: نوئیل ایرکه سمعان، حمید متی که
راستکه رده ی هله ی چاپ و نه خسه دانه ری به رگه که ی: محمدی مه لا که ریم
یارمه تیده ری راستکردنه و هله ی چاپ: عبدالرحمن سعید زهنگه نه، جلال احمد
خوشنوس: مهدی محمد صالح
(۲۰۰۰) دانه له م کتیبه له چاپ دراوه
دهستیکردنی له چاپدان: ۱۹۷۸/۱/۲
لیبونه و ه له چاپ: ۱۹۷۸/۴/۲۷
له کتیبخانه ی نیشتمانیدا
ژماره ی ۴۳۶ ی سالی ۱۹۷۸ ی دراوه تی

این کتاب در مورد تاریخچه و اهمیت
 علم و دانش است و به بررسی روش‌های
 یادگیری و تدریس می‌پردازد. در این کتاب
 به روش‌های نوین آموزشی و استفاده از
 تکنولوژی در آموزش اشاره شده است. همچنین
 به اهمیت نقش معلم و والدین در فرآیند
 یادگیری و پرورش دانش‌آموزان تأکید شده است.
 این کتاب برای معلمان، والدین و دانش‌آموزان
 بسیار مفید خواهد بود.